מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

יום ו' ב' חשון תשל"ה 18.10.74 שנה כ"ז גליון 9203

נכשל הנסיון להחזיר את שרון לשרות בצה"ל „על אף מאמצי רבין"

אריק שרון מגלה: „הסכמתי לחזור בלי שום תנאי" ✶ הסכים אפילו לתפקיד נחות ✶ ראש הממשלה מסר לו אתמול תשובה שלילית ✶ רבין לא הצליח להתגבר על התנגדות גור

שירות „מעריב" ... פניותיו של האלוף (מיל.) אריאל שרון לשוב ללא תנאי לשרות בצה"ל „לאור סכנת המלחמה ה־קרובה והצורך להתכונן לקראתה", כדבריו, נדחו סופית, אחרי יותר מחוד־שיים של בירורים ודיונים בדרגים שונים. נודע, כי ה־רמטכ"ל רב־אלוף מרדכי (סוף בעמ' 2, טור' 1, 2, 3, 4)

מקורבי רבין: „בינתיים" לא יוחזר שרון

חוגים המקורבים לראש ה־ממשלה אישרו הבוקר בתשו־בה לשאלת סופר „מעריב" כי נבדקה האפשרות להחזיר את אריאל שרון לשירות ב־צה"ל. „בינתיים לא נמצאה דרך לעשות זאת. ההדגשה היא על המלה ,בינתיים', אמ־רו החוגים.

פרס מגיב: ועדה תחליט

שר־הבטחון מר שמעון פרס, אמר הבוקר בתשובה על שאלה, כי איננו רוצה לדון ברשאן בינויים ב־צה"ל מעל דפי העתונות. אשר למינויו של שרון ל־תפקיד במילואים אמר השר, כי ישנה ועדה העוסקת ב־קביעת קריטריונים למינוי קצינים ובעלי־תפקיד פוליטיים לשרות מילואים. עד לסיום עבודתה של הוועדה אין אפשרות למנות את שרון במסגרת כזו — אמר.

הושג הסכם־פשרה בין פורד וג'קסון בעניין זכויות העלייה של יהודי בריה"מ

...יה היום פגישה בין הנשיא והסנאטורים – לניסוח ההודעה ★ חוגים יהודיים: „הישג עצום לג'קסון"

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוואשינגטון

...עות אחדות לפני שהקונגרס האמרי־...מד לצאת לפגרה, לקראת הבחירות ...נובמבר, הגיעו הנשיא ג'ראלד פורד ...טור הנרי ג'קסון להסכם־פשרה בעניין ...הסחר האמריקני ובעניין זכויותיהם ...הודי בריה"מ לעלות לישראל. הבוקר ...מר פורד עם סנאטור ג'קסון ואולי ...הסנאטורים אברהם ריביקוף ויעקב ... כדי לסכם את ההודעה שתפורסם.

מקורות בקונגרס ובמימשל שומרים על שתיקה מוחלטת ביחס לפרטי ההסדר שהושג והם מציינים, כי הפרטים יפור־סמו בהודעה משותפת היום בשעות הצהרים. אולם, כללית אפשר לומר, כי הפשרה ש־הושגה מעידה על רצון הדדי של המימשל והקונגרס להגיע לסיום מוצלח של הפרשה, כדי לאפשר הרחבת יחסי המסחר עם בריה"מ ובמקביל להביא לחידוש העליה הגדולה של יהודי בריה"מ לישראל.

כפי שנמסר, הסכים הבית הלבן להגבלת נוסח ההסכם לשנה וחצי, דהיינו עד אפ־ריל 1976 אולם נוסח ההסכם כולל ויתורים יקרתיים של ג'קסון לטובת הנשיא פורד, באופן שהפשרה אינה פוג־עת עוד בסמכותה של הנצי־גות והמשאירה בידי הבית ה־לבן מרחב תמרון ניכר לבי־צוע עסקות מסחריות ולהע־נקת סכומי אשראי גדולים ל־בריה"מ.

שני מכתבים

בהתאם להסכם הסופי, יח־ליפו הנשיא פורד והסנאטור ג'קסון שני מכתבים ולא שלו־שה, שבהם ידובר על ההבט־חות שניתנו למימשל על ידי בריה"מ ותשובה של ג'קסון ביחס לאופן שבו הוא מבין את ההבטחה הסובייטית לשים

קץ להטרדות והיהודים המבק־שים לעלות לישראל. מילותי המכתבים לא יכללו שום הת־חייבות בדבר מספר היהודים שיורשו לעלות לישראל. אולם יהיה זה יותר מאשר 35 אלף וכנראה בין 45 אלף ל־50 יהודים לשנה. מספר אחרון זה לא יוזכר בחילופי המכ־תבים. גם בעניין זה היה וי־תור כצד מר ג'קסון, כדי ל־אפשר את חידוש העליה ב־קנה מידה נרחב.

אישור הקונגרס

ההסכם יובא לאישור הקו־נגרס הנוכחי, אולם אחרי ה־בחירות ב־5 בנובמבר. פירוש הדבר הוא שחוק הסחר האמ־ריקני, שיכלול את תיקון ג'יק־סון, יאושר עוד לפני סוף ה־שנה הנוכחית. דבר זה עולה בקנה אחד עם ההבטחה שנתן שר האוצר האמריקני, מר וי־ליאם סיימון למזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית ה־סובייטית ליאוניד ברז'נייב, כי חוק הסחר יאושר עד סוף השנה הנוכחית.

הסנאטורים ג'קסון, ריביקוף ויעבץ הבטיחו דבר זה לנשיא פורד, תוך הבנה שאם אישור החוק ידחה עד להתחלת כהו־נתו של הקונגרס הבא, בראשית השנה החדשה, יהיה צו־רך באישור ההליכים מחדש לפני ועדות הקונגרס השונות הדבר זה יכול להסתב הרבה מעבר למועד שבו יגיע ברז'נייב לפגישת פסגה עם ה־נשיא פורד בוואשינגטון.

עסקות גדולות

מקורות בקונגרס אמרו אמש כי גם על פי ההסכם שהושג בין הנשיא פורד לבין סנאטור ג'קסון יוכל המימשל כבר (סוף בעמ' 2, טורים 4, 5)

ועדת אגרנט עשוייה לדחות סיכום הדו"ח הסופי שלה

מאת יעקב ארז

מקורות הצבאי של „מעריב" ועדת אגרנט לא תסיים, כנראה, את פעולותיה ב־סוף החודש הזה. יתכן ש־הועדה תדחה סיכום ה־דו"ח הסופי לתקופה ע־ספה.

ועדת אגרנט חוקרת רק עד ה־7 באוקטובר 1973. בשלב השני של חקירתה התרכזה הועדה בחקירות ובתחקורים בדבר שלב הבלימה בשלושת ימי הלחימה הראשונים, ה־6, ה־7 וה־8 באוקטובר. את עי־קר החקירות ריכזו חוקרי ה־ועדה ליום ב', ה־8 באוק־טובר.

התמנה כונס נכסים לכל המקרקעין המניות והזכויות של רוזנבאום בארץ

מאת שאול הון

כונס נכסים נתמנה אתמול על פי צו של בית ה־משפט המחוזי בת"א על כל נכסי ד"ר טבה מיכול רוזנבאום בישראל. הפיקוח הוא על כל המקרקעין, המני־ות והזכויות שיש לד"ר רוזנבאום בחברות שונות בארץ. הבקשה לקבלת הצו המשפטי הזה הוגשה על ידי החברה לישראל ותחתם עליה האלוף (מיל.) מרדכי לימון, חבר מועצת המנה־לים בחברה, הכיהנ בישרא אל את עניני הברון רוט־שילד.

השופט במחוזי בת"א, מר שלמה ה. לובנברג, מינה ל־(סוף בעמ' 2, טור' 4, 5, 6, 7)

בישיבת מועצת המנהלים של „החברה לישראל" היום בפאריס:

הברון עשוי להתפטר מראשות החברה צפוייה בחירתו של רוטברג במקומו

אפשרות הדחתו של גיטר כאחד מ־3 מנהלי החברה ובחירת יעקב ברין במקומו

שירות „מעריב"

הצעה שמועצת המנהלים של החברה לישראל תעמיד ... עצמה לסמכות של הנבחר... לנוכח „פרשת רוזנבאום" ... תעלה היום במאריס על ידי ... ברון של שמונה הברי מועצה... ההצעה מביאה בחשבון אפשרות שהירשה, הבארון הה־רוטשילד, יתפטר מתפקידו. במקרה זה צפויה בי־חירתו של סם רוטברג כיו"ר החברה.

בישיבה, שתיערך בביתו של הבארון בפאריס — ינסה הנוער להשיג רוב בעד הצרכתה לסאכבים להצלת ה־

מערכת הפיננסית של הד"ר רוזנבאום. הועלתה הצעה להמיר את מר יעקב ברין, בציגה של חברת השקעות קנדית ב„חברה לישראל", כמנהל זמני במקום מר בנו גיטר. ההצעה היא ש־מר ברין יהיה מנהל דונגמה מרדכי לימון וברוך יקותיאלי. בבקום ד"ר רוזנבאום, שהיה חבר בדירקטוריון של „ציים", יוצע למנות את רב־אלוף (מיל.) דוד אלעזר כנציגה של החברה לישראל במועצת ה־מנהלים. כאמור שהבארון הת־נגד לכמה מההצעות הללו, הוא עלול להתפטר. התקנון קובע שבמקרה כזה, מרדכי לימון, נציגנו בישראל, יהיה הדירך ל־אחר המש דקות. אם מר ליוויך (סוף בעמ' 2, טורים 3, 4, 5)

קהיר: „נקודת מפנה" ביחסי מצרים–בריה"מ, הושגה ע"י פהמי

מאת עודד גרנות

בקאהיר ובמוסקווה פורסמה היום הודעה משותפת על סיכום ביקורו של שר החוץ המצרי איס־מעיל פהמי בבריה"מ. הבי־קור הוגדר בגלי התקשורת המצריים כ„נקודת מפנה" ביחסים בין שתי המדינות.

ההודעה המשותפת תשקף, לדברי מקורות מצריים, את „ההבנה" שהושגה בין שתי ה־מדינות לגבי הצורך לפתור את המשבר במזרח התיכון במס־גרת ועידת ז'נווה.

עוד „אל אהראם", אחד כר כהאן אל־דין — שנלווה אל פהמי במוסקווה — מוי־סר, כי מזכיר המפלגה ה־קומוניסטית, ליאוניד ברז'נייב, הבהיר במהלך שי־חותיו עם פהמי כי לבריה"מ אין „התנגדות בפו־שיה" לחילופי השלום של ארה"ב באזור.

לטענת הצורך לא צפוי כלל שיחות פהמי וברז'נייב בתצ־אות ביקורו של שר־החוץ ה־אמריקני באזור.

בסעיף אחר של ההודעה ה־משותפת תבוא לידי בטוי ה־הסכמה שהושגה בדבר הצורך „להחזיר לעם הפלשתיני את כל זכויותיו במלואם ולשתף את נציגי הפלשתינים בוועידת ז'נווה, במעמד עצמאי שווה־זכויות לזה של שאר המשתתפים".

כן תכלול ההודעה התייחסות לנכונותה של בריה"מ לתמוך מבחינה צבאית וכלכלית.

נמשכת הכוננות בצפון

בעקבות חדירתה של חוליית המחבלים מלבנון

מאת מנחם רהט

הסריקות ההיקפיות של־קיימים חיילי צה"ל ושוטרי משמר־הגבול מאז שבת בבוקר אחר חוליית המחבלים, נמשכו גם אתמול (יום ה') ההיליה. הבוקר נמשכו הסריקות וההיערכות לידי השבית.

במקביל לסריקות, נמשכת הכוננות ביישובים האזוריים באזור. ביישובים שוהות זה־קבע, מאז חוליית החדירה, יחידות של חילים המתגברים את כתות ההגנה המקומיים.

על אף הכוננות ביישובים הגאווץ המרבצי של חיילי צה"ל ואנשי מג"ב לאיתור ה־חוליה — אם היא עדיין מצויה בשטחנו — ולאבטחת היישו־בים בפני כל התנכלות, לא שובשו סדרי החיים באזור.

המר"מ על צרוף המפד"ל לקואליציה — למבוי סתום

מפ"ם דחתה הצעה שרבין יביע התנגדות להתנחלויות בשם כולם

קשיים גם בשאלת התיקים ✶ ר"צ תוקפת על קשרי רפאל עם רוזנבאום

מאת ב. שמגר

ראש הממשלה, מר יצחק רבין, העלה הצעת פשרה ...

אמר ל„מעריב": אפשר היה להציל 80%–90% מההפקדות

...גבל החברה לישראל העדיפה מסע של השמצות"

...אילו הסכימה החברה לישראל ...ף־פעולה, היה אפשר להציל 80 ...90 אחוז מכל הכספים, של כל ...ות הישראליות, שהופקדו ב־...ה של ד"ר טיבור רוזנבאום ב־...ו. אבל החברה לישראל העדיפה ...צה ועשתה מכבל שקיר לעזאזל, ... סיכלה את פעולות ההצלה" — ... מר מיכאל צור, מנכ"ל ...ברה לישראל לשעבר, שהפקיד ...כספי החברה אצל ד"ר רוזנבאום ...ון בלעדי ל„מעריב" — ראשון ... הסתבכה פרשת הכספים של ה־...ת. הראיון מתפרסם היום במלואו ...ד כמ' 24.

... צור טוען, כי לפי תקנות החברה ... לו הסמכות המלאה להפקיד את ...ים, לפי שיקול־דעתו, ובלא אישור ... הנהר הפעיל או הדירקטוריון, של ...רה לישראל. לפיכך לא עשה, ל־

סענתו, שום דבר מנוגד להקנות ולא חרג כלל מסמכותו.

✶ כספי „צים", טען מר צור, הופק־דו בחברות ההאחזויות עליידי המנכ"ל המנוח של החברה, מ. קשתי ז"ל ולא הוא, צור, נתן את ההוראה לנהוג כך.

✶ עוד טען, כי „מיקהי לימון, נציגו של הברון רוטשילד בארץ, העביר למעלה ממיליון דולאר אל החברות ההאחזויות של ד"ר רוזנבאום וחתם על פקודת ה־העברה, מכספי „החברה לישראל", ללא חתימתו של צור.

הוא סיפר, כי מרגע שנודע לו על הסתבכות החברות של ד"ר רוזנבאום, החל לפעול בשקדנות להצלת הכסף ו־הצליח לגייס עשרות מיליוני דולארים לכיסוי חובותיו של ד"ר רוזנבאום, אולם סירובה של „החברה לישראל" להשתתף בהצלה, סיכל את סיכוייה.

הבארון רוטשילד

סם רוטברג

...הי"ג ציוני דרא"פ מכחיש ...מים בעניין „החברה לישראל"

...הפרדה בין השקעות בעסקים לבין תרומות לסוכנות"

...ירה „מעריב"

...אגיה הציונית הדרום ...ית פירסמה אתמול ...לידיעה כאילו של־...ב למסשלת ישראל ...בה לקבלת את ה־...ה הגלגלים להסמר ...החברה לישראל, מ־...בבית התורמים מיר ...רום־אפריקה.

...פדראציה, מר יוליוס וינשטיין אמר בהודעה שפיר־סם, כי לא שלח מכתב כלשהו לממשלת ישראל ובוודאי לא אמר את הדברים המיוחסים לו. להלן מפריד מר ויינשטיין הפרדה גמורה בין השקעות בעסקים לבין תרומות למסורית של קליטה עליה, חינוך תרבות וכדומה. כספי התרומות מועב־רים לקופת הסוכנות היהו־דית וזו אינה עוסקת בשום עסקות פיננסיות.

הודעתו נמסרה אתמול ב־שיחה טלפונית למר לייב פראנק, המזכיר של המשרד הישראלי של הפדראציה.

מר פראנק הותקם מן הפירסומים והשידורים ב־ישראל וכיוון שלא היה בידיו שום מידע על אותו מכתב מכהוני, הוא התק־שר עם יוהאנסבורג, משם נמסר לו דבר ההכחשה הרשמית.

בדרגע האחרון:

ממשלת דרא"פ ביטלה זמנית השקעות בחו"ל

בעקבות הגילויים על „החברה לישראל"

ממשלת דרום אפריקה בי־טלה זמנית את כל ההיתרים להעברת כספים להשקעה בבניין לארץ. זאת עד להשי־למת החקירה סביב הידיעה בקשר להשקעה אוהדים דרום־אפריקאים ב„חברה לישר־אל" שפירסמה בעתונות ה־ישראלית.

בגליון זה מתפרסמת הודעת פוקד — ראה עמוד 6

הה3לחה

1000 ל"י הנחה במבצע „סריו"
טלויזיה, מכונות כביסה תנורי אפיה
ראה „ימים ולילות" עמוד 41

ילד במוזיאון
חמס במסגרת החוק
אפס בחופשה?
השבוע ב:
דע את יהדותך
עמוד 36

עם מנעול „עכביש" הדלת בלתי ניתנת לפריצה
תל־אביב 828960, 823196
ערב — 947508
ירושלים טלפון 227677
היזהרו מחיקויים הלים

3774 מודעות מתפרסמות היום ב־ אטר מעריב
בעמודים: 7, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
מודעות דרושים
בעמודים: 7, 8, 44, 45, 46, 47, 48, 57, 58, 59, 60

אתה צעיר וציוני הצטרף למהפכה של אליהו!
ראה „ימים ולילות" עמ' 2

האופנה האחרונה בבית
מטבחי נורית
אספקה מיידית
פרטים: בקיבוץ גליליים, טלפון 03-985057 בין השעות 16.00—18.00. קיבוץ מפלסים.

AVON cosmetics אייבון קוסמטיקה
INTERNATIONAL BEAUTY

מסעדה אל־סיד
מטבח אירופאי
יפו העתיקה
רח' מזל תאומים 2
הזמנת שולחנות טל' 828524

מיטב הסטריאו במחירים נוחים תמצא ב־ אולטרה סטריאו
אבן גבירול 23 תל־אביב
אבן גבירול 61

בית ראיה עם „וילונות מאיר"
כפר־סבא, ויצמן 92 (בפנים) טל. 928302

RCA

אריה אליאס — זורבה היווני

אתי גרונטס

כל אחד יכול לנצ...

هكذا من الأصل

פורד: חננתי את ניכסון כדי שנתרכז בצרכים הדחופים של האומה

בעדותו בפני ועדת הקונגרס אמר הנשיא: אין אנו עם נוקם ונוטר ולעיתים קרובות הוכחנו נכונות לחוש חמלה ולפעול מתוך רחמים ✱ ניכסון לא חשב להתאבד

מאת שמואל שגב, סופר "מעריב" בוושינגטון

בהופעה היסטורית, חסרת תקדים, לפני ועדה של קונגרס, הכריז אתמול נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד, כי מטרת החנינה שהעניק לנשיא הקודם, ריצ'ארד ניכסון, היתה "לשנות את המוקד הלאומי ואת שימת־הלב של ארה"ב מרדיפת נשיא שנפל, רדיפה בצרכיה הדחופים של אומה עזה מעלה, ההאבקות למען גידול כלכלי, וכדי להבטיח עולם יציב ושליו".

הנשיא, שלושה פנקסים לפניו ועוזריו היושבים בקרבתו, הוכיח, כי לא שכח את ימיו כמנהיג המיעוט שבקונגרס. נסיונו הפרלמנטארי הרב סייע להופעתו כפי שנראה היה, שהוא חש בנוח נוכח סידרת השאלות שהציגו לו החברים השונים בוועדה המשפטית.

מערכת אלקטרונית משוכללת

היוצא מן הכלל היחיד שבעדות זו היה נוכחותם של אנשי שירות חשאי רבים שהיו קשורים זה עם זה במערכת אלקטרונית משוכללת המושמים באקדוחים החבויים בתיקים קטנים שנשאו עמם. עוד לא ננקטו אמצעי בטחון שכאלה בעבר ומעולם לא חשו אווירה מיוחדת שכזו. הדבר היה מורגש באדיבות וברכות שבהם נהגו חברי הוועדה כלפי העד שלפניהם. להוציא את אליזאבט הולצמן ארוכת השיער ומרכיבת המשקפיים, אשר הציגה שאלות של ממש לנשיא, לא הפגין איש מחברי הוועדה נטיה לקרוא תגר על סמכותו של הנשיא, והכל נראו מרוצים יותר מעצם העובדה, כי הנשיא בא להעיד לפניהם מאשר מתוכן העדות.

לא היתה עיסקה

בקול שקט, הפגינה אליזאבט הולצמן, שלפני שנתיים גברה במערכת הבחירות בניו־יורק על הציר עמנואל סלר, ושהכניסה את כשרה בעת הישיבות שסייעו לגרום להתפטרותו של הנשיא ניכסון, כי "הכינה את שיעוריה". בניגוד לחבריה, שיחדו את רוב הזמן הקצר שהוקצב להם — חמש דקות — לברך את הנשיא על שהופיע מרצונו, קראה אליזאבט הולצמן הכרזה ארוכה, שכללה את השאלות הרבות שהציבור בארה"ב שואל בענין החנינה לניכסון. היא אמרה, שכמשפטנית אין היא יכולה להבין כיצד היה הנשיא מסוגל להעניק חנינה לאיש שעדיין לא הורשע. היא טענה, כי בכך נשאר תלוי ועומד ענין אשמתו של ניכסון, או חפותו מפשע. ועוד אמרה כי עדיין אינה בטוחה, כי שום עיסקה אינה מסתתרת מאחורי החנינה. פורד הפסיק את דבריה — זו היתה הפעם הראשונה שעשה כן. ובהרימו את קולו אמר: "אני יכול להבטיחך כי לא היתה שום עיסקה".

טיהרתי את האווירה

הישיבה נפתחה בהצהרה ארוכה מפי הנשיא שנמשכה כשעה ושלאחריה השיב על שאלות במשך עוד כשעה. כשננעלה הישיבה, אמר הנשיא: "אני מקווה שלפחות טיהרתי את האווירה ושהעם האמריקני יידע כיצד נעשה ומדוע".

מנהיג הרוב בסנאט, מייק מנספילד, היה סבור כי הנשיא "עשה מלאכה נאה". ואולם חברים אחרים בקונגרס חלקו על דעתו והבהירו, איפוא, כי ענין החנינה לניכסון לא ייעלם מן הכותרות.

בהצהרתו, שקרא מן הכתב, אמר הנשיא, כי סמכות החנינה נמסרה בידי הנשיא לפי החוקה. הוא גילה, כי כשבוע לפני שהעניק לניכסון את החנינה בדק יחד עם הגנראל אלכסנדר הייג, שהיה אז ראש הסגל בבית הלבן ושעתה נתמנה למפקד כוחות נאט"ו באירופה, את האופציות השונות בענין ניכסון. בין היתר, הזכיר הייג את האפשרות של חנינה כטעם הנשיא ועסק, כי פרקליטי הבית הלבן בחנו את השאלה ומצאו כי לפורד יש הזכות להעניקה.

החמלה והרחמים

פורד סיפר עוד, כי ליתר בטחון ביקש מפרקליט אחר, מומחה לעניני חוקה, לבדוק את הענין, ואף זה הבטיח לו, כי הדבר בסמכותו. הנשיא טען כי ניכסון הוא הנשיא היחיד בתולדות ארה"ב שנפל בכלימה ובבושת־פנים. וכי הוא היה סבור, שיש בכך עונש מספיק. "אין אנו עם נוקם ונוטר ולעתים קרובות הוכחנו נכונות לחוש חמלה ולפעול מתוך רחמים. אך מחילה אין פירושה שיכחה, ובוודאי שנזכור את לקחי העבירות בנוגע לווטרגייט ולעולם לא נשכח, כי ממשלה המוליכה שולל את תומכיה והנוהגת ביריביה כבאויבים, לעולם, לעולם, אין לסבול אותה".

ניכסון לא חושב לשלוח יד בנפשו

בתשובה על שאלה אמר פורד, כי אין אמת בידיעה שפורסמה בעתונות ושלפיה ניסה שר החוץ, הנרי קיסינג'ר, לשכנע אותו להעניק לניכסון חנינה, שמא יטול הנשיא המתפטר יד בנפשו. בתשובה על שאלה אחרת, אם הוא סבור כי בקבלו את החנינה הודה ניכסון באשמתו, השיב פורד: "כן אדוני. לדעה מכריעה משפטית אכן כרוכה בקבלת חנינה הודאה באשמה". אך הנשיא הודה, כי לא ביקש מניכסון הודאה בכתב ואף לא קיבל שום דו"ח רפואי בענין מצב בריאותו הנפשית או הגופנית של ניכסון, לפני שהעניק לו את החנינה. "כוונתי היחידה היתה לשנות את המוקד הלאומי ולהפנותו לצרכי השעה הדחופים". פורד סירב להתחייב בענין אפשרות הענקת חנינה לאחרים, הנאשמים בפרשת ווטרגייט.

בתום הישיבה שיבחו חברי קונגרס רבים את הנשיא על הדרך שבה נהג. אך אחרים הסכימו עם דבריה של אליזאבט הולצמן. היא הביעה ספק אם עדותו של פורד תסלק את "החשד הכבד כיש בלב רוב האמריקנים בענין החנינה". ערב הבחירות בארה"ב, יש אכן ספק אם אמנם יושכח הענין ממערכות בחירות שונות.

הנשיא פורד מעיד לפני הוועדה המשפטית של הסינאט בעניין החנינה שהעניק לנשיא לשעבר, ריצ'ארד ניכסון. (צילום ראדיו של א.פ.)

התמנה כונס נכסים לכל המקרקעין

(סוף מעמוד 1)

הפקיד כונס הנכסים את עוה"ד צבי קליר, ממשרד עוה"ד ש. הורביץ ושות', שהם יועציה המשפטיים של "החברה לישראל". ניסוח הפנייה המשפטית נעשה בידי עוה"ד ד"ר אמנון גולדנברג, שגם הוא חתום על הבקשה, יחד עם מר לימון.

בבקשתו מאשים מר לימון את מר מיכאל צור, לשעבר מנכ"ל החברה לישראל, כי עשה קנוניה עם ד"ר רוזנבאום וגזל כספים של החברה לישראל. דברים חמורים אלה הגיש האלוף (מיל.) מרדכי לימון לבית המשפט בהצהרה בשבועה.

מר לימון מפרט:

ביום 27.9.74 הובא לידיעת החברה לישראל, כי המנכ"ל, מיכאל צור, הפקיד בתאגיד הנשלט בידי ד"ר רוזנבאום ("אינטרקרדיט פראסט ואדוז") סכום העולה על 8.5 מיליון דולר מכספי החברה לישראל. ההפקדה "נעשתה בתיאום עם רוזנבאום ובקנוניה עמו, ללא ידיעת מועצת המנהלים וללא הסכמתה, והיא מהווה גזל של כספי המבקשת".

מר לימון מוסיף בפנייתו לבית המשפט, כי בחקירה שניהלה החברה לישראל בפרשה זו הסתבר, כי ד"ר רוזנבאום יחד עם מיכאל צור "הפרו בכך את חובת הנאמנות שהם חבו לחברה לישראל וגזלו כמנה כספים בשרשרת פעולות, שהובילו כספים אלה לתאגיד הוואדוזי, הנשלט ע"י ד"ר רוזנבאום".

בתגובה לכך, נאמר בבקשה, עומדת החברה לישראל אף להגיש תביעה נגד התאגיד בוואדוז — וגם נגד ד"ר רוזנבאום ו/או מיכאל צור בבית המשפט המחוזי בת"א. עילת התביעה תהיה: הפרת חובת הנאמנות שלהם לחברה לישראל.

אתמול הופיעו לפני השופט מר לובנברג עורכי הדין צבי קליר ודינה בלוגשטיין, ממשרד עו"ד ש. הורביץ ושות', וחזרו על נימוקי הבקשה נגד ד"ר רוזנבאום ומיכאל צור. הם ציינו כי הסעדים המבוקשים מבית המשפט נחוצים כדי להבטיח שמירת המצב הקיים, וכדי שהחברה לישראל תוכל להיפרע מנכסים אלה להקטנת נזקיה.

בקבלו את טיעוני עוה"ד קליר ובלוגשטיין ציוין השופט, כי לובנברג, שהוא ממנה את עוה"ד צבי קליר ככונס נכסים על כל נכסיו ובניותיו הכלכליות של ד"ר רוזנבאום, כמבוקש. תפקידו של כונס הנכסים יהיה לשמור על נכסים אלה, לבל יחול שינוי במצבם ולבל תועבר הבעלות בהם למישהו אחר, אלא יישארו באותו מצב כפי שבו הם נתונים כיום.

השופט התיר לעו"ד קליר להיעזר בעורכי דין נוספים, לרגל המלאכה המרובה הכרוכה בתפקידו זה ככונס נכסים. בבקבלו הוציא השופט גם צו מניעה, האוסר על ד"ר רוזנבאום או על מישהו מטעמו להוליך שינויים כלשהם במקרקעין ובמניות ובזכויות שיש לו בחברות שונות בארץ.

משרד ש. הורביץ ושות' נטל על עצמו להעביר את הפרטים של השופט לידיעת הנהלותיהן של כל החברות השונות, הנשלטות ע"י ד"ר רוזנבאום, והדבר נעשה אתמול במשך שעות אחדי הצהרים, כשום שפקידי בהיכנם אינם עובדים אז. בציגו האישי של ד"ר רוזנבאום בארץ הוא מר עמוס בנור, שמשרדיו בבנין "אל על", ברח' בן יהודה 32 בת"א.

ואלה החברות הבנויות שעליהן חלים הצווים הנ"ל:

א) 1709 מניות רגילות א' בערך נקוב של 1000 דולר, הרשומות בחברה לישראל בשם "אינטרקרדיט פראסט ואדוז";

ב) 304 מניות רגילות ב', כל אחת בסך 1050 ל"י, הרשומות בחברה "בלונית יהודה" בע"מ;

ג) 264,599 מניות רגילות א', כל אחת בסך ל"י אחת, הרשומות בשם "סטרן אנגלס ואדוז", ו־23,008 מניות רגילות א' בנות ל"י אחת כ"א הרשומות בשם "אינטרנשיונל קרדיט בנק" ב"יהודה";

ד) מניה אחת של [illegible] בת מיליון דולר, הרשומה בשם "אינטרקרדיט פראסט ואדוז" בחברה הבינלאומית לפיתוח בישראל;

ה) 501,000 מניות רגילות א' ו־9000 מניות רגילות ב', הרשומות בשם "סטרן אנגלס" בחברה "הלוי־הילוך לרכב "פינרוס", ו־17,000 מניות רגילות א' ו־3000 מניות רגילות ב', הרשומות בשם יוסף גיא בחברה "פינרוס" להלוי הילוך לרכב;

ו) 3996 מניות רגילות ד' מניות הנהלה, הרשומות בשם "ביטח הולדינג" בלוכסמבורג בחברה "גל כחול מפעלים" בע"מ;

ז) 5937 מניות רגילות ד' מניית־יסוד אחת, הרשומות בשם "ביטח הולדינג" בלוכסמבורג בחברה "רמתם" — וכמספר זהה של מניות רגילות ומניות־יסוד אחת הרשומות בשם "בוסיגנו הולדינג" בלוכסמבורג בחברה "רמתם", ועוד 1250 מניות רגילות הרשומות בשם עמוס בנור בחברה "רמתם";

ח) 305,184 מניות רגילות ב' הרשומות בשם "אי.סי.בי.", חברה להשקעות בע"מ, בחברה "רפק" לאלקטרוניקה — ועוד 610,366 מניות רגילות ב' הרשומות בשם "קולקסיב אינווסטמנט פראסט ואדוז" בחברה "רפק" לאלקטרוניקה, ומניה רגילה ב' הרשומה בשם עמוס בנור ב"רפק", ומניה נוספת רגילה ב' הרשומה בשם יוסף גיא ב"רפק";

ט) 29,169 מניות רגילות א' ו־3967 מניות רגילות ב' ועוד 11,361 מניות רגילות ב' — כולן רשומות בשם "ישראל אתא פראסט ואדוז" בחברה "אתא" לטכסטיל;

י) 99,890 מניות רגילות ו־100 מניות יסוד ו־10 מניות הנהלה, הרשומות בשם "טיבור רוזנבאום אסטבלישמנט ואדוז" בחברה "אוזין [illegible]";

י"א) מניה רגילה בת ל"י אחת הרשומה בשם יוסף גיא בחברת "להים" לבלונה בע"מ;

י"ב) 176,732 מניות רגילות א', כל אחת בת ל"י אחת, הרשומות בשם "סטנדרט אינווסטמנט פראסט ואדוז" בחברה להשקעות "אי.סי.בי." — ועוד 112,000 מניות רגילות א', בסך ל"י אחת כ"א, הרשומות בשם "סיבורג פראסט ואדוז" בחברה להשקעות "אי.סי.בי.";

י"ג) 500 מניות רגילות בנות ל"י אחת כ"א, הרשומות בשם "סטרן אנגלס ואדוז" בגלריה לאמנות הדסה.

✱

נוסף על כך רשום פקדון בסך 50 אלף דולר לזכות החברה "אי.אס.אי.בי.", הנשלטת גם היא ע"י ד"ר רוזנבאום. פקדון זה רשום בחברה לפעולי תיירות ותיירות [illegible]. כן יש לד"ר רוזנבאום זכויות בקרקעות על 15 דונם באשדוד, [illegible] על שם "[illegible] אסטבלישמנט ואדוז".

נכשל הנסיון להחזיר את שרון

(סוף מעמוד 1)

גור התנגד מלכתחילה להחזרתו של שרון לצבא ובעניין זה זכה בגיבוי של שר הבטחון. התשובה השלילית נמסרה אתמול בבוקר לשרון על־ידי ראש הממשלה, מר יצחק רבין.

בהודעה אישית, שפירסם בעניין זה הבוקר, אומר האלוף (מיל.) שרון:

"לאור החמרת המצב הבטחוני והצורך לעשות לשיקום הצבא, ביקשתי לחזור לצה"ל לכל תפקיד פיקודי בשדה, כדי לתרום מנסיוני. אך כל פניותי נדחו.

"החלטתי על צעד זה, משום שאני חושש, שסכנת המלחמה קרובה ושכל אחד המסוגל לכך, חייב לתרום את מלוא חלקו למאמץ הבטחוני. לא העמדתי שום תנאי. משום כך הייתי מוכן אף לוותר בשלב זה ולצורך זה על פעילותי הפוליטית וחברותי בכנסת.

"פניותי נדחו.

"לצערי, נעשה שימוש פוליטי מכוער בפרסומים שליוו את המגעים שקיימתי לחזרתי לשירות פעיל...

"מצידי נמנעתי מכל תגובה, לאור חשיבות העניין.

"אך עתה מצאתי לנכון שעלי להביא לפני הציבור את העובדה, שמונעים ממני לתרום חלקי להכנת צה"ל למלחמה, לא רק על־ידי מניעת חזרתי לשירות פעיל, אלא אפילו על־ידי שלילת זכותי האלמנטרית, כאזרח בישראל, לשרת במילואים.

"למזלנו, גורל של צבא ומדינה אינו תלוי באדם אחד. מצד שני, אין להעלות על הדעת שבמצבנו הביטחוני, גורל זה יהיה בצורה שרירותית על־ידי אחד או שניים בצמרת. בשעה שקברניטי המדינה מדברים על סכנת מלחמה קרובה ועל הצורך להתגייס ולהערך לקראתה, המקרה הפרטי שלי עלול להעיד על הפער הגדול שבין המעשה לבין ההצהרות הדיבוריות. משום כך החלטתי, שהציבור חייב לדעת את הדברים כהוייתם".

הפגישה עם רבין

אתמול בשעה שמונה בבוקר התקבל שרון על־ידי ראש הממשלה, מר יצחק רבין, בלשכת ראש הממשלה בתל־אביב ושם מסר לו מר רבין כי על אף מאמציו, אי־אפשר להחזירו לשירות בצה"ל.

מסתבר, שעל אף רצונו של ראש־הממשלה לשלב את שרון מחדש בצה"ל, אם בשירות פעיל או במילואים (מאחר שהוא מכיר ביכולתו של שרון להעניק רבות לצבא), לא הצליח רבין להתגבר על התנגדויות חריפות שונות, שהובעו מצדדים שונים, לצעד כזה.

המתנגדים

ההתנגדויות באו מצידה של ראש־הממשלה לשעבר, גב' גולדה מאיר, אשר איימה כי תפגין ליד משרד ראש־הממשלה "אם אריק יחזור לצבא"; מצידו של שר המסחר והתעשיה מר חיים בר־לב, אשר בהפקידו כרב אלוף (מיל.), מפקד חזית הדרום במלחמת יום הכיפורים, נחלק בדעותיו עם שרון. גם שרי מפ"ם בממשלה עמדו מכשולים בדרכו של רבין. כן הביעו התנגדותם להחזרת שרון לצבא — מסיבות אישיות ופוליטיות — הרמטכ"ל מרדכי (מוטה) גור ושר־הבטחון מר שמעון פרס. מסתבר, שעיקר הויכוח בעניין זה התנהל בשלב האחרון בין ראש הממשלה מצד אחד לבין הרמטכ"ל ושר־הבטחון מצד שני.

ערב נסיעתו של מר שרון לארה"ב, לפני כשבועיים וחצי, נערכה פגישה בינו לבין מר רבין ובה הסתמנה, כביכול, דרך לשילובו מחדש של שרון בצה"ל. אריק שוב הסביר, באותה שיחה, כי אינו מציג תנאי כלשהו ושלאור חומרת המצב הוא מוכן לפרוש מן החיים הפוליטיים ולתרום מנסיונו להכנת הצבא למלחמה.

דובר אפילו שאריק עשוי לקבל תפקיד פיקודי בשדה, בדרג ביניים של כפיפות לאחד מאלופי הפיקוד. אריק היה מוכן אף לכך, כדי להפגין את הדוגמה שהוא רואה בהתגייסותו של כל אזרח המסוגל לתרום למאמץ הצבאי.

בשבועיים האחרונים ניסה מר רבין למצוא דרך להוציא לפועל דבר זה, אולם לא זכה בסיוע מצד הרמטכ"ל ושר־הבטחון. עובדה היא, שלא כפה עליהם את דעתו. לכן, מסר אתמול בבוקר לשרון את התשובה השלילית.

פניותיו של אריק לחזור לצה"ל החלו לפני יותר מחודשיים, כאשר במגעים בינו לבין שר־הבטחון וראש הממשלה הסביר, כי לאור המצב הבטחוני דעתו היא, שיש צורך בליכוד בטחוני לאומי, אם אין מסוגלים להגיע כרגע לליכוד לאומי־פוליטי. לפיכך, הוא מוכן לנטוש בשלב זה שוב את החיים האזרחיים ולהתגייס מחדש לצה"ל, "שהוא הערובה האמיתית היחידה להבטחת קיומנו" — כדבריו.

העניין הובא לממשלה ושם הובעה התנגדות עזה להחזרתו לצה"ל. הוחלט אף על הקמת ועדה, שעליה לבדוק כללי שירותם במילואים של חברי כנסת ואישים המזוהים פוליטית. זה היה הסיבוב הראשון של המגעים, שנכשל.

אחר־כך חידש מר שרון את פניותיו לראש הממשלה ונפתח סיבוב נוסף של דיונים בשאלת החזרתו לצה"ל. אתמול התקבלה תשובה שלילית סופית.

הברון עשוי להתפטר

(סוף מעמוד 1)

יתפטר אף הוא, תוכרז הפסקה של שעה ולמען כבודו של הבארון תועבר הישיבה מביתו למקום אחר בפאריס, שהוכן מראש. אז צפויה בחירתו של מר סם רוטברג כיו"ר החברה.

ישיבת מועצת המנהלים היום עשויה להיות מכרעת לגבי סיכויי ההצלה של בנק "אינטרנשיונל קרדיט" וחברותיו של ד"ר טיבור רוזנבאום.

בישיבה ישתקפו ללא ספק היחסים המתוחים שהשתררו בין כמה מחברי מועצת ההנהלה, התבטאויותיו החריפות של חבר המינהלה הזמנית, מר בנו גיטר, בימים האחרונים, שהיו מכוונות במיוחד כלפי מר אגמון, אך גם כלפי שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, יו"ר הנהלת הסוכנות, ח"כ פנחס ספיר, ואנשי "בנק הפועלים", עוררו תגובות חריפות.

מנכ"ל האוצר, מר אגמון, האשים את מר גיטר בפירסום פרטים סודיים על השקעות יהודים בדרום־אפריקה ב"חברה לישראל", שלגביהם נשבעו, לדבריו, חברי מועצת המנהלים של החברה לא לספר לעולם בפומבי.

בינתיים נודע, כי גם ד"ר טיבור רוזנבאום עצמו ניסה לשכנע את הבארון רוטשילד שיסכים להצעת הקונסורציום להצלת הבנק והחברות ואף נסע לשם כך לפאריס, אך הבארון סירב לקבלו לשיחה.

עד כה סירב יו"ר החברה, הבארון אדמונד דה רוטשילד, לתת את הסכמתו להצעות הקונסורציום והקפאת 75 אחוזים מהחובות לתקופה של שנתיים, שעליהן מתבססות תכניות ההצלה. מנכ"ל האוצר, מר אברהם אגמון, שהינו חבר במועצת המנהלים, ונציגי משקיעים אחרים בחברה, ביניהם מגרמניה, ינסה לשכנעו שזוהי הדרך הטובה ביותר ושבלעדיה ילכו כל הכספים שהופקדו לטמיון.

סבורים שיפ"מ תוך 16 המשתתפים בישיבה יתמכו בהצעת ההסדר. הם יסברו שאם לא ייעשו באמצעי ההצלה ילכו לטמיון העיקפות של יהודים בסך 100 מיליון דולאר ויתעוררו רגשות אנטישמיים. פשטו אף שמועות שנציג של הון ערבי הביע התעניינות ברכישת הבנק והחברות.

"הסישה לנדסבאנק" לא ישנה החלטתה

(עי"ר) אין בדעת "הסישה לנדסבאנק" לשנות החלטתו בדבר החזרת 36.4 אחוז העתמפותו באינטרנציונל קרדיט בנק — לבעל רוב המניות בבנק, ד"ר טיבור רוזנבאום — אמר אתמול בפראנקפורט דובר של הבנק המערב גרמני.

הוא ציין כי "הסישה לאנדסבאנק" הפעיל בשבוע שעבר את האופציה שניתנה לו על פי חוזה והחזיר את המניות ועתה מצפה הבנק לתשלום מאת ד"ר רוזנבאום.

(ע) בשמרות מחאה נגד ההגבלות לסייע בהצלת עסקיו של רוזנבאום — הצבו אתמול לפני הצהריים מול לשכת שר האוצר בקריה בתל־אביב.

ההפגנה נערכה על־ידי [illegible]. הגיעו למקום מבעוד בוקר ונשאו כרזות מאירות עיניים:

"קרגמן לא יודע, — ספיר — לא יודע, ליכון — לא קרא. על מי מהפה רבינוביץ?"

"תוקם ועדת חקירה בפרשת רוזנבאום".

הושג הסכם־פשרה

(סוף מעמ' 1)

עצה לנהל עסקות גדולות עם בריה"מ ואולי גם להתחייב על סכומי אשראי שונים. מתוך תקווה שמצם טובו של הקונגרס הנוכחי מפגרתו, ב־18 בנובמבר, יוכל החוק כולו להתאשר תוך כמה ימים.

חוגים יהודיים הביעו קורת רוח מן ההסכם שהושג והם מציינים, כי הפשרה בכללותה מהווה נצחון רב־ערך לסנאטור ג'קסון. הם אומרים כי היהודים עצמם [illegible] יחס למספר העולים וביחס לסכנות הנגיא אינם עומדים כוול ההצלחה הכבירה, בכך שליכנע את ממשלת בריה"מ, כי הסכם עם הכימשל אינו מספיק וכי גם בעתיד יוכל הקונגרס לשים מכשולים על דרך פיתוח יחסי ארה"ב־בריה"מ — אם השליטים בקרמלין יתכחשו להבטחותיהם יפרו את ההסכם וישימו מכשולים חדשים על דרך עלייתם של יהודי בריה"מ.

בסוף הביעו מנהיגים יהודיים תקוה, כי בריה"מ תעשה עתה מחוה כלפי ארה"ב והתיר לאותם הבקרים היים שנכללו ב"רשימת קיסינג'ר" (שהוגשה לברז'נייב לפני שנה ועוד) לעלות לישראל. כן מביעים הם תקוה, כי השלטונות הסובייטיים ישחררו את אסירי ציון מכלאם ויניחו להם לעלות לישראל, כמחוה של רצון טוב וכביטוי לרצונם ביחסי ידידות עם ארה"ב.

כמרים בהולנד מוחים על כוונת ארצם לסייע לקאהיר

מאת ה. בהירין, סופר "מעריב" בהאג

70 אנשי כמורה פרוטסטאנטיים שיגרו מחאה על כוונת ממשלת הולנד להעניק בשנת התקציב הבאה סיוע כלכלי לפיתוח מצרים.

"אין להעניק סיוע כזה למדינה המוציאה את חלק הארי של הכנסתה הלאומית לצורכי חימוש, בכוונה להכחיד את מדינת ישראל" — כותבים אנשי הכמורה במכתבם לראשי כנסייתם.

המכתב קובע שאילו הכירה "מצרים במדינה היהודית" בשנת 1948 היה השלום שורר באזור ומדינות המזרח התיכון היו [illegible] הרבה יותר לצבר היצר של דיכוי הבעיות".

לונדון מתגברת כוחותיה באירלנד הצפונית

ממשלת בריטניה החליטה אתמול לשלוח 600 חיילים נוספים לתגבר את היחידות הבריטיות באירלנד הצפונית בגלל גל מרידות ומהומות בבתי־כלא בצפון אירלנד.

דובר משרד ההגנה הבריטי לא מסר פרטים אלא אמר כי עם תוספת זו יהיו בצפון אירלנד 15 אלף חיילים. (רויטר)

בירות: גירשנו כוח של צה"ל שהניח מוקשים בשטחנו

יחידות צבא לבנון גירשו יחידה ישראלית שהניחה מוקשים, אשר חצתה אתמול את גבול לבנון — על פי נמסר בהודעת משרד ההגנה בבירות.

עוד נאמר בהודעה, כי "אנשים חמושים" תקפו שיירה של הצבא הלבנוני ובה משאית וג'יפ.

בשתי התקריות לא נגרמו אבידות לכוחות הלבנוניים. בהודעה צויין, כי החדירה הישראלית נעשתה בקרבת דאהירה, ישוב חקלאי ליד הכפר יארין בדרום־לבנון. דאהירה מרוחקת כ־400 מטר מגבול ישראל.

בהודעה צויין כי כוח שמנה כ־15 חיילים ישראליים חצה את הגבול בשעה 15.30 אחר הצהרים וניסה להניח מוקשים באזור.

הכוחות הלבנוניים פתחו באש ארטילריה על הישראלים וגירשו אותו, נאמר בהודעה. (יונייטד פרס)

שדה של הגב' רוקפלר הוסר בגלל גידול סרטני

מרגרטה "הפי" רוקפלר, רעייתו של המועמד לסגן־נשיא ארה"ב, נלסון רוקפלר, עברה אתמול ניתוח להסרת השד השמאלי שלה, בגלל גידול סרטני ממאיר.

נלסון רוקפלר הודיע על כך בפגישה עם עתונאים בניו־יורק. הוא אמר כי בשבוע שעבר התגלה הגידול ובבדיקה נוספת נתגלו גידולים נוספים. אתמול בבוקר החליטו הרופאים לנתח את הגברת רוקפלר. לפני כמה שבועות יצאה מבית־החולים הגברת בטי פורד, רעייתו של הנשיא, שאף היא עברה ניתוח דומה.

רוקפלר, שנראה מודאג ועייף, פתח את המפגש עם העיתונאים באומרו: "רבותי, לא האמינו לכם שאספר לכם" והחל כן סיפר להם על הניתוח. (רויטר ויו.פי.)

19 נשרפו למוות במלון בדרום קוריאה

19 איש נספו ויותר מ־40 נפצעו בשריפה גדולה שפרצה בבית־מלון בסיאול, בירת דרום־קוריאה.

הדליקה פרצה כנראה בגלל קצר חשמלי. מספר אנשים נחנקו למוות מהעשן, ואחרים נהרגו כשקפצו מן החלונות בקומות העליונות אל הרחוב. האורחים בקומות העליונות של המלון הגדול נלכדו, כיוון שדלתות החירום היו נעולות. ולכן הצליחו אחדים לרדת למטה בחבלים מאולתרים [illegible] לרחוב, שם הצטברו עוברים ושבים מרותקים. בחורה אחת, שהיתה לבושה פיג'מה קפצה מהקומה ה[illegible], אך הבגד שלה נאחז בזיז של חלון, והיא נשארה תלויה בגובה של עשרה מטרים. ניצלה על ידי מכבי אש. (אי.פי.)

ריצ'ארד ברטון הודיע מצאתי ליז חדשה

השחקן ריצ'ארד ברטון הודיע אמש, כי יישא לאישה את הנסיכה אליזבת מיוגוסלאביה.

ברטון, בן 48, שוחח עם עיתונאים ליד ביתו בלונדון כשלידו ניצבת קרוין, בתה של הנסיכה אליזבת.

הנסיכה אליזבת עדיין נשואה לבנקאי הבריטי [illegible] בלפור, בן 30, שהובא כמועמד השמרנים בבחירות האחרונות בבריטניה.

הנסיכה, שהיתה נשואה פעמיים, היא דודניתה של הנסיכה אלכסנדרה, ממשפחת המלוכה הבריטית, וכן [illegible] בדרגה שניה ליורש העצר הבריטי, הנסיך צ'ארלס. (רויטר)

נוסעים ערביים לישראל נחשדו כמחבלים בווינה

מאת מנחם אוברבאום, סופר "מעריב" בווינה

"כוננות מחבלים" הוכרזה אור ליום אתמול בנמל התעופה של וינה בגלל שני נוסעים ערביים שעמדו לטוס לישראל במטוס של חברת התעופה האוסטרית.

אזרח ישראלי, שהתכונן אף הוא לטוס במטוס זה, הבחין בשני ערבים שסיימו את בדיקת החפצים. משום מה עוררו את חשדו. הישראלי פנה למשטרה המקומית והסב את תשומת לבה לשניים. הוכרז מצב כוננות בנמל־התעופה. הערבים נלקחו לחדר סגור, שם נבדקו פעם נוספת. לא התגלה דבר והם הורשו להמשיך בדרכם.

עתונאי רימה בנק בשוויץ ב־15 מיליון פראנק

תרמית בסכום של 15 מיליון פראנקים שוויצריים נעשתה על ידי עתונאי שוויצרי לרעת בנקאי ב[illegible]. [illegible] בעבר עובד של הטלוויזיה [illegible] היה לאחר מכן מפיק עצמאי של סרטים, ואשר [illegible] פורסמה, מכחיש את האשמות.

בכל זאת נעצר אתמול, באשמת תרמית וזיוף [illegible]. לפי ידיעות ראשונות השתמש הנאשם בשם [illegible] הטלוויזיה השוויצרית והטלוויזיה האיטלקית, והציג [illegible] חוזים מדומים, שכאילו נחתמו בינו לבין [illegible] טלוויזיה אלה, וזאת כדי להשיג הלוואות מהבנקאי. [illegible] הוא אף פירר את אמונו של הבנקאי על ידי פרעון ההלוואות הראשונות בתוספת ריבית. (ע"צ)

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס "מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית "מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 132 67) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת, רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 104 33), טלפון 666468, 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 52, טל. 663254; 660051.

נהג! "נשבר לך"! מציפויים מאיכות ירודה שדוהים ונקרעים?
קנה את הטוב ביותר
ציפוי "חן" למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
המלווה בתעודת אחריות
ותהנה מאיכות מעולה — ובנוסף יוענק לך שי חינם ציפוי להגה המונע התחממות ההגה וסופג את זיעת כף היד
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן במחיר מוזל
✱ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך
✱ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ
✱ ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
✱ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
"לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נשיגל אשלנטיק,
רח' מטלון [קודם רח' מרכז מסחרי] 61
(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), בימים א'—ה'
בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00.

עם תום ביקורו של פאהמי במוסקווה

מומחי הגנה מערביים צופים ירוץ חימוש מסוכן במזה"ת

שר החוץ המצרי, איסמאעיל פאהמי, סיים את ביקורו ברוסיה ימי שיחות עם בריה"מ, שהביאו להפגת ... שהיתה ... שישררה באחרונה בין מוסקווה וקאהיר. ... מצריים מסוק, כי

פאהמי ישוב לקאהיר הבוקר, אחרי שיחה אחרונה עם עמיתו הסובייטי, אנדריי גרומיקו. ביום ב' הודיע מזכיר המפלגה הקומוניסטית, ליאוניד ברז'ניב, כי יבוא לקאהיר בינואר לפגישה מיסבה עם הנשיא אנואר סאדאת, הדאגה בכך צעד של פיוס מצד הקרמל, שזה כמה חודשים התנגד ללחץ המצרי לקיים פגישה כזאת. גם הרמטכ"ל המצרי, גנראל מוחמד גאמסי, סיים שיחות על חידוש אספקת נשק סובייטי למצרים, אך על שיחות אלה לא נמסר דבר.

העתון המצרי „אל גומהוריה" העלה אתמול את האפשרות, שמצרים תרכוש כור גרעיני מבריה"מ. כתב העתון, המלווה את פאהמי במוסקווה, תאר את השיחות בעניין זה כמוצלחות. ארה"ב התחייבה לספק למצרים כור גרעיני כאשר הנשיא לשעבר ריצ'ארד ניכסון ביקר שם. ביוני, אך כאן עלתה תוכניתו על שרטון, בגלל התנגדות מצרים לתנאי הפיקוח, שמצמידה ארה"ב.

● „מירוץ חימוש מסוכן"

פרשן „ג'ויסטר טיימס", ק.ק. תאלר, מצטט „מומחים מערביים לעניני המזה"ת, שאמרו אתמול, כי בתגבור מירוץ החימוש מסוכן חדש במזרח־התיכון, כשבריה"מ מוכנה כפי הנראה למשלוחי נשק מאסיביים למצרים, תמורת התרחקות מן העמדה הבגרית הפרו־אמריקנית ושיתוף־פעולה הדוק יותר עם מוסקווה.

מניחים, כי הקרמל יוכל קלף זה בשיחות עם שר־החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, אשר יגיע בשבוע הבא למוסקווה, כדי לנסות ולהחליש את התפקיד הדיפלומאטי המרכזי, שממלאה ארה"ב במזרח־התיכון מאז מלחמת אוקטובר, תפקיד אשר היה לצנינים בעיני מוסקווה.

המומחים המערביים אמרו, כי הסכנה ליציבות במזרח־התיכון הוחרפה על־ידי התכניות הסובייטיות לספק למצרים כור גרעיני.

להלן אמרו המומחים, כי זרם גדול חדש של נשק סובייטי מתוכנן למצרים — גרסה לנשק בשווי של שני מיליארדים דולר, שסופק בחודשים האחרונים לסוריה — יגרום לערעור חמור של מאזן הנשק הרגיל במזרח־התיכון.

מוסקווה, בחיפושיה אחר בעלות־ברית אלטרנאטיביות באיזור, חיזרה אחר סוריה באמצעות משלוחי־נשק גדולים. באחרונה היא גם התקרבה לפלשתינים. אולם מצרים נשארת המפתח במזרח־התיכון — כותב ק.ק. תאלר.

„דיילי טלגרף" מבגדד:

[עי]ראק מתרחקת מבריה"מ

מאת צבי לביא, „מעריב" בלונדון

... עיראק מתרחקת בגלוי מבריה"מ. ... מטרתה העיקרית ... הכספי היא ... אופציות כלכליות ... למערב ולבלום את ... של המפלגה הקו... השותפה בקוא... „דיילי טלגראף" ב... מוסר דברים אלה בשם ... דיפלומאטיים בעיר ... כי נשיא עיראק, ... אל־בכר, איננו שואף ... את היחסים עם ברית ... בצורה דרמאטית

המגמתית כפי שעשה הנשיא סאדאת במצרים. אך באותה שעה איננו מעוניין להיות תלוי במוסקווה תלות מדינית. תוקפנית בדומה לסוריה. הוא חותר למעמד־ביניים, בגלל התלות בנשק וביועצים צבאיים כבריה"מ־המועצות.

משקיפים דיפלומאטיים בבגדאד מצביעים על שלוש תופעות בולטות המוכיחות את מגמת ההתרחקות:

● חידוש קשרי המסחר עם המערב שהתבטא ברכישת אוטובוסים בריטיים שהועדפו על פני כלי הרכב של הגוש המזרחי. הוא הדין בהעדפת מטוסי נוסעים אמריקניים מתוצרת „בואינג" לחידוש פניה של חברת התעופה העיראקית — במקום מטוסים סובייטיים.

● הקלות במתן אשרות־כניסה לכתבי־חוץ על פי העקרון שחייב להיות דיווח חופשי על בעיותיה הפנימיות של עיראק, לרבות ענין הכורדים.

● צעדים לשתוף פעולה הדוק יותר עם אינטרסים מערביים בתחום הנפט, בעקבות הקלקול המכני שאירע השנה במפעלי הזיקוק מתוצרת ברית המועצות בבצרה, ועגמת הנפש שגרמו הסובייטים בזה שמכרו לבעלות בריתם נפט עיראקי במחירים גבוהים.

שר החוץ הצרפתי: „הצבענו בעד אש"ף כדי לחזק את הפלשתינים המתונים"

סנאטור מפאריס: האם הכוונה לרוצחי נשים וילדים ✶ השר הלל בפאריס: הצבעת צרפת סותרת ההכרה בזכות קיומה של ישראל ✶ נכבד יהודי: דבר לא יוכל לתקן הנזק העצום שנגרם לישראל

מאת תמר גולן, „מעריב" בפאריס

שר החוץ של צרפת, ז'אן סוואניארג, אמר אתמול בישיבה סגורה של ועדת החוץ של הפרלמנט ... כי כוונת הממשלה ... להביא לבעין השתתפות ... בדיוני האו"ם, היתה ... את הכוחות המתונים ... הפלשתינים" — ... „מעריב" ... שהשתתף בדיון. סובאניארג הסביר ש... מכירה ב„עובדה הפלשתינית" ולכן היא תומכת ב... לאפשר לפלשתינים ל... קולם, ולהתחיל להכ... ב„מבנים הבינלאומיים".

כמה סנאטורים מחו על הצבעת של ממשלת צרפת. אחד מהם, הסנטור מפאריס פייר ז'ירו, שאל את שר החוץ אם בדברו על „כוחות מתונים" הוא מתכוון לרוצחי ילדים ונשים תמימים.

בתשובתו אמר שר החוץ, כי „קיים רק הבדל דק, שמקשר בין הצבעה בעד „בעד יהמנעה", הוא הוסיף שלפשר הדו־שיח האירופי הערבי היה צורך ממהותו זאת.

באותו ענין, ובתגובה לשדרת ראיונות שהעניק שגריר ישראל בפאריס, מר אשר בן נתן, לאמצעי התקשורת, ואשר בהם ביקר קשות את הצעד הצרפתי, הגיש חבר האסיפה הלאומית רימונד אופרואה, איש מפלגת הרוב הגוליסטית, הידוע כאוהד הערבים, שאילתה לשר החוץ: „האם זה נורמאלי ששגריר המכהן בפאריס יבקר בפומבי את מדיניות הממשלה שאליה הוא מואמן?"

הלל דוחה

אופרואה איש עסקים, שידוע כי הוא מקבל תמיכה וסיוע מהערבים. וכנראה יוסיף שאילתה אחרי שיתפרסמו הדברים הקשים שאמר אתמול בפאריס שר הפנים הישראלי, שלמה הלל.

מר הלל הגיע לפאריס לביקור בלתי רשמי כדי לסייע בפעולות המגבית היהודית. הוא התפנה למסיבת עתונאים בשגרירות, בה נכחו בכירי הכתבים הצרפתיים. היתה זו מסיבת העתונאים הראשונה של שר ישראלי בפאריס זה שנים והיתה זו גם ההזדמנות הראשונה שניתנה לאמצעי התקשורת בפאריס לשמוע ישירות את דעתה של ממשלת ישראל ואת תגובתה על ההצבעה הצרפתית באו"ם.

הלל דחה את ההסבר שנתן דובר ממשלת צרפת, אנדרה רוסי, כי ממשלת צרפת פעלה בהתאם להצהרת תשע מדינות השוק המשותף האירופי מה־6 בנובמבר 1973. „סימוכים אלה אינם תופסים" — אמר השר הלל. „הודעת התשע מדברת על פתרון לבעייה העם הפלשתיני ולא על מתן הכשר לאש"ף". השר הוסיף כי עובדה היא ששש מחברות השוק לא כך פירשו את הצהרת ה־6 בנובמבר.

נזק עצום

עוד אמר שר הפנים, כי ההכרה באש"ף במסגרת האו"ם עומדת בסתירה לקו שצרפת תמיד הצהירה עליו — הקו של הכרה בזכותה של ישראל לקיום ולגבולות בטוחים. זוהי סתירה, שכן אש"ף אינו מכיר בזכותה זו של ישראל.

בשאלות שהוצגו למר הלל ניכר השוני בדעת הקהל — לפחות בקרב מעצבי דעת הקהל בצרפת, שחזרו והקשו בנושא הזכויות הפלשתיניות ובנכונות ישראל לפתוח בדו־שיח עם הפלשתינים.

אם להתבטא על הרוח ההצהרת בדעת הקהל, הרי שעל ישראל לצאת לבית־קפה גדולה. להצבעה באו"ם היתה השפעה ... עם מתמכלות ובכוונת יהודי נכבד אמר ... שהוא דבר לא יוכל לתקן את הנזק העצום שנגרם לישראל.

עד עתה לא נחלצה מערכת ההסברה הישראלית לפעולה. הדוברים הישראלים מתרכזים בביקורת ובניתוחים מדוע היה זה כישגה להתיר יצוג של אש"ף, ואינם נותנים דעתם לעתיד. עובדה זו בכיכה גם את ידידי ישראל החשים עצמם בבודדים יותר כאיי־פעם. כך לא הופיעו לטקס האזכרה של הגנראל קניג, ידיד ישראל, אישים כשר המשפטים זיאן לקנואה ושר הבספטים ... פוניאטובסקי, שהם חברים באליאנס ישראל־צרפת, למרות שבשנים קודמות נהגו להופיע. כדי ממשלה נעדרו גם מקבלת הפנים שנערכה בשגרירות ישראל לשר הלל, אף שבתחילה אמרו כי ישתתפו בה.

[...]אפריקנים החליטו לא לדרוש [גי]רש את דרום־אפריקה מאו"ם

מאת פיליפ בן, „מעריב" בארה"ב

... מדינות אפריקה החליטו ... לבקש ממועצת הבטחון ... את דרום אפריקה מן ... האו"ם. ... מועצת הבטחון מתחילה ... לדון בהצעה של דרום ... עם האו"ם, לאחר שה־עצרת הכללית סירבה להכיר באמנתה של המשלחת הדרום־אפריקנית.

החלטתן של מדינות אפריקה לא לבקש גירוש נבעה כנראה מן הידיעה שהצעה כזאת תיתקל בוטו של ארה"ב, בריטניה וצרפת. נוסף לכך, לא היתה ההצעה מסוגלת לזכות בתשעת הקולות הנחוצים, כיון שרק מדינות אפרו־אסיאניות וקומוניסטיות היו מוכנות להצביע בעדה, ולהן יש רק שמונה קולות במועצת הבטחון. מדינות אמריקה הלטינית — בעלות שני קולות — רמזו כי לא יצביעו בעד הגירוש.

דיניץ בצאתו: לא נדרשו ולא הוצגו מפות בעת ביקורו של קיסינג'ר

מאת רחל פרימור

„שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, יבוא לישראל במסגרת סיבוב מפגשים נוסף עם מנהיגי מדינות האיזור במהלך חודש נובמבר, כנראה לאחר פיזומה של ועידת הפיסגה הערבית ברבאט" — כך אמש שגריר ישראל בוושינגטון מר שמחה דיניץ, ערב המריאו למקום מושבתו.

ארה"ב סבורה, שלצורך התהליך המדיני יש להאריך את כהונת כוח החירום של האו"ם.

בסכמו את ביקורו של ד"ר קיסינג'ר, אמר מר דיניץ: „היתה זו חוליה קטנה בתהליך גדול של שיחות". עוד ציין כי במהלך השיחות „לא נדרשו ולא הוצגו מפות, לא דנו בשום תכנית קונקרטית. ד"ר קיסינג'ר רצה בסיבוב הנוכחי של פגישותיו לסכם על המשכיות המאמץ המדיני ולבדוק את האפשרויות לחידוש המשא ומתן בין הצדדים.

בתשובה על שאלה אמר השגריר: בנמל התעופה בן־גוריון, כי ישראל בדומה לצדדים".

תובעים שישראל תתנגד לאולימפיאדה במוסקווה

ועדת הפעולה של עולי בריה"מ פנתה אל ראש־הממשלה ואל שר־החוץ בבקשה שיורו לנציגי ישראל להתנגד לקיום האולימפיאדה בשנת 1980 במוסקווה.

ב־22 בחודש זה יתכנסו בוינה נציגי מדינות שונות כדי להכריע היכן תתקיים אולימפיאדת 1980. מוסקווה הציגה את עצמה כמארחת אולימפיאדה זו.

העולים אומרים, כי על ישראל לדרוש לא לקיים את המשחקים במוסקווה, „משום שאין להעניק כבוד כזה למדינה המנהלת מדיניות גזענית כלפי יהודים ושנוהגת אפליה כלפי ישראלים בהיותם במוסקווה".

ב"ה

עצרת עם

למען התנחלות יהודית ביהודה ובשומרון

העצרת תתקיים

בע"ה במוצש"ק ג' במר חשון, תשל"ה (19.10.74)
בשעה 8.30 בערב בככר מלכי ישראל בתל־אביב.

בהשתתפות:
אישי ציבור, נציגי המתנחלים, נציגים מזרמי ההתיישבות השונים וראשי גוש אמונים.

כל יהודי, שארץ ישראל ובטחון האומה יקרים לו מוזמן להשתתף אישית בעצרת חידום זו.

גוש אמונים

זוהי המכונית שהתלקחה אתמול בבוקר בכביש ירושלים, ליד משמר איילון, בהתפוצץ מטען חבלה שהונח בה. (תצלום: י.ס.א.)

מיטען־חבלה העלה מכונית באש

חומר הנפץ הונח בתא־המטען של מכונית השייכת לתושב הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים ✶ המכונית התלקחה בכביש לטרון

מאת אהרון פריאל

מכונית פרטית, שנסעה אתמול בבוקר מירושלים לתל־אביב, נשרפה כליל, מהתפוצצות מטען־חבלה, שהוכנה בה לילה קודם לכן. הנהג ושני נוסעים הצליחו להחלץ מן המכונית, בטרם עלתה באש בקילומטר ה־30 בכביש לטרון, ליד משמר איילון.

אתמול, בשעה 9.30 בבוקר, הבחין אהוד בן־יעקב בעשן העולה ממנוע מכוניתו ומיד לאחר־מכן שמע פיצוץ. הנהג הצליח לעצור את המכונית, שנסעה בכביש, כדי למנוע אסון במקרה של התפוצצות.

בבדיקה, שערכו חוקרי חבלה ממשטרת מרחב המרכז, נמצא חלק של שעון השייך בתא המטען של המכונית. נהג המכונית גר ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים. חוקרי המשטרה מניחים, כי מטען חומר־הנפץ הונח בירך שלם. החקירה הועברה לידי משטרת ירושלים.

הנערה שניסתה להתאבד שינתה את עדותה בהחל משפט פולסקי

משפטן אמריקני, כתב מערבי ופעילים ליברליים הורשו להיות נוכחים במשפטו של המדען היהודי, מפעילי העלייה

מאת אברהם תירוש

שני משפטנים אמריקניים, ברט רפאל וברטון לויגסט, הגיעו למוסקווה, כדי להיות נוכחים במשפטו של המדען היהודי ויקטור פולסקי, מפעילי העליה, שהחל שם אתמול. השלטונות הסובייטיים התירו רק לאחד מהם, למר רפאל להיכנס לאולם בית־המשפט. לדברי סוכנויות זרות, התירו כניסתו של כתב מערבי ועוד כמה מראשי התנועה הליברלית בבריה"מ הצליחו להיכנס לאולם הקטן, שבו נערך הדיון.

פולסקי, בן 44, מואשם בנהיגה רשלנית, לאחר שצעירה שביקשה להתאבד השליכה עצמה אל מתחת לגלגלי מכוניתו לפני כמה חודשים. אם כי ברור שמדובר בנסיון התאבדות, החליטו כנראה השלטונות לנצל את המקרה כדי להעמיד את הפעיל היהודי לדין.

פולסקי ופרקליטו דוד אנסלבנג, טענו כי התביעה מבוססת על עדויות מזויפות. הדרשו לבטלה עוד לפני תחילת המשפט, אך לא נענו.

משפטו החל אתמול ב־13 בצהרים, בבית־המשפט העממי של מחוז באומנסקי, לפני השופט סולוביוב. אתו יושבים בדין שני נציגי ציבור. אתמול הופיעו במשך שכתה שעות 12 עדים, רובם מצד התביעה.

בשיחה טלפונית ממוסקווה מסרו אמש פעילים יהודיים, כי היו סתירות בדברי העדים השונים וכי עדויות אותיות לא היו זהות למה שהעידו אותם אנשים בחקירה המוקדמת, אלא השתנו לרעת פולסקי.

המשפט עמד להתחדש הבוקר ב־10 ועשוי להופיע בו שני עדי הגנה. נראה שפסק הדין יינתן היום.

✶

(עיר ועיץ) הכתב המערבי שהורשה להיות נוכח במשפט הוא כאריק קרייזן סופר סוכנות „רויטר". נוכחים עוד גב' ילנהבנר, רעייתו של הפיסיקאי אנדריי סאחארוב ופעיל העליה אלכסנדר גולדפארב.

✶

בישיבת אתמול נשמעה עדותה של סטייניה ג'וקובה, שנפגעה בתאונה. היא אמרה שנפגעה על־ידי המכונית, בעת שעברה את הרחוב בריצה כדי לטלפן לידיד.

ידידה זו נתמכה על־ידי אביה, פקיד בכיר במשרד־הפנים ואמה, פעילה במפלגה הקומוניסטית. בני הזוג אמרו שהיו עם בתם, בעת שנפגעה.

✶

הסינגור אבסלבאנג אמר כי כמה עדים אמרו שמיד לאחר התאונה הודיעה הצלמה ג'וקובה, כי הטילה עצמה מתחת למכונית.

נהג אמבולנס ורופא שקיבלו אותה כאשר באה לבית חולים, העידו כי שמעו אותה אומרת, שרצה בכוונה אל עבר מכוניתו של מר פולסקי.

ישראל לא קיבלה מידע־מוקדם על מכירת להקי ה„סקייהוק" לכווית

מאת שמואל שגב, כתב „מעריב" בוושינגטון

חוגים ישראליים הופתעו מגילוי משרד החוץ האמריקני שאישר אתמול, כי 54 מטוסי „A-4" ... כוויתיים ... עתה הכוונה ... ארה"ב ... „סקייהוק" ... כי ... לא קיבלה ישראל מידע מוקדם.

בוושינגטון לדיווח שנתפרסם אתמול ב„וושינגטון פוסט" לפיו תשלח כווית לצחות להק אחד של מטוסי „סקייהוק" למצרים, אפילו בלא להכשיר טייסים להפעלת בשטחים אלה, אמר דובר הספיים הפרסמגם, כי הכווייתים באו לארה"ב בספטמבר 1973, ועושים עתה קודם באנגליה בבסיס חיל האויר ... הזמנים ייבבע בין 18 ל־24 חודשים ... הכוויתיים לקבל הבעיה בבסיסית.

הדבר במשרד החוץ האמריקני לא ידע להשיב על השאלה, אם בתוזה בגלל סעיף האוסר על העברתם של ה„סקייהוקים" למדינה שלישית — כמצרים, או כל מדינה אחרת — בלא הסכמתה המפורשת של ממשלת ארה"ב. משקיפים בוושינגטון אמרו אתמול, כי הגילוי של משרד החוץ נפל כהפתעה בחוגים רבים בבלבם הישראלים. עד כה סברו, כי לא נעשתה כל עיסקה וכשנשאלו בעבר בנושא זה, נהגו פקידי הממשלה לומר, כי „שום תוזה לא נחתם עדיין ובחדר עוסקים במגעים פעילים עם ממשלת כווית בנושא".

עתה נסתבר כבם בעניין זה לא קיבלה ישראל שום מידע ביקרם אודות הגיעם של הכוויתיים. יש לזכור כי הם הגיעו עוד לפני מלחמת יום הכיפורים, כשלארה"ב עדיין לא היו קשרים עם מצרים או סוריה, כאשר נראה היה כי היחסים בין ישראל לארה"ב הם מושלמים. נזכור הם של הכוויתיים בארה"ב כבו מאשרה, כי יסופקו לכווית לפחות 40 „סקייהוקים" וגם „פאנטומים" אחדים. ממשלת ארה"ב בשהודלה לבכור „פאנטומים" וכלי נשק מתוחכמים אחרים גם לסעודיה. כשלחה צבאית, ובראשה סגן שר ההגנה, ביקרה באחרונה בסעודיה ובדקה את צרכיה בכל התחומים — קרקע, אויר וים — והגישה המלצות לגבי בצירכה הגנה אנטי־אוירית.

לאור נסיון העבר עם לוב, ובמיוחד לנוכח הצהרותיו של הנשיא סאדאת כי הוא „מגוון" את מקורות הנשק שלו, חשים בוושינגטון, כי ישראל צריכה להביא בחשבון את העברתם האפשרית של מטוסים אמריקניים מן המפרץ הפרסי לאחת ממדינות העימות השכנות. מכאן שמאזן הכוחות אינו מוגבל עוד לישראל ולשכנותיה המיידיות, אלא גם למדינות העשירות לשלוח ל„מדינות העימות" כלי נשק ולא רק יהיה לתחבות.

אין חדש בעניין יהודי סוריה - דיווח עוזר קיסינג'ר שחזר מדמשק

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

עוזרו של שר־החוץ האמריקני, האלפרד אתרטון, נפגש אתמול עם משלחת בכירה הקונגרס היהודי בענין יהודי סוריה, אך לא היה בידיו דבר של ממש לספר, לבד מזה שהעניק מפי בעתום ראשונה של ארה"ב הכי יביא את דבריהם לפני ד"ר הנרי קיסינג'ר.

המשלחה נפגשה עם סונדרס ימים אחדים אחר שובו מביקור למזרח־התיכון. שבמהלכו היה אמור להעלות את ענין יהודי סוריה. ידוע, כי קיסינג'ר סבור, שיש להעלות את הענין בשיחות עם הסורים, אך לא כנושא דו־צדדי, או בקשר עם הסכסוך שבין מדינות ערב לבין ישראל, אלא על בסיס הומאניטארי.

לפני הפגישה עם סונדרס קיבל הרב ארתור הרצברג, נשיא הקונגרס היהודי־האמריקני, ושני מחברי־דה נוצרים, דיוויד האגסר ואדוארד פלמרי, במסיבת־עתונאים בגבעת־הקאפיטול, ובה הוקיעו את עמדת סוריה כלפי 4500 היהודים, המתגוררים בה.

האגסר, שהוא מבין המוביל של מועצת הכנסיות בארה"ב, אמר, כי הוא חש מצוקה נוכח העובדה, כי לא ניכסון ולא קיסינג'ר לא אמרו דבר בפומבי בדבר מצבם של יהודי סוריה בעקבות מסעם במזרח־התיכון בחודש יוני. האגסר אמר, כי מבחינתו הוא יודע באיזו ברבריות נוהגים ביהודי סוריה.

פלמרי אמר, כי יהודי סוריה מוחזקים כבני־ערובה במאבק נגד ישראל. הוא האשים את ממשלה דמשק בביצוע פשע פוליטי.

הרב ארתור הרצברג קרא לארה"ב שלא לקנות את חבהי הערבים במחיר חיי יהודים. וכל השלושה קראו לוושינגטון לפעול למען יהודי סוריה.

[מצ]רים בהולנד ... כוונת ארצם לסיי...

לונדון מתגברת באידלוד ...

ביירות: גירשנו ... שהניח מוקשים

שדה של הג... הוסר בגלל ג'...

19 נשרפו ל... בדרום ...

ריצ'ארד ברט... מצאתי ...

נוסעים ערביים נחשדו כמחבלי...

עתונאי רימה ... ב־15 מיליון ...

מעריב
המוציא לאור: ... העורך: ... בית דפוס ...
הנהלה, מערכת, מודעות, דפוס: בית „מעריב" ... טל. 287211 ... 20010 ...
ירושלים: רח' הלל 14, טל. 231769 ...
חיפה: ... 29 ... רח' הנביאים 32, טל. 663254 ...

هكذا من الأصل

הומלץ לוועדת הכספים לקצץ 550 אלף ל"י מתקציב הכנסת

ועדת־משנה משותפת של ועדת־הכספים וועדת־הכנסת, בראשותו של ח"כ עוזי פיינרמן, המליצה אתמול לפני ועדת־הכספים, לקצץ בתקציב השוטף של הכנסת סך של 550,000 ל"י, בהתאם להצעת יו"ר הכנסת.

הוועדה סבורה, שעם הפעלתו של חוק מימון מפלגות, המבוסס על הסיעות בכנסת, מן הדין שהשירותים הטכניים לסיעות ולחברי הכנסת מימונם יבוא מתוך התקציבות הניתנות למפלגות על־פי החוק הנ"ל, ויש לקיים בהקדם דיון עם הסיעות כדי לממש החלטה זו.

הוועדה גם רשמה לפניה את הצעת יושב־ראש הכנסת, בדבר הצורך להקים בכנסת ועדה מיוחדת, שתפקידה לייעל הכנסת בשקידה על יעילותם של המינהל, המשק והשירותים בכנסת.

ועדה ממליצה להקים מעונות לנוער ערבי כפרי העובד בעיר

ועדה לטיפול בבעיות הנוער הערבי בישראל, שמונתה לפני כארבעה חודשים מטעם מנכ"ל משרד הסעד, הגישה המלצות לפעולות מקוריות שיש לבצען בקרב האוכלוסיה הכפרית הערבית.

בין השאר הצביעה הוועדה על בעיות סוציאליות מחמירות והולכות, הנובעות בעיקר מסיבות כגון עבודתם של צעירים רבים בערי ישראל, כשהם ממעטים לשוב לבתיהם, ולגור בסביבתם הטבעית; עבודתה של האשה הכפרית, האם, מחוץ לביתה, אם בכפר עצמו ואם בקרבת המקום; השפעת אורח החיים העירוני, שינוי מהיר בסיגנון ובאפשרויות הבילוים בערבים ובשעות הלילה, וקשיי השתלבות בדיור ובחברה היהודית העירונית וכן תופעות כגון סמים, שכרות וזנות, המשפיעות לרעה ומשבשות את דרך חייהם של הצעירים הערבים.

בין ההמלצות: פתיחת מתנ"סים (מפעלי תעסוקה לנוער) נוספים במגזר הערבי, כיוצא הדרכה לחבורות רחוב שמטרתה לפעולה בקרב הנוער הערבי והכפרי, העובד והנר בעיר, ובדיקת אפשרות של פתיחת הוסטלים למען נוער זה, שבהם ישולבו פעולות חברתיות.

נחיל דבורים גדול תקף 14 ילדים

עקוצים קשה הועברו הילדים לבית־חולים

מאת מנחם רהט

14 ילדים, תושבי כפר כאבול בגליל המערבי, הותקפו אתמול על־ידי נחיל דבורים גדול, והועברו לקבלת טיפול רפואי בבית־החולים הממשלתי בנהריה. הילדים, בני 10—12, הגיעו לבית־החולים עקוצים קשה בכל חלקי גופם. אחר קבלת טיפול הוחזרו אמש לכפרם.

בחקירת המשטרה הוברר, כי הילדים המשועממים יידו אבנים לעבר כוורת דבורים בקרבת הכפר, בעת משחק של קליעה למטרה. אחת האבנים פיצחה את הכוורת ומתוכה פרץ נחיל־דבורים. הדבורים המבוהלות עטו על הילדים ועקצו 14 מהם באורח חמור.

שיכור פצע חייל שהסיעו בטרמפ

שיכור, שהוסע בידי חייל צה"ל במכונית צבאית, התפרע, תקף את החייל ופצע אותו בבטנו בדקירות סכין.

ביום ד' בלילה הובא החייל הפצוע לבית־החולים המרכזי בעפולה. לאחר שקיבל טיפול סיפר, כי תושב עפולה־עילית נסע עימו כטרמפיסט. האיש היה שתוי והחל להתפרע תוך כדי נסיעה. בדרך אף שלף סכין, ודקר את הנהג פעמים אחדות.

על סמך התיאור שנתן החייל נעצר לחקירה תושב עפולה, בן 37, כחשוד במעשה.

נעצרו שני זוגות החשודים בנסיון פריצה לדירה

משטרת פתח־תקוה עצרה אתמול שני זוגות של צעירים, החשודים בנסיון התפרצות לדירת מגורים ברחוב סוקולוב בעיר.

הגברים שנעצרו הם בני 21, מבת־ים, וחברותיהם בנות 17, מהרצליה.

שכנים הבחינו אתמול בצהריים בזוג החשוד בנסיון להתפרץ לדירת מגורים סמוכה, בהיעדר הבעלים. הזוג החשוד הסתייע בזוג אחר, החשוד שפעל כתצפית בחצר הבית. השכנים לכדו את שני הצעירים ונערותיהם, שניסו להימלט לרחוב, והסגירום למשטרה.

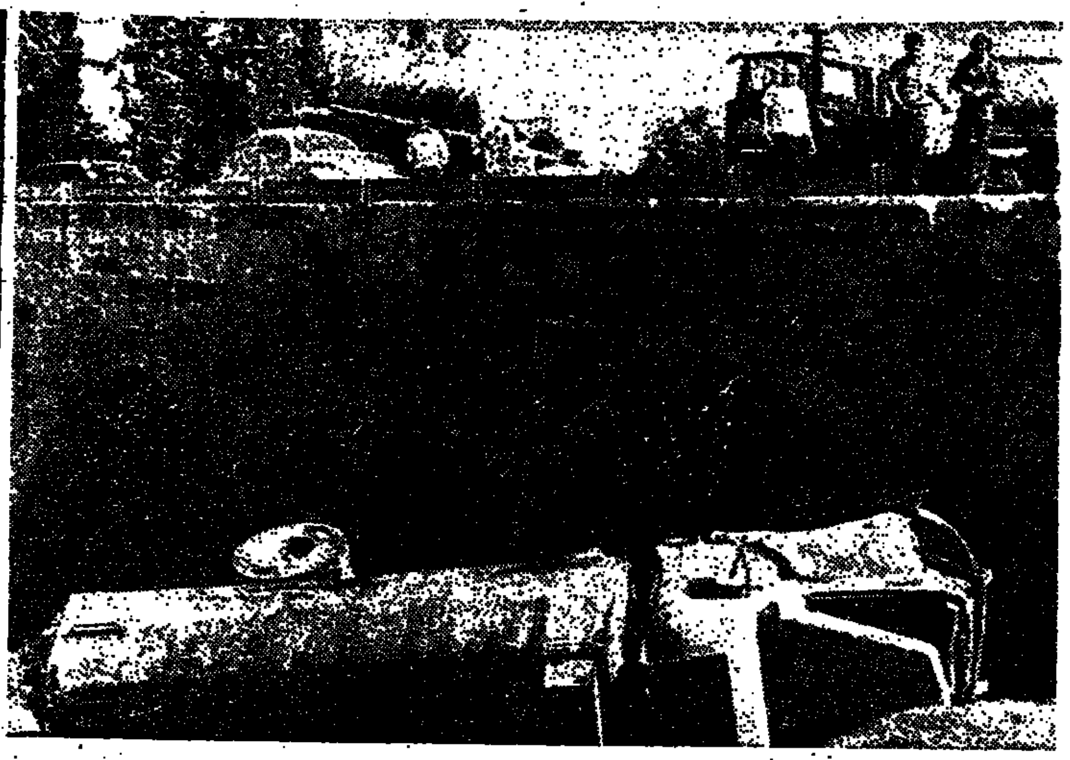

משאית סטתה אתמול מהכביש בגשר שליד לוד, בכביש ירושלים, שברה את המעקה של הגשר ונפלה לוואדי. איש לא נפגע. (צילום: שעיה סגל)

שני אחים חשודים בתקיפת שוטרים שנשלחו לחפש בביתם רכוש גנוב

מאת סופר „מעריב"

שני אחים, תושבי רעננה, החשודים בכך, שתקפו אתמול במהלומות אגרוף ובמקלות שלושה סמלי משטרה, שביקשו לערוך בביתם חיפוש אחר רכוש גנוב, ולעצור את אחד האחים כחשוד בגניבה.

שלושת הסמלים, ממשטרת כפר־סבא, הגיעו אתמול בשעה 10 בבוקר לדירתו של נקדימון שוקר, בן 19, ברעננה, כשברשותם צו־חיפוש מטעם בית־המשפט.

הצעיר השיב בכך שהתנגד לחיפוש, הכה את השוטרים הלם בהם במקלות, בנאמץ לגרשם מן הדירה. אחיו, חנניה, בן 23, חשוד אף הוא שתקף במקלות את סמלי המשטרה.

שלושת הסמלים התגברו על התנגדות התוקפים והדפו אותם.

בו ביום הובאו שני האחים לבית־משפט שלום, והוצאה נגדם פקודת־מעצר ל־15 יום.

מעצר לחשוד בקשרים עם „פתח" ופריצות בתל־אביב

צעיר בן 18, מעזה, אנואר אבו־גיבה, נחשד על־ידי המשטרה בקיום קשר עם ארגון ה„פתח", הכנסת חומרי נפץ מעזה, גניבת אקדח משוטר וביצוע עבירות מיפוי פריצה באיזור תל־אביב.

השופט נחמיה בר הוציא נגדו צו־מעצר ל־15 יום.

פרס: הערבים רוצים שלום - בלי ישראל

„על ישראל להכין את עצמה ל,חורף פוליטי' שיימשך כמה שנים"

הוויכוח בין ישראל לבין הערבים הוא על מהות השלום באיזור. בעוד שאנו רוצים שלום בין ישראל לערבים, רוצים הארגונים הפלשתיניים ותומכיהם, שלום בלי ישראל — אמר שר הבטחון, שמעון פרס, בהרצאתו בוועידת ההתאחדות האיכריים בישראל.

בדברו על קבלת האירגון לשחרור הפלשתיני כמשקיף באו"ם אמר שר־הבטחון, כי אין להתרשם מהחלטת האו"ם בהסעימה, שהאו"ם של 1974 איננו האו"ם של 1947, שהיה מסוגל להחליט על הקמת מדינת ישראל, שכן אירופה של 1947 עדיין זכרה את השואה לעם היהודי, ואילו אירופה של 1974 שקועה במשבר הנפט שייאר הפאן־ערביזם שכמצו כטעם הפאן־גרמניזם בזמנו.

שר הבטחון אמר, שהוא צופה „חורף פוליטי" שיימשך כמה שנים, ועל ישראל להכין את עצמה לתקופה זו, שלא תהיה קלה ונוחה.

נוידרפר: נטל המיסים יגדל בשנים הקרובות

תחזית של הכבדת נטל המיסים בשנים הקרובות השמיע אתמול הממונה על הכנסות המדינה, משה נוידרפר, ביום עיון על נושא מס ערך מוסף, שהתקיים בבית־לסין בתל־אביב מטעם המדרשה למינהל.

מר נוידרפר הטעים עם זאת, כי לא יהיה אפשר להכביד יותר במיסים הישירים, וכנראה שבאפריל 1975 אף תהיה הורדה במס־ההכנסה, או במילוות־החובה. אולם, כללית נראה, שהמיסים צריכים להכניס חלק גדול יותר מתקציב המדינה. כיוון שכיום הם מכסים רק כשני שלישים ממנו. זאת למרות העובדה, שגביית המיסים הוכפלה בהיקפה פי שמונה מאז שנת 1967, בשעה שהתוצר הלאומי של ישראל עלה רק פי ארבעה.

לנושא מס ערך מוסף אמר מר נוידרפר, כי יש לראות עיתוי מתאים להטלת המס דווקא בתקופה, שבה נבלם במידת מה האינפלציה והפעילות המשקית נמצאת במצב ביניים — לא נמוכה מדי ואף לא מוגברת מדי. נסיונן של מדינות אחרות בהנהגת מס זה הוכיח, כי זוהי התקופה המתאימה ביותר להטלת מס ערך מוסף גם בישראל.

חזיז התפוצץ בחוף אשקלון

מאת עזרא ינוב

משטרת אשקלון הוזעקה לחקור סיבת התפוצצות שהתפוצצה אתמול בצהריים בחוף הרחצה הדרומי של אשקלון, ליד קפה „ריויירה".

בחקירת המשטרה נתגלו שרידי חזיז, תוצרת צה"ל, אשר נזרק בידי אלמוני — והוא שגרם להתפוצצות.

לרגל סיום הרמדאן עיריית תל־אביב בירכה את העדה המוסלמית

מאת סופר „מעריב"

לרגל צאת הרמדאן ותחילת חג עיד אל פיטר הביא אברהם ליפקין חבר הנהלת עיריית תל־אביב, את ברכת הנהלת העיר לבני העדה המוסלמית ביפו.

בפגישה השתתפו הקאדי של יפו מר עטליה, נכבדי העדה הנוצרית והאב מודסטוס (ראש הכנסיה היוונית אורתודוכסית של איזור המרכז) ונציגי הממשלה.

בדברי ברכתו עמד עו"ד ליפקין על המסמליות בעובדה שבשנה זו היו ימי חשבון־הנפש אצל המוסלמים והיהודים סמוכים זה לזה.

ראש־הממשלה הבטיח למנות שר שישמש „אבא" למושבות הקטנות

בעקבות בקשות סיוע מצד המושבות הוותיקות בגליל

מאת מאיר הראובני

ראשי המושבות הוותיקות הקטנות בגליל נפגשו אתמול בירושלים עם ראש־הממשלה, יצחק רבין. בפגישה העלו לפני ראש־הממשלה את בעיותיהן של המושבות הקטנות, שאין להן שום ארגון כולל והן נעדרות כתובת לפניה בענייניהן השונים.

ראש־הממשלה הבטיח לבקש מאחד משרי הממשלה לקבל על עצמו את הטיפול בענייני המושבות הקטנות, ולשמש להן „אבא" וכתובת.

השר שיקבל תפקיד זה על עצמו ימנה ועדה, שתבחן את ההיבטים השונים של צרכי המושבות הקטנות, ותמליץ על דרכים לסייע להן. מר רבין הביע את סיפוקו על כך ש־8 המושבות הקטנות בגליל התארגנו, כדי להציג במשותף את בעיותיהן.

בפגישה נכחו ראשי המועצות של כפר־תבור, כנרת, מנחמיה, מיגדל, יסוד־המעלה ומטולה. כן השתתפו בה חברי הכנסת דב זכין (מפ"ם) ויוסי שריד (העבודה), תושבי הגליל. ראש מועצת מטולה אסף פרנקל הציג את בעיות הבטחון השוטף בימים אלה, כשתפקידי השמירה והבטחון המרובים מטילים עומס כבד על האוכלוסיה הקטנה של המושבות הקטנות, במיוחד בתקופה של עונת שיא במטעי הפירות ובעבודות חקלאיות אחרות.

הועלתה גם בעיית הכללתן של המושבות, או לפחות חלק מהן, במניין אזורי הפיתוח, הזכאים לתמריצים שונים.

הנשיא עשוי לשקול מחדש עמדתו בעניין מתן חנינה לצ'ירלי ביטון

לשכת הנשיא: בימים הקרובים יחליט פרופ' קציר אם לדון שנית בעניין

מאת יוסף וקסמן

הנשיא, פרופסור אפרים קציר, עשוי בשבוע הבא לשקול מחדש את עמדתו בעניין החנינה לצ'רלי ביטון, לאחר שביטון הסגיר את עצמו ולנוכח ריבוי מספר מבקשי החנינה בעבורו, מהארץ ובחו"ל.

על אפשרות זו אפשר להסיק מן התשובה שקיבל סופר „מעריב" מלשכת־הנשיא, בעניין מכתב תשובה להסתדרות הסטודנטים בראשית החודש — בטרם הסגיר עצמו צ'רלי ביטון — ושבו דחה הנשיא בקשה לחנינה או דיון נוסף בסוגיה.

בתשובה לשאלה, אם תשובה זו עודנה בתוקפה גם היום, נוכח השינוי במצב, נאמר לנו מהלשכה, כנראה לאחר בירור עם הנשיא: „תשובת הנשיא התייחסה למצב ששרר באותו זמן. כיום יש בקשות חדשות לחנינה. כרגע אין עוד אצלנו החלטה סופית אם בשלב זה יש מקום לדון מחדש. אולם, בימים הקרובים ידון הנשיא בסוגיה, ויחליט אם לדון שנית בנושא. לבקשות שהופנו לנשיא המדינה בזמן האחרון יינתנו תשובות רק לאחר דיון זה".

לסופר „מעריב" נודע, כי באחרונה הועברה בקשה חנינה בעבור צ'ירלי ביטון גם מיהודים בצרפת, באמצעות הרב הראשי שלהם גורן, וכן שיגרו בקשות כאלה ראשי ערים ועיירות, חברי מועצות מקומיות ועירוניות ואישים שונים, כגון ח"כ ליובה אליאב, ד"ר ישראל כץ ועוד.

ראשי תנועת הפנתרים אמרו, כי הם שבעי־רצון מהעובדה, כי בין הפונים באחרונה לנשיא בדבר בקשת חנינה לצ'ירלי ביטון „רב דווקא מספרם של בני העדות האשכנזיות..."

לשכת 'בני ברית' תישא שם בתו המנוחה של הנשיא קציר

מאת תהלה עופר

בסוף החודש הוקדש לשכה של „בני ברית" בתל־אביב לזכר נורית קצ'לסקי ז"ל, בתו המנוחה של נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר. „לשכת בני־ברית" תהיה מעורבת — נשים וגברים — ומורכבת מעולים חדשים, אקדמאים לרוב. משלחת בת 400 „אחיות" של „בני־ברית" מכל הארץ בראשה נשיאתן גב' פנינה בר נה קבלה השבוע אצל רעיית הנשיא, הגב' נינה קציר.

נבחר גזבר חדש לעירית אשדוד

זאב כהן ממושב עשרת, נבחר כגזבר עיריית אשדוד.

בעיריית אשדוד לא היה גזבר למעלה משנה מאז התפוטר יצחק אלגזר, הגזבר הקודם.

כרטיס־אשראי זה מספיק לך על מנת לקבל מייד מכונית של אוויס:

AVIS
920 3438011 4 FS 01
F FRANCESCATO
PIAZZA R SCHUMAN 27
00144 ROMA EUR ITALY 60

תלוש זה מספיק לך על מנת לקבל חינם כרטיס־אשראי של אוויס:

לכבוד „אוויס" השכרת רכב, רח' המסגר 80 ת"א
ברצוני לקבל כרטיס־אשראי של „אוויס"
שם משפחה ____ שם פרטי ____ מקצוע ומקום עבודה ____ כתובת ____ טל. ____

גזור ושלח

כרטיס האשראי של „אוויס" הוא בר־תוקף בכ־3000 סניפים ברחבי העולם. חוסך מזומנך ומקנה לך שירות יעיל ומהיר. לרשותך מגוון עשיר של דגמים בדוקים ומוכנים לנסיעה.

אוויס השכרת רכב

AVIS : WE TRY HARDER !

פרסום אריסון קנ"מ

אוניברסיטת תל־אביב

דיקאנט הסטודנטים

הגשת בקשות לסיוע, מענקים, מעונות והלוואות לתשל"ה

הננו להביא לתשומת לב תלמידי אוניברסיטת תל־אביב כי עד סוף חודש אוקטובר ניתן להגיש בקשות למענקים מילגות והלוואות.

את הבקשות מגישים באמצעות טפסים אותם ניתן להשיג במזכירות דיקאנט הסטודנטים (בנין רקנטי קומת קרקע), ביחידה למירשם (בנין מקסיקו), במזכירויות הפקולטות ובמשרד מנהל המעונות.

מענקים (הנחות בשכ"ל) — בקשה למענק זכאים להגיש סטודנטים לתואר ראשון בלבד שמצבם הכלכלי מצדיק זאת.
המועד האחרון להגשת בקשה זו — 28.10.74.

מילגות — בקשות למילגות זכאים להגיש סטודנטים שהישגיהם בלימודים ומצבם הכלכלי מצדיקים זאת.
המועד האחרון להגשת בקשה זו הינו 28.10.74.

הלוואות — בקשה להלוואה מקרנות של האוניברסיטה זכאים להגיש סטודנטים שמצבם הכלכלי מצדיק זאת. את הבקשות יש להמציא למזכירות דיקאנט הסטודנטים החל מראשית שנת הלימודים ובמשך כל השנה. תלמידים אשר הגישו כבר טופס „דו"ח מצב כלכלי" חייבים למלא ולהגיש גם „דף בקשה להלוואה" שניתן לקבלו במזכירות דיקאנט הסטודנטים.

בקשות כל ההטבות דלעיל ניתן להגיש למשרד דיקאנט הסטודנטים אישית או בדואר רשום.

להשכרה
300 מ"ר משרדים
במגדל שלום מאיר בתל־אביב
לטלפן בשעות העבודה למר הנגבי, טלפון 50991.

מפעל מתכת
עם פרוייקט חדש ומבטיח
מעוניין לקבל משקיע
בעל מקצוע כשותף פעיל
לפנות בכתב לת.ד. 20050 תל־אביב, עבור ל/657/09.

נגנבה מרופא
מכונית פיג'ו 404 לבנה
מס. 718—270
לפנות לטלפון 229606 ת"א
המוצא הישר יבוא על שכרו

הזדמנות נדירה
165 דונם תפוחים
35 דונם אגסים
לחכירה למשך 3 שנים ומעלה
המחיר לשנה: —.350 ל"י לדונם
טל. 243208 (04)

3 חדרי משרד
להשכרה
בבית יואל, רח' יפו 33, ירושלים
המעוניינים מתבקשים לפנות למספר טל': 02-227351 בין השעות 8.00—14.00.

בית למכירה
עם שתי דירות ודונם אדמה
בחצר קיים מבנה של לול
עם כל הציוד ומחסן גדול
בקריית פרוסטיג, ע"י קרית אתא
טלפון 82381—04.

...שיים על רקע היחס להתנחלות התגלו ...מו"מ הקואליציוני בין רבין למפד"ל

המפד"ל אמרו שהם צמודים לעמדת מפלגתם — ריבונות ישראלית ביהודה ושומרון — ויתנו לכך ביטוי ...צות ✶ רבין לא השיב על הדרישה ל־4 שרים ועל התביעה למנוע מש. אלוני חברות בוועידת השרים לגיור

...דעות נתעוררו בין ראש הממשלה, ...ק רבין, לבין חברי ...מו"מ הקואליציוני ...המפד"ל. חילוקי הדעות נסבו על עמדת המפד"ל בעניין יהודה ושומרון, דהיינו של מפלגה זו כלפי נטייתה התנחלות שלא באישור הממשלה.

בנושא הראשון דרש ראש הממשלה, שאם המפד"ל תצורף לקואליציה — היא תצביע עם הממשלה בכל פעם שהעניין יבוא לדיון בכנסת. הוא הסביר, כי כל עוד יתנהל מו"מ בעניין עתיד יהודה ושומרון, ממילא לא יהיה טעם להביא את הנושא לדיון בכנסת, ואילו בשלב החתימה הסופי תוכל המפד"ל לדרוש בחירות חדשות.

נציגי המפד"ל, לעומת זאת, ביקשו להבהיר, כי הם צמודים לעמדת מפלגתם, שיש להבטיח ריבונות ישראלית ביהודה ושומרון ויתנו לכך ביטוי הן בהצבעות בממשלה והן במליאת הכנסת.

בעניין ההתנחלות אמר מר רבין, כי ידרוש מכל משתתפי הקואליציה להסכים לעמדה, שרק הממשלה, היא המחליטה על הקמת התנחלויות חדשים. בעניין זה הזכיר, כי בקרב חוגים שונים במפד"ל היו ההסתייגויות של המיכה בנטיינות ההתנחלות האחרונים.

בתשובה הבהירו חברי ועדת המו"מ מטעם המפד"ל — חברי הכנסת יוסף בורג, יצחק רפאל ויהודה בן־מאיר, ומזכיל המפלגה, צבי ברנשטיין — כי אין הם שוללים גם לחץ על הממשלה בעניין זה. רוב נציגי המפד"ל, שהשתתפו בפגישה, לא הביעו, עם זאת, תמיכה במעשלות התנחלות, הנוגדות את הוראות הממשלה.

בעניין דרישת המפד"ל לזכות מיוצגת בממשלה על־ידי ארבעה שרים, שיחזיקו בשלושה תיקים, לא יכול מר רבין לתת תשובה, ואמר, שיעשה זאת בבוקר מאוחר יותר. מר רבין גם לא נתן תשובה ברורה על דרישת המפד"ל, שהשרה שולמית אלוני לא תהיה חברה בוועדת שרים המיוחדת לענייני גיור. ראש הממשלה אמר, שיתן תשובה בעניין זה לאחר שובו ארצה של שר המשפטים, חיים צדוק.

ראש הממשלה ונציגי המפד"ל ייפגשו, כנראה, פעם נוספת בתחילת השבוע הבא. ביום ה' הקרוב צפויה במפד"ל הכרעה בעניין אפשרות הצטרפותה לקואליציה.

שר העבודה, משה ברעם, היה אתמול אורח רשת „עמל" ההסתדרותית וסייר במרכז להכשרה מקצועית לחניכים „מכס פיין" בתל־אביב. הוא אמר, כי יש לתת עדיפות ראשונה בחינוך לפיתוח החניכות. „הפתרון לכוח־האדם במשק התעשייתי איננו רק במקצועות האקדמיים. למרות הקידום הטכנולוגי במשק, דרושים הרבה ידיים עובדות של בעלי מקצוע", אמר השר.

ראש הממשלה למפ"ם ל"ע ולר"צ:

הובהר למפד"ל שצירופה לממשלה תחייב קבלת משמעת קואליציונית

דובר בקשר להצבעתה האפשרית של המפלגה הדתית בנושאי התנחלות ביהודה ושומרון ✶ מפ"ם מבקשת שלושה תיקים אם המפד"ל תקבל 4

מאת מ. מייזלש

ראש הממשלה מר יצחק רבין הודיע אתמול לראשי ל"ע, כי הבהיר לראשי המפד"ל, שהצטרפותם לממשלה לפי קווי היסוד הקיימים פירושה קבלת משמעת קואליציונית.

בתגובה על בקשתו של השר משה קול להבהיר את הודעת המפד"ל בקשר להצבעה האפשרית בכנסת בנושא יהודה ושומרון, שיש בה סתירה עם עקרון המשמעת הקואליציונית, הטעים מר רבין, כי הוא אינו מעלה על דעתו הפרת המשמעת הקואליציונית על־ידי המפד"ל.

גם ר"צ

אשר לפעולת ועדת השרים לענייני גיור, הבהיר ראש הממשלה, כי כל המלצה שתידון בה תהיה טעונה הסכמה כל הגורמים שבקואליציה הממשלתית, לרבות ההצעות השונות שהועלו בקשר להקפאת רישום עולים־גרים. השר קול דרש לשתף בוועדה זו את כל נציגי הקואליציה, כולל ר"צ. השר גדעון האוזנר עמד על כך, כי צירוף המפד"ל לממשלה לא ישבש את הצמצום שנעשו בוועדת השרים לשינוי מבנה משרדי הממשלה. הוא הדגיש, כי יש להגשים את ההמלצה, שכבר הוגשה לממשלה, בעניין הקמת משרד לרווחה סוציאלית, אשר בו ייכללו משרדי העבודה והסעד.

פגישה עם מפ"ם

בפגישה עם ראשי מפ"ם, ח"כ מאיר תלמי, נפתלי פדר ואחרים, הבהיר ראש הממשלה, כי קווי היסוד של הממשלה כוללים גם משמעת קואליציונית בעניין ההתנחלות, אך ראשי מפ"ם טענו, כי קווי היסוד נוסחו בנסיבות שונות וכי מפ"ם איננה יכולה להשלים עם אפשרות של חוסר בהירות בעניין זה.

ראשי מפ"ם טענו, כי אין כוונתם לפרוע את צירוף המפד"ל לממשלה, אך הם עומדים על הודעת כל המשתתפים בקואליציה הממשלתית, כי אפשר להתנחל בשטחים אך ורק לפי החלטות הממשלה. ראשי מפ"ם תבעו תיק שלישי בממשלה, אם המפד"ל תצורף אליה עם ארבעה שרים. לאחר שראש הממשלה יבהיר את עניין ההתנחלות לראשי המפד"ל ותתקבל תשובה ברורה בעניין, יתכנסו מוסדות מפ"ם מחדש לסיכום עמדתם.

יבוטל הנספח

בפגישה עם ראשי ר"צ הבהיר ראש הממשלה, כי עם צירוף המפד"ל לממשלה יבוטל תוקף הנספח להסכם הקואליציוני, שלפיו יהיה כל שותף קואליציוני רשאי להגיש כעבור תקופה של כמשר חודשים מכינון הממשלה הצעות על שינויים בסטטוס קו לענייני דתיים. הוא ציין, כי המלצות ועדת השרים לענייני גיור יצטרכו להתקבל פה אחד. השרה שולמית אלוני דרשה, כי ר"צ תצורף לוועדת השרים. ראשי ר"צ דרשו גם ביצוע ריאורגניזציה במשרדי הממשלה, הקמת משרד לרווחה סוציאלית וכו'. ראש הממשלה הסכים לריאורגניזציה באופן עקרוני, אך לא הבטיח מימושה, מכיוון שהנושא קשור בחלוקת התיקים בממשלה.

יתכנס המרכז

ראשי ר"צ הודיעו, כי יכנסו את מועצת ר"צ לאחר הכרעת המפד"ל, כדי להחליט, אם להישאר בממשלה, אם המפד"ל תצורף אליה, או לא.

תריסר פרופסורים ואנשי מדע מאוניברסיטאות שונות בארץ, שהם חברי המפד"ל, נפגשו אתמול עם ח"כ ד"ר יוסף בורג, מראשי המפד"ל, ותבעו ממנו, שהמפד"ל לא תצטרף לממשלה ותמשיך לפעול למען הקמת ממשלת ליכוד לאומי. המשלחת אמרה לד"ר בורג, כי היא מודאגת מהשתלשלות העניינים במישורי הבטחון, ההסברה והכלכלה, וכי הממשלה הנוכחית אינה מספיק חזקה להרים את המשא הדרוש ולכן צריכה לקום ממשלת חירום לאומית.

המשלחת הזהירה, שאם תצטרף המפד"ל לממשלה, צפוי להיות פילוג במפד"ל ותקום מפלגה דתית חדשה, שתכלול אנשי „גוש אמונים" ופרופסורים ואינטלקטואלים מן המפד"ל ומפלגות אחרות, התומכים בהתנחלויות וכהני בשטחים.

שמועות על פיחות גרמו לעל"ית מחיר הדולאר נת"ד

מאת ש. אביטל

הפעילות בשוק המניות התרחבה אתמול במידה ניכרת. בשני שלבי המסחר היומי נמכרו הוראות רכישה רבות, ולקשת רחבה של מניות.

הביקוש הקיף אתמול את כל ענפי הכינה כספה ושם נרשמו עליות חדות במניות בחדות. בראש רשימת המבוקשות ניצבו אתמול אלו של „סבע" ששערן עלה ב־11.5 אחוז תוך מסחר כתוחב, בעיקר בשלב השערים הבשתנים. עליה של 6.8 אחוזים נרשמה בשער „טפחות" ו־5.3 אחוזים בשער „אלקטרה". המחזור הגדול ביותר נרשם שוב במניות „בנק" לאומי סכוקי" — 103 אלף ל"י ע"נ. גם הנגה הכללי של העיסקות ההרחב רגל ב־550 אלף ל"י בקירוב לעומת שלשום (כ־65 אחוז). הסתכם ב־1.4 ל"י, כתוכו כ־760 אלף ל"י בשלב השני.

גם המסחר בנת"ד מיקד אתמול עניין מיוחד וזאת בגלל ידיעה חוזרת על פיחות קרוב באחד העתונים הכלכליים. התרכז ביקוש התהלח של 710 אלף דולאר. בנ"ג בליל הביא ביקוש של רבע מיליון דולאר לפתיחת המסחר ובבנק „איגוד" כ־150 אלף דולאר. בעלית 7 אג' (4.86 ל"י) נסגרו מרבית ה... קונים המחזור הסופי הצטמצם לכדי 215 אלף דולאר. בנציג בנק דיסקונט היה המוכר הגדול (56 אלף דולאר) כול בנק „אגוד" שנשאר הקונה העיקרי בבוחר הנזרש (כ־80 אלף דולאר). שאר העיסקות התמזרו על פני שאר חברי הבורסה ביחידות קטנות יחסית. במקביל נרשמו ירידות חדות בשערי הניירות הנסחרים במטבע חוץ.

... אג' 0.42 אחוזים והעשיה — 1.04 ...

בנק לאומי	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	165.69	161.63
גביש	150.18	146.49
בדולח	159.1	155.0
שמיר	108.20	103.66
פיא	202.1	196.8
יגדל	109.7	106.8

המנהל: פיא

גופות הוחלפו בחדר־המתים, נפטרת נקברה בזהות אחרת

מאת יוסף ולמר

משרד הבריאות פתח אתמול בחקירת הקירה, שהתקיים כיצד הוחלפו בטעות גופות שתי נשים במחלקה לפאתולוגיה בבית־החולים „הילל יפה" בחדרה.

ביום א' השבוע, בשעה 10 בבוקר, הובאה לבית־החולים „הילל יפה" בחדרה — ללא רוח חיים — הגב' אולגה שכמן, בת 62, מגבעת אולגה. אובחן כי היא נפטרה מהתקף לב. בני משפחתה של המנוחה ביקשו לעכב את הקבורה עד לבואם לארץ של שני בניה, האחד מארה"ב השני מאוסטרליה.

באותו יום נפטרה במחלקה מסאנת הגבי מרים ע. בת 72, מחדרה, שהיתה מאושפזת במחלקה הכירורגית בבית החולים. על פי בקשת המנוחה החליטו בני המשפחה להביאה למנוחות באותו היום בעמק. הם פנו לחברה קדישא בחדרה, בבקשה להכין את הגופה לקבורה. לאחר שהוצא רשיון קבורה, בא נציג החברה למחלקה לפאתולוגיה ב„הילל יפה" וביקש את גופתה של מרים ע. בטעות נמסרה לו גופתה של אולגה שכמן. הגופה הובלה לקבורה והיא הובאה למנוחות כמרים ע. בבית העלמין בעמק.

שלשום בערב הגיעו לארץ בניה של אולגה שכמן מארה"ב ומאוסטרליה. בבואם לבית־החולים „הילל יפה", כדי לזהות את גופת אימם, נדהמו לראות, כי הגופה שהוצגה בפניהם, איננה של יקירתם. בתווית הזיהוי שעל הגופה הופיע השם מרים ע. אחד הבנים הגיש תלונה למשטרת חדרה וזו החליטה להעביר את העניין לידיעת משרד הבריאות.

למשפחת ע. נמסרה הודעה על הטעות וזו ערכה אתמול הלוויה שניה — בחוג מצומצם — הפעם לאימם האמיתית. גופתה של אולגה שכמן הוצאה מן הקבר והובאה למנוחות עולמים בבית העלמין בנצרת עילית, שם מתגוררת בתה, הפעם בזהותה האמיתית.

מברור ראשוני שערכה הנהלת בית־החולים נתקבלה התמונה הבאה: ביום שלישי באו עובדי החברה קדישא למכון הפאתולוגי וביקשו את גופתה של מרים ע. הגובר הבין, כנראה, כי מדובר באולגה שכמן, הראה לבקש את הגופה ואת השם הכתוב על גבי כרטיס הזיהוי (אולגה שכמן). איש החברה, לאחר עיון בכרטיס, לקח את הגופה — מוסרה הנהלת בית־החולים. „נמסר לנו על ידי עובד החברה קדישא, שבבלה של מרים ע. זיהה את הגופה — כגופת אימו".

אחר כך נקראו לבירור עובדי החברה קדישא שלקחו את גופת מרים ע. אחד מהם סיפר, כי הוא בא לבית־החולים עם רשיון קבורה על שם מרים ע. לטענתו, לא היה כרטיס זיהוי על הגופה, אולם כשנאמר לו כי זוהי הגופה המבוקשת — די היה לו בכך.

עובד אחר, יוסף אדרי, סיפר, לעומת זאת, כי על הגופה היה כרטיס זיהוי על שם מרים ע. בחדר הטהרה ביקש הבעל לראות את פני המנוחה. „גיליתי את פניה בנוכחותו והוא זיהה אותה" — אמר העובד.

בני משפחת ע. טוענים שלא זיהו שום פנייה — הן מצד בית־החולים והן מצד החברה קדישא — לזהות את גופת אימם. „האבא ביקש להפרד מאימנו וביקש מהאחראי על בית הטהרה לראות את פניה. האחראי הסכים וגילה — לשניה בלבד — את החלק התחתון של הפנים. אבי, שהיה נתון בסערת רגשות עזה, היה משוכנע שזו אמא, שכן אדם רואה את מה שהוא מצפה לראות. במקרה זה אבא לא ציפה לראות אדם אחר, אלא את אמא".

מפעל תעשיה מהמאה ה־3 נחשף בחפירות תל־שקמונה

מיבנה תעשייתי גדול מהמאה ה־3, המשתרע על שטח של כחצי דונאם ושימש כנראה לתעשיית צבע — נחשף בחפירות בתל־שקמונה בחיפה, שנסתיימו בימים אלה.

מנהל המוזיאון לאומנות עתיקה בחיפה, ד"ר י. אלגביש, העומד בראש החפירות בשקמונה, אמר, כי מהפרוייקט הנוכחי ניתן ללמוד, שחיפה שימשה כנמל ליצוא מוצרי הצביעה, שעובדו במיבנה שנחשף.

המיבנה מורכב משלוש שדרות של בריכות טהורות והצופות בטיח, האפשרה להודיה דולדלה של נוזלים. תכולת כלל הבריכות מגיעה ל־66 אלף ליטר — בהית צבעת בקנה־מידה של התקופה ההם.

יוקנעם מוכרת מגרשים למתחייבים לבנות בית

המועצה המקומית יוקנעם עומדת לפרסם מכרז למכירת 40 מגרשים במסגרת „בנה ביתך". המגרשים, ... ימכרו ב־5,000 ל"י ...

... שהתחייבו לבנות עליהם את ביתם תוך שנה מיום רכישת המגרש. ראש המועצה המקומית, מר אילן בריאלי, אמר כי 14 ...

כיום בונים ביוקנעם 302 דירות המיועדות לעולים, לזוגות צעירים, למשפחות ברוכות ילדים ולהוסכים ... בבניה 290 דירות נוספות. (ע)

ועד מפקחים ומנהלי מטעים ופרדסים בסוכנות היהודית

שביתת אזהרה ואסיפת מחאה

הננו מודיעים לחברים כי ביום 20.10.74 תתקיים שביתת אזהרה של העובדים, וכן אסיפת מחאה בבנייני הסוכנות היהודית בירושלים, בשעה 10.00 בבוקר.

אנו מוחים על הפלית צבור העובדים שלנו בהשוואה לכל יתר עובדי הסוכנות היהודית, ועל הפיטורים השרירותיים של 6 עובדים

ערב בלתי רגיל

עם **יגאל צליק**

בשעתיים של ספור, צליל וזמר

עם חבורת

„יד - בזמר - צברים"

שיתקיים אי"ה במוצאי שבת ג' חשון תשל"ה 19.10.74 בשעה 8.00

בהיכל התרבות בתל־אביב

נשארו מספר מצומצם של כרטיסים. להשיג: בתל־אביב „עתיד", בבני־ברק „רדידרור", „רדיראור", „מולצקי" ובערב ההופעה בקופת האולם

...שנייה תקרא נחושה / ...יסו מתנחלי גרעין „קשת'

מאת מאיר הראובני

...עוד תושניה יקרא לישובנו — כי אם חבל — החליטו אתמול חברי האחוזות „קשת" ב... שקיימו אתמול כמסיבת־מצווה „הזכבה גבול" לציון התנחלותם במחנה הישנה, בגזרה ה... של רמת הגולן, נוכח קו הפסקת האש.

...בה השתתפו חברי ההאחזות ואורחים רבים, ביניהם ... רמת הגולן ומפקדים בצה"ל. המתנחלים ה... ישוב ארץ ישראל נחשב לגאולת אלמנה שנאמר: ...רי ישראל בבנינן, מברך ברוך מציב גבול אלמנה".

„קשת" רואים בלשיבתם במחנה נחושה ישיבת ...קופה של הערכות והתארגנות להתיישבות קבע ... מיושב של רמת הגולן. המוסדות המיישבים ... לבסס על גרעין זה הקמת כפר־תעשייה במרכז

...נאסור אדוארד קנדי / אורח מכללת בן־גוריון

מאת שלמה נבעקן

...אמור אדוארד קנדי יהיה אורחה של אוניבר... ...גוריון בבאר־שבע במחצית נובמבר. הנאמור ...לידי נשיא האוניברסיטה, פרופ' משה פריבר, ...לק במקס פתיחה בית־הספר לרפואה והנובה ...הרפואי של האוניברסיטה.

...אטור קנדי, שהוא חבר ועדת הסינאט האמריקני ...בריאות, נענה להזמנה ונראה, כי יוזמן לנאום ...פתיחה.

...קנדי ישהה בארץ יומיים בלבד. הוא יגיע ב־16 ...וישתתף בטקס שיהיה ב־17 בחודש.

...ס פתיחת בית־הספר לרפואה אמור להשתתף גם ...מבל מגבריה, מנכ"ל ארגון הבריאות העולמי.

...מרת „העבודה" תדון / ...גירת השבועון „אות"

מאת כ. שכרהיו

...אן מפלגת העבודה, השבועון „אות", המופיע ...זמני עליה, עומד לפני סגירה.

...ת מפלגת העבודה, החליטה לקיים בלשכתה בשבוע ...ל בסגירת „אות" ובהעצאת ירחון או רבעון במקומו. ...ים תבעו כזמן לסגור את „אות" בטענה שהוא הפך ...התוגים היונים במפלגה ואינו מבטא את הקו ... ראש הממשלה הקודם, גב' גולדה מאיר, דרשה ...ת בסאון „אות" בטענה שהוא מבקר את מדיניות ... בצורה בלתי הולמת הוגנת.

...גה העבודה סיגרה באחרונה בתשלומים שהתחייבה ...לבערכת „אות" לשם הוצאת הבטאון, אך „אות" ...בע כרגיל.

חמום מרכזי בכל הדירה עם קמין אטמור

דגמי 1975 · הספקה מידית

- התנור מצופה אמאיל, יתרון המעניק להנור אורך ימים של 20–15 שנה.
- מעוצב להפליא ונקבובור דגמים.
- קמין אטמור ניתן להרכבה גם בבתים רבי קומות.
- חמום מרכזי בכל שטח הבית עם קמין אטמור שימושם לגודל דירתך.
- ...פעלה חסכונית ביותר.
- אטמור פועל בלא ריח עשן או גזים.
- ...בוא הבערה מאפשר ...א מקומות על הלהבה.

...בריה — גוז, טל. 20377 ✶ באר־שבע — קרונמן, טל. 74026 ...עפולה — עידן, טל. 22639 ✶ נהריה — אלישע, טל. 920139 צפת — פינקלשטיין, טל. 30118 ✶ קרית מוצקין — פלג ...ליזיות, טל. 717349 ✶ חיפה — המקפיא, טל. 533196 ✶ ...ושלים — לוסטיג, טל. 287685 ✶ אשקלון — מירמלשטיין, ...ל. 2438 ✶ תל־מונד — זילברמן — שריר, טל. 922609.

הודעת פוקד

★ החלה ההתייצבות לרישום ולבדיקות חוזרות של המפוטרים משרות בטחון.

★ חובת ההתייצבות חלה על גברים בגילים 18 עד 54 אשר אינם נמנים עם הכוחות הסדירים או עם כוחות המילואים של צה"ל.

★ הודעה זו נועדה להקל על המתייצבים ולמנוע מהם טרחה ואיבוד זמן.

א. על המתייצב להקפיד על התאריך ועל השעה הנקובים בצו ההתייצבות שקיבל.

ב. על המתייצב להצטייד בתעודות ובמסמכים הבאים:
1. תעודת זהות.
2. תעודות צבאיות המעידות על מעמדו לגבי חוק שירות הבטחון.
3. במידת הצורך — מסמכים המעידים על מצב בריאותו.

ג. על המתייצב להביא עמו שתי תמונות פספורט.

★ הקפדה על האמור לעיל תקל על הטיפול במתייצבים בלשכת הגיוס הארצית שבמחנה תל־השומר, ותאפשר להם לקצר את תהליך ההתייצבות ולמנוע אבדן מיותר של זמנם.

יצחק רוזן — אל"מ
ראש מרכז גיוס — פוקד

ההסתדרות עשויה לאשר שביתה של טייסי „אל על"

מליאת האיגוד המקצועי החליטה פה אחד לתמוך בעמדתם בעניין „ההכנסה הפנויה" ★ תדון באישור שביתה אם תוך שבועיים לא יימצא פתרון ★ צוותי האוויר עומדים לשבות ביום ד' הקרוב

מאת רחל פרימור וישעיהו אביעם

מליאת המחלקה לאיגוד מקצועי החליטה אמש פה אחד לתמוך בתביעת איגוד הטייסים, שלא לפגוע בהכנסתם הפנויה של טייסי „אל על".

המחלקה לאיגוד מקצועי החליטה לפנות אל הנהלת „אל על" ואל הגורמים הממלכתיים הנוגעים בדבר, לפעול למציאת פתרון לבעייה ברוח זו.

הוחלט, כי תוך שבועיים יימסר למליאת המחלקה דו"ח על ההתקדמות שתושג לקראת פתרון, ובהתאם לכך תחזור המחלקה לאיגוד המקצועי ותדון בתביעת הטייסים לאשר להם שביתה.

במהלך הישיבה הסבירו נציגי איגוד הטייסים, הקברניטים הראל הארבל, הקצינים הראשונים שחם ולשם, את עמדת האיגוד, וביקשו את תמיכת המחלקה לאיגוד מקצועי בהחלטתם, לקיים שביתה מ־24 באוקטובר.

יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי אוריאל אברמוביץ' הדגיש, כי מדובר בהסדר הקיים זה 22 שנה, וציין, שגם הנהלת „אל על" הודיעה בכתב, כי היא רואה צידוק מלא מבחינה לאומית וציבורית כאחד בהסדרי המיסוי הקיימים לגבי צוותי־האוויר.

מאחר שמליאת המחלקה דחתה את הענין למשך שבועיים, יש להניח שאיגוד הטייסים יצטרך לקיים עתה דיון מחודש, כדי להחליט אם לקבל את הצעת המחלקה לאיגוד מקצועי ולדחות את השביתה, או לקיימה ב־24 באוקטובר.

החלטות הועד

תנועת המטוסים של חברת „אל על" תושבת החל מיום ד' בחצות, על פי הוראת ועד צוותי האוויר של החברה. באסיפת חרום של צוותי האוויר ב„אל על" (שהתקיימה לפני ישיבת המחלקה לאיגוד מקצועי), הוחלט אתמול על הקמת מטה־שביתה, אשר יטפל במכלול הנושאים הקשורים בכך.

אסיפת החרום קבעה, כי אף על פי שמועד השביתה נקבע ליום ד' בחצות, יותרו לחברי הם הקברניטים הטייסים, שיהיו בטיסות בחו"ל באותו מועד, לשוב לישראל, כך שכל מטוסי החברה יהיו בארץ בעת השביתה.

עוד החליטה האסיפה, כי עם פרוץ השביתה ייצאו כל צוותי האוויר בחברה — הקברניטים, הקצינים הראשונים, מהנדסי הטיס והנווטים, כ־300 עובדים, לעבודת התנדבות בבתי־הספר.

הוחלט גם כי יוקמו צוותים מיוחדים, שיעמדו הכן לבצע טיסות עולים לישראל, וכן טיסות בטחוניות שונות.

אסיפת החרום תמכה בוועד צוותי־האוויר בהחלטתו לקיים את השביתה ב־24 החודש, אם עד אז לא יעוגן מיבנה שכרם בחוק. ועד צוותי־האוויר עומד להיפגש בתחילת השבוע הבא עם מנכ"ל „אל על" מרדכי בן־ארי, כדי לשמוע ממנו הצעות ליישוב תביעתם.

נעצר חשוד בפריצת קופה - שעליה הופקד לשמור

עובד חברת־שמירה באשקלון, שהופקד לשמור על קופת־פלדה בבית־הספר „אורט" [illegible], נעצר כחשוד בפריצת קופת־פלדה זו.

מהקופה נגנבו 1070 ל"י במזומן; ושופט השלום [illegible] זה, מר אברהם ששון, ציווה לעצור את [illegible] ל־10 ימי מעצר, כחשוד במעשה.

משנתגלתה גניבת הכסף נפתחה חקירת המשטרה [illegible] הועבר, שהפריצה נעשתה במפתח מתאים.

במהלך החקירה הגיעו השוטרים לשומר בית־הספר המועסק מטעם חברת־שמירה מקומית. בחקירה מסר הצעיר כי שני תלמידים בבית־הספר הם שפרצו את הקופה. הוא כשומר מוכן לעזור למשטרה. שני הצעירים נחקרו וגילו שאמנם נכנסו יחד עם השומר לחדר הקופה. השומר פתח את הקופה במפתח — אך זאת כאשר הקופה היתה ריקה לחלוטין.

המשטרה חושדת, כי השומר לקח אתו את הנערים כדי ליצור לעצמו אליבי לאחר שגנב את הכסף בעצמו.

נלכד אסיר שנמלט מסוהר

אסיר מכלא מעשיהו, שנמלט מסוהר שליווה אותו לחופשה מיוחדת, בת שעות אחדות, נלכד ביום ד' בלילה בידי חוקרי המדור המרכזי, ברחוב מאפו בתל־אביב.

האסיר שוטט ברחוב בשעה אחת ושלושים לאחר חצות. התנהגותו עוררה חשד בלב שוטרים שהזדמנו למקום. במהלך חקירתו התברר, כי הוא מבוקש על־ידי כל תחנות המשטרה, בעקבות בריחתו.

התברר, כי יצא לחופשה מיוחדת לרגל אזכרה משפחתית, ולצורך זה לווה אותו סוהר. כאשר עמד להחזירו לבית־הסוהר, ניצל הזדמנות ונמלט.

הצעיר הוחזר למאסר.

נעצרו 3 אחים חשודים בהחזקת תכשיטים גנובים

שלושה אחים תושבי בת־ים, החשודים בהחזקת תכשיטים גנובים בשווי רבבות לירות, נעצרו שלשום בדירתם בידי המשטרה, בעת שאחד האחים היה „מקושט" בתכשיטים גנובים: שרשרת זהב על צווארו ומבעות זהב על אצבעותיו...

שלושת האחים יובאו היום לבית־המשפט, להארכת מעצרם.

נעצר פקיד ב„עמידר" החשוד בגניבת רבבות ל"י

מאת מרדכי אלקן

פקיד בסניף „עמידר" בבת־ים, בן 48, נעצר שלשום בידי המדור לחקירות רמאויות במשטרת מחוז תל־אביב, כחשוד בגניבת 60 אלף לירות, שגבה מדיירי „עמידר" ולא העבירם לרשות החברה.

במהלך חקירת החשוד למשטרה — נמסר לחוקרי המשטרה כי הפקיד, העובד שנה בלבד ב„עמידר", הספיק — לפי החשד — גם „לרשת" את דירתו של אחד מדיירי „עמידר" ולגור בדירה זו...

בתוקף תפקידו, נטל הפקיד את מפתחות דירתו של הדייר שנפטר. אולם, במקום להעביר את המפתחות לרשות „עמידר", כדי שתוכל להשכיר את הדירה לדייר אחר, „ירש" הפקיד את הדירה, מבלי שטרח למסור ל„עמידר" על פטירת הדייר.

הפקיד החשוד יובא היום לבית־המשפט, להארכת מעצרו.

נעצר תושב ראש־העין החשוד בהתזת צואה על פקידי המועצה

מאת מרדכי אלקן

תושב שיכון ד' בראש־העין, כבן 50, נשוי ואב ל־9 ילדים, נעצר כחשוד בכך, ששלשום בצהרים ערך מיבצע מקורי של „סילוק חשבונות" עם המועצה המקומית.

האיש חשוד, כי פרץ לבניין המועצה המקומית, כשבידו האחת דלי גדוש צואה ובידו השנייה מברשת צבעים, והתיז צואה על פקידי המועצה, על הריהוט והמסמכים.

סמל תחנת משטרת ראש־העין, משה זרבי, הגיע למקום והזעיק לעזרתו שוטרים ממשטרת פתח־תקוה. הם עצרו את „הצבעי" המשתולל. והחשוד ישוחרר היום בערבות ויועמד בקרוב לדין.

לסופר „מעריב" נודע, כי „הצבעי" התלונן פעמים רבות במועצה המקומית, כי במקום מגוריו שורר לחץ נמוך בהספקת המים, והדבר גורם מטרד לבני משפחתו ולשכנים. האיש ביקש את עזרת המועצה בתיקון התקלה, ולא נענה.

„צביעה" עובדים ורכוש המועצה, שבה נחשד האיש, היה כנראה „הגובה" על אי היענות המועצה לבקשותיו.

תרצאת־לוואי של המרדף בגליל: ירידה גדולה באחוז הפשיעה...

מאת מנחם רהט

שיעור הפשיעה בישובי הצפון ירד בשבוע האחרון במפתיע — בהיקף של 30 אחוזים. המשטרה משערת, כי הירידה התלולה בשיעור הפשיעה באיזור, היא תוצאת־לוואי מן הפעילות הבטחונית המקפת בצפת, הננקטת מאז החלת המירדף הגדול — בשבת בבוקר — אחר חוליית המחבלים, שחדרה כנראה לשטחנו מלבנון באזור דרמית, בליל השבת האחרונה.

לדעת מפקדי תחנות המשטרה בצפת, נובעת הירידה בעקומת הפשיעה מתמת תשומת הלב המרובה המוקדשת, הן מצד אזרחים והן מצד גורמי בטחון מקומיים — המשטרה, המשמר האזרחי, הנ"א ועוד — לכל פעילות השוהה בתחומי היישובים.

ראש מועצת כפר תבור התג"ס למשטרה

מקס אופיר, ראש המועצה המקומית כפר־תבור התפטר מתפקידו והתגייס למשטרה.

מר אופיר, שיקבל דרגת סגן־ניצב, ימלא תפקיד של ראש הלשכה לטיפול במשמר־האזרחי במרחב העמק.

מר אופיר אמר אתמול, כי הוא סבור שעקב המצב הבטחוני במדינה, חייב היום כל אזרח מתושבי לתרום שנת־שירות למען הבטחון.

ראש־המועצה שרת במלחמת יום־הכיפורים בדרגת סגן־אלוף, באחת היחידות בצה"ל שלחמו ברמת הגולן.

מת יצחק וידרקר

היה 11 שנה ראש עיריית חדרה

יצחק וידרקר, לשעבר ראש עיריית חדרה, נפטר ביום ד' בלילה בבית־החולים „הלל יפה" בחדרה, בן 65 לאחר מחלת־לב ממושכת.

יצחק וידרקר נולד בפולין, והיה פעיל בהתאחדות „החלוץ" בעירו. בא לארץ ב־1935 והשתקע בחדרה. היה מנהל לשכת המס בעיר, ולאחר־מכן מזכיר מועצת־הפועלים וחבר מועצת עיריית חדרה. הוא נבחר לראש העיר ב־1954, וכיהן בתפקיד זה 11 שנה. בשנים האחרונות היה חבר מרכז מפלגת־העבודה. עבד לאחרונה בהסתדרות הפועל, במחלקת תקציבי מועצות־הפועלים, ועמד לצאת לגימלאות.

הלוויה תצא היום, ב־12 בצהריים, מביתו.

הניח אשה, בנות ונכדים.

הגיעו פטיפונים B.S.R. תצוגה, מכירה
אצל פוטו סטריאו פספורט — בן יהודה 8 תל־אביב

בהזדמנות יוצאת מן הכלל
למכירה
בנין בן 3 קומות
רק -.900 ל"י למ"ר
הבנין במצב טוב, מתאים לאולמי תצוגה, מחסנים, משרדים או תעשיה קלה.
ניתן לרכישה כיחידה אחת. המתחלקת בנקל.
המבנים נמצאים על שטח של כ־2 דונם בפרדס־כץ צפונית לאיצטדיון רמת־גן.
השטח הבנוי כ־2000 מ"ר.
הכניסה במרץ 1975.
●
לפנות טלפונית בשעות העבודה 03—784131 בערב 03—932939.

ספרים חדשים

דיני ממונות
ב־12 שערים של הספר הובאו הלכות הלוואה, רבית, שטרות, דיינים, עדות וכו', מאת הדיין הרב עזרא־בצרי חלק א'. 40.— ל"י

תלמוד בבלי
מסכת ברכות עם תרגום עברי, השלמות, הערות וביאורים, עם רש"י ותוספתות מאת מרדכי לבנון. 55.— ל"י

בקורת לתולדות הקראים
חקירות על פי ספרים וסופרים מאת אברהם בער גאטטלאבער, צילום מהדורת וילנא תרכ"ה. 28.— ל"י

ערכי המילון החדש לספרות חז"ל
בהשתתפות אברמסון, קוטשר, שפרבר ועוד. כרך ב', בעריכת מנחם צבי קדרי, (אוניברסיטת בר־אילן). 16.— ל"י

THE TARGUM TO JOB FROM QUMRAN CAVE XI
by Michael Sokoloff
מחקר חדש בכתבים הארמיים של קומראן, הטקסט הארמי והתרגום האנגלי עם הערות ומילון (אוניברסיטת בר־אילן). 35.— ל"י

ROMAN PALESTINE MONEY & PRICES
by Daniel Sperber
מחקר בענייני מטבע בתקופת הרומאים בשנות 200־400 לסה"נ, בצירוף הערות ומפתחות. (אוניברסיטת בר אילן) 35.— ל"י

THE SECOND COMMANDMENT AND ITS INTERPRETATION IN THE ART OF ANCIENT ISRAEL
IL 10.— (GENEVE) by Carmel Konikoff

הדפסות חדשות

מלון עברי—רוסי
מאת פ.ל. שפירא, בעריכת ב.מ. גראנדה. 42.— ל"י

דקדוק עברי מודרג
מאת שאול ברקלי, דרגה א' (לכתות ח'—ט'). 5.80.— ל"י

תרגילון ל„לוח הפעלים השלם"
מאת שאול ברקלי. 1.80— ל"י

תורת הקורבנות
ערוכה ומסודרת באופן שיטתי ע"י א. ברייעקב. 2.60 ל"י

יהושע הפרוע
ספרון לילדים 3.20 ל"י

ARABIC LANGUAGE AND GRAMMAR
חלק א', ע"י יוחנן קפליבצקי. 12.— ל"י

להשיג בכל חנות ספרים
הסוכן בתל־אביב: בית עלים, רח' קרל נטר 3
הוצאת ראובן מס ירושלים
ת.ד. 990 — טלפון 32565

★ **טפטים**
★ **טפטים**
★ **טפטים**
לאזרחי חיפה והסביבה
אנו מורידים המחירים:
★ **טפטים מפלסטיק** כולל הדבקה וחומר — רק 20 ל"י מ"ר.
★ **ריצוף פי.וי.סי.** תוצרת חוץ, כולל הדבקה וחומר — **רק 65 ל"י מ"ר.**
בואו והווכחו אצל „ארלין"
רח' חסן שוקרי 6, חיפה, טלפון 667983.
— המחירים יורדים —

הרמס
מדרשה לפקידות ומינהל
משכת ההרשמה לקורסי יום או ערב
פקידות
מזכירות
הנה"ח
בפקוח
משרד
העבודה
חיפה הרצל 44
ת"א בן יהודה 28

הפתעה בחיפה
לרגל חיסול המלאי
מחירים בהנחות
●
ללא תקדים
רהיטי מאליק
הנביאים 32 חיפה

למכירה לבעל ההצעה הגבוהה ביותר
א) **שני מנועים חשמליים,** 80 כ"ס, 955 סל"ד, מתוצרת Gand Sem בלגיה, דגם AV-90-D6.
ב) **שלש משאבות** מתוצרת „המניע", דגם 2803.
ג) **שתי משאבות** מתוצרת „המניע", דגם 2605.
ד) **מדחס־אוויר** „קלימאטרול", 80 טונות, עם מנוע חשמלי הטעון ליפוף.
כל המכונות הן במצב־עבודה תקין
לשם קביעת מועד לבדיקת המכונות נא לטלפן אל 56171 (03), שלוחה 306, בימים ב' עד ו', בשעות 8 לפנה"צ עד 4.30 אחה"צ. מועד פתיחת ההצעות והכרעת־המכרז — 4 בנובמבר 1974, 10 לפנה"צ.

גנבה
פורד קונסול 72
אפורה, ריפוד אדום
759-733
המוצא הישר יבוא על שכרו
טל. 470525 (03)

זוג מבוגר
מעונין בדירה בת 3 חדרים, כ־100 מ"ר, בסביבה שקטה מאד בתל־אביב, רמת־גן ללא תחבורה ציבורית. הכרחי חסקה ומעלית (במידה ויש יותר מ־20 מדרגות).
לפנות: כפר שמריהו, ת.ד. 851 או לטלפון 932370 בין השעות 8—9 ; 13—14 ; 16—18.

נויה ושבתאי אנגל
מודיעים בשמחה על הולדת **בנם**
אח
לענת ויעל
נכד
לאילזה ואריך פישר — **רחל נחיים אנגל**
17.10.74 תל־אביב

דליה וצבי ניר
שמחים להודיע על הולדת
בתם נעה
נכדה
לחנה ומשה בשקין — **לחנה ושמואל מיר**
נינה
לרבקה ואליעזר ונדר
ל' תשרי תשל"ה 16.10.74 — תל־השומר רמת־גן

ירדנה ויעקב מלכא
חובקים בן בכור
נכד ל:
דבורה בארי (כהן) — **בת שבע וחיים מלכא**
ירושלים, בי"ח הדסה — 15.10.74

מיקה ודני דביד
חובקים בן
אח לנעה ועפר
נכד לחוליה ונתן רוטנברג, חיפה
11.10.1974 ירושלים

לציפי וצביקה (פיחו) פיחוביץ
נולד בן
אח לטל
נכד
למרים וצבי ורדי — **לצפורה ויורק פיחוביץ**
הברית תתקיים ביום ב' 21.10.74, בשעה 12.00, באולם הבריתות ב„הדסה".
— נא ראו הזמנה זו כאישית —

בננו **ירון**
הגיע למצוות
העליה לתורה תתקיים בשבת, י' חשון תשל"ה (26.10.74) בבית הכנסת בכפר־ורבורג.
במקום מסיבה אנו תורמים לנפגעי צה"ל.
דינה וראובן תבל
כפר ורבורג

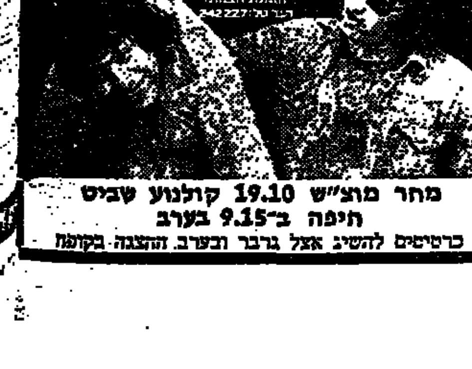

מחר מוצ"ש 19.10 קולנוע שביט
חיפה ב־9.15 בערב
כרטיסים להשיג אצל גרבר ובערב, ההצגה בקופה

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 52 מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מלים)

דרושים

המשטרה האזרחית מצבה ...
ת.ד. 1 טלפון 057-88014

אם אתה?

צעיר. למרות הרשום בתעודת הזהות.
דינמי. למרות חוות דעת של חבריך.
חרוץ. למרות שזה כבר לא באופנה.
ואתה מעוניין לעבוד בעיירת פיתוח העומדת בפני הרחבה והתחדשות — בוא והצטרף לצוות שלנו.
מובטחת לך עבודה מעניינת ביותר אם אתה המעולה שבין אחד מאלה?

1. רואה חשבון או כלכלן או בוגר מנהל עסקים
2. מנהל חשבונות
3. מהנדס או הנדסאי בנין
4. גנן ראשי
5. חברואן מוסמך
6. סוציולוג או עובד סוציאלי בכיר
7. עובד קהילתי לתרבות הדיור

למפעל "תעל"
תעשיית עץ לבוד
בקבוצת משמרות, פרדס־חנה, ת.ד. 28

דרוש
מהנדס מכונות
לתפקיד מהנדס אחזקה
עדיפות לבוגר בי"ס מקצועי

הצעות הכוללות פרטים אודות השכלה ונסיון קודם יש להפנות למחלקת כח אדם עד 31.10.74 לפי הכתובת הנ"ל

דרושים לעיתון
★ עורך דפוס
★ עיתונאי מתחיל
★ מג"ה
לפנות בכתב בציון נסיון קודם אם יש, ותולדות חיים בקיצור, לת.ד. 7123 רמת־גן.

למשרד עורך דין
דרושה
כתבנית מעולה
לחצי יום עבודה
טל. 264218/9/0

מהנדס מכונות
בעל 5 שנות נסיון לפחות בתעשיה
דרוש בתנאים טובים, למפעל גדול באיזור ת"א.
נא לפנות לת.ד. 2905, תל־אביב.

למשרד נסיעות ותיירות
דרושים
★ פקיד/ה קבלה
עם נסיון בענף או בוגר/ת בי"ס לתיירות.
★ מרכזנית־פקידה
לפנות במקום: שד' רוטשילד 10 או בכתב לת.ד. 2933 ת"א בצרוף תולדות חיים.

למשרד תכנון — דרושים
1. מהנדס תכנון בכבישים בכיר
2. הנדסאי תכנון בכבישים בכיר
תנאים טובים
להתקשר טל. 230567, 245708.

צומת ירושלים

דירות למכירה
(סוף מעמוד 54)

למכירה 2 חדרים, רחוב חגיז 23 — טבל טלפון 31841.

כשרוני פיום 3½ חדרים בקר־בות 525276 263163 פרט לשבת.

דירות מרוהטות
3 חדרים מרוהטים כשכ"ת לם־סירה 642262857 0265035 פרט לשבת.

3 חדרים + הול גדול + טלפון בקרית משה 527454 לפני הצ' ואחה"צ או 03-222825 פרט לשבת.

משרדים
למכירה מכונת כביסה פרידמן במצב טוב טל' 280949

מכוניות למכירה
פיאט 1000, סמיישן 1969, 84000 ק"מ טל' 285283.

בהזדמנות פולקסווגן דגל קבר־נה 1973 במצב מצויין 16800 ק"מ, 411213 פרט לשבת.

מגרשים
מגרשים ליד חולילנר בגבעת — 30195 — 30187 — 03-941569 03-942165

מכונות כביסה
בשכ"ה למשרד/מרפאה דירה 3 חדרים (לאחר כביסה נמרחת) + הול + הסקה + טלפון ברחוב כ־יהודה 233273 מ־14 — 16, ומ־18.00.

צומת חיפה

דירות למכירה
(סוף מעמוד 55)

בימת שאול מרומם 4 חדרים חדשה, מיידית, 26023—063.

כשוף הצבי הר הכרמל דירה 3 חדרים טל' 88034.

בבת־גלים בהזדמנות מיידית 2 + מרפסות, ק"ג, גוף, — 536515

ברמז דירה 3 חדרים 234621 אחה"צ בשבת כל היום.

בהזדמנות 4 חדרים חדשה רד מה הישנה טל' 255206.

בכרמל מרכז דירה חדשה 3 חדרים 643839 185,000.

3 + פ"א למכירה מיידית — קרית שפרינצק טל' 539332 ב־ערב, בעבודה 524262.

בנצרת עילית 120 מטוארת 4 חדרים שרותים כפולים — 065-55462

דירות מרוהטות
דירות 3 חדרים מרוהטת לפתות לשנה טלפון 732039.

חדרים מרוהטים
חדר מרוהט יפה בכרמל ליחיד תחבורה נוחה 537673.

מגרשים
מעוניין במגרש ליד הים ב אזור הצפון להשכרה/לקניה — 233989.

הצעות עבודה
דרושה נערה חניכה עוזרה ב־ עבודות בית קלות ושליחויות טל' 84838 בערב.

ביקוש עבודה
מטפלת מנוסה לאולימפי ס־ עונית במשרה חלקית טלפון 87790, פיום א'.

מכוניות למכירה
פג'ו 404 1970 מצוינת יד ראשונה טלפון 223697.

בהזדמנות נ.ס.או. 1000 1965 טל' 533011 מ־16.00.

פריימר 1300, 1974, 65,000 ק"מ יד ראשונה 711986, 711636.

בהזדמנות נ.ס.או. 4 1966 — טסט מבוראר, טל' 256641.

ברמל דוכס 1972, 90,000 ק"מ, 15,750 ל"י טל' 232463, לא ב־שבת.

אופל רקורד 1966, מנוע 1973, טסט לדיון 18,250, 729198.

אופל לפורד קופה אוטומטית מודל 73, 47,500 ל"י טלפון — 86908.

מכירות
אופני מרוץ ולי דקורד 10 הי־לוכים 1,300 ל"י אבבעל יפו 4.

מבני תעשיה
ברמז מפתח מבנה 110 מ"ר + כח מרכז הדר טל' 225853.

טלוויזיות
(סוף מעמוד 51)

טלוויזיה גרץ למכירה + שול־חן ו־4 כסאות טלפון 874157.

בהזדמנות טלוויזיה גרונדיג סי־פר אלקטרוניק 74 חדשה טלפון 904930.

חיות בית
(סוף מעמוד 51)

למכירה גורי דוברמן גזעים + תעודות טלפון 063-23034.

למכירה כלב זאב גזעי בן 7 חודשים. 963804.

שידוכים
(סוף מעמוד 52)

שידוכים "מזל" פתוח כל יום שירות מהולמת מקוח ישראל 4, תל־אביב. 023040.

בת זוג
פרופ' אלמנה 59 רוצה להכיר בריא מסודר עד 64 בתיים — רוטשילד 18 שולמית.

בת מושב (25) ענייני ומסודר טובת מעוניינת בתואם ת.ד. 128 עפולה (טלפון).

בן זוג
גרושה, עליזה, עצמאי ומבוסס — (34) מעוניין לנישואין בהתמדה ממש והתמכה ת.ד. 30362 ת"א.

צבר נאה ונחמד 26/170 ממוצא תימני גרוש שלא באשמתו — מעוניין ברצינית לנישואין ד־צרי אמצעים ת"ד 319 ראשל"צ.

עוסר מריצה 48/172 נאה ת.ד. תל־אביב. 37259

בחור נאה 23/1.90 מסודר בע־בודה מעוניין בבחורה נאה עד גיל 20. 233925 בערב.

חוגים
(סוף מעמוד 53)

אירודאות, 42 כעוניינת להצט־רף לחברה באיזה ת.ד. 29732 תל־אביב ערבי.

הערב ערב הכרויות לסטודנטים/סטודנטיות אקדמאים/ות גילאי + 25 ב"המעות" ינו העתיקה יפה 15. 621768.

התאמות ומסגים
(סוף מעמוד 53)

מיזוג אוויר אצל מטביוסטית מקצועית באווירה רגועה 368998.

מבשיר ההעלמה למכון ויבר־טור למכונות שונות טלפון — 284323.

שמלות כלה
(סוף מעמוד 51)

שמלות כלה 38, יפה ומיוחדת 600 ל"י 251485.

דרוש
טוק לצולים
טל. 950154
951286

מכירות
(סוף מעמוד 51)

מכונת כביסה חצי אוטומטית וטלוויזה גדול במצב מצויין — 796440.

מכונה לסגירת שקיות ניילון מרם נע ומכונה לקליית קפה במצב מצויין טלפון 58361 — 981653.

לרציניים בלבד בהזדמנות — מתרמה 03-883828 38,500 בשבת 03-29517.

ארון 4 דלתות —.2,500 ריהוט סלוני —.2,500 מיטה זוגית —.800 פיים קסטות —.950 תנור גז —.500 רדיו —.300 טל. 284083, 624339.

למכירה סט מכונות מושלם ל־ קונפקציה מעולה, טלפון 34112.

פרוות ציפויות ומנבות חו־ שים אפריקאים ללא ניהוץ — 862529.

מיגנר ומרי אמפליפייר סטריאו סוני ורמקולים פיליפס —.1500 ל"י. 727124.

למכירה עודף רהיטים של עולים חרשים במצב חדיש, ספה, 2 כור־ סאות, ארון וראי עתיק להול, שולחן סלון עם 8 כסאות, ושר בות, לטלפון לפגישה 937250.

מחשב כיס אלקטרוני א.ס. 35 בהזדמנות 981467.

למכירה מחרשה גרדי 16 צול 2x2 מתהפכת הידראולית מושב שדה יצחק לשמואל.

מפיצרים בי.אם.אר. דגמים 128/144, 590/660 ל"י — גרדר מרק 4, 650 ל"י, עם בסיס ד מכבה חישר מהיבואן 03-235233.

אמפליפייר קוודרופוני "קנווד" רמקולים אלקטרוסטאטים "קוו אר" חדשים לגמרי 232659.

מקררים
(סוף מעמוד 51)

למכירה מקרר אמקור 11 — במצב טוב לפנות 917465.

מקרר ! ! פרידמן 11 חצי אוטומטי נהדר בהזדמנות 881328.

למכירה אמקור 10 במצב מצויין טלפון 843811.

למכירה מקרר אמקור מאד ב־ מצב טוב להתקשר בערב טל' 853777.

למכירה אמקור ביתי במצב טוב + שרות. טלפון 265810.

למכירה פריג'ידר אמקור מאד למלגו 763942 משעה 17.00.

אמקור 9 במצב מצויין טלפון 744515 או 419794.

כלי נגינה
(סוף מעמוד 51)

פסנתר כנף גרמני ביתוני, מצב מצויין, 03-59867 גם בשבת.

אקורדיון הוהנר 80 בס גדול מצב מצויין 843236.

אורגן 2 קומות חדש 4,200 ל"י 865964 או 867568.

חנויות
(סוף מעמוד 52)

למכירה חנות במרכז רחובות 30 מ"ר בהזדמנות 882547.

למכירה חנות מסודרת באבן גבירול מול השקם טל' 283524.

למכירה חנות בגבעתיים (24 מ"ר) שינקין 19, 266505.

למכירה במרכז גבעתיים חנות גדולה + גלריה טלפון 720130.

מיידית חנות קטנה לכל מטרה לילנבלום 15, 250553.

כל מה שאתה מעלה על דעתך.
ועוד הרבה יותר —
תוכל למכור ולקנות
בלוח מעריב

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 52)

אוסטין 30, מהדר שברולט חצי משאית אמשרית ונוסעים במצב מצויין טל' 858878.

מכונית ווספה 400 מכונית — מצויינת ב־2800 226844 בהזדמ־נות.

בהזדמנות משאית פורד 602 10,000 ל"י טלפון 874460.

עד 1963

בהזדמנות פיאט 500 1961 במ־צב טוב, טלפון 875374.

פורד אנגליה 62 10 חודשים טסט בעבודה 250845 מ־10—12, 16—20.

למכירה פורד פרפקט 1954 טל' 860817, בשעות הערב.

שברולט אימפלה 1963 אחרי או־ברול טלפון 241553.

פג'ו 403 סמיישן 1958 מנוע 1972 יוחסיה טלפון 053-96246.

בהזדמנות טריומף מהחרי 63 במצב טוב 5,500 846192.

למכירה פלימות 57 גיר אוטו' סמי תגה ומעצור כח 5,000 ל"י 03—228166.

פורד פלקון 60 + רדיו במצב מצויין טלפון 750596.

מכונית הסכונית ביותר (18 ל' ליטר) 1963 אאודי ד.ק.ו. 3,500 ל"י 769626.

איסוזו 62 במצב טוב לנדב, 791287, 794413.

פולקסווגן חיפושית מודל 1963 במצב מצויין טלפון 840861.

1964—1965

פג'ו 404 דהילוקס 45,000 ק"מ 11/65, 18,000 ל"י 057-97465.

פיאט 850, 1965, יד שנייה, — 8,250 טלפון 855667 מ־13.

שבריס 1965 10 חודשים טסט במצב טוב טל' 858878.

סימקה 1000 מודל 64' במצב נדיר טלפון 748433.

למכירה מאוגוס או 20 שנת ייצור 65 מנוע חדש 051-91731.

מאוגוס מסחרית 65 מנוע צבע וטסט לשנה בהזדמנות 985529.

פולקסווגן קבינה כפולה 1965 מנוע 71 שמנרה מסם שנה — 754688.

1966—1967

בהזדמנות טריומף 2000 66' רדיו במצב מצויין 760983.

בהזדמנות פולקסווגן וריאנט 1,500 מצויינת 66 + תוספות 884162.

פולקסווגן קופה 1,500, 1966 ב־ מצב טוב 903559 — 908427.

כרמל מסחרי 67 מנוע פורד מרצל 86/9 בתיים.

1968—1969

פג'ו 204 שנת 69' 85,000 ק"מ טל' 419981.

קונסטנטה 1300 1968 + מיזוג 10,500 טלפון 055—21852.

פריינק 68 טובה, אנוזה, צמיגים, רמזר, 6,650 749384.

למכירה משאית לייזנר קלייזר דיזל שנת ייצור 1968 במצב טוב לטלפון בשעות העבודה 821160.

פריימוס 1500 1969, 60,000 ק"מ מצב טוב 910340.

פריינק 4, 1968 טלפונים בעבר דה 828193 475446.

מוסקבה מסחרית 1968 שמורה היטב טלפון 873633 874118.

פולקסווגן 69, 1600, בנחרית נסובה במצב מצויין + 5 חוד־ שים טסט + רדיו טלפון — 03—922645.

פולקסווגן דגל קבינה 1968 + מנוע חדש במצב מצויין — 03-922654.

פולקסווגן 1600 וריאנט מודל 1969 טסט צבע חדש 051-92246 בשבת טלפון 051-91343 יום הול.

1970—1971

פיאט 600, 1970 מחודשה — 46,000 ק"מ 458037 מ־15.00.

פולקסווגן מסחרי כבות 1971 גנסקסית, חייבת להמכר — 417949.

פורד אסקורט 1100 1971 4 דלתות טלפון 847809.

פיאט 124 סטיישן 1970 + רדיו 85,000 טלפון 742817.

ב.מ.וו. 1800, 1971, אוטומטי, מצב נהדר 474947.

סובארו סמיישן 1300 1971 — 19,000 לא בשבת 447798.

בהזדמנות פולקסווגן 411 1970 שמורה היטב מנוע 37000 ק"מ.

בהזדמנות פולקסווגן מסחרי 71 טלפון 865673.

1972—1973

אופל מנמה 1900, 1973 35,00 ק"מ בהזדמנות לטלפון 201577.

חיפושית 1300, 1973, טלפון 972763 חוץ משבת היום.

קורסיקה 73 —986749.

אופל רקורד 1700, 1973, אומר ... 31,000 ק"מ ... 282522 עבודה.

1974—1975

ביקוש מכוניות
מעוניין באופל מסחרית מודל 70 ומעלה טלפון 840090.

אלונים וקטנועים
(סוף מעמוד 52)

עסקים
(סוף מעמוד 52)

משרדים
(סוף מעמוד 52)

חקלאות
(סוף מעמוד 51)

שרותים
(סוף מעמוד 53)

תריסים
(סוף מעמוד 52)

רהיטים
(סוף מעמוד 51)

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 49)

דרושות עובדות נקיון לעבודה חלקית להתקשר לטלפון 267153.

דרושה מבחנת טלפון להתקשר 453040.

דרושה עוזרת לבעל מכונות סריגה ע' גולות תנאים טובים להתקשר ת"א 36296.

דרושים מכונאים למוסך אולימ' פיה הירקון 325 ת"א. 441114.

דרושה קורספונדנטית אנגלית עצמאית לניהול מחלקת יצוא ... 266123.

דרושות מנהלות חשבונות ... 870841 גם בשבת.

דרוש/ה טלפונאי/ת למרכזיה 3/5 לעבודת יום שלם ... 266123.

לסניף סופרמרקט בצהלה דרושים עובדים, לפנות למנהל החנות במקום. טלפון 471063.

דרושות פועלות מנוסות לעבודות הרכבה באלקטרוניקה — טלפון 269195.

דרושה עוזרת למורה, העבודה בשעות ... 232196.

פקידים

לחברת בנה דרושה פקידה כללית ... 622591.

למשרד עו"ד בפ"ת דרושה פקידה בעלת נסיון ... 912133.

פקידה מנוסה !! לעבודה מע־ניינת !! ידע בגרפיקה — יתרון. לשעות 18.00—10.30 לפנות 615875.

למשרד הנדסי דרושה מזכירה תנאים טובים טל' 230567 8—5.

עוזרות ומטפלות

מטפלת 6 שעות ליד אוניבר־סיטת בראילן 735455, לא בשבת.

ברמת־אביב דרושה מטפלת ל־ ילד בן 2½ בשעות 12—15.15 טלפון 413057 בערב.

עוזרת בית 6 שעות כל יום ... 451302 אחה"צ — 233272.

דרושה אשה אחראית לכל עבודות הבית תנאים טובים — 737902.

דרושה מטפלת מנוסה לתינוק במרכז גבעתיים, 249458 (או 442380).

גזירה ותפירה

דרושות תופרות ופועלות לע־ בודת יד איילה רח' כפר גלעדי 9 ת"א. 825403.

דרושות תופרות לבלינטטיק 3 ... 36 ק"ג.

תופרות אוברלוק הנד"א 28 חולון ע"י דבירות אילת.

דרושה גזרנית לאפנה נינה ... 54935.

דרוש גזר לקונפקציה בגדי נערים ונערות לפנות טלפון 59935.

תופרת למכנסים חצאיות ... 285732.

יהלומים

יהלומים !! דרושים פועלי ע־ גולות ומדויקים לכל החלקים טלפון 33550.

חרטים ומסגרים

דרושים מסגרים ומסגרים ... 848625.

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 49)

מזכירה בכירה אנגלית/עברית מעונינת 9—14 789422.

נערה מתחילה בת 15 מוכנה לשמור בייבי־סיטר 795323.

וילות ובתים
(סוף מעמוד 50)

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 50)

בשכר־חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 51)

חדרים מרוהטים
(סוף מעמוד 51)

ביקוש דירות
(סוף מעמוד 51)

מגרשים
(סוף מעמוד 53)

צילום
(סוף מעמוד 52)

להשכיר ציוד סטבות צילום מבשיר הגדלה 35/35 60/60 — 481459.

דירות למכירה
(סוף מעמוד 50)

1-1½ חדרים
(סוף מעמוד 50)

2 חדרים
(סוף מעמוד 50)

2½ חדרים
(סוף מעמוד 50)

3 חדרים
(סוף מעמוד 50)

3½ חדרים ויותר
(סוף מעמוד 50)

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56

هكذا من الامل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

א.אי.ה. ישראל בע"מ AEL
תעשיות אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח מעניינות ובעלות אתגרים:
דרושים

מהנדס מחשבים
✱ רצוי עם שנתיים נסיון

טכנאי מחשבים
✱ רצוי עם שנתיים נסיון

מהנדס מכונות
✱ לנהל קבוצת הנדסאים בנושאי פיתוח זיווד אלקטרוני לציוד צבאי.
✱ כושר ניהול מו"מ עם לקוחות ועם מהנדסים אלקטרוניים.
✱ נסיון קודם בניהול אנשים ועבודות זיווד.

תכנת
✱ עם נסיון במיני מחשבים ובאסמבלר.

שרטט/ת
✱ במעגלים אלקטרוניים.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

★

נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מחלקת כח אדם רחוב מבצע קדש 48 בני-ברק. 51203.
— סודיות מובטחת! —

חברה מסחרית ארצית
מחפשת

מנהל מדור שכר

כישורים נדרשים: — בקיאות בהכנת משכורות ושכר
— ניהול צוות עובדים
— ידיעה מושלמת של חוקי המיסוי בשכר ובהטבות הנלוות.
— כושר אדמיניסטרטיבי.
— נסיון של 3 שנים לפחות בניהול מדור שכר במפעל גדול.

העבודה מעבר לשעות העבודה המקובלות
ויש בה אתגר ועניין

— משכורות ותנאים בהתאם לכישורים —

✱

לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1696 תל־אביב עבור „מנהל מדור שכר".

מפעל תעשייתי גדול באזור המרכז
מחפש

מנהל כח אדם

כישורים נדרשים: — נסיון בניהול כח אדם במפעל תעשייתי.
— יכולת ניהול משא ומתן עם ועדי עובדים.
— בקיאות בחוקי ודיני עבודה.

— התפקיד בעל אתגר ועניין —

שבוע עבודה בן 5 ימים.

✱

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1696 ת"א, „עבור מנהל כח אדם"

אלרם - חברה לשכון
מיסודם של החברה לישראל ואשמורה
שדרות השאול המלך 39, תל אביב, טלפון ...

דרושים:
מהנדסי בנין

בעלי נסיון בעבודות תיאום התכנון, הפעלת פרויקטים ופיקוח על הבניה. מקומות העבודה: תל־אביב, ירושלים, באר־שבע.

•

על המעוניינים לפנות בכתב בציון פרטים אישיים וכשורים או להתקשר טלפונית לשם קביעת מועד הראיון.
— סודיות מובטחת —

„כביר"
תעשיות בירה בע"מ
עבור מפעלנו בבת־ים

דרוש

חשמלאי תעשייתי

בפרטים לפנות למנהל המפעל במקום בת־ים, רח' בלפור 14, טלפון 868531.

עירית צפת
לביה"ס התיכון הדתי
דרושים מורים
במקצועות הבאים:

✱ **ספרות** — משרה
✱ **כימיה וביולוגיה** — שליש משרה
✱ **טקסטיל** — רבע משרה

המעוניינים יפנו בכתב למחלקת החינוך של העירית.

דוד בוכניק, מ.מ. ראש העיר
יושב ראש המחלקה לחינוך

„אגרידב" — חברה לפתוח חקלאי
(ארצות חוץ)

דרושים מכונאים

לטרקטורים כבדים וציוד לעבודות עפר, לתפקידי נהול ופקוח על עובדים מקומיים, בשדה ובמוסכים במערב אפריקה, לתקופת שרות של שנתיים לפחות. ידיעה השפה הצרפתית או האנגלית רצויה.

לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים אל ת.ד. 20021 תל־אביב.

— (סודיות מובטחת) —

לבנק בתל־אביב
דרוש

קופאי

3 ימים בשבוע — תנאי פיצול
שאר הימים שעות העבודה רצופות
— תנאים טובים —
לפנות בכתב לת.ד. 4333 תל־אביב 61 040 „עבור קופאי".

למועצת הפירות (ייצור ושיווק)

דרושה נערה

לעבודות משרדיות ושליחויות
במחלקת החשבונות
תל־אביב, רחוב החשמונאים 119,
טלפון 241־260

סהר סול את כרמל בע"מ

דרושה

פקידה אחראית

•

להתקשר טל. 727214, 721208 חיפה

מנהל כח־אדם מנגנון

(2,000 עובדים במינגון מקצועי רחב)
בעל השכלה אוניברסיטאית
במינהל ושלטון מקומי
מעונין בהצעות עבודה
באזור תל־אביב
בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 8 באר־שבע (עבור מנהל).

משה ספדיה אדריכל בע"מ — דרושה

מזכירה כתבנית
עברית אנגלית
בעלת נסיון. ליום עבודה מלא.
לפנות בכתב: רח' אגרון 8, ירושלים.

למשרד רואה־חשבון בת"א — דרושה

מזכירה כתבנית
בעלת יכולת
לפנות: ת.ד. 14292 תל־אביב

דרושות נקבניות

י.ב.מ. | **מוהוק** | **דיסקס**

(רק בעלות נסיון)

● **למשרה מלאה**
● **לעבודה לפי שעות** (מי5 שעות ליום)
● **עבודה בקבלנות**

לנקבניות מעולה אפשרות מכונת ניקוב או מוהוק ועבודה בבית.

מקומות העבודה: ✱ רמת־גן, גבעתיים ✱ ראשון־לציון ✱ בת־ים, חולון ✱ פתח־תקוה, רמת־השרון ✱ תל־אביב מרכז.

לצלצל 289350 תל־אביב
בשעות: 8.00—12.00, 17.00—21.00.

לחברת שיווק בתל־אביב
דרוש (ה):

קורספונדנט(ית) בגרמנית

עם ידיעה במכונת כתיבה גרמנית, וידיעה גם בעברית

לפנות בכתב יד לת.ד. 1049 תל־אביב, עם ציון דרישת משכורת, גיל ונסיון.

— סודיות מובטחת —

להברה מסחרית גדולה בת"א

דרושים

✱ **חשב משכורות**
בעל נסיון של שנתיים לפחות, רצוי נסיון בהעברת משכורות במחשב.

✱ **מנהל ארכיב**
רצוי נסיון קודם. אפשרי אדם מבוגר.

תנאים טובים למתאימים!!!

נא לפנות בכתב לת.ד. 7095 תל־אביב, עבור מס' 88.

למשרד מהנדסים

ורשבסקי - אכברט

דרושים מהנדסי
קונסטרוקציה ושרטטים

●

נא לפנות לטלפון:
בתל־אביב: 450262 — 441816
בירושלים: 02־410043, 02־413450

דרוש:

מנהל חשבונות

כישורים: סוג ב׳—ג׳, נסיון של 3 שנים לפחות, ידיעת השפות עברית ואנגלית הדרגה תקבע בהתאם לכישורים ולנסיון.

הצעות יש להגיש בכתב בצרוף תולדות חיים, ליחידת המנהל, ת.ד. 1299 ירושלים, עד — 31.10.74 ועד בכלל.

דרוש

מנהל מכירות בענף הבניה

רצוי בעל קשרים עם אדריכלים
הצעות עם תאור הנסיון וציון השכר הנדרש לת.ד. 16370 תל־אביב.

למשרד בת"א
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
נא לפנות בכתב לת.ד. 973 תל־אביב

דרושה
שרטטת
לאינסטלציה סניטרית
נסיון של שנה לפחות!
טל. 264963
8.00—13.00

להצעות שלנו בתחנה
דרושה מזכירה בעלת
ידע בספרים עבריים
רצוי ידע באנגלית
שעות עבודה 8.00—
13.00 רצוי גם
בי"ב 4.00—7.00 אחה"צ
לפנות רק בכתב באמצן
דהוף לסוכנות הכימיקה
ת.ד. 628 ת"א

דרוש אורג
למכונות אריגה רייטי
להתקשר טל. 829982
35041, 54025.

למוסד הדרכה ארצי דרושים:
למרכז - בתל־אביב

1. מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
שעות העבודה 8.00—16.00.
כישורים: נסיון רב בעבודה, סוג ד' לפחות.

2. מזכירת בוקר עצמאית
לייעוץ וקבלת קהל ופיקוח על משרד.
שעות עבודה 8.00—16.00.
כישורים: תעודת בגרות מלאה לפחות, נסיון בעבודה עם קהל, הדפסה בעברית. ידיעת שפות הדפסה באנגלית — יתרון.

3. מזכירת ערב עצמאית
לייעוץ וקבלת קהל ופיקוח על משרד.
שעות עבודה 16.00—20.00.
כישורים: תעודת בגרות מלאה לפחות, נסיון בעבודה עם קהל. ידיעת שפות הדפסה עברית אנגלית — יתרון.

4. מזכירה כללית
לפיקוח על גביה ורישות.
שעות עבודה 8.00—16.00.
כישורים: נסיון בהנהלת חשבונות, הדפסה עברית אנגלית — יתרון.
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 252337

לסניף ירושלים:

1. מזכירת בוקר
לייעוץ וקבלת קהל ופיקוח על משרד.
שעות עבודה 8.00—16.00.
כישורים: תעודת בגרות מלאה לפחות, נסיון בעבודה עם קהל, שליטה בהדפסה בעברית. ידיעת שפות והדפסה באנגלית — יתרון.

2. מזכירת ערב עצמאית
לייעוץ וקבלת קהל ופיקוח על משרד.
שעות עבודה 16.00—20.00.
כישורים: תעודת בגרות מלאה לפחות, נסיון בעבודה עם קהל. ידיעת שפות הדפסה עברית אנגלית — יתרון.
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 224769

משרד העבודה
אגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית

לאגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
דרושים

1. סגן מנהל מרכז להכשרה מקצועית
2. מפקח פדגוגי
לעבודה בסביבות ירושלים

● בדבר פרטים נא לפנות: מזכירות האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית, משרד העבודה, הקריה, ירושלים, טל. 02—61141.

מדריכים מקצועיים

3. מדריך לשרטוט טכני (מכונות)
באשדוד
בוגר מכללה טכנית ובעל נסיון בעבודה —
עדיפות לבעל נסיון בהדרכה.

● בדבר פרטים נא לפנות למזכירות האגף בירושלים — כנ"ל.

4. מדריך למלצרות
בבית הספר למלונאות דר־כרמל בחיפה
בעל סוג מקצועי בדרגה 2 או 3.

● בדבר פרטים נא לפנות: למר אברהם אלבוים, בי"ס למלונאות כרמל, רח' יפה נוף 124, חיפה, טלפון 04—63717.

אלקטרה

מחפשת: **קופאי**
מהימן אחראי ובעל נסיון
פקיד שכר
בקיאות בחישובי משכורות ושכר עבודה באמצעות מיכון. לפחות 3 שנות נסיון במפעל תעשייתי.
— תנאים טובים למועמד המתאים —
לפנות בכתב יד לת.ד. 1696 תל־אביב
עבור מס. 101.

למפעל באזור ת"א

דרוש מומחה
לעשיית תיקים וארנקים
מעור ומפלסטיק

המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25034 ת"א עבור צ.מ. ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון קודם ומספר טלפון. **סודיות מובטחת**

...אשר
...באלי

משתתפותנו הכנה
בצערך במות
אשתך

בלה ז"ל

כלל (ישראל)
בע"מ

...וסד צבורי
...ש בשכירות חדשות
...רכז ירושלים
2 חדרי
משרד
...מתענות נא לפנות
...ל מר ישראל תור
טל. 02-535161
...ן השעות 10—12

...נות
...ל 300 מ"ר
...אשון־לציון
בתנאי תשלום
לשנתיים
פרטים:
...הדות „טוני"
...שילד 40, ראשל"צ
941554, 941369

למכירה
...עדנית
בשר
בבת־ים
...ת בבעלות המוכרים
...צות בשעות הבקר
לטלפון 296046

---

2 מנתחי
...רכות/תוכניתנים
מעולים
...מחשבי I.B.M.
...עדיפים
...בודה פרטית
... 37652 ת"א

אמריקאי
...צה לקנות
...לון קטן
...קי — בחיפה
... 14138 ירושלים

משפחות חללי מלחמת יום הכפורים של יחידת „הבוקעים"

ד"צ 2186

מוזמנות לטכס הסרת הלוט מעל לוח שמות הנופלים

באנדרטה בחלץ

הטכס ייערך ביום חמישי, ח' בחשון תשל"ה (24.10.74) בשעה 14.00

לוחמי היחידה במלחמת יום הכפורים מוזמנים. אוטובוס לטכס יצאו בשעה 12.00 בדיוק מרחבת „היכל התרבות" בתל־אביב.

לסא"ל אלון פורת

משתתפים בצערך במות

אביך ז"ל

קציני וחיילי האגף

ל-אהרן מנדל

משתתפים בצערך במות

אמך ז"ל

סולל־בונה — חטיבת המפעלים
ההנהלה
וחבריך לעבודה

להגר כספי

אתך באבל במות

אמך ז"ל

חברייך במקהלה למורי החברה
אוניברסיטת תל־אביב

המועצה האזורית מרחבים

מפעל מרחבים ד.נ. הנגב
טלפון: 057—83131, 057—83014

מכרז מס' 50/212/74

הקמת מגרש ספורט משולב באשל הנשיא

1. המועצה האזורית מרחבים מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע העבודות הנ"ל.
2. רשאים להשתתף במכרז זה קבלנים רשומים לעבודות נושא המכרז בהתאם לחוק רישום הקבל־נים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט ותקנותיו.
3. תוכניות ופרטים, תנאי המכרז וטופסי הצעות מחי־רים, אפשר לקבל כל יום, בשעות העבודה הרגילות, במחלקה הטכנית של המועצה, תמורת תשלום של 80 ל"י בקופת המועצה. תשלום זה אינו מוחזר.
4. תנאי תשלום הם: 60% אחוז במזומנים בשלבי העבודה ו־40% אחוז בגמר ומסירת כל העבודה בשטרות למשך 12 חדשים ללא ריבית.
5. הצעת המחירים תבוסס ליום: 16.10.74.
6. א. קבלן הרשום כנ"ל והמעונין להשתתף במכרז זה יגיש למזכיר המועצה הצעת מחירים בשני עותקים על גבי הטפסים שהומצאו לו וישלח אותם בדאר רשום במעטפה ההצעה שהומצאה לו לפי הכתובת הנ"ל, או לשלשל לתיבת המכרזים במזכירות המועצה.
   ב. מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 22.11.74.
7. להצעות יש לצרף 10 אחוז ערבות בנקאית + אישור מתאים על רישומו וסוגו כקבלן מורשה לנושא ע"פ החוק.
8. הפרוייקט חייב להסתיים תוך 90 ימי לוח.
9. הרשות בידי המועצה לקבלת ההצעה כולה או חלק ממנה.
10. המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.

חביב שרבף — ראש המועצה

מפקדת מרחב שלמה
המינהל לפיתוח מרש"ל

מכרז מס' 5/74

אספקת מדחס לאויר נשימה

המינהל לפיתוח מרחב שלמה מזמין בזאת הצעות מחיר לאספקת מדחס לאויר נשימה.

פרטי המדחס הנדרש:
לחץ עבודה — עד 225 אט"מ
הספק 350 ליטר/דקה בערך
מנוע חשמלי — 3 פזות

את ההצעות בצרוף ערבות בגובה 10% מסכום ההצעה ובציון מועד האספקה, יש להגיש למינהל עד לתאריך 24.10.74 שעה 12.00.

יש להכניס את ההצעות לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדי המינהל רחוב התעשיה 9 ת"א (פנת המסגר 51).

אין המינהל מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

א. גרינברג — יו"ר הועדה

בית מלאכה מבני

מעונין בעבודה בקבלנות (חריטה, מסגרות)

מקבל הזמנות לצווד, להכין חלקים של כל סוגי מכונות

יפו, בנין מרכזים, רח' היסוד 3, ית. 52
טלפון 858572

לגרטה לסקין
ובניה **חנן ורמי**

אתכם אנו באבלכם במות יקירכם

זאב (אלבס) **לסקין**
ז"ל

בש אריקה	זטלר בלה
בלף דורה	זיגל ברטה
גרינברגר ליצי	לנגספלדר גלי
דויטש קיטי	עמיקם רות
הראל הני	סטרוד עדה

ביום שלישי, ו' חשון תשל"ה (22.10.74)
במלאת שנה לנפילתו של בננו היקר

איתן פלונסקי ז"ל

נעלה לקברו בשעה 16.00.

אזכרה ליכרו תתקיים בשעה 21.00, בקיבוץ מגידו

המשפחה
וקיבוץ מגידו

להבר' **משה אלון והמשפחה**

עמכם אנחנו ביגונכם הכבד
בהלקח מכם בטרם עת

הרעיה והאם היקרה
ז"ל

ההנהלה וצבור העובדים
במפעלים פטרוכימיים
בישראל בע"מ חיפה

למר דוד משולי

השתתפותנו באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

עובדי מחלקת הפיקוח על הבנקים
בנק ישראל, ירושלים

„שרותים חשמליים מכניים"
חברת בת של מקורות חברת מים בע"מ
אבלה על

בן־צור (מוצא) **עובדיה**

בנם של
שלום ושושנה מאילת
שנספה בעבודה

ההנהלה והעובדים

לצפורה זלציגר והמשפחה

השתתפותנו הכנה באבלכם
בנפול הבן

משה הי"ד

„אגרידב"
העובדים בארץ ובחו"ל

לד"ר משה ליזר

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

במחלקת עיניים
מרפאת עיניים
ביה"ח „איכילוב"

לשפרה כהן

משתתפים באבלך הכבד
במות

אביך ז"ל

הנהלת בית החולים,
ועד העובדים ועובדי המרפאה

למנהלנו **עוזרי משה**

אתך באבלך במות עליך

אמך ז"ל

עובדי בנק הפועלים בע"מ
סניף קרית־שלום

במלאת שנתיים לפטירתו של

אינג'

אלכסנדר זלקינד
ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה (20.10.74), בשעה 15.00.

נפגשים ליד השער.

תחבורה תועמד לרשות הבאים ברחוב אבא הלל סילבר ליד שער ביה"ר אלקו בשעה 14.30.

המשפחה

אזכרה וגלוי מצבה
של בעלי, אבי ואחי היקר

זאב (וולף)
באומינגר ז"ל

תערך על קברו בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה 20.10.74, בשעה 3.30 אחה"צ. אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח רחוב רמז 44, תל־אביב, בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

קלמן לרר ז"ל

מקליץ

תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני ה' חשון תשל"ה (21.10.74) בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה ומוקירי זכרו מתכנסים בשעה 3.00 ליד השער הראשי של בית העלמין.

המשפחה האבלה

במלאת חמש שנים לפטירת בעלי אבינו וסבנו

הרב **דב שבח** ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרו ביום שני ה' במר חשון תשל"ה (21.10.74) בשעה 15.00 בבית הקברות הישן ברמת השרון.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו של ראש משפחתנו היקר

יוסף ב"ר **משה קולטון**
ז"ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום שני ב' חשון תשל"ה (21.10.74)

נפגשים ע"י השער החדש של בית העלמין בחולון, בשעה 15.00.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

שרגא שולבאום ז"ל

נקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום שלישי, ו' חשון תשל"ה (22.10.74), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין החדש בכפר סמיר.

אוטובוס יצא בשעה 2.45 מבית המנוח ברחוב נתיב חן א'/23 נוה שאנן חיפה ויעבור על־יד בית סולל בונה בשעה 3.00

משפחות:
שולבאום, גרחמן, חישניצקי

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו

נפתלי קרייזבויים ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה (20.10.74) בשעה 16.00 בבית העלמין החדש בכפר סביר, חיפה. אוטובוס מיוחד יצא מרחוב הרצוג ליד בית הכנסת בשעה 15.30 אחה"צ.

המשפחה

הנגיד, ההנהלה ועובדי בנק ישראל

מתייחדים עם זכרם של עובדי הבנק
ביום השנה לנפילתם במלחמת יום הכיפורים

בן־אליעזר אבנר ז"ל
גנאור נחמיה ז"ל
טל דוד ז"ל
טל יעקב ז"ל
ימיני מאיר ז"ל
ספרבי דני ז"ל

יהא זכרם ברוך!

הנגיד, ההנהלה ועובדי בנק ישראל

מתייחדים ביום השנה עם זכרם של
בני משפחות העובדים
אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים

בכר אליהו ז"ל
בן עטר עמיר ז"ל
הירש איתן ז"ל
טל (מואוטי) **יעקב** ז"ל
צוובנר יהונתן ז"ל

יהא זכרם ברוך!

במלאות שלושים לפטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

רוזה רוד ז"ל

משבלי — ליטא

תערך אזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין בקרית־שאול ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה 20.10.74. תחבורה: בשעה 3.30 מרחוב תש"י 16, רמת־גן. נפגשים ע"י שער בית העלמין בשעה 4.00.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

בנו ארליכגרכט ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, 20.10.74, בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

השרויים בצער:
אשתו רוזה
ושאר בני המשפחה

נפגשים ליד השער החדש

במלאת ארבע שנים לפטירתו,
נעלה לקברו להתיחד עם זכרו של יקירנו

צבי באואר ז"ל

האזכרה תתקיים ביום א', 20.10.74 בשעה 15.30.
מתאספים ליד השער הישן של בית העלמין בחולון.

המשפחה

ביום שלישי, ו' בחשון תשל"ה (22.10.1974),
בשעה 3.30 אחה"צ
תתקיים אזכרה וגלוי מצבה של יקירתנו

אסתר רבינוביץ ז"ל

(פלורסטי — רמת חן)

נפגשים בבית העלמין בת־ים—חולון (השער החדש).

המתאבלים:
ליקה ושולמית רבינוביץ — בן זכלה
ביאטה ומיקו מוריסטר
פני וכמי יערי (ירוסלבסקי)
מלכיבה וקרול מוסקוביץ — בנות והנכים
נכדים, נכדות, נינים ויתר בני המשפחה.

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

בלה הנקין ז"ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום א', ד' חשון תשל"ה 20.10.74 בשעה 4.00 אחה"צ
בבית העלמין ביקנעם.

אוטובוס יצא מבית הנקין, בשעה 3.45.

המשפחה

...שבוע
העולם שמעבר לחוק
...עריב

...הדרכה ארצי דרושי...
...בתל־אביב
...חשבונות עצמאית
...בוקר עצמאית
...ערב עצמאית
...בלילה
...ירושלים:
...בוקר
...ערב עצמאית

משרד העבודה
...ההכשרה והשתלמות...
דרושים
...בסביבת ירושלים
...מדריכים מקצועיים
...לשרטוט טכני
באשדוד
...למסגרות

אלקטרה
קופאי
פקיד שכר

...למפעל באזור ת"א
דרוש מומחה
...חיקים וארנקים
מעור ומפלסטיק

صكذا من الاجل

אזכרה

במלאת שלושים לפטירת בעלי ואחינו היקר

יוחנן מתיאש ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו בבית העלמין בנחלת יצחק, ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה 20.10.74.

נפגשים בבית המנוח רח' דובנוב 18 תל־אביב בשעה 2.30 ובבית העלמין בנחלת יצחק — בשעה 3.00 אחה"צ.

תודתנו נתונה בזה למנחמינו בע"פ ובכתב בארץ ובחוץ לארץ.

אשתו שרה
והמשפחה

ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה, 20 באוקטובר 1974, ייבחן הספר לזכרו של בני יחידי האהוב

סמל

רוברט הורוביץ

(רובי) הי"ד

שנפל במילוי תפקידו

מוקירי זכרו מתבקשים להשתתף באזכרה שתיערך באותו יום בשעה 4.15 אחה"צ בבית העלמין הצבאי קרית שאול.

הסעה מהבית, רח' כצנלסון 64 גבעתיים, בשעה 3.45.

אמא

ביום שבת, ג' בחשון תשל"ה
ימלאו שמונה שנים לפטירתו
של בעלי היקר, מחמד נפשי

מהנדס

אליהו בראון ז"ל

אני תקוה כי משפחתו, תלמידיו, ידידיו ומוקיריו יתייחדו עם זכרו הטוב הנעים שהשאיר אחריו בתוכנו ולא ימוש לעד.

חנה בראון

ביום השנה להבאתו לקבר ישראל
של בננו וחברנו היקר

מוטי בן־יצחק

הי"ד

נעלה לקברו ביום רביעי, ד' בחשון תשל"ה (23.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בבאר־טוביה.

המשפחה
ועד המושב

לאל"ם זאב שטיינברג

משתתפים בצערך
במות

אביך

ז"ל

קציני וחיילי
האגף

ביום שני, ה' בחשון 21.10.74 שנה לנפול בננו

רמי סידון

ז"ל

תיערך אזכרה בשעה 20.30.
הקבוץ עולה לבית הקברות בשעה 16.00.

המשפחה
קבוץ שובל

בתום האזכרה תהיה תחבורה לת"א ולקיבוץ שובל

לסרן מנחם הר־אבן

במות

אביך

ז"ל

משתתפים בצערך

מפקד החיל
ופקודיו

ביום השנה לנפילתו של בננו

זאב אורפז ז"ל

נתייחד עם זכרו בבית העלמין בשמיר, ביום ב' 21.10.74, בשעה 3.30 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יצא לשמיר מרחבת היכל התרבות בת"א, בשעה 11.30 לפנה"צ.

המשפחה
וקבוץ שמיר

ביום ב', ה' חשון תשל"ה 21.10.74
תתקיים אזכרה לבננו

שלמה זרמסקי הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים.
האזכרה תתקיים בבית הקברות הצבאי בקרית שאול בשעה 15.30.

המשפחה

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות לילה (מ־18—24) לכל העתונים טלפון 718018.

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו

רבי משה אליהו נאמן ז"ל

ב"ר יעקב צבי נוימן זצ"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון, ד' מרחשון תשל"ה (20.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין
הסעה בשעה 3.00 אחה"צ: 1. מבית המנוח, רחוב השומר 8 א' ת"א. 2. כיכר ציונה 13 פינת רח' דיזנגוף 89 תל־אביב.

המשפחה

במלאת 26 שנים לנפול בנינו היקרים
בקרב על משטרת עיראק סוידאן
במלחמת השחרור

מאיר לויגר
שמואל ביאלקה
יחזקאל גרון
סעדיה שובלי
אמנון אבהר
שלמה זלוטולוב

מראשוני השריונאים בגדוד 82

תתקיים אזכרה ביום רביעי, ז' חשון תשל"ה (23.10.74), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בכפר ורבורג.

קרובים, ידידים, מוקירי זכרם, חברים וחברים לנשק ולעבודה מוזמנים להשתתף בטקס האזכרה.

האוטובוס יסיע את המשתתפים באזכרה מתל־אביב לכפר ורבורג וחזרה לתל־אביב.

האוטובוס יצא מתל־אביב מרחבת היכל התרבות בשעה 1.00 אחה"צ.

המשפחות השכולות

ביום ב', 21 באוקטובר
יום השנה לנפילת בננו חברנו היקר

יצחק קופל ז"ל

נפקוד את קברו ונתייחד עם זכרו בשעה 16.00.

המשפחה
ובית רמת השופט

אוטובוס לרמת השופט יצא מתל־אביב מרחבת היכל התרבות, בשעה 14.00.

ביום שלישי 22.10.74 בשעה 15.30 נעלה לבית הקברות ונתייחד עם זכרו של יקירנו

יוסף (יוסי) וייסברוט

ז"ל

אשר נפל בקרב על החרמון

ערב שירה וקריאה —
שירים אשר אהבתי לזכרו של יוסי וייסברוט ז"ל
יתקיים במוצאי שבת 19.10 בשעה 21.15.

ידידיו ומוקירי זכרו מוזמנים.

המשפחה ובית עמיר

במלאת שלושים לפטירת אבינו יקירנו

משה קצנלסון ז"ל

נערוך טקס אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה, 20.10.74 בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין כפר סמיר.

בשעה 2.30 תצאנה מוניות מרחוב הלל 7 ומרחוב שמשון 8.

המשפחה

אזכרה והקמת המצבה של
אחינו, דודנו וגיסנו היקר

בן־פרץ זאב (קאוארי וולי)

מבראשאו — גבעת שמואל

תתקיים, אי"ה ביום ראשון י"א חשון תשל"ה (27.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ.
הפגישה ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

ביום ראשון ד' חשון תשל"ה (20.10.74)
נעלה לטכס גילוי המצבה של יקירנו

אריה סניאדובסקי ז"ל

בבית העלמין בקרית שאול בשעה 3.30
נפגשים ע"י השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

דוד ישראל ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שלישי, 22.10.74.
נפגשים בשעה 11 ליד שער בית העלמין בקרית־שאול.

רחל שרירא ישראל
שרי רוכר

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יצחק רידליצקי ז"ל

נעלה לקברו נתייחד עם זכרו ולגלוי המצבה ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה (20.10.74), בשעה 11 בבוקר, בבית העלמין הר המנוחות, בגבעת שאול ירושלים. נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאות שנה לפטירת יקירנו

אליהו סורוקה ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ד' חשון (20.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים ליד שער בית העלמין סגולה בפתח־תקוה.
התחבורה תצא מבית המנוח בשעה 3.15.

המשפחה

במלאת עשר שנים למות הברנו

זאב כספי (דילברשטין) ז"ל

נעלה לקברו ביום שני, ה' בחשון תשל"ה (21.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית הקברות ביגור.

המשפחה
ובית יגור

ביום א', ד' חשון תשל"ה (20.10.74)
תמלא שנה לפטירתו של חברנו

אבנר זכאי ז"ל

נעלה לקברו בתל־יצחק בשעה 4.30.
נתיחד עם זכרו ב"בית־גדי" בשעה 5.15.

קיבוץ תל־יצחק
תנועת "הנוער הציוני"
המזכירות העליונה

במלאת שנתיים לפטירתה של אמנו ואמנו היקרה

מינה קפלן

לבית הלברשטדט — לובלין

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה (20.10.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ברחובות.
אוטובוס יצא מרח' טרומפלדור 21, ארטיות ויעבור דרך בית סליגמן רח' יעבץ 21, רחובות.

בעלה קפלן צבי
הבת רחל ובעלה שלמה סליגמן

במלאת שלוש שנים להילקח מאתנו
אמנו ואמנו היקרה

לאה גולדפרב ז"ל

נתיחד עם זכרה ביום רביעי, ד' חשון תשל"ה 23.10.74 בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.
מוקירי זכרה נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

צפורה גולד ז"ל

לבית מוניבביץ

נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה (20.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בנחלת יצחק.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של אבינו וסבנו היקר

בן ציון חרמץ ז"ל

נתיחד עם זכרו ונערוך אזכרה ביום שני, ה' חשון תשל"ה (21.10.74) בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין כפר סבא.
נפגשים ע"י השער הראשי בשעה 2.45 אחה"צ.

המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה אחרי מחלה קשה של הרעיה, האם, הסבתא, הבת והאחות היקרה

בלה מיכאלי ז"ל

(לבית וויינדלינג)

ההלויה תצא היום יום ששי, ב' בחשון תשל"ה (18.10.74), בשעה 11.30, מבית חולים בילינסון.

המשפחה האבלה

ביום חמישי, ח' בחשון תשל"ה (24.10.74)
במלאת שנה לפטירתו יקירנו

יעקב ארצי (ארנולד)

ז"ל

ב"ר משה חיים מטרנוב

תתקיים אזכרה בבית הקברות בחולון, בשעה 3.30 אחה"צ. נפגשים ליד השער הישן.

אוטובוס מיוחד יצא מהתחנה המרכזית תל־אביב, מול קו 4 רח' הגליל (במגרש), בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו

חיים בית־יוסף

ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, ד' במרחשון תשל"ה (20.10.74), בשעה 7.30 בערב, בבית הכנסת "בית יוסף", רח' שמעוני 19, ירושלים.

העליה לקברו תערך למחרת, יום שני, ה' במרחשון (21.10.74), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית הקברות בסנהדריה.

התחבורה תצא מבית הכנסת "בית יוסף", רח' שמעוני 19, ירושלים, בשעה 2.45.

מוקירי זכרו מתבקשים לכבד את זכרו.

המשפחה

האזכרה וגילוי המצבה על קברו של
בעלי האהוב

צבי אבנר

(הייני שטיינר) ז"ל
צ'רנוביץ — נתניה

תתקיים ביום ג', ו' חשון תשל"ה 22.10.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ליד שכון הותיקים בנתניה.
אוטובוס מיוחד יצא מרמת אפרים, רח' ליבסקינד 6, נתניה בשעה 3.45.

אשתו גורציה אבנר

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ד"ר דוד ברוך ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ג' חשון תשל"ה (19.10.74) בשעה 11 בבוקר, ברחוב הנביאים 36, תל־אביב

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו

יהושע ענבר ז"ל

(בורשטין)
מדנציג, יליד וולוצלווק

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו.
אזכרה וגלוי מצבה יתקיימו בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה (20.10.74), בשעה 3.00 אחה"צ.
נתאסף ליד שער בית העלמין בשעה 2.45

המשפחה

אזכרה

במלאת שנה לפטירתו של

צבי דגן ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה 20.10.74 בשעה 4.30 בבית העלמין בבית חגי.
מוקירי זכרו מוזמנים

המשפחה

18.10 — ב' בחשון תשל"ה

קורל ז"ל

הלל בעהם

קרל ז"ל

בונה ז"ל

ניר (בן־יוסף)

קמיל ז"ל

קטטה בין הסיעות היריבות קטעה ישיבת הנהלת „אגד" אמש

יו"ר המזכירות החליט להפסיק את עבודתם של חברי ההנהלה אברהם גולדמן ואמנון בוגין מסיעת האופוזיציה ✶ אוטובוס חסם הבוקר הכניסה לחניון בית „אגד" — לאחר „גיוס כללי" של חברי אופוזיציה בלילה

מאת אלכס דורון

המאבק בין שתי הסיעות היריבות בקואופרטיב „אגד" קיבל אתמול מבנה חריף כ ישיבת הנהלת החברה שנערכה בתל־אביב, הופסקה טרם זמן בגלל סערת־רוחות, שהגיעה עד כדי הרמת ידיים והתפרעות. דובר „אגד" הודה, כי הדברים הגיעו עד כדי קטטה.

בעקבות זאת החליט אתמול יו"ר מזכירות „אגד", יוסף הררי, להפסיק את עבודתם של שניים מחברי הסיעה האופוזיציונית, חברי ההנהלה אברהם גולדמן ואמנון בוגין, על חלקם בהתפרעות.

על מה שאירע באותה ישיבה מסרו דובר הנהלת „אגד" ודוברת של סיעת האופוזיציה גירסות שונות.

דובר „אגד", מרדכי שיפמן, אמר: „ישיבת ההנהלה כונסה כדי לאשר החלטות, שנתקבלו קודם לכן במזכירות וכבר נידונו. תוך כדי החיכוח ביקש אחד מחברי ועדת הפיקוח את רשות הדיבור ו„התעורר הרושם, שהוא מתכוון לגלות פרשיות, הקשורות באחד מחברי סיעת האופוזיציה. באותו רגע קפץ גולדמן, מנהיג סיעת „לקידום" האופוזיציונית, ממקומו ודרש להפעיל את הרשמקול — שאינו מופעל דרך קבע בישיבות, אלא עומד רק לרשות יו"ר ומזכיר ההנהלה. גולדמן דחף הצידה את מזכיר ההנהלה, קפץ על השולחן — ואז החלה בחדר מהומה. זו היתה בושה גדולה. לא ראיתי כימי מחזה כזה. גולדמן השתולל ודחף יחד עם חבריו. הם דרשו לקבל את ה„קאסטה" של הרשמקול. החלה רדיפה אחר הקאסטה...

„במצב זה נדרש גולדמן, בהתאם לנוהגים שלנו, לצאת מישיבת ההנהלה. הוא סירב וגם אמנון בוגין צעק, שלא ייצא מן החדר. כאן החליט הררי, יו"ר המזכירות, לסגור את הישיבה וביקש, שחברי המזכירות יישארו בחדר לישיבה. אבל גולדמן ובוגין לא איפשרו לקיים את הדיון במקום. הררי ביקש, איפוא, שחברי המזכירות יעלו לחדרו. כשעלו כולם התייצבו גולדמן ובוגין בפתח החדר, הדפו ממנו את הררי, נכנסו פנימה ולא איפשרו לקיים את ישיבת המזכירות.

„נוכח התנהגות זו — ורק בגללה — החליט הררי אמש, בהתאם לסעיף 80 בתקנון משפט החברים של „אגד", להורות למנהל אגף הפנים בחברה להפסיק את עבודתם של גולדמן ובוגין עד להעמדתם לדין פנימי".

● התלונות למשטרה

דובר סיעת „לקידום" האופוזיציונית, זאב קידשני, מסר פרטים שונים על מה שהתרחש: „הישיבה התפוצצה משום שנמסר בה דיווח על התלונות שהוגשו באחרונה למשטרה. הררי ביקש בה לאשרר בדיעבד נסיעה של משלחת של שני אנשים לחו"ל (חבר „אגד" בני ארמוני והיועץ המשפטי של החברה עו"ד כיכה כספי) כדי לחקור צעין, שמצוי בחקירת המשטרה וקשור בהלוונה על עבירות על חוקי המטבע הזר וחלוקת טובות הנאה, כמו נסיעות לחו"ל, בה מעורבים חברי מזכירות ב„אגד". חברי סיעת האופוזיציה טענו, כי שיגור המשלחת נעשה על דעת הררי בלבד, ללא התייעצות עם חברי המזכירות וועדת הפיקוח. הם התנגדו לאישור הרטרואקטיבי וטענו, כי במעשה זה התערב הררי בחומר, שנמצא בידי המשטרה (והיה מנוע מעשותו.

„התפתח ויכוח סוער ואז דרש גולדמן להפעיל את הרשמקול, שפעולתו הופסקה לפתע בעת הויכוח. כאשר סירב הררי לעשות כן — פרצה סערת־רוחות והישיבה התפוצצה. היה נסיון להוציא בכוח את הקאסטה ובנסיון הגיעו עד כדי החלפת מהלומות. היה נסיון לתקוף אחד מחברינו — ועל כך הוגש כנראה תלונה במשטרה", — אמר הדובר.

מבין 46 חברי ההנהלה יש לסיעת האופוזיציה 7 נציגים.

דובר הנהלת „אגד" כינה את ההתרחשויות אמש כ„מעשה חוליגאני".

● „זה כמו מבצור"

דקות מעטות, לאחר ההתרחשויות בבית „אגד" — פשטה השמועה בחברה. דובר האופוזיציה הודיע שהבוקר הוצאו אוטובוסים מן הקווים, במקומות שונים בארץ, כדי לאסוף חברים מסיעת האופוזיציה ותומכיה ולהסיעם לתל־אביב. אוטובוס חוסם את הכניסה לחניון בית „אגד" ומונע כניסת רכב פרטי של חברי ההנהלה.

„זה כמו מבצור" — הודו חברי האופוזיציה. הם אמרו, כי דרך זו של ביטוי באה להדגיש, כי איש לא יכפה ב„אגד" את דעתו על שאר החברים ולא ימנע מהם להשמיע דעות נוגדות.

אהרן פרנק נבחר לנשיא התאחדות האכרים

מר אהרן פרנק נבחר פה אחד כנשיא החדש של התאחדות האכרים. ועידת ההתאחדות שהתכנסה אתמול [illegible].

הועידה נסתיימה בשורת החלטות, שקראו בין השאר לקבוע שער חליפין ריאלי ליצוא החקלאי. בענף הפרדסנות תבעה הועידה, להתוות מדיניות קבועה של עידוד, במקום פעולות סיוע חולפות, ולהבטיח את קיום הפרדסנות על ידי שער דולרי ליצוא ומחיר סביר לפרי המיועד לתעשייה.

בתום הכינוס, יצאה הועידה נגד ההפליה של הסקטור הפרטי, והבעה רפורמה יסודית.

בהחלטות נאמר, כי התלות של החקלאות בעובדים מהשטחים מהווה סכנה לכלכלת המדינה, ולפיכך יש להבטיח כוח אדם ישראלי, תוך הפניית נוער לומד לקטיף.

שר העבודה, משה ברעם, הבטיח לועידה כי יעשה הכל, כדי להבטיח שיימצא כוח אדם לקטיף פרי ההדר ולעבודות האחרות הקשורות לפרדסנות.

אשר להצעה שהושמעה בועידה, להביא פועלים מקפריסין לעבודה בפרדסנות, הגיב שר העבודה, כי זוהי דרך קלה אך אין ללכת בקו ההתנגדות הקלה ביותר.

מנהל מחלקת העבודה של התאחדות האכרים, י. ליכטנשטיין, אמר, כי כל משק המדינה תלוי בכוח העבודה הזר, היכול בכל עת לשתק את המשק כולו.

שר האוצר, יהושע רבינוביץ, התריע בוועידה על „התבטאויות בלתי זהירות", שעלולות לפגוע ביכולתה של ישראל למשוך השקעות ומשקיעים.

השר הטעים, כי ההצעות שהועלו עתה באוצר לקיצוץ בתקציב המדינה משמעותן — פגיעה בשירותים חיוניים.

השר ציין, כי ממדי האינפלציה השנה יגיעו ל־30 אחוז לעומת 11—12 אחוז בארה"ב ו־15—17 אחוז באירופה.

6 ספרי תורה נעלמו מביהכ"נ בשכ' צור שלום

משטרת זבולון פתחה בחקירת נסיבות העלמם של ששה ספרי תורה מבית הכנסת האשכנזי בשכונת צור שלום.

גבאי בית הכנסת הבחינו אתמול בהעלמם של ששה ספרים ששוויים כ־60 אלף ל"י והודיעו על כך למשטרה.

רחובות בב"ש ייקראו על־שם שז"ר ובן־גוריון

הוועדה העירונית לשמות בעירית באר־שבע החליטה להסב את שמו של רחוב פועלי הבנין בעיר ל„רחוב זלמן שזר" ואת שמה של דרך החרושת לדרך דוד בן־גוריון, ביום השנה למותו, בעוד כחודש.

בשכונה חדשה שתוקם בקרוב — שכונה ט' — ייקראו הרחובות על שמות ערי ישראל בתקופת המקרא, כגון שילה ובית־אל, ובשכונה חדשה אחרת — שכונה י"א — על שם הפוסקים.

הטבה ניכרת במצב בן־אהרון

הטבה ניכרה חלה במצבו של ח"כ יצחק בן אהרון, המאושפז בבית חולים „אסף הרופא" בצריפין, לאחר שנפצע ביום ג' בתאונת דרכים.

ממלא מקום מנהל בית החולים, ד"ר אפרים הלפרין, אמר אתמול, כי ח"כ בן אהרון יוכל לעזוב את בית החולים כנראה כבר באמצע השבוע הבא.

מציעים לפרסם מודעות קטנות רק בציון שם המפרסם

מועצת העתונות בישראל תשקול הצעה שלפיה יחליטו העתונים לפרסם מודעות בנוסח המודעה הקטנה רק אם תצוין בהן כתובת מדוייקת של המפרסם.

המזכיר הכללי של אגודת העתונאים, מר מאיר בן־גור, אמר, כי הצעה זו הועלתה בעקבות ריבוי מודעות קטנות של „מכוני עיסוי" החשודים בעיסקות זנות. במודעות אלה צויינו רק מספרי טלפון. (צ)

לא מטען־חבלה אלא ניצוץ חשמלי

ניצוץ חשמלי גרם לשריפה ולפיצוץ של חנות בשיכון המזרח בראשון־לציון. למסקנה זו הגיעה אתמול המשטרה, שחקרה את הפיצוץ שהרס חנות במרכז המסחרי בשכונת המזרח. בחנות היו בעת השריפה חומרים דליקים וכן מכלי גאז. האש גרמה להתפוצצות מכלי הגאז ולא מטען חבלה, כפי שסברו תחילה.

ניסויי צופרים ייערכו הבוקר בעכו ואשדוד

ניסוי צופרים ייערך היום בשעה 11 לפני הצהריים באזורי עכו ואשדוד.

במקרה של אזעקת אמת יושמעו צפירות עולות ויורדות.

קבלת פנים לדובר החדש של משטרת ת"א

רב־פקד עמוס שרף

מסיבה לרגל יציאתו לחופשה ארוכה של דובר משטרת ת"א, סגן ניצב עמוס אריכא, וקבלת פנים לדובר החדש, רב־פקד עמוס שרף, נערכה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב.

כתבי השדה וכתבי המשטרה הודו לדובר היוצא על שיתוף הפעולה וקידמו בברכה את הדובר הנכנס.

המזכיר הכללי של אגודת העתונאים, מר מאיר בן־גור, הגיש לאורחים שי, את ספר השנה של העתונאים.

הקצין אריכא הדגיש כי לציבור העתונאים המסקר את נושא המשטרה תרומה נכבדה בצמצום הפשיעה באיזור, הודות לסיקור ההולם של האירועים. רב פקד שרף הודה למברכיו והבטיח שיתוף פעולה. (צ)

מעריב לספורטאים

● הפועל רחובות הוליכה 1—0 במשחקה הראשון עם „סטיאווה" בוקרשט, בגביע אירופה בכדוריד. עד שהרומני [illegible] הישווה [illegible] ל־1—1. [illegible]

רחובות נפרדה מגביע אירופה בהפסד 24—15

מאת שמואל סרן, שליח „מעריב לספורטאים" בבוקרשט

קבוצת הכדוריד של הפועל רחובות אלופת ישראל, נוצחה אמש גם במשחקה השני על ידי „סטיאווה" בוקרשט במסגרת גביע אירופה — הפעם בתוצאה 24—15, לאחר שפיגרה במחצית 5—15. בכך סיימה הקבוצה הישראלית את הופעתה השנה בזירה זו (במשחק הראשון: 27—12 לרומנים).

את השערים לרחובות הבקיעו: תמיר ברזילי — 6, מישה יוספוביץ — 3, דרור מדמוני ואורי דודוביץ — 2 כל אחד, שמואל פלשלר ואיתן מדמוני — 1 כל אחד.

המשחק שהתקיים בפלויישט היה חריף ביותר ועשיר בעבירות, בעיקר מצד הרומנים. הסיכום הסטאטיסטי מורה על 32 עבירות לחובת „סטיאווה" ו־22 לחובת רחובות. 7 שחקנים — 4 רומנים ו־3 ישראלים הורחקו על־ידי השופטים הבולגרים במהלך המשחק, ל־2 דקות.

המחצית הראשונה היתה חלשה מאוד ובדקה ה־14 כבר הוליכה הקבוצה הרומנית 10—1. אבל לאחר ההפסקה התפתח בשדה קרב חריף ביותר כאשר הרומנים אינם משלימים עם השאפתנות הישראלית. ארבעה שערים רצופים הבקיעה רחובות תוך 7 דקות וצימצמה את הפער עד 17—10 לחובתה. הרומנים איבדו לרגע את העשתונות — ורק לקראת הסיום עלה בידם לזכות במשחק בפער של 9 שערים.

גם העתונאים הרומנים היו אמש בדעה כי השופטים הבולגרים קיפחו את רחובות.

איתן מדמוני, שבמשחק הראשון הבקיע 7 שערים, נשמר הפעם „לוחצני". הצטיינו — ברזילי וגיורא בן־ארי. השוער רכי שטיינר, שהיה טוב במשחק הראשון — היה אמש חלש בעיקר במחצית הראשונה.

המאמן יעקב סגלר אמר, כי הופעת הישראלים היתה במשחק אמש טובה פחות מהופעתם במשחק הראשון.

„מעריב לספורטאים" גם בעמוד 29

מזכיר הקונפדרציה האסיאנית לשעבר, מייעץ:

על ישראל להציע יריבות באסיה - שעמן תסכים לשחק

מי שהיה עד תחילת ספטמבר השנה, מזכיר הקונפדראציה האסיאנית בכדורגל, מר קוי־אות־ביוק, יעץ אתמול לישראל להחליט בעצמה עם איזה מדינות באסיה היא מעוניינת להתמודד במשחקים הקדם־אולימפיים בכדורגל.

אתמול קיים מנכ"ל ההתאחדות, יוסף דגן, שיחה עם מר קוי שיעץ לישראל לפנות לדאטו האמזה, נציג הקונפדראציה בפיפ"א ושר ההגנה של מאלזיה ולהציע לו את שמות המדינות שאיתן מעוניינת ישראל להתמודד במשחקים הקדם־אולימפיים.

כוונת קוי בהצעה זו היא לאפשר לישראל שלא להיקלע למצב בו תשובץ בחודש נובמבר על־ידי פיפ"א עם מדינות שיש לה עמן בעיות במישור הפוליטי.

לדעת קוי, יוזמת ישראל בכיוון זה, על־ידי הצעה ברורה מצידה, תפתור בעיות גם לקונפדראציה האסיאנית, שלא תצטרך בחודש נובמבר ברומא לאלתר שיבוץ שעשוי להיות לא נוח לישראל.

חברי מזכירות ההתאחדות עומדים לקיים התייעצות מיוחדת כדי להחליט אם לקבל הצעה זו, או להמתין למועד ההגרלה ורק אז לנקוט עמדה.

בוקרשט: נבחרת רומניה דוחה בואה ל־4.12

מאת שמואל סרן, שליח „מעריב לספורטאים" בבוקרשט

נבחרת הכדורגל של רומניה דוחה — ולא מבטלה — את בואה לישראל.

אתמול נודע לי בבוקרשט, שהרומנים דחו בואם ל־4 בדצמבר, מאחר ששבעה משחקני הסגל שלהם מופיעים בשורות קבוצת „דינאמו" בוקרשט המשתתפת במשחקי גביע אירופה (יריבתה היא פ.צ. קלן).

מן ההתאחדות הרומנית לכדורגל נאמר לי, כי לאחר הביקור בישראל תצא הנבחרת למשחק ביוון. מאחר שמועד משחק זה מאוחר יותר למועד החדש שהוצע לביקור בישראל, מוכנים איפוא הרומנים לקיים בארץ שני משחקים.

עשרות שוטרים וסדרנים ישמרו ב„דרבי" בירושלים

מאת משה פרוכטר

עשרות שוטרים ישגיחו מחר על הסדר הציבורי במגרש „קטמון" בירושלים, בו יערך ה„דרבי הירושלמי" המסקרן. הם ייעזרו במספר דומה של סדרנים.

משטרת הבירה, כך נמסר, הגבוהה את קבלת האחריות על שמירת הסדר ב„דרבי" בכך שרק היא תקבע את כמות כח־האדם לצורך המשימה.

הפועל ירושלים ערכה אתמול אימון קל שכלל תירגול בהתקן „גלדיאטור". מן האימון נעדרו כמה שחקנים הנמצאים במילואים. בהרכב הקבוצה בשבת עשוי לחול שינוי, כאשר נחום ואס־שמע יחליף את שלמה מזרחי, שנפגע קשה בכתפו. עוזר המאמן צבי סיגל (בהעדרו של שמילוביץ המאושפז עדיין לאחר ניתוח) סירב להרחיב את הדיבור. הוא הביע את תקותו כי המשחק יעמוד על רמה נאותה.

בית"ר ירושלים קיימה אימון רגיל. את המאמן מדאיגה פציעתם של ארצי בן־יעקב (ברגל) ושלום אביטן (בגב). השניים זוכים לטיפול נמרץ ונראה כי לא יחמיצו את ה„דרבי". לפיכך יהיה ההרכב זהה לזה שניצח בשבת את קבוצת הפועל פתח־תקוה. הקבוצה תשהה עד מועד המשחק במלון „שלום".

✶ ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל דחתה לשבועיים את הדיון בדו"ח השופט יעקב סורס נגד אוהדי קבוצת הפועל חיפה. השופט ציין בדו"ח, כי האוהדים פגעו בו בתום משחק הליגה הלאומית עם מכבי רמת־גן. חיפה נתבקשה להביא עדים להפרכת הטענה שהושמעו נגדה. במהלך הדיון טענו אמש הנאשמים כי איש לא פגע בשופט והדו"ח איננו אמת.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 42/74, שהתקיימה אתמול, זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה המספר: 527721.

בסך 250,000 ל"י זכה המספר: 229967.

בסך 100,000 ל"י זכה המספר: 607964.

בסך 50,000 ל"י זכו המספרים 089617 412093.

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 144317 460188.

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 062240 262306 538013 649282.

בסך 5,000 ל"י זכו המספרים הבאים: 010496 023666
079475 094923 135607 145959
149711 152478 158274 194727
204002 205733 229493 251611
252568 278346 352156 366505
367284 373541 384626 428938
435907 439736 441484 444441
446063 447173 466247 473845
479981 491400 528840 568375
572154 628030 631718 657355
663463 793123.

בסך 1000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 0093 0418 4635 7285 9100.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־
01145 05290 13092 13376
21152 39703 42924 48040
69385 98031.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־
02430 09806 10030 12368
13157 14724 24412 24749
30722 33614 34961 36314
46507 53814 55976 60030
60195 60546 62753 68657
77128 82688 83730 91303
92644.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־
0204 1108 3018 3106 3225
3416 6404.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־
0156 0238 0493 0643 0734
0749 0853 1402 1479 2095
2835 2906 3077 3116 3160
3342 3848 4024 4099 4239
4767 4790 4891 5366 5703
5806 5810 6469 6561 6781
6786 6968 7043 7289 7378
7535 7671 8146 8895 9462
9801 9947.

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 0, 6

[illegible]

● בתאריך 14.10.74 אבדה כרסתה שחורה עם סמל חיל [illegible] או בסיני סינור אדומה, שבתוכה היה רבסרן, [illegible] להודי חיפה, או [illegible] שנשא לחדרה. [illegible] ליד כפר שמריהו. להתקשר עם דב. עודה, ת.ד. 2649.

● בתאריך 16.10.74 בבוקר, בקו 404 לבנה מפעולה לת"א, ירדה חולת ליד הקאונטרי קלאב, ושכחה שקית ניילון לבנה [illegible]. להתקשר לרח' תורה ועבודה 4, פ"ת לאסתר בלומנטל.

● תודה ויישר כח לזוג החלום שהחזירו מזוודה ירוקה, שנשכחה בטרמפ, לביתו של חייל בפ"ת בליל 6.10.74. סוסקוביץ' סימה, צה"ל.

אזכרה לדן פינס ז"ל — ביום א'

ביום השנה לפטירתו של דן פינס ז"ל תיערך עליה לקברו בבית העלמין בנחלת־יצחק, ביום א', 20 באוקטובר, בשעה 4 אחר־הצהרים. נפגשים ליד שער בית העלמין.

במלאת שנה לפטירתו של בננו יקירנו

יעקב דניאל

ז"ל

תתקיים אזכרה בבית המנוח במוצאי שבת, ג' חשון תשל"ה (19.10.74), בשעה 7.30 בערב עד שעה 12.00.

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ד' חשון תשל"ה (20.10.74), בבית העלמין קרית שאול. נפגשים ליד השער המרכזי בשעה 8.00 בבוקר.

המשפחה

אהובנו

משה בן יעקב אברמוביץ

נפטר באופן פתאומי

על מועד ושעת ההלויה פרטים בטלפונים 03-942326, 055-91653

המשפחה המתאבלת
רחוב מנשה 25
ראשון־לציון

בצער רב וביגון קודר הננו מודיעים על פטירתו של אהובנו

עוזי מולד (מולדבסקי) ז"ל

לאחר מחלה קשה

ההלויה תצא מבית הנפטר ברח' המעין 13, גבעתיים ביום ראשון, 20.10.74, בשעה 3.00 אחה"צ, לבית העלמין בנחלת יצחק.

אבלים:
אשתו דלילה שכטהיני
בנו עדי
אחותו הדסה שפירא
ומשפחות: אחילאה, לאהים, [illegible]

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו וסבנו

ד"ר אביגדור הולנד ז"ל

(וישקוב — פולין)

ההלויה תצא היום, יום ששי, ב' בחשון תשל"ה (18.10.74), בשעה 12.00, מבית המנוח ביהוד, רח' העצמאות 62, לבית העלמין בפתח־תקוה.

המתאבלים: שמאי הולנד ומשפחתו
שרה שטרסברגר ומשפחתה
אריה הולנד ומשפחתו
שלמה הולנד ומשפחתו

מודעות אבל גם בעמוד 9

תודתנו נתונה
לצה"ל,
לאנשי בי"ס שדה עין גדי,
למשטרת ישראל,
ולמאות חברינו

אשר נטלו חלק בחיפושים אחרי יקירנו

[א]ברהם קורל ז"ל

אשר נספה בנפלו מצוק במדבר יהודה

תודה מקרב לב לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

משפחת קורל

על

[ד]"ר הלל בעהם

כי איננו

מתאבלים:
רות, שלמי, ערן ואמנון

מועד ההלויה להתקשר בטלפון 02-525843

מודיעים בצער על פטירת
אמנו וסבתנו

[י]הודית קרל ז"ל

[...] ההלויה יתקיים היום, יום שישי, ב' בחשון [תש]ל"ה (18.10.74) בשעה 13.00 בבית העלמין בחולון

הבנים יהושע קריב ומשפ'
מנחם קריב ומשפ'
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

[...]יה אגוזי (גלנר) ז"ל

[...]יה תתקיים ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה, (20.10.74), בבית העלמין החדש בחולון.

שעת ההלויה נא לפנות טל. 227056 ירושלים או טל. 57671 תל־אביב.

[...]רה תצא מביתה, רח' שלמה המלך 64, ת"א, ומרח' המלך ג'ורג' 30, ירושלים.

המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של

[ש]מואל ניר (בן־יוסף)

ז"ל

[...] מועד ההלויה להתקשר לטלפון 055-24096

המשפחה

בצער ובכאב אנו מודיעים על פטירתו של בננו, אחינו, גיסנו ודודנו

[יו]סף (יוסי) קמיל ז"ל

בן 18

ביום חמישי, א' בחשון תשל"ה, 17.10.74, לאחר מחלה ממושכת.

ההלויה נערכה הבוקר.

אבלים וכואבים
ההורים וכל בני המשפחה

[מ]שפחת אלימלך

כאבכם — כאבנו על מות

עינתי ז"ל

[...] הגר, חבריה לכתה ה'2
וההורים

יום ו' 18.10.74

בלה מיכא[...]

יעקב ארצ[...] ז"ל

חיים בית[...] ז"ל

צבי אב[...]

ד"ר דוד ב[...]

יהושע ענ[...]

אזכרה

צבי דגן

هكذا من الأصل

מעריב

עמוד 12 יום ו' 18.10.74 — ב' בחשון תשל"ה

בחצי מיליון ל"י בפיס זכה תושב תל־אביבי

ברבע מיליון ל"י זכה תושב נצרת

תושב תל־אביב הוא ה־זוכה המאושר, שגרף לבדו „במכה אחת" את הפרס ה־ראשי של הגרלת מפעל ה־פיס, בסך חצי מיליון ל"י. האיש רוכש זה שנים מס־פר קבוע בדוכן של מפעל הפיס ברחוב יהודה הלוי. ה־בוקר טרם התייצב לקבל את הזכייה הגדולה, המזומנת לו. היתה זו הגרלה ראשונה, שהפרס הראשי שלה הוגדל לחצי מיליון ל"י. הפרס ה־שני, בסך רבע מיליון ל"י, עלה בחלקו של תושב נצרת. הגדלת הפרס הראשי הבי־אה עמה גידול של 22 אחוז במכירת כרטיסים השבוע.

„ניוזוויק": שרות הביון האיראני קשור לסי.איי.אי. ולש.ב. הישראלי

שירות „מעריב"

לשירות הבטחון האיראני „סאוואק" יש קשרים הדוקים מאוד עם סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב (סי.איי.אי.) וכן עם הבטחון הישראלי לביון — מוסר שבועון החדשות ה־אמריקני „ניוזוויק", בגליונו האחרון.

לדברי השבועון נוצרו קשרים אלה עוד בשנת 1953, אחרי שהשאה של איראן שהה זמן קצר בגלות. אותה עת הוקם שירות הבטחון „סאוואק" בעזרת המוסדות המקבילים בישראל ובארה"ב. כותב „ניוזוויק": „על אף העובדה, שאנשי ביון אמריקניים וישראליים מכחישים שיש להם מעורבות כלשהי בפעולות הנוכחיות של „סאוואק", אין כמעט כל ספק ששירותים אלה מחליפים ביניהם מידע וקשרים אלה שרירים וקיימים גם עתה".

*

השבועון מצביע על ה„סאוואק" כדוגמה לנסיונותיו הבלתי־נלאים של השאה לקיים מדינית חוץ מאוזנת. יסוד זה נשמר על־ידי איראן גם לגבי המזרח־התיכון. לדברי „ניוזוויק" מצליח השאה לקיים קשרים עם הערבים ועם ישראל כאחד. על אף הקשרים שהשאה מקיים עם אחיו יצרני הנפט, מתיר השאה לדיפלומטים ישראלים לפעול בטהראן והוא שוקד על קיום שיתוף־פעולה הדוק עם המוסד ה־ישראלי. בנוסף לכך הוא גם מספק נפט

נמשכות תקריות האש בין צבא לבנון למחבלים

התנגשות נוספת בין צבא לבנון לבין מחבלים מזויי־נים אירעה אתמול, זה היום השני ברציפות, כאשר מח־בלים פתחו באש על ג'יפ ומשאית אספקה, של הצבא הלבנוני, שעשו דרכם באזו־ר ה„פתח־לנד".

בהודעת הצבא הלבנוני נא־מר, כי נגרם נזק למכוניות, אך לא היו נפגעים. המכוניות עשו דרכן מראשאייה אל־פוחר, שבאיזור ה„פתח־לנד", לכיוון מערב, כאשר הותקפו מן ה־מארב ליד איזור שוק אל־חאן.

בהודעת הצבא הלבנוני נא־מר, כי המעשה נעשה בידי „אנשים מזויינים", המבקשים להביא להתנגשויות בין השל־טונות הלבנוניים לבין ארגוני המחבלים.

הדלקת נרות

שבת פרשת נח

	כ"ש	מוצ"ש
ירושלים	16.39	17.41
תל־אביב	16.16	17.41
חיפה	16.47	17.39
באר־שבע	16.47	17.39
אילת	16.45	17.42

אמש נערכה בתל־אביב הקרנת הבכורה העולמית של הסרט „קורצ'אק והילדים" בחסותה של גב' גולדה מאיר ובהשתתפות ראש הממשלה, יצחק רבין, שרי־ממשלה, חברי־כנסת ואישי ציבור. הכנסות הצגת הבכורה קודש למוסדות הילדים של ארגון אמהות עובדות. הסרט הוא קו־פרודוקציה ישראלית—גרמנית. בצילום: הילדה גליה כהן, בת 9, המשחקת בסרט את „רחל", בפגישה עם גב' מאיר ומר רבין לפני התחלת הסרט. (צילום: ישראל סימיונסקי, „ישראל סאן")

גוש „אמונים": נתמיד בנסיונות ההתנחלות

הנהלת גוש „אמונים" החליטה הלילה, לאחר דיון ממושך, להתמיד בדרך בה הלכה עד כה, עד להיענות הממשלה לאפשר התנחלות ביהודה ובשומרון.

סוכם כי במקביל לגיבוש גרעיני ההתנחלות המיועדים להתיישבות של קבע, תימשך העליה המתגנית לאזורים שו־נים כביטוי מוחשי לעמדה של ציבור רחב בקשר לעתיד יהו־דה והשומרון. כמו כן סוכם להמשיך בקיום עצרות עם המוניות במרכזי הארץ, וה־גדולה שבהם תיערך במוצאי שבת בכיכר מלכי ישראל ב־תל־אביב.

חוגי בית בנושאי ההתנח־לות יתקיימו בהיקף רחב יו־תר בכל רחבי הארץ.

מטעם גוש „אמונים" נמסר הבוקר, כי עד כה לא מסתמנת כל נטייה מצד הממשלה לצעוד לקראת אלה המבקשים להתנחל ביהודה ובשומרון ו־במצב כזה אין כל דרך אחרת אלא להתמיד במאבק הציבורי עד שהממשלה תכיר בחשיבות הנושא.

4 בני משפחה מטבריה נהרגו בהתנגש מכוניתם בעץ

ארבעה בני משפחה מ־טבריה נהרגו שלשום בלי־לה בתאונת דרכים בצומת מגידו.

ההרוגים הם: אביבה נורי, בת 22, ובעלה משה נורי בן 24, סימה זגורי בת 49 ומחלוף שמש בן 55 (חותן [illegible] של בני הזוג נורי), כולם מ־טבריה. בתאונה נפצעו 11 איש, מהם ששה קשה. כולם בני משפחה אחת.

התאונה ארעה כאשר טנדר „פג'ו", בו היו אנשים שחזרו מביקור קרובים ברמלה, נכנס אחר חצות לצומת מגידו ב־קצה כביש הסרגל. הנהג, ש־נסע במהירות רבה, עלה עם גלגליו השמאליים על אי־ תנועה, איבד את השליטה על ההגה, ירד לצד שמאל של הדרך, ו־60 מטר מאי־התנועה התנגש באקליפטוס.

מעוצמת ההתנגשות הועף ה־מנוע מהטנדר והגלגל השמא־לי הקדמי נכנס לתוך תא ה־נהג, והרג, בו במקום, את נהגו של הטנדר. הרכב נמחץ כליל.

ילדיהם של בני הזוג נורי, ציון ודבי, בני שישה חודשים ושנה וחצי, וכן בתם של הזוג זגורי, קרן בת השנה ושלושה חודשים, ותינוק נוסף, ניצלו בנס, כיוון ששכבו על רצפת הטנדר.

אשתו של ההרוג מחלוף שמש, כבת 50, נפצעה קשה בראשה והועברה לטיפול ב־בית החולים רמב"ם בחיפה. תשעה מהמפצעים שוחררו אתמול מבית החולים בעפולה.

שודדת שולפת אקדח וגבר שדדו שעונים בת"א

בעל החנות נאבק עם השודדים ואלה נמלטו

מאת מרדכי אלקן

זוג שודדים, גבר ואשה, כבני 30, ביצעו אמש סמוך לשעה 7 שוד מזויין בחנות תכשיטים השייכת לאברהם פוקס, בן 51, ברחוב סלמה, פינת רחוב מולדת.

השודדים נכנסו בעת שמר פוקס היה לבדו והתכונן לסגור את החנות.

האשה, לבושה מכנסי ג'ינס הדוקים, מסרה לבעל החנות שעון־יד של אשה וביקשה ממנו להחליף את רצועת ה־שעון. בעוד בעל החנות מחפש אחר רצועה מתאימה, הבחין, כי האשה שולפת במהירות אקדח „תופי" ממכנסיה. חיש התאושש מתדהמתו ונאבק עם השודדת תוך בעיטות בשמשת חלון הראווה וניפוצה, כדי ש־עוברים ושבים ברחוב יבחינו במתרחש ויחושו לעזרתו.

הגבר, שותפה של השודדת, ניצל את המהומה והספיק ל־חטוף מן הדלפק כמה שעוני־יד מתוצרת „סיטר", ששוויים אלפי לירות. בעל החנות הצ־ליח לחטוף מידה של השודדת את האקדח, שמחסניתו היתה ריקה מכדורים.

השודדים נמלטו במכונית „כרמל" בהירה, שהמתינה ב־קרבת מקום. עוברים ושבים הספיקו לרשום את מספר ה־רישוי של המכונית ומסרוהו למשטרה. כמה דקות לאחר השוד הוחלה המשטרה בהצבת מחסומים בדרכים ובסריקות אחר המכונית הנמלטת. כעבור שעתיים הוסרו המחסומים בלי שנתפסו השודדים.

לפי תיאורי בעל החנות ועדי ראייה, הרכיבה המשטרה קל־סתרונים של זוג השודדים. ה־קלסתרונים יופצו בתחנות ה־משטרה לסייע בלכידת השו־דדים.

מן המשטרה נמסר הבוקר, כי מספר הרישוי של המכו־נית, שבה נמלטו השודדים היה 219—255, אולם בחק־רה התברר, כי המספר הו... שייך למכונית „קורטינה". המספר נגנב המספר הזה... למכונית „כרמל" ...בה השתמשו השודדים...

העולים שהוחזרו מלונדון קיבלו דירות

משפחות העולים מברי־ה"מ, אשר גורשו לפני שלו־שה ימים מלונדון לישראל, יצאו אתמול ממרכז־התערה בן־גוריון, שם קיימו שבי־תת־שבת, ועברו לדירות, שהוכנו עבורן.

העולים נאותו להפסיק את שביתת־השבת לאחר שיחות עם עובדי הקליטה בנמל־ התעופה ועם נציגי התאח־דות עולי בריה"מ.

למהנדס מיכאל שפירא ה־וצעה דירה בראשון־לציון וה־בטחה לו עבודה ברחובות. משפחת ארבלט הוצע סי־דור במעון־עולים בעפולה, ולמש־פחת בזיר, בת חמש נפש, הוצע סידור במרכז הארץ.

תושבת בית־שמש חשודה ברצח תינוקתה

אשה בת 24, מבית־שמש, נעצרה אתמול ב־חשד לרצח בתה התינוקת בת החודש.

האשה, שכנראה לקתה ב־זעזוע לאחר הלידה, חשודה בכך שכרכה סביב צווארה התינוקת שרוך ארוך. לא־חר מכן הזעיקה את בעלה, הע־ובד במפעל בבית־שמש, אולם תינוקת כבר היתה מתה.

לזוג יש עוד ילד כבן של־

שביתת קציני הים באשדוד מנעה הפלגת אניית משא

בנמל אשדוד היתה רק השפעה מועטה לשביתת קציני הים בלילה האח־רון. במשך 12 שעות ה־שביתה נמנעה הפלגתה של אניית משא אחת, שהטע־נה הסתיימה אמש ונקבעה להפליג סמוך לשעה 10 בערב, ואילו אניית מ־ לוז מכתינה לכניסתה נמל משעה ארבע לפ־ בוקר.

בנמל הנפט של קו צי־ הנפט אילת אשקלון לא קיימה שביתת קציני הים

קריידמן ויתר על „נצחון סכני" בהתמודדות עם פטרוסיאן

„נקודה מבויים" היתה אמש בתחרות השחמט במאנילה לאמן השחמט הבינלאומי של ישראל, יאיר קריידמן, נגד אלוף העולם לשעבר טיגראן פטרוסיאן. היה זה לאחר שהרב־אמן הסוביטי לא הופיע למשחק הקבוע ביניהם — ועבירה השעה ה־יעודה לכך.

קריידמן זכאי היה לתבוע את הנקודה הטכנית המגיעה לו, כנהוג במקרים כאלה. אך לבקשת מארגני התחרות הוא ניאות לשבת מול פטרו־סיאן ולשחק עמו — באיחור של שעתיים. הקרב ארך חמש שעות ולא נסתיים, והמשכו יהיה מחר.

הרב־אמן הדני, בנט לארסן, ניצח אמש את הארגנטיני קינ־טרוס וחזר להוביל לבדו בראש הטבלה, עם 6.5 (1) נקו־דות. פורטיש ניצח את ד"ר פ..., גליגוריץ' ניצח את טורה, אסיקוב סיים בתיקו עם דרסון. שאר המשחקים נפסקו.

הדירוג בתום הסיבוב עשירי: לארסן 6.5 (1), ריו גיאוריה, ואסיקוב ... והאלק 6 (1). קריידמן במקום ה־13 עם 2 (2) נקו־

קופת חולים — הועד המפקח הארצי
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

ישיבת הועד המפקח הארצי

תתקיים

ביום ראשון, 20 באוקטובר ש.ז. (ד' בחשון תשל"ה) בשעה 4.30 אחה"צ, במרכז קופת חולים, באולם הישיבות.

על סדר היום:
1. בתי החולים הכלליים — סכום הדיון
2. שונות

האזינו הערב
לדבריו של
אינג'
דוד שפרן
נשיא מרכז הקבלנים והבונים בישראל
על תחזית ענף הבניה בשנת 1974
הערב בתכנית „הטור השבועי"
בשידורי ישראל גל א'
בשעה 19.05

הלשכה יוצאת לחופשה

עד היום עמדה לשכת היעוץ וההדרכה של אמפא לרשותן של אלפי עקרות בית בכל הנוגע לשמוש במכשירים חשמליים ולנהול משק הבית.

ביום א' ה־20 לאוקטובר תצא הלשכה לחופשת הקיץ יחד עם מבקריה.

הלשכה תשוב ותעמוד לרשות המבקרים החל מיום א' 3.11.74.

אמפא בע"מ

רב בריח
רב בריח
רב בריח
מונע פריצה
רב בריח
ירושלים: טל. 53 37 69
רב בריח
חיפה והצפון: טל. 71 50 15
רב בריח
ת"א והמרכז טל. 85 44 58, 85 37 91
רב בריח
רב בריח
רב בריח

חפלה! מרוץ סוסים וגמלים
פרסים
ביום שלישי 2.00 אחה"צ 22 באוקטובר
על כביש בית קמה־להב
שעה מתל־אביב וירושלים
תחבורה למקום ב־12.30 מאגד תל־אביב, ירושלים והדרום
דמי כניסה: 10 ל"י
תל־אביב, ירושלים, בית קמה, להב, באר שבע

„מיטה אחת של אושר..."
חדרי־שינה
בואו למיגוון היבוא הרחב של „אירופה"!
חדרי־שינה מושלמים
החל מ־5,900 ל"י
מיטות * ארונות־קיר * שידות * שולחנות־טואלט
אירופה europa
רהיטים לעידן החדש — new fashion furniture
תל אביב, רחוב אלנבי 74
למשפחות מערכת הבטחון־הנחות מיוחדות!

חדרי שינה * חדרי נוער
ממבחר ותוצרת אירופה 1975
חדרי שינה קומפלט 3,875 ל"י
חדרי נוער קומפלט 2,355 ל"י
כולל ארון קיר
אספקה מיידית * תנאי תשלום נוחים
יורופ דהיט בע"מ
רחוב בוגרשוב 66 ת"א. טלפון 224973

מבחר
מעילים
נובד צמר
לגברות
Miss Smith *
Reggie Russell
LONDON
בלעדית אצל
שנידמן
3 קומות אופנה
דיזנגוף 128 ת"א

מצרך החודש ב":
מרכז רדיו סטראו למכוניות
רדיו „אמקור" קומפלט כולל הרכבה 535 ל"י
טייפ סטריאו 440 ל"י
מערכת אזעקה 120 ל"י
שרות אדיב ומהיר
אבן גבירול 191 תל־אביב, טל. 451765

בהזדמנות.. למכירה..
לכל המעונין במשטחי עץ
לכל מטרה — בגודל של:
1.05 מ' 1.20 מ' 1.25 מ' 1.60 מ'
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטלפון: 02-523636, 02-533148.

כספות חיני לבתים
סוד־סייף SOD-SAFE
טל: 03-297543

WESTFALISCHE UNION AKTIENGESELLSCHAFT
• חוטים לריתוך ב־CO_2
• מידות 1.2, 1.0, 0.8 מ"מ, העובים ביותר בעולם
• אלקטרודות לריתוך בארגון
• הספקה קבועה ב' סוכנות הבלעדית
„מתכת להב"
תל־אביב, דרך הברזל 14
טל. 472832, ת.ד. 24028
(חניה נוחה במקום)

שרות בן ביס בע"מ
תל־אביב, רחוב גרץ 4
65.— ל"י לחודש
בטוח כולל שרות וחלקים לאינסטלציה מים, ביוב וחשמל בדירתך.
לועדי בתים!
בטוח כולל שרות וחלקים לאינסטלציה המשותפת של מים, ביוב וחשמל בבנין.
הסקה מרכזית —
אחזקה כולל שרות לצרות
תל־אביב — 03-231922
אשדוד — 055-32689
נתניה — 053-24056

אבד כלב
אפגני שחור
העונה לשם רסמוס
פרס מובטח למוצא
לפנות לטל. 03-234693 או 03-238492

צמיגים
תצוגת הארץ/חוץ יבוא-שווק
ת.ל.צ. בע"מ רח' תושיה 4 ת"א טל. 37597
שרותי צמיגים בע"מ רח' נחלת יצחק 42 ת"א טל. 284874
צמיגי רפי — חולון שד' מוגב, תחנת "פז"-חולון טל. 840830

ש. קובלנץ - מוסך מומחים
למכוניות פיאט
מבצע מיוחד לקראת החורף
סיכה והעברת טסט חינם
מגרשי התערוכה — סוף רחוב דיזנגוף
טלפון 445408

למפעל
אלקטרוניקה
בעל מבנה בינלאומי מוכבר
דרושה השקעה של 500,000 ל"י
בהצעות רציניות לפנות: ת.ד. 23000 (2) ת"א.

הזדמנות, כניסה מיידית!
בהרצליה במרכז
רחוב הקשת
דירה אחרונה
4 חדרים
כל השיכלולים
„אלמגור", גרץ 18 ת"א
טלפון 243021

לסיטונאים בלבד!
קסטות יבוא
F.O.B. C.45
טל. 293951 אבי

שולפת א...
...דו שעונים

העולים ש...
מלונדו קיב...

תושבת בית...
חשודה ב...

שביתת קציני...
מנעה הפלג...

מעריב של שבת

ה. ז"ק • במקום מפות

...אז של הנרי קיסינג'ר למזרח התי־
...שמעו כמה הצהרות מוסמכות, כי
...שראל מתכוננת לשרטט מפות לשם
...ר החוץ האמריקני.

...ב מועד ביקורו של קיסינג'ר כן
...ש שירטוט המפות אינו מן המשי־
...ת. יותר על כן, גם מפה לא יכלה
...חדש את המשא־ומתן בין ישראל
... מקפאונו. כל מו"מ רציני תלוי,
...אשונה, בהחלטות ועידת הפיסגה
...העומדת להתכנס בסוף החודש ברא־
...אווקו.

...תם של האמריקנים הדפתה של
...שראל היו שיש הכרח להזין את
...שא־ומתן בדלק נוסף, בצעד מש־
...שהו, לפני כניסת הצדדים להליך
...ק.

...ם היו נבוכים, ממשלת ישראל
...אכה, והכל תהו מה יכול להיות צעד
...ומצא מוצא באורה לא צפוי, באוי־
... בדרך לידיהו ובדרך לטרוק־

...ש „אמונים", אשר ביצעו את מבצע
... התחור ונישנה שלהם, כדי להכשיל
...תכנית יריחו" של האמריקנים להסדר
...ן ישראל לירדן, לא העלו כלל
... שמיבצע שלהם יסייע לממשלת
...ם לאמריקנים להחלץ ממבוך מסויים
...ה.

...לים, שפרצו בהמוניהם מתסומים,
...הפגין התנגדות נמרצת לכל ויתור
...שומרון. הממשלה, בבייסה כחוזה
...שילוק המתנחלים, התכוונה לגופו
...ן — למנוע התנחלות בלתי־
... אך לא־בכוונה העניקו הן ה־
...תק מתנגדי ההתנחלות לד"ר קיס־
...ה שלא עלה במוחו הפורה: הוא
...א לארצות ערב ולגנות לשכנע
...ת המתונים יותר בעיניו, כי בממשלת
...אכיחה בעשיה, ולא רק בדיבורית,
...רשטת מפות מכוח מניעת התנחלו־

מעלה או מוריד כלל, אם ההכוונה
...שראל או לא התכוונה במעשי הפי־
לשרטט מפה. ד"ר קיסינג'ר, כאמן
כל למפן, כי בכך שאמרה ממשלת
מתנחלים: אתם יכולים ללכת לבק־
ן, אתם יכולים ללכת לפיתוחת רפיח,
גרשה לכם להתנחל בשילה, בגבי
יריחו; בעצם מניעת ההתנחלות היא
את מפה היעודים.

...ין האמריקני לא ידע מה ביכולתו
ממשלת ישראל בטרם משא־וכהו. גם
לא ידעה כיצד לצעוד. רוח הצלה
...ם מן המתנחלים.

■

..., כל זה נראה מאודנסאל...
...נחלים לא התכוונו ליצור אווירה של
ביהודה ושומרון, אם נתכוונו לל־
הממשלה, הרי זה לאור התקדימים
תנחלויות הקודמות, שנוצרו ביוזמה
ואחר־כך ניקנו במשיכה על ידי
כך היה בגוש עציון, ברמת הגולן,
ארבע.

ולא במתכוון יצרו המתנחלים מצב
זייצבה הממשלה במלוא כוחה נגד
יות, ובכך כמו אותתה לערבים שהיא
התכן באי־פופולאריות בישראל כדי
דך לכרים תוך ויתורים.

הכנס לבחינות הפנימיות של מחלוקת
ות, של הפרת הסדר הציבורי מזה
קות בזולת־אבות מזה, של סמכותה
שלה מזה ושל אמונה חלוצית מזה,
מינת המערכה המדינית שבה אנו
הוצילה מחלוקת זו.

, שסבר שמיבצע „הקפוה" פגע ביוק־
, הממשלה. יש מי שסבר שהממשלה
בחוסר־אונים בעמדה מול מיבצע
. יש מי שסבר שהממשלה לא היתה
להשתמש בצה"ל כדי למנוע התנה־
יכוחים אלה בוודאי יהדהדו בציבור
וק יקבעו ההשקפות הפוליטיות המסו־
ול כל אזרח את יחסו לגבי מהלך זה.

מנקודת־מבטה של המערכה המדינית,
בוב השביעי של הנרי קיסינג'ר בנז־
ון, היזקה מחלוקת ההתנחלות שפרי־
ע את הממשלה ולא החלישה אותה.
זה בכללותה, בבחינת ההליך לוויתור
ר תבע מאתנו.

ולה, למעשה, הביעה דעתה וקבעה
כנה לנסיגה נוספת בסיני תמורת
ה מצרית להפסקת הלוחמה בישראל.
זה יש לממשלה ויכוחים עם ד"ר
: התחייבות מצרית כיצד? הפסקה
וכיצה, במעשה או בהצהרה?

הוברר לאמריקנים, והוברר גם לנו,
ועידת הפיסגה בראבאט קשה בכלל
לדיון בפרסים, קשה להזיז דברים.
גים רצו שאנו נעניק „תאוצה" חדשה
המיוחד של ד"ר קיסינג'ר.

לת ישראל חייבת היתה, איפוא, למצוא
בפשי כלשהו. אך אילו היתה נוקטה
כזאת לפני תחילתו של המו"מ, לפני
הפורה, היתה מפודיתה מיכולת תמרו־
ה בעת המו"מ. אילו היתה מצהירה
ור או נסיגה כלשהי לפני ועידת הפי־
ערבית, לא היה נותר לה במו"מ שרט־
תות בו אחר הפיסגה על מה לוותר.
הזדמנה לה, לממשלה, מחלוקת סביב
ליות, ולא סתם מחלוקת מילולית אלא
גדושת ריגוש ומחשבים ומסוקים
וויות הפגנות ומסעות לילה, וכך
צבתה בעמדות שונה לגבי החיא
ליב... הדבית של פעדנות סדיגה־

■

גה־עשרה שעות בלבד שהה פה קיס־
יר, והכל התכוננו בצפיות רבה לקראת
ושאלו מה הצעד הדראמטי שייעשה
ינו. אך בצאתו פגה הבהילות, וכפי
גם השיחות עם קיסינג'ר לא היו
כבפעמים קודמות. לא היתה בהם

הסכמה כללית, אך היתה הבנה שהשיחות הרציניות הנוקבות יתנהלו בחודש הבא, לאחר הפיסגה הערבית. אפילו נדמה, שגם קיסינג'ר היה שבע רצון על שהעניק לפיסגה הערבית הרגשה של הזוזה, של אי־קפאון.

ד"ר קיסינג'ר רוצה שהערבים ירגישו כך. הוא מעוניין לא רק בדלק של הוויתורים הישראליים, כדי להניע בו מחדש את מה שקרוי „מכונת דינוהו", אלא, וביחוד, בדלק הערבי האמיתי.

שהרי אין זה מקרה, שבהגיע ד"ר קיסינג'ר לריאד קידם את פניו המלך פייצל בהודעה, שהוא ישתדל להשפיע על מדינות המפיקות נפט להוזיל את מחירו. זו הבעיה הראשונה במעלה המציקה לקברניטי מדיניות החוץ האמריקנית.

למעשה, אין סעודיה יכולה לשנות את המחירים שנקבעו על־ידי כל מפיקות הנפט. המדינות המשפיעות הן איראן וונצואלה. אך הערבים נכנסים לנצל את המשבר הצולפי ומבטיחים הורדת מחירים אם יסכימו מעצמות המערב ל„מיבנה מזרח־תיכוני" (כפי שהגדיר נכונה ראש הממשלה). ארצות ערב מנסות לפתות את ארצות המערב בהבטחה להוזיל את הדלק אם וכאשר יסייע להן המערב ב„פתרון צודק" לבעיית ארץ־ישראל.

לפעמים נדמה, שאפילו ממשלת ארצות־הברית, היודעת את העובדות לאשורן, היודעת כי לא על פי סעודיה בלבד נקבע מחיר הנפט בעולם, מתפתה בכל זאת לשידולים ערביים אלה, שהרי לא אחת שמענו הצהרות אמריקניות רשמיות, שאם הערבים לא יפסיקו את מלחמת הנפט שלהם תפסיק ארה"ב את מאמצי התיווך שלה בין ישראל לערבים. הווה אומר, האמריקנים רואים את התיווך שלהם כמשהו שצריך לפתות את הערבים, כמשהו המחייב פיצוי.

עתה יכול קיסינג'ר להצביע לפני המדינאים הערביים על עמדתה התקיפה של ממשלת ישראל מול הלחצים הפנימיים שבי־הוכה נגד המתנחלים, כאות לתמורה הגדולה שהתחוללה בישראל עקב ההשפעה האמריקנית.

■

ערב בואו של קיסינג'ר לאזור הירבו שרי הממשלה להצהיר על ויתורים טריטוריא־ליים בסיני תמורת התחייבות מצרית לאי־לוחמה.

שאלה זו של אי־לוחמה היתה נושא בבי־רורים המוקדמים בין ממשלת ישראל וממשלת ארה"ב, שקויימו בוושינגטון. האמריקנים טענו בשם המצרים, כי אין הם יכולים להתחייב להפסקת הלוחמה כל עוד יש שטח ערבי כלשהו בידי ישראל.

טענה אמריקנית דומה נשמעה כבר בשנת 1971, כאשר נידונה תוכנית „ההסדר החלקי" בתעלת סואץ. גם אז ביקשה ישראל התחייבות מצרית לאי־לוחמה תמורת נסיגת ישראל בגזרת התעלה, וכאשר בא אז סגן ראש הממשלה יגאל אלון, בלוויית השגריר יצחק רבין, אל שר החוץ האמריקני, שמעו בו במקום את הלאו האמריקני.

הפעם שמעו בוושינגטון רבין ואלון את הלאו האמריקני, אולם בנפרד ובשינוי תיפ־קוד.

דחיית המו"מ, הודות לפיסגה ראבאט, תאפ־שר לממשלה לבחון מחדש את נוסחתה ו־לתרגם אותה ללשון המעשה. פיסגה ראבאט לא צריכה היתה להפתיע את ממשלת ישראל, שהרי מועדה היה ידוע מכבר. ממשלת ישראל פעלה בשבועות האחרונים כאילו היא חייבת לנסח את הנוסחה הסופית למו"מ, חיפשו את המפות ומצאו את... ראבאט.

ממשלת ישראל זכתה להפוגה קצרה במשא־ומתן גם הודות — לבחירות הקרובות לקונגרס האמריקני. ואף על פי כן, לקראת הסיבוב השביעי של ד"ר קיסינג'ר שנערך השבוע, כאילו הופתענו. התכוננו לדיונים על מפות, על סידורים לקראת השלב השני של המו"מ, ולבסוף היו השיחות כלליות ביותר.

אכן, אנו שוגים במו"מ המדיני כמו שאנו נוטים לשגות, לפעמים, בהערכה לקראת מלחמה. אנו מניחים שכל שלב במו"מ המדיני צריך להיות לפי המסלול של השלב הקודם, כשם שאנו שוגים אם אנו סבורים שהמלחמה הבאה תתנהל לפי כללי המלחמה הקודמת.

אנו חשבנו על שלב ב' של המו"מ לפי מה ששוחחנו עם האמריקנים. לא הבאנו בחשבון, שיש גם גורמים אחרים המשפיעים על ההתמורות בזירה ההיכון. באמת זאת עלינו להכיר עכשיו, בהפוגה שבין שלב ל־משנהו. שהרי בין סיבוב אחד לסיבוב השני ישהה ד"ר קיסינג'ר לשיחות במוסקוה, ו־ייערך המו"מ במועצת הבטחון על התביעה הסובייטית להגביר את השפעת בריה"מ על כוח החירום של האו"ם הניצב באיזור ה־הפרדה, שעה שברז'נייב מאותת שהוא רוצה לחדש את ועידת ז'נווה, ומתחזק הולך הלחץ האשפי להשתתפות בועידה זו.

אנו מידרדרים איפוא למשבר חדש בינינו לבין ארצות ערב, ומנסים להתווכח בינינו לבין עצמנו על הכללים למו"מ ישראל־ערב לפי אבות־הבירה של הסיבובים הקודמים.

ההיערכות לקראת הסיבוב הבא של ה־התמודדות המדינית שיבוא בחודש הבא, אסור שתיעשה לפי כללי המשחק של אתמול. הריקמה הרבה יותר סבוכה מכדי שתיפתר באמצעות מפות. אנו חייבים להיערך לקראת הנסיבות החדשות שיווצרו אחרי ביקור קי־סינג'ר במוסקוה, אחרי ועידת ראבאט ואחרי הויכוח הפלשתינאי באו"ם.

לקראת היערכות זו אנחנו גם מוכרחים להפסיק את הויכוח של השבוע שעבר ולהת־פנות להכנות לקראת החודש הבא.

אצלנו... • מאת שלום רוזנפלד

עם ההצבעה באו"ם:

הציוויליזציה המערבית הגיעה בדורנו למצב, שבו גם המצפון אינו יכול עוד להת־קיים ללא הסקה מרכזית.

♥

כל אימת שסאדאת מצהיר על כוונות־השלום שלו, מוטב כי נבדוק את מצב המק־לטים במדינה.

♥

יותר ויותר אנשים יורדים לאחרונה מן הארץ.

חלקם — נשארים לגור כאן.

♥

גיבורה הטראגי של כל שערוריה כלכ־לית הוא הבטלן שעל גבו מטפס הנוכל אל שיא־כשלונו.

♥

מי שמכיר את משה דיין יודע שהצטר־פותו השבוע לעצומה של ה„ליכוד" לא היתה בבחינת „חתימה שניה".

צרותיו של סגן־הנשיא המיועד בארה"ב נלסון רוקפלר התחילו בכך שלא הבחין, שמתנה צריכה להלום את מצבו הכספי של המקבל ולא של הנותן.

♥

משלושה אלה כדאי להזהר:

יועץ צנוע שמסתפק ב„דולאר ל־שנה";

פקיד חרוץ שאור דולק במשרדו בשעות הקטנות של הלילה;

תורם נדיב שאינו מבקש בניין על שמו.

♥

בעיצומן של שער־־יות־המיליונים:

מעשה במורה ש... אה לדין על מתן המחאה־ללא־כיסוי ע... סך 25 לירות.

מעשה בסטודנט שנקנס באלף לירות על גניבת בקבוק „טמפו".

נכון שהצדק צריך גם להיראות. אבל עם פרצוף כזה?

♥

מפנקס ההגדרות

גאון פיננסי — אדם שמצליח להפסיד מיליוני לירות כשהוא נוטע בך הרגשה שאתה הלא־יוצלח בענייני כספים.

ה. יוסטוס • ההחלטה והתשובה

האיש הראשון והיחיד שלא ייצג מדינה חברה באו"ם וניתן לו להופיע ולנאום במושב העצרת, היה, בשנת 1965, האפיפיור פאולוס השישי.

השני יהיה יאסר ערפאת.

זו כיברת דרך — מראש הכנסיה הקאתולית ועד ראש כנופיות מרצחים — המבהישה, ככל שדרושה עוד המחשה, את הידרדרותו של מוסד עליון זה, „תקוות האנושות".

וזו, כמובן וקודם כל, כיברת הדרך שעשה העולם המערבי הנאור, המאבד הולך את צלמו.

מאה וארבע מדינות העניקו לגיטימיזציה לרצח, הכירו קבל־עולם בערכו הקובע המכ־ריע בזירה הבינלאומית. בתוכן — מדינות אשר מטוסיהן נחטפו ופוצצו ואשר בבירו־תיהן, בנמלי רומא או אתונה, בוצעו מעשי טבח המוני באנשים שלווים וחפים מכל עוון, בתוכן — צרפת.

רק לפני שבועות מספר נחטף שגריר צרפת בהולנד, ופאריס נאלצה לשחרר ולספק כטוס לאחד מראשי הטירוריסטים שנתפס באשר, ההוא, עם החוטפים, הוטסו מאמ־סטרדם עם דמי כופר לדמשק. באותם ימים כתב „ניו־יורק טיימס" במאמר ראשי, כי „הדרך האחת הפתוחה לפני שלטונות דמשק היא לאסור את הטירוריסטים ולהעמידם לדין, והוטב על־ידי הסגרתם למשטרת הולנד". המאמר סיים ואמר, כי „יהיה זה מאלף לראות אם תעדיף ממשלת סוריה את מקומה לצד הציוויליזציה או לצד הטירוריסטים".

מה שלא עלה, כנראה, בדעתו של סופר ה„טיימס" הוא שהיתה לממשלת סוריה דרך שלישית: להתייצב במושב העצרת של האו"ם בשורה אחת עם הנציג הצרפתי להכיר עמו יחדיו בלגיטימיות הטירור.

ולא רק במושב העצרת. גם באונסקו — ארגון החינוך והתרבות של האו"ם — הוענק לחבר המרצחים מעמד של משקיף. ואף בארגון התעופה האזרחי הבינלאומי קי־בלו חוטפי המטוסים ומפוצציהם את המעמד המכובד של משקיפים.

אף אחת מבין מאה וארבע המדינות שנתנו קולן להזמנת ערפאת אל במת העצרת הרמה לא ניסתה להציג תנאי כלשהו, לא השמיעה מלה הסתייגות כלשהי — ולו למראית עין, כ„עלה תאנה" זעיר שבזעיר לכסות בו את ערותן. סמכו את ידיהן על ארגון המרצחים כמות שהוא: על אמנתו, על כל אשר חרות על דגלו, שבו אינו חל לנפוך, ואשר במר־כזו ניצבת המטרה: מחיקתה של ישראל כמדינה.

דבר לא הפריע להן: בוודאי לא הסעיפים הנעלים שבמגילת האו"ם.

עשרים מדינות „נמנעו" ונמנעו. רק שלוש — בנוסף לישראל — הצביעו נגד. בוליביה, הרפובליקה הדומיניקנית וארצות הברית. ומה אומרת ההצבעה האמריקנית? אמנם, בוודאי יש מקום לזקוף לזכותה את הימנעותן של מספר מדינות. אבל האמנם זה כל כוחה ואלה כל הקולות אשר הצליחה להשוך עמה בהצבעה נגד? ואולי מצויה התשובה לכך בהעדרה של כל ביקורת על הצבעתה בכלי התקשורת הערביים?

צרפת תמהה ו„אינה מבינה" את פשר כעסה של ישראל עליה. וכי כיצד — שואלת פאריס — יוכל שר החוץ הצרפתי לקיים את הפגישה עם יאסר ערפאת אילו נמנעה צרפת בהצבעה? ובנשימה אחת מצהיר דובר משרד החוץ הצרפתי, כי אין לראות בהצב־עתה של צרפת הכרה ב„ארגון לשחרור פלשתין".

המדינאי והסופר הליברלי הישיש הנודע, סלוהדור דה מדריאגה — אשר בראשית שנות השלושים שימש יו"ר הועדה לפירוק הנשק בחבר הלאומים — מספר בזכרונותיו כי באחת הישיבות פנה הנציג הספרדי, דה ליאון, אל היו"ר וביקש רשות דיבור מחוץ לתור, בהס־בירו כי רצונו להעיר אך הערה קצרה בלבד בנקודה שאמנם אינה חשובה כלל — „בסך הכל בעניין של עיקרון".

המיוחד שבהערה זו, כותב מדריאגה, הוא כי איש מבין הנציגים לא צחק ולא נדהם, שכן דה ליאון היה ידוע כאיש שאינו מאמין בשום דבר פרט לכוח ולאינטרס לאומי, ואמנם, מעולם גם לא הסתיר זאת.

על רקעו של או"ם — יורש חבר הלאו־מים — בוודאי היה דה ליאון בולט ויוצא דופן ביושרו ובאומץ לבו האינטלקטואלי.

כי „האמנה הפלשתינית" תוסיף לשמש נר לרגלי הלוחמים?

כך דרכו של קו הכניעה, שאין ההולכים בו מוכנים להכיר בקיומו, מבטלים בהבל פה עובדות המוקרות לעין כל ומעוותים אותן כדי להתאימן לצרכי המנוחה הרצויה, ולי־אנאה העצמית הנוחה, שכל כולה חשבון שעה, מנותק מחשבונו של עולם, מכל ערך ועיקרון.

ואמנם, לא־בכדי הביע השבוע ד"ר קיסינ־ג'ר בראיון פילוסופי ארוך עם סופר ה„ניו יורק טיימס" את חרדתו לגורלה של הציווי־לזציה המערבית, אשר לדעתו צפויה לה סכנת ההתפוררות, בהעדר הכרה בעובדת קיומה של הלות הדתית ובהעדרה של גישה שיש עמה חשבון רחב וכולל.

•

לאחר ההצבעה בעצרת אמר דובר המשלחת האמריקנית, כי ההחלטה „מציבה כמה בעיות רציניות מאוד".

לא פירט. אך ספק אם אמנם כיוון דבריו לאותה נקודה שבה נעוצים ומהמצפים שור־שיה, מהותה ומשמעותה של ההחלטה המפל־צתית הזאת.

לשווא מנסים עתה בבירות שונות באירופה — הרואות את עצמן כידידותיות לישראל, ואשר הסתפקו בהימנעות — להסתתר מאחורי הטענה, כי ישראל אשמה בכך שהדברים הגיעו לאן שהגיעו, מכיוון שהתעלמה מהנושא הפלשתינאי.

לא עולה כלל בדעתן להרהר בתרומה שתרמה כניעתן על פני השנים לטירור הערבי — על כל העיסקות ה„בילאטרליות" שנערכו בכניעה זו — להעלאת מעמדו של חבר המרצחים של ערפאת (ולא רק של ערפאת בלבד), שעל־ידי כך ערכו מהסוכים בדרכים אחורות, הולמות יותר את צרכי המציאות ותביעותיו, והרחיקו למעשה את סיכויי ה־הסדר.

להתפלא על כך קשה.

כאשר בעלות היטלר לשלטון שלח השגריר הבריטי בברלין, סר הורס רמבולד, למשרד החוץ שלו ניתוח יסודי של „מיין קאמפף" של היטלר, והזהיר כי אין לראותו כדברי הבל אלא כתוכנית מדינית שלפיה אמנם ילך ויפעל — עשה רושם פז. התזכיר הולך בין חברי קבינט ורמבולד אף נתבקש למסור העתק שלו לשגריר ארה"ב בברלין. אולם, כפי שרשם רמבולד ביומנו, עד מהרה הוא נגנז. נישא ברוח הכניעה.

הבריחה מהעובדות אינה אלא תולדה טב־עית של אי־הנכונות לראות את המציאות כמות שהיא ולהסיק את המסקנות העולות ממנה, והיא מולידה מערכת הגיון משלה, הנכונית יותר ויותר לחיפוי על גאבת הכבי־כה, על התערערות הערכים וכוח העבידה, על חרפת הכניעה.

למותר לציין, כי לפי הגיון זה לא היה בכבשי הרצח והרדיפה הנוראים נגד היהו־דים כדי ללמד משהו על מהותו ואופיו של המשטר הנאצי.

לפי הגיון זה לא היתה ב„אנשלוס" — בכיבוש אוסטריה — הוכחה מספקת לשאי־פותיו התוקפניות של היטלר. לפי הגיון זה אף יעצו לצ'כוסלובקיה להיות „מציאותית" יותר. „אולי לא יהיה זה אלא מן התבונה, ובאינ־טרס של צ'כוסלובקיה, לוותר על שטח הסודי־טים" — כתב לפני כיבוש הסודטים העורך הראשי של ה„טיימס" הלונדוני, וקשה להניח שהביע בכך את דעתו הפרטית בלבד. ולאחר שנרמסה צ'כוסלובקיה על־ידי הקלגסים הנא־צים עוד הפנו כלפיה אצבע מאשימה על ש„החמיצה הזדמנויות" להגיע להסדר עם היטלר על־ידי ויתורים בעוד מועד, כשהיו דרישותיו „מתונות יותר".

איש לא עמד — כי לא רצה לעמוד — על מהותן של התביעות ה„מתונות" האלה, ועל „ההזדמנויות שהוחמצו" על־ידי צ'כוס־לובקיה.

ומי מבין חברי האו"ם רוצה לעמוד על האמור באמנת „הארגון לשחרור פלשתין", או על תוכנן של עשר ההחלטות שנתקבלו לפני מספר חדשים בלבד במושב המועצה של ארגוני המחבלים, הקובעות בין השאר

באותו ראיון רמז ד"ר קיסינג'ר על ספק שעלה בו לגבי הדרך שבה מותווים קווי המדיניות האמריקנית: בעוד שבשנים האח־רונות ניתנה מהצגתם — בדו"חות השנתיים של הנשיא לקונגרס — עדיפות ל„אינטרסים" אמריקניים, הרי לאחר מה שאירע למשטרים הצבאיים בפורטוגל וביוון, עולה בה עתה הרהור שני.

השלכותיו של „הרהור שני" זה עשויות, כמובן, להיות מרוחקות לכת. די להיזכר בטענתו של ד"ר קיסינג'ר בוויכוח סביב הצעת התיקון של סינאטור ג'יקסון, שבו יצא נגד קשירה שאלת מתן מעמד מדינה מועדפת לבריה"מ בתחום הסחר בבעיות משטרה ה־פנימי, ואמר כי מטרת מדיניות החוץ היא מדיניות החוץ וקידום האינטרסים של ארה"ב ותו לא.

אבל בוודאי לא נרחיק לכת אם נעביר חוט מקשר בין „הרהור שני" זה לבין הנסיון לכפות על ישראל לשאת ולתת עם ארגון מרצחים העומד על זכותו להוסיף ולרצוח ולהעביר את מדינת ישראל מן העולם.

בוודאי לא נעלמה מד"ר קיסינג'ר, בעל המוח החריף והראייה המעמיקה, משמעותו של חזיון זה אשר עלה בעצרת האו"ם, של מתן גושפנקה לטירור ולרצח, ומהותה של הידרדרות זו לעבר מינכן חדשה, לעבר אותה התעוררות של הציוויליזציה המערבית, שסכנתה מעלה בו חרדה כה רבה ומובנת.

אלברט שפאר, מי שהיה מיניסטר לחימוש ויצור מלחמתי בימי היטלר, מספר בזכרו־נותיו איך, לאחר כיבוש צ'כוסלובקיה, לא הבינו הגנרלים הגרמנים מדוע לא נלחמה. הם נדהמו למראה המערך הצבאי שנתגלה לנגד עיניהם, למראה הביצור המשוכלל והרב ולמר־אה מערכת הביצורים האדירה אשר כלל וכלל לא קל היה לפצחה. כל הלומד את לקחי מינכן אינו יכול לא לשאול את עצמו כה היו פני הדברים אילמלא נכפתה על צ'כוס־לובקיה כניעה על ידי צ'מברליין, אילכלא שעתה לו.

•

לפנינו דרך ברורה כדברי ראש הממשלה שלשום: בין ישראל וארגוני המחבלים יש רק מקום מפגש אחד: בשדה הקרב.

וזאת עלינו להבהיר לעולם כלי להותיר מקום לצל־צלו של ספק. ולא רק במלים, ולא רק בהכרזות.

בעולם זה, אחוז בהלת הכניעה, לא די בכך. לא די שאנו יודעים כי כל המוקד אותנו במערכות הפנים לא פגע בחוסנה של המדינה — בכוחה, ביכולתה ובנכונות בניה לעמוד במיבחן, אם יבוא.

בחוץ עלולים דברים להיראות אחרת, באו־רח שונה, וליצור אשליה מסוכנת.

ואמנם, מעולם עוד לא נדרשנו כה ל־ביפגון של כוח העמידה אשר עמנו, של הרוח אשר בלב כל אחד, הבעונת בהחלטה נחושה שאינה ניתנת לערעור.

וזאת קודם כל ומעל לכל התשובה להחלטה העצרת, ואין לה חליף. זה הצו שחייב עמוד לנגד עינינו ולהנחות את מעשינו ואת דרכנו בבית פנימה בשעה המורה זו, ולקראת ימי המבחן שבאופק.

הגילוי: — זה קו־נמלים!

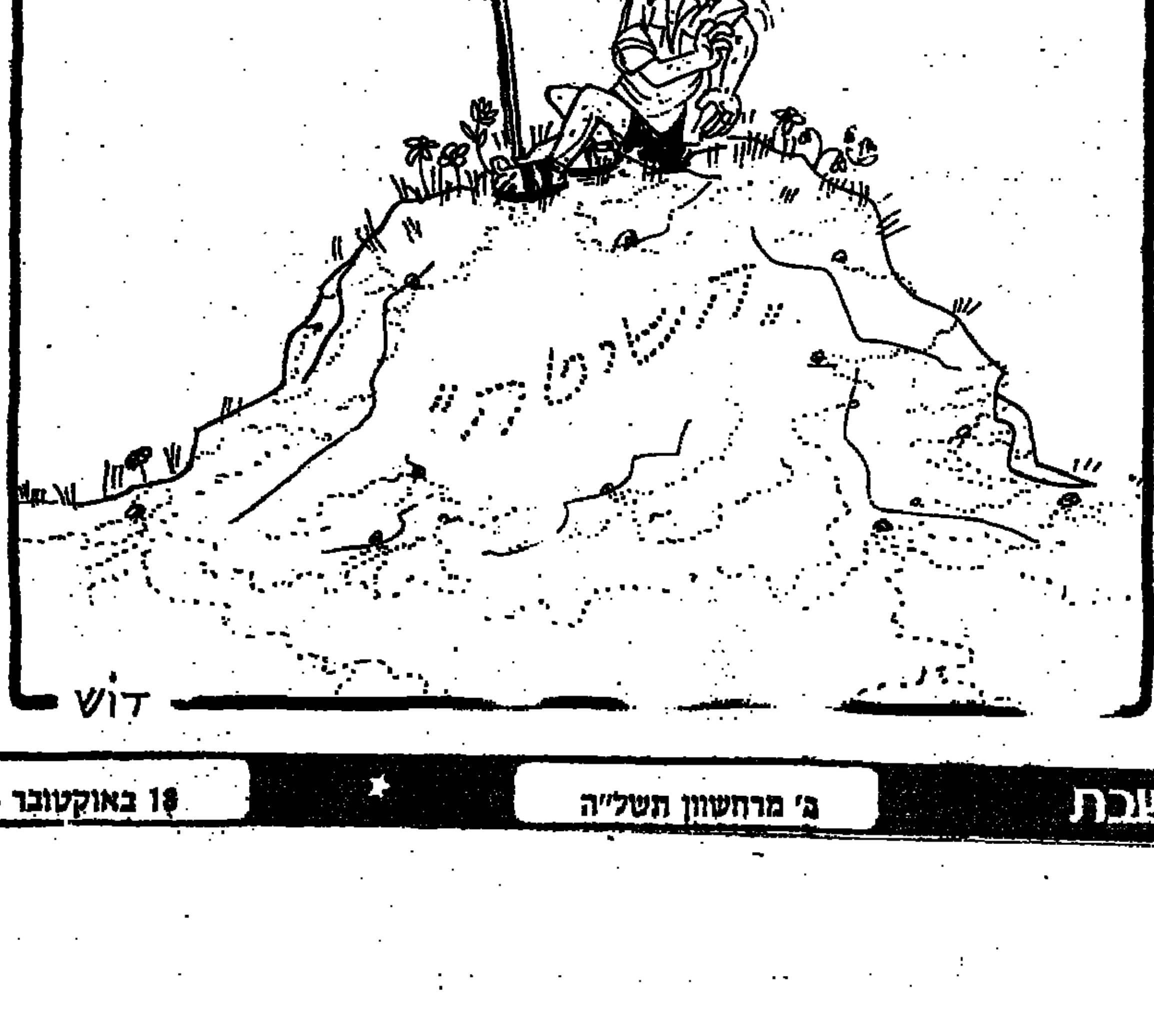

صكنا من الاهل

לגאול ולהגאל

יהודים שהגיעו אלינו מרצונם, יורדו ל־לונדון, חזרו לאנגס, מכריזים שאינם רוצים בנו. לא מדובשנו, אומרים הם, ולא מעוקצנו. די להם בישראל, הבו להם שירו־תים טובים ב„הייאט"! זכותם, לחיות עם מי שהם רוצים בו!

על קופה תפון

נדמה לך — סבצריון! מעמד מתוך סבצריון! כתוב, נדמה לך, בידי קומיסרים שבמוסקבה, כל שחקן יודע את הרפליקה שלו. מלכתחילה עלו על מנת לבוזתנו.

אלא שאתה נזכר בד"ר שחק, אודי אדיב. כל מה שלא ראינו, עד לפני שנים לא רבות, בשחורים שבחלומותינו.

הכל עד יהיה — ולא קצור־דרך לימות המשיח!

מגרש השדים

סרט הזוועה, הרץ לפנינו השבוע בפרותן המוראות והפחדים, מטיל עלינו חלחלה כזו, שלא הייתי מציע לאדם רגיש, ביחוד איש הסוגסטיה, להתבונן בה.

אלא אם כן מלאו לו שלוש, גיל התבונה!

מעשה בשני כמרים קתוליים — ארכיאולוג ישיש, העוסק בחקר המגייה השחורה ופסי־כולוג, צעיר ממנו הרבה, המתמחה נאמר בפנומנולוגיה־של־הדמונולוגייה — שנמנו וגמרו להוציא לשד מסכן אחד את נשמתו ברוב כריעה ונענועים, מלמולי תפילה ו־לחשים לסירוגין.

הדיבוק, שטן קטן, שנכנס בבתולה, עומד כמובן על נפשו וממלט מפיו, כלומר פיה, דברי זימה ונבלה, מפריח סבצת עשן, כה ומרקק, נוחר כחזיר, מקיא מוגלה רותחת של מרק־אגונים, משרבב לשון־אש שחורה, מנקר את פניו בסכין ונוהג, בקצרה, כדרך שראוי לשד, המוצא עצמו בגוף נערה בת־טובים, לנהוג בכמרים היורדים עמו לחייו. מלאך היה נוהג, אולי, אחרת, אלא שרוב המלאכים אומרים עדיין שירה לפני הקדוש ברוך־הוא ואינם נכנסים, בחכמתם, למקום שרק השד בערמתו יודע איך יוצאים ממנו.

בספורי־פלאות העוסקים בגלגול נשמות, כפל נשמות, אהבות אור־לי־מיצרי, תאוות אור־לי־מיצרי, מצויים באוצר המיסתורין של כל אומה ולשון. אף ספורי דמונים, גיינים, מרעין בישין, הם לפרקים מן היפים שב־ספור־העמים.

יש לנו אחדים משלנו. מעשה רבי יוסף דלה ריינה, דרך משל. יום אחד עלה עם חמשת תלמידיו להשתטח על קבר רבי שמ־עון בר יוחאי שבמירון. גזרו פרישות על עצמם, התענו בצום ובסגופים, סבלו סבלות, כנגד שם־הויה — במי ימה של טבריא, נתעטפו ועסקו בסוד הצירופים. שמע רבי יוסף קול, בוקע ועולה מעבר לפרגוד: סמאל ובת־זוגו, לילית, אורבים להפילות ישראל ומעכבים בעדן מעלה לפני כס־הכבוד.

יצא ומצאם במדבר, מגולגלים בשני כל־בים רצחניים, שחורים כלילה, מנבחים כנגד הלבנה. חקק את השם המפורש על־גבי קמיע ותלאו בצואריו. חקק „זאת הרשעה" ותלה בצואריה, מייד תש כוחם ועמו, ב־עוונותינו, כח ייצר־הרע.

אלא שרבנו יהודי ולבו לב יהודי. ראה שהכלבים, הבוכים להוד הלילה, מתענים ביסורי מיתה משונה ביקש להקל מיסוריהם. עד שהוא מלקט איפוא עשבים נותני ריח ומשיב את נפשם, יצאה בת־קול מן השמים וקללתו, קללה נמרצת, מכאן עד סוף כל הדורות. שרוי בחרם ובנדוי הטיל עצמו, מקצה ימים לא רבים, לים, על חטא שחטא אחר־כך באשת איש. שניים מתלמידיו מתו מדיבוק שהכה בהם מייד, שניים מדיבוק שהתיש את קצם ואחרון־אחרון מדיבוק ש־נכנס ולא יצא ימים ושנים.

איזה יופי נורא, מסמר שער, יש באגדה זו! אינה חסרה שום סממן כסממני הפסי־כופתולוגייה: תאוות מרחוקות, פרישות אכס־צנטרית, צלוי־נשמה על דרך דכוי־הבשר!

כיוצא בה ספור „הדיבוק" של אנ־סקי. שיר תרועת האהבה, טוהר האהבה, יסורי האהבה, עומק האהבה, נצח האהבה. כולו פיוט, עצבות דקה, אצילות רוח, גבורה נפ־שית, מורא־שמים, מורא־חטא. יופי מוסרי מופלא.

קיום שאין בו ודאות עולם־הזה, תחום חיי־הבלנו, אך גם לא ודאות עולם־הבא, תחום החסד הנצור, מקובל עלינו כנוגד את סדרי־הבריאה, הווה אומר אורגיה, שהיא כביטול נסיון הסדר האלהי לחזור על עקבותיו מבראשית לכאוס הקדמון. ספורי דיבוק הם תמיד אורגיה בין שני עולמות ויוצרי מגרש השדים נתכוונו לערוך אותה לפנינו בטעם הזמן: סכינים שטופי דם, מטה מפרכסת על כרעיה, מגרה נפתחת מעצמה, פטפוט שדים אלקטרוני — אך ספק אם יש כאן באזור־מאזוכיזם, סהם פתלוגי, בזוי צלם האדם, מה שהיה לואכסנגוב במיסטיקה של אמת: רקוד הקבצנים ואור נרות שחו־רים...

אינך יכול להזכר בפחד שחשת למראה ההצגה בתיאטרון. לכל היותר לוית פחד, בתושי־לב. הכל היה עצור ובאויר קדושה. טהרה, יראת כבוד, עידון יפה, רגישות ל־אידיאלים הטרנסצנדנטאלי שבנו, בקצור, אמנות יפה, שהוגש לנו בה ספור ה־נפש, המבקשת לה תקון באהבה.

אך מרעין בישין! לתוך איזו אורגייה זולה, מוקצה מחמת מיאוס, נפלט בוולגריזציה זו של אנטי־אמנות! לא פחד מיסטי, מיטפיסי, מוציא אותנו כאן משלו־תנו, אלא בחילה הדו־מה לפחד פורנוגראדיים.

אתה יוצא, סוף סוף, החוצה ורוגז על עצמך. שוב נפלת בפח הציניזם המסחרי, החוגג את נצ־חונו באלפי בתי־קולנוע, רק משום שנתגלה בכרה חדש בטפשותך. מיספר־סיקה לבהמות!

אריה דיסנצ'יק

הבנק ו„שאלת היהודים"

כשאנו באים לדון בענין ההסתבכויות של הבנק הבינלאומי לקרדיט בז'נבה ושל 140 החברות של ד"ר רוזנבאום בואדוז, עלינו להציג לנגד עינינו שתי פרשיות נפרדות, שהן נראות כאחת.

האחת היא — הפרשה של החברות היש־ראליות, שבהן שותפת, אגב, גם המדינה — כשותף זוטר או כשותף בכיר — ואשר הן או מנהליהן חטאו כלפי המדינה חטא לא יכופר, בהשקיען עשרות מיליוני דולר ב־חברות רוזנבאום. זאת — מתוך קלות דעת פושעת ומתוך זלזול במדינה וחוסר אמון בולט במדינה ובכלכלתה, שלמען ביסוסה היו צריכות לפעול. המנהלים, והבולט ביניהם, מיכאל צור, שבידיהם הופקד גורל החברות הישראליות, נתנו לכסף לברוח מהארץ והניחו אותו על קרן הצבי ממש.

צריך להמשיך בחקירת הפרשה והאחראים למעשים אלה, צריכים לתת את הדין — אם יימצאו אשמים — ואין כל מקום לסליחה וכפרה.

אך קיימת גם פרשה שניה — היא לא כל כך ישראלית, אך ישראל אינה יכולה להתעלם ממנה.

היא נוגעת ליותר מ־12,000 מפקידים יהו־דיים מהעולם כולו, שנתנו אמונם בבנק הבינלאומי לקרדיט ובבעליו ומנהלו, ד"ר טיבור רוזנבאום, ועכשיו כספם עלול לרדת לטמיון.

אין למדינת ישראל כל התחייבות משפטית כלפי משקיעים ומפקידים אלה, אם כי רובם ככולם הם תומכים נלהבים של ישראל ומ־נאמני התורמים ומתוך עתודת העולים בכוח.

הסיבות לכך שהשקיעו כספם בבנק של רוזנבאום ובחברות שלו, רבות ושונות. אך העיקריות הן, שחשבו שהבנק ובעליו ד"ר רוזנבאום קשורים קשר הדוק עם ישראל. מגייסי המפקידים והמשקיעים היו ברובם ישראלים שעבדו אצל רוזנבאום וסברו, כי הם עושים מלאכה לאומית חשובה; ד"ר רוזנבאום עצמו הוא יו"ר ועדת הכספים של התנועה הציונית העולמית וגזבר הקונגרס היהודי העולמי, ופעולות פיננסיות רבות של מדינת ישראל נעשו באמצעות הבנק הבינ־לאומי לקרדיט.

לפיכך, גם אם אין לנו כל התחייבות משפטית, מתעוררת השאלה, אם בגלל אחריות מוסרית זו — ותהיה רחוקה ובלתי־אמצעית כאשר תהיה — אין על מדינת ישראל חובה לנסות ולבדוק באופן פעיל יותר משעשתה עד כה אם יש סיכוי להציל את הבנק? לא למען ד"ר רוזנבאום, אלא למען אלפי המפ־קידים היהודיים, שהם ציבור נכבד של תורמים ומשקיעים בפועל של ישראל.

ייתכן שעל ידי הצלת הבנק יינצל גם חלק מהשקעות־הענק של חברות ישראליות, שבמצב של היום ירדו לטמיון.

כל עוד תהיה נכונות מצד ה„הסיטה בנקי" להזרים כסף נוסף, וליטול לידיה, בשותפות כל שהיא עם ישראלים את הבנק וההחברה, אין הממשלה יכולה להתחמק מבדיקת אפ־שרות כזו, לפחות שדעת הקהל נסערת ו־מעוניינת בחשיפת הפרשה הישראלית הנעשת גבוריה המפוקפקים בעוד שהיא מתעלמת מהצד הכלל־יהודי של ההסתבכות.

אל לנו להתעלם מהתוצאות החמורות העלולות לצמוח לכלכלת ישראל, היונקת כוחה ממשקיעים ותורמים יהודיים, כשיתברר שהם־הם קרבנותיה הגדולים של פרשת רוזנ־באום.

חנוך ברטוב

הפרט הקטן

מלה כמו התנחלות

במלוא הקיצור והבהירות יש לומר: צע־דות־ההתנחלות של שלומי אמוני ישראל להר גריזים ולהר עיבל, לשילה ולבית אל, לראשי־הצוקים ולנחלי־האכזב, אין בינם לבין יישובה של ארץ־ישראל ולא כלום.

איני מפקפק כלל בכוונותיהם המצויינות של הבחורים הנלבבים ושל הבתולות הנער־גות אשר הציגו כף־רגלם על סלעי־המגור של ארץ־נחלת־אבות ואולי אפילו עשו לילה שלם (כתיאורו הנלבב של אחד מכתבי סב־אספיה בספרה) בתוך מכונית או מתחת ל־חופת הכוכבים של כנען. באהבתם לארץ־ישראל אין כל פסול חיו, ומן הבחינה הזאת יש כמעט רצון להצטרף למפגני־האהבה ה־אלה.

ובכל־זאת חובה להעיר: אל המנהג המ־צומצם והקשוח של המתנחלים האמיתיים זכ־אי־אדם להצטרף אחרי שצורף במבחנים אז־לפים וקשים, רק אז. אבל אפילו אז ההר־אר „בוגר ההתנחלות" נושאים בארץ רבבות רבות של יהודים, שמסרו שנים, לפעמים שנים רבות, למעשה האפור־והמכולה של כי־בוש האדמה, העבודה, היצר. הם כמלאים את הארץ. הם אינם סבורים, שהם מעל לממש־לה, מעל לכנסת, שלהם יש זכות להפר את חוקי המדינה, לבזות חיילים ושוטרים, לזרוע פילוג בעם, וכל זה משום שישבו ארבע, או עשר, או חמש־עשרה שנים ברביבים, גבר־לות, יטבתה, מלכיה, שמיר, אביבים, מע־לות...

איני מדבר על אלה המוסיפים לשבת שם ובעוד עשרות נקודות ובכללן יישובי הגולן, הבקעה, פיתחת־רפיח. אני מדבר על מה שקוראים „בוגרי קיבוצים", העזובים, אלה שחבריהם הנשארים ראו בהם „בוגדים", כר־שלים, חולי־בצע. אלה שהם עצמם — שנים על שנים — מוסיפים להרגיש כמי שלא עמ־דו במבחן האכזרי ביותר של הארץ הקשה הזאת, ההתנחלות, זכות להיות כפעל־לחוק בחוזאי שאינם מבקשים לעצמם.

ולכן, עם כל החיבה לחובשי־הכיפות ול־פרועי־השער, השימוש במלה „התנחלות" ל־פיקניק המוני שתכליתו המוצהרת היא הפ־גנות, יש בו מעשה של פיחות ערכו של מטבע יקר ונדיר מאוד — התנחלות ממש. הצעדה הזאת עדיין אינה מזכה את משתתפיה להתקבל אפילו למועדון הסטוני־של עוזבי־הקיבוצים. ודאי לא למחנה המת־נחלים. לא בין־לילה.

■

לאחר שאנחנו מפזרים את העשן הזה, נש־אר מה שמתרחש באמת.

מה שמתרחש באמת הוא נסיון ליצור רושם כאילו העם ומוסדותיו הנבחרים הם תרנו־דסהרי. נסיון זה אינו ראשון ואינו חד־פעמי. לא הייתי מרחיק־לכת ושופט, ש־אין גם זכות למפלגות פרלמנטריות או ל־קבוצות שונות, בהן המתארגנות „אד הוק", לקרוא לאסיפות ולהפגנות חוקיות. חיים ד־מוקראטיים אמיתיים אינם מוגבלים בשום פנים ואופן לכנסת ולממשלה, גם לא ל־חדרי־הישיבות של המפלגות.

ענין אחר הוא, כשמתחילים לדבר בשם „העם" ומנסים ליצור רושם כאילו הרוב אינו אלא מיעוט, ואילו המיעוט הפרלמנט־ארי הוא המייצג את הרוב הלאומי. כשמגיעים לכך, קצרה מאוד הקפיצה אל אמירות כגון „ישנו רוב בעם נגד חלוקת ארץ־ישראל" מ־חודש", „42 אחוזים מחיילי ישראל נתנו את קולם", או אפילו לדיבורים נגד החובה ל־שמור על חוקי מדינת ישראל ולכבד את מוסדותיה.

במדינה שיש בה כשני מיליון בוחרים, אפילו מפלגה המצליחה לצבור מאה אלף קולות, היא מיעוט לא גדול בכנסת. הפגנה מאורגנת היטב ומצולמת היטב של חמשת אלפים איש עושה רושם אדיר. בנסיבות מסויימות היא עשויה גם להביא לתמורה פנימית מרחיקות־לכת.

■

דוגמה טובה, ולא רחוקה, היא השפעתן של תנועות המחאה. לא יכול להיות עוד בלב איש ספק, כי רק — או בעיקר — פעילות זו אילצה את משה דיין לפרוש מכהונתו כשר הבטחון. אמת היא, שהוא נאר־חז בקרנות־המזבח עד לרגע האחרון. ממש, ופרש רק אחרי שגולדה מאיר — מאין דרך אחרת — הגישה את התפטרותה ואפשרה בכך הרכבת ממשלה בלעדיו.

מן הראוי להוסיף, עם זאת, שכל אותה תמורה לא היתה באה אלמלא קיתה אותה „מחאה" לא רק מחוץ למסגרות המפלגתיות, כי אם בתוך־תוכן. החשש מפני ההתפוררות מחולטת של מנגנוני ה„מערך" על כל, כיר־ביו, הוא שהביא להחלפת חלק מן הצמרת שהנהיגה את המדינה בשנים האחרונות. ה־ריאליזם — ואחרים יעדיפו, אולי בצדק, את המטבע „אופורטוניזם" — הכריע בתנועת העבודה גם הפעם, ואפילו רפ"י העדיפה חילופי אישים על הליכה משותפת למדבר הפוליטי.

שלומי־אמוני ההתנחלות — ובכל מקום, הכוחות הפוליטיים שמאחוריהם — חוזרים כבודמנו על ה„תרגיל" של תנועות המחאה, אלא שכאן הסופיסטיות מאורגנת ומורחבת היטב.

■

כוחן, חולשתן, של תנועות־המחאה היו בצעקת־הכאב שכוונה כלפי החייה ש־לימה. היו בהן אנשים מכל קצות הקשת, ימנים ונצים, דאים והולניים. הולידה אותן רק התחושה עמומה, ש„משהו פוטשה" בחיינו, ולא רק משום המחדל הבטחוני, ולא רק משום אותה קונצפציה, כי אם זה שהחברה הישראלית לא היתה ערוכה כדרך שצריך להערך עם במלחמה ארוכה וקשה על חייו. זו היתה תנועה שכוונה כלפי הממסד כולו, ורק מקרה הוא — מן הבחינה הזאת — שפרשיות „ואדוזי" לא נכללו במחאה ההיא.

אפשר אפילו לומר, שלא בקרה הוא, שפרשיות „ואדוזי נתיו" — והתפוצצו — מתוך שהצליחה הממסד החברתי־כלכלי לא להפגע מתנועות המחאה ולחזור ל„עסקים כרגיל".

לא כן ההתעוררות החדשה הזאת.

אף הן מונעות על־ידי משהו, המלכד את רוב הציבור. מה יפה ומקובל יותר בצעירים הבבריים על רצונם ליישב את ארץ־ישראל. זוהי תמצית הציונות.

יותר על כן, גם „יונים" מושבעים חשים, כי התעוררות כזאת מחזקת דווקא את ידיה של ממשלת רבין, היכולה לסמן באזני קי־סינג'ר, כי האלטרנטיבה לה אינה ממשלה שתרחיק עוד יותר לכת בנכונותה להסדר הגיוני עם מדינות ערב, כי אם ממשלה של „אף שעל". אפילו העתונאי מארווין קאלב העיר, אולי על דעת אותו „פקיד בכיר ב־פמלייתו של קיסינג'ר", כלומר של־החוץ עצמו, כי אחר ככלות הכל מדובר בחבלי־הארץ שאנחנו קשורים אליהם קשר עתיק־יומין, תנכ"י. כלומר, לא רע שיהודים מפגי־נים...

■

מכאן ואילך מתעוררות שאלות הבבלות, לדינה, אפילו את המצב החיובי הזה.

רק עיוור לא יראה סכנה־פרשיות אח־רת: כניסתה הקרובה של מפד"ל לממשלה.

בכל בחינה שהיא, צריכה היתה מפד"ל להמצא מלכתחילה בממשלה הזאת, וכל מי־הומת־תגרים הזאת היתה, ספחת שפרחה מ־טעמים אחרים. הצטרפותה לממשלה תשים קץ לפלפול הנמשך על ממשלה שאינה אלא מיעוט ואופוזיציה שהיא בעצם רוב. הרוב במפד"ל צריך להיות מעוניין בחידוש ה־שותפות הזאת, שהאלטרנטיבה לה היא הפ־כתה ממפלגה מדינית לתרבות־מחאה כשיר־תית... המערך ודאי שצריך לשאוף להרחבת בסיסה של הממשלה הזאת.

אין פלא, שהתפתחות כזאת עוררה את כל מי שאינו מאחל אריכות ימים לממשלת רבין. ואלה, כידוע, אינם מעטי־מספר.

זה הבגיע הרציני לפעילות הנמשכת הזאת ולתמיכה הניתנת לה מצד מחוקקי חוקים בישראל. נשיא אוניברסיטת תל־אביב ה־מקורב (גם פורמאלית, אם איני טועה) ל־מערכת הבטחון, והמפתיע מכל — משה דיין. האיש שהופנו אליו בשנה האחרונה שאלות חמורות כל־כך, והוא עבר עליהן בשתיקה — השמיע סוף־סוף את דברו.

גדול הפיתוי לנתח את כוונותיהם של בני־הינגי תנועת החרות, של חברי־הכנסת האמר ובן־מאיר ושל חברי סיעת המערך בכנסת בפעולה השיטתית הזאת המביאה לעימות לא עם אנשי אש"ף, כי אם עם חיילי ישראל. לא אאריך במקום שאפשר בהחלט לקצר.

כנגד זה אי־אפשר שלא לתמוה על ה־משמעות המפליגה של העימות הזה בין החוק לבין המחוקקים, בין חיילים צעירים לבין מפגינים המקבלים הכשר מוסרי מראשי מוס־דות חינוך והשכלה גבוהה, מאנשים הניצבים בראש הצבא ומערכת הבטחון.

זו אינה אסיפה, זו אינה הפגנה שמובעת בה דעה, זהו מרי אזרחי המושתת על ההנחה שישנו הבדל בין „חוק תחתון" שהוא חוק המדינה, לבין „חוק עליון", שמפרשיו הם הרב קוק, פרופ' יובל נאמן, חברי־הכנסת מנחם בגין וזבולון האמר.

בעוד אנו משחיתים מילים בוויכוח על ערכים, נרמס לעינינו הערך היקר הזה, הדימוקראטיה הפועלת מכוח חוק אחד בלבד. זה המתקבל בכנסת ויש בה רק גוף אחד המופקד על ביצועו, ממשלת ישראל.

■

אין אלה ימים קלים. בבדיקות ערב הד־אגים את ההצבעה האחרונה בעצרת או"ם ורואים בה „ראשית תיקונו של העוול", שאינו אלא עצם קיומה של מדינת ישראל, אנחנו צריכים עוד לגייס כל טיפת־כוח כדי לעמוד בפני מה שאולי עוד מזומן לנו.

מי שנותן היתר לצעירים בישראל, ויהיו הנאמנים הנלהבים ביותר, לחתור תחת אושיות הסדר בישראל, מציב אלה מול אלה, אחים מול אחים, אותם ואת חיילי ישראל והשוטרים, מערב אותם בקונפליקט נפשי קשה כשאול, חוטא חטא נורא. מותר שיהיו הדעות חלוקות בכל הנוגע לדרך שתביא לנו בטחון השלום, אבל הוויכוח לא יוכרע בדרכי־העפר של יהודה והשומרון, בהתגגרויות בין יהו־דים.

לא רוח גדולה, לא רוח צבא ולא רוח גבורה, מנשבת בהרי שומרון ובמדבריות יהו־דה. גם בשם הליכוד הלאומי אסור לעודד פילוג כזה. גם בשם שלמות הארץ אסור לשבור את כלי המדינה.

פחות אהבת שומרון וקצת יותר אהבת ציון.

חד גדיא

סולח, סאלאם, סאחלס

התפתחות השלום באזורנו

בראשית היה כיתור הארמיה השלישית, בתור מקור השאיפה הכנה לשלום צודק ובר־קיימא, ליתר דיוק שאיפת מצרים לשלום צודק ולאספקה בת־קיימא. הכוכבנים לשאיפה כנה זו היו, כזכור, לפי סדר הופ־עתם: אריק שרון (באר־שבע — איסמעליה), החבר קוסיגין (מוסקווה — קאהיר) והפרופסור הנרי קיסינג'ר (מוסקווה — ירושלים).

באותם האמצים הגיע מזכיר המדינה האמריקני בפעם הראשונה לילה, כשהוא מנפנף את המיסמך החתום אשר הבטיח את השלום של זמננו. נימוקיו היו בלתי מפורכים, כרגיל.

— נגיד שתביסו את הצבא המצרי — הידהר אשף השיכנוע בקול רם — מה יצא לכם מזה? שינאת הערבים רק תגבר, המלחמה תימשך לאין סוף. לעומת זאת, אם תפגינו רוחב לב ותאפשרו לאויביכם לזקוף את קומתם, הרי המצב לא־יהיה עוד כתמול שלשום, ובפעם הראשונה בהיסטוריה ייפגשו הערבים אתכם בוועידת־שלום...

זה נשמע מאד מעודד, ובפרט באוזני ממשלה מבוהלת שידעה על המחדלים לפני שהציבור שמע עליהם. ואמנם, קרו דברים נפלאים, שחיזקו את טענות האשף: הפגישה ההיסטורית בקילומטר ה־101 (מקאהיר), לחיצות הידיים הגבריות בין הקולונל גאמזי לבין ירידו לשעבר, שלא לדבר על המגעים הספונטא־נים בין החיילים הפשוטים בחזית, אשר בויימו בכשרון בידי הטלוויזיה. מה גרם למפנה ההפכבי בהלך המחשבה הערבי? בלי צל של ספק העובדה, שהמצרים לא היו עוד מנוצחים ומושפלים עד עפר, הם החזירו לעצמם את כבודם, ונוסף לכך היו גם זקוקים באופן נואש לאותו סוג של מציאות להצלת הארמיה המכותרת...

מכאן אנו למדים את המרכיב הראשון לשלום צודק ובר־קיימא באיזור: רק ערבי גאה ובוטח בעצמו מוכן לשבת עם היהודים, אם הוא באותו פרק זמן גם מת בצמאון.

מי שטוען את ההיפך, כלומר שהכבוד הערבי ה־מוחזר הוא הוא הערובה לשלום צוב"ק, אותו איש חומד בנו לצון או אשף הוא. באמת, ילדים, למה שירצה המנצח הגאה לעשות יותר שלום מאשר המובס? מי שמע על שטות כזאת? בדיוק ההיפך: כל עוד היה מצב הצבא המצרי קטאסטרופאלי, הם התרו לקראת השלום בכלא הכיתור, עד כי הנרי בעצמו הופתע מהיענותם המירבית, אולם ברגע שהעניינים החלו להס־תדר בעזרת אללה והנפט כולו, חל שינוי מוחשי ב־שאיפות השלום של שכנינו.

אך הפרדנו איפוא בין הנסיגות בחזית המצרית ו־הסורית, התבהר לנו כהרף עין, שנפלה אי־הבנה מצע־רת בינינו לגבי הפירוש המעשי להחלטת מועצת הבט־חון מספר 338 המדברת על ועידת שלום. כזכור, שורש הטעות נעוץ באי־ידיעת השפה הערבית המדוברת. הנשיא סאדאת הואיל להבהיר לכל האכסוזים הנוגעים בדבר, שבערבית קיימים שני מונחים מקבילים ל־שלום: „סולח" שהוא שכנות טובה עם כל הפיצ־בקעס, ו„סאלאם" שפירושו לא להרביץ חזק מדי. אילו היה סאלח שבתי כמשתתף בדיוני זעות, בוודאי היה תיכף מבין, שהכוונה היתה כל הזמן, אז לפחות מאז שיחרור הארמיה השלישית, לזורסיה השנייה ב־לבד, לשלום בליגה ב, כלומר ל„סאלאם".

זוהי הגישה הסאלאמית המפורסמת.

אולם חייבים להיות ריאל־פוליטיקאיים אז מת ממשלת ישראל למדה בינתיים קצת ערבית והסכימה, באיפוקו המרשים של המנצח, להשתתף גם בוועידת־סאלאם. אולם בשלב זה חלה התפתחות נוספת בתודעת הגאים והבלתי־מכותרים בצד השני של המטבע הלשו־ני. הנשיא סאדאת הבהיר הבהר היטב, שאפילו נפריד כוחות עד לגבולות 1967, עם תיקונים קלים ובלתי־מהותיים לטובת מצרים, אפילו יוחזרו כל האדמות ה־ערביות, אין לדבר עוד על סאלאם כלשהו, אלא אם כן תבוא גם הבעיה הפלשתינית על פתרונה המשביע־רצון, וכותב שורות אלה יחזור לרחוב זנו'אדי יאנוש 14, בבודפשט, כדברי האשף.

— קודם יעזבו היהודים את המקום — זוהי ה־תפיסה החדשה — אחר כך הדורות הבאים כבר יחליטו על טיב השלום המיוחל.

זאת ועוד: לאחרונה נרמז לנו דרך הנרי, בנימה שאינה נעדרת מנת איום בלתי־סמוי, שהמצרים לא יפתחו את התעלה ולא ישקמו את עריה ההרוסות, כל עוד אנו מסרבים להפריד עד לאל־עריש לפחות. ואל ליהודים אפילו לחלום על זה, שהם, המצרים, יתגברו על המשבר הכלכלי שלהם, בלי נסיגה נוספת עד ל־קירבת אשקלון בערך. יתר על כן, אם לא תחול תזוזה מרחיקת לכת בקרוב, תעשה מצרים אינפלציה כזאת, שכל המשק שלה יתהרס. שיהיה ברור איפוא לכל אחד: רק לאחר שירושלים תאוחד תחת הכתר ההשמלאי, הג־גולן שוב יידד לרמה הסורית, והמחבר ישוב לרחוב הנו'אדי יאנוש 14, כאמור, רק אז, ולא דקה אחת קודם, יהיה אפשרי לדבר על „סאלאם מעוקר", שהוא ב־ג בדור הכיח למצב כיו שביתת־נשק עצבני עם התקפות פתע ועירות.

זה המצב כרגע.

את השגותינו בנידון מפריך הד"ר קיסינג'ר בקלות יתרה:

— תראו, ידידי — מתרתר אשף השיכנוע בקול רם — אתם החמצתם את ההזדמנות ההיסטורית להביס את הצבא המצרי. אתם הסכמתם ברוחב־לב לספק אס־פקה סדירה לארמיה המכותרת, אז אל תבואו עכשיו אלי בטענות, שמעמדכם לא כתמול שלשום, והערבים אינם מוכנים עוד לעשות שלום של ממש אתכם...

אנו מרגיעים בקצה אצבעותינו, שהתהליך טרם נגמר, והעתיד צופן בחובו התפתחויות בלשוניות נוס־פות. לפי המסופר, הנשיא סאדאת כבר מכין את הדיס־רטאציה הבאה שלו על משמעות השלום לפי הדיאלקט הקאהירי. על פי גירסה זו רק אחרי הביצוע של תוכנית החלוקה ברוח החלטת האו"ם משנת 1947 יהיה אפשרי לדבר על „סאחלס", שהוא ביטוי שגור בפי שבטי דרום־סודאן, ופירושו אי־לחימה לחמה. העתיד שייך לסאחלס. אין זה עוד שביתת־נשק במובן המיושן, שאבד עליו הכלח מזמן, אלא זוהי שאיפה כנה לשלום צודק ובר־קיימא, המבוצע בכוח הנשק, באמצ־עות מלחמות בלתי־פוסקות עד חורמה, עד שלא נשא־רה אבן על אבן מכל האיזור, סאלאם עליכום, עליכום סאחלס.

א. קישון

עירית קרית־שמונה

מכרז מס' 7/74

הנהלת העיריה מודיעה בזה על מכרז ארצי, לסמל עירית קרית שמונה.

1. ציור הסמל יהיה בשני צבעים שחור — לבן.
2. הסמל צריך לשקף את תקומתה מאבקה ושאיפתה של קרית שמונה בעתיד.

פרס ראשון — 1,500.— ל"י
פרס שני — 1,000.— ל"י
פרס שלישי — 500.— ל"י

לצורך המכרז נבחרה וועדת שופטים בהרכב של 6 חברים מ־נציגי ציבור.

יש להגיש הצעות למזכירות עירית קרית שמונה, לא יאוחר מיום ה' ט"ו בחשון תשל"ה, 31.10.74.

אברהם אלוני — ראש העיריה

ביקורו של הנרי קיסינג'ר וחתימתו של משה דיין

„מה? הם יאמרו לי איך להתנהג", הגיב משה דיין על התרעומת ב„עבודה" לגבי חתימתו על עצומת הליכוד ✶ אלון מוכן ל„נסיגה חלקית על בסיס הסדר־ביניים חוזי" ואילו דיין סבור כי נסיגה כלשהי ביהודה ושומרון לא תסלול את הדרך לשלום אלא רק תזמין דרישה, בצל איומי מלחמה, לנסיגה נוספת ✶ גם ארה"ב נתונה במבוכה לגבי ההסדרים עם ירדן ועם מצרים, וקיים חשש שמבוכה זו תוליד לחצים על ישראל

מאת יוסף חריף

ה? — קרא משה דיין — הם יאמרו לי איך להתנהג!

„הם" — כל אלה ב... העבודה שיצאו השבוע ב... כלפיו ואף תבעו להזמינו ...„תורה" במפלגה על שצרף חתימתו לעצומת „הליכוד" ...חזרת יהודה ושומרון לשלטון ...שהו.

...כלפיהם אפשר היה להבחין אצל ...משהו מן הלעג, שהיה מהול בזעם על עצם ה„חוצפה" להרהר לו ... בענין מדיני זה: אם הביקורת היא ...דעה, שנתן לה ביטוי נחרץ בהז... עם הדרישה שלא להחזיר את יהודה ...שעה שהממשלה שוקדת על מציאת ...הגיע להסדר־ביניים עם ירדן — על ...מוכן לבוא חשבון עם מתווי המדי־ ...בממשלת־רבין, הצלולים, להערכתו, ...את המדינה אל תוך מלכודת הרת־ ...התרעומת היא על האכסניה — על כך שהצטרף לעצומת האו־ ...ציה — דבר שאין לו, לטענת המבק־ ...תקים שחבר מפלגה, ביחוד חבר־ ...יתן ידו למהלך המכוון נגד הממש־ ...גם על כך יש לו תשובה: זו סתם ...ות! תראו — אמר — מי בא לתבוע ...בונה של ההנהגה — כל אלה שהלכו ...אצל מוטי אשכנזי וחתמו על הצעו־ ...לסלק את הנהגת המדינה; ובכן, מי ...מכך ש„אין לנו תקדים", יכול ...יש תקדים!...

„נזכיר לו את המחדל"

...גת המדינה עצמה, שעל כבודה יצאו ...של משה דיין להגן, לא היתה מוט־ ...מן הצד ה„פרוצדוראלי", אם אפשר ...בזאת כך — שדיין עשה את אשר ...לא בדיון פנימי, בתוך מסגרת מפלג־ ...אלא באמצעות עצומה של האר־ ...על צד האמת, בתחילה, כשרק נודע ...דיין ושלושה חברי־כנסת אחרים ...רפ"י לשעבר, חתמו על אותה עצו־ ...לא ראש הממשלה, יצחק רבין, ולא ...יגאל אלון, לא התרגשו מן המע־ ...אחד מן השניים הגדיר את הדבר כסתם „להראות שהוא קיים" או „לאיים על..." אבל כשראו את דיין מופיע בטל־ ...ומסביר בהרחבה את מעשהו, ...הכרה אחרת: זו איננה רק הזכרת ...קיומו... זו אולי התחלת המאבק ...שהכל צופו כי בה יתחיל משה דיין ...הקרב השתורך שלו — ירדן, או ביתר ...יהודה ושומרון...

עקביות לגבי יהודה ושומרון

טוענים כנגד משה דיין, שאין הוא ... בשאלת יהודה ושומרון ובסך־הכל הוא ... אל ממשלת־רבין מתוך כוונה ... כי גם משה דיין הוא בעד פשרה ... יש מי

שתמך ב„מסמך גלילי" („תכנית הפעולה בשטחים בארבע השנים הבאות") משום שראה בו הישג לעצמו; ויש מי שעשה כן — כמוני למשל — כהכרח לא יגונה בתנאי הסבך הפנימי ששרר אז במפלגה, סבך שלתוכו נקלענו בעקבות תרגילי „הישיבה על הגדר".

„מסמך גלילי" — המשיך אלון — לא בא לעולם ביוזמת מנסחו (ספק אם ישראל גלילי רווה נחת במיוחד מלימוד סנגוריה זו...), אלא נועד לחלץ את המפלגה מתכנית אחרת, קיצונית, שהחבר משה דיין ניסה לאכוף עליה!

עכשיו, כיוון שמשה דיין אינו בממשלה ו־השרים חשים עצמם פטורים מעונשו של זה, הולך ומתרחש משהו חדש בממשלה. להערכת דיין, תצלח הממשלה על דרך מסוכנת, אם תבקש להגיע להסדרי־ביניים עם ירדן על בסיס של נסיגה.

החלטות כן, חוזה — לא

השאלה היא, איפוא, לא אם משה דיין „עקבי" ולא אם הוא מסתייג מיצחק רבין כראש ממשלה ומהרכבה החיוור והחלוש של הממשלה. השאלה איננה גם, אם יש לפחד כיום ממשה דיין, בגלל התבוסתנות השפעתו (זו שאלה שאין תשובה עליה, אלא במבחן כוח ממשי, אם במסגרת המפלגה ואם מחוצה לה). השאלה היא, אם הממשלה חשה עצמה כבעלת יכולת להכריע בגורל יהודה ושומרון על יסוד של פשרה טריטוריאלית, או שאין היא מסוגלת לכך ועל כרחה תלך לבחירות — לפני ההכרעה. והדגש הוא לפני ההכרעה: כי ראש הממשלה, יצחק רבין, רואה לנכון להדגיש בהדגשות חוזרות — הוא עשה זאת השבוע גם לאחר ההתבטאויות של משה דיין — כי ממשלתו רשאית לנהל משא־ומתן עם ירדן ולקבל החלטות („הממשלה תנהל משא־ומתן עם ירדן ותקבל החלטות בכל שלב משלבי המשא־ומתן") — אך לא „ייעשה חוזה־שלום עם ירדן, אם יכלול ויתור טריטוריאלי על חלקי יהודה ושומרון „בטרם נשאל את העם בבחירות חדשות".

זהו הדבר, שהניע את משה דיין לצאת עתה ולהתחיל במערכה נגד ממשלת־רבין, בשאלת עתיד יהודה ושומרון. עוצמתה של המערכה הזאת תהיה תלויה במעשיה של הממשלה: דיין, ככל שיכולתו מגעת, לא יסכים לסדר־דברים זה, שהממשלה תנהל משא־ומתן ותקבל החלטות ובשלב מסויים, אחרי שכבר תוליך על ויתורים — תלך הממשלה לבחירות ותציג לפני הבוחר את המוצר המוגמר: הנה זו הפשרה שאנו יכולים להשיג ולהגיע לשלום, או שלום דה־פאקטו — אם יזכור על הסדר־ביניים — ואחרת תהיה מלחמה. אין זאת אלא שמשה דיין סבור, כי אם כך תוצג השאלה לבוחרים — שלום (על יסוד של פשרה טריטוריאלית) או מלחמה, ודאי לא ירצה הבוחר להצביע בעד... „מלחמה". דיין סבור, שאת האמת יש להבהיר לעם לפני שהממשלה תסתבך בויתורים ובהחלטות. אפשר שבעמדתו החד־משמעית, שגילה שר־הבטחון לשעבר השבוע, נתכוון לא רק ליצחק רבין וליגאל אלון, אלא גם ליורשו, שמעון פרס, הנמנה עם צוות השרים המנהל את המשא־ומתן עם שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר. (על פי מקרה — ואולי לא היה זה מקרה! — שהצטרפותו של דיין לדרישת הליכוד ומתן פומבי לה, באו בדיוק בשעה שצוות השרים קיים שיחה עם ד"ר קיסינג'ר).

„חוסיין — סוכן קרקעות"

ומהו הדבר, שמשה דיין רוצה להחדיר לפני שהממשלה תנהל משא־ומתן עם ירדן על הסדר כלשהו?

אשר לחוסיין, גורס משה דיין, כי במצב השורר כיום אין הוא אלא בחזקת „סוכן קרקעות", שהעולם הערבי רוצה להוציא באמצעותו שטחים מידי ישראל, על מנת למסרם לידי אש"ף. חוסיין אומנם סבור בתמימות, שמדינות ערב יסכימו בסופו של דבר לסייע לו להשיג „הפרדת כוחות" עם ישראל. דבר שיחזק את מעמדו, אך גם אם ועידת הפיסגה הערבית בראבאט תתרצה לו במעט, תהא זו רק פשרה טאקטית, באשר העולם הערבי, להערכת דיין, משחק עתה בשני קלפים: „הקלף הירדני", שהוא הקלף הצבאי, באשר לירדן נועד מקום חשוב בחזית המזרחית בעימות עם ישראל; וב„קלף הפלשתינאי", שהוא הקלף המדיני, שבאמצעותו רוצות מדינות ערב לסחוט ויתורים מישראל באמצעות המערב. ברגע נתון יקרב חוסיין ללא היסוס ולגורם הפלשתינאי ייתנו המעמד הבכיר מול ישראל — ללא שלום. בנסיבות אלה טוען דיין, כי אסור לה לישראל לוותר מיהודה ושומרון. כל הסדר־ביניים אינו אלא מלכודת, אם הוא כרוך בנסיגה. נסיגה חלקית לא תסלול את הדרך לשלום; היא רק תזמין דרישה, בצל איומי מלחמה, כמובן, לנסיגה נוספת.

יש חושבים, את משה דיין כפוליטיקאי ותכססן שכל מהלך שלו מחושב היטב ומשתלב במהלכים שעוד יבואו ואין מקריות בהתבטאות זו או בצעד זה שהוא עושה. כך, למשל, נמצאו כאלה שהצביעו על התכנית המדוקדקת שהוכנה, כביכול, לפרטיה ואשר כל אחד מן המאורעות שהיינו עדים להם בימים אלה קשורים אחד במשנהו: נסיבות ההתגוללות של גוש „אמונים", העצומה של הליכוד נגד החזרת יהודה ושומרון והמערכה של משה דיין בעקבות שנים אלה — הם כביכול כולם פרי תכנון מדוקדק ומתואם מראש.

נראה, כי יש גוזמה רבה בהערכת דברים זו. היה ברור מראש, כי אם יש נושא אחד העלול להביא את משה דיין להתנגשות עם הממשלה זה עתיד יהודה ושומרון; לכך נתן ביטוי גלוי בכנסת, בעקבות נסיון ההתנחלות בסבסטיה. היה גם ברור מראש — וזאת גם כן ביטא דיין כאשר אמר פעם לאחר פרישתו מן הממשלה כי אין בכוונתו ללכת ל„גדל פרחים בנהלל" — כי דיין ינצל כל הזדמנות כדי לשוב להשפעה בשלטון. אבל מכאן אין עוד ללמוד, כי דיין הוא שותף לאיזה מהלך מתוכנן לפרטיו.

„לגבי ששה אני בטוח"

אילו ידעו כל חבריו לאן בדיוק פניו מועדות ושהוא מוכן ומסוגל לפעול בהתמדה ובשיטתיות, אפשר שלא היו נמצאים מסתייגים. בעבר על כל פנים נתאכזבו ממנו לא אחת מבחינה זו; הוא היה יוצא, כביכול, למערכה אך לפתע היה נעצר ולא היה ממשיך בעוד שחבריו, שלעתים לא נוגע בהם תחילה, היו מקשיבים לדבריו. ביחוד הבלתי־ידוע. המחיש את התופעה הזאת שיחה קצרה, שהתנהלה פעם בין שמעון פרס למשה דיין ערב הרכבת הממשלה לאחר הבחירות. עמדה השאלה כיצד יצביעו לגבי מהלך מסויים שבעת חברי רפ"י לשעבר בכנסת. דיין היסס אם כל השבעה יצביעו לרוחו. הוא שאל את פרס: שמעון, אתה חושב שכולם יצביעו אתנו? תשובתו של פרס היתה: לגבי ששה אני בטוח...

עם שתשובתו של פרס נאמרה בבדיחות־הדעת הרי שהיא ביטאה תחושה מסויימת, שלא תמיד רצו חברי רפ"י לתת לה ביטוי: לא תמיד ידעו חברי רפ"י מה יעשה בסופו של דבר דיין. תמיד הם היו מובלים עד שברגע האחרון מצאו עצמם עזובים על־ידו. אולי משום כך גילו הפעם הססנות כלפי צעדו של משה דיין. אין זה אומר, כי ביסודם של דברים אין רוב אם לא כל חבריו מסכימים לתפיסתו המדינית, אבל מן הבחינה המעשית שוב אין מהרים לשבור מסגרות קיימות. אף אחד, ודאי לא מבין אלה אשר מהווים חלק מן השלטון, אינו רוצה ללכת למדבר אל ארץ לא זרועה. הסדר־הצעדים של משה דיין כלפיהם, מדי דברם בו, אינו מעודד במיוחד.

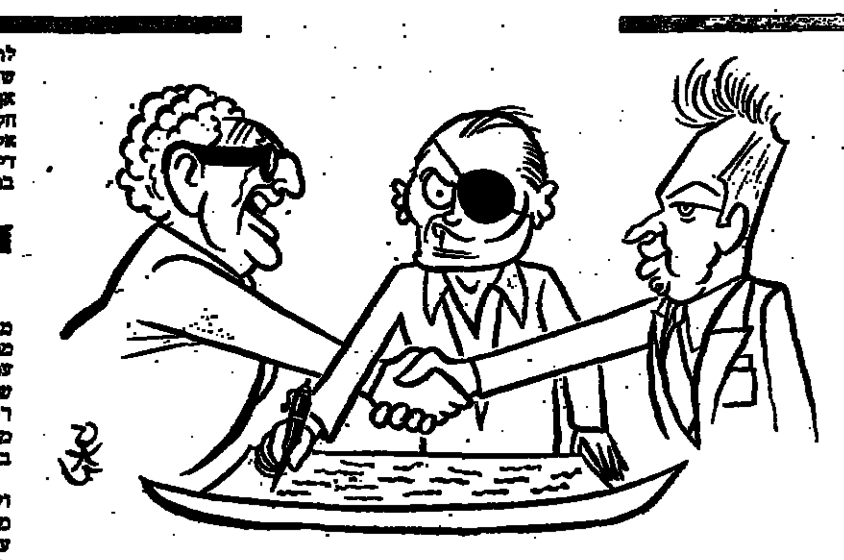

„תכנית רוג'רס" ועוד פחות מזה

ואולם דווקא חולשה זו של משה דיין מעידה אולי כי אין הוא מסוגל למערכות מתוכננות. אם ירצו חבריו, כל חבריו, ללכת עמו, אין לדעת כרגע בבירור; אבל אין ספק שהוא לא ירפה מלהתריע על מה שהוא רואה כחולשת הממשלה — היסחפות אל תוך מהלכים מסוכנים, שמקורם ביוזמות בלתי בשלות של וושינגטון.

על האני־מאמין שלו לגבי עתיד יהודה ושומרון, כחלק מן „הציונות הגדולה", שהוא מאמין בה, עומד דיין בספר שהוא שקוד על כתיבתו בעצם הימים האלה. בספרו, מספרים מי שהציצו לכתב־היד, תבוא לידי ביטוי משנתו המדינית, וגם הוא מוסיף לטעון, כי ישראל, גם מן הבחינה הבטחונית, אסור לה להיפרד מיהודה ושומרון.

נראה, כי חששו של דיין איננו בסופו של דבר מאיזו פשרה קטנה ביהודה ושומרון. חששו הוא שהפשרה המתרקמת אי־שם, גם אצל האמריקנים, היא „במקרה הטוב" תכנית רוג'רס ואולי אף פחות מזה (הלא יש לזכור, שכאשר גלה תכנית זו לעולם אף בעליה לא טען, כי זוהי המלה האחרונה. הוא בפירוש רמז כי יתכן ועוד יידרשו פשרות משני הצדדים). בכל מקרה פשרה במקרה כזה, בכל שהדבר נוגע לישראל יכולה להתבטא בצעקר אם לא רק בשטחים...).

זה שבממשלת ישראל מצויים כאלה אשר מוכנים כיום לקבל את תכנית־רוג'רס אינו בגדר סוד. אבל אפילו אלה הם מיעוט. הנה רבים בממשלה מטיפים לפשרה טריטוריאלית רצינית „תמורת שלום", כפי שאמנם היה להיווכח שוב גם מתוך הדיון שנתקיים השבוע בממשלה לרגל ביקורו של ד"ר קיסינג'ר.

שר־התיירות, משה קול, הזכיר לממשלה — תכונה היתה בעצם לממשלת־גולדה — את מחדליה בעבר, שלא ידעו, לדבריו, לטפל כראוי בשאלה הירדנית־פלשתינית. מבחינה זו נתמכה בקורת הן לגבי ראש הממשלה לשעבר הן לגבי שר־הבטחון לשעבר. כך, למשל, הזכיר מר קול כי שייך ג'עברי פנה אל ממשלת ישראל שלוש פעמים וביקש שיאפשרו לו לזמן כינוס מנהיגים ערביים מכל תושבי הגדה על מנת ליצור תנועה מדינית לפלשתינאים; ישראל תתחשב בה כשתגיע שעתו של הדיון על הסדר עם ירדן. קול טען אז שיש להיענות לפנייתו זו של ג'עברי מתוך נימוק, שבכך יישלל המונופול של אש"ף הקיצוני על הפלשתינאים ויקום גורם פלשתיני מתון שלמד להכיר את ישראל ולחיות עמה יחד — אבל היה זה קול קורא במדבר. הרוב הגדול, בהשראת גולדה ודיין, דחו את הפנייה של ג'עברי, שבמרוצת הזמן, אולי על כרחו, הצטרף, כי הוא רואה באש"ף נציג חוקי של הפלשתינאים.

עכשיו, כדי שלא נאחר את הרכבת, טען קול, כי חשוב שישראל תנקוט ביוזמה משלה — ולא תחכה לאחרים — לגבי ירדן, תוך נכונות מוצהרת לוותר על שטחים, שאם לא כן ישתלט אש"ף על הענינים ולא יהיה עם מי לדבר. (קול מדבר על הסדר־חלקי על יסוד של נסיגה שיימשך עשר שנים). תמכו בדעתו שרי מפ"ם, השרה שולמית אלוני ואף שרי המערך כיהושע רבינוביץ ואברהם עופר ויש אומרים, כי אפילו אהרן ידין אינו רחוק מתפיסה זו.

„שלום דה פאקטו"

אבל ניכר, כי הממשלה שרויה במבוכה בסוגייה זו: שר־החוץ, יגאל אלון, מצדד בהסדר־ביניים, שיש עמו נסיגה בתנאי שמרכיביו של הסדר כזה יהיו מעוגנים במסמך, שבו יפורטו ההתחייבויות של כל צד כלפי זולתו, — כלומר, „הסדר־ביניים חוזי". ישראל גלילי נגד הסדר־חלקי בטענה שיש עוד מקום ל„דיון ממצה" בשאלה זו ודיון כזה טרם נתקיים. יצחק רבין סבור, וכך התבטא בישיבת הממשלה — כי מוטב עוד להמתין ולתת לזמן לעשות את שלו („נחכה עד אחרי רבאט..."). השרים פרס ויעקבי תומכים, כמובן, בעמדת גלילי, שאין מקום להסדרים־חלקיים אם אלה מחייבים נסיגה, שכן כל הסדר כזה מחייב הליכה לבחירות. אבל, כאמור, מהתבטאויותיו האחרונות של ראש הממשלה, שרשאית הממשלה „לנהל משא־ומתן על כל שלב ולהחליט", ניתן להתרשם, כי רבין עוד לא השלים עם הדעה שמוכרחים ללכת לבחירות לפני שהממשלה תיכנס למשא־ומתן על בסיס של ויתורים טריטוריאליים תמורת „אי־לוחמה". אין זאת אלא שרבין מאמין, שהליכה לבחירות כדי לקבל מהעם את האישור לפשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון תוצאותיהן והיוצבות מבחינתו — אינן מובטחות. אחרת יהיה אם יצליח להגיע לאיזה הסכם עם ירדן, אשר אפשר יהיה להצביע עליו כעל ראשית השלום המיוחל, או על „שלום דה־פאקטו" לתקופה ארוכה — כפי שקורא לזאת יגאל אלון — תמורת נסיגה חלקית קטנה.

מסתבר, כי המבוכה קיימת לא רק בממשלת ישראל. מתוך השיחות עם ד"ר קיסינג'ר מתברר, כי גם וושינגטון שרויה במבוכה, הן לגבי הסיכוי להגיע להסדר עם ירדן והן לגבי מצרים. שר־החוץ האמריקני לא מצא בביקורו האחרון בקהיר את אותה מצרים, שהכיר אך לפני חודשים מספר. מצרים ספקנית יותר לגבי יכולתה של ארה"ב לממש את תקוותיה לקבל שטחים נוספים מידי ישראל על בסיס של „הפרדת־כוחות" בלבד — היינו, ללא כל תמורה מדינית מצד מצרים.

וושינגטון ערה אישה ככל כלפי החיזור המקביל של קהיר אחרי מוסקווה. מסתבר, כי גם לקיסינג'ר אין תשובות מעשיות כיצד ניתן לקדם הסדר־ביניים. אף הוא תוהה מה תעשה סוריה (המתנגדת להסדר־ביניים ומסיתה את מצרים ואת ירדן לבל יתכנסו להסדרי־ביניים עם ישראל, אלא ידרשו הסדר־כולל — בתנאי, כמובן, שישראל תתחייב לחזור אל הקווים של 1949 ושתוקם מדינה פלשתינאית עצמאית בגדה וברצועה) ומה יהיה אחרי רבאט. וקיסינג'ר אינו יודע אם ניתן לבודד את סוריה ואם לא תתחדש האש בצפון אם לא יובטח הסדר גם עם סוריה, מיד לאחר מצרים (אם אמנם יוחלו שיחות בין ישראל לבין מצרים) ולפני ירדן, שכן דמשק רואה עצמה צמודה לקהיר — במלחמה ובהסדרי־הפרדה.

מבוכה זו של ארה"ב עלולה להוליד יוזמות שתכליתן „למנוע מלחמה" וזהו דבר מסוכן לישראל. המחיר של „מניעת מלחמה" הוא תמיד גבוה מפני שהוא א־סימטרי, אין הוא פרי מו"מ בין הצדדים, אלא דבר שהוא נגזר בתנאים של לחץ — במקרה זה לחץ אמריקני — המחייב ויתור על עמדות עקרוניות: משלום הולכים ל„אי־לוחמה" ומאי־לוחמה ל„הסדר־ביניים חוזי", שחשיבותו לא בחוזה אלא במרכיביו, ועל המרכיבים חייבים להתפשר מפני שהטענה האמריקנית נהיית תמיד שמוטב מרכיבים לא־כל־כך טובים, אבל עם סיכוי לרגיעה, מאשר מלחמה...

דומה, כי המערכה של דיין מצידה הענייני תהיה נגד כל ויתור אפילו אם יוביל הדבר למלחמה, מפני ש„פשרה טריטוריאלית" כעין זו שמדברים עליה בממשלה תוביל בהכרח במרוצת־הזמן למלחמה בתנאים אסטרטגיים גרועים יותר.

„מיפגש פיסגה"

ודאי, משה דיין מבקש לחזור לשלטון. כלום יכול מישהו להניח, כי ירצה להיכנס להיסטוריה כאיש אשר הוצרך לפרוש מן החיים המדיניים בגלל המחדל הנורא (אגב, חלק נכבד בספרו מוקדש למלחמת יום־הכיפורים תוך נסיון להוכיח כי לא בו יש לתלות את קולר המחדל) ובתור שכזה ייזכר, אם לא ישוב לחיים הפוליטיים ויטביע עליהם חותם אחר.

רבין דיבר נגד מיגבן במזרח־התיכון. זהו הדבר שבעצם דיין מדבר עליו גם בלא שנזקק למושג אכזרי זה. ההתיכות יקשה על רבין מול משה דיין, מפני שהוא יצטרך להוכיח כי ויתורים טריטוריאליים ידחיקונו מ...מיגבן בעוד אשר דיין טוען, כי יהודה ושומרון אינה רק ענין לזיקה היסטורית, אלא בראש ובראשונה בטחון. (בקווי־היסוד של הממשלה (סעיף 4) דובר על „הגברה הקמתה של היאחזויות והתנחלויות קבע כפריות ועירוניות על אדמת המולדת" ועל כך אמר דיין: 'איני חושב שזאת התיישבות ספר רומית ביהודה ובשומרון, שבאה רק כדי להבטיח את הגבולות ולא את הבטחון'...). היה זמן, שדיין, (ביחד עם מנחם בגין) הציע להחיל את המשפט הישראלי על כל יהודה ושומרון. לימים דיבר נגד סיפוח. זו אולי 'חוסר עקביות' מצידו, אבל הוא מעולם לא הסכים לוותר על אחיזה ביהודה ושומרון.

אומרים לנו, כי מזכירה החדש של מפלגת העבודה, מאיר זרמי, הגה באפשרות לקיים כעין 'מיפגש פיסגה' מפלגתי כדי לקרב את כל 'הפורשים' — דיין אבן ואחרים — מתוך מגמה ללכד את השורות לקראת בחירות אפשריות. בצעדו האחרון הוכיח דיין, כי יש לו 'מחיר' ואם רוצה בו עדיין מפלגת־העבודה היא תצטרך לשלמו.

אם רצה משה דיין בצעדו המפתיע האחרון להוכיח שהוא קיים ויש להידבר עמו — אם זו בלבד היתה כוונתו, הרי שמטרתו, כמדומה, הושגה. דיין קיים ואין מפלגת העבודה יכולה על נקלה להרשות לעצמה את המותרות להיפרד ממשה דיין בלא שיבולע לה. אחרת — עשוי דיין להוסיף ולהפתיע.

אש"ף וסאדאת — וועידת ז'נווה

מאת פיליפ בן

סופר „מעריב" בארה"ב

נשיא מצרים, כמוהו כישראל, ארה"ב וסעודיה, איננו רוצה בחידוש הוועידה — רוסיה, סוריה ואש"ף רוצים בו ✶ משימתו של קיסינג'ר היתה „לסדר את הענינים" בשביל סאדאת ✶ ייתכן שאחרי ועידת־הפסגה הערבית בראבאט יעיזו סאדאת וחוסיין להכריז על נכונותם למו"מ נפרד ✶ משחק פייצל אחרי הקלעים והגורם של מחיר־הנפט

אחרי החלטתה של עצרת האו"ם להזמין את „הארגון לשחרור פלשתין" להשתתף בדיון בשאלת ארץ־ישראל, שייערך כנראה בראשית נובמבר אחרי ועידת־הפסגה הערבית ברבאט בירת מארוקו, אין ספק שנציגי אש"פ — מן הסתם יאסר ערפאת עצמו — מתכוונים לבוא לניו־יורק כשחיוך חביב על שפתיהם ודברי־נועם בפיותיהם.

„אין אנו מתכוונים לדרוש מיד שום צעד דראסטי", — אמר דובר של אש"ף דקות אחדות בלבד אחרי שאושרה ההחלטה, — בחזרנו אל האו"ם, שבנובמבר 1947 יצאנו ממנו כפליטים, כדי לתבוע את זכויותינו — אבל גם מוכנים ליטול על עצמנו את אחריותנו ואת חובותינו". ומיד התחיל הדובר לצייר תמונה ורודה של „פלשתין דימוקראטית", שבה יהיה שוויון־זכויות לכל — למוסלמים, לנוצרים וליהודים, וכולם ישבו בה כאחים.

אך זמן קצר לפני כן דיבר נציג ישראל יוסף תקוע על גורלם של היהודים במדינות דימוקראטיות מן הסוג הזה כגון אלג'יריה, תימן או סוריה. אולם דעת־הצבור הבינלאומית משולם לא הצטיינה בזכרון טוב ובכושר לחזות את העתיד הקרוב — וכיום עוד פחות מבעבר.

○ נאומים מול מציאות

לא זו בלבד שבשבועות הקרובים צפוי מבול של דיבורי־נועם. בגורדי־השחקים של מרכז האו"ם, שיציירו אידיליה „פרוגרסיווית" ו„דימוקראטית", שלמרבה הצער אין כמוה בשום מקום בעולם ובוודאי לא בארצות ה„משוחררות": צפוי גם הר חוק למדי בתורגים, המוכנים תמיד להגיה, שכל הירדש ערובה לאיכות בצידו.

עם זאת ברור, כי הופעת אש"ף באו"ם איננה צומחת מטאקטיקה פוליטית מוקשרת במיוחד, אלא מן היזמה הצבאית של הערבים בשלב הראשון של מלחמת יום־כיפור ושימוש מסוכן בנשק־הנפט. „הענות הנאציים" הכבודה ביותר מעל בימת־האו"ם, אף שאין למעט בחשיבותה, לא תשנה את המציאות ברמה־הגולן, על גדות הירדן ובמדבר־סיני.

על מציאות זו שוחח שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, בסיורו במזרח־התיכון ובארצות המערב. מקורבי שר־החוץ, שתפקידם הרשמי הוא לדאוג לפרסום — שהוא כיום חשוב כל כך לא רק בארה"ב, אלא למדינאים ולפוליטיקאים בכל משטר בכל חלקי־תבל — מכריזים (כמו תמיד), כי המסע נתברך בהצלחה. שפרטיה צריכים להישמר בסוד.

○ סאדאת רודף „הצלחות"

אולם נראה שלא קשה להרים קצה־כנפו של לוט־הסודיות. הדברים, שעמד עליהם ד"ר קיסינג'ר במסעו האחרון, דומה שהם מצטמצמים בנקודות אחדות בלבד:

נשיא מצרים, אנואר סאדאת, על אף אכזבתו שמצרים לא קיימה אף אחת מהבטחות־הסיוע שמיהר הנשיא־לשעבר ניכסון, עודנו מתייחס בחשדנות למוסקווה, והוא מעדיף את התלות בוושינגטון. אולם עליו להוכיח, שמדיניותו זו כדאית; כי אף שמעמדו בתוך מצרים כיום מבוסס יותר משהיה לפני שנה, עדיין הוא רופף למדי. לכן זקוק הנשיא סאדאת ל„הצלחה" מיד, והוא סבור שרק האמריקנים יכולים לספק לו הצלחה כזאת תוך זמן סביר וללא סיכון חמור מדי: נסיגה נוספת — מוגבלת — של צה"ל בסיני.

בזאת הוא רוצה — אלא שהוא חושש לומר זאת, שמא יגנוהו בעולם הערבי כולו כמסכים לשלום נפרד — דבר שלעולם לא יודה בו בפומבי. לכן הניח לד"ר קיסינג'ר „לסדר את הענינים"; וזו משימה קשה ביותר — אף שדומה כי בירושלים אישר ראש־הממשלה יצחק רבין באוזני שר־החוץ האמריקני מה שכבר אמר לו בוושינגטון, כנגד ההבטחה שאם בעוד חודש או חודשיים או בעוד שנה או שנתיים יחדשו הערבים את המלחמה, לא תחסר ישראל „פאנטומים", טנקים וטילים מובחרים.

דומה שכמו בספטמבר בוושינגטון, כן באוקטובר בירושלים הביע מר רבין באוזני ד"ר קיסינג'ר את נכונותה של ישראל לנסיגה קלה נוספת בסיני, ואולי למסירת המינהל בחלק מעבר־הירדן מערבה בידי חוסיין מלך ירדן — כנגד ויתורים מסויימים מצד הערבים. ביחוד בתחום הצבאי, ביתר דיוק: התחייבות להרחיק את צבאותיהם ואת חימושם מגבולות ישראל.

אלא שיש שתי אבני־נגף כבדות: סוריה ואש"ף. סאדאת וחוסיין אולי הקסום להם תוכנית, המעציקה להם יהגרותנת. אבל סוריה? גולן איננה סיני. אורכו 20 ק"מ ולא כמה מאות קילומטרים. איננו ניתן לחלוקה — בעצם כבר חולק פעם.

יותר על כן, סוריה תלויה כיום במוסקווה יותר משהיתה תלויה בה מעולם — ומוסקווה רוצה בוועידת־ז'נווה — מסיבה שלא קשה להבינה: זהו הפורום היחיד, ששם יש לה דעה מכרעת בכל נושא מזרח־תיכוני.

○ משחקו של פייצל

מאותה סיבה עצמה אין הנרי קיסינג'ר רוצה בז'נווה, וישראל איננה רוצה בה. וגם סאדאת איננו רוצה; ואולי תשובה מזו: שותפו האולי בעל ביותר הקרוב ביותר, פייצל מלך סעודיה — שהוא אולי המנצח האמיתי היחיד במלחמת־יום־כיפור — גם הוא איננו רוצה בוועידת־ז'נווה.

פייצל משחק תפקיד חשוב אחרי הקלעים. משחק מורכב ביותר. באופן רשמי הוא המבוקש שבתומכי אש"ף ושל שאר ארגוני המחבלים הפלשתינאים, החשוב שבמממניהם. אך לאמיתו של דבר הוא משלם להם, כדי להרחיקם מארצו. אין בלבו על המלך חוסיין שיחסל את המחבלים הפלשתינאים בארצו ושמתכוון לחזור על כך בשעת הצורך. ולא זו בלבד, אלא שיש רושם כי פייצל מעודד את סאדאת לעשות עסקה עם האמריקנים, ולא עם הסובייטים.

הארגונים הפלשתינאים, החוששים מפני ישראל, מפני קיסינג'ר ומפני סאדאת, רוצים בוועידת־ז'נווה. העובדה, שהזמינו אותם אל האו"ם, איננה מרגיעה אותם — ביחוד שגם ירדן הצביעה בעד הזמנתם: הלא גם ילד יבין, כי הבדואים של הצבא הירדני לא נעשו פתאום מכניסי־אורחים כלפי אותם האנשים, שאך לא מכבר טבחו בהם טבח אכזרי.

יש פרשנים הסבורים, שאחרי ועידת־הפסגה ברבאט יהיה לסאדאת אומץ־לב לדבר בגילוי־לב יותר, ולהגן על זכותן של מצרים ושל ירדן למשא־ומתן נפרד עם ישראל. תהיה זו גישה שונה מאוד מן הסיום המקובל של ועידות כאלה, בייחוד ועידות־פסגה ערביות. כלפי חוץ, על כל פנים, צפויה הבעת אחדות איתנה: לא משא־ומתן נפרד, רק ביחד, ורק אש"ף כנציג הפלשתינאים.

○ בעיית מחירי הנפט

אבל אחרי הוועידה אולי יהיו ידיו של סאדאת חופשיות, וגם ידיו של חוסיין, אפילו יגנו אותם אסד וערפאת.

עוד בשורה טובה הביא ד"ר קיסינג'ר מן המזרח התיכון: פייצל הבטיח לו לפעול להוזלת הנפט, שאך לא מכבר אמרו נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד, וד"ר קיסינג'ר עצמו, כי מחירו הוא בגדר סכנה ראשונה במעלה לרווחת העולם, ליציבותו ואף לשלומו.

בייחוד דיפלומאטים והמפולנים ערביים ביקשו לראות בהכרזות אלה איום ישיר על ארצותיהם. אולם המציאות פרוזאית יותר: מנהיגי ארה"ב נחרדים מפני ההשפעות של מחירי־הנפט המופרזים על המשק האמריקני ועל משקיהן של ארצות רבות באירופה המערבית, באפריקה ובאמריקה הלאטינית, של יאפאן ושל הודו.

הם מבקשים להינתק מן התלות ביבוא־הנפט, אך הדבר יצריך שנים. בינתיים הם מבקשים לצמצם במקצת את הצריכה בארה"ב עצמה ולהנהיג כעין צנע, אם כי אין זה, בעצם, אלא נסיון לצמצם במקצת את הבזבוז. הם יודעים, שאין זה ענין מקובל על הציבור שלהם, ואין צפויה לו הצלחה מהירה. בנסיבות אלה יש משקל מסוים להבטחה בדבר הפחתת המחירים, אף שהבטחות כאלה כבר נשמעו לרוב ומעולם לא קוימו.

אם, סאח...

...שלום באזורנו

עיריית קרית־שמונה
מכרז מס' 7/74
פרס ראשון —.1,500 ל"י
פרס שני —.1,000 ל"י
פרס שלישי —.500 ל"י
אברהם אלוני

صكنا من الاصل

صكذا من الاهل

מנחם בגין

תנועת עצומה עממית

א.

הסיטה הוא מדהים, כמעט דמיוני, אך אמיתי. אלה אשר עשו לעצמם שטיפת מוח בסיסמה שלום תמורת שטחים, הגיעו למדיניות של שטחים תמורת אי־שלום. לחוקא החוגים הרש־מיים מזכירים לנו, כי אין זה מצי־אותי לדבר, בימים אלה, על הסכם שלום כולל. על מה, איפוא ניתן או צריך לדון, לדעתה של הממשלה, אשר רוממות השלום בגרונה וחרב הנסיגות בידה?

התשובה ידועה. נעשה הסדרי בי־ניים, כלומר נבצע נסיגות, אם אויבינו יבטיחו לנו אי־לוחמה. אבל התברר, בימי ביקורו האחרון של ד"ר קיסי־נג'ר, כי גם „תמורה" זו נחשבת לבלתי־מציאותית. שאלה ריטורית, מוחצת, הוטלה לחלל האוויר: איך אפשר לדרוש מסאדאת, כי יבגוד בעמו ובמרעיו בצפון ובמזרח, בהוד־עה על אי־לוחמה בעד העברת שטח נוסף בסיני לשלטונו?

לשאלה כזו, כידוע, אין תשובה. הוא לא יכול לבגוד. משום כך, אין טעם לעמוד על תביעה „קיצונית". מהו, איפוא, המוצא? הן אם ישראל תעמוד בקשיחות העיקשת האופיינית למר רבין על אי־לוחמה, לא נתקדם בנסיגה להסדר. האלטרנטיבה, רבותי, מהי האלטרנטיבה שלכם? שואל ד"ר קיסינג'ר ומקמט את מצחו הרם. אתם, בעמדתכם, הקיצונית, הבלתי־סבירה, תוליכו למלחמה.

באין תשובה ישראלית להטחה זו, מבקש פתרון אשף הניסוחים. השבוע כבר למדנו מה יוצא ממצחו. „פקיד בכיר" בפמלייתו של מזכיר המדינה הספיק להודיע מן המטוס, כי ייתכן שיוצע לצדדים להסכים לאי־לוחמה... לשנה.

כפתור ופרח. אנחנו ניסוג המישים קילומטרים לפחות, מן המיתלה וה־גידי, תמורת שנת אי־לוחמה. במלים אחרות, ובמפורש, כעבור שנים־עשר חודשים תיפול מן הביטוי המורכב „אי־לוחמה" המילה הקטנה „אי"־ ו־יוכלו לתוקפו חלקו השני — בהס־כמתנו מראש!

משל למה הדבר דומה? בני ישראל עומדים למרגלותיו של הר סיני. הם רואים את הקולות. הם שומעים: לא תרצח. ומיד נאמר להם, בלחש או בקול, כי ה„לא" יחייב שנה אחת בלבד.

יש יסוד להניח, כי לאי־לוחמה שכזו יכולים להסכים אפילו אסד וגם חוסיין תמורת נסיגות ישראליות בגז־רה הצפונית והדרומית, ואז תהיה לנו אי־לוחמה מושלמת תמורת התקדמות לריסוק המדינה בכל שלוש החזיתות. כעבור תריסר ירחים, יאמרו לנו, על יסוד תקדים מובהק, כי בעד נסיגות נוספות, לכיוון קווי 4 ביוני 1967, אפשר להשיג הארכת אי־הלוחמה, נגיד, לשנה. חדשים נוספת. אם לא נסכים להאריך, או לעקרון, יכנס לתוקפו מצב המלחמה במלוא משמ־עותו, על פי ההסכם המשולש: מדי־נות הזימות הערביות, אחינו ד"ר הנרי קיסינג'ר, ומדינת ישראל.

אי־לוחמה לשנה אחת... ההיסטו־ריה, אמר נורדוי, היא בדרך כלל עצובה, או מגוחכת, אך היא יכולה להיות גם אירונית. בפרוץ מלחמת־העולם השניה הודיע מוסוליני כי איטליה נמצאת במצב של אי־לוחמה (Non-Belligerency) כעבור שנה בקירוב נכנסה איטליה הפשיס־טית למלחמה, בהניחה, כי כבר אפשר לחלוק שלל. מאז חלפו 35 או 34 שנים. ולאחר כל הנסיונות שהיו מנת חלקנו מציעים למדינה יהודית, מוקפת שו־אפי החרבתה, אי־לוחמה לשנה תוך קירוב צבאותיהם אל מרכזי האוכלו־סין, אל לבה של המדינה.

זאת, איפוא, המדיניות. שטחים בעד אי־שלום. אך מבחינת העתיד השתי־משנו בלשון המעטה. פירושה האמיתי של קלות דעת זו הוא מלחמה בתנאים נוראים ביותר, מתוך אפשרות של גרימת אבדות בנפש, גם בקרב האו־כלוסיה האזרחית, אשר את מספרן חרד הלב להעלות על דל השפתיים, או על חודו של עט. למצב כזה עלולה להוליכנו ממשלת הנסיגות ה־מתכחשת לזכות, לבטחון ולשלום גם יחד.

ב.

ובכן הסכנה המוחשית, המתקרבת, בזמן ובמקום, נקרא העם לומר את דברו. זו משמעותה של עצומת האזרחים האומרת:

לכבוד הכנסת,

אנחנו, אזרחי ישראל החתומים מטה:

על יסוד זכותו של עמנו לארץ־ישראל, לבטחון, להתנחלות ול־שלום, קוראים לכנסת להבטיח, כי יהודה ושומרון לא יימסרו לשום שלטון זר.

אמנם כן, אנחנו, אזרחי ישראל, החופשיים לחשוב ולבטא את דעתנו, צריכים כולנו להתייצב למערכה ה־מדינית העשויה, או עלולה, להכריע את עתידנו. את מהותה של מערכה זו אגדיר בפשטות: להבטיח כי לילדים שלנו תהיה מולדת. כי יש מי שקם לנסות ולגזול אותה מאתנו ומהם.

מפעל העצומה נפתח בסימן הצלחה ברוממת רוח. ציבור אדיר, ללא הבדל השתייכות מפלגתית, כבר נענה ל־קריאה. ויד החותמים עודנה נטויה. בשבוע הבא יסתיים השלב הראשון של החתמת האזרחים. בשלב השני יעברו מתנדבים מרובע לרובע, מבית לבית, מדירה לדירה ויגישו לאזרחים את העצומה לעיון ולחתימה.

יש יסוד לתקווה, כי הם יתקבלו בסבר פנים יפות ובהיענות חיובית. הן זה אחד המצבים המיוחדים, שבהם ניתן לומר לכל אזרח: Tua Res Agitur או, בתרגום חופשי, עניינך שלך הוטל על כף המאזניים. קום השמע דברך, כלפי פנים וכלפי חוץ כאחד.

לא הכל קיבלו את מפעל העצומה בסבר פנים יפות. „דבר" הספיק לכנו־תה „עצומת רחוב". נחמד מאד. ה־סוציאליסטים שלנו והרחוב, הממלא אותם סלידה אריסטוקרטית ממש. לוא בעל אחוזה ברוסיה הצארית היה כך מעקם את אפו הזדין לגבי פעולה עממית, היו בוודאי כל אנשי הקידמה מוקיעים אותו על התנשאות דוחה מעל העם הפשוט, המשתמש בזכותו להתאגד ולהשמיע קול, כפי שהתבטא מר דיין.

אבל הסוציאליסטים שלנו, אשר הש־מנתם הוא תהליך מתמיד וגובר, מר־שים לעצמם לבעוט בהמוני בית יש־ראל, בתוכם, כמובן, רבבות פועלים, רק משום שהם חותמים בדרך, הקריה, רחוב, על מסמך טוב הנוגע למולדתם, לארץ חייהם. עצומת רחוב. נחירי אריסטוקרטינו מתכווצים. העצומה אי־נה לריחם, לא רק לרוחם.

סוציאליסט בלהב אחר טען, כי פניית האזרחים לכנסת נועדה „להפיל" את הממשלה. במלים אחרות, אסור להם, לאזרחים „ברחוב", להתבונן טענותם לפני בית־הנבחרים. כך מלמ־דים אצלנו דמוקרטיה מהי. אפילו ברוסיה הקומוניסטית כבר אין מקב־לים גירסה זו. יהודים וגם בני עמים אחרים פונים בכתב, במקובץ, אל הסובייט העליון ודורשים את קיום זכויותיהם האנושיות והלאומיות. אבל במדינה הנשלטת על־ידי מערך נבון, אחת פתחים, נחשב השימוש בזכות הטבעית, כפי שהוגדרה בחוקת ארצות הברית To Petition the Government להתירה תחת אושיות ה־דמוקרטיה.

הסילוף הזה של מושגי יסוד, כאילו דמוקרטיה מתבטאת בהצבעה פעם אחת בארבע שנים, ומאז היא קורמה חייב האזרח לשים מבטחו בממשלה ובכל אשר תעשה או לא תעשה, בבחינת האימרה הנלעגה: בעלי השררה יודעים טוב יותר. אין רעה רוח אנטי־דמוקרטית הבלית יותר מזו.

דמוקרטיה פירושה: עירנות מתמדת של העם, גם בין בחירות לבחירות. בהתעורר בעיה לאומית, מדינית, חב־רתית, או משקית גדולה, חייב הציבור לקום, לפעול, להגיב, לתבוע, שאם לא כן תהיה מנת חלקו עריצות הרוב או המיעוט. אחת הדרכים הדמוקרטיות הנאות ביותר כנגד סכנה זו היא עצומת אזרחים בני־חורין, הבעת דע־תם הגלויה האמיצה לפני בית־המחו־קקים, המפקח על פעולותיה של ה־רשות המבצעת.

ג.

מפעל העצומה נפתח באורח מקרי לחלוטין בסוף השבוע שבו נעשו מאמצי התנחלות ביהודה ושומרון על־ידי דור מאמינים נפלא. קראתי, כי שר הבריאות הביע בישיבת הממ־שלה מורת־רוחו על יחסו, העדין מדי, של צבאנו למתנחלים. מר שם־טוב טען, כפי שנמסר, כי צה"ל צריך „להראות לאנשים אלה את כוחו הדוער".

כה דיבר אחד המנהיגים של מפ"ם, אשר כונה לאחרונה נושא המצפון הסוציאליסטי בממשלת המערך. שר הבריאות נושא עיניו ליום, שבו חיי־לים במדים יכו חיילים בלא מדים, המוכיחים את דבקותם באדמת ארץ־ישראל. אנ ייטב להם, לעם ולבריאותו.

אבקש רשות לענין לכבוד השר, כי ימיר את געגועיו לשליחות יד יהודי ביהודי בדאגת אמת להבראת חולי ישראל. הפעם אספר באזניו משהו מנסיונו האישי. לפני זמן מה נצטוויתי לבלות לשבוע ימים בבית־חולים גדול. הטיפול שניתן לי על־ידי הרופאים והאחיות היה למופת; לא ייתכן יחס מסור יותר לחולה למען יבריא. כמי שאני, ברוך השם, שבתי לאיתני. הודות לד"ר לוריא וכל עוזריו. יכולתי גם להיווכח כי כזהו יחסם לכל החולים, הזקוקים לעזרתם.

אבל באילו תנאים עובדים הרופאים והאחיות ומתרפאים החולים? שומו שמים! יתכן, כי רק בארצות הנחש־לות קיימים תנאים „לורסיים" כאלה. כאב לי לראותם אצלנו. גם בשטחי ובבלמתי, כאדם וכיהודי. אפילו ב־ארצות הגולה דאגו עמנו לבתי־חולים ראויים לשמם, ולפני קום המדינה התגאינו כולנו בשירותים הרפואיים המצטיינים שלנו. ואילו עתה, 26 שנים לאחר חידוש העצמאות, לאילו פרוז־דורים ולאילו תנאים הגענו בבתי החולים שלנו?

שר הבריאות, כזכור, היה, במשך השנה שעברה בין דורשי האחריות המיניסטריאלית. ובכן? בינתיים הוא מבטא אותה על ידי משאלה, כי הפרוזדורים בבתי חולים, העמוסים לעייפה, יתמלאו עוד יותר בפצועים, שיחושו, כדבריו, את נחת זרועו של צה"ל. אולי תעשה משהו, שר הברי־אות, בכיוון הפוך. כדי שהפרוזדורים בבתי־החולים יהיו מעברים נקיים, חופשיים, כמקובל בכל ארצות תרבות.

אם כך מדבר מנהיג חשוב של מפ"ם, אין פלא כי צעירים מרחיקים לכת ממנו. בעתון „ג'רוזלם פוסט" קראתי, כי בשבת שעברה הפגינו בחיפה נערי „השומר הצעיר" השמי־עו, בין השאר, קריאה: „בגין לשאטה, עראפאת לכנסת".

מילא החלק הראשון. אנו רגילים, רגילים. הנערים האלה אולי אינם יודעים, כי חברי ואני היינו בבתי־כלא ובמחנות ריכוז, בכל מיני „שא־טות", כדי שגם הם יוכלו להיות אזרחים במדינה יהודית חופשית. אך לא הייתי מקיים את חובת הכנות לפני קוראי הנכבדים, אלמלא הודיתי, כי בשניה הראשונה, שבה הופנו העיניים לסיסמת החמד, עברה צביטה קלה בלב. אך אין זה אלא שבריר של רגע. מיד מתגברים ואומרים: אין דבר. הצמדים הידועים הם החיים. גבעה נישאת, תהום עמוקה; אור וחושך; צדק ורשע; אמת וכזב; מסירות ומוסרות; אהבה ושנאה. אין דבר. על שנאת חינם נשיב באהבת חינם. גם אלה ילדינו; ואולי אין זו אשמתם שחינוך מרע העבירם על דעתם.

אבל, ריבונו של עולם, החלק השני. עראפאת לכנסת? לא מספיק להם, לנערי „השומר הצעיר", שעראפאת נתקבל לאו"ם; הם קוראים לו לשבת בכנסת, תחת תמונתו של הרצל, אולי יחד עם שר הבריאות? האם מקיבוץ שמיר מוליכה הדרך לבית הנבחרים בירושלים? האם רוח היודנראט — לא בגולה הדוויה אלא במולדת — כבר חולה מרחפת על פני התהום?

אני מציג את השאלות החמורות האלה באוזני מחנכיהם של הנערים שהשמיעו את הסיסמה על שאטה והכנסת. היזהרו, רבותי, וזיכרו את נסיונכם. היו ימים אפלים שבהם קראתם לרצחם של המנהיגים בשם מנהיגם הגדול של כל פועלי העולם, המתופפים בצילו, ובחדרי האוכל של הקיבוץ, הראויים למלון מפואר, הנפ־חם את דיוקנו, המשופם של יוסיף ויסריונוביץ' סטאלין. איזה פרי באו־שים בקרב דור הלוכים הצמיח חינוך מאמלל זה — אתם היודעים. עתה, שימרו לנפשות צעיריכם, פן...

ד.

אולם מול התופעות השליליות ה־אלו הסבה לנו השבוע תנועת העצומה העממית נחת רבה. שמענו דברים מרגשים לעת חתימה. „אני חברת מפא"י ותיקה, ואני חותמת", אמרה אזרחית אחת. שניה הודיעה: „אינני שייכת למפלגתכם, אבל על זה צריך לחתום כל יהודי". אנשי מדע דגולים חתמו, בירכו והבטיחו עזרה. המעגל מתרחב מדי יום ביומו. בכמה מקומות כבר הוברר, כי מספר החות־מים בהם על העצומה עולה בהרבה, עד כדי הכפלתו, על מספר הקולות שניתנו שם לליכוד בבחירות האחרו־נות לכנסת.

אזרחית דיברה אתי בטלפון. לא אבתה לומר את שמה. אך סיפורה הוא העיקר. „אני רוצה", אמרה, „לחתום. אך איני יודעת היכן חותמים (טענה צודקת; בהתחלה יש תמיד ליקויים) שיכבתי, הוסיפה, מכירים שלי, שגם הם יחתמו על העצומה (כל הכבוד). אבל קצת התביישתי בפניהם על אשר לא יכולתי להודיע להם, היכן חות־מים". ביקשתי את סליחתה של האזר־חית הטובה, ונתתי לה עצה. היא הודתה באדיבות והפטירה: „כמעט שהחלטתי לוותר על החתימה, אבל בני בצבא השפיע עלי, כי אלך ואחתום".

ברוח זו של בני הדור הצעיר ה־מופלא, אשר לו זכינו, והוא תוחלת אהבתנו, נפעל כולנו למען עמנו וארצנו. הנני קורא לידידים בכל סיעות הליכוד, ובהדגשה טבעית לכל חבריה של תנועת החרות, לוותיקי בית"ר, אצ"ל ולח"י, כי יתנדבו למלא־כת הקודש ויפנו לכל איש ואשה בישראל, כן, מבית לבית, יום אחר יום, בקריאה אדיבה לחתום על העצו־מה האזרחית:

יהודה ושומרון לא יימסרו לשום שלטון זר; זכותנו היא; ובטחון החיים לנו ולילדינו.

כך נעזור לעמנו להבטיח את עתידו בארץ־ישראל.

החתמה וחתימה טובה.

יעקב שרת ■

שמועות זדוניות

קיסינג'ר צ'יק בא, קיסינג'ר צ'אק נסע ● צ'יק צ'אק הממשלה בחצות התכנסה ● מדוע ולמה לא למחרת הבוקר? ● מה גרם לשרינו גם הלילה לא לוותר על שינה כבפוייר־פוקר? ● מה פשר הדחיפות, מה היה פתאום כל כך גורלי? ● שום דבר מיוחד — סתם תכסיס קיסינג'רי גועלי.

אשף באירגון התעופה, אש"ף באו"ם ● תקוע תוקע בשופר ומתחלק על חומות הטימטום ● בעתונים כבר מתווכחים אם להחרים את העצרת ● מה לישראל ולאירגון בידור השידורים? — נשנית שאלה חוזרת ● סוף סוף אין זה כלל עובדה חדשה ● שמובלעת האו"ם בניו־יורק על־ידי כוש נכבשה ועל־ידי ערב נרכשה ● אך אם להחרים, מהר! אל אפתח פה לשטן ● במרום נגורש אנו ברוב של מאה וכמה אוקטן ● ועד אז השמועה העקשנית אומרת ● שיגאל שוקל ברצינות את החלפת המשלחת ב„כותרת".

הס! השמעתם קול רישרוש ותאניה? ● אלה היו שמרות „סולל בונה" שהתעופפו ברוח שווייצרית מצויה!

משה ואבא יוצאים לארץ האפשרויות והבורסה ● משה שווה 4000, ואבא — 3000 דולר להרצאה על תבוסה ● אבל משה ירצה רק תריסר פעמים לאבחות ● ואבא אבן — כלורים הרצאה לפחות ● צאו וחשבו: משה יעשה 48,000 סלה ואבא 90,000 דולר וסלע ● מה נאמר ומה נדבר, בעצם נתפלל ● עוד מחול אחד והם יגיעו ל„חברה לישראל".

הס! השמעתם קול ביעבוע מבעד לחלון? ● הלכו עוד ששה מליון; של קו צינור אילת—אשקלון!

בת־שבע ובת־דור הנאהבות יוצאות במחול העונה ● השמועה מספרת על מין זיווג בנימה מגונה ● אך מהן שתי אלה נגד צה"ל הכל־יכול ● שהשלים את התקן מלבד להקת המחול ● כוריאוגרף (מי?) ידוע, משופע רעיונות ופעלולים ● כבר הוזמן להעמיד את ריקוד „הסיירת והמתנחלים" ● ובעוד שנתיים ימים כעת חיה ● יזכו אמרגן זריז — והעולם התרבותי כולו — בלהקת הו־הו־אי־אי סריה.

הס! השמעתם קול חריקה והמולה? ● המפד"ל התגוללה הלילה בממשלה!

ויהי בוקר וייקץ המזכ"ל ויחרד ויילפת ● והנה להסתדרות אין עוד סמל למופת ● תחרות פתוחה הוכרזה לאלתר ● והשופטים אמינים נבחרו לפי מפתח לא־פלסתר ● ומקור כהיכן מודיע ● בוועד הפועל מצניק כבר עכשיו ● סיכוי מירבי לסמל שבנעלם מדובר בעצם מחוספס שצורתו עגלגלת ● ומקרוב הוא נראה כיד החבר המיובלת.

עראפאת בעצרת – ומגילת האו"ם

הנסיבות אינן מאפשרות פניה לבית־הדין הבינלאומי בהאג לקבלת חוות־דעת על הזמנת אש"ף לעצרת או"ם

מאת

פרופסור יהודה בלום

עצרת האו"ם קיבלה ביום ב' שעבר, כצ־פוי, ברוב מכריע (105 בעד, 4 נגד, 20 נמנעים) החלטה להזמין את **„הארגון לשחרור פלשתין, נציגו של העם הפלשתינאי, שהינו הצד העיקרי בשאלת פלשתינה, להשתתף בדיוני מליאת העצרת על שאלת פל־שתינה".**

מעבר להשלכות המדיניות והמו־סריות של החלטה זו, שעליהן כבר נכתב ועוד ייכתב, ראוי לתת את הדעת גם על הרובד המשפטי הכרוך בהתפתחות זו, שהיא בבחינת תקדים בתולדות הארגון הבינלאומי, הסותר, לדעתי את מגילת האו"ם ואת כללי הנוהל של העצרת עצמה.

ארגון האומות המאוחדות הוא ארגון של מדינות (סעיפים 3 ו־4 של ה־מגילה) והשתתפות בדיוני הגופים השונים שלו פתוחה עקרונית לפני מדינות בלבד, אלא אם כן נאמר הדבר במפורש אחרת במגילה עצמה או בכללי הנוהל שנתקבלו על־פיה.

יתרה מזו, ההשתתפות בדיוני ה־או"ם מוגבלת בתור כלל למדינות החברות בלבד וכאשר קיימת כוונה לאפשר למדינה שאינה חברה בארגון להשתתף בדיוניו, מציינת מגילת ה־או"ם דבר זה במפורש. סעיף 30 למגילה קובע למשל, כי מועצת־הבטחון תזמין לדיוניה מדינה שאינה חברה בארגון כאשר על סדר־יומה של המועצה עומד סכסוך שאותה מדינה היא צד בו.

ואם ההשתתפות של מדינה שאינה חברה באו"ם בדיוני הארגון טעונה הוראה מפורשת במגילה, השתתפותו של ארגון לא־מדינתי לא כל שכן.

ואמנם, קיימים גופים שונים של האו"ם (כמו המועצה הכלכלית וה־חברתית ומועצת הנאמנות) אשר ל־גביהם קובעת המגילה בצורה מפורשת כי הם רשאים לשתף בדיוניהם גם גופים לא־מדינתיים.

מחבל עראפאת
תקדים הסותר מגילת האו"ם

אפיפיור פאולוס (6)
„שליח בשורת השלום"

■ רק למדינות

באשר למועצה הכלכלית והחברתית של האו"ם, קובע סעיף 71 למגילה כי אותה מועצה „רשאית להתקין סידורים נאותים בדבר התייעצות עם ארגונים לא־ממשלתיים המטפלים ב־שאלות שבתחום סמכותה. היא רשאית להתקין סידורים אלה... גם עם ארגו־נים לאומיים לאחר שתימלך בדעתו של החבר האומות המאוחדות הנוגע בדבר".

בהסתמך על הוראות הללו של המגילה התקינה המועצה את כללי הנוהל שלה, המאפשרים לה להזמין ארגונים לא־ממשלתיים שונים לה־שתתף כמשקיפים בדיוניה ואף לה־שמיע את דבריהם לפניה (סעיפים 83 עד 86 לכללי נוהל המועצה).

הוראות דומות מצויות לגבי מועצת־הנאמנות בסעיף 87 למגילה המאפשר למועצה לקבל כתבי־עצומות ולבחון אותם. כתבי־עצומות שנוהל הגשתם והטפלתם מוסדר בכללי הנוהל של מועצת־הנאמנות (סעיפים 76 ואילך) יכולים להיות מוגשים אף על־ידי יחידים.

בהבדל מן ההוראות האמורות של המגילה, שעניינן המועצה הכלכלית והחברתית ומועצת־הנאמנות, אין ב־פרקי המגילה העוסקים בעצרת הור־אות כלשהן המאפשרות למדינה שאינה חברה באו"ם, ולגוף לא־מדינתי לא כל שכן, הופעה לפני מליאת העצרת השתתפות בדיוניה. שתיקה זו כמובן אינה חסרת משמעות משפטית, ועל רקע ההוראות המפו־רשות של המגילה הנוגעות לגופים האחרים של הארגון, כאמור לעיל, עולה המסקנה הברורה שבשתיקה זו נתכוונה המגילה למנוע הופעת מי שאינו חבר באו"ם מעל במת העצרת והשתתפות בדיוניה.

■ חריג האפיפיור

כללי הנוהל של העצרת משקפים תפיסה זו. סעיף 25 לאותם כללים קובע כי משלחתה של מדינה חברה תורכב מ־5 נציגים, ועל כך מוסיף סעיף 70 ששום נציג (קרי, נציגה של מדינה חברה) לא ישא את דברו בעצרת אלא אם קיבל תחילה את רשות הדיבור מאת היושב־ראש.

משמע, כי רשות הדיבור יכולה להינתן רק למי שהינו נציגה של מדינה חברה.

ואכן, בתולדות האו"ם לא היה, כמדומה, אלא מקרה אחד בלבד שבו הופיע מעל במת העצרת מי שלא היה נציגה של מדינה חברה בארגון. הכוונה לאפיפיור פאולוס השישי, אשר לרגל ביקורו בניו־יורק „כשליח בשורת השלום" נשא דברו לפני העצרת ביום 4 באוקטובר 1965.

הנימוקים הנוהליים להופעת האפי־פיור בעצרת אינם ברורים כל צורכם ומכל מקום לא נתקבלה שום החלטה פורמלית על־ידי העצרת להזמינו להופיע בפניה. נראה שמעמדו המיוחד כראש אחת הדתות הגדולות בעולם גרם שהכל נבוכו מהעלות שאלה מעין זו, שהיתה נחשבת בודאי לקנטרנית ולמחוסרת דרך־ארץ. מה־גם מקום, בנוסף למכותו הדתית־הרוח־נית שלו כראש הכנסיה הקאתולית נחשב האפיפיור גם ראש מדינה חילוני של מדינת־העיר הואתיקן (ש־אמנם אינה חברה באו"ם).

בהקשר זה ראוי לציין, כי כאשר החליטה באחרונה הוועידה בדבר דיני הים בקאראקאס להזמין את אנשי עראפאת כמשקיפים בוועידה, שונו כללי הנוהל של הוועידה (הזהים לאלה של העצרת) במיוחד לשם מטרה זו. משמע, שגם משתתפי אותה ועידה הבינו כי במסגרת כללי הנוהל הקיימים אין הזמנה כזו אפשרית.

לכאורה עשויה להשמע כאן טענה, כי אף אם נכונות כל ההשגות המ־שפטיות שהועלו ברשימה זו נגד חוקיות הזמנתו של עראפאת להופיע לפני עצרת האו"ם, יכולו פגמים אלה לבוא על תיקונם באמצעות שינוי כללי הנוהל של העצרת ה־טעון רק רוב רגיל, הרי הרוב שהחליט להזמין את עראפאת יצביע מן הסתם גם בעד תיקון כללי הנוהל של העצרת.

לטענה כזו — אם תועלה — יש להשיב כי בהתקינה את כללי הנוהל שלה כפופה העצרת להוראות המגילה, וכל הוראה של כללי הנוהל העומדת בסתירה למגילה מהווה חריגה מ־סמכותה של העצרת.

■ זכות וטו

נכון, גם את המגילה ניתן לתקן, אך לשם כך דרוש לא רק רוב של שני שלישים מבין כל חברי האו"ם (דהיינו, בשעה זו 92 קולות לפחות), כי אם גם אשרור התיקון על־ידי שני שלישים מבין חברי הארגון ובתוכם חמש החברות הקבועות של מועצת הבטחון.

במלים אחרות יש לחמש המעצמות הגדולות זכות וטו לגבי תיקון ה־מגילה (דבר זה אף מסביר את מיעוט התיקונים במגילה עד כה — אלה שנתקבלו נגעו בעיקר להר־חבת מועצת־הבטחון והמועצה הכל־כלית והחברתית).

ההחלטה בדבר הזמנת עראפאת להופיע לפני העצרת היא רק דוגמה אחת להחלטות המתקבלות בשנים האחרונות באו"ם בעזרת המכבש ה־ערבי־קומוניסטי־אפריקני־אסייני (ה־חולש על רוב מוחלט בעצרת) ואשר לא היו עומדות במבחן הביקורת המשפטית הצרופה (של בית־הדין הבינלאומי, למשל), אילו הועמדו ב־מבחן כזה.

אולם הרשות לפנות לבית־הדין הבינלאומי בעניין כגון זה לשם קבלת חוות־דעת משפטית אינה נתו־נה למדינות בודדות, כי אם למוסדות האו"ם עצמם. כמובן, אותו רוב ערבי־קומוניסטי־אפריקני־אסייני, אשר ב־טעמים שונים הפך ביקורו של עראפאת, אינו מעוניין בפניה אל בית־הדין שחוות־דעתו עשויה לפסול את חוקיות החלטתו, ובנסיבות אלה נוצר מצב שבו אי אפשר לקרוא תיגר משפטי על החלטותיהם של מוסדות האו"ם, הבאה חוקיותן מפוק־פקת בכל שהיה.

לגור במרכז החיים של ישראל,
לחיות באזור מגורים שקט ונעים,
לדעת שמחיר הדירה שלך
שומר על מקומו בצמרת

ראשון לציון
ברחוב ירושלים, באחת השכונות המרכזיות, הנ־אות והמטופחות, בונה פארלון דירות איכות בנות 3, 3½ ו־4 חדרים, מעלית, מים חמים מר־כזיים, מטבחים מפוא־רים ועוד.
פרטים — פאן־לון, רחוב רוטשילד 50, ראשל"צ, טל. 947043.

בת־ים
במרכז המגורים של בת־ים, מוקמים מגדלי רוטשילד של פארלון. במגדלים בני 11 קומ־ות — נותרו דירות מודרניות בנות 4 חדרים. חניה תת־קרקעית, נוף פתוח לכל הכיוונים, הסקה מרכזית, מרכז קניות ושרותים.
פרטים — פאן־לון, רחוב רוטשילד 22, בת־ים, טל. 883395.

חולון
באזור הצמרת של חולון, ב„נוה פארלון", נבנות דירות מגורים מודרניות מרווחות תוך שילוב באווירה השכונ־תית המיוחדת. דירות „נוה פארלון" הן בנות 3½ או 4 חדרים, בכל דירה מטבח מפואר, מרכזי והסקה מרכזית.
פרטים — פאן־לון, רח' שנקר 47, חולון, טל. 845264.

לוד
באזור היוקרה של לוד, בשדרות דוד המלך, מו־קמים בניני „רמות פאר־לון", ב„רמות פארלון" דירות לוקסוס בנות 3, 3½ חדרים, מים חמים מרכזיים, מטבח מפואר וגימור מעולה.
פרטים — פאן־לון, שד' דוד המלך, לוד.

בני־ברק
ברחוב אבן־גבירול, בין בני ברק לפרדס־כץ, ב־אזור שקט ומטופח, בונה פארלון דירות אי־כות בנות 3 ו־4 חדרים. גימור מעולה, נוחיות ופרטיות.
פרטים — פאן־לון, רח' ז'בוטינסקי 20, בני־ברק, טל. 786191/2.

פרטים: בכל משרדי המכירות
וביועצי השקעות חוץ:
פרישמן 10, טל 240224/5 ת"א

פאן-לון

עידן-יועצים לפרסום

,,לא דדים בלי נשק"

מאת מנחם תלמי

מן אז יום ו' האחרון רודפים בגלל ה־מערבי. רדיפה עד־טילאית, אך נמ־רצת ומרוכזת. רדפו בשבת, רדפו ביום א'. ביום ד', כשעלינו לשם, עדיין רדפו. ואולי נכון יותר — סרקו.

סרקו, חיפשו, ריחרחו וצותתו. הפכו סלעים ושיחים. שיבצו את הגששים, לא נתנו להם מנוח. אולי כאן. אולי שם. אולי בהאדי הזה, אולי בערוץ ההוא, שקירו־תיו תלויים על בלי־מה. מישהו במקום כלשהו הידהד בקול ש־כדאי אולי לוותר הפעם. וכולם צעקו עליו אתה־משוגע־או־מה.

רדפו את העקבות שנתגלו ד־בעלמו. חיפשו את הנעליים ש־טבעו את העקבות, את הרגליים שאיכלסו את הנעליים, את הגוף שהכביד על הנעל, שטבע את ה־עקבות, שהדליקו נורות אדומות של כוננות ועצבנות ותאווה עי־קשת לגלות אותם.

לגלות אותם, לפני שיעשו מע־שה. להסתער עליהם, בטרם יס־תערו הם. להדביר אותם בטרם יצליחו לשפוך דם.

○ כמו בכל סתיו

הגליל המערבי היה בשבוע ה־חולף יפה כתמיד: מגבהיו ראית ים שכחול עז ועמוק ותלתלי קצף לבן של סערה מתרגשת מכסים אותו פה ושם. רוח של סתיו, ש־טרם משכה איתה צינה, טפחה בפנים, ליטפה את השיער. וה־שמש היתה בגבורתה — מלאה, נקייה בוהקת הגיניות — וקרניה לא קפחו. החזאי הבטיח שמחר יהיה שרב בהרים.

כלפי חוץ נראה הכל כתמיד, בבכל עונת סתיו: כרמים שעלי־הם החלו נושרים; מטעים קטופי פרויים, במלוא ירקותם הבריאה; מקטפות גמלוניות, המתנדנדות כמו אוניות זקנות בשדות הכות־נה המלבינים, תולשות ובולעות את הפקעות ומפריחות את אבק העבעולים היבשים. דלכים לבנות טיפסו לעבר סולמה־של־צור ו־המה מערות תמימות הביטו בך מרומי הצוקים בעיניים תלולות של חידה מגובנת.

כמו בכל סתיו בגליל העליון המערבי. אלא שהפעם היו הכבי־שים ריקים יותר ופה ושם הוצבו עליהם מחסומים עם חיילים, שו־טרים ואנשי הג"א. ואלה בחנו את פרצופך והפטירו כמעט ב־אכזבה: בסדר, סע!

בסדר, סע. ואתה נוסע, לבדך, ורק לעתים רחוקות אתה רואה עוד מכונית כשלך — לבדה. ר־אתה לא פוגש טרמפיסטים בצמ־תים; ולא נודים עם תרמילי ענק ומכנסי ג'ינס משופשפים, המסמ־סים לעבר אדמית; ולא בני נע־ער, ההולכים דרך המטעים של מושב גורן כדי לגלוש בצוקי נחל אכזיב ולהעפיל מערוצו אל מבצר מונפורט.

נוסעת בגליל המערבי, חבוק ביופיו, לפוף בבשיכת הסתיו שלו, לגמת מדממתו הגדולה. מעליך ניצרו בתבנות עמומות של לה־בים מסתחררים המסוקים המנומ־רים, הגביהו הנמיכו כמו תרנגו־לים נסרדים, שאינם מוצאים ל־עצמם מנוח.

כולם חיפשו עקבות, סימנים, רמז.

בקצה הצליות והציקולים ראינו את הכנסיה הבהירה של איקריה שאינגה עוד האחר כך את מגדל הפלדה המלולית, המוזקר בעל־גבה של משטרת שוכרית.

נכנסנו ברחוב הראשי של שומ־רה, שהוא גם ,,כביש הגבול ה־צפוני" וראינו שכל אחד כאן נו־שא אתו נשק. שאלנו שני מושב־ניקים בבגדי עבודה, שנשאו על שכמם רובי סער, היכן אפשר למצוא את דדוש מרדכי. הם אמ־רו לנו תסעו ישר, עד הירידה, ואחר כך תפנו ימינה.

נסענו עד הירידה ועצרנו ליד בחור צעיר בבגדי עבודה וכובע מבבל, שהיה תגור באקדח תופי. שאלנו אותו אולי הוא יודע איפה דדוש מרדכי. בטח הוא יודע. כרגע ראה אותו נוסע הביתה. איפה הבית שלו? פשוט מאוד, היכנסו כאן ימינה, תעברו את בית האבן הערבי, תפנו שמאלה, הבית הראשון הצהוב כשמאל זה הבית של דדוש.

נסענו. עברנו את בית האבן ו־גילינו את הבית הצהוב, שטוח הגג. יצא אלינו גבר בעל שיער שחור ועיניים ירקרקות בהירות. אמרנו לו שאנו מבקשים לשוחח עם ראש המושב והוא חייך חיוך קצר ואמר: ,,זה אני, היכנסו, תשבו, והסלחו לי רק רגע, בשים מים על האש בשביל הקפה".

○ אוהבים את המקום, באמת

מה כותבים על שומרה השנ־אה ההגירות הזאת? כשקידה מש־הו באזור.

צבעיר קרה. או נכון יותר: אולי קרה — אם יאתרו את ה־מחבלים האלמונים שעקבותיהם אבדו בשטח.

דדוש מרדכי חוזר מן המטבח ומתחיל לספר לנו על שומרה, שהיא מושב עובדים מאז שלהי 1954, ושעד אז היתה כפר ערבי גדול ונטוש, שהפך לכפר עבודה של עולים חדשים. תחילה היו בו תימנים, אחר־כך רומנים ואחר־כך צפון־אפריקנים, שיושבים כאן עד עצם היום הזה, מעבדים מט־עים, מגדלים תרנגולות, נאבקים לקיומם משום שטרם הושלמה מיכסת הייצור לישובם, ובסך הכל התרגלו למקום ואוהבים אותו. באמת אוהבים. עובדה — ה־צעירים לא עוזבים, נלחמים לק־בל משקים חדשים במקום.

מסוק מנמיך טוס קוטע את ה־שיחה וכשהוא מתרחק אומר לנו דדוש כי בימים האחרונים השמים מלאים הליקופטרים; ובכלל, מאז יום ו' האחרון, קיימת כוננות רצינית והיא תימשך עד שיתברר היכן הם אותם חמשה, או שבעה מחבלים, שחצו את הגבול ועק־בותיהם אבדו בשטח שלנו.

○ לומדים לחיות עם זה

,,המצב כרגע, שכולנו מגויסים. עבודות המשק כמעט פסקו עושים רק את ההכרחי בתוך ה־יישוב עצמו. לשטחים לא יור־דים. וכך זה נמשך כבר מליל־שבת".

מסוק נוסף משלה את שאונו ה־מלווה מתיאאה כפיים פראיות של להבים מסתחררים. לא שומעים מאומה. משתתקים לרגע, עד ש־יחלוף. דדוש מרדכי, ראש הוועד של מושב העובדים שומרה, מת־חייך:

,,זה נשמע קצת דרמטי, לא? כולם מגויסים, לא עובדים, לא זזים בלי נשק. השבוע ערכנו כאן חגיגת בר־מיצווה בבית־העם ה־חדש. הביאו אפילו תזמורת מ־נהריה. בפנים היה שמח, כרגיל. בחוץ היתה שמירה מוגברת, של אנשי צבא ואנשי המושב. זה נשמע דרמטי, לא? אבל בשבילנו זהו מצב לא חדש. התרגלנו ואף אחד אינו מתרגש. זה חלק מהחיים ליד הגבול הזה. לומדים לחיות עם זה ולאף אחד זה לא פוגע במוראל.

,,תאמין לי, הבעיות הכלכליות שלנו מטרידות אותנו פי מאה מאשר המצב הבטחוני ומפריעות לנו הרבה יותר מן הכוננויות ה־פתאומיות. מחר או מחרותיים תי־גמר הכוננות הזו. נחזור לעבודה סדירה ולבעיות היומיומיות. ישח־ררו את הבנים שלנו ממסגרת המילואים, השמירה המוגברת על בית־הספר תיפסק ואז שוב נשאל את עצמנו מתי סוף סוף יתנו לנו מספיק אמצעי ייצור כדי ש־נוכל להתקיים במקום ולא נצטרך לחפש פרנסות מחוץ למסגרת ה־מושב".

○ צחוק בכביש

גבול, מסתננים, מירדף אחרי הרוח, אחרי עקבות עלומים. אתה שומע את נשימות המלחמה.

באחת הבקעות הסגורות, לא הרחק מן הכביש, חונים שני טנ־קים דוממים ובחורש סמוך רובצים להם אנשי יחידת מירדף סביב הגורם הנשקם ומכשירי ה־קשר וארגזי הפעולה. מין צריחה שוקטת של עוצבה, הצלולה להת־עורר בבת אחת לכל אות סמוי.

,,השד יודע — מושך הקצין ב־כתפיו — בינתיים אין סימן וזכר. מרייקים כל אבן, נדחקים לכל כוך. מה יש לדבר, כשחוק מחבר־אים רציני ביותר. ועוד לא רואים את הסוף. דבר אחד ברור, לא ישאירו בשטח שום סימן שאלה. עד שהכל לא יהיה ברור ודאי, החגיגה הזו תימשך".

אחר־כך יורד הערב והכבישים נסגרים. מטוס בלתי נראה מטיל נורי תאורה השופכים אור בהיר על פני הגופים הפראיים והרוכ־בים. הוא ימשיך ויטיל אותם לאורך כל הלילה כולו.

בשומרה מטיילים בני נוער על הכביש הראשי הריק מרכב. דרך דלתות פתוחות אתה רואה תמונות על מסכי הטלוויזיה. התפוצציות קלושות נשמעות ממרחקים. נורי תאורה חדשים נולדים בשמים. בני הנוער, המטיילים על הכביש, צוחקים ללא דאגה.

סמוך לגדר חונה שיירה של רכב צבאי זקוף מקלעים. הפנסים מאופלים, המנועים דוממים. דיבו־רים חרישיים, היבהובים של סי־גריות, ריח זיעת חיילים ושמני סיכה. קולות אלמוניים מדברים מתוך מכשירי הקשר הרחשניים.

ממול זוהרים אורות בחלונות בתי הקיבוץ. החיים נמשכים כ־רגיל. מישהו פורט על פסנתר. אסיוד של בטהובן. ואולי זו רק הטלוויזיה. צפונה משם ממשיך המטוס להטיל נורי תאורה.

ליד המחסום מסתודדת שיירה קטנה. מישהו מזיז הבית ואומר: נו, טוב, תסעו.

נוסעים לתוך הלילה הגלילי רווי המתח החשאי. לילה עמוס ריחות צמחות הר ועשן שריפות שכבו. לילה בלי ירח, עם שמים בהי־רים, כוכבים גדולים ונורי תאו־רה, היורדים מן השמים בשקט בוהק, כמו בטרס קרניבל שאיבד את המסקול שלו.

שיפוץ ובניה עצמית: אנשי ,,קשת" בונים בעצמם את נקודת היישוב (הרביעית) אליה עברו השבוע להתיישבות־קבע בחושניה.

מתנחלים שלא פונו

...ת" של ,,גוש אמונים", הישוב שהוקם בעיבורי קוניטרה ערב ...כם ההפרדה", מנע נסיגה משלושה תלים בעלי משמעות טקטית ...תק לחושנייה, נולד במעשה בלתי־חוקי, אך אושר ע"י הממשלה

אהרון דולב

...שלילת התנחלויות ...בעת האחרונה מר־...בים שרים לעסוק ב־...אבחנות בין התיש־...ישור־הממשלה ובלע־... רוח בתולדות ההת־...יישבות בארץ־ישראל ...שון חדש: התיישבות ...קית.

...משלה הצהירה כי המתנח־... מתיישבים אלא מפגינים, ...שלה שסגר בפניהם את ...היענה אותם לפיתחת־רפיח, ...רץ לרמת־הגולן. אולם ...אליות מסויימות, הקשתות ...התיישבות ברמת־הגולן, ...קם את אתגרו של ראש־...

...אחר מלחמת יום־הכי־...שרה הממשלה תוכנית לה־...עה ישובים חדשים ברמת־...נה תמימה. נקפה מאז, וה־...וד שקם והיה הוא דווקא ...ס לרמת־הגולן בכוח. קשת

ישי בן־פזי וכלתו רבקה במברגר, שהכירו בבונקר, התארסו במשתלה ובשבוע הבא יעמידו חופה בחושניה

חות והבקעה הסורים התקדמו מער־בה עד ,,כביש הנפט", מחנה נאפח וקידמת בית־המכס העליון, והרו ב־כביש יהודיה לעבר חופי הכנרת.

איש מביניהם אינו משלה את עצ־מו, שאם מחר תפרוץ מלחמה תבלום קשת את הגייסות הסורים, אך אמונ־תם בלתי־מעורערת כי ,,אם מחר תהיה מלחמה עם קיסינג'ר — אותו נעצור".

אחד המאמינים בדבקותם של אנ־שי קשת הוא יהודה הראל, מפעילי ועד ישובי הגולן ויוזמי קשת. יהודה מעיד כי המאבק המר שניהלו מתיי־שבי קשת על השארותם בבונקר ב־קוניטרה, הסב את שימת־ליבם של מנהלי המו"מ להפרדת־הכוחות ל־חשיבות ,,גבעת קשת": ,,הדבר ה־יחיד ששיכנעם להתפנות ולעבור אל בניין משתלת הקרן־הקיימת, בעבר המערבי של כביש קוניטרה — מס־פר יהודה — היה ההודעה המוסכמת כי הסורים ויתרו על תביעתם התלים במזרח עמק קוניטרה, ,,גבעת קשת", ,,גבעת הבוסטר" ו,,תל־מחפי", יישארו בידינו".

גם יהודה נמנה עם המאמינים, כי עיתויי ,,ההתנחלות הבלתי־חוקית" בגבעת קשת מילא תפקיד מכריע ב־הכרעה הסופית של הנהגה הסו־רית ההפרדה, שעל משמעות קביעתו בעבר המזרחי של הגבעות אין עוררין. ב־היותן בידינו מקנות הגבעות המזרח־יות שליטה על קוניטרה ותצפית על־מק על פני המובלעת הסורית עד תל־שאמס.

מסירת הגבעות לידי הסורים — כדרישתם בימי ההבצרות אנשי קשת בבונקר — היתה מונעת יתרון זה מ־ישראל, ומקנה לסורים שליטה מלאה על עמק קוניטרה, לרבות שטחי הער־בוד של מרום־גולן, עין־זיוון ואלרום.

■ יתרונות לסורים

,,הסכם ההפרדה" העניק לסורים יה־רונות פריטוריאליים ללא תמורה. לבד מפינוי המובלעת הסכימה ישראל ,,לתקן" את הקו הסגול בהעתקתו מערבה עד התקרב לבתי ישובים ולגחלותיהם. חזות חדשה נצטיירה לעיני מתישבי עמק קוניטרה. השכ־נות האינטימית — עד כדי ,,השהלה" רימוני־יד — צוררה ספקות צורבים: הסורים לא יותרו על אף שעל מ־אדמת רמת־הגולן, שלא לדבר על ,,דרום סוריה", הכולל כמעט את כל

מדינת ישראל, ולאחר שלב א' (הס־כם ההפרדה מבאר אשתקד) עומדים אנו עתה לפני התביעה הסורית ל־שלב ב', שהוא, דרישת נשיא סוריה, פינוי גבעת קוניטרה ויכובי צפון הרמה.

דרישה זו, אם וכאשר לא תיענה, תשמש עילה להפעלה המחודשת של התותחים הנצורים עתה ולהידרש מל־חמת ההתשה, לפי התקדים היציל של הפרדה־הכוחות שלב א'. מלחמת ההתשה מתוך קוניטרה סורית תצמיד בספק את קיום הישובים והדינמיקה של הידרדרות תקבל תאוצה נוספת בכיוון עמק החולה.

במוקד ההתנגדות ל,,מדיניות ה־הפרדה" — בקיבוץ מרום־גולן — הצריכו החברים תסריט זה כ,,התחלת הסוף של אחיזתנו בגולן". בציני ,,העימות הישיר", משקי צפון הרמה, היתה תוכנית־מנע אופרטיבית — כיצד ובאילו אמצעים ניתן לבלום את ההידרדרות שהחלה בהסכם־ההפרדה, ואיך לודא כי תחילת התה־ליך הסלבי תהיה גם סופו.

הם הגישו לממשלה תוכנית ,,הה־צלת הגולן", ובה שורת פתרונות — התיישבותיים ואחרים — לביצוע מייד. התוכנית נגזרה מן הבעיות ש־לפניהן ניצבה רמת־הגולן בעקבות מלחמת יום־הכיפורים ולאחר הסכם־ההפרדה, ויצאה מן ההנחה הבוס־כמת כי הסורים לא יותרו על הגולן ותוך תקופה קצרה, שאכן בחזרה ב־מדויק, כפי שהוכח בעבם ימים אלה — עלולה הממשלה לעמוד בלחצים כבדים לנסיגות נוספות.

אחד העקרונות המרכזיים בתוכנית, הוא מילוי החלל הריק בגזרות הרג־שות בגולן בהתיישבות מהירה. הפיר־צה הריקה מישובים משתרעת לאורך כשלושים קילומטר בין רמת מגשי־מים מדרום לעין־זיוון בצפון, לרבות, ובעיקר אזור קוניטרה. קשת, שנולד שלא כחוק, עמד באתגר חושניה הה־שבוע אף קיבל את ברכת שוחרי ,,ההתיישבות הדמוקרטית" בשטחי ארץ־ישראל.

■ מצוות שעה בוערת

ישיבת ,,מרכז הרב" שיחררה מ־לימודים כמה אנשי־מפתח של הגר־עין החדש, ושלחתם להצטרף כחברי היישוב. אלי דן, בן עשרים ושמונה, אב לשניים ו,,שלישי בדרך", צנחן בצה"ל וחניך מצטיין בישיבת הרב, בא לקשת לביקור־הזדהות בן שבוע ימים, הרשים באישיותו את ועד ישובי הגולן.

סיפר לי יהודה הראל: ,,נסענו אל הרב צבי יהודה קוק וביקשנו שישחררו את אלי מלימודיו, כדי שיקבל על עצמו את תפקיד מזכיר קשת" הבקשה נענתה, אלי עלה עם משפחתו, התיישב בקשת, הקים את מזכירותה ונקרא לשרות־מילואים. לפני שיחרורו הוצב למשימת שמירה, מילא אלי את תפקידו הצבאי בליי־לות, ובימים המשיך בניהול ענייני המזכירות, עד אשר בליל הגדודים הרביעי, בין המארבים למזכירות, גברה עליו עייפותו. בדרכו לקשת נרדם ליד ההגה, המכונית התהפכה. הוא נפצע ונזקק לשני חודשי החל־מה.

גוזבר קשת, אלעזר גאה, שנטל ומניה חלק מתפקידיו של המזכיר ה־פצוע, מספר על גידולו המהיר של גרעין הקבע: ,,קשת התיישב בקסר־קטין צבאי משופץ, ויאלץ להסתפק בו תקופה ממושכת. כבר עתה מונה הגרעין שתי משפחות מטופלות ביל־דים, ומצפה לשלוש משפחות נוס־פות. החתונה הראשונה תחוג בשבוע הבא, כאשר ישי בן־פזי ורבקה במ־ברגר, שנפגשו בבונקר בקוניטרה והתארסו במשתלת הקק"ל, ייכנסו לחופה ויעברו לחדר משפחה משופץ ומורחב באחד מבתי ,,הריבוע" ב־חושניה".

אלי סדן אינו מתנחל יחיד בקשת, שפרש מספסל הלימודים כדי לקיים ,,מצוות־שעה בוערת יותר". כלשונו של אלעזר גאה. אלעזר עצמו, בוגר ישיבה תיכונית, סיים שלוש שנות לימודי ביולוגיה באוניברסיטה ה־עברית, ולקראת השנה הרביעית נש־לה כוכה אבמחה אל מצרי המיתלה במלחמת יום־הכיפורים.

,,כשחזרתי מהמלחמה — סיפר — לא יכולתי לשוב לאוניברסיטה. הלי־מודים נראו לי אפורים מדי. חשבתי לעצמי: עוד משכיל אחד, שדוגר על צבירת עובדות יבשות זה לא בדיוק מה שנחוץ למדינה בשעה זו. ואז צצה פרשת קשת. פנו אלי ונעניתי. באתי לסייע בהחזקת המקום.

■ תור הלחצים

,,בקשת נוכחתי לדעת שאני שייך. ושייכות זו עלתה לראש סדר־העדי־פויות שלי. נקשרתי נפשית לסבי־בה, לאנשים, אבל מעל לכל הכרה לידידי הצורך הלאומי להקים ישוב בפירצה הזאת. ידענו, שכאשר יגיע תור סיבוב הלחצים הבא ושוב תעלה על הפרק נכונות ישראלית לנסיגה נוספת, היא תבוצע קודם כל באזור חושנייה, כי הרבה יותר קל לממשלה להחזיר — רגע, הכתוב להפקיר, זה יותר מדויק — שטחים בלתי־מיושבים".

אלעזר מודע את הסתירה הקיימת בין ממשלה המעוניינת בשטחים שוממים כאופציות פתוחות למיקוח בדיוני, לבין קבוצות־לחץ התנחלו־יות, המעוניינות בביטול אופציות כאלה.

,,אנחנו נמצאים פה כדי לצנור בחיסול אופציות. הממשלה טוענת שיש בה תמימות־דעים נגד הפקרת כל שטח בגולן. כך הכריזה לפני התחלת הלחצים. אבל כבר היו לחי־צים מעולם, ומעמת הלוחצים החיל ה־כרוסים. ובכן, ככל שאנחנו מתבססים במקום הזה יכולה הממשלה להגיד: אמנם הלוחצים חזקים, אבל יש לנו גם לוחצים פנימיים.

,,זה. בפרט. ובכלל, בימים שה־ממשלה מכריזה שיש על מה לדבר גם עם הסורים, יש לכך רק משמעות אחת: נכונות לנסיגות גם בגולן. — דיכודך מתחיל לכרסם בישובים, בעיקר בצפון, כי שם לא יודעים מה ילד יום, האם החלקות יישארו, האם יצטרכו ,,להוזי' מטעים, האם יהיה אפשר להמשיך להתקיים; בימים כ־אלה יש ערך רב להקמת ישוב נוסף דווקא באזור ריק שהסיכון שיופקר גדול יותר".

קשת, טוענים חבריו, למד נסיון חיובי בתחום העמידה בלחצים. בכי־באיר אשתקד, נכנסו אנשי הגרעין לבונקר בקוניטרה בעיצומם של דיוני קיסינג'ר על ויתורים לסורים. המעשה היה בלתי־חוקי, וביחד עם אלעזר ישבו בבונקר כמה עשרות עבריי־נים. ,,תוסיף פרוצים־לשימצה", אומר אלעזר וצוחק.

■ לא ערך עליון

,,ייתכן — הוא מוסיף — שעברנו על החוק היבש. אבל חוק המדינה אינו ערך עליון בעיני. הוא יושב אצלי במקום שלישי בסולם הערכים. בתור יהודי מאמין החוק האלוקי עומד אצלי מעל חוק המדינה. מדי־נת ישראל, עם כל הכבוד לה, לא תניע אותי לסור מאמונתי.

,,הערך השני קשור בראשון. בנוש־אים של פיקוח־נפש קיימים בוודאי חוקי מדינה רבים שאהיה מוכן ל־עבור עליהם, ואני חושב שהמדינה אפילו תצטרך להצדיק אותי. כיהודי מאמין חזקה עלי, שתורתנו היא תורת חיים המקפה את כל תחומי חיינו ובכלל זה עניינים שבפיקוח נפש.

,,ניתוח ריאלי, שכלתני, של המ־ציאות מחייב שממשלת ישראל לא תיכנע ללחצים ולא תפקיר שטחים ועומק אסטרטגי מטעמים בטחוניים. ההנחה המוסכמת עלינו היא כי מל־חמה נוספת — ועם הסורים לבטח — בלתי־נמנעת. מכאן, שאיך תתנהל מלחמה זו, באילו תנאי שטח, זו שאלה שבפיקוח־נפש".

את הכלל הערכי סוגר אלעזר ב־חוזרו אל הערך הראשון: ,,הפקרת שטחי ארץ־ישראל מנוגדת לחוק ה־אלוקי. רמת הגולן כלולה בגבולות ההבטחה, ומי שמטיל ספק בכך אייעץ לו לעיין בתנ"ך".

אלעזר הלך לבונקר בידיעה מפור־שת שהוא עובר על חוק המדינה ועם זאת הוא טוען: ,,אני, אנחנו, נגד אנארכיה. סולם ערכים, הקובע מקום שלישי לחוק המדינה, הוא סו־לם־ערכים מכובד בהחלט. אך ככל שהחוק מתנגש לדידי בערכים נעלים ממנו, אני עובר עליו, וזה בהחלט אצלי בלי לסתור את התנגדותי ל־אנארכיה. העבירה שלנו על חוק המדינה נעשית בשם השמירה על עצם הקיום, מכאן שכדי להימנע מן הנגזע מאנארכיה, מחייבים אותנו לעבור על חוק המדינה".

■ דרכנו נכונה

,,אתן לך דוגמה" — אומר אלעזר — הצבא כולו בנוי על חוק ומשי־מעת. אבל יש מקרים שחייל יסרב למלא פקודה ויצא זכאי. כשמדובר בחיי אדם בטל תוקפה של פקודה צבאית, ואז מדובר בחיי עם".

,,העבירה על החוק" הצילה עוב־דה — קשת לא היה קם בתוקף ה־חוק.

,,דרכנו הוכחה כנכונה. אמנם שמ־ענו כאן, שבישיבה של ראש הממשלה עם ועד ישובי הגולן התבטא יצחק רבין, שאם זה היה קורה ב־זמנו, היה מפנה אותנו מיד. הצטער־ערנו על שאינו מבין, כי מה ש־

(המשך בעמוד 28)

... בחורות בונות

... זכות ה...

... קיסינג'ר ייעצר

אופנת
בגדי הריון
דוגמאות חדישות
במבחר גדול
●
,,כלילת יופי"
ת"א, דיזנגוף 109
טלפון 231948

למכירה
2 מכונות הזרקה
לפלסטיק
80—120 גרם ,,קורד"
אוטומט מלא, במצב טוב
לוי — פריד
רח' אליקום 5 ת"א
פינת בר־יוחאי
טל. 829915

העובדה:
אין כפרסום ב,,לוח ,,מעריב". כל המפרסם בו נוכח בכך
הבקשה:
אנא הקדם ככל האפשר במסירת מודעתך ל,,לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

בהתאם להבטחתנו
לכל אלה שהתעניינו
ברכישת דירות
בנות שלושה חדרים
ב-"נאות גן" פתח תקוה
(שלב ד')
המכירה תחל בחודש נובמבר
כמו כן מבחר דירות
בנות 5, 4, 3 1/2, 3 חדרים.
משכנתא לא צמודה בסך -.40,000 ל"י.
למספר מוגבל של רוכשי דירות
בעלי יכולת תשלום
תינתן הלוואה נוספת של חברת "גן" בע"מ
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

هكذا من الاهل

עם החמרת העימות

מתתיהו פלד

השאלה מה תהיה ד־מותה של מדינת ישראל ריחפה בחלל עולמנו מאז קמה ה־מדינה, ולא נעדרה ממנו גם לפני כן. ביסודו של דבר מה־ווה המעשה הציוני צעד גור־לי ומכריע בתהליך החילון (סקולריזציה) של העם היהו־די ולא היתה כל אפשרות ש־מעשה זה יעשה, בשלביו ה־ראשונים, בידי היסודות ה־אורתודוכסיים שביהדות.

הנסיונות המגומים, החיובים, ב־יסודם אך התמימים עד מאד, להציג את התנועה הציונית כמעין גילוי נוסף של הכמיהה המסורתית של יהו־דים בכל תקופת הגלות של ישראל, לא נועדו מעולם להעלים את הבסיס ההיסטורי להתעוררות הציונית, אלא רק להקל על מלאכת הגישור שבין הציונות החילונית שחוללה את התנו־עה לבין הציונות הדתית שנעורה מאוחר יותר והייתה זקוקה לראיה כי אין בה בציונות משום חילול הקו־דש. המלאכה לא הייתה קלה כלל ועיקר. שכן אי אפשר היה שלא ל־ציין, לדוגמה, תנועות שהיו פסולות בתכלית על האורתודוכסיה, כגון תנו־עת השבתאות, כחלק מהותי חיובי של אותה תופעה של כמיהת ישראל לארצו, שלא לדבר על בעיות מהו־היות יותר כגון טיב החיים ואורח החיים שיקימו לעצמם היהודים ה־שבים למולדתם.

לא סוד הוא כי מעט מאד ממה שחזה הרצל בחזונו זה היה לרוח היהדות האורתודוכסית. המציאות שנתהוותה הייתה לצנינים בעיניה לא פחות. אך בחוש היה הרצון שלא להכשיל את המפעל הציוני באיבו על ידי פילוג העם לחילונים ולאור־תודוכסים, וכך נעשה הדבר מקובל על הכל שאת הבעיות המהותיות, העקרוניות, הנוגעות לעצם מהותנו ויעודנו כעם, יש לדחות Sine Die ללא קביעת המועד בו הן תועלינה ל־דיון נחרץ.

אפשר לאמר כי זה היה הבנה של האמנה הלאומית שלנו, היסוד הקר־בע בכל הרקמה הלאומית ההולכת ונרקמת בארץ, בתנאים שלא ניתן היה לחזותם מראש ושליהדות ה־אורתודוכסית לא היו הכלים להתמודד איתם. אין ספק שהעובדה שאין לנו חוקה, שכולנו נתונים בויכוח מגוחך ומביך אודות ההגדרה לגבי מי הוא יהודי, שאלפי בחורים צעירים וברי־אים משוחררים מחובת השירות הצב־אי, שהדת ממלאה תפקיד פעיל בחיי־נו המדיניים כמו במפגרות שבאומות העולם, ושאר גילויים מבישים ו־משפילים שהסכנו לחיות איתם על כרחנו, מהוים עדות לקיומה של או־תה אמנה לאומית שהציבור היהודי בישראל קבל על עצמו לכבדה, על מנת, ומתוך תקוה, כי בסופו של דבר, לאחר זמן רב של חיים משות־פים, נצליח למצוא אורח חיים בארץ, שיאפשר גם ליהודים החפשיים וגם ל־מקיימי מצווה לחיות בה בלא להיות מושפלים.

אורח חיים זה לא נמצא עדיין, והזמן להמיר את האמנה הלאומית בהסדר אחר טרם הגיע, אך דומה כי היהדות האורתודוכסית בארץ הצ־מיחה מתוכה זרע פורענות הכונה לכפות על העם כולו דרך חיים ש־אין הוא מסוגל ואין הוא מוכן לקבל על עצמו. זו היא מהות העימות המחריף והולך בין הציבור החילוני וחלק מן הציבור הדתי בארץ, שאחד מגילוייו החמורים והמסוכנים ביותר הוא נסיונה של היהדות החרדית ל־כפות על ממשלת ישראל החלטות מדיניות בניגוד לשיפוטה היא.

■

ישראלים שאינם אורתודוכסים עלולים להאמין כי ליבם שלם עם נסיונות ההתנחלות ההולכים ונ־עשים על ידי היסודות הקיצוניים של היהדות החרדית. אבל עובדה היא שהיהדות החילונית, שהיא היא הנוש־את בעול ההתיישבות בארץ מאז רא־שיתה, שהיא הנושאת בעול הקיום הלאומי כולנו הרבה יותר מן היה־דות האורתודוכסית, נעדרת לחלוטין מן התנועה האנטי־ממלכתית שמזוהה כרגע כתנועת ההתנחלות. כל הקולות המרובים המצויים ב„ליכוד" למשל, או ב„קיבוץ המאוחד", או בתנועת „שלמות הארץ", לא הצליחו, אף לא ניסו, להקים התנחלויות בלתי חו־קיות. התנועה המסוכנת הזאת היא כולה מעשי ידי היהדות האורתודו־כסית, או נכון יותר לאמר, החלק הקיצוני שבה, שהחל להתגלות עוד לפני שנעשו נסיונות ההתנחלות ה־בלתי חוקיים, על ידי נקיטת עמדות קיצוניות בתחומים אחרים.

עובדה זו איננה חסרת משמעות. פוליטיקאים חילוניים יכולים להאמין כי גם הם יפיקו תועלת פוליטית ב־תנועה זו והם נחלצים להגן עליה, או למעט בחשיבותם של הגילויים השליליים שבה, אולם אין בכוחם להניע תנועה דומה בכוחות עצמם, משום שאין זו תנועתם. הנסיונות ל־תאר את כל השלילי שבתגברת ה־התנחלות הבלתי חוקית כאילו הוא מצטמצם בענין הטכני של הפרת תק־נות מסוימות, אין בכוחם להעלים את הצד המהותי של תנועה זו, ש־הוא העמדת ערכים מסויימים מעל לערך הקיום הממלכתי שלנו. הרגשת השליחות של הנמנים על תנועה זו מקורה בהכרה כי לגבי קיומו וגורלו של עם ישראל בארץ ישראל, עצם ההויה הממלכתית היא בבחינת טפל המתגמד לעומת העיקר. מה הוא עי־קר זה אין דברי התנועה מדייקים לאמר, שכן נוח להם להתנאות בניי־מוקים חילוניים, כגון בטחון וכלכלה וכדומה. אולם גם להם ברור כי ש־יקולי בטחון וכלכלה לגבי בעיותיה של מדינת ישראל בימינו, אינם נב־זרים מן ההלכה ואף הקיצונים שב־רבנים המסיתים את התנועה להפרת חוק המדינה לא העלו נימוק זה — לפי שעה.

העיקר לגבי תנועה זו הוא מה שהם מפרשים כצו אלוהי, מצוות עשה ש־הם חייבים בה, לגבי יישוב הארץ. ובצווים כאלה אינם נשקלים, כידוע, שיקולי כדאיות, או שיקולים שהזמן גרמם, משום שזה טיבה של האמונה הדתית הקנאית, שעצם קיום המצווה הוא הערך העליון שלאחריו אין כלום. לכן השאלה שתנועה מציבה בפני ה־עם היא האם שובו של עם ישראל לארצו נעשה על מנת לאפשר לו קיום חמרי. פיזי, לאחר שנות גלות, או רק על מנת לקיים מצווה של־אחריה אין כל שיקול נוסף. שכן אילו היו נימוקיהם של „המתנחלים" נימוקים שיש בהם ממש מבחינה קיומית, כי אז ניתן היה לקיים את הדיון איתם על השאלה שהם מבק־שים לעורר על בסיס האמנה הלאו־מית שבמסגרתה אנו מתקיימים מאז קום המדינה, אם לא לפני כן. אך אם לא זה הוא הבסיס לפעולתם, ד־השאלה אינה מה נכון ומה טוב ל־מדינה לעשות בשעה זו, אלא עד כמה ניתן לוותר על קיומה של מצווה הלכתית למען המשכת קיומה של ה־מדינה הרי ברור שבין אדם הקנאי לקיום מצוות כפי שהנמנים על תנו־עת ההתנחלות קנאים לו, ובין מי שהערך העליון שלו הוא עצם הקיום הממלכתי של העם היהודי, אין כל בסיס לדיון.

■

בכמה חוגים רווחת ההנחה כי מה שתנועת ההתנחלות מנסה להשיג הוא בעצם מה שכולנו היינו רוצים בו אילו התנאים היו מאפשרים זאת, ולכן כל מה שיש לנו נגד התנועה הוא אי רצונה להתחשב במכשולים הניצבים בפני השגת המטרה המשו־תפת. אין ספק שיש גם אנשים ב־מדינה שזו היא עמדתם העקרונית כלפי שאלת ההתנחלות בשטחים ה־כבושים. אך אין להתעלם מאלה, ש־גם אילו הייתה לנו אפשרות להת־נחל בשטחים מבחינת יחסיה הבין לאומיים של ישראל, היו מתנגדים לכך מנימוקים של טובתו של עם ישראל. יש לא מעט אנשים בארץ שאינם רוצים כי מדינת ישראל תכיל את השטחים הכבושים המאוכלסים ערבים, משום שלדעתם טרם נוצרו התנאים לדו־קיום לאומי בין רוב של יהודים המונה פחות משלושה מליון איש לבין מיעוט ערבי המונה כמליון וחצי איש. יש אנשים ה־סבורים כי דו־קיום כזה מהווה סכ־נה לכל המפעל הציוני ולעתידה של ישראל כמדינה יהודית. לגבי אלה יש בנסיונות ההתנחלות הבלתי חו־קיים משום נסיון לכפות עליהם מה־לך מדיני הנוגד את הכרתם, באמצ־עים אלימים.

אינני יודע איזה הוא המיעוט ה־גדול יותר בקרבנו, אלה המבקשים לכפות על המדינה התנחלות בניגוד לרצונה או אלה שאינם רוצים ב־הרחבתה של מדינת ישראל מעבר לכמה תיקוני גבול שעניינם הוא בט־חוני מובהק. גם אם נניח כי שני מיעוטים אלה שווים בכוחם — וזו איננה הנחה סבירה שכן ברור כי תנועת ההתנחלות מיצגת מיעוט זה בטל בשישים — הרי ברור כי אם ניתן החופש לנסיונות של כפיה, לא תהיה זו זכותו של מיעוט אחד בל־בד. ופה אנו נוגעים בעצם מהותה של האמנה הלאומית שלנו, שבאה לאפשר לרוב של חילונים ולמיעוט של דתיים לחיות חיים לאומיים משותפים. אמנה כזו יכולה להתקיים רק אם יש הסכמה על הבסיס המי־נימלי לקיומנו המשותף. בסיס זה, כפי שהוא עבר עד כה, היה כיבוד חוק ה־מדינה. בסיס זה לא הושג בקלות, אולם הוא הושג ונשמר עד כה.

היו ימים שהיהדות האורתודוכסית נסתה לכפות בכוח נורמות של חיים בארץ, על ידי כפיה של שמירת ה־שבת באורח מסוים למשל. לא בנקל עלה בידי הציבור החילוני להתגונן מפני נסיונות אלה. ירושלים ידעה ימים קשים ומסוכנים מאד, שהסתיי־מו לדאבון לב גם במקרה מוות, ש־בהם עמדו כוחות החוק בתוקף על זכותו של הציבור הישראלי לחיות במסגרת החוק, חופשי מאיומי האלי־מות של היהדות החרדית. על פי חוק זה נסגרים בתי העסק שבירושלים בשבת, ואזורים מסוימים, קטנים מאד, נסגרים לתנועה, אולם רובה של העיר פתוחה לתנועה רכב. מצב זה, הלכה למעשה, לא נוצר רק בתוקף חקיקה, אלא בתוקף עמידה נמרצת של כוחות המשטרה נגד נסיונותיהם של קיצוניים דתיים להפר אותו. ד־נסיונות אלה היו אלימים ביותר, ונגעו גם באזרחים שלוים שקיימו את החוק וגם בשוטרים בעת מילוי תפ־קיד. שום שיקול של פשרה לא יכול היה לעמוד על הפרק, שכן השאלה היתה לא רק זו של קיום החוק אלא של עצם קיומנו הממל־כתי.

■

זו היא גם השאלה העומדת ב־פנינו עתה, והיא עומדת במלוא חומרתה. כי מה שנתגלה לנו, ול־עולם כולו, בימים האחרונים אינו מצטמצם בתופעה של נכונותו של מיעוט לכפות בכוח את רצונו על הרוב המכריע של העם. מה שנתגלה לעיני כל הוא שמערכת הבטחון אי־נה מסוגלת לפעולה יעילה יותר ל־מניעתה של הפרת חוק.

הידיעות על הקשר להפר את החוק היו בכל מקום, ועתונאים וצלמים ידעו בדיוק היכן להמצא על מנת „להיות בתמונה", אך המשטרה ש־נועדה לדעת על מזימות להפר חוק בטרם תוצאנה לפועל, לא ידעה דבר. התכניות המפורסמות של תנועה בדרכים אל יעדי ההתנחלות הופצו למאות אנשים, אך לגבי המשטרה היה כמעט כל טור של מתנחלים בבחינת הפתעה. חוסר היכולת להעמיד כחות מתאימים שימנעו את החדירות חייב לעורר דאגה עמוקה בקרב כל מי שבטחונה של ישראל יקר לו. וזוהי טעות גדולה להניח שענינים כמו יעילות מבצעית ניתנים לחלוקה. גוף יעיל הוא יעיל בכל המצבים, וגוף שאינו יעיל אינו יעיל בכל המצבים. כבר ברור כי איננו מחוסנים משגיאותיהם ולקויותיהם של אחרים. אין בנו חוסן מפני ליקויים שאינם גלוים לעין, ואחד הליקויים הללו הוא בהנחה כי יחידה שאינה יעילה בתפקיד משני, או בלתי קרבי, הי־פך ליעילה בקרב. זה לא קורה. יחי־דה שלא יכלה לעצור טור של מתנ־חלים לא תעצור גם טור של פולשים. בענין זה אין הפתעות ואין מעשי נסים.

היה זה פאתטי לראות כיצד חמי־שה — שישה חיילים אינם מצליחים לעצור טור מכוניות המסרב לציית להוראות. החיילים בודאי עשו כל שיכלו בנתונים בהם נמצאו בלא ל־התכונן לקראתם. כך גם באמור ביחס לחיילים שנמצאו לפתע מול היחידות המצוידות בקו ברלב. אולם ברור כי אילו במקום אותם חיילים במחסום היתה מוצבת פלוגת חרמש, לא היה טור המכוניות עובר. מדוע לא הי־תה פלוגת חרמש במקום שטור מכו־ניות נועד לעבור?

עם מערך בטחוני כזה, ונוכח החל־טה נחושה של חוגים אורתודוכסיים קיצוניים לקרוא תגר על קיומנו ה־ממלכתי, נראה עתיד המדינה בשעה זו עגום ביותר.

על החינוך לערכים

אהרן ידלין

יותר מכל תחום פעולה אחר, העשיה החי־נוכית, תהיה מתק־דמת ומפותחת כאשר תהיה, איננה יודעת קפיצות־דרך מהפכניות. ביסודה, היא תה־ליך ממושך ואבולוציוני. לא לחינם הומשל המחנך לגנן המשקה, העודר, המספח. סוד כוחו של החינוך הוא בצבירה האיטית ובצמיחה האורגנית.

במרכז העשיה החינוכית ניצב ה־אדם. כיחיד — האדם הוא שלמות אוטונומית. כבן החברה הוא חלק בלתי־נפרד ממנה. בחברה דמוקרטית, נאורה ומתוקנת, שני ההיבטים הללו, הסותרים לכאורה, משלימים זה את זה ומשתלבים במדרגה הרמונית. יש חברות ותקופות בהן מופר האיזון החיוני הזה. כזאת היא תקופתנו והיא נושאת בתוכה סכנות גם לחברה ה־ישראלית.

חסידי התפישה האוטונומית של ה־אדם כופרים בעצם זכותו של החינוך, של כל חינוך, לעצב את דמותו ואת סולם ערכיו של האדם. לעומתם — לרוב בלא לומר זאת במפורש — מבקשים בעלי האידיאולוגיות ה־קיצוניות למיניהן, ללכת בדרך ה־אינדוקטרינציה בחינוך.

הראשונים מפקירים את האדם ביד המקרה. האחרונים מבקשים לכפות אותו במיטת־סדום רוחנית. לדעתי אין בנמצא חברה, שוויתרה או רשאית לוותר על זכותה ועל חובתה לחנך את בניה בצלם מורשתה ולאור משאות־נפשה. הדאגה לצאצאים — הפיסית והרוחנית — היא בבחינת אינסטינקט הטבוע עמוק בלב ה־הורים, כפרטים, ובלב הציבור אליו הם משתייכים. אולם, אסור שדאגה זו תיהפך לכפיה השוללת מן האדם את המותר שבו — את חרות הרוח, השואלת ומתלבטת עם עצמה ועם סביבתה.

● לא בחלל ריק

כמעט שגרה לשון היא לומר, ש־אין המעש החינוכי מתחולל בחלל ריק. אין תחום מתחומי החיים שאינו שותף בעיצובו של החינוך, לחיוב ולשלילה. אין מערכת החינוך רשאית לזקוף לזכותה בלבד את כל השגיה של החברה, שכן יש לה שותפים, וכך גם אין היא נושאת באחריות בלבדית לכל פגמיה מפני שיש לה שותפים. מערכת החינוך שלנו יש בה גם צללים, ואין להתעלם מהם, אבל רבים, מאוד הם אורותיה, ואסור ל־התכחש להם.

כאמור, לא בחלל הריק מתחולל ויכול להתחולל המעש החינוכי. ועל כן תום עברנו הלאומי, יצירתנו ה־תרבותית ומלחמות המגן שלנו חרו־תים וחייבים להיות חרותים עמוק בלב תושבי הארץ ובניה. הרס ובניין; אהבת השלום וגילוי גבורה עילאים; חרדה לבאות ונכונות לשאת באחריות לקיומו של עם קטן וקשה־עורף — אלה הם מסימני ההיכר המובהקים של חברתנו וזו הקרקע שעליה צומחים הדורות הצעירים שלנו.

זה השעון שעל פיו אנו מצווים לחיות את חיינו, בעוד שרובו של העולם חי בימינו על פי שעון אחר לגמרי — של חברת השפע על ברכו־תיה וקלקלותיה. נקל להאשים, נקל גם להבין מה טעם ניסינו להתאים את השעון שלנו לשעונו של העולם, לצעוד על פי קיצבו ולחיות על פי תכניו ותמריציו ואופנותיו הרוחניות, למן ויהוכו של המסבה עד לאולמות התיאטרון.

ראשיתו של תהליך זה לפני שני־ם רבות, אולי מאז הקמתה של המדינה. אלא שהוא העמיק בתוכנו מאז תום מלחמת ששת־הימים, כאשר רבים דימו בנפשם, שהנה נפתרו בעיות קיומה של ישראל וכי מעתה ואילך מציאותנו היא כמציאותם של עמים אחרים — לטוב ולרע.

בחיי היום־יום שלנו — והם הנות־נים הקובעים — התגלעה על פי אמות־מידה שבינן לבין עברו של עמנו; בינן לבין חזונם של האבות המייסדים; בינן לבין זרמי המעמקים של הוויתנו האמיתית; בינן ולבין צרכי העתיד שלנו — תהום רבה ו־עמוקה. וכך שכחנו מי אנחנו והיכן אנחנו. היינו לחברה צוברת נכסים ו־מפחתת ערכים. ועל רקע הפיחות הזה הוטל על מערכת החינוך בישראל לעצב את דמותו של הדור הצעיר ואף לנסות, במידת האפשר, לחסנו מפני הסחף בערכי יסוד. הדבר זה, רחוק מלהיות פשט.

● לשוב לערכי יסוד

מה הוא חינוך במובן האמיתי של המלה? חינוך הוא כמובן מורים ו־מחנכים טובים, שלא לומר דגולים. הוא תוכניות לימודים משופרות ו־ספרי לימוד מעודכנים. הוא בניינים ומיתקנים מרווחים ואסתטיים. הוא ספריות עשירות ומעבדות משוכללות. הוא שירותי תרבות ואמנות מפותחים ואמצעי קומוניקציה, שאין בהם וולג־ריות ולבנטיניות.

אהרן ידלין
שר החינוך והתרבות

חינוך הוא כל אלה, אבל ראש לכל הוא חברה מתוקנת הלוחמת בחולייה, הוא אחריות למצוקת הזולת ורגישות לסביבתו של האדם. חינוך הוא תבני מופת בהתגשמותם ונורמות חברתיות מחייבות. והוא, כמובן, דוגמא אישית שמזדהים איתה והולכים אחריה, גם בלא שמישהו ישמיע מפורשות את המילה „אחרי"!

מלחמת יום הכיפורים האירה כברק תהליכים חברתיים ותופעות רוחניות, שלא ידענו לבלמם בעוד מועד. היא הציבה אותנו, פנים אל פנים, אל מול עצמנו ואל מול גורלנו. השאלה היא עתה, האם גם נשכיל לשוב אל עצמנו ואל ערכי היסוד של מפעלנו הלאומי והחברתי, שבמידת דבקותנו בהם, מידת יכולתנו לעמוד במבחנים.

קיומנו, קיום עם קטן ובאויים, כופה על כולנו, וביתר שאת על הנוער, הוויית חיים משונה בתחיה־ובניה, תזזית ומצוקות, שאינן מרפות מאיתנו גם בשבתנו בבית, בלכתנו ברחוב ובהיו־תנו בין כתליו של בית־הספר עצמו. באנו אל הנחלה, אבל אויבינו כופים מלחמה עליה (ואינם משלימים עם השארותה בידינו).

המנוחה היא כאיתנו והלאה. חלום הנורמליזציה, שהוא, אולי, המפיק, בכל חלומותיה של תנועת התחייה הל־אומית, עודנו בגדר חלום. המבוכה הזאת מולידה גם מבוכה בליבו של הדור הצעיר. הוא שואל שאלות ולא על כולן יש בפי תשובות. והרי התשובה המשכנעת היא תמיד זו ה־ניתנת על־ידי השואל עצמו, ביחוד בעולם המודרני הנתון להתערערות אוני־ברסלית על מקורות הסמכות, כלו־מר: של חברת המבוגרים. ובכל ש־הנוער ער יותר ורגיש יותר, כן סולד הוא מתשובות שבלוניות, אפילו הנבונות והצודקות.

● „על פי דרכו"

יש מי שחרד לאופיה היהודי של מדינת היהודים. אין להקל ראש ב־חרדה הזאת, אולם אף כי יש בכך משום פרדוכס, הרי דווקא שואלי ה־שאלות הם ממשיכי דרכם של דורות צעירים יהודים, ספקנים ותולעי חלו־מות, שבסופו של דבר היו גם ל־מאמינים גדולים וללוחמים עשויים ללא־חת.

הייתי רואה לזקוף את מציאותו של נוער לא־קונפורמי לזכותה ולא ל־חובתה של מערכת החינוך בישראל. הם המצפנים, ולכבודם המדד הרגיש, מעידים על המתרחש בנפש דורם. ואם ברצוננו גם להשפיע עלי־הם, מוטב שנלמד להאזין להם ולמכ־אוביהם.

אולי יש מי שסבור, שצריך להציל את הנוער הישראלי משבשתי השאלות, אך אין זה מן הנבונות. הנוער זה מחלץ אותנו מצד המוסכמות שלנו ומחייבנו ליותר פתיחות וליתר רגישות. מכל מקום: תהיינה שאלותיו אשר תהיינה, נוקבות וקשות, ואפילו כפי־רגיזות — עלינו להיזהר מפני כל נסיון להנחיל ערכים — ולו גם היפים והצודקים ביותר — בדרך האינדוקט־רינציה.

סופה של דרך זאת בהתנפצות המש־לן הידוע. גדול חכמי החינוך הוא שאמר: „חנוך לנער על פי דרכו". והדגש בחלקו המשלים של המשפט — „על פי דרכו". אם ברצונך להקשיב ל־נער ולכבדו, אפילו אם חולקים עליו, נמצא גם את המסילה אל ליבו.

בסוגיה רגישה וסבוכה זאת אורבות לנו שתי סכנות:

האחת, לנסות „ליישר" את הדור הצעיר באמצעות כבבש שמו אינ־דוקטרינציה לאומנית. לטעמי יש ל־התקומם כנגד כל יומרה מצד מישהו לראות עצמו בעל מונופולין על ער־כים לאומיים. להוציא נטורי־קרתא מלהיפך — הכל יודעים למי הכוונה — הערכים הלאומיים הבסיסיים משו־תפים לכולנו. גם אם יש לנו יותר מפירוש אחד או מ„שולחן־ערוך" אחד.

● העמקת הזהות היהודית

והסכנה האחרת טמונה בהזדהות אוטומטית עם כל ספקנות אופנתית, שאדמת גידולה בשולי חברות השפע והשיעמום: תחת המסוה של מהפכ־נות ומרד־נעורים, כביכול, אפשר ל־התפרק על נקלה ממצוות־עשה קונק־רטיות בתנאים היסטוריים נתונים, ו־מכל עול של אחריות אישית לאדם, לחברה ולעם.

בעיקרו של דבר, למיטב הכרתי ו־ידיעתי, לא חל כל פיחות בנכונותו של הנוער הישראלי לשאת באחריות העליונה לקיומו של העם; וזו באה לידי ביטוי המוחשי בשדות המערכה והדמים. מי יתן ונכונות זו לעולם לא תועמד במבחן, אולם עלינו להוסיף ולחשלה, כי בה הערובה ל־עצם קיומנו ולהמשכה של ההיס־טוריה היהודית.

הדבר חייב להיעשות ראשית על־ידי העמקת הזהות היהודית בקרב הדור הצעיר. הזהות הזאת היא יותר מתודעה — היא תחושת השייכות והשורשים לא רק בארץ, אלא גם בעם לתפוצותיו, ובמורשתו הרוחנית לכל רבדיה ודורותיה;

שנית, על־ידי הסרת המירכאות סביב הציונות וביסוסה מחדש, ב־תנאי השליש או הרבע האחרון של המאה העשרים, כתנועת שחרור לאו־מית, אשר טרם השיגה את עיקר יעדיה. שהם:

— החזרת רוב העם היהודי אל אר־צו ההיסטורית ואחריות לגורלו ולעתידו בכל ארצות תפוצותיו.
— ישובה של הארץ כתנאי להחז־קה בה, וכאמצעי שאין תחליף לו לפיתוח שממותיה, וממילא לקידומם של כל תושביה;
— בנייתה של חברה נאורה ו־צודקת, שבה בלבד הערובה ל־חוסנה הלאומי ולפריחתה של ישראל. ורק ישראל חזקה ופור־חת תהיה אבן שואבת ליהודי התפוצות.

● לטפח שיפוט אוטונומי

מלחמת יום־הכיפורים וגלי הטרור שפקדו את הארץ הוציאו מקפאונם ערכים ומושגים, שרבים דימו כי אבד עליהם הכלח בתנאים של מדינה וממלכה. ערכים כמו התנדבות ואח־ריות אישית, מושגים כמו הגנה עצ־מית ומרחבית נתגלו לפתע כחסרי־תחליף שאי אפשר בלעדיהם גם ב־ימינו אנו, משופעי הנשק המתוחכם.

יתר על כן, מן הבחינה החינוכית, גם אילו ניתן למסד את כל אלה ולבצעם באמצעות כלים ממלכתיים בלבד, היה עלינו להימנע מכך. מיסוד־יתר של כל כישורי החיים נו־שא בחובו זרעי פורענות כמו ביורו־קרטיזציה של המנגנונים למיניהם מ־כאן, התפרקות מאחריות אישית, פסיביות ואדישות מכאן. הדבר מתחיל בבקיעה של המדרכה ליד הבית ו־מסתיים לפעמים במחדלים החורצים את עצם הקיום.

לצערי, התופעות הללו לא פסחו גם על מערכת החינוך. הן לא יכלו לפ־סוח עליה, כי בה משתקפים כב־מראה פני התקופה ופני הדור, יופיו וכיעורו, ערכים שנוכרלו מחוצה לה, נשרלו בהכרח גם בתוכה. פירוש הסר שחור על סעיף ב' של חוק ה־חינוך הממלכתי האיץ את התהליך הזה במערכת החינוך גופה, כאשר במנהלים וכחוזרים נמנע מלבן בבית־הס כל נושא שאופיו קונטרוברסלי.

אכבת, אין להפוך את בית־הספר לזירת התגוששות בין זרמים פוליטיים, אולם גם אין להנהיג בין כתליו סטריליות יתירה. החינוך לבחירה בין דרכים וערכים הוא, לכשעצמו, תנאי לחינוך ערכי.

אני גורס זכות לחנך לערכים. הספח לחנך לערכים ויחד עם זאת יש לטפח את שיפוטו האוטונומי של התלמיד. האוטונומיה פירושה:

— שיפוט מתוך ידע;
— מעורבות ואחריות;
— נכונות להיאבק על אמת־מית, גם כאשר זו מחייבת נגד הזרם, ויש נגד מה ל[illegible] בחברה הישראלית.

● החינוך הערכי יועמק

בארבע השנים הבאות, בהקבלה למילוי תקציביה הבסיסיים, יוע־מק ויורחב החינוך הערכי בכל המערכת, וזאת בשלושה מישו־רים עיקריים:

— במישור ההומאניסטי הכל־לי, תוך הכשרת הדור לאתגרים המדעיים־טכנו־לוגיים של העידן המודרני;
— במישור היהודי, תוך הנחלת טוב הערכים ואוצרות הרוח של העם היהודי לדורותיו;
— במישור הלאומי־החברתי, שימת הדגש על בנייתה של חברת מופת צודקת, על הגשמה אי־שית, התנדבות וערבות הדדית באיך נהירה להתיישבות [illegible] אין הליכה של מורים, [illegible] ועובדים קהילתיים אחרים, בי מצוקה וספר, ומשמעו [illegible] צה"ל מוסיף להדגיש [illegible] סדנא דארעא חד הוא.

בארבע השנים הקרובות [illegible] מד תולדות ארץ־ישראל, [illegible] ותודעתו של הנוער אל דמות[illegible] במהותה הציונות המגשימה. [illegible] מובן, ללמד את תולדות הישוב [illegible] להידרש אל הסכסוך הערבי־[illegible] היבטיו והיקפו. משרד החינוך והתרבות הגיע להסכמים עם „יד [בן] צבי" והאקדמיה הלאומית למד[עים] הוצאת סידרה מתמדת של מו[נוגרפיות] דוגמת ההיסטוריה המודרנית קיימברידג'. בשלבי ביצוע הא[illegible] נמצא החומר על התקופה העות[מאנית] על התקופה הבריטית ועל מדינת ישראל.

כן נשקלת האפשרות להוציא לנוער על תולדות ארץ־ישראל, [illegible] הירחונים למדעי הטבע. נבדקת האפשרות להגדיל את מספר השיעו־רים המוקדשים ללימוד תולדות הישוב.

בשנה האחרונה השתתפו למעלה מ־12,000 תלמידי כיתות י"ב בסמינ־רים ללימוד תולדות הציונות. המשרד להרחיב את המסגרת גם לתלמידי כיתות י"א, במידת האפשר התקציבית. כן ייערכו סמינרים [illegible] דים לתלמידי י"ב כהכנה לשירות בצה"ל.

● בשיתוף עם הנוער

למותר להוסיף, שכל הפעולות החינוכיות כאשר יהיו, לא יבשילו את הפרי המקווה, אלא אם כן בשיתופו הפעיל של הנוער [illegible] עומדות לרשותנו מסגרות של [illegible] משלים למכביר: בראש ובראשונה תנועות הנוער החלוציות; וכן הנוער והמרכזים הקהילתיים; גדנ"ע; מועצות התלמידים [illegible] כגון „נוער לנוער" ודומיו.

אנו חיים בשעת חירום בשטח ועל הגדנ"ע, למשל, אך לא רק להשריש בחניכיו ערכי יסוד הגנה עצמית, אחריות הדדית [illegible] דווקא בימים אלה את השי[illegible] ברחבי הארץ, שהם אחד הביטויים המובהקים ביותר לאהבת הארץ וקשר אליה.

אלא שהשעה היא גם שעה של [illegible] חברתית. המצוקה החברתית של [illegible] קים גדולים בקרב הנוער, בפרט [illegible] ובייחוד בני ספרד ועדות המזרח, תובעת [illegible] הנוער הישראלי, בייחוד מאלה [illegible] חלקם שפר עליהם, להפשיל שרוולים ולצאת אל עמיתיהם, שעימם יהיה עליהם לעצב מחר את פני מדינה והחברה. פעולה זו אסור שתצטמצם לימים ספורים שרי[illegible] כזיקוק חולף. רק פעולה עקבית מתמדת ונעדרת פניה פילנתרופית יש בה כדי להעמיק את המירקם המשותף והערבות ההדדית בין חלקי הנוער.

עלינו להקנות לנוער את הכרת המציאות שבתוכה ואל תוכה הוא בא להכשיר לקראת השתלבותו בה [illegible] שינויה ושיפורה. עלינו לחנך זה[illegible] שך למהפכה הלאומית החברתית [illegible] תנועת התחייה היהודית. שגם עכשיו היא אך בראשית דרכה. עמנו עודנו בדרך אל ארצו ההיסטורית, מדינתנו עודה מדינה בדרך אל השלום המיוחל, חברתנו היא חברה בדרך אל אחדות וזהות.

תשובה לס. יזהר

ס. יזהר משתעשע בהעמדת הנ־דרות קוטביות של המושג החינוך זו לעומת זו, בעוד שכל אחת מהן מכילה אלמנט משמע־תי שבלעדיו אין חינוך, אך התפי־שה הנכונה והמציאותית גם יחד של חינוך היא אינטגרלית ומאו־זנת.

בוודאי, בחינוך יש התכוונות אל האדם, אל הפרט, אל התלמיד ה־ממשי, השונה ונבדל מזולתו. ה־חינוך הוא האופן שבו מתפתח האדם והתהליך המתפתח מעצמו, מתוך הדיאלוג שבין המחנך והח־נוך. בתפישה מתקדמת של ה־חינוך חשוב בוודאי לשים דגש על הצמחת אדם, טיפוח סגולותיו, פיתוח יכולת הקליטה וחוש הבי־קורת גם יחד.

עם זאת, תהיה זו טעות גדולה להניח, שאפשרית ורצויה צמיח־תו של אדם בחלל ריק מבחינה ערכית, ללא הכוונה, ללא הזדהות עם סמלים חברתיים מלכדים ול־לא שום יחס לערכים בסיסיים. גם כאשר גורסים שהחינוך אינו כפות הר כגיגית על התוכן ואסור שיהיה בגדר הטבעת חותם אחיד על כל פרט, אשליה היא כאילו אפשר לחנך את האדם בלי להעמידו — בעת ובעונה אחת — גם מול ערכים ואמות־מידה [illegible].

החינוך הוא בעיקרו של דבר הנחלה של מורשת חברתית ותר־בותית מדור לדור — תוך פיתוח הכושר לקליטתה, לעיבודה מחדש וליצירה חדשה.

חינוך האדם ללא ערכים הוא [חסר] משמעות. ההנחלה היא משימה אנושית וחברתית הכרחית ומה־ותית לחיי אדם, שהרי היחיד אינו יכול לספק בעצמו לעצמו את כל הדרוש לו כדי להיות מה שנועד להיות. על כן — אין לה־ציב זה לעומת זה את חינוך האדם והחינוך לערכים. אין אפ־שרות לחנך את האדם, בלי לחנך לאור ערכים.

להשכרה
מגרש
2 דונם במרכז אזור
טלפון 851971
מתאים להצבת רכב.

בהזדמנות
1000
רמקולים
למכונית
טל. 03-623844
לבונטין 2, ת"א

איש עסקים
מעוניין בהצעות
רציניות להשקעה
250,000—500,000 ל"י
לפנות לת.ד. 5105 חיפה
— סודיות מובטחת —

למכירה בהזדמנות
ארגז חדש למשאית
אורך 7.30 מטר
לפנות טל. 919237,
919034 לא בשבת.

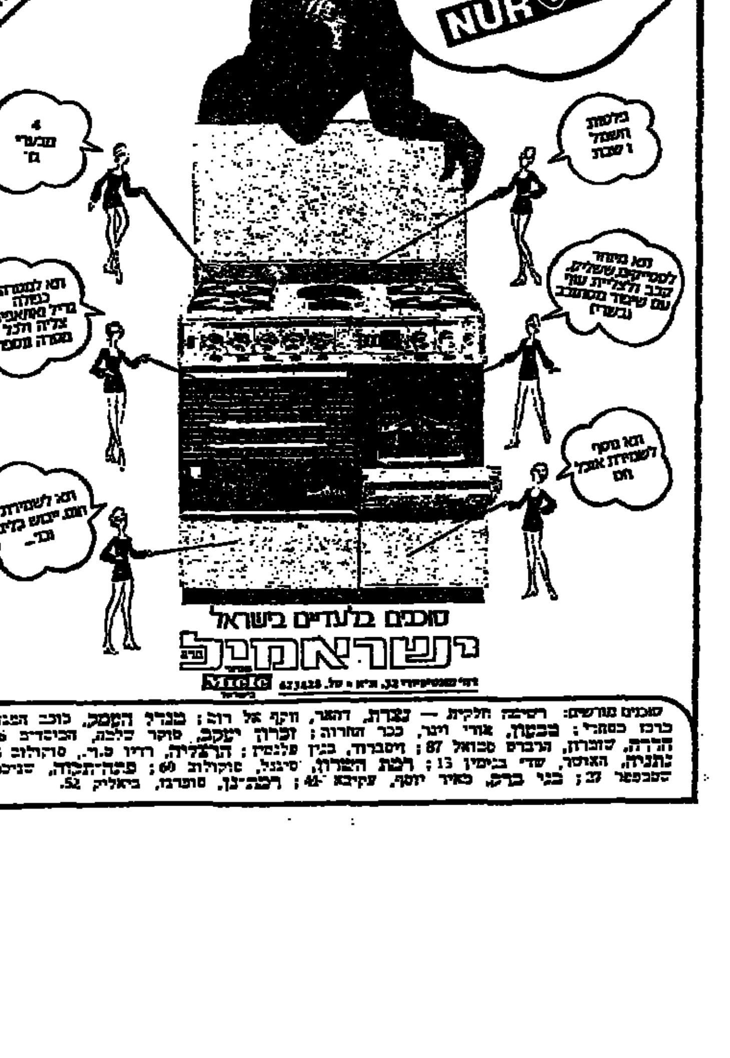

הגבירים התמימים

אנשי העולם.

קצת קרחים, קצת שמנים, קצת מזוקנים, אבל גבירים. בעלים של מפעלים גדולים, מנהלים של רבבות עובדים, מגלגלים מיליוני לירות. דולארים.

חיוך בוטח, חביב, אוטומאטי. חסר סבלנות: השעה דחוקה, כל חיוך עולה זמן, העסקים מחכים. טפיחה קלה על הכתף: „מתי יוצאים לקיסריה?" „אין זמן, צריך לקפוץ לוונצואלה". „מסור דיש לשגריר". „א. בי בטוח אם אספיק לראות אותו".

רוטשילד היה פעם רוטשילד. אחר כך הבארון. אחר כך אדמונד. דיין היה פעם דיין. אחר כך משה. היום הוא שוב דיין. מציג זהב של „דאגלוס". עניבה רחבה של פיאר קארדן. אוכלים בערב ב„קאפריצ'י" ומחליטים להעביר את בעלות החברה הפלונית לידי החברה האלמונית, בתנאי שהשטרות יוסבו באמצעות „צ'יין מנהאטן" בערבות של...

הם יודעים הכל. הכל. מי ישן עם מי. ומי מכר למי את מי. ובאיזו שעה יוצא המטוס הראשון מלוד לרומא, כדי שאפשר יהיה עוד לקפוץ גם למילאנו. ומה מחירו של חדר ב„דורצ'סטר" בלונדון. ושמו של השוער הקטן, בעל השפם, זה שמציע תמיד בחורות, נו מה שמו, מול ה„פראנקפורטר הוף", וילי, בטח, איך יכולתי לשכוח, שמו וילי.

הכל הם יודעים. את מחיר הפראנק שלשום בציריך. את ההבדל בין יין בורדו ליין בורדו לה. את הסיבה שבגללה עזבה מירליה את גרינבוים. את מה שיגאל אלון אמר לידידו הבר־. את החנות שבה ניתן לקנות פרחים בלילה. את מספר הטלפון הפרטי של צ'ארלס קלור.

הם יודעים הכל. רק דבר אחד הם אינם יודעים. הם אינם יודעים מה כתוב על נייר שהם חותמים עליו. הם לא יודעים לאן הלכו מיליון דולאר בחתימת ידם. הם לא יודעים מה שכל ילד קטן יודע, שאדם אינו חותם בלי לדעת על מה. ביחוד לא כאשר המדובר בכספי של הזולת. בכספי ציבור. בכספים שנאספו מיהודים טובים. בכספים שנגבו כמסים מישראלים קטנים עלובים.

את זה הם לא יודעים.

באלוהים, אני „מפרגן" להם את מציגי הזהב, את החיוכים הבוטחים, את הקפיצות הקטנות לוונצואלה — הכל.

אבל שידעו על מה הם חותמים.

י. לפיד

דמעות־השמחה של תאופיק זיאד

מאת משה דור

„הנצחון" של תאופיק זיאד, ההבדל מעיד כשבעה עדים על התהום האנושית המפרידה בינו לבינם.

תאופיק זיאד
המשורר הפוליטיקאי של רק"ח

„דמכם צריך לצעוק בקרבכם למלחמה!"
(גבריאלה ד'אנונציו, 1915)

„מתעב אני אדם המקריב עצמו למען רעיון לאומני מופשט על־מנת לאהוב את ארצו בשמטלית כרוכה לעיניו".
(פדריקו גארסיה לורקה, 1936)

חבר הכנסת תאופיק זיאד הוא משורר ערבי. באחד הגליונות האחרונים של „אל איתיחאד", בטאון מפלגתו רק"ח, פירסם קטעים מתוך פואימה בשם „המעבר הגדול".

יפה שחבר כנסת הוא גם משורר. על־אף נסיון־החיים אדם אינו חדל לקוות, כי סופרים יכניסו לפוליטיקה ממד חדש — אולי קצת יותר אנין, אולי קצת יותר נקי־דעת, אולי קצת יותר (יסולח לי אסימון שחוק זה) מצפוני.

חבר־הכנסת תאופיק זיאד כתב איפוא שיר. מה עניינו של השיר? מלחמת יום־הכיפורים ותבוסת ישראל בה.

את השיר כתב חבר־הכנסת תאופיק זיאד לאחר מלחמת יום־הכיפורים והוא ראה אור ב„אל איתיחאד". עכשיו, לאחר שנה, חשב חבר־הכנסת תאופיק זיאד ומצא, כי אין טוב מאשר לפרסם קטעים מתוך השיר הזה, על־מנת, כך אני משער, לרענן את הזכרון ולהחיות את ההתפעמות, שהולידה את השיר במקום ראשון.

את השיר המקורי, כלומר את הנוסח המלא, לא ראיתי. אבל ידיד הרך בשפה הערבית — שאני, לצערי, לא למדתי אותה די הצורך להתמודדות בו — תירגם לי את הקטעים, שפורסמו ב„אל איתיחאד" מן ה־4 באוקטובר ש"ז. אלה הם, אם כן, הקטעים שחבר־הכנסת תאופיק זיאד בחר מתוך שירו ליום־השנה למלחמה, ולדעתו ועל־פי הרגשתו הם היציגים ביותר בין כל פרקיו. הה, במלים אחרות, ה„אני מאמין" הפיוטי הרעיוני של חבר־הכנסת תאופיק זיאד, במלאת שנה למלחמה, ועליו יישפט, ואליו אני נדרש.

חבר־הכנסת תאופיק זיאד איננו, ככל הידוע לי, היסטוריון: כאשר כתב את השיר, מיד לאחר המלחמה, אולי לא הבין במדויק מה אירע ורגשותיו גברו על צלילות־דעתו. שנה לאחר המלחמה — זהו זמן אינטנסיבי מאוד על־פי מושגינו בישראל. הגנו להפסד בשגגה היסטורית. מכל מקום, ישראל לא הובסה במלחמת יום הכיפורים. היא ניצחה במלחמה זאת — על־אף המחדל, על־אף התקפת־הפתע, על־אף כל הנתונים האובייקטיביים לרעתה. נצחון ישראל במלחמת יום־הכיפורים משכנע שבעתיים לנוכח הנתונים הללו. אך כאמור לעיל, חבר־הכנסת תאופיק זיאד איננו חוקר־דברי־הימים, ואי־אפשר לתבוע ממנו שידייק בפרטים, לאחר שכה נתרחקנו מן האירועים מבחינה כרונולוגית.

מה כן אפשר לתבוע מחבר־הכנסת מסיעת רק"ח תאופיק זיאד?

אולי לא מאומה. אבל מה אפשר לתבוע מהמשורר תאופיק זיאד או רעתה?

אולי קצת יותר מזה, שהרי סוף־סוף הוא חובש לראשו עטרת שירה.

●

הרי הנוסח המילולי של קטעי־השיר שפורסמו ב„אל איתיחאד" מן ה־4 באוקטובר, תחת הכותרת „המעבר הגדול":

□ העולם שוב אינו העולם

ארוך היה הלילה... ארוך היה / וכבדה היתה הבושה. כבדה היתה. / עמוק היה הפצע... עמוק היה. / אפילו האכילה היתה מלאה בושה והשפלה... / ואילו עתה... עתה... עתה... / עונה השמחה הרוויה בדם... / צומחות בכל ישות... ישות / בשלווה שלום / צומחות... / כפרחים... / כשושנים... //

העולם שוב אינו העולם / וכל אגדות הזנות־לכאורה / על־אודות „העם העליון" ו„העם הנהנתן" / נהרסו בחצי חיום. / העולם שוב אינו העולם / ותופת העבר / מאחרי המתרושה, / ומרפש הבורות / ואהלי השירה / נכנסו לתקופתנו / בשעריה הרחבים ביותר.

□ המעבר

המעבר היה מקודש, והשמש בשיא הצהרים / והחיילים המסתערים המושים בפצצות, והמוות נמלט / אל הצפון (מן הדרום) ואל הדרום (מן הצפון) / וקריאה עצומה בוקעת בתעלה בתשוקה לחירות / והחירות האדומה / ומגיפת הדבר נגלית מן החול שנהפך לשאול מתחת / לרגלי הכובשים הזדונים... //

המעבר היה מקודש. והשמש בשיא הצהריים / והפנים השחומות מזינות את האדמה בבטון / והמבטים — עקביים... / וקאטיושה... / והתאהבות, והזרועות, והרובים, והתותחים / והחלומים הכבדים / ושרי־המתכת / לועסים את הוכו של קו בר־לב / והדגלים מתנופפים במקומותיהם הישנים / במ... קו...מו...תי...הם / ואז בוכה שמחת כל העניים... //

המעבר היה מקודש... והשמש בשיא הצהריים / והסורים שבים לגולן, מסתערים על גוף המוות / בשם החיים, וכל פרחי האדמה — עשב האדמה... / אבן האדמה... / נשק לוחם... והפצים מוחצים את הפלדה / בפלדה... ואנשי דמשק / כחרון־אף מקודש / מסתערים ומסתערים / היה המעבר מקודש / ומקודשת תישאר המולדת / היה המעבר מקודש... ומקודש יישאר / והיה מקודש / ומקודש יישאר המחיר:

●

על מה שמחה המשורר תאופיק זיאד?

על שנמחתה החרפה שאפפה את הערבים; התעלה הכמהה־לחירות שוחררה; הגולן, שאף הוא אל־נכון כמה לחירות, שבו אליו הסורים, שהם נושאי בשורת־החיים, כנגד המוות המקופל בהוויה הישראלית; המולדת עדיין לא שוחררה, אך הנה יום באולה קרב ובא (הנקל לדמיין את משמעותו הפיסית, שמעבר לקונוטאציות הפיוטית); ואם נשרי־המתכת כירסמו את קו בר־לב — גם קוים אחרים לא יעמדו בפניהם. מעבר — או חצייה — כמה אוצר בתוכו הבטחה מרהיבה לעתיד. המוות, שנגלש צפונה מן הדרום ודרומה מן הצפון — בכוח האמונה הבינערבית — כשר הוא מלווה ששון גדול, עוד יעיר את סיפור כהנה וכהנה. הקדושה עוטפת כל חלקה טובה בשיר — המולדת קדושה היא, החצייה קדושה היא, המחיר, מחיר־הדמים האיום, גם הוא קדוש. הייפלא שמפלת הכובשים הזדונים, אלה שמגיפה מלוכת את כפות רגליהם, הייפלא כי בוכות מפלה כזאת ניקות דמעות־שמחה בעיניים?

המשורר תאופיק זיאד הוא גם חבר־הכנסת תאופיק זיאד. באיזה פרלאמנט יושב חבר־הכנסת תאופיק זיאד? בבית־הנבחרים של מדינת ישראל, זו אשר 3000 מבניה נפלו במלחמה הזאת ואלפים אחרים נפצעו, ורבים מתוכם נשארו נכים. חבר־הכנסת תאופיק זיאד משמש בבית־הנבחרים של מדינה, שעתה זה ציינה את יום־השנה למלחמה, אשר בכוחה מתייפחים מחמת שמחה של תאופיק זיאד וחבריו — היא ציינה אותו בכאב ובשכול ובגניחת־מצוקה שהיכתה באוויר כמו כנפיים שחורות של ציפור־קינה. בעוד חבר־הכנסת תאופיק זיאד ועמיתיו מלאים גיל ורננה, העטפה אומה שלמה באבלה ובייסוריה.

●

מיום שעמדתי על דעתי, אני כותב, כמיטב יכולתי, שירים. ומיום שעמדתי על דעתי, אני כמה לקירוב של הבנה בין שני העמים, שהגורל הועידם בארץ־ישראל. מיום שעמדתי על דעתי, אני נושא את עיני ליום הגדול שבו יתכונן שלום־אמת בין יהודים וערבים. ומיום שעמדתי על דעתי אני תקווה, כי ראשית הלשון המשותפת תימצא בין משוררים. מספרים ומשוררים, שרגישותם האמנותית תעלה, אולי, בקנה אחד עם רגישותם כבני־אדם.

מה מתגלה לנו בשירו של תאופיק זיאד?

כי השנאה אין לה שיעור וכי היא כבר נתגלגלה במיתוס, שערפיליו מכהים את עין השמש.

איזו אגדה מתמוססת בשירו של תאופיק זיאד? השומנם זו של „עם עליון" ושל „עם נהנתן"?

לאו דווקא. מתמוססת האגדה, אשר תמימים שכמוני מנסים להאחז בה בידיים נואשות, לתלשה מתוך ספר־האגדה, ולעשותה מציאות: אגדת ההבנה היהודית, אגדת הכבוד ההדדי. הבוז מונק מתוך שירו של תאופיק זיאד. והשיר איננו אלא המנון למוות — הכבוד בעל מסורת עתיקה הוראה לשער, אבל יש לה מקבילות בלשונות רבות, בין שירי־זוועה האוכביים של שואת־הקסל. הרבה לשונות — ומהות אחת.

אולי כדאי להשוות את שירו של תאופיק זיאד עם שירים עבריים על המלחמה — עליה ועל אלו שקדמו לה — ואז ייתמצא, כי הללו החוצים רובם ככולם בחותם והזנות, מכאוביה ויגונה. גם שירי־הנצחון שלנו טובים בתבליט, בצערם ובאיפוקם, משיר

●

מה קדושה מצא תאופיק זיאד במלחמה? מה קדושה מצא במוות, בעצות, בחורבן?

את מה הוא מקדש בדמעות־שמחה?

למה הוא קשר כתרי־תהילה?

הפגים — השותקים או הבוהלים — מאבדים את צבעם במוות. מכאן ומכאן. אין קדושה במוות ובאובדן חיים צעירים כדי להשביע תשוקת־מלחמה או לרפא גאוה פצועה. אין יופי בגבורות, בדמי, בהרס. זהו שקר מחריד. ומי שכך משקר — כביכול למען רעיון, כביכול למען זקיפות־קומה, כביכול למען שחרור — אין לו זכות להיקרא משורר. אין שירה עשויה להתקיים על שקר. „השמחה הרוויה בדם הצומחת בכל ישות" — שמחת־פלצות היא. תועבה. גרועים שבבריות וגרועים שבמשטרים שמחים בה.

המשורר תאופיק זיאד נכבש לעסקן־המפלגה תאופיק זיאד. ואילו עסקן־המפלגה תאופיק זיאד, שהליט את מגיד במסווה משורר, רמס ברגל־זדון נבטים רכים — לא, אף לא רכים: כי אם רק אפשריים — של התקרבות יהודית־ערבית.

על כך יברכוהו עושות־הטרף של המלחמות שהיו ושל המלחמה התלויה, כמו חרב מתהפכת, מעל לראשינו. הוא לא מחה השפלה ולא שם קץ ללילה ולא חבש פצעים עמוקים. פת־הלחם עדנה ספוגה בושה — אך לא כלימת המתאמר־לשיר תאופיק זיאד היא, שכן זה איננו יודע בושה. הבושה שלנו היא, של שוחרי השלום בקרב שני האומות, אשר מקש־המות ומקלט־החורבן ירק מלוא לוגמיו בפניהם.

הודעות מס־הכנסה ומס־רכוש

בעל מקרקעין!

קרקעות, בנינים, מטעים

עפ"י חוק מס מימון רכש 1974 (הוראת שעה), תשל"ד — 1974 נשלחו בימים אלה לבעלי מקרקעין הודעות תשלום מס מימון רכש לשנת 1974.

לבחירתך 3 אפשרויות לתשלום מס מימון רכש תשל"ד - 1974

.1
7½% הנחה במס
אם תשלם את כל המס מראש עד 30.10.74 (התלוש הראשון בחשבון) תזכה ב־7½% הנחה מהמס

.2
תשלום בשני שיעורים שווים
אם תעדיף לשלם בשני שיעורים שווים עליך להשתמש בתלושים השני והשלישי שבחשבון, לפיהם תשלם מחצית המס הראשונה ב־10.10.74 ומחצית שניה ב־10.1.75 אולם כך לא תיהנה מההנחה.

.3
שני יתרונות בתשלום מראש ל־3 שנים
קיימת גם אפשרות לשלם את המס עבור שלוש שנים מראש; בכך טמונים שני יתרונות: —

(א) אם תחול העלאה בשווי המקרקעין בשנים 1975—1976, לא יחוייבו הבעלים בתשלום נוסף.

(ב) הנחה של 7.5% מכל סכום המס.

בעל מקרקעין שיבחר באפשרות זו, יפנה לפני ה־30 באוקטובר ש.ז. למשרד מס רכוש האיזורי הנוגע בדבר ויבקש הוראת תשלום מיוחדת לצורך זה.

בעל מקרקעין (למעט בעל דירה המשמשת למגורים ושוויה בשנת 1974 לא עולה על —.400,000 ל"י), שלא יקבל חשבון באמצעות הדואר עד ל־20.10.74, יפנה למשרד מס רכוש האזורי הנוגע בדבר ויקבל הודעת תשלום כדי שיוכל לשלם את המס בניכוי ההנחה עד 30.10.74 (או ב־2 שיעורים במועדים כאמור ללא ההנחה).

על המפגרים בתשלום תוטל ריבית של 2% לכל חודש פיגור.

בחר לשלם מראש ותשלם פחות.

בעד ונגד

ד לאור

ביקור האדון החביב

פרידריך דירנמט

ה מגיע לנו כבר מזמן, — ביקור של איש הרוח האיש צמן, אחרי ביקוריו של איש בים והקרטומיות המבקיאב המטוזות במסיבה של היר זה מגיע גם לו מזמן, — מגדולי הסופרים המחזאים דנה, לפרידריך דירנמאט, לישראל כאורח הממשלה, ה נכבד וחביב ביותר. הוא את עולמו כאשר מיד לאחר מלחמת יום הכיפורים היה אומץ הלב להתייצב לימין אל בהצהרתו המפורסמת ש־מיד אותה גם בשם מפורש ללא סייגים, אף גם לא בלי דברי בקורת כלפינו — אני מתייצב לימין ישראל". — היחידי. כמעט כל רי עולם שמרו על שתיקתם, אם פנינו אליהם ובקשנו את כתם. הוא היחידי בין גדולי ושים אנשי־הרוח בעולם, — א נתבקש להגיב. והוא עשה בצורה ספונטאנית לגמרי, ק דחף פנימי ולפי צו של ון רע ורגיש של אדם אציל ה.

אירוניה מרה פתח את הצהרתו בשפה הצרפתית, כשהוא נה את חיצי לבנו כלפי עמיתיו הסופרים: „השתיקה השוררת בקרב הסופרים, החותמים ילים על עצומות למיניהן, — ם חותמים עתה. קל היה ל־ם על עצומות נגד מלחמת טנאם, נגד כיבוש צ'כוסלובקיה ולאחר נפילתו של איינדה, ה זה הדבר הטבעי ביותר ל־ם עצומה למען סולז'ניצין או חארוב. אנשי השמאל, ביקשו חות לראות שמאל מתון, אר העדיפו לא למחות נגד ביכוד ערבי־ישראלי הרש"...

בעל „ביקור הגברת הזקנה" — ר חדשה על הבמה הישראלית יצאה בסקרה כעיתוי כוצלת ור לקראת „ביקור האדון החביב", — פרידריך דירנמאט אינו אוהב את הפאתוס, המגיגי ופוף הגבה בכתיבה הוא ל־א לו. אך היה משהו מן הלהט שולהב של אמיל זולא ה„אני מאשים" שלו, כאשר סיים דירנמאט את מנשרו ההיסטורי איני מוסט להשתמש בביטוי — כאשר סיים את דבריו ימת „אני מאשים" אריפה ודו־שמעית: „איני יכול להחשות מיוחד אין ברצוני להזדהות עמדה המכלעת של ברית־המועצות ושל הרפובליקה הגרמנית הדמוקראטית, אין אני כשר לשום אנלוגיה רק בשמי שלי. אולם אני רואה חובה לעצמי כסופר להשמיע את דברי כאשר קשה להתר במצב פארא־דוקסאלי, כשר איש אינו תופס בך, איש איננו ייפה לך שבס לעזרה. באמרי זה, הנני מתייצב לימין ישראל, למען ישראל ולמען כולנו. למען ישראל, — מתוך יראה הומניות; למענו, — כדי לא נהיה מספר, שלא כולנו נבגיל עצמנו ותוקה..."

כדי להבין כראוי את המשמעות המלאה של סיום דראמטי ובעיקר את המלים הבוטות על ברית־המועצות ובת בריתה מזרח גרמנית, יש לקחת בחשבון כי פרידריך דירנמאט נחשב פרסונה גראטיסימה בכל ארצות הגוש הסובייטי, מציגים שם מחזותיו ומתרגמים את ספריו, והוא מתקבל שם בכבוד כלים כל אימת שהוא עורך סיור באחת הארצות של הגוש הקומוניסטי. דומה, שבעת יצטרך לוותר על ביקורים אלו, בעיקר אחר ביקורו בישראל והצהרתו למען ישראל.

■

צורה ידידותית זו של דירנמאט איננה הראשונה, — כאן גם נטלתי רשות לעצמי כי מזמן „הגיע" למחזאי להיות מוזמן לישראל כ־ה נכבד ביותר ובצורה לא שלית, אלא דווקא הלבבית הקוראים הוותיקים יזכרו את השיחה המאראתונית בעל „ביקור הגברת הזקנה" שנמשכה מתחילה כמה שעות, מבן, גם כמה ימים, בטיול שערך לנו דירנמאט כניתו על פני תבל יורא ש־ — זה החלק של ארץ הלסים „שאין מראים אותו ל־ים", כפי שהסביר לנו ה־

דמות היה לי, בעלותי אל ביתו המפוארת של דירנמאט, כבת בתוך יער ובמרומי ה־ה הרמה הצופה אל מול יכת שאטל, — כי השיחה תתרכז ביב התיאטרון ויצירתו המחזאי, על דרכו בתיאטרון, על יחסו ל„תיאטרון האבסורד" וכיוצא באלו בעיות ה־ורות בפעילותו של המאורח בתחום שלו. אולם השיחה כלה לכן הרגע הראשון מהלך לגמרי וכל השאלות ש־הכנתי במחשבתי. אני שוכר ב־בה לאקונית ביותר ועל מח־מו של יונסקו: „הם בנים בצורה משעשעת ל־") או שהעביר איש סיהגו ראיון לנסים אחרים, בלתי צפויים מראש, מפתיעים. והוא דיבר, למשל, בהתלהבות על — הקיבוצים, אף שעדיין לא ראה קיבוץ מעולם.

אך הוא הפליא בידיעותיו בתחום זה, כאילו היה זה דווקא הנושא הקרוב ללבו ביותר. הוא ראה בקיבוץ את הדגם המושלם ביותר של החברה האידיאלית — בניגוד לקולחוזים בברית־המועצות אשר ביקר בהם וראה את הזוויים שם מקרוב, — וכל „דאגתו" הרצינית היתה, האם בבוא אי־פעם השלום יצליח הקיבוץ לשמור על המתח האידיאולוגי שלו, אם לא תבוא ההתרופפות בערכים שהקיבוץ דוגל בהם, — רוח ההקרבה, הדאגה המתמדת לטובת הכלל, לטובת המדינה... („הקולחוזים אינם אלא תבלה גדולה אחת במדינה", אמר לי תוך הרושם הטרי של ביקור בברית־המועצות, זמן מה לפני שקיימנו את השיחה). לא אמרתי לו זאת, אך הירהור עבר בראשי לשמע הדאגה הרצינית למשבר העלול לפרוץ בקיבוץ בבוא השלום, — „שיפרוץ כבר המשבר, ובלבד שיבוא השלום!"... למרבה הצער, פרץ כבר המשבר מזמן, — בלי שבא השלום.

■

מכאן — לגודלו של עם ישראל, לזכותו ה„טבעית" („נאטורכטי" בלשונו) של עם ישראל למדינתו. דירנמאט פיתח לפני תיאוריה שלמה — שהקדיש לה כנראה מחשבה מעמיקה — שהעם היהודי הוא היחידי בין עמי תבל שיש לו מטבע הדברים הזכות להיות עצמאי, למדינה ריבונית. ואת — משום שהיה היטלר בעולם, היה אייכמן (השיחה התקיימה סמוך לסיום משפט ירושלים). והיה האפיפיור פיוס ה־12 — לפי דירנמאט, אחד מגדולי האפיפיורים בתולדות הכנסיה הקאתולית (דירנמאט עצמו הוא פרוטסטאנט ואביו היה פאסטור, כהן־דת פרוטסטאנטי, שקרא את התנ"ך במקורו העברי ובגאווה הראה לי המחזאי את ספר־הספרים שהוריש לו אביו ובו רשימות־שוליים, כתובות בידי אביו בכתב עברי יפה, מעין הערות לטקסט התנ"כי). בהתרגשות רבה ובשיכנוע נפשי עמוק דיבר דירנמאט על אותה „זכות טבעית" של עם ישראל למדינה. משלו — בגלל אושוויץ, וטרבלינקה וברגן־בלזן, — והאפיפיור ששתק. היתה לו טענה כלפי ישראל, שבמשפט אייכמן — אשר הוא עצמו „לא היה שווה גם את החבל שניתלה בו"... — לא נוצל הנימוק הזה קבל עולם כדי לו, שמשום שנרצחו ששה מיליונים יהודים רכש לו כאילו העם היהודי את הפריבילגיה הזאת שאינה מגיעה לשום עם ואומה אחרת בעולם, — שתהיה לו מדינה עצמאית משלו. עם הבטחון האיתן שאינו ניתן לערעור, שחורבן כזה, השמדת שליש העם, — לא תקום ולא תהיה עוד לעולמים.

מחזהו של רולף הוכהוט „ממלא־המקום" ערך אז את מסע הנצחון שלו על פני כל במות אירופה והוצג גם בארץ. דירנמאט נקט עמדה גם כלפי אותו מחזה ושגיאתו העיקרית היא, שהכחיש המעשי את דמותו של האפיפיור, עשה לאיש קטנוני, המסתבך גם בעסקי כספים. אך הן הוא התיימר בסוף ימיו שניתגלה לו האלהים בכבודו ובעצמו! „אילו אני כתבתי את המחזה", הוסיף ואמר, „הייתי מדגיש דווקא את גדלותו של פיוס בכנסיה, ורק על רקע זה הייתי מבליט את התנהגותו הצינית בימי השמדת היהודים"...

עשר שנים עברו מאותה שיחה — הדברים על „הזכות הטבעית", על האפיפיור, על הקיבוץ, גם על האנטישמיות בברית המועצות (בין השאר סיפר לי דירנמאט כי בשעת קבלת הפנים החגיגית שנערכה לו במסגרת ביקורו בארמניה הסובייטית, בירבאן הבירה, הוא הרים את כוסו לכבוד העמים הקטנים העצמאיים, והעלה על גם דווקא את העם היהודי ומדינת ישראל) — כל אותה שיחה שנרשמה בשעתו, נחרתה עמוק בלב. עשר שנים כמעט חיכה פרידריך דירנמאט להזמנה רשמית לבקר בישראל — והיא בוששה לבוא. אכן, אין אנו נוהגים „לפנק" את ידידינו הנסתרים ביותר — והם כה מעטים! עשר שנים חיכינו גם אנחנו לביקורו של פרידריך דירנמאט — והנה הוא בא בקרוב, יחד עם הופעתה המחודשת של „הגברת הזקנה" שלו.

هكذا من الأصل

אורח לרגע

מאת עפרה אליגון

נוסעים לראות משפחת עולים שעוד מעט קט ייהפכו ליורדים, אם — — — אם לא יאפשרו להם להחליף את מקום מגוריהם. כתבנו על המשפחה ועל מה שבפיה, לפני שבועות אחדים — וגם במערכת נאמר לי: „מה הם רוצים בעצם. דירה יש? עבודה יש? הדירה אינה מצויה במרכז כפר־סבא, אז זו סיבה לירידה?!"

אחרת חשב, כנראה, פנחס ספיר — יו"ר הנהלת הסוכנות. הוא הבין, שבאחורי מקום המגורים מתחבאה בעיית הבעיות של העליה — אי־קליטה חברתית. הלך בחג לראות במו עיניו — ופמליא עמו. התווכחו הוא ופמלייתו עם יוצאי דרום־אמריקה, הטוענים שבמקום לחיות בארץ־ישראל הם חיים ב„גלות רוסית", שני קילומטרים מקלקיליה שמעולם לא היו להם געגועים לצריחי מסגדים, לקולות המואזין, ולתרבות רוסית־גרוזינית וכו' וכו'.

לאחר הביקור סיפרו העולים, כי המבקרים החשובים הודיעו: עכשיו הם עלו והתיישבו בכפר־סבא, לא נתנו להם דירות ובכל זה נהגו מאום — וקלקיליה היתה כול כל בית, וכפר־סבא היתה יישוב כפר — ועוד דברים טובים כאלה, סאוכרים לעולים.

הם צדקו העולים צדקו. וכשכרלם צודקים, מתחיל העוול.

ובכן, הורים ונוספים לאותה משפחת־עולים־בדרך־לירידה, ועמנו ראש העיר כפר־סבא. למרות כל הדיבורים בבית העולים, הוטל עליו מעם הכפר־סבאי החשוב למצוא פתרון למשפחה זו. וראש העיר נוסע לשם — דרך כל העיר; רוצה הוא להראות את עירו ואינו מוותר על התענוג, ד בעל כורחנו אנו מסיירים בה כחום היום, ובעל כורחנו אף נהנים.

*

אהבה בצל העיריה

ראשית, העיריה עצמה. אנחנו מסיירים הרבה בארץ, ואם איננו טועים — זוהי העיריה היחידה השוכנת בתוך גן, קטן אומנם — אבל ירוק מאוד ומטופח וכבד נוף. והגן הזה אינו נסגר עם היסגר משרדי העיריה. להיפך, כשננעלות הדלתיים מתחיל להיות עוד יותר שמח. אם בשעות היום מטיילות שם אמהות עם ילדיהן, האנשים הבאים לסדר עניני מסים ורשיונות וחינוך ונקיון החצרות — ממתינים להורם (אם יש כזה) בגן, מנעימים שיחה עם חברים ושכנים — הרי בשעות אחר־הצהריים נהפך הגן למרכז חברתי. ובלילות באים לשם זוגות. ויש אהבה בצל העיריה.

בנין העיריה עצמו הוא מבנה נמוך, עם טעם ארץ־ישראל הישנה. חלונות אנושיים, גג רעפים — בית נעים וצנוע, שאפשר להרגיש בו כבבית. אין העיכור שמביא המבנה המודרני של זכוכית ופלדה ומעליות ושומרים הבודקים בכליך. אמת, בעיר גדולה אולי אי־אפשר בלעדיהם — אבל עיר קטנה ככפר־סבא, למה לה להתנכא... סובר ראש העיר בקול.

*

בית העלמין

אנחנו מטיילים בגנים. עוד גן ועוד גן והנה אחד שעוצר את נשימתך. מדשאות רחבות, עצים זקנים גבוהי צמרת. הרבה שמש והרבה צל. ומעבר לגדר, בהמשך ישיר עם הגן: מלחמות היהודים בארץ־ישראל. חלקה ראשונה — שמונים חללי כפר־סבא במלחמת השחרור; חלקה שניה — שמונה חללי מבצע־קדש; ששת הימים — ארבעה עשר; וארבעים מצבות טריות — מלחמת יום הכיפורים. איש זקן ומגרפה קטנה בידו, ועוד איש זקן עם כתפן, עוברים את מגרש המשחקים של האסוסים. אחד לוסף ראש בהיר של ילד. הילדים משחקים וההורים השכולים הזקנים הולכים לבניהם, שנשארו נערים, בחלקה הראשונה.

ומן החלקה האחרונה, הצעירה הלבנה — חוזרים הורים צעירים, האשה צעירה אוחזת ביד בנה. עוברים את הגדר, הילד, שאביו שוכן עפר מעבר לגדר, הולך אל חבריו המשחקים. והאם מחייכת בבעד לדמעיה.

*

„זה בית זקנים"

במעלה חלקת הדשא, נעצר פתאום נוף העצים הגבוהים, וחלקה גלויה פורצת לתוך הגן, באור מסנוור עיניים. צעדים אחדים — ומבנה כדרדרי, דמוי מלון כפאר בן שלוש קומות, זכוכית ובטון, וילונות צבעוניים ומכוניות חונות, ושמשיות פרחוניות, ותהילתו של גן נרהב.

„מה זה?"

„זה בית זקנים".

„נלך לשם".

„לא. זה לא צירוני. זה פרטי".

„למרות זאת".

„לו יהי כך" — אומר ראש העיר, ומן הקול נשמעת מחשבה שבעצם, אפילו נבנה ע"י היוזמה הפרטית — הרי מצוי בית זה בתוך כפר־סבא, והוא חלק ממפעליה, מטפס זה.

אולי לא הייתי מתעכבת על נושא

יום בכפר־סבא

„בית הזקנים" הזה, הנקרא „המבריא", לולא המיוחד שבו. ישנם בישראל בתי הורים ובתי זקנים, מהם ציבוריים ומהם פרטיים, מהם טובים ומהם עצביים. מהם מפוארים ומהם עניים. אבל כל תוספת בנושא הכאוב, שארצנו הצעירה טרם נתנה מלוא דעתה לפתרונו המלא — ראוי שתצויין ותבוא לידיעת הציבור. ובעיקר — שמצאתי כי המקום אינו מלא ויש בו עוד מקומות לאנשים מזוקנים שידם משגת ושאין להם הכוח לדאוג לאחזקת בית לאיש אחד — לא מבחינה גופנית ולא מבחינה נפשית.

באנו בשעת צהריים, באופן בלתי

„באיזה גיל אתם מקבלים?" — שאלתי אצל המנהל.

„אני יודע — אמר — מגיל שאדם חושב שהוא זקוק לזה. שישים, שישים וחמש".

*

פרדס למכירה

כפר־סבא ירוקה בצבעי נוי, אך בעיקר מוריקה היא בפרדסיה. כלומר — היתה מוריקה. בונים בתוך הפרדסים שחולקו לחלקות, ובונים על חלקות שעצי ההדר נעקרו מהן זה לא כבר. כל כפר־סבא היתה פעם פרדס.

שלה: וכל מיני הוראות של משרד החקלאות, והחלפת זנים, ועקירה, וקצבת מים, וכיבוש שווקים, ומתחרים באיטליה, בספרד. הפרדס הירוק והפריחה הריחנית והפרי הזהוב — איזה שנים שוזרות ראה הפרדס בצל עצי ההדר, עד שמגיע לתקופת בנת. ואז — כשהפרדס כבר מניב, והתשקעת אולי יותר הגיונית, והפרדס המרוחק כבר איננו „בסוף העולם", אלא באמצע הישוב — ולהשגיח עליו זה כבר משחק ילדים — עוקרים את הפרדס ועושים ממנו מגרשים. כשלבים לאדם לא בשל עמל של עשרים, שלושים, ארבעים שנה — אלא בעבור אדמה בור.

*

מועדוני־נוער

כן, הגענו גם אל העולים, אבל לא בטרם עברנו במועדוני הנוער, במרכזים הקהילתיים, בהיכל התרבות — יד לבנים, בבית הסטודנט, בבית של „אלי כהן" — שבונים שם תוספת של קפטריה ודיסקוטק „כמו שהצעירים אוהבים" — ואני מודה ומתוודה שנפלאתי קנאה. הם לא היו חדשים לי, בתי התרבות, ומועדוני הנוער המרכזים הקהילתיים של כפר־סבא, לעהים מוזמנות מוזמנים לשם — והבתים פתוחים ופעילים, ושוקקים תמיד חיים. ראינו שם תערוכות, השתתפנו בסימפוזיונים, שמענו הרצאות, ותמיד נקרו לשם צעירים וסהם כפר־סבאים שהלכו „לעשות קורס" בקרמיקה, מוסיקה, ציור...

מתמלאים קנאה — שבכפר קטן כזה (כי מה היא כפר־סבא בהשוואה לתל־אביב?) יש כל כך הרבה מקומות מיפגש לאנשים, כל כך הרבה לאן ללכת לנוער — ובעיר כמו תל־אביב סוגרים אפילו את „חיי הלילה" הפרטיים — המשולמים מכיסך.

„אני מראה לך את המקומות האלה שתראי, שנער הגר בכפר־סבא יש לו מה לעשות עם עצמו. כלומר — הבנים של משפחת העולה מארגנטינה — משונה מאוד לשמוע מפיהם שאין להם חברה. עם כל כך הרבה מקומות מיפגש..."

„אמת — ענו הצעירים — שמצאנו אותם יושבים בבית־הנוער — אמת, יש לאן ללכת. אבל אין עם מי. כשאין חברים, מה יועילו מקומות? רבשכונה שלנו. אז כמה: יש לי חבר שהוא רוסי. אז בערב שבת הוא אומר לי, שמע. עכשיו אני הולך לחברים שלי. זה לא יהיה מעניין בשבילך. הרוסים הם ביחד. כמה. אפשר להתחבר עם חבר אחד. אבל כשבאים החברים שלו, אז אתה בחוץ: הם צוחקים את הצחוקים שלהם. ואתה בחוץ, אתה זנב. אתה מבין?".

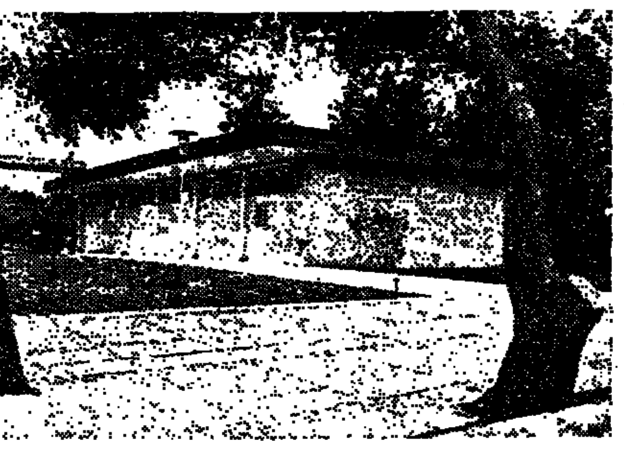

בית התרבות לצעירים בכפר סבא

צפוי להלוחין. מצאנו אנשים לבושים היטב, מסובים ליד שולחנות קטנים, שניים שניים, ארבעה ארבעה, בחדר אוכל נהדר. ריח נעים של מסעדה מובחרת, עמד באויר. האוכל הוגש בכלים נאים. בחדר האוכל ובפרוזדור ובאולם הכניסה — צבעים הרמוניים, האור מעומעם קמעה בווילונות נעימים. ראינו חדרים יפים, כשל בית מלון ממדרגה ראשונה, והחדרים שנראהו „כמו בבית", עם אבזרים שהובאו מן הבית, תצלומים של ילדים ובנים, וב„דירה" אחת ראינו על הקיר חמישה דורות.. וספרים יפים בכתבניות, וכל מיני „מטמונים" שליוו את בעלת הדירה משך שמונים שנה.

האנשים המצויים בבית הקשישים הם על פי רוב „אורחי דולרים" ומשום כך זכה המקום להיחשב ל„מפעל מארשר" — אך אחוז גבוה של האורחים הם ישראלים (שידם משגת, כאמור). והחשוב מכל — שהבית מקבל אורחים גם לתקופות קצרות. לנופש של שבוע־שבועיים ואף לסופי שבוע ואפילו לימים אחדים. וקשישים הרוצים לצאת לנופש מוצאים כאן חברה ופעולות מותאמות לגילם.

ובאביב, כשהעיר היתה לשמה — כפר — היתה גם היא מצטרפת לסימפוניית הבושם המשכר, בושם פריחת הפרחי־הזהב. עכשיו נשאר רק ניחוח. והלב שמח והומה לגיזולה של עיר, לבנייה, והלב מיצר.

פרדס ירוק כהה, אחד בעל תוק, הגובל עם הפארק ועם חלקה „תולדות המאבק", אחד הבודדים שעוד נשאר לפליטה — ועליו שלט גדול. „פרדס למכירה".

„לא פרדס — מסביר ראש העיר — מגרשים! עשו פה חלוקה ועכשיו מוכרים פה מגרשים. אין לך מה להצטער — מקבלים בעדם הרבה כסף...".

הולך אדם ונוטע פרדס. מובל, נוטע, משקה, מנכש עשבים, נוטל הלוואות, משבח זנים, חוסך מפיו ומשקיע בפרדס. כל עץ — כמו ילד. תבוא לבקר אצלו בבית ותשאל איפה אבי — יגידו לך — בפרדס. ובשעות המאורעות — שומר על הפרדס. ועד שמגיע לראות פרי יוצאת לו הנשמה. ורואה את הפרי — ומתחילים לדאוג לשיווק, לאריזה, לריסוס, לסיכון, למסים, לחברה שנוטלת ממך כסוכנה, ונהיית „בעל הבית" ואתה העבד

שיר אהבה לבית

כְּשֶׁסַּבָּא שֶׁלִּי בָּא לָאָרֶץ הַזֹּאת
הוּא תָּקַע יְתֵדוֹת וְנִלְחַם בַּבִּצּוֹת.
זֶה בִּגְלַל לֹא הָיָה כְּמוֹ בְּרוּסְיָה שֶׁלּוֹ
וְהָיָה לוֹ פֹּה חֹם וְדוֹקֵר וּמָה לֹא.
אֲבָל אַל תִּהְיוּ עֲצוּבִים בִּגְלָלוֹ,
כִּי לְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא בָּא הוּא קָרָא לוֹ
בַּיִת וְכָל מָקוֹם הָיָה בַּיִת שֶׁלּוֹ.

כְּשֶׁעָזַבְתִּי אֶת הַכְּפָר וְהִגַּעְתִּי לָעִיר
אָז הָיָה לִי צָפוּף עִם עָשָׁן בָּאֲוִיר.
זֶה לָקַח לִי קְצָת זְמַן לִהְיוֹת עִירוֹנִי
וְלָגוּר בְּקֻפְסָה עִם הַמִּין הַשֵּׁנִי.

אֲבָל אַל תִּהְיוּ עֲצוּבִים בִּגְלָלִי,
כִּי לְכָל מָקוֹם שֶׁבָּאתִי קָרָאתִי בַּיִת
וְכָל מָקוֹם הָיָה בַּיִת שֶׁלִּי.

כְּשֶׁהָיְתָה מִלְחָמָה הָלַכְתִּי מַהֵר
לְהָגֵן עַל מוֹלֶדֶת בְּתוֹר מְשַׁחְרֵר.
בְּכָל בַּיִת עָזוּב הִתְנַחַלְתִּי רִאשׁוֹן
וּפָרַשְׂתִּי שְׂמִיכָה וְהָלַכְתִּי לִישׁוֹן.
אֲבָל אַל תִּהְיוּ עֲצוּבִים בִּגְלָלִי,
כִּי לְכָל מָקוֹם שֶׁבָּאתִי קָרָאתִי בַּיִת
וְכָל מָקוֹם הָיָה בַּיִת שֶׁלִּי.

וְלַיְלָה אֶחָד, בְּתוֹךְ רַעַשׁ גָּדוֹל,
נָפַלְתִּי לָאָט, מְחַבֵּק אֶת הַחוֹל.
אָז הֵבִיאוּ אוֹתִי לַחֳרָשׁוֹת הַשְּׁחוֹרוֹת
וּמָצְאוּ לִי מָקוֹם שָׁקֵט, בֵּין הַשּׁוּרוֹת.
אֲבָל אַל תִּהְיוּ עֲצוּבִים בִּגְלָלִי,
כִּי בְּכָל מָקוֹם אֲנִי מַרְגִּישׁ בְּבַיִת
וְכָל מָקוֹם הוּא בַּיִת שֶׁלִּי.

הצד הרביעי של המטבע

זאבים וכבשים

כמה ימים לפני אחרית הימים בא הזאב אל הכבש ואמר: „תראה כבש חמוד שלי, יש לי דירה בית מפתח בצפון ואתה מוצא חן בעיני. כבש. יש לך תלתלים. אתה גם לא נראה לי אחד שנוחר בלילה. אז מה דעתך שתבוא ותגור איתי מותק?"

הכבש, תמים כתמיד, אמר:

„מה איכפת לי איפה לגור? רק לא על יד התנור."

וגר זאב עם כבש. שלושה חודשים.

בהתחלה זה דווקא הסתדר נפלא ביחד. הם סידרו דירה פריקיה עם פלקאט של כבשה ערומה על הקיר והתחלקו בדמי מפתח. בערב הם היו מתחבקים על הספה. הזאב היה רואה מקלאאוד ואשתו, הכבש היה סורג עין כן עין לא ועין אולי.

אבל יום אחד, בצהריים, השמש דפקה על הגג והיה שום דבר לאכול, והזאב קם, סגר את הטלוויזיה סגר את הרדיו ואת החלון ואת הדלת, ניגש לכבש הסתכל לו בעיניים בצורה מאוד לא מנומסת ואמר:

„אני רעב, חבר!"

הכבש אמר: „יש פירות במקרר..."

אבל הזאב לא עשה שום סימן של פירות, רק ניגש עוד יותר קרוב לכבש ואמר בבריטון: „כבש שלי כמה שאתה חמוד... כמה שאתה מתוק... הייתי אוכל אותך... עם אורז!!!"

כשמע הכבש „אורז", זרק את הסריגה, לבש את הצמר וברח מהבית. הזאב נשאר לבד לגמרי בדירה הגדולה, אכל את עצמו, ואמר לכתבנו לענייני אחרית הימים: „היתה תקופה נחמדה, אין מה לדבר, אבל למדתי די הרבה מהמסבל הזה, עם התלתלים... אצלנו, הזאבים, תנו לנו לגור לבד אה?! וגר זאב עם כבש אה? קודם שהנמר ירבץ עם הגדי... ושיהיו שערות על כף היד... מה? אה, יש לי... גו טוב... אם מישהו רוצה לגור אתי. שירים קודם טלפון ויראו אם אני לא רעב להרצאה".

שעון חורף

שעה אחת אחורה לכל העמים הפרימיטיביים שנלחמים וחושבים שהגיע הזמן להלוקה.

שעה אחת אחורה להביט אל הקיץ שעובר מתחת לאף ולגעת בזנב של המסך האחרון.

שעה אחת אחורה לכל האהבות שהיו יכולות להיות גם שלי באפריל, מאי, יוני, יולי ביה...

שעה אחת אחורה למצילים שסוגרים את הים מוקדם ולאביגדור שרוצה שהעיריה תסדר לו מדרכה עד הקיוסק.

שעה אחת אחורה לדוקטור המצוצף מארץ לארץ ומחפש את קונגרס וינה בירושלים.

שעה אחת אחורה להליצים ליום אחד, לבהנהלים ולקיבבים, ולכל אלה שהוכיחו שהביצוע הצודק הוא הרוב הצודק.

שעה אחת אחורה לך, אהובתי, במקום פרחים, להתהיל מתיו, חכי לי כם, בגיל שלושים...

שעה אחת אחורה לכל אלה שמאמינים בנסים ובעיכובים של הרגע האחרון.

שעה אחת אחורה לכל אלה שמבקשים להם שעה אחת לקנות עולם.

ניכסון

כמה מלים על איש אחד עצוב. אחד שנגד את מול כבך בתוסים והיום הוא בקצה הוש. וכל מלה שכותבים עליו בעיתונים נראית כהספד. כמה מלים על איש שבליון קריקטוריסטים ידעו לצייר את החיוך שלו, אבל אף אחד לא ידע לצייר עם לב שבור. אחד שמלך על דמוקרטיה שהיתה גדולה יותר ממנו.

כמה מלים על הייב אמריקני שנגמר לפעמים

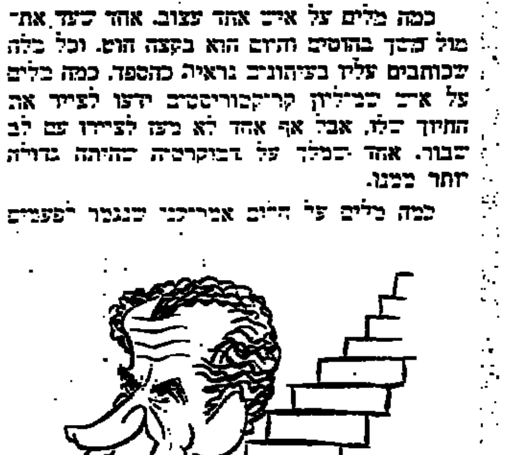

בקריש דב בברך שעלול לעבור לראות. כמה מלים על מנהיג שידע לבנות את מאזן האימה בעולם אבל לא את מאזן להזן הדב והדפס, ההתכבות הבוגות והברכה הגדולה.

כמה מלים על אדם שדיבר בביכבא באוונסף אל כל מנהיגי אומות העולם, ועכשיו, באותו כיכבא, הוא קורא בלילה לאהוה: „הגי לי כוס בים, אהוה, הייתי נביא..." כמה מלים לאבנים שעוברים לפעמים, ביום אחד, מן המקליטים המרבדים הראדומים הנפרבים בתחת כפות רגליהם, אל חדר כס. 7658 בבי"ה בנכלליי לבן עם סיד מתחת למיטה. כמה מלים לאנשים שרית הנדרה הבורבן מתחלף אצלם, בין לילה, בריח אחר ולזהל, הם כותבים שם, רחוק מעברם. כמה מלים על אבשים שנשבר.

עבירות ועונשים

ביום ששי האחרון יצא צ'ארלי ביטון מהמחתרת ונכנס לכלא. לשבעה חודשי מאסר בעוון תקיפת שוטר.

ביום ששי האחרון, חזרו מהמחתרת עשרה מתנחלים שתקפו את חיילי צה"ל ואף אחד מהם עדיין לא הועמד לדין.

ביום ששי האחרון ירד הצדק למחתרת עד להודעה חדשה.

המשקפים של המדינה

במוצאי שבת האחרונים, הסאיר מישהו את הטלויזיה שלנו פתחתה וראיתי שם חייל. חייל צברי וממושקף מאוד, שכובע קסקט מכסה את בלוריתו ואת אזניו הבתוליות. החייל שעמד שם מול כל המתנבלים המתנהלות ואמר בקול רועד:

„החייל שלנו שהכוח המוסרי של המדינה נמצא אצלנו בצה"ל, ואנחנו לא נכה יהודים שמכים אותנו..."

שמעתי את החייל המסכן הזה, ילד תמים של החיים, והערצתי את הסבלנות הסירונית שלו ואת תפיסת המוסר שלו, שהיא יהודית בעיקרה.

ראיתי איך ביום אחד עברו העינים של המדינה מההרכבן לבקעת, עם המשקפים.

הבנתי שמוסר ועינים הם דברים נודדים.

יהונתן גפן

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

לא אחת התעורר בך הרצון להרחיב את ידיעותיך. להעמיק את השקפותיך והזויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי אמנות שונים. "המרכז למפגש עכשווי עם האמנויות" בא לסייע ולתת לך את הכלים למימוש רצונות אלה.
סדרות ההרצאות והשיחות תהיינה אקדמיות מבחינת רמתן, אך תנסינה להשתחרר מנוקשות ושמרנות אקדמיות.
כלים ודרכי גישה שעד כה היו נחלתם הבלעדית של מומחים באוניברסיטאות יוקנו כאן לקהל מתעניין ופתוח. הדגש במרכז יושם על יצירות בנות זמננו. שנוצרו למען אדם בן דורנו.
המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו בעת האחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות.
השיחות וההרצאות מופנות לקהל כגון: שוחרי אמנות אשר מעוניינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האומנות. אולם אינם פנויים ללימודים אוניברסיטאיים כי עיקר זמנם מוקדש לעיסוק אחר.
תלמידי בתי ספר תיכוניים וסטודנטים המתמחים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.
הנושאים והמרצים:
מהמופשט למציאות: קוי התפתחות באמנות הפלסטית של שנות ה־60 - בן שמוני.
אופני התבוננות באמנות עכשווית - יאיר גרבוז.
דמויות ומגמות במוסיקה החדישה - א. ארליך.
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - בן אוסטרובסקי.
אספקטים עכשוויים של הספרות - מנחם פרי.
גישות מודרניות לעלילה - יעב בן.
ז'אנר וביטוי בקולנוע האמריקאי - נתן איגנבר.
מקסם דדאסטי ותיאטרון - מיכאל הכלבלק.
12 הפגישות שתהיינה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00.

שיחות
מרכז למפגש עכשווי עם האמנויות

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך חיפה 18, טל. 17 33 45 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 16.00 עד 20.00.
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל־אביב. עבור מס 19.

הגיעו פטיפונים B.S.R. תצוגה, מכירה
אצל פוטו סטריאו פספורט — בן יהודה 8 תל־אביב

יום ו 18.10.74

שפה עברית חדשה

סופר עמוס עוז
„דור האוקטוות הנמוכות"

בל את המנהג של כ"ץ הלאומי ל־למוד שעור במרכז הרב אחת לשבוע ולטעום את טעם עולם התורה — אפילו על קצה המזלג. אף שלשמטוב החילוני השגות על הפוליטיקניזה הד־דתית (הוא מצטט מפזמון המושר היום על הבמה הקלה: „לכן זה לא פלא שכל־כך הרבה אנשים עוזבים את הדת והנודים לאלהים") הרי אין הוא בודד בהתלבטויותיו על שאלות של קיומו כיהודי.

חוקרים ותוהים

אפילו אהרן כהן, תושב קרית־ארבע, תלמיד ישיבת ההסדר (לחם ברמת הגולן במלחמת יום הכיפורים) המרבה לצטט את הרב צבי יהודה קוק, הדמות הרוחנית של גוש אמונים, אינו מדבר במונחים מוחלטים. „גם לי ולחברי יש ספקות, שתים, אבל אנו חוקרים ותוהים", הסביר כהן. „עצם השאלה היא כבר חצי התשובה". היה זה מפתיע להיווכח שאף תלמיד מרכז הרב חסיד אייר השלמה, איש צעיר, אך איתן באמונתו הדתית, מגלה אי־שקט מדברים מוחלטים ופסוקים — מלבד אלה שבתורה. „מה שאני אומר אינם דברים מוחלטים, ואין לי ספק שהם ר־אויים לשכלול ולהעמקה". הוא אף בחר לספר כי הרב צבי יהודה קוק גרשם בזמנו לליגה נגד כפיה דתית בהיותו באמת ובתמים נגד כפיה דתית, עד ששמע על מטרות הליגה והבין כי היא: אנטי דתית".

„דור האוקטוות הנמוכות"

מכל מקום, זהו דור עם עברית חדשה ועם צלילים וטונים חדשים. ב־עת המלחמה פגשתי ברמת הגולן את הסופר עמוס עוז (המשרת ביחידה קרבית) וממנו שמעתי את הביטוי „דור האוקטאוות הנמוכות". עתה הר־כיח כי האוקטאוות הנמוכות אינן רק בשדה הקרב אלא גם בשיחה על פר־ליפיקה חברה ואהבה „יש שינוי מ־עניין בשפה העברית שאנשים אלה מדברים", אומר הסופר עמוס עוז שהוא גם מורה בקבוצת חולדה. „ב־מקום שהוותיקים היו מדברים על שואה וגאולה, פה מדברים על בעיה ופתרון. במקום מושגים מיתולוגיים כמו שלום אמת, עכשיו מדברים על הסדר מתקבל על הדעת. כך שאותן תופעות לשוניות, שנתקלתי בהן ב־מלחמה — כאשר מ"פ אמר במכשיר הקשר „יש קצת בעיות", או „הולך קצת קשה" כדי להודיע שמצבו נו־אש; או אמר „הולך לא רע" כשנת־כוון לומר שזוהר, מבקיע ומשמיד; או „לא היה מזיק אם היו דוחפים לי קצת תחמושת" כשבבטן הטנק היו לו שני פגזים אחרונים — אותה שפה חדשה קיימת לא רק במלחמה. אני חושב שההבדל בין שפת יצחק רבין לשפת גולדה מאיר הוא אופייני. אי־ני מדבר על תכנים. ודאי שצעירי „גוש אמונים" מדברים בעברית יש־נה, בעברית של אוקטאוות גבוהות, במושגים מוחלטים, בנימה משיחית, אולי אפילו שבתאית. אבל בעימות (שנראה ונשמע) בטלוויזיה אומר ב־חור לסגן־אלוף בצבא „אנחנו באנו למנוע שואה חדשה", הסגן־אלוף עו־נה לו „הירגע! הירגע!"

אגרופו הקמוץ של וייצמן

עמוס עוז אינו מבקש להסתיר כי לבו ומוחו עם הסגן־אלוף המרגיע ולא עם המתנחל המתרגש. אלא ש־הוא אינו רואה בכך רק עימות בין שתי עמדות פוליטיות כי אם בין שני מערכים נפשיים. „אנחנו עם ש־הנסיון ההיסטורי שלו עצום יותר משל אנגליה ורוסיה. ואילו אורך הנסיון הפוליטי הוא בערך כמו זה של סוריה. ולא מקרה שבמצבי משבר קיצוניים יש לנו נטיות חזקות, ב־עיקר אצל הותיקים, לחזור לדפוסי התייחסות שבטיים, דתיים, מיתולו־גיים, ולהתייחס למציאות הפוליטית כאילו היא אפיזודה קטנה, לא בצימה, שאפשר לעקוף אותה איך שהוא או להתגבר עליה. מצד שני צריך לזכור שהאמנות של „אנדרסטייטמנט" לא נולדה עם בני הארץ. תמיד היו ב־ציונות וייצמן מול ז'בוטינסקי. אינני חושב ששנת 1974 היא הקשה בתול־דות הציונות או אפילו בתולדות ה־מדינה. אני חושב שבמשך כל ה־תקופה שמאז תחילת הציונות ועד סוף מלחמת השחרור היינו הרבה יו־תר חלשים, שיחקנו בקלפים פחו־תים הרבה יותר גרועים. וייצמן היה רגיל לומר שכאשר בא ל„פורין אופיס" הבריטי החזיק את האגרוף קמוץ, שאלתו אם עושה הוא כן מרוב זעם על צביעות האנגלים והוא אמר: „לא. אם אפתח את האגרוף יראו ש־ידי ריקה". אבל הוא ידע לשחק, הוא וחבריו, בקלפים גרועים משחק פוליטי יותר מציאותי ונבון מכפי ששיחקה ממשלת ישראל בין 67' ל־73' בקלפים הרבה יותר טובים".

לשון המעטה ולשון גוזמא

לעמוס עוז נדמה כי חלק מן הדור הצעיר מדבר בלשון ההמעטה של וייצמן בלי שמכיר הוא את האיש ושפתו. מהי? „בזמן ששאפנו לבית לאומי אמרנו שאנו רוצים מרכז רו־חני. בזמן ששאפנו למדינה יהודית אמרנו שאנו שואפים לבית לאומי. ואפילו בן־גוריון היה ריאליסט ב־מידה כזאת שכאשר ניסח את מגילת העצמאות לא דיבר על יעדים סופיים של הציונות.

„הערבים שיחקו משחק הפוך. ת־מיד שאפו למוחלט ותמיד איחרו את הרכבת במהלך אחד. הם נזכרו ב־תכנית פיל כשהחליטו על חלוקה. הם נזכרו בגבולות החלוקה אחרי מלחמת השחרור. הם נזכרו בגבולות 1948 אחרי 1967. אבל בשנים האח־רונות החלפנו צדדים. התנפחנו, הר־גלנו את עצמנו ואת העולם להגדיר יעדים לא ריאליים — אם כי אינני אומר כי אלה יעדים לא צודקים או לא טובים או לא ציוניים — וחלק מן הערבים החל לשחק משחק ריא־ליסטי. קודם אנו שיחקנו שח והם שש־בש. בין 67' ל־73', באיזה ש־הוא מקום, התחלפנו בלוחות המשחק. אצל חלק מן הנוער, הדור הצעיר שאחרי מלחמת יום הכיפורים, קמה מחדש אסכולה — אם לשאול מונח מאסכולה קולנועית ששבקה חיים — של גיאו ריאליזם".

לא מלך לא גיבור

אם לשאול מונח אחר מאמנות ה־קולנוע זהו דור האנטי־גיבור. הגי־בורים האקטואליים נשכחו עם נשירת הימים כלוח השנה. הוא מתנדב ל־יחידות קרביות מובחרות אבל מלגלג על המשפט של טרומפלדור „טוב ל־מות בעד ארצנו". את אהרן כהן, חניך ישיבת „מרכז הרב", לימדו לא רק מי הם עשרת הרוגי מלכות אלא גם מי היה דב גרונר לוחם האצ"ל שהועלה לגרדום („אמי היתה בהגנה ואבי באצ"ל") ולשמואל שמטוב מפיו של סיפרו על יצחק שדה ועל הגנת משמר העמק מול חיילי קאו־קג'י. אבל היום ספק אם אהרן כהן רואה ברב לוינגר ובחנן פורת גי־בורים, בדיוק כפי שספק אם חבריו הפחות שמאליים, של שמואל שמ־טוב רואים גיבורים באריק שרון או

(סוף בעמוד 28)

„אל תהפכו את קיסינג'ר למשיח"

אישים אמריקנים הזהירו את ח"כ אלוף (מיל.) אריאל שרון בעת ביקורו בן השבועיים בארה"ב, כי על ישראל לעמוד בתוקף מול לחצי שר החוץ האמריקני ✶ העלאת הרכבת אווירית האמריקנית על נס בישראל גרמה בארה"ב סחף בהערכת נכונות ישראל להלחם

מאת אורי דן

שנה בדיוק אחר צליחת התעלה, חצה ח"כ האלוף (מיל.) אריאל שרון את ה־אוקיינוס, בנוחות של מטוס „אל על", כדי לעמוד על הלך הרוחות שם ולהשמיע בכל מקום שאפשר את דבר יש־ראל הלוחמת.

„התרשמתי מאוד מן העובדה — אמר לי השבוע בחוות סטידרו בן השבועיים — כי בארה"ב גוברת ר־הולכת ההתנגדות הגוריסה לערבים על רקע משבר הנפט".

שאלה: האם יש לכך ביטוי מעשי?

שרון: מעניינת העובדה שסנאטו־רים, גנרלים, מעצבי דעת־הקהל, מתנבאים כיום בסגנון אחד: „צריך לעשות משהו..." מהו ה„משהו" הזה — עדיין אין איש מגדיר בפומבי.

שאלה: האם מוכרת ישראל ב־הקשר זה?

שרון: בהחלט. יותר מאשר אי־פעם — שמעתי מפי דוברים אמריקניים רבי־סמכות — זקוקה היום ארה"ב לישראל. ישראל בעיני וושינגטון היא האופציה הצבאית היחידה שיש לאמריקנים במזרח התיכון למקרה ש־נסיונותיהם להגיע להסכמים בנושאי מחירי הנפט ייכשלו.

בעניין זה שמעתי תיאוריות („תס־ריטים") אפשריים מאלפים מפי בני שיחי בארה"ב. איני יכול להרחיב על כך את הדיבור, אולם יש בכך לעודד יותמה ותצורה ישראלית. מכל מקום, צריך שיהיה ברור, שארה"ב מסייעת לישראל לא בגלל מסעותיה, שיכנועיה ושידוליה של גולדה מאיר, אלא דווקא בגלל התפקיד החיובי ש־עשויה ישראל למלא אם יתריף משבר האנרגיה ותגדל סחטנות הערבים. אך כעוד שעובדה זאת ברורה לאמר־יקנים רבים, דווקא ישראל, שבידה הכוח לנצל קלף זה, אינה קולטת זאת, לצערי, ומתנהגת כלקוח במקום לנהוג כבעלת־ברית אמיתית של אר־צות־הברית.

שאלה: מהי תוכנית הפעולה שלך בעניין זה?

שרון: אמרתי שאיני רוצה להרחיב על כך כרגע את הדיבור. אבל לפחות ניתן לומר דבר אחד. הנה נפסיק לשלם בנסיגה, בשטחים, תמורת הב־טחות ערביות להקטין את מחירי הנפט למדינות מערב אירופה ול־ארה"ב. זה לא תפקידנו ולא יעו־דנו.

„במשיח קשה להילחם

שאלה: אבל באותו זמן שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר הוא שדורש מאתנו לוותר על שטחים?

שרון: לפי התרשמותי בשיחותי בארה"ב יש ניגוד מוחלט ומשווע בין דמותו של קיסינג'ר כפי שמנסים לצייר ראשי מדינת ישראל בממשלה הקודמת והנוכחית, ובין הדמיתו ב־ארה"ב. שם הוא לא נראה כמושיע, ומכל עבר נשמעות מלות אזהרה תמורות לישראל שלא להתפתות לו כשהדבר נוגע באינטרסים החיוניים של המדינה.

סנטור רב־משקל ביקש ממני ב־וושינגטון: „מסור לראש הממשלה רבין לעמוד בכל התקיפות מול לחציו של קיסינג'ר ולא להתפתות לשגרי־רותיו".

אחד המנהיגים האמריקניים אף הו־סיף: „היזהרו לבל תהפכו את קי־סינג'ר למשיח. עוד תגיעו למצב שתצטרכו להיאבק בו. ובמשיח קשה להילחם. אל תשכחו, שהוא „דפק" אתכם במלחמה". כן, זה היה הביטוי המדויק בו השתמש המנהיג האמרי־קני הנכבד.

לבסוף נענה אריאל שרון להזמנת הסתדרות ציוני אמריקה, ובמסע בזק חרש את ארה"ב בפגישות עם יהודים ולא־יהודים.

באשמת „פסטיבל הקילוסים"

היו פגישות עם לא־יהודים: ה־סנאטורים ג'קסון וריביקוף ואחרים, חברי ועדות החוץ והכוחות המזוינים, והרצאת רקע ליועצים הבכירים של הסנאטורים בוושינגטון.

פגישה מיוחדת ערכה לו בשיקאגו קבוצת קציני צבא וצי בכירים, ב־יניהם גנרלים ואדמירלים רבים ב־מדים. הפגישה נקבעה ל„ארוחת בו־קר" ונמשכה עד הצהריים...

הקצינים הבכירים התעניינו בלקחי מלחמת יום הכיפורים, מה עוד שאחד מהם היה קצין מיבצעים בכיר שעקב שנה אחר שנה אחרי מיבצע צליחת התעלה במסגרת תפקידו בכהונות המור־יינים של ארה"ב.

אמר אריאל שרון: „אנשי הצבא האמריקניים רגישים ביותר לחולשתה היחסית של ארה"ב בנשק קונוונציו־נלי לעומת בריה"מ, והם חותרים בכל דרך לתקן את המצב.

את הקצינים הבכירים האמריקניים הטרידה השאלה אם ישראל מוכנה להילחם, אם הדבר יכפה עליה.

„נתקלתי בארה"ב בנטייה מסוכנת — אמר לי ח"כ שרון, להפחית בכו־חה הצבאי של ישראל ובעיקר בנכו־נותה להלחם. בדבר זה טמונה סכנה ממדרגה ראשונה. האשמה תלויה ב־ראש וראשונה בנו. אנו ארגנו את פס־טיבל הקילוסים והשבחים לרכבת ה־אווירית האמריקנית בזמן המלחמה, כאילו היא שהצילה את מדינת יש־ראל, ומכאן שיכולת הלחימה היומ־יומית שלנו תלויה כביכול ברכבת אווירית אמריקנית בעתיד.

ישראל לא הבינה

„ובכן, בכל מקום שהופעתי עשיתי ככל יכולתי להפריך מחשבות ונטיות מסוכנות אלה. אספקת הנשק האמ־ריקני חשובה, אך חשובה לא פחות העובדה שאנו מסוגלים ומוכנים ל־הלחם אם יסכנו את קיומנו, או אם ינסו לכפות עלינו תכתיביו המערע־רים את בטחוננו. לאותם קצינים אמ־ריקניים, וכן לסנאטורים ולמנהיגים היהודים, הבהרתי השקפתי — ישראל זכאית לקבל מארה"ב תמורה וסיוע מלאים לא עבור נסיגות, אלא תמורת מיכלול רחב של אינטרסים משותפים.

„ובעניין משבר הנפט הוספתי, כי העולם המערבי החופשי וארצות־הברית בראשו חייבים לעצור בעד ההידרדרות הכלכלית־הפוליטית־החב־רתית הנוכחית. לא יתכן שהשיחי של אבו־דאבי יכתיב לעולם המערבי את קצב חייו והתפתחותו. בעניין זה חייבים להפעיל את כל סוגי הלחץ — פוליטיים וכלכליים, ולא להסס לבחון, אם לא תהיה ברירה, גם את האופציות הצבאיות".

סיים אריאל שרון: „כאשר לפני שנה נודע לי במערב התעלה, ש־ממשלת ישראל קיבלה את הפסקת־האש פרי יוזמתו של קיסינג'ר, האמנתי והערכתי שנעשתה טעות חמורה בכך שלא ניתנה לנו הזדמנות להשמיד את הצבא המצרי. עתה, בעקבות ביקורי בארה"ב, ברור לי לחלוטין לאור העובדות שבדקתי, כי יכולנו אז לעמוד על דעתנו ולהשלים את המשימה ולסיים את המלחמה כדרוש.

„ממשלת ישראל פשוט לא הבינה שארה"ב אמנם ציפתה שנעשה זאת, וטעתה בהערכת חופש הפעולה שאכן היה בידיה".

„טוב ליהודי בריטניה - טוב לישראל"

יהודי בריטניה בוחרים לפי שיקולים כלכליים ✶ רובם נמנים עם המעמד הבינוני ולפיכך מצביעים בעד השמרנים ✶ אחוז היהודים באוכלוסיה 0.7, ואחוזם בפרלמנט — 7 ✶ גישת נציג „העבודה" בלונדון אל ראש ממשלת ה„לייבור" חופשית מזו של שגריר ישראל

מאת צבי לביא
סופר „מעריב" בלונדון

יהודי בריטניה מונים פחות מאחוז אחד מאוכלוסיית בריט־ניה, לא כן בפרל־מנט. 44 מקרב 635 הצירים שנבחרו בסוף השבוע שעבר הם יהודים, כלומר, 7 אחו־זים — פי עשרה מחלקם ב־אוכלוסיה ויצוג יחסי גבוה מכל מיעוט אחר.

אולם אין זה יצוג יהודי. גם אם אין כמעט יהודי בריטי שלא יתגאה בעובדת יהודים בפרלמנט, אין הללו נבחרים על שום היותם יהודים, ולקול היהודי בבחירות משקל מגולי אפסי. רוב המועמדים היהודים נבחרו באזורים לא יהודים, ומועמד יהודי של הליבור, ריצ'ארד האגיל, אשר קיווה לזכות בקולות היהודים הרבים המתגוררים ברובע גולדרס־גרין ב־לונדון, הובס שם על־ידי מהמרה שמרני לא־יהודי. מועמדים שמרנים לא־יהודים, לרבות השרה לשעבר מרגרט סאצ'ר, אשר מספרים עליה, כי „איננה אוהבת יהודים", זכו ברוב גדול באזורים מרובי־יהודים כמו פינצ'לי, אג'ור וסטאנמור.

היהודים נותנים קולם למועמד או למפלגה המבטיחים לקדם את האינטרסים הכלכליים שלהם, ומאחר שרוב בני המעמד הבינוני והלקם גבוהי־ההכנסה, (חלקם היחסי בציבור הבוחרי זה בולט מאוד), אך טבעי שיצדדו במפלגה השמרנית.

רק ליברל אחד

בפרלמנט היוצא היו 12 צירים יהודים שמרנים; אחד מהם נבחר לפרלמנט החדש. לעומת זה, ימשיכו 33 צירים יהודים לשבת על ספסלי הליבור.

הליברלים, אשר התמעד בבחירות במרץ רב על הבוחרים, העמידו 26 מועמדים יהודיים (אחד מהם, קלמנט פרויד, נכדו של זיגמונד, כבר היה חבר פרלמנט). איש מהם לא נבחר, וכן נכשלו 8 מועמדים יהודים נוספים שהעמידה מפלגת הליבור ו־4 יהו־דים שהעמידו השמרנים.

הנטיה שהליבור אהוד ישראל יותר מהשמרנים, כמעט אינה משפיעה, על הבוחר היהודי. בחוגים יהודיים רבים אפשר לשמוע טענה, כי „מה שטוב ליהודי בריטניה טוב לישראל",

סר קית ג'וזף
התנגד לאמבארגו על ישראל

כלומר אם יהיה מצבם הכלכלי איתן והעסקים ישגשגו, יהיה להם ממה להפריש תרומה למגבית.

הלב היהודי אולי יתחמם למראה הארולד וילסון המתחבק בלבביות עם ראש ממשלת ישראל, אך גם בכך לא יתבלע למראה קידתם המת־רפסת של המנהיגים השמרנים לפני נסיך נפט ערבי. התנכרות הממשלה השמרנית לישראל במלחמת יום ה־כיפורים זיעזעה את הלבבות, אך ליד הקלפי בפברואר נערכו חישובים אח־רים.

ישראל אינה משקיפה על המשטר בבריטניה מזוית הקהילה היהודית. בממשלתו האחרונה של וילסון לא פנתה עורף. בשנותיה האחרונות באופ־וזיציה בקשרו עמה קשרים הדוקים בסגנון חדש, לא מעט בזכות ישראל גת, עכשיו מנהל מחלקת יחסי החוץ במפלגת העבודה הישראלית, אשר ישב על הנוף האחרונה בלונדון כנציג המפלגה באירופה.

ישראל גת רקם על בסיס מפלגתי ואישי מסכת יחסים עם מנהיגי מפ־לגות סוציאליסטיות, אשר בכמה מדי־נות־מפתח עמדו או עומדים גם בראש הממשלה. מגעו אתם בלתי־אמצעי ועוקף צינורות דיפלומטיים מסובכים, והוא הניב פרי גם כאשר עלה הליבור לשלטון בבריטניה ב־ראשית השנה.

דלת לישכתו של ראש ממשלת בריטניה פתוחה לפני ישראל גת יותר מאשר שגריר ישראל. משלחת של מפלגת העבודה הישראלית באה ללונדון בפברואר, לעודד את אחותה הבריטית. הנציגים הנוכחים של ה־מפלגה בבריטניה, יורם פרי ודני קורן, לא טמנו ידם בצלחת לקראת הבחירות האחרונות, ומכיון שידידים אישיים רבים להם בקרב ציבור מועמדי הליבור, העניקו להם תשומת לב מיוחדת ואף עזרה טכנית סימלית באזורים „נוילים", שבהם חשוב כל קול.

שביעות רצון כפולה

בליבור יש חבורה גדולה של ידידי ישראל, אשר לטיפוחה מתמסרים ה־דיפלומטים הישראליים. אגודה מקבי־לה ניסו להקים השנה גם במפלגה השמרנית, אלא שאחד מפעיליה ה־ברכזים, מיכאל פידלר, היה הציר היהודי היחיד שלא נבחר הפעם מחדש.

ה„אריסטוקרטיות" של המפלגה ה־שמרנית הגבילה פעילות קבוצות־לחץ יהודיות בתוכה, אך הדיפלומטיה ה־ישראלית לא טרחה למצוא נתיבים עוקפים אל צמרת מפלגה זו והפנתה את מאמציה בעיקר לליבור האוהד. נראה, כי הפרי נקצר בפברואר, כאשר ממשלת השמרנים החולפה ב־ממשלת לייבור, אף יש טוענים, כי זלזול שהופגן כלפי אדווארד הית, בעת שביקר בישראל בהיותו מנהיג האופוזיציה השמרנית (בהנחה שהוא לא יגיע לשלטון) השפיע לא מעט על מידת קרירותו כלפינו, שהגיעה לשיאה במלחמה.

בחוגים הישראליים בלונדון שוררת שביעות רצון כפולה מנצחונה האחרון של הליבור. כשלון מנהיג השמרנים יורד את התמטרותו או הדחתו, ואחד המועמדים הרציניים לרשת את מקומו הוא סיר קית ג'וזף, לשעבר השר לעניינים סוציאליים, יהודי „חמי" בן למשפחה נודעת, בעלת עסק מצליח בענף המזון, המחזק כתאורטיקן של המפלגה. אומרים עליו, שהיה חבר הממשלה היחיד שהתנגד לאמבארגו הנשק על ישראל במלחמת יום ה־כיפורים.

הרוב הרחוק כובל את ידי הארולד וילסון הרפש תימרונו מוגבל לא פחות מבעבר. אפשר שמשום כך גם יהא נתון פחות ללחץ ערבי בכוח הנפט וההשקעות הפיננסיות הערביות.

משרד החוץ בירושלים תיגבר ב־אחרונה את סגל שגרירות ישראל בלונדון בחבר קיבוץ יגור, בנו ויינגרט. כאשר שהה גייל וילסון בנו של ראש ממשלת בריטניה ב־ישראל, עבד ביגור ושם אימצה אותו משפחת ויינגרט. מאז הדוקים קשרי הידידות שלה עם משפחת וילסון.

אם השתתפת בהגרלת מפעל הפיס ונדמה לך שלא זכית...

אם בדקת היטב את פרסומי המספרים שזכו בהגרלת מפעל הפיס, ולא מצאת ביניהם את מספר הכרטיס שלך, אם מוכר הפיס הניע את ראשו בשלילה לאחר שבדק את כרטיסך, ואם אתה חושב: "לא זכיתי" כדאי

שתדע: אתה כן זכית!
זכית במאבק על חייו של חולה במחלקת הלב בבית החולים איכילוב, זכית בבכי ראשון של תינוק ומבט אם מאושרת במחלקת היולדות בבית חולים השרון, זכית בשחוק וחדוות חיים של אלפי תלמידי בתי ספר הלומדים בתנאי רווחה ונהנים מפעילות חברתית וספורטיבית במועדונים ובתי נוער, זכית במילת תודה מעשרות אנשי מחקר, הרכונים על עבודותיהם, בתקוה להביא לעתיד טוב יותר.

אתה השקעת השבוע מכספך בכל אותן תכניות שבדרך, בכל אותן מטרות שמפעל הפיס הציב לעצמו כחוליות בשרשרת של קידום ורווחה סוציאלית. בשבוע הבא שוב פתוחה בפניך הדרך, והפעם - גם אל תכניותיך שלך. מי יודע?

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

צעירים־ ...

אלי אייל

...שולחנו של נשיא ...ניה ניקולאי צ'־...סקו הגיעו קטעי ...נונות הישראלית ...ל ספקותיו הציר ...ער בישראל. שר־...נושסקו עם עור־...ר" חנה זמר נת־...ון ג'קסון לנוער ...מבקש להגר ב־...ארץ".

זאבים ובבש...

...נוער, זה ה...

...אליק של ...ב השמיניות

עבודה ועונש

הנושא של ה...

...יונות החדשה

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

הון 'שחור' מהעלמות־מס חוזר 'לבן' דרך ואדוז

אמת המידה של גובי מס־הכנסה היא כמה כסף נותר בידי הנישום אחרי המיסוי ✱ מי שהעלים הכנסות יוכל לדווח על כך ללא סכנת העמדה־לדין, בתנאי שיפרע מלוא חובותיו והדיווח יבוא ביוזמתו

מאת **אריאל וינשטיין**

אנשי מחלקת החקירות של מס ההכנסה פושטים כמעט מדי שבוע על בתי־עסק, משרדים ומחסנים בחיפושיהם אחר העלמות הכנסה, שהנישומים, ברובם המכריע, כופרים בהן בטענה ששיעורי המס אינם מותירים סכומים של ממש לקיום „רמת־חיים סבירה".

אכן, בעל־מלאכה רגיל, המעסיק חמישה־ששה עובדים חייב בתשלומי מס־הכנסה, מלוות חובה, מלווה מעסיקים, פרמיית־ביטוח לימי פרישה, מיסי־רכוש על הדירה, דמי ביטוח לאומי ומס אחיד נוכח לא אחת ש־התשלומים אלה ודומיהם מתקרבים לגובה ההכנסה שלו. הממונה על ה־הכנסות, משה נוידורפר, הודף השבוע בקושי הסתערויות של נציגי בעלי מוניות, בעלי משאיות, בעלי בתים וקבלנים, שטענו כי שולחיהם אינם מסוגלים לשלם את מס הרכוש החדש.

כששיעורי המס הישיר גבוהים ו־אינם מופחתים פעם בפעם במקביל להתייקרות, פוגעת האינפלציה ה־דוהרת במשלמי המס קשות, משום שערכו של ה„נטו" הנותר בידיים פוחת במידה ניכרת בהשוואה לעבר.

לפני כשנתיים היתה לכאורה הצ־דקה להטיל מס גבוה על מי שהכנסתו הגיעה ל־2000 ל"י ברוטו. כיום, אין אותו שיעור מס על אותה הכנסה מוצדק, שכן כוח הקניה פחת מאוד.

יש הקושרים את מערכת המיסים הנוכחית לצרכים הבטחוניים והתק־ציביים, ויש הגולשים הרחק אחורה, לשנותיה הראשונות של המדינה, ו־לחקיקה ההדרגתית שהצמיחה אט אט את המיבנה הרעוע הנוכחי, הנשען על בסיס צר של הכנסות, שבצידן עיוותים ויוצאים־מן־הכלל.

■ שכר „מתחת לשולחן"

בעלי עסק, שנתפסו באחרונה ב־העלמת הכנסות, טענו שהם נאלצו לשלם לעובדיהם שכר נטו גבוה „מתחת לשולחן", ולצורך זה צברו „כסף שחור". אחרים אמרו שירידת ערך הכסף אילצה אותם למהר לרכוש ב„כסף השחור" שברשותם מגרשים ומלאי סחורות, שאם לא כן, היה ערך הכסף שצברו יורד.

ראשי המס דוחים הנמקות אלו. השאלה היסודית היא מה נותר אחרי המיסוי בידי גבוהי־ההכנסה. אם, ל־דוגמה, מנע רופא לדרוש 13־15 אלף לירות מלקוח אחד או מקרוביו במשך שלושה חודשי „טיפול" ומענה ל־טלפונים, ייוותר בידיו סכום ניכר גם אם יקיים את החוק וישלם מכל לירה שולית 70 או 80 אגורות.

לבם של סגן נציב מס ההכנסה אליעזר שילוני ושל מנהל מחלקת החקירות אברהם צרפתי, אינו נוקפם על שגם בשנה החולפת שילמו ל־מודיעים פרטיים 150 אלף ל"י, ו־בכלל זה תשלום חסר־תקדים בסך 25 אלף ל"י למודיע אחד.

הממונה על ההכנסות, משה נוי־דורפר, אמר לי: „מי שהעלים הכנ־סות או הון, ורוצה לתקן את הדינים־וחשבונות שלו, יוכל לעשות זאת בלי שיועמד לחקירה או למשפט פלילי, בתנאי שיפרע את מלוא חו־בות העבר שלו והיוזמה לגילוי תבוא מצידו". לדבריו, הוא מייחס חשיבות רבה למדיניותו זו, מצפה שהיא תיצור היענות בקרב המעלימים.

■ רק בישראל ובארה"ב

אשר למספר המעלימים, גורסים משה נוידורפר, נציב המס יעקב תמיר, סגנו אביטל דובנוב, אליעזר שילוני ואברהם צרפתי שההיקף אינו גדול, על כל פנים לא כפי שצוייר לאחרונה לפני הציבור.

אחוז המס הנגבה מן הפוטנציאל הוא לדעת כמה מהם מן הגבוהים בעולם. מערכת הניכויים־במקור מ־שכר, מטוכנים, מקבלני־משנה ואח־רים, היא מן המפותחות בעולם. 75 אחוז של הפעילות המשקית בישראל מעוגנים בהנהלת ספרים מסודרת ה־מבטיחה ביקורת כלשהי.

„מאשימים אותנו בכך שהספקים הקבלנים לעבודות עפר עושים מח־זור עסקים יפה, אבל אני ישן ב־שקט, משום שאנחנו יודעים מי מש־לם לקבלני העבודות הבטחוניות, ו־כמה", אמר לי משה נוידורפר.

מדיניות ההרתעה והענישה — יש־ראל וארה"ב הן מדינות יחידות ש־עברייני מס נחבשים בהם בכלא — מהווה אף היא, לדעת אנשי האוצר, תריס בפני העלמות נרחבות.

האמנם מערכת החקירות והמשפט מרתיעות? האין פעם בפעם הערבויות של פוליטיקאים ובעלי־השפעה למען מכריהם שנקראו למחלקת ה־חקירות הפליליות?

התערבויות כאלה אכן היו, אך היבול שהעלו היה כמעט אפסי בשנים האחרונות, וראשי האוצר מצאו דרך למנוע אותן — החלטה על גורלו של נישום שהועמד לחקירה נתונה אך ורק בידי היועץ המשפטי לממשלה, והמרדנים חוששים לפנות אליו.

להרתעה יש ערך מעשי רק כאשר לא עובר זמן רב מרגע הפשיטה עד מתן פסק הדין. על כן משכו השבוע אנשי המס את ידיהם מפרשת פוקה הירש, שנעצר במאי 1972, שכן נמסר להם שמשפטו עשוי להימשך זמן רב.

אמנם, מערכת בתי־המשפט בישׂ־ראל מוציאה בכל שנה 13 פסקי־דין בעניני מס על כל מיליון תושבים לעומת 3 פסקי־דין כאלה באנגליה ובארה"ב, אבל המבקרים החריפים של הסדרים המינהליים במערכת בתי־המשפט מצויים דווקא בין כתלי קר־יית בן־גוריון בירושלים, ואילו ה־שופטים מתקשים, לפעמים, לשלוח עבריין־מס למאסר ממושך בשל נ־ימוקים שאנשי המס מתקשים להתמודד עמם.

■ גנב מן הציבור

„שנים רבות העלמתם עין מכך ש־בעל־המלאכה לא ניהל ספרים, מחל־תם לו ואישרתם את הצהרותיו. מדוע, אם כן, עלי לשלחו לכלא, משום ש־לפתע התעוררתם?" הלם אחד ה־שופטים באנשי המס בפסק־דין מן המפורסמים. אך כאשר שופט חיפני סירב לשלוח לכלא עבריין־מס ש־הורשע בהעלמת 80 אלף לירות משום שיושבים שם אנשי „העולם התחתון", הגישו אנשי המס ערעור בטענם ש־אדם הגונב מן הציבור סכומי כסף גדולים ראוי להיכבד ולשבת בכלא, שכן מעשיו אינם נופלים מגניבות מרכוש הפרט ואולי אף עולים עליהם בחומרתם.

במשפט אחר של עובדת מכון רנט־גן, שמרוב בהוונה סירבה לקחת המחאות („רק במזומן") כאשתו של חבר כנסת מן ה„מערך", נתעוררה בעיית הישיבה בכלא. אמר אליעזר שילוני: „השרה שולמית אלוני תו־בעת שיוויון זכויות לנשים. יהא זה, אם כן, שיווי זכויות בכלא"...

אכן, נישומים הבאים לסדר חש־בונותיהם במשרדים המחוזיים מרבים לשאול מדוע עליהם לשאת בנטל כה כבד נוכח „התרחשויות" דוגמת בנק אי־בריטניה, „החברה לישראל" ו־„סולל־בונה". הנציב פוסק קצרות: „פרשות כלכליות לא צריכות להש־פיע על עבודתנו לא לקולה ולא ל־חומרה".

אם מלאכת הגביה אינה מופרעת ומלאכת ההרתעה פועלת, ומרבית ה־עסקות ידועות לאנשי־המס — מדוע רווחה הנחה שהכל מרמים את מס־ההכנסה?

בהשיבם לשאלה מעיקה זו מצ־ביעים אנשי המס על מכרים רבים הממשיכים לחיות — ולא כל כך רע — על משכורות קבועות ומבוקרות, ברצותם להוכיח בכך את ההנחה בדבר ה„רוב־הנורמטיבי". אמנם, רופאים, שרב־רבים, חשמלאים ומורים המבקשים לקבל שכרם במזומנים ולא בהמח־אות יוצרים רושם כאילו נגע ההע־למות רווח, אך למעשה היקף ההכנ־סות שמצליחים להעלים קטן.

■ חקירה בענפים רגישים

נסיונם הממושך של אנשי המס לימדם, כי העלמת המס הממוצעת אצל אנשים שנתפסו הגיעה לשיעור של כ־30 אחוז מכלל ההכנסה המוצ־הרת, והם דוחים כל טענה בדבר מיליארדי לירות מועלמות.

סגן שר האוצר לשעבר בממשלת ארה"ב, סטנלים מתיו, ציין בשיחותיו עם אריאל אריאלי, בשעתו הממונה על ההכנסות, ועם יעקב תמיר, ש־העלמת המס בארה"ב מגיעה ל־6.5 אחוזים. על השאלה כיצד הגיע ל־מסקנה זו השיב: „אני אומר 6.5 אחוזים. כל מי שחושב אחרת חייב להוכיח שאינני צודק"...

אנשי המס אומרים, כי מי שנוק־בים במספרים מדהימים בתחום ה־„הון השחור" אינם מסתכנים כלל, משום שלעולם לא יידרשו להוכיח זאת.

בחלקם מהמאות מעלות סומק כגון „הציבור הישראלי מקיים ברובו את החוק"; „בלעדי רצון טוב לא היינו מסוגלים לגבות מסים כה גבוהים"; „האוכלוסיה טובה והמנגנון ממלא את המוטל עליו בנאמנות"; מבקשים אנ־שי המס להדגיש שאין בדעתם להר־פות ממאמציהם למצות את החוק.

החקירות מתרכזות עתה בענפים ומקצועות רגישים, כגון קבלני בניין, רופאים, סוחרים, נגרים, קבלני־עפר וסוחרי מכולת שאגרו אשתקד מלאי של מצרכי יסוד לפני התייקרותם, ו־אחרים.

במגמה להתפרש על פני מרבית הענפים פתחה אשתקד מחלקת ה־חקירות בהליכים כנגד בעלי מפעל עורות, כנגד נגרים, יצרני קונפקציה, מובילי משאות, בעל מספרה, שרב־רב, סוחר מכונות כביסה ומכשירים חשמליים, רצה. עם זאת, מבקשים הם לא להקניט תבשילם, שהבאת עשרות נישומים כדי חודש לבתי־המשפט ולכלא עלולה להחליש את גורם ההרתעה, על־ידי עשיית העונש לצרת רבים.

■ לכלול בהסכמי הסגרה

ראשי מינהל ההכנסות ומס־הכנסה שוקלים הצעה לכלול עברייני־מס בהסכמי ההסגרה הדו־צדדיים של יש־ראל (חלק מהעלמות של סוכנים, יבו־אנים ובעלי עסק אחרים עבור מש־לוחי סחורה לישראל בנמלים באר־ופה ונאמדים במיליונים, ואחר־כך עושים דרכם להזדה בירת ליכטנ־שטיין ומשם מיובאים לישראל כהש־קעות מחו"ל הזכאיות להקלות ולהט־בות כמיסים. כן נשקלה הצעה להח־מיר בעונשי מאסר המוטלים על עבר־יני מס ההכנסה.

כשם שתשעה מבין עשרה נישומים יגידו שאי־אפשר לחיות על הכנסה כשרה, יודה שיצד זהה של פקידים שגם הם אינם מסוגלים לקיים את מערכות המס. מהו איפוא המו־צא? נראה, שללא כל קשר לשאלה אם יונהג מס ערך מוסף באפריל הבא, על האוצר להכריז כבר עתה על נכונותו להפחית את שיעורי ה־מס הישירים, להרחיב את הבסיס שממנו הם נגבים ולצמצם את ה־יוצאים־מן־הכלל.

„ישראל שלנו" קוראת למשטר חירום

איש מבין נחשוני תנועות המחאה אינו חבר בהנהגת תנועת־הגג שלהן

מאת **ישראל הראל**

לאחר חודשי הכנה ר־בים ערכה תנועת „ישראל שלנו" את כנס היסוד שלה ב־13—14 בספטמבר, ביער ירו־שלים. האירוע עמד בסימן צינעה. בתנועת המחאה, ש־קמה מתוך הפגנות קולניות, חל תהליך הפנמה.

עזה ערב: תנועה פוליטית ולא „צופים למבוגרים"

בשבת האחרונה, חודש אחרי כנס היסוד, כונסה במלון „קאנטרי ק־לאב" אסיפה לאישור המצע, התק־נון, המיבנה הארגוני ונוהלי הדיו־נים של התנועה, כפי שהוצעו בכנס היסוד. האסיפה הכללית בחרה בד"ר גבריאל כנען, כירורג בן שלושים־ושבע, כיו"ר מזכירות התנועה וב־8 חברי מזכירות.

אף שהאסיפה הכללית נתכנסה ל־דיוני תקנון ונוהל, עלתה בה על הפרק שאלת ההתנחלות. היו שתבעו שהתנועה, כתנועת־מחאה, תזדהה עם המתנחלים המוחים על אי־מילוי עקרון־היסוד ציוני, והיו שטענו כי יש לגנות את ההתנחלות אם משום שהיא נעשית בניגוד למדיניות ה־ממשלה, ואם בשל נימוקים מדיניים. כדי למנוע סערה וקיטוב — הורד הנושא מסדר היום.

את תהליך ההפנמה שחל בתנועה סימלה עוד יותר התנגדותה להפג־נה שערך מוטי אשכנזי, ביום השנה למלחמת יום הכיפורים. מוטי אש־כנזי, נחשון תנועת־המחאה, מצא ה־פעם את עצמו ללא עורף תנועתי.

בכנס היסוד של „ישראל שלנו" השתתפו רק כ־40 פעילים, ובאסיפה הכללית — כ־60 פעילים ופעילות. מעטים מאוד מבין מניפי דגל ה־מחאה הראשונים השתתפו בכנס ובאסיפה הכללית אף שהמב־צים המרכזיים להתהוות תנועת־המחאה לא נשתנו.

בהחלטות כנס היסוד לפני חודש נאמר: „הניעה אותנו המחאה, מחאה שהתגבשה על רקע המחדל הבטחו־ני־מדיני של מלחמת יום הכיפורים, ומחאה נעוצה בהכרה שמחדל זה היה מסקנה הכרחית ובלתי־נמנעת של הדרכים והאופנים שבהם התנהלו ענייני הציבור והמדינה בשנים ה־אחרונות במישור החברתי, הכלכלי, החינוכי, הבטחוני והמדיני".

■ „נגד" בלי „בעד"

ד"ר גבריאל כנען, יו"ר המזכירות של „ישראל שלנו", אומר שההפג־נות בימים אלה, ובשלב זה של התפתחות תנועת המחאה, עלולות להיות לה לרועץ, שכן לתנועה ה־מחאה עדיין אין כלים ואנשים לק־צור את הצלחת המחאה, ובמצב כזה נוצר ריק פוליטי שאותו מנצלים — או אליו נשאבים — כוחות שלא־דווקא מייצגים את הרעיונות המנ־חים את תנועת המחאה.

לפני שהספיקו ללבוש את ה„בעד", פעלו נושאי דגל המחאה נגד, הצ־לחתם הראשונית היתה מרשימה. חברי תנועות ומפלגות שמבחינה נפשית לא היה לראשיהן דבר משו־תף עם החוזרים משדה הקרב, דגלו בחלק ניכר מדרישות תנועת ה־מחאה, ובראש ובראשונה תבעו סי־לוק האישים שזוהו ישירות עם מח־דל המלחמה.

ועדת אגרנט קמה בתוך אקלים של תביעה לקביעת האשמים, ואוז־ניה בוודאי היו כרויות לרחשי־לב הציבור. גברה התחושה שאם לא יחולו שינויים בהרכב הנהגת המפ־לגות עלול לבוא סחף שיקעקע את מיבנה מפלגות השלטון.

מוטי אשכנזי, אסא קדמוני, חנניה גלובמן, רן ליבנה, אריק אכמון ו־אחרים נעשו בן־יום לדמויות ציבו־ריות מוכרות ומפלגות שונות וב־ראשן מפלגת העבודה ניסו לחזור אחריהם.

■ הנחשונות — בחוץ

התפטרות גולדה מאיר וממשל־תה, עליית יצחק רבין, ופרישת משה דיין, פנחס ספיר, אבא אבן וגולדה מאיר פרקו לחץ פנימי עצום. ה־תביעה לאחריות מיניסטריאלית, ש־מעטים האמינו שתתממש, נחלה נצ־חון מעבר למצופה, אך בשיא יוק־רתה לא ידעה תנועת המחאה את שעליה לעשות בנצחונה וכיצד ל־גרום שיורשי גולדה מאיר ומשה דיין יאלצו להתחשב בכוחה וב־רעיונותיה. כך נוצר חלל ריק, ול־תוכו נסחפו כוחות פוליטיים אח־רים, שניצלו את ההצלחה הראשו־נית של תנועות המחאה.

אכן, משבאו פעילי המחאה על סיפוקם החלקי בפרישת משה דיין וגולדה מאיר, וסברו כי כבר נת־קבל עקרון השכר והעונש בשלטון, שבו איש ללימודיו ולעיסוקיו. כן נתגלעו ביניהם חילוקי־דעות בקביעת תכנים ויעדים משותפים ובגיבוש מסגרות עבודה והשקפת עולם.

יוחאי בן־נון הוליך את הקבוצות השונות — מהן קבוצות של ממש ומהן שמנו רק חבר או שניים ל־איחוד פורמאלי בתוך מסגרת „יש־ראל שלנו". הוא גם דחף את הגוף שקם לעשיית חשבון־נפש ולניסוח מטרות לאורך ימים.

מוטי אשכנזי ואסא קדמוני, המר־חים הנחשונים שבלעדיהם ספק אם היה נוצר אחרי המלחמה המושג „מחאה", לא מצאו את מקומם ב־תנועת־הגג. תוססים, עירניים ומרד־ניים תבעו השניים פעולה ולא הס־תפקו בדיונים אין־קץ בנסיבות ש־השתנו תדיר, אלא שלגיבוש תמי־מות־דעים בין אנשים בעלי־רקע שו־נה אין קפיצת־דרך.

■ לא „צופים"

חברי ההנהגה של „ישראל שלנו" הם עתה ד"ר גבריאל כנען, יו"ר, פנחס עותר, נעמי לויצקי, עזה ערב, דוד אייכנבוים, יגאל בן דוד, דוד קאהן והני כ"ץ. מהמייסדים הרא־שונים לא נותר איש.

ועוד התפתחות חלה בתנועה. בין מקימיה נימנו צעירים דתיים רבים. השבוע ערכה התנועה את כינוסה המעשי הראשון בשבת, ומכאן שלא המייסדים בלבד פרשו.

ב־6 באוקטובר, יום השנה למל־חמה, יצא מוטי להפגנת יחיד ביס־פר. תנועתו לא חשבה שיש צורך בהפגנה, ובשעה שתלה את כרזותיו בירושלים ישבו עזה ערב וד"ר גב־ריאל כנען ב„בית מעריב" בתל־אביב ושוחחו עמי.

שאלתים: „להיכן נעלמה המח־אה?"

גבי ביקש להרגיע: „יש־ראל שלנו" לא נעלמה. עברו עליה חודשים לא־מעטים של דיונים ובי־רורים. זה היה תהליך הכרחי. חיפ־שו נוסחה שתאפשר הקמת תנועה פוליטית על־מפלגתית, שתהיה כלי־ביטוי לדברים המאחדים את הציבור.

„אלה הם מכנים משותפים שהציבור אינו פועל לקראת מימו־שם בגלל המיבנה המפלגתי בארץ, המפלג את הציבור על נושאים שו־ליים. בעיקרי הדברים מאוחד הצי־בור יותר משנדמה, ואיחוד זה לא בא לידי ביטוי רק בגלל הפלגנות הכפויה על־ידי המערכת המפלגתית המעוותת".

ד"ר גבי כנען
התנגדות להפגנת מוטי אשכנזי

עזה — מתימטיקאית — דוחה את הדעה שבהשראת יוחאי בן־נון נע־שתה „ישראל שלנו", כביכול, „תנו־עת צופים למבוגרים". לדעתה מנסה יוחאי בן־נון לתת לתנועה כיוון פו־ליטי, אלא שתחילה יש להגיע ל־הערכת מצבנו הלאומי וזאת מחוץ למערכת הפוליטית הקיימת.

■ משטר חרום

הוסיף ד"ר כנען: „המערכת ה־זאת מתחילה באמנון רובינשטיין ו־תנועתו, תנועת „שינוי", עוברת דרך שולמית אלוני ומגיעה למערך ול־גוריון. הראשונים שואפים לנצל ההצלחה ולהשתלבות במרוצה הלי־ברלי של המערכת".

הם מחוץ לשיטה הקיימת — אומרים עזה וגבי — תנועתם תת־ארגן במסגרת על־מפלגתית שתד־חוף את המערכת השלטונית לטפל בעיקר הבעיות, על פי סדר עדיפות נכון ובקצב העונה על הצרכים.

„בענייני צבא ובטחון — אומר ד"ר כנען — אין מחלוקת בין רס"ן (מיל.) קדמוני וסרן (מיל.) אשכ־נזי לבין התנועה. הכל מסכימים ש־אסור לראות בסכסוך הישראלי־ערבי סכסוך שכנים, שרק הזמן יפתור אותו. המעורבות הגלובלית מכתיבה היום את תנאי הסכסוך. שיטת רבין של מתן פיסות־קרקע תמורת פיסות־הפסקת־אש או אי־לוחמה, איננה רלוונטית לסכסוך".

„הסכסוך הוא כה עמוק — אומרת עזה — שאין ברירה אלא להנהיג משטר חרום חברתי וכלכלי שעיקרו הסתפקות במועט, סתימת הפערים וניצול כוח האדם היהודי בארץ, ש־ערכו לא פחות מערך הנפש. זה עיקר, לא להתעורר כל בוקר ב־שאלה מה המדינה עושה או צריכה לעשות למעני, כי אם מה אני יכול לתרום למדינה: לביסוסה, לקליטת עליה, להעלאת רמת המוסר: לחיים טובים יותר".

האם ניתן לצפות עתה, לאחר ש־נוסחו קווי היסוד המצע, ש„ישראל שלנו" תצא מתרדמת־הניסוחים וה־לבטים לכיוון המעשים? שאלתי.

ד"ר כנען ועזה ערב: „כן, ב־החלט".

מה מעיק על חברי רפ"י

בצמרת עבודה חוששים כי „מרדנות" רפ"י לשעבר, שבאה לידי ביטוי בחתימה על עצומת הליכוד, תעורר תסיסה גם מצד

מאת **משה מייזלס**

אנשי חטיבת רפ"י הסעירו השבוע שוב את בית מפלגת ה־עבודה עם פרשת ה־חתימות על עצומת הליכוד בעניין יהודה ושומרון ואותתו בכך לצמרת המפלגה, כי הם לא נטשו את הקו המסורתי שלהם של „ישיבה על הגדר" הנקוט בידיהם מאז פרשת לבון.

מי שציפה לכך, שמינויו של שמ־עון פרס כשר הבטחון בממשלת יצחק רבין ומיסודם של חברי רפ"י כעסק־נים במוסדות שונים יפתור את הפרובלמטיקה הסבוכה של רפ"י ל־שעבר במפלגת העבודה ובמערך, נוכח כעת, כי טעה טעות חמורה. אנשי רפ"י אמנם אינם קורצים מ־חומר אחד. יש ביניהם אנשי עיר, קיבוצים ומושבים, עצמאים ושכירים, יותר מתונים ויותר קיצוניים, אך את כולם מלווה מאז שחזרו למפלגת העבודה בשנת 1967 ההרגשה, כי לא מצאו „ביתם" בתוך המפלגה וה־מערך. לא מבחינה רעיונית ולא מבחינה ארגונית. מאז פרצו מחלוקות רבות ביניהם לבין הנהגת המפלגה ולא פעם הם הגיעו לעימות קשה עם ראשיה ועמדו על הסף, אך תמיד הצליחו ראשי המפלגה ברגע האחרון לאתר איכשהו את הדליקה ולמנוע את הפילוג הצפוי.

● סחף בשאלת יהודה ושומרון

מה מעיק כיום על חברי רפ"י וגרם למשבר החדש, על אף העובדה שזכו בייצוג נכבד בממשלת רבין ורבים מהם הפכו לעסקנים במוסדות, ומש־קלם של שבעת חברי רפ"י בכנסת עלה בהרכב הפרלמנטרי החדש, כיוון שבלעדיהם ספק אם יש לקואליציה רוב מול האופוזיציה החזקה? אנשי רפ"י טוענים, כי למרות זאת החריפה דווקא הפרובלמטיקה שלהם בתוך מפ־לגת העבודה והמערך. חילופי הגברי שחלו בראשות הממשלה והמפלגה מדאיגים אותם במיוחד. ממשלת גולדה מאיר היתה הרבה יותר קרובה לעקרונותיהם המדיניים והבטחוניים מאשר ממשלת יצחק רבין, שהם רו־אים אותה כממשלת מפ"ם, משה קול ושולמית אלוני. היעדרו של מנהיגם משה דיין מחוץ לממשלת רבין מעיק עליהם קשות. הם חוששים מ„סחף" בעמדת הרוב בממשלה בעניין שהם רואים בו כפצוע־נפשם: יהודה ו־שומרון כחלק ממדינת ישראל והזכות להתנחל בהם.

גם ההתפתחויות בתוך מפלגת ה־עבודה מאז כינון ממשלת רבין מעו־ררים בלבות חברי רפ"י חששות וספקות. על סדר יומה של המפלגה הועלו שאלות של בחירות פנימיות לוועידה חדשה וביטול החטיבות. אנשי רפ"י, המרגישים את עצמם משום מה כ„ילד חורג" במפלגת העבודה וב־מערך, טוענים כאן ובתמיד כי הם מופלים לרעה, חוששים, כי התפתחו־יות אלה עלולות להצר צעדיהם. הם רואים באלטרנטיבה של ביטול או חיזוק החטיבות מקל חובלים שעלול לחבוט בהם בשני המקרים. אם יבטלו את החטיבות, ויקיימו בחירות כלליות במפלגה, ונציגי המפלגה ייבחרו לפי שיטה „הכל בוחר בכל" עלולים אנשי רפ"י ואחדות העבודה לעשות יד אחת, להמעיל מיורייזציה, ה עלולים להשתתק ולאבד י הובטח להם כיום על פ החטיבתי. אם יישארו הח כנן, וחטיבה מפא"י תתאר לכל דבר, עלולה התפתח לפגוע קשות ברפ"י ובי עוד שעקב ההרכב הפרלמ ב„מערך" גם משקלה ש שבה רואה חטיבה רפ"י אירוגי ובעלת קו שונה בעו נים ובטחוניים.

כשהכריע הרוב במרכז אף התנגדותו הנמרצת של (ב־30 נגד 8 קולות ד"ו על הצטרפות לממשלת היה, שנפל דבר ברפ"י מתונים גברו על הקיצ מסבירים חברי רפ"י, כי ל כל עיכות בין שמעון פ בראש המצדדים בכניסה לבין משה דיין. חברים רב בים כתומכים מובהקים ש כמו גד יעקבי, גדעון בן־ מיכאל בר־זוהר, סעדיה רים הצביעו בעד ההצטר לה. לאחר שדיין ופרס הצ טרף לממשלת גולדה מא המתיחות הכוננות בגבול תר איזה טעם רע אצל המרכז, שלא שוכנעו, כי בכך. לא היה לחברי נפשי לפתוח מחדש בויכו אם להצטרף לממשלה או סמך הרוב המכריע יזד להצטרף לממשלת 61 של על אף החששות הכבדים תם, שייתכן ולא יהיה במוקדם או במאוחר ל במפלגה ובממשלה.

● מי חתם ומי לא חתם

מעמדו של שמעון פרס חוזן התחזק ברפ"י עוד מפעיל מדי פעם השפעה חבריו ביחס למפלגת ה מערך. אך בעניין יהודה והזכות להתנחל בהם א בין עמדתו של משה דיי דתו של שמעון פרס, ואם במפלגה, בממשלה ובכנס עימות במישורים אלה, כל חטיבת רפ"י תתייצב דתו של משה דיין, שנ ביטויו בחתימתו על עצ והודעתו בטלויזיה. בצמ רק שני חברים שיש יותר מתונה בשאלה מר הם ח"כ יצחק נבון (שי עצומת הליכוד) וראש עיר טדי קולק. אך גם הם יקפצו מעגלת רפ"י בשע עימות. גם אנשי הקיבוצי דוד קורן, אלחנן ישי, ואחרים ואנשי המושבים נחמקין, עמוס דגני, ע האורי גלבוע תומכים בעניין יהודה ושומרון וחי חתם על עצומת הליכוד. רפ"י שמעון פרס וגד יעקו על העצומה רק מכיוון ש כמשלתית מחייבת אותם. רפ"י — כמו ידיד המח מקצועי ראובן גבע — לא מכיוון שהם אינם תכנה, אלא משום ששב יהיה זה הוגן להתום על מפלגה אחרת.

מה הסערה? — שאלו כשנתקלו בתגובות הנזו ראשי המפלגה על החתימ חברי כנסת (משה דיין, פורת, מתילדה גו הזוד עצומת הליכוד. הרי היו של מפלגת העבודה — ה עם רפ"י — שחתמו ע משותפים עם חברים מ„ חברים שהצביעו בכנסת לה, ואף בהצבעות על א בים, ויש המשתפים כל עם מוקד, ר"צ ושינוי...

אילו היו הדברים כה פ ראשי מפלגת העבודה נושא ועוברים על פרשת הח עצומת הליכוד והצהרותיה דיין וחבריו לסדר היום בידעם את הפרובלמטיקה רפ"י במפלגת העבודה ו לחץ המופעל עליהם על רפ"י, שמצאו את מקום במסגרת הרשימה הממלכ חוששים, כי אין כאן לביטוי על עתיד יהודה ועל ההתנחלות בשטחים מחודש על אחדות ושלמו העבודה. בפרס הם חוזרים „סחף" שעלול לבוא כתו גם מצד שמאל, שבו מגל כמו יצחק בן־אהרן, ליוב ואחרים בזמן האחרון יו סימנים של אי־שקט וה פרישה ממפלגות ואף מן ומפני הקריאות שהושמעו במפ"ם לבדיקה מחודשת פות עם מפלגת העבודה המערך.

על אף המאמצים של צמ העבודה לאתר את הדליק עימות מכריע עם אנשי רפ מעד בישיבת מרכז המפ רביעי דיעות, כי אין מנו נוקב עם אנשי רפ"י, כ להכרעה לכאן או לכאן.

אולם שני הצדדים — צ לגת העבודה ואנשי רפ"י סבורים, כי אפשר יהיה מעימות מכריע שעלול להב במפלגה. בימים הקרובים יי מצים רבים להרגעת הרוחות.

רפי - הרשימה הממלכתית
קוראת לרכזי הסניפים ולחברים אשר טרם קיבלו את טפסי ההחתמה על עצומת הליכוד
לשלטון ישראל ביהודה ובשומרון
לפנות בהקדם למזכירות הרשימה הממ־לכתית רח' בלפור 18 ת"א טל. 611889, 622057.
רפי — הרשימה הממלכתית
המרכז

המוסד לביטוח לאומי
הודעה למעסיקים
מפקד עובדים שכירים וחברותם בקופות חולים עפ"י חוק מס מקביל
מעבידים שעדיין לא הגישו את דו"חות המפקד מתבקשים להגיש בהקדם, לא יאוחר מ־30 באוקטובר 1974.
טפסי המפקד
בחודש יוני נשלחו למעסיקים הנחיות לביצוע המפקד; איגרת למעסיק יחד עם הטפסים לעריכת המפקד.
טפסים נוספים ניתן להשיג בכל אחד מסניפי המוסד לביטוח לאומי.
חובת המעסיקים להגשת דין וחשבון לצורך המפקד
עפ"י תקנה 3 לתקנות מס מקביל, חלה חובה על המעסיקים להגיש למוסד לביטוח לאומי עפ"י דרישתו דין וחשבון על חברות עובדיהם בקופות החולים, והעובדים שאינם חברים בקופות החולים, כולל נתונים על שכרם.
בהתאם לסעיף 13(ב) לחוק מס מקביל: „מי שלא עשה את המוטל עליו על פי חוק זה או התקנות לפיו, חוץ מחובת תשלום מס־מקביל, דינו — קנס 100 ל"י בעד כל אדם שלגביו נעברה העבירה".

ההסתדרות הרפואית בישראל
האקדמיה לרפואה בירושלים
בשיתוף עם
משרד הבריאות, משרד החנוך והתרבות ומכון וינגייט
עורכת קורס ארצי
על הנושא:
„החנוך הגופני והרפואה"
המיועד לרופאי בריאות הציבור, בתי ספר וגדנ"ע, למקצועות רפואיים, למתכנים ולמדריכי ספורט.
הקורס, המוכר כהשתלמות, יתקיים מ־24.11.74 עד 23.1.75, בימי א' בשבוע בין השעות 5.30—8.30 בערב.
אינפורמציה אפשר לקבל באקדמיה לרפואה בירושלים, רח' הנביאים 72.

מה מ...י תקתקו השעונים?

המכס, שסיכלו השבוע שני נסיונות הברחה גדולים, מאמינים ...ם רשת ענפה ומסועפת של „בעלי מקצוע" מעולים וממולחים

...מעון רפפורט

...ניות הנוסעים „דף־ ו„גילי" כבר אינן פוקדות את הנמל אחת לשבוע, ועימן התופעה המגוחכת. ...ות ימאים חינניות ...חרה, היו עולות ל־ ...לרדת ממנה כשהן מגושמות מרוב שכבות ...עטו על גופן, להברי־ ...רי הנמל.

...ל אנשי המכס נסתיימה ...רחות למען „השלמת ה־ ...עתה כבר אינם צריכים ...מורת־רוח לבואן של „דף־ ...הוילתו של „המחזה" ה־ ...מיהצבים של ירידת ימ־ ...„בשבילי היה זה סיוט. משפחות הימאים היו ממ־ ...את האניה, כביכול חסרי ...ב געגועים, לבעל האהוב. ...לים לאניה, ויורדים עבור־ ...ות שונות: על גופם בג־ ...שכבות על גבי שכבות, ...נוצץ על כף ידו של ...ובארנקי הנשים מערכות — מספר שוטר מכס. ...ל מוצאות את דרכן לדר־ ...ם ברחוב העצמאות, ולהי־ ...ים אורות.

...נתפס מפעם לפעם ימאי ...שפותו בנסיון „לסדר" את ...חרות בקבוק בושם, שעון ...או מחשב־כיס אלקטרוני ...את המשכורת". מדי פעם ...מר. הד־עין לגלות תחרון ...על פניו של נוסע שוקר, ...יל או מתופשה, ובכליו ה־ ...גליה לא הצהיר. אולם אלה ...ות השגרתיות, עובדות־ה־ ...היינה קיימות, כל זמן שיש מכסים.

...נועה אחת התברר לאנשי ...הם ניצבים נוכח אירגוני ...יעילים הפועלים בשיטות ...תוחכמות, ומהדרים לגלות ...בשטות הפיקוח של המכס. ...אחרונים נפלו לידיהם של ...מכס בחיפה שני „מסמוני" ...סחורות מוברחות, שהוס־ ...תרו מקצועית בשתי אניות ...ראליות, „חבילה" ו„אסתר".

2 שעונים בכיס...

...לידיעה מוקדמת, שנתקבלה ...הנהלת המכס מחוץ, המ־ ...וף השבוע שעבר חוליות ...מכס בנמל חיפה לבואה של ...משא „חבילה", שהגיעה ל־ ...יה מטריאסט. אנשי המכס ...בנמל ועקבו בקפדנות, ב־ ...שעות, בנעשה על סיפון ...כשלא קרה מאומה, החלט ...ישוש קפדני בתאי האניה, ...האולמים. אנשי המכס סר־ ...האניה בזהירות מירבית, אך ...י חרס. אחרי שעות חיפוש ...בבטן אניית המשא, לא ...שמה, אם כי לא היה להם ...ספק בהודעות ה„טיפ" על ...הגדולה. משום כך המשיכו ...הסמוי, בתקווה שמשהו בכל זאת יתרחש. ואכן התרחש „משהו": פועל נמל בודד ירד מסיפונה של ה„חבילה", וכשנעצר על ידי שוטרי המכס התבלבל, ושלף מכיסו התפר־חים 37 שעוני־יד. בחקירתו הודה שגילה בעת עבודתו בתא הקיטנן קרטון ובתוכו „מסמוך" שעונים.

הוא לא הצליח לכבוש את יצרו, נשאר באניה עד שחבריו ירדו ו־מיהר למלא כיסיו בשעונים נוצצים. מפקד חולייה המכס החליט שאין כעס להמתין, ואנשיו חזרו וחיפשו בתאי האניה, ובתאי הכיטנן, וגילו: מתחת לצרימת שקים 8 קרטונים חתומים ובהם כ־3000 שעונים ש־ערכם יותר מ־500 אלף לירות.

כעבור שבוע עגנה בנמל חיפה אניית משא נוספת, „אסתר", שגם היא הגיעה מנמל טריאסט. גם ה־פעם המתינו לה חוליות שוטרי מכס. בחפוש שנערך נתגלה בצינור אוורור המטמון המוברח. הפעם הוא כלל כ־1350 שעונים, כ־130 מכשירי רדיו למכוניות עם 2 רמקולים לכל מכ־שיר, טלביזיה, מכונת הקרנה ועוד פריטים שערכם כ־400 אלף לירות.

„יבוא" על ממש

כך גילו אנשי המכס בתוך תקו־פה של פחות משבועיים סחורות מוברחות שערכן למעלה ממיליון לירות, הרבה יותר מערך הסחורות שהתגלו בכליהם של ימאי אניות הנוסעים בהפלגות מרובות. סביר להניח שאנו עומדים מול רשת רצינית של יהודים העוסקים בסחו־רות מוברחות וגנובות — אמר לנו גובה המכס בחיפה, מר אהרון סלע. אנשי המכס בתקים החשד, שאיר־גון רציני ויעיל עומד מאחורי ההב־רחות האחרונות. אין ספק שזהו צורך באירגון מעולה, בעל אמצעי מימון ניכרים ביותר לביצוע פעולה מעין זו, שנתגלתה ב„חבילה" וב„אסתר". קיימת אפשרות ששתי ההברחות־הענק, הנושאות חותם יבוא־על־ממש, אורגנו על ידי גוף אחד, הכולל קבוצת „יבואנים" גדולים.

האם זוהי רשת חדשה שהתארגנה זה עתה, ויתכן שתתמוטט בגלל שתי המכות — הכואבות שספגה? או שמא זוהי רשת מבריחים ישנה־נושנה שהצליחה במרוצת הזמן לצבור רווחים מספיקים למימון מק־רה בישקמול כזה? מי הם אנשי הרשת, ומי הם „בלדריהם", בשתי א־ניות המשא? אנשי המכס הצליחו אמנם להגיע את קיום „על־שלל של ממש, אבל איש מבין אנשי הצוות לא נעצר והרשת לא נפגעה כלל ועיקר.

„מלחמת מוחות"

גילוי הברחות אלה גרם אמנם סי־פוק להנהלת המכס, והשוטרים ש־נטלו חלק במיבצע יזכו בפרסי כסף על מבצעם. אבל השאלות שהרצלו טורדות את מנוחתם של הממונים על מניעת ההברחות. „זוהי מלחמת מוחות מתמדת. אנחנו עוקבים אח־ריהם, מנסים לעמוד על שיטות עבו־דתם ואנו בטוחים שהם עוקבים אחרינו ומורידים הרבה ללמוד את שיטותינו" — אומר אהרון סלע. ה־נסתר מרובה כאן. כפל מונים מן הגלוי. מהו, למשל, היקף ההברחות השונות דרך נמלי הארץ? יש אומ־דים את היבוא הניכנס בצורה זו בב־100 מיליון לירות לשנה.

חבילה נזרקת מהסיפון...

מסתבר שגם ללא שיתוף פעולה „מבפנים", יש דרכים „לשלוף" סחו־רה מהנמל. סירה בודדת יכולה ל־צאת באישון לילה אל אניה מחוץ לנמל, ובמרוצת הפלגתה בצל ירכתי האניה הגדולה, לקלוט חבילה ש־הושלכה מהסיפון החשוך. גם מקומות המסתור באניה הם מגוונים, ולא אחת פירקו המבריחים חלקי מכונות או מיכלי מים כבדים ומתוכם ה־ניחו את הסחורה. „אנחנו שמחים לעיתים לגלות הברחה קטנה בשיטה מתוחכמת, משום שכך אנו לומדים דרכי מניעה" — אומר מר דוב לוין.

לעיתים מצליחים אנשי המכס ל־גלות הברחות באמצעות מכונת חי־שוב פשוטה במשרד בירושלים. פקיד מכס נוהל לידו סיכום היבוא של שעוני־יד, לדוגמא, ומגלה כי סך כל היבוא השנתי הגלוי הסתכם בב־5000 שעוני יד, שעה שמספר ה־חתונות והבר־מצוות הסתכם בעש־רות אלפים. חישוב סטטיסטי יראה כי כמעט בכל חתונה ובר מצווה קונים שעוני־יד. למה, אם כן, לא נתן הביקוש אותותיו ביבוא?

המסקנה היא כי לא חוקי ביקוש־היצע השתבשו, אלא ההיצע סופק מיבוא בלתי־חוקי. אז פוקחים עין על חנויות למאים ומנסים להגיע ל־מבריח. לעיתים השיטה הטובה ב־יותר לחיסול פריט הברחה היא להו־ריד את המכס. אנשי המכס סבורים כי יש־גבול־כדאיות לכל סחורת־הב־רחה, וקו אדום זה מונח אי־שם על גבול רווח של כ־50 אחוז מן המחיר. מובן שפריט מגושם ובעל נפח כ־בקבוק ויסקי, מחייב שולי רווח גבו־הים. אבל מצית אלקטרוני־קומפקטי, או מחשב־כיס בעל ערך גבוה, כדאי להביא ברווח קטן יותר. אנשי המכס משתדלים להיכנס ל„עורם" של המב־ריחים ולעשות את הקלקולציות ש־להם — מחיר הדולר, סיכון ההון והרווח — ולהתמרן בגבולות היכולת בתעריפי המכסים לשיבוש תחשיבי „יריביהם".

מה כדאי להבריח?...

מה כדאי להבריח? „בעלי החנו־יות והחנויות הם סוחרים ממולחים, היודעים „לחשב הטוב". איזו סחורות יהיו מבוקשות בשוק, בגלל תעריפי מכסים, מיסים, הצוד הציע ו„אופ־נה". פעם הבריחו, למשל, בשמים „צרפתיים", שרשרת יד מפליז וב־חושה לבני העשירות והיום מבריחים שעונים, מקרחות, מחשבי־כיס, מציתים, רדיו־קסטה למכוניות וקוס־מטיקה. טרנזיסטור כבר לא כדאי להביא ומי שחטט בצרימות מכנסי הג׳ינס בדוכנים שברחוב, יגלה כי הם „מוברחים" ממפעל בבאר־שבע עם תוית מזויפת. הקונה התמימה ש־תתפתה לקנות צלוחית „שאנל 5", כימאי שאול כספו, והוא „ימכור לה ממש בחינם, כי הוא כבר עולה לאניה". תגלה במקרה הטוב שזהו בושם תוצרת הארץ או פשוט ...מי קילוה.

דני דדון רוצה לעזור לראש העיר...

איש הליכוד (מיוצאי ע"מ), שבקשתו להיות סגן ראש עירית אשדוד בשכר לא נענתה, „עושה צרות" לקואליציה העירונית

→ צבי צילקר

דניאל דדון ←

מאת עזרא ינוב

ידיעות רדפו זו את זו: „משברון" בהנ־הלת עירית אשדוד: בישיבת מליאת מו־עצת העיריה לא השיגה ה־הנהלה רוב לקבלת גזבר חדש. מליאת המועצה לא התכנסה מחוסר קוורום... חבר ההנה־לה הצביע יחד עם האופוזי־ציה. הנהלת העיריה מתכו־ננת להדיח את „משתף ה־פעולה" עם האופוזיציה... ו־עוד כהנה וכהנה".

במרכז ההתרחשויות שארעו באש־דוד בתקופה האחרונה, עמד חבר הנהלת העיריה מר דניאל דדון — הנבחר מס. 8 מתוך 9 חברי סיעת הליכוד, בעצמו נציג הרשימה הממל־כתית בסיעת הליכוד באשדוד. בב־חירות הקודמות עמד דדון בן ה־39 בראש רשימת רפ"י בבחירות, אך חסרו לו 200 קולות כדי להיבחר. אשתקד, כאשר קם הליכוד, מצא עצמו ברשימה הגדולה המבטיחה שבראשה צבי צילקר, ראש העיריה, אשר תבע מהציבור כי יקבל לפחות 9 מאנדאטים מתוך 15 חברי המועצה, אחרת לא יוכל לשלוט בעיר. הציבור שמע בקולו של צילקר ו־הליכוד זכה ברוב מוחלט של 9 נבחרים מתוך 15. (המערך ירד ל־3, המפד"ל — ל־2 ופאג"י זכתה בנציג אחד) סיעות המיעוט מצאו עצמן ב־אופוזיציה ולראשונה יכול היה ראש העיריה לבחור בשקט את חבריו ל־הנהלה — כולם גם יחד חברי הלי־כוד. מתוכם נבחר ממלא מקומו מר אריה קלוג, איש חרות, וסגן בשכר מר יוסף אביסן, ראש תנועת התחיה באשדוד. מתוך עמדה של כוח, בחר ראש העיריה לא להרחיב את הדירקה ולהסתפק בסגן אחד בשכר. מתוך 3 כלי רכב שעמדו במוסכי העיריה בקאדנציה הקודמת, כאשר היו שני סגנים בשכר ולכל סגן רכב צמוד — החליט למכור רכב מיותר אחד.

מקץ חצי שנה של פעילות הקאדנ־ציה החדשה מצא את עצמו ראש העיריה מסוכסך עם דני דדון — חבר הנהלת העיריה, כאשר הסיכסוך מוצג הן כאישי והן כפוליטי — על סמכויות, האצלת סמכויות כשדדון דורש שימנו אותו סגן בשכר.

דני דדון, יליד מרוקו, עלה ארצה ב־1950 דרך צרפת. נתחנך בקיבוץ ולאחר שרות צבאי החל את דרכו באשדוד כעובד בנין ולאחר מכן עובד קהילתי ומנהל בית נוער — עד שפנה לעסקים פרטיים כקבלן בנין ובמקביל נהיה לעסקן פוליטי. כחבר הנהלת העיריה נתמנה דדון יו"ר ועדת התרבות נוער וספורט חבר בועדת החינוך וועדת המיכרזים.

כאן נכנסו לתמונה מספר „פרשיות" ששמו של דדון שורבב אליהן. מעשה במכונית של העיריה ששותפו של דדון רצה לרכשה בחצי מחיר ומעשה במיכרז לחידוי „טהרה" בבית העלמין שחברה קבלנית בשם „דדון חברה להנדסה" זכתה בבנייתם, בעוד דדון עצמו חבר בועדת המכרזים. היועץ המשפטי של העיריה העלה השגות אך ועדת המיכרזים אישרה את מסירת העבודה לחברה.

כאשר החל דדון לדרוש את מי־נויו כסגן ראש העיר בשכר, טענו יריביו כי האיש מחפש פרנסה לעצמו, לאחר שחברת הבניה שלו התפרקה, ושותפו עזב אותו.

ולכן — טוענים חברי הנהלה אחרים הניצבים נגדו — כבר חוד־שיים שלושה דורש דדון, כי ימונה סגן בשכר לראש עירית אשדוד, עם רכב צמוד ואש"ל ואפילו תשלום מיקדמה כספית, אשר תהא בה כדי להעמידו שוב על רגליו. מאחר ומבו־קשו זה לא ניתן לו הוא עשה תפנית של 180 מעלות. פנה לאופוזיציה, התחבר איתה והחל לנגח את ראש העיריה ועוזריו.

במסגרת הגינות וההתנגדות גרם דדון לכך כי במשך שלש ישיבות העיריה לא יכלה הנהלת העיריה להשיג רוב.

ההוצאה: צילקר ושותפיו נאלצו לראות במו עיניהם כיצד סיעה של רוב מוחלט, (9 מתוך 15 חברי ה־מועצה) מובסת בזו אחר זו שלש פעמים בשל משחקו הפוליטי של איש אחד.

ראש עירית אשדוד צבי צילקר אמר בסוף השבוע שעבר, שאם דדון לא „יחזור למוטב" וישמע להוראות סיעת הליכוד, בה הוא חבר, לא יהיה מנוס מהרחקתו מחברות בהנהלת העיריה והוצאתו מסיעת הליכוד ב־עיריה. במקביל קויימו מפגשים עם דדון ובהתערבות „קיסינג'רים" מקו־מיים, הושגה „שביתת נשק", לפיה על שני הצדדים להימנע בשלב זה מהטחת האשמות, להמשיך בקיום הנהלת העיריה. תוך הבטחתו של דדון לא לחזור לאותו „תרגיל" כאשר הב־טיח לבוא לישיבת המליאה והפר ההבטחה ביום הגורלי. גם הועדה ה־מוניציפאלית במרכז הליכוד תדון ב־הקדם בטענות הצדדים.

שניים אוחזין בגזברות

מסביר ראש העיריה צבי צילקר: כבר שנה שאין לעירית אשדוד גז־בר, לאחר פיטוריו של הקודם. הנהלת העיריה חיפשה אחר גיזבר וכבר פור־סמו מספר מיכרזים ולשווא. הנה יצא מועמד אשר לפי ועדה בודקת יתאים לתפקיד. האיש מר זאב כהן, קצין (מיל.), תנכה צה"ל, היה במשך 5 שנים הממונה על התקציבים וחשב הכספי של מפעל „אלתא" ב־אשדוד. בעיריה היה עוד מועמד ל־תפקיד הגזבר, מר גלעד סרודלר, ה־כלכלן הממונה על תקציבי העיריה. לאישור מליאת מועצת העיריה הו־בא רק מועמד אחד — זאב כהן, המועמד החיצוני. בעוד שמועמדותו של העובד המקומי — נדחתה. אין זה סוד כי הנהלת העיריה רצתה ל־מנות את מר סרודלר למבקר פנים, אך בשל ההתהפכות של החודש ה־אחרון בעיריה ספק אם המיכרז ייצא לפועל. והנה האופוזיציה עומדת מ־אחורי מר סרודלר, המבקש להבחר כגזבר העיריה. הנהלת העיריה מבק־שת לאשר קבלתו של מר זאב כהן למישרת הגזבר.

ישיבת מליאה אחת נדחתה לפי בקשת נציג ההנהלה ובמקביל — נציג האופוזיציה. ערב יום הכיפורים נקבעה ישיבה שניה לדון בבחירת הגזבר ואז, בהיות ראש העיריה ב־מלואים וסגנו בחוץ לארץ — הצביע דני דדון יחד עם אנשי האופוזיציה נגד קבלת הגזבר ו־6 חברי ההנהלה עמדו מביישים מול 6 הידים המור־מות נגדם.

כעבור שבוע נקבעה ישיבה נוספת והפעם נדרש דדון לחזור בו, אולם כאשר בא מועד הישיבה בצורה ה־אופוזיציה ואתו יחד דני דדון וה־ישיבה נדחתה מחוסר קוורום.

ראש העיריה קובע כי לעיר נעשה עוול: בתקופה זו, כאשר הריבית גבוהה והעיריה שקועה בחובות וה־ממשלה אינה משחררת תקציביה ל־עיריה, בהעדר גזבר, הוא הפסד כס־פי נקי של עשרות אלפי לירות ל־שבוע, שלא לדבר על הקפאת הפעי־לות הכלכלית של העיריה. כאשר נשאל צילקר מדוע דדון נהג כפי שהוא נוהג, הייתה תשובתו אחת: דדון מבקש לזכות בתפקיד סגן ב־שכר, כדי לשפר בכך את מצבו ה־כלכלי.

כמה הוא יקבל?

אומר ראש העיריה: „אני מקבל מש־כורת ברוטו של 2917 לירות וסגני, אביסן, מקבל 2500 ל"י ברוטו לחו־דש. וכי מה יקבל סגן כדדון? האם ממשכורת כזו יוכל להבטיח לעצמו פרנסה בכבוד?"

ובכל זאת, מדוע אין נותנים לדדון את תפקיד הסגן בשכר? — כאשר בכל עיר בגודל אשדוד ואף פחות ממנה, מכהנים שנים או שלושה סגנים בשכר, או אפילו יותר?

ההסברה הרשמית: סיעת הליכוד כיהנה קאדנציה שלמה יחד עם סי־עת המפד"ל ונאלצה „לשלם" את מחיר הקואליציה במתן סגנות בשכר לנציג המפד"ל בנוסף לנציג סיעת הליכוד (גח"ל). עתה, כאשר הציבור נתן אמונו בליכוד והוא מהווה רוב מוחלט בקואליציה ואינו נזקק לשות־פות מאונס — מדוע לא ייעשה חס־כון בסגנים, רכב, לשכות ופקידות?

עד כאן ההסבר הרשמי ואילו שמו־עה אומרת כי בדעת הליכוד באשדוד להקים קואליציה מקיר אל קיר ול־צרף גם את נציגי המערך והמפד"ל. קיימת תכנית כי דווקא נציג המערך יקבל סגנות בשכר ולכן שומרים *תפקיד זה ליום הקמת הקואליציה ה־רחבה...*

לא כן חושב מר דדון. הוא דוחה את המחשבה כי פתאום החל „להשת־תולל". הצטברות של מחדלים, היא שקוממה אותו, לדבריו. במעשיו הוא מבקש להדליק נורה אדומה באשדוד, להתריע ויחד עם זאת להציע קווי פעולה.

הוא מסביר כיצד אותה ועדה בלתי רשמית פסלה את מועמדותו של ה־כלכלן גלעד סרודלר וכיצד הפכה את מר זאב כהן כמועמד יחיד ל־גזבר העיריה. לכן — הוא ימשיך להתנגד לקבלתו של מר כהן.

הוא מודה עם זאת כי התנגדותו בנושא זה, היא רק אמצעי למאבקו בכל הנעשה בעירית אשדוד. הוא שי־גר מכתב גדוש האשמות ל־4 חברי הרשימה הממלכתית בכנסת ומבקש התערבותם.

כולם עסוקים...

הוא טוען נגד חלוקת התפקידים בעיריה כמו אשדוד. הוא סופר על אצבעותיו את חבריו להנהלה ומוכיח כי למעשה כל חברי הנהלת העיריה, מלבדו ומלבד ראש העיריה וסגנו אביסן, העוסקים בפעולות העיריה ו־זה לחם חוקם — עסוקים כל השאר למעלה ראש בעיסוקים פרטיים או צבוריים ואין שעתם פנויה לעיריה. הוא מוציא מכלל זה את גב' שרית גרינברג, המקדישה זמנה הפנוי ל־שרות הסעד בעיר, בהתנדבות. אולם שאר חברי הנהלת העיריה עוסקים מי בקבלנות בנין ובנהלת חברת בנין, מי בניהול עסק מסחרי, מי בניהול מרכז נוער ובית אולפנא ומי כמנהל בנק.

לכן — הוא טוען — דרושה הער־כות חדשה להתמודד עם הבעיות הרבות של העיר אשדוד. ועדת ה־קליטה שהיא כה חשובה בעיר קול־טת עולים כאשדוד כמעט ולא פעלה עד כה. וכך קורה שהנהלת העיריה אינה מתפנית לתת דעתה על חיסול שרידי המעברה ושכונת הקליפור־ניות המכוערות ששרדו במרכז ה־עיר. מדי חורף צפים שם גגות ברוח ואז העיריה מכניסה משפחות לבתי מלון עד מציאת פתרון דחוק ובקיץ הכל נשכח עד לחורף הבא.

„צריך להתמודד עם הבעיות" — אומר דדון וטוען כי באשדוד, בעלת התקציב השנתי של 55 מיליון לירות ותקציב פיתוח המסוגל להגיע גם ל־150 מיליון לירות, נופל כל הנטל על ראש העיריה וצילקר הוא „כבאי המכבה שריפות." לכן — עליו לקחת *לעצמו עוד סגן בשכר ועוד סגנים*, כדי להטיל עליהם הפקידים ולהאציל עליהם מסמכויותיו למען ישלימו את משימות הקאדנציה הנוכחית והבאות אחריה.

אמנם הוא מבקש לעצמו סגנות בשכר ומשוכנע כי יזכה לקבל זאת באשר בלאו הכי אין מועמד אחר בליכוד, המוכן לנטוש את עיסוקיו הפרטיים ולבוא לעבוד בעיריה. לא מבחינות פרנסה יעשה זאת — הוא טוען — כי אשתו אחות המשתכרת 1500 ל"י וחברתו עדיין משכירה כלי עבודה תמורת כספים המספיקים ל־קיום משפחתו.

בנוסף לכל האמור יש בעיריה מתיחות בין העובדים להנהלה. אמנם קיים „סטטוס קוו" בין ועד העובדים והנהלת העיריה (בעיריית אשדוד 1000 עובדים ש־500 מהם מועסקים במערכת החינוך). דדון טוען כי כרבע מהעובדים אינם יעילים ויש לפטרם כדי לקלוט טובים מהם ותח־תם. היה גם מתח בינעדתי בעיריית אשדוד. אך האיגון הוא רב יותר מ־אשר נראה לעין. אשדוד — עיר של 53 אלף תושבים, הגדלה מדי שנה ב־3000 יחידות דיור — מאוכלסת ברוב בולט של 60 אחוזים מקרב יוצאי צפון אפריקה והייצוג העדתי עדיין משחק תפקיד בולט גם במוס־דות צבוריים וגם בעיריה עצמה.

לקראת סוף השבוע זכתה הנהלת העיריה להשיג את האישור החוקי לקבלת גזבר חדש.

ביום א׳ הקרוב תתכנס הנהלת עי־רית אשדוד לדון בסיכסוך חריף ב־הנהלת בית הספר התיכון המקיף ב־עיר. גם המיכרז להקמת בית טהרה בבית העלמין מקומי, בוטל לאחר דיונים אין ספור ובקרוב יוצא מיכרז חדש — ואולי יירגעו הרוחות בסופו של דבר.

„אירגון נפץ" בעולם התחתון

מאת יגאל לב

ב־10 באוקטובר בלי־לה התפוצץ מטען חומר נפץ במזרח ראשון לציון והרס חנות מעדנים. המשטרה חו־קרת, ומניחים כי המעשה נע־שה בשל סכסוך ולשם איום על בעל המעדניה משה אדטו.

שבועיים לפני כן, בשעה 2.10 אחר חצות, אירע פיצוץ סמוך למיכלי הגז של חצר בית מספר 186 ברחוב בן יהודה בתל־אביב. נופצו שמשות, נס־רו דלתות, נקרעו תריסים. חקירה של משטרת מרחב הירקון העלתה, כי 50 גרם חומר נפץ הונחו והוצבו בין מיכלי הגז של המסעדה „בון ז'יארדין", ככל הנראה לשם איום על בעל המסעדה.

בראשית השבוע, בחצות, נשמע פי־צוץ בבית מגורים בן ארבע קומות ברחוב עלית הנוער 18, בגבעתיים, פיצוץ אדיר. הניידות הגיעו לשם ב־מהירות. החקירה העלתה, כי מטען רבע קילוגרם פוצץ ליד דלת הכניסה של דירת שלמה אבשלומוב, בעל כר־גית בתחנת „אילת".

שבוע לפני כן פוצץ מטען חומר־נפץ בפתח חנות לדגים בשוק מחנה יהודה בירושלים. המשקל המשוער 100 גרם. המטרה — פריצת חשבו־נות.

בארבע פרשות הפיצוץ האחרונות עדיין לא פתרה המשטרה את תעלו־מת המבצעים. אכן, לפרשה זו קווי דמיון לפרשת הצתות הדיסקוטקים שידעה תל־אביב בעבר.

דומה, כי כל אחד מארבעת הפיצו־צים — בתל־אביב, בירושלים, בגב־עתיים ובראשון לציון — הוא מקרה לעצמו, אם כי, לדברי אנשי עולם־התחתון שאתם שוחחתי, „יש מישהו שמספק את חומר הנפץ — ואת כפ־עילין. כל אחד מהפיצוצים בא בגלל „חשבון פרטי". לפעמים זה רמז, ל־פעמים אזהרה. שום פיצוץ לא בא להרוג. רק לרמוז".

חומר נפץ ניתן לקנות, לסחוב מ־קבלני חציבה ובמחסני צבא. ללב־נות חבלה יש יתרון: קל להתביא אותן וקשה לאתרן.

איך פועל „ארגון נפץ" שקם אי־שם בעולם התחתון של ישראל?

לדברי אנשי שיחי השיטה פשוטה. מדובר בארגון „מקצועי" שהמניע ה־יחיד לפעולתו הוא התשלום ואין לו כל מעורבות אחרת בעניני היריבים המבקשים לסלק חשבונותיהם באמצ־עותו.

כפי שהכיר זה כבר את העולם התחתון הישראלי, ברי לי שאם אכן קיים ארגון כזה, אין הוא אלא ארגון התחלתי חלש, המנסה לצעוד את צעדיו הראשונים. ואומנם, בדיקת כמה מהפיצוצים העלתה שהם נעשו באורח חובבני.

מי שחיבר את החוטים להפעלת מטען הנפץ ברחוב בן יהודה בתל־אביב עשה זאת בצורה חובבנית, ו־„ניסה לעשות זאת מהר", כדברי חב־לני המשטרה. גם הפיצוץ בשוק מח־נה יהודה נראה חובבני ביותר.

הכנופיה שעסקה בשעתה בהצתות דיסקוטקים פעלה בהיקף גדול וזכתה ברווחים שמנים מידי המפעילים, ש־לפעמים היו בעלי החנויות עצמם, ש„הזמינו" הצתה. הכנופיה קיבלה 15 אחוז מדמי הביטוח שקיבל מזמין ה־הצתה, וסכומים גדולים מאד כאשר ההצתה באה לשם איום.

לעומת זאת, הארגון המספק שי־רותי פיצוץ חובבני, ושירותיו זולים יותר, כמובן.

כנופיות העולם התחתון הישראלי קשורות ביניהן בצורה רופפת ואינן מתפרקות אחר שהן מבצעות פעולה. סופר לי, ש„שיטת הפיצוצים", המז־כירה את פעולות המחבלים, עוררה שאט־נפש אצל אנשי העולם התחתון ה„ממוסד" והם מבקשים לשים קץ לתופעה בדרכים משלהם.

הודעה לציבור הנוסעים
בקו 400
החל מיום ראשון 20.10.74
ישונו תחנות קליטת הנוסעים בבני־ברק
כדלקמן:
תחנות היציאה ברחוב חזון איש 35;
תחנה נוספת ברח׳ חזון איש 5 פינת רבי עקיבא.
תחנות ההורדה לחוזרים מי׳ושלים, מול התחנות הנ"ל.
הנהלת „דן"
המחלקה ליחסי ציבור

מוצרי בטון באר־שבע
(פ.ל.מ. דרום) בע"מ
אזור התעשיה ליד הרכבת טל. 74753
ת.ד. 1054 באר־שבע
לקבלני בנין, ביוב ותיעול
אנו מייצרים ומשווקים:
- צנורות בטון מקוטר 4 צול עד 50 צול
- כל סוגי מכסאות אנטי־מלריים
- ב.ב. לכבישים ולמדרכות
- פריקסטים בכל הגדלים

שרות הספקה מהירה לפי דרישת הקונה
ייעוץ חינם

הנכבדים שותקים, אך „עמך" שבגדה מדבר:

...בעיה הפלשתינית רוכבת על ...ראל כמו גיבנת ודרוש ניתוח"

...וסף צוריאל

...ישראל יש ממשלה, ...מפלגות, ומשאלי ד־ ...עת־קהל. לערביי ה־ שטחים המוחזקים ...נכבדים", שחלקם מונו ...על ידי המלך חו־ ...חלקם מינו את עצמם. ...לראשונה אחרי מלח־ ...מת הימים נשמעה דע־ ...נכבדים אלה בציבור, ...התיימרו לייצג, אך כ־ ...מתוך עשרות היושבים ...ובשומרון, ממשיכים ...ודים לשמש שליחי צי־ ...בין אלה בולט ראש ...חברון, שיח׳ מוחמד ...ג׳עברי, ואחריו באים ...עיריות בית־לחם אליאס ...ראש עירית יריחו שפיק ...וראש עיריית שכם ...מעוז אל־מצרי.

...הביעו אישים אלה בפומבי ...נושאים המעסיקים את הציבור ...השטחים המוחזקים, ואף יומו ...עם שרים ואישי ציבור ביש־ ...מלחמת יום הכיפורים נותק ...כל מגע בינם ובין שלטונות ...בינם ובין ציבורם.

...ה הזיקה של הנכבדים מסור־ ...מסורת אנים. הערבי הפשוט ...ובשומרון מאמין בהכרזות ש־ ...ב ותולה בהם תקוות גדולות. ...באותה שעה הוא חרד מפני ...לא העסוקה, רצה רצונו לחיות ...להסתפק בכסף.

...כאותם אישי ציבור, המוכנים ...עתה דעתם רק בעילום שם. ...תוצל הערבי לומר זה אשר על ...לפני מלחמת ששת הימים היתה ה„פוליטיקה" נחלת מעטים. כיום יודע כל ערבי ההוא פרשן יהיה כל, לרבות מה מתרקם בכוחו של הרמטכ"ל ה־ישראלי.

אחמד מוחמד עיסא כרים, כבן שלו־שים, שולט בעברית, הוא מלצר. „מה שמתרחש עכשיו בזירה המדינית — אמר לי — הוא ביזבוז זמן. מאז מל־חמת ששת הימים עברו למעלה משבע שנים. בתקופה זו היה זמן מספיק להתמודד עם הבעיה הקודמת לסיכסוך הממושך במזרח־התיכון — הבעיה ה־פלשתינאית.

המעצמות נהנות

„הרבה גורמים מעורבים בסיכסוך. נשיא מצרים שואף להסדר מדיני עם ישראל, אך חושש מתגובת עמו ומת־לבט האם ניתן למצוא פתרון לבעיה הפלשתינית. נשיא סוריה היה רוצה לקבל בחזרה את רמת הגולן לידיו ובכך לשים קץ לסיכסוך בינו ובין ישראל, אבל כיום הוא במצב כזה שאת רמת הגולן לא יקבל ואת הבעיה הפלשתינאית לא יוכל לפתור. הנהנות העיקריות מן המצב הזה הן שתי ה־מעצמות הגדולות".

איסחאק איברהים אסליימה, בן ה־עיר העתיקה בירושלים, מספר, כי שמו הראשון איסחאק ניתן לו על־ידי אביו, כאות הוקרה לחברו היהודי, שבנו נקרא יצחק, כיד לאחר מלחמת ששת הימים עשה מאמצים למצוא אותו יצחק שגדל עמו בעיר העתיקה, אך לשווא.

איסחאק אומר, כי עוד בטרם החל למכור בננות בשער שכם, אולי עוד לפני ארבעים שנה, היו המעצמות הגדולות אשמות בכל. בגלל הבריטים פרצה מלחמת 1948, ומאז ועד היום אין רוסיה ואמריקה מאפשרות פתרון הסיכסוך בין ישראל לבין מדינות ערב.

על הבעיה הפלשתינאית הוא אומר כי ישראל לא תוכל לברוח ממנה: „ראית אדם היכול לברוח מהגיבנת שלו? צריך ניתוח. צריך לעשות משהו כדי לפתור את הבעיה. אני מכיר את העם שלי. אני קצת מכיר את היהודים. גדלתי אתם, גדלתי אתם. אפשר לחיות ביחד. רק שאמרי־קה ורוסיה יסתלקו מכאן".

רושדי קרקה, כבן עשרים ושבע, יליד חברון, אב לשישה ילדים, מת־פרנס ממכירת ממתק שומשום. בפו־ליטיקה אינו מבין. עתונות אינו קורא. בטלוויזיה הוא צופה.

על גופותינו

הוא נשבע באלוהים כי עד היום אינו מבין את שורש העניין. „אני אדם פשוט — אמר לי, מוכר „חלאוות סומסום" חמש עשרה שנה. אני יודע שאנחנו פלשתינים ואתם יהודים. ל־יהודים יש מדינה. לנו אין מדינה. אז מדוע שאנחנו לא ננסה לפתור את הבעיה בינינו? בשביל מה צריך מצ־רים, סוריה, אמריקה, וכל מיני מדי־נות הרוצות לשחק על הגופות שלנו?"

עלי עודה, תושב רמאללה, סבור כי ישראל לא תוכל לשלוט לנצח בגדה המערבית. בימים האחרונים קרא על נסיונות ההתנחלות ביהודה ובשומרון, אך הוא אינו מודאג. „יש גבול לכל דבר — אמר לי בחיוך שן — עברו שבע שנים. יעברו עוד שבע שנים. בסופו של דבר ישראל תחזור לגבו־לות ארבעה ביוני 1967.

„מעולם לא היה המצב כה ברור כפי שהוא היום. מאז מלחמת 1948 ועד מלחמת אוקטובר 1973 לא היתה תקופה שבה מאוחדות מדינות ערב סביב הענין הפלשתינאי, ולא היתה תקופה שבה הענין הפלשתינאי כה מושרש בתודעת העולם כולו. ברחבי תבל מכירים בזכויותינו, ואת הבעיה הפלשתינאית אי־אפשר עוד להדחיק."

עד כאן פשוטי עם ומשכילים. ה־„נכבדים" שלפתחם השכמתי סירבו לומר דבר.

هكذا من الاصل

דב גולדשטיין — ראיון השבוע עם מיכאל צור, המנכ"ל לשעבר של „החברה לישראל"

היתה לי הסמכות המלאה להפקיד את הכספים בחברות של ד"ר טיבור רוזנבאום בוואדוז

לא הייתי זקוק לשם כך לאישור מוסדות ה„חברה לישראל" ● אפשר היה להציל 80 עד 90 אחוז מכל הכסף אבל ה„חברה לישראל" סרבה והעדיפה הדלפות והשמצות ● לא נגרם כל נזק מזה שכמנכ"ל ה„חברה לישראל" ניהלתי משא ומתן לרכישת חלק מבתי הזיקוק, ששם הייתי יושב ראש מועצת המנהלים ומזה שכאשר ה„חברה לישראל" ניהלה משא ומתן לרכישת מחצית מ„צים", הייתי יושב ראש מועצת המנהלים של „צים" ● ה„חברה לישראל" אינה מוסד צדקה, לא „בונדס" ולא „המגבית היהודית", היא צריכה להרוויח כסף ● התנגדתי לזכויות וההטבות שניתנו ל„חברה לישראל": מס נורמאלי עדיף על פטור ממס לשלושים שנה, אבל ניצלתי את מירב ההטבות והזכויות ● לא דיווחתי לספיר על העניינים ולא נועצתי בו ● המשגה שלי היה, שהיה לי אמון מלא בטיבור רוזנבאום ● האחריות שלי להפקדות של „צים" היא כמו אחריותו של הברון רוטשילד להפקדות של ה„חברה לישראל" ● ההפקדות של בתי הזיקוק היו בגלל רווח גדול, שרוזנבאום עזר להשיג ● מנכ"ל „צים" המנוח, קשתי ז"ל ביצע את ההפקדות של „צים" ● מוקה לימון הפקיד בחברות הוואדוזיות למעלה ממיליון דולאר והוא חתם בלעדיי על פקודת העברה מכספי החברה, שהיו מופקדים בבנק של הבארון רוטשילד ● פעלתי רק בתום-לב, למען האינטרסים של החברה ● בעלי מניות גדולים דורשים ממני לחזור להנהלת החברה.

כל נגד הכל. כאילו ניצבים בפני קהל של ילדים פעורי עיניים, כקוסמים מיומנים, שולפים אנשי ה„חברה לישראל" את ארנבות הפלאים מתוך כובעיהם, מרימים אותן מעל לראשיהם, זועקים: „לא אני! לא אני! אני בסדר! אני הזהרתי! אני התרעתי! אני לא ידעתי! אני לא חתמתי! הוא! רק הוא! רק הוא!"

כמו מתוך ספינה, שדפנותיה מתפוקקות וכים שוטפים את סיפונה, מבקשים הכל למלט את נפשותיהם. אשם אי לא אשם, אחראי או לא אחראי — על כך יחליטו המוסדות, שזכותם וחובתם לפסוק — „נבחר" המנכ"ל לשעבר של „החברה לישראל", מר מ י כ א ל צ ו ר, פה אחד, על־ידי מועצת המנהלים של החברה, בישיבתה בפאריס, לתת את הדין על מחדלי החברה ומשגיה החמורים.

אף על פי כן, אדם משתבה באיצטלה כזאת, גזר צור על עצמו שתיקה מאונס, עד לראיון הזה. חודשי הדרוכים הניחו אותו לשתוק. היה סבור, כי עדיין אפשר להציל את את הבנק של ד"ר רוזנבאום בשווייץ ואת הקבוצות הפיננסיות שלו בוואדוז, שבנסיכות ליכטנשטיין.

יש משהו פאתטי ועצוב באיש בודד, נישא על כנפיו של בטחון עצמי שופע, משול בעיני עצמו ככלכלן ואיש עסקים מזהיר, משוכנע, כי נוטל חוכמה ועורמה מלוא־חופניים. המוצא את עצמו מושפל ונזוח, נאשם בפלילים ונדחק אל קרן־זווית.

● סירוב לספיר

— מר צור, האם ריקמת יחסיך עם פנחס ספיר קידמה במסלולים שונים בקאריירה שלך וקיצרה אותם?

הצטרפתי למשרד האוצר, כאשר לוי אשכול המנוח היה שר האוצר. אהוד אבריאל היה המנכ"ל. ב־1953 התמנה ספיר כמנכ"ל ויחסי אתו לא היו תקינים. כאשר נבחר ספיר ב־1955 כשר המסחר והתעשיה והציע לי להצטרף לסגל שלו — סירבתי. אמרתי לו, שאנחנו איננו תמימי־דעים לגבי דברים שונים וכי דווקא עכשיו, כאשר הוא עבר למשרד המסחר והתעשיה, אני אשמח להשאר במשרד האוצר, בלי ספיר. התשובה היתה אריגינית לספיר: „אני רוצה אותך דווקא מפני שאתה לא „יס מן"! אני רוצה מישהו שיתווכח אתי. אני פוחד מהתפקיד החדש וזקוק לך. הבקיאות שלי אינה די גדולה לתפקידי החדש".

הערכתי את הגישה גלויית־הלב והסכמתי. בשנות עבודתנו המשותפת נרקמו בינינו יחסי הבנה וידידות ואמון. לי היתה הערכה כלפיו ואני מניח, כי מידה מסויימת של הערכה היתה מצידו כלפי. זה לא היה מבוסס על הסכמה תמידית. התנגדתי לרבים מצעדיו ולא היססתי מעולם להגיד לו את הדברים בצורה הגלויה ביותר. לעתים שמע לי, לעתים הורה לי לבצע, בלי להסכים לדעתו. זו היתה סמכותו. לרוב המכריע של דעותיו והחלטותיו — הסכמתי. את המיעוט ביצעתי בלויאליות מלאה, בלי להסכים. תקופת פיתוח התעשיה, במחיצתו של ספיר, היתה המאושרת בחיי.

— מדוע עזבת את השרות הממשלתי, כאשר כבר ספיר התמנה כשר האוצר?

נשארתי עוד זמן מסויים במשרד, אבל החלטתי, שהגיע המועד, שבמקום להיות המחליט על מבצעי אחרים, אעמיד את עצמי במבחן הביצוע. ביקשתי שחרור מהשרות הממשלתי. הייתי כבר באותה תקופה יו"ר מועצת המנהלים של בתי הזיקוק, מפעל נפלא, עם צוות עובדים, שמעטים כמותו בארץ. אולם בתי הזיקוק, עם מנהל יוצא מן הכלל כבריתל, זהו מפעל מסודר ופרט לצורך לכלכל תוכניות לטווח ארוך, שזהו תפקידו של יו"ר מועצת המנהלים, לא ראיתי בזה תפקיד מלא.

— וכך הגעת ל„צים"...

כן. „צים" היתה נתונה בקשיים כבדים מאוד וראיתי בזה אתגר גדול. הצעתי את עצמי לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של החברה. כאן מסרתי את רוב זמני וכוחי ל„צים", יחד עם המנכ"ל, מר גירון. אולם באפריל 1969, קרא לי מר שרף, שהיה שר האוצר, ואמר לי, שמועצת המנהלים של „החברה לישראל" תובעת שיהיה מועמד מקובל על אנשי חוץ־לארץ, כמנכ"ל החברה. זאת כתנאי להמשך קיומה של החברה, שמאז קמה ב־1968 לא הצליחה, על אף כל ההקלות והזכויות והשחרור ממסים, לגייס כספים, זמן רב כל־כך לאחר הקמתה, למעט סכום של מיליון דולאר, שהופקד על־ידי עשרת המייסדים של החברה. לא רציתי בתפקיד. אמרתי, שאני מאושר ב„צים". אבל שרף...

● 46 בחרו פה אחד

— בלי התערבותו של פנחס ספיר?

בלי, בלי. מר שרף היה שר האוצר והוא הסביר לי את הצרכים הגדולים של המדינה במטבע חוץ ואת חובתי לעזור בגיוס הכסף. רק הטעמים האלה שיכנעו אותי וכעבור זמן קצר בחרו בי ארבעים ושש חברי מועצת המנהלים של „החברה לישראל", פה אחד, כמנכ"ל החברה.

— האם היתה להם ברירה לבחור בך או לדחות את מועמדותך, כאשר ידעו, שאתה נתמך על־ידי שר האוצר?

ודאי שהיתה להם ברירה. איזו שאלה?! מישהו כפה עליהם?! הם רצו מועמד מקובל, כדי להציל את החברה מאי־הצלחתה. התוכנית היתה לסגור את החברה ולהחזיר, שלא הצליחה במטרותיה. אני לא רציתי להכנס גם לתפקיד וכאן לא היתה כל שאלה של לחץ מצד ספיר או של עזרה מצידו להכשרת הדרך בשבילי.

— והמהלך עבודתך ב„חברה לישראל" התייעצת על השקעות החברה, סיפרת למר ספיר, נועצת בו?

● מבקשי־החשבון עם ספיר

עזוב! אני מבקש ממך, עזוב! אתה חושב, שכל אלה שמתנפלים עלי ־ דוקרים אותי ומשלחים בי את חיציהם, מחפשים אותי?! איפה! הם מחפשים את החשבון הגדול עם ספיר. באה להם שעת־החשבון! ספיר לא ידע ולא יעץ ולא נשאל ולא שום דבר, בכל העניין של ה„חברה לישראל". תרדו ממנו!

— מתי נודע למר ספיר על הכתבות החברות של ד"ר רוזנבאום? הנכונה טענתו של מר בנו גיטר, כי ספיר ידע על כך מתחילה ולא סיפר לא לך ולא למועצת המנהלים של החברה?

לא אענה עוד על שום שאלה, הנוגעת למר פנחס ספיר, או הקשורה בשמו. שום שאלה!

— איך הצליחה ה„חברה לישראל" לגייס סכום של 65 מיליון דולאר, לאחר שקיבלת את תפקיד המנכ"ל?

הנסיונות לגייס כספים בארצות־הברית נכשלו. באוקטובר 1969 היה נראה לי, כי מוטב לפנות למקורות אחרים. בארה"ב היה מיתון. כל ראשי מדינת ישראל באו לשם לאסוף כספים למאבק של מלחמת ההתשה. הם תיארו את המצב החמור, כדי לפתוח את כיסי היהודים. אני נאלצתי להופיע לפניהם ולדבר על השקעות לטווח ארוך. הסתירה הזאת לא כל־כך התיישבה. פנינו לאירופה. היינו רחוקים מאוד מהמטרה של השגת שלושים מיליון דולאר להשקעות, עד ה־30 ביוני 1972, כמו שהחברה רצתה. לפי החוק היו זכויותיה המיוחדות מתבטלות, אם לא תגייס את הסכום הזה עד יוני 1972. הצלחנו לגייס קבוצת משקיעים מגרמניה, של יהודים ולא־יהודים, שהיתה מוכנה להשקיע 18 מיליון דולאר. בני הקבוצה נבדקו בקפדנות מבחינת עברם ומעמדם, באמצעות שגרירות ישראל בגרמניה. נוסף על 18 מיליון הדולארים, אמורה היתה הקבוצה הגרמנית לתת לנו עוד 36 מיליון דולארים כהלוואה לשתים־עשרה שנים. אולם נתגלו קשיים שונים בהשגת ההלוואות ובקבלת ערבויות. לחץ הזמן נתגלה כחמור. היתה סכנה, שהחוק הגרמני, המאפשר מתן הלוואות כאלו, יבוטל לפני שנספיק לקבל את הכסף. כך נכנס לתמונה ד"ר טיבור רוזנבאום, באמצעות הבנק שלו בז'נבה.

● רוזנבאום הלווה לגרמנים

רוזנבאום היה כבר אז משקיע גדול ב„חברה לישראל" והחזיק בה מניות במיליון דולארים. ד"ר רוזנבאום נתן את ההלוואה לקבוצה הגרמנית וכך יכולנו לקבל אותה ולהתחיל בפעולות רציניות של השקעות בישראל.

— באותה תקופה, האם היה איזה קשר עסקי בין ה„חברה לישראל" לבין חברות ואדוזיות?

היה קשר מסויים. משקיעים לא־יהודים ב„חברה לישראל" אינם רוצים, ששמם יהיה מזוהה עם מה שקשור בישראל, מטעמים שלהם. הם מופיעים תחת שמות של חברות ואדוזיות. זהו המסווה שלהם. זה היה אז הקשר. בביקורת, שהיתה כבר אז, על אופן גיוס ההון של החברה, היתה מידה גדולה של בורות מצד אחד ושל ידיעת האמת וההתכחשות לה, מצד שני. כאילו היהודים עמדו בתור להשקיע בחברה והיתה אפשרות לבחור מי כן ומי לא. לא היה מצב כזה ואלמלא גויים ההון, כפי שגויים, היה צורך לסגור את החברה ולהחזיר למעט המשקיעים את כספם. בסה"כ גייסנו ששים מיליון דולארים להשקעות ונוסף על כך קיבלנו מהקבוצה הגרמנית 34 מיליון דולארים כהלוואה לשתים־עשרה שנים, בתנאי רבית נוחים.

— אם למרות ההטבות המפליגות שהעניקו לחברה, לרבות פטור ממסים ל ש ל ו ש י ם ש נ ה, לא הצליחה לגייס כספים אלא בסכום קטן, יחסית, וזקוקה להלוואה של הקבוצה הגרמנית, אולי נובע מכאן, כי השיטה כולה היתה פגומה מעיקרה?

לא אני חקקתי את החוק. התקבלתי לחברה לאחר שכבר הוסכם בין הממשלה והמשקיעים, שאלו יהיו ההקלות. זה התקבל בכנסת ברוב מכריע, כי היתה אז ממשלת ליכוד לאומי. החוק היתנה את ההטבות וההקלות בגיוס שלושים מיליון דולארים, אבל לא הטיל ש ו ם מ י ג ב ל ה, בשום סעיף, ורמז, היכן ובמה תשקיע החברה. מותר לחברה, לפי החוק, להשקיע בכל נושא, בכל עניין, בארץ או בחוץ־לארץ, לפי שיקול־דעתה והאינטרסים שלה. החברה החליטה, ולא מפני שכך היתה מחוייבת לפי החוק, אלא ביוזמתה, כי היא תשקיע בחוץ־לארץ רק באותו סוג של השקעות, המשרת את האינטרסים של המדינה, או שהרווח הצפוי מהן יזרום ארצה — כמו ספנות, ביטוח ו־פעולות מסחריות אחרות.

● בלי הגבלות

כדאי לזכור, כי למרות הביקורת על ה„חברה לישראל", על טיב השקעותיה והפקדותיה, העבירה השנה הכנסת את חוק החברות עתירות־ההון, שהוא כמעט זהה לחוק ה„חברה לישראל" וגם עתה לא הגבילה את יעד ההשקעות, רק קבעה, כי השקעות בנכסי־קרקע יתבצעו רק באישור השר הממונה על החוק.

והדבר הזה, שלא נקבעו יעדים ל„חברה לישראל", ולא נאמר בחוק מה מותר ומה אסור — היה המשגה הראשון. חובה היתה לקבוע את מטרות ההשקעה ולהציב קריטריונים מפורשים להשקעות. אם זהו מחדל — לא אני הכתובת לתת על כך את הדין. דעתי האישית בנושא ידועה. הבעתי אותה הן בהיותי פקיד בממשלה, ו־לאחר מכן בפורומים ציבוריים ורשמיים: אני חולק על כל שיטת המיסוי בארץ. בגלל השיטה הזאת נוצר המצב החולני, שבישראל העניים מאוד והעשירים מאוד, משלמים מעט מאוד מסים, ולפעמים פטורים מכל תשלום, ואילו בנטל הכבד נושאים השכירים בדרגות הביניים ו־בדרגות הגבוהות. הכרח חיים הוא ל־משק הישראלי להוריד במידה ניכרת את שיעורי המסים. רמה נורמאלית של מס הכנסה ומס חברות היא תמריץ טוב יותר, גם למשקיעים מחוץ־לארץ, מאי־תשלום מס לתקופה מסויימת ומוגבלת. מפני שאם פוטרים חברה לחלוטין מכל תשלום מס, זה נהפך לתמריץ להקים מפעלים, לגרוף מהם רווחים בשנות קיומם הראשונות, כאשר לפי החוק אין צורך לשלם עליהם מסים, ואחר־כך, כאשר השנים הטובות הראשונות נגמרות — למכור את המפעלים לאחרים ולצאת עם ההון מהארץ. וזה בדיוק מה שמשקיעים רבים עושים. מס נורמאלי, כמקובל בארצות אחרות, ולא פטור ממסים, היה מזרים לארץ יותר השקעות, ואולי גם משקיעים רציניים יותר, במה שישראל הצליחה להשיג עד כה, למרות ההטבות.

● מיסוי נורמאלי — בלי הטבות

בעניין ה„חברה לישראל" יש לזכור עוד, כי בסך־הכל ההטבות אינן כה מפליגות. שהרי החברה שותפה, יחד עם אחרים, בחברות־בת, שמבחינה משפטית הן גופים־נפרדים וזכויות ה„חברה לישראל" אינן חלות עליהן. בתי הזיקוק בחיפה, למשל, משלמים קודם את מס החברות ורק הדיווידנד, המשולם ל„חברה לישראל", פטור ממס. אמרתי בשעתו, כי אם תחליט הממשלה על מדיניות במסים נורמאלית, אני מקבל על עצמי לשכנע את בעלי המניות ב„חברה לישראל", לוותר כליל על כל זכויות היתר של החברה. כל עוד לא כך הוא, חובתי היתה, כמנכ"ל החברה, ליהנות ממירב ההטבות, כדי להגדיל את רווחי החברה עוד ועוד — וכך אכן עשיתי.

— מוקיעים נגד ה„חברה לישראל", שהפקיעה את כספיה רק בחברות בוהות, רק באלה המבטיחות רווחים גדולים, ללא כל סיכון, במקום שכספי ההשקעות יחזו באחוזי פריחה, להרחבת הבסיסיות הכלכלית ו־להעלאת רמת החיים של התושבים בעיירות הפיתוח. האם זה נכון?

כבר הסברתי לך, ששום חוק ושום תקנה לא הגדירו היכן צריכה החברה להשקיע ובמה. זוהי חברה פרטית, שבהגדר מוגבלת בחוק. צריכה להשקיע ולהרוויח כסף — לפי שיקוליה וצרכיה. כך עשתה החברה — הרוויחה כסף. כך עשתה — ונעשתה שותפה במפעלים ובחברות והשיגה שליטה על רכוש ששוויו לבעלות מ ס ט י ם ו ח צ י ב י ל י א ר ד לירות!

— למרות שהון ההשקעות שלה לא הגיע אפילו לחצי מיליארד לירות, כולל ההלוואות מהקבוצה הגרמנית?

כן, למרות זאת. השקענו 12 מיליון דולארים בבתי הזיקוק, כדי לאפשר להם להקים את המפעל החדש באשדוד. הוספנו שם 18 מיליון דולארים כהלוואות ל־12 שנים. בתי הזיקוק ויתרו על ההלוואות מתקציב הפיתוח של ישראל. השקענו שם שלושים מיליון דולארים — כמו שלישים מתוך 45 מיליון דולארים, הדרושים להשקעה באשדוד.

● נאמנות כפולה...

— מה הציפיה לפני השקעה זאת?

דיווידנד בשורה של תשעה אחוזים בתוספת מחצית מעודף הרווחים של בתי הזיקוק, אחרי שבעלי מניות אחרים מקבלים את חלקם. קיבלנו 26 אחוזים ממניות בתי הזיקוק, תמורת ההשקעה שלנו.

— זה מעניין מאוד: את המו"מ על השתתפות עם בתי הזיקוק ניהלת, בעצם, עם... עצמך. אתה היית יו"ר מועצת המנהלים של בתי הזיקוק ו־מנכ"ל ה„חברה לישראל". האם לא מכרת את המניות בזול מדי, מפני שבחברה שאתה נוהג ל„חברה לישראל"? או אולי מכרת ביוקר, מפני שהעדפת את בתי הזיקוק?

לא כך ולא כך. לא! היתה אז ביקורת, שכאילו ה„חברה לישראל" קנתה את המניות בזול מאד, מתחת לשווי האמיתי. לפני המו"מ הזה, נשאלתי על־ידי הממשלה, כיו"ר מועצת המנהלים של בתי הזיקוק, מהו השווי של בתי הזיקוק. אז היה בדעת הממשלה למכור רבע ממניותיה בבתי הזיקוק. הודעתי, כי השווי הוא 160 מיליון לירות, אבל בכך לא נכללה הפרשה למסים. לכן הערכתי, שהשווי הנקי הוא 120 מיליון לירות. לאחר כחודשיים נבחרתי כמנכ"ל ה„חברה לישראל" ו...

● „תרגיל עם שגיאות"

— כלומר, כאשר הערכת את שווי בתי הזיקוק כפי שהערכת לא ידעת, שתכהן כמנכ"ל „החברה לישראל" ו־בתור שכזה תנהל מו"מ על רכישת מניות בבתי הזיקוק?

בוודאי שלא! איך יכולתי לדעת זאת?! רק כעבור זמן נפתח מו"מ על רכישת מניות בבתי הזיקוק. כמה כלכלנים חישבו את שווי בתי הזיקוק ב־240 מיליון לירות, אבל זה היה רק „תרגיל", שנתגלו בו שגיאות רבות. בישיבה באוקטובר 1969, בוושינגטון, הובאו הנתונים האלה לידיעת שר האוצר שרף ומנכ"ל המשרד, ד"ר ארנון, וכאשר הם ראו את ההערכה הזאת, ביקשו להוריד את המחיר. אז כבר ניהלתי את המו"מ על הרכישה, בשם „החברה לישראל" ואני אמרתי לשר שרף, כי מבחינה ציבורית נראה לי, שהוא אינו יכול להוריד את המחיר, אלא יש לבקש הערכה אובייקטיבית, ממומחים בינלאומיים מנוסים. וכך נקבע, שכל צד במו"מ בוחר לו חברה בינלאומית בטוחה וכי מר מכס פישר ומר יוסף גתבאס יהיו היועצים של המומחים — המעריכים. ההערכה של המומחים היתה — 89 מיליון לירות. אמרתי לחברי ב„חברה לישראל" שאינני יכול לתמוך במחיר נמוך כזה, כי אני מעריך את השווי ביותר.

— מדוע? הרי אתה הצעת, שחברה בינלאומית של מומחים תעריך את השווי. וכאשר היא מעריכה, אתה אינך מקבל את הערכתה?

זה הרי לא פסק־דין של בית־משפט! אני הייתי סבור, שהמחיר נמוך מדי ולאחר מו"מ סוכם, שהמחיר הוא 120 מיליון לירות. לפי זה נקבע, כי ההשקעה שלנו תתן לנו 26 אחוז מהמניות של בתי הזיקוק. עם גמר המו"מ התפטרתי מהנהלת בתי הזיקוק ואיני חבר הדירקטוריון שם.

— אבל עובדה היא, שניהלת את המו"מ באיצטלה כפולה, בשם שני הצדדים למו"מ?

אינני זוכר אם הייתי בשעת ניהול המו"מ יו"ר מועצת המנהלים של בתי הזיקוק.

— רק עתה אמרת, שהתפטרת מבתי הזיקוק לאחר שהושלם המו"מ?

אינני זוכר. אבל, באמת, זה לא חשוב.

— מדוע זה לא חשוב? אין כאן סתירה מובהקת?

לא, כי בסופו של דבר „החברה לישראל" קנתה לפי אותה הערכה, שאני הערכתי כאשר הייתי יו"ר הדירקטוריון של בתי הזיקוק ובשעה שעוד לא חלמתי אפילו על „החברה לישראל". ולכן לא היתה שום סתירה־דין או הערכה, שהושפעה מאיזה אינטרס סותר אצלי.

— כמה כסף השקעתם ב„צים"?

השקענו ב„צים" 17 מיליון דולאר ועוד שלושה מיליון וחצי בהלוואות ל־12 שנה. לא הובטחה לנו שום עדיפות בדיווידנדים. המניות הן מניות רגילות.

— מה קבלתם תמורת הסכומים האלה, שבאופן יחסי ובהשוואה לנכסי „צים" הם סכומים קטנים?

ההון של „צים" עמד על 68 מיליון לירות בערך. קבלנו תמורת ההשקעות חמישים אחוז מהשליטה בחברה.

— בכמה אתה מעריך את הנכסים של „צים"?

במיליארד וחצי לירות בערך.

— ה„חברה לישראל" קיבלה שליטה על חמישים אחוז בנכסים אלה תמורת השקעה של 17 מיליון דולאר והלוואה של שלושה וחצי?

● מתי התחילה „צים" להרוויח?

רגע, רגע, אני רוצה כאן כמה הערות: כאשר השקענו כסף, היה מצבה של החברה קשה ביותר. עד 1967 היא צברה הפסדים גבוהים. אנחנו רכשנו את המניות ב־1970. ב־1971 הרויחה החברה לראשונה כ־11 מיליון לירות. ב־1972 היא הרוויחה כ־23 מיליון לירות. בשנה האחרונה היא הרוויחה הרבה עשרות מיליונים, למרות כל הקשיים.

— כל זה אינו מיישב שתי עובדות מוקפות מאוד: ניהלת את המו"מ עם „צים" שוב באיצטלה הכפולה, כיו"ר מועצת המנהלים של „צים" וכמנכ"ל „החברה לישראל" הנוגע ב־50 אחוז ב„צים", על חברות האוניה, הבנייה כפי שבחרת, באופן יחסי.

הוסכם, כי ל„חברה לישראל" הזכות להציע את היו"ר ואת המנכ"ל של „צים" ולאור נסיוני בשרותה של „צים" ובביקורתה, הוסכם על־ידי שני הצדדים, שאשאר יו"ר מועצת המנהלים של „צים". יו"ר ועדה מר קרגמן, פנה אל מבקר ושאל, אם אין כאן סתירה ממעמדי הכפול. המסמך ש... אינו מונה לפני, אולם א... אינו מסעני, אמר המבקר. כי אכן יש כאן סתירה, א... נסיוני ב„צים" והמומחיות ... חושב, שבמקרה זה, חמש ב„צים" רצוי.

— אבל היה ברור, שיש ... רה?

ודאי שהיה ברור ולכן לא ... כלל במו"מ בין „צים" ו„ה... ישראל" והסתירה נמנעה.

— ההעובדה שלא השתתפ... היא בשל־עצמה ביטלה את ... שהיתה לך גם על „צים"... „החברה לישראל", מתוקף ... כפול?

כן. לא השתתפתי במו"... כמנכ"ל „החברה לישראל" ו... הדירקטוריון של „צים". ... בין „החברה לישראל" והממ... בין „החברה לישראל" ו„צי... ממשלה היו 80 אחוז ממניו... של „צים" והיא היתה הפרט... גם מפני שהיו לה 90 א... של „צים".

עכשיו ביחס לטענות ע... מה זה נקרא שתמורת ש... לירות רכשנו את מחצית...

— העובדה אינה נכונה?

לא. העובדה היא נכונה, ... על עצמנו אחריות גם למחז... של „צים", שלפי המאזן ... הם עולים על מיליארד ... לירות. עם קניית חצי מהצ... גם את האחריות לחצי ... חובות.

— בזו זאת אומרת את... מההובות? „צים" היא ... ורק היא, מבעותיה ורכושו... להובות שלה. אם, חלילה, ... את הרגל, „החברה ... תשלם את מחצית חובותיה...

לא, בודאי שלא.

— פרוש הדבר, כי ב... אין „החברה לישראל" ... אף עזובה יותר משישים ... לירות שהשקיעה ב„צים" ... קיבלתם הרשיש אחת ...

● לא „מפעל צדקה"...

כן, זה נכון.

— וזה גם צודק, או... הראות, כאשר נכנסתו ל... הרויחה פחות מעשרה א... ההון ופחות משלושה אחו... זורה השנתי. לקחנו סיכון... סיכוי גדול. אני חוזר ואומ... „החברה לישראל" אינה כפ... לא נועדנו לכך. אף אין א... ולא ה„בונדס".

— עכשיו אתה מדבר כמנ... חברה לישראל". מתי דב... הדירקטוריון של „צים"?

מאז נכנסה „החברה ... „צים" אינה מקבלת הלוו... ממשלה. היא פורחת ומשגש... כל הקשיים הגדולים. היא ... בלת המדריך ומכירה את הש... שלה ואת רווחיה לפי 20 ... לדולאר.

— היכן עוד השקיעה ה... ישראל"?

השקענו שלושה מיליון ... מפעלי הפטרוכימיה ועוד כ... לירות, כהלוואות לזמן אר... עם שותף מאמריקה הקמנו „פלזה" בירושלים. תרמנו ... התיירות. השקענו ב„כבלי חשמל" בחיפה, בתנאי ש... מיועדת להרחבת המפעל. ... שור להקמת מפעל מלט, „סולל בונה", שיעלה כ־30... לירות. השתתפנו גם במפעל... יותר, לעזור להם להתבסס ... ליצוא. המפעלים, שאנחנו ... בהם מכניסים למדינה כמ... שהערך המוסף שלהם מג... המוסף הגבוה של הפרדס...

אין אדם צריך להתייגע ... סבוכים, כדי לדעת למה חוו ... צור ומה הוא מבקש להוכי... עים גלויים: אף על פי שכ... בהפקדת הכספים בחברות רוזנבאום בואדוז ובבנק שלו ... סבור הוא כי בתום לב ט... זדון ובלי כל טובת הנאה ... ולא לבדו פעל, אלא כפו... כותם של אחרים. ... מהם מאומה, אלא ש... פים גלויים ואין הוא ראו... שתו, לשאת ב כ ל נטל ... אלא בחלקו בלבד. ואסח... לגלגל את האחריות משו...

לא פחות מן המטרה ... האמצעים: לשון משוחזת, ... ריק, כשרה־בעה. מגלה ... מכסה טפחיים. שוקד בגא... דימוי, שמתבקש לו: לא מי... חשוב — אלא השרות ... כספם של יהודים, האמנוו... קיעים. ואף הללו חשובים ... דרגה שנייה. כי הדרגה הרא... — היא האינטרס של המדי... העם, שהם מעל ומעבר לכל ... אחר.

חלק אחר מן הדימוי הזה — קורבן. גמלו לו רעה תחת ... שברו את לבו ואת חייו. הוא ... קשות במלאכתו והעמיד לרע...

(סוף בעמוד 38)

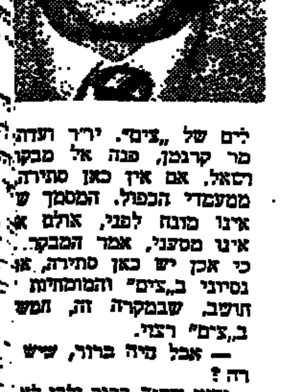

מה קורה כאשר הצעירים של אירופה נפגשים?

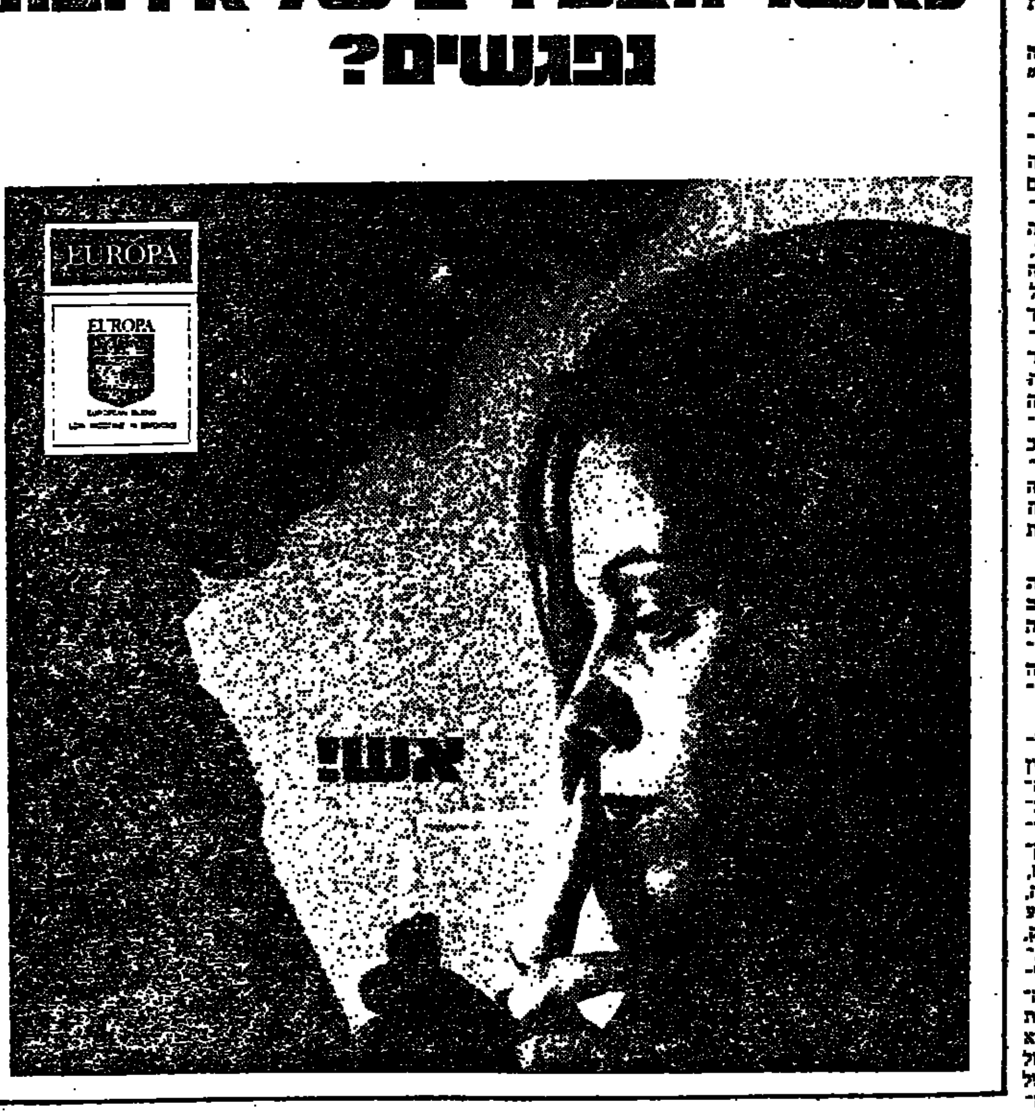

משדר הסודי הוטמן במערב־התעלה

שבועון מצרי מספר את פרשת הריגול של „סגן אלוף מוסה עומאר" ומשפחתו לטובת ישראל

עודד גרנות

[ל]פני שבועיים נפתח [ב]קאהיר משפטה של „משפחת המרגלים" לטובת ישראל. האב, [...] עסוף, פלשתינאי יליד [...]ה, האם, אינשיראח, [...]מצרים עילית, ושלושת [...] הופיעו בטלוויזיה ה[...] „התוודו" על מעשי[הם].

[...] ניתן פירסום נרחב [...] מצרים. להלן סיפור [...] כפי שפורסם בשבועון [מצ]רי „אחבאר אל־יום".

[...] היתה שבע בערב, ביום [...]עבר במכשיר הקשר נתקבל [...]אמן ששודר לקאהיר על־ידי [...] הישראלי. הנמען — „סגן [מו]סא עומאר".

[...]ת המברק — „שלחו לנו [...]ודיעו לנו מה שלומכם [...]ם הגברת" — לא קלט [...]שאר, אלא אחר. מוסא עומאר [...] חבוש חודשיים בכלא. [...]זה מברק אחרון ששיגר [...] הישראלי לסוכנו.

[א]יברהים סעיד מוחמד יוסוף, [...]ף מוסא עומאר" על פי [...]ה"ל, ואשתו אינשיראח עלי [...]ור „סגן דינה", ושלושת [...] נתפסו והואשמו בריגול [לטובת י]שראל — המודיעין הישראלי [...] זאת.

כשיקרא המודיעין הישראלי,

שלושת הבנים, „שהיו שותפים לפרשת הריגול": עאדל הצעיר, מוחמד הבינוני, ונביל הבכור.

דינה בצה"ל", היא אינשי[ראח] „המרגלת לטובת ישראל", על כתפה את הארנק, שניתן [לה] על ידי המודיעין היש[ראלי] ובו מותקנת מצלמה חבויה.

[...]ידעה על מעצרם בפעם ה־[...] יחוש את עצמת המהלומה, [...] שיספק להתאושש נספר לו [...]ספות:

[...]עין המצרי הכללי הצליח [...]ד על מכשיר הקשר החדיש [...]עולם, שבו השתמשו המרגלים. [...] המודיעין הישראלי סיפק [...]ת המכשיר אחרי מלחמת [...] רק המודיעין האמריקני ו[...] הסובייטי משתמשים ב[...] מסוג זה. הוא מסוגל להעביר [...] מקאהיר לתל־אביב בתוך [...]ית, תוך שניה וחצי, והוא [...]סוגו בעולם שנתפס בפרשת [...]

[...]ה? — לא כן?
[...] אחרי 6 באוקטובר 1973 [...] ישראל בהרבה הפתעות, [...]תבסה בהרבה.

■ [ב]יקור בבית [ה]מושל

[...]ל ראשיתו בשנת 1968. [...]הים ישב באל־עריש עם אשתו. [...]שת ילדיהם השאירו בקאהיר [...]בם, אמו של איברהים. [...] השואה נבעה הבחנות [...]ים לפיד השתלטו על הכל. [...]פעם אחת, ביקר איברהים [...] המושל הצבאי הישראלי ו[...] להשיג אישור נסיעה לקאהיר. [...] אל אדם ושמו נעים, [...] משרד המושל הצבאי הישראלי [...] הסביר כלפיו ידידות...

[א]יברהים היה „מעודד". [...] ידידותי, נוח, מרבה [...] „נעים" לא ביזבז זמן [...] איברהים בשיחה: [...]ך לעזור לך. יש לי [...] והוא בצל משרד [...] כאשר תצא לקאהיר — [...] בכך — אני מבקש ממך [...]ת מחירים של בית־הכי[...]

[...] הסכים מיד. הוא לא ידע [...] אינו אלא מבחן עבודה. [...] היתה התוצאה כמשמעה. [...]אה הביא עמו אדם נוסף, [...] בשם איברהים. איברהים [...] בכינויו „אבו יעקב" דיבר

[...]א תשתף פעולה עמנו?" [...] בפלי כינמה לשאול [...]ר מאחורי „עבוד", השיב: [...] חלקת אדמה בירושלים, [...] רשתי באבי. האם תתנו לי

אבו יעקב הסכים והוסיף: — „נשלם לך משכורת 80 ל"י לחודש". איברהים ניענע ראשו בהסכמה. קצין המודיעין הישראלי, „אבו יעקב", טפח על שכמו בחיבה וחייך.

„ומה לגבי אשתי?" לחש איברהים.

אבו יעקב השיב מיד: „גם היא תעבוד עבורנו".

■ פגישה במדינה אירופית

בבאר שבע אימן אבו יעקב את איברהים ולימד אותו להבחין בין סוגי נשק שונים. הוא לקח אותו ואת אשתו לבקר בקיבוץ ושם נתקבלו על־ידי חברי הקיבוץ „המבצחים". בבית השייך למודיעין הישראלי, בסמוך למטילת הברזל של באר־שבע, התאמן איברהים בכתיבה בדיו סמויה ונייר פחם וקיבל מענים במדינות אירופה, לשיגור מכתבים.

בסיום האימון נתן אבו יעקב אישור נסיעה לו ולאשתו, וכך הפכו איברהים הפלשתינאי, הפקיד במינהלת מחוז סיני ורעייתו אינשיראח, ה„צעידית" (מצרים עילית) למרגלים בשרות המודיעין הישראלי.

איברהים הגיע לקאהיר דרך ירדן והשתכן בשיכונים העממיים במדינה. הוא החל בבלאכתו, אבל פעילותו היתה מעטה בתחילה.

בשנת 1968 הגיע אליו שדר מן המודיעין הישראלי, ובו נתבקש לצאת לפגישה במדינה אירופית.

ב־1969 יצאו איברהים ואשתו לרומא, שם נפגשו עם קצין מודיעין ישראלי. קצין המודיעין צילם את כל אחד מבני הזוג ואחר־כך מסר להם דרכון ישראלי. הוא הסיע אותם אל נמל־התעופה של רומא ושם העלה אותם באחד ממטוסי „אל על" שהמריא ללוד. מלוד יצאו לתל־אביב.

בתל־אביב נבדקו איברהים ואשתו במכונת אמת ועברו את המבחן בהצלחה. „לבם נתון לישראל".

פעם נוספת התאמנו השניים בשימוש בדיו סמויה ואחר כך בקליטת שידורים במכשיר קשר. שכרו של איברהים הועלה ל־100 ל"יש בחודש והוא נתבקש ללקט מידע על המצב הצבאי במצרים, מצבם של המומחים הסובייטיים והמצב הכלכלי המדיני.

איברהים שב לקאהיר והחל לפעול בעזרתה של אינשיראח.

■ הכסף החל לזרום

בשלהי 1969 יצאו השניים לסודאן, שם התגוררה אחות אשתו. הם יצאו לבקר אותה וצירפו אליהם את אם הרעיה. האם נשארה בסודאן והשניים המשיכו לחבש. באסמרה נפגשו עם „אבו איברהים", קצין מודיעין ישראלי שאימן אותם בדירה באחד הרובעים המפוארים של העיר ואחר־כך שבו השניים לקאהיר.

הכסף החל לזרום לידיו. שוב לא היה רובע אל־אמיריה נוח למגורים. השניים עברו להתגורר בדירה מפוארת בעיר נאצר בשלהי 1970. הקשר בינם לבין ישראל נמשך. פעם נוספת יצאו השניים לרומא ונפגשו שם עם פקיד בשגרירות ישראל, ואחר־כך הוטסו לישראל. בהגיעם הוטסו לבאר־שבע ואומנו שם בצילום.

הוסכם, כי האשה היא שתעסוק בצילום. נתנו לה ארנק לשאת על כתפה, ובתוכו מצלמה. כך יכלה לצלם כל שרוצה בלי שאיש הרגיש בדבר. בנקודה זו גיחך איברהים: „אתם מבקשים מאתנו לצלם אזורים צבאיים ומיתקני צבא. אך לשם כך יש צורך בכלי תחבורה".

נתנו לו סכום כסף כדי שיקנה לו מכונית. את המכונית קנה ברומא. העלו את שכרו, והוא ביקש משכורת גם עבור אשתו ונתנו לה 250 דולאר לחודש בנוסף להוצאות. תאוותו של איברהים גדלה. התעורר אצלו דחף להשיג מידע — בעד כל ידיעה שיביא יוכל לקבל תשלום. בעיניו היה העניין עיסקה מסחרית גרידא. הוא מקבל את הכסף ואין זה משנה עבור מה הוא נותן בתמורה. אפילו כבוד.

■ „ילדים, הבה נצלם!"

חיי בני הזוג בקאהיר נעשו מורים. שלושת הבנים — נביל, תלמיד תיכון ב„אל־אזהר", מוחמד, תלמיד תיכון ועאדל, תלמיד השנה הראשונה בתיכון הבחינו בתנועות משונות של הוריהם. האב היה עסוק שעות בכתיבת מכתבים ובישיבה ליד מכשיר הקשר באחורי דלת סגורה. האם היתה מסייעת לו וחפה עליו. לפניהם היתה מדברת עם האב על דברים שלא היו מתחום עיסוקה. לבסוף

איברהים יוסוף, „סגן אלוף מוסה עומאר", מספר את קורותיו לכתב השבועון המצרי

לא עצרו הילדים בעצמם ושאלו: „במה העניין?"

השיב האב: „אם נדבר בגלוי, אנו מרגלים לטובת ישראל. הכל נעשה למען הכסף ובעצם למענכם, למען עתידכם. תלבשו מיטב הבגדים, תלמדו בבתי־הספר הטובים ביותר ותנהגו במכוניות. אך אם תוציאו מלה מפיכם — כולנו אבודים".

כך הפכה כל המשפחה למשפחת מרגלים.

מראה המשפחה היה מיוחד במינו: האב נוהג במכונית והבן הגדול יושב לצידו. במושב האחורי שני הילדים ואמם. האם נושאת על כתפה את התיק.

לפתע פונה האב אל בני המשפחה: „הבה נצלם. יאללה ילדים! בואו נרד ו„נתקתק"".

משמעות דבריו היתה: בואו נצלם תמונות ונלקט מידע.

בשנת 1971 יצאו איברהים ואינשיראח לרומא דרך סודאן. מרומא יצאו לישראל, והפעם הסתירו מספר סרטי צילום באחת ממזוודותיהם.

ב־1972 יצאו פעם נוספת לרומא, גם הפעם דרך סודאן.

בשנת 1973 הגיעו מן המודיעין הישראלי הוראות שהאשה תצא לבדה לישראל. היא עשתה זאת, ואיברהים נשאר בקאהיר.

■ „מדוע לא הודעתם?"

במהלך מלחמת אוקטובר ב־1973 שהתה אינשיראח ברומא. היא התגוררה במלון בכיכר הריפובליקה. ב־6 באוקטובר בא אליה אורח סודי שהתגורר במלון ואמר לה: „שמעת? מצרים צלחה את תעלת סואץ ופרצה את קו בר־לב. הצבא המצרי מלמד את הישראלים בגולן לקח שלא ישכחו לעולם".

לאינשיראח נקבעה פגישה עם „אבו יעקב", קצין המודיעין הישראלי. הוא התעיף לפגישה בפנים קודרות ושאל אותה: „האם שמעת שהמצרים ניצלו את יום הכיפורים וצלחו את התעלה. לא אוכל להישאר עמך... הם קוקים לי בזה... אשאיר לך כסף. שילחו לנו את כל המידע שבידיכם... אל תעזבו אותנו!".

אינשיראח מספרת ש„אבו יעקב", קצין המודיעין הישראלי, דיבר אליה בדמעות בעיניו.

אינשיראח שבה למצרים.

באפריל 1974 ביקש המודיעין הישראלי מאיברהים לצאת לרומא. הוא לקח את אשתו ובנו נביל ויצאו לטורקיה. שם ביקשו ממנו שיצא לאתונה. בנמל־התעופה של אתונה פגש אותם נציג המודיעין הישראלי ולקח אותם לתל־אביב.

המראה בתל־אביב לא היה מלבב. הפנים נשתנו. נראה שהם חוללו שינויים גדולים במודיעין שלהם. איברהים נשאל: „מדוע לא הודעתם לנו על ההכנות למלחמה? כלום לא הסכמנו

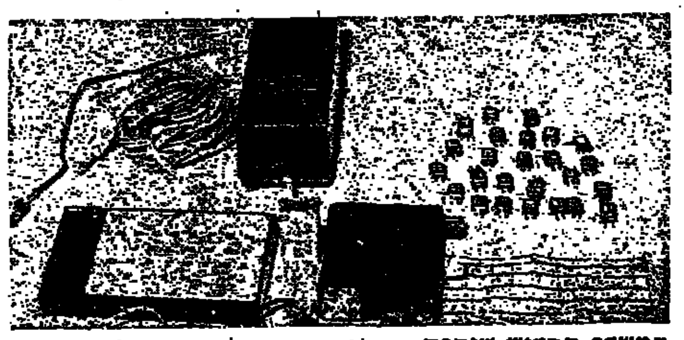
המשדר החדיש שנתפס, בביכול, בידי המשפחה. שווי 100 אלף דולאר וזו מחשב אלקטרוני זעיר המאפשר העברת מידע מתפנן בתוך שניה וחצי".

בינינו, תשלחו מברק מיד משתודעו למלחמה המתקרבת?"

השיב איברהים: „נסיתי. אחרי ההפתעה של מלחמת אוקטובר הלכתי אל משרד הטלגרף, אבל הדבר היה מפחיד. הם מקפידים שם, בקאהיר. מבקשים תעודת זהות ותוכן המברק. בכל הכנות, פחדתי שאתגלה".

בנקודה זו המשיך המרגל ושאל את הישראלים: „מדוע? כלום לא היה בידיכם מידע?" הוא אמר זאת ברשעות רבה, אבל איש מהם לא השיב לו. אוירה של צער כבד שלטה בכל.

לפתע דיבר סגנו של ראש המודיעין הישראלי: „כדי שלא תתרחש טרגדיה פעם נוספת, נאמן אתכם בשימוש במשדר החדיש ביותר בעולם ונגדיל את שכרך ל־1000 דולר. מחירו של המכשיר 100,000 דולר. תוכל להעביר באמצעותו את המברק שלך לת"א, תוך שניה וחצי. אחרי מה שקרה אין אנו רוצים לחיות בחשיכה. מחיר המברק הראשון שיגיע ממך במכשיר זה יהיה 10,000 דולר".

איברהים פחד לשאת את המכשיר עמו. סגן ראש המודיעין המשיך בדבריו: — „אנו נשחרר אותך מן הצורך לשאת עמך את המכשיר. בקים ה־108 בכביש קאהיר־סואץ יש בריכת מים. כאשר תשוב לקאהיר צא לשם וחפש באמצע הקיר האחורי של הבריכה. שם תמצא את המכשיר. האם תצליח לעשות זאת?"

■ בקופסה של שמן

היה ברור, כי הם השאירו את המכשיר בזמן „הפירצה", בעת ששהו בגדה המערבית ולפני שנסוגו!

הם חזרו לקאהיר, ואיברהים ביקש רשיון לבקר במוצאך?? עם משפחתו. הוא ביקש להגיע למקום דקות אחדות לפני שקיעת השמש, כדי להבטיח שיהיה האחרון שיסע בדרך.

המכונית נעצרת בקים ה־108. הנה בריכת המים...

יורדת האישה ועמה הבן, והאמצעי מוחמד. האשה נושאת עמה כלי עבודה. היא חופרת בברכו הקיר האחורי וצועקת לפתע: „יש כאן חבילה גדולה!"

הבן מסייע בידה לשאת את החבילה שהיתה עטופה בחומר בידוד. בתוך המכונית התקבצו כולם סביבה ופתחו אותה. הם גילו קופסה גדולה של שמן, ובתוכה — המשדר הנדיר. הם מיהרו אל הבית. חפרו גומה בריצפת חדר השינה והסתירו את המכשיר.

איברהים שלח את המברק הראשון. אחר־כך את השני ולפתע קרה דבר מה שלא הובא בחשבון. התקלקל מפתח המכשיר.

ב־26 ביולי 1974 יצאה אינשיראח לרומא לבדה ומשם לתל־אביב. שם נתנו לה חלקי חילוף וליכדו אותה לתקן את המכשיר. כן נתנו לה מזוודה שבתוכם האים גטהרים ו־3,500 דולר.

ב־5 באוגוסט 1974 ביקש המודיעין הכללי כן התובע הצבאי לעצור את איברהים. הוא נעצר כאשר אינשיראח היתה אותה שעה ברומא, בחברת אנשי המודיעין הישראלי.

התנהלה מלחמה סמויה בין המודיעין הישראלי למודיעין המצרי. אם תצא ידיעה על תפיסתו של איברהים פירוש הדבר שאינשיראח לא תשוב למצרים לעולם. אבל הקשר נמשך. המודיעין הישראלי לא חש בדבר.

■ כל העניין „ביזנס"

ב־26 באוגוסט נחת מטוסה של אינשיראח בנמל־התעופה של קאהיר. היא מיהרה אל ביתה ושם פגשה את הילדים.

„היכן אביכם?" — שאלה.

„נסע לקנטרה", השיבו.

אינשיראח מיהרה לקנטרה. היא השה לחדר השינה, בונה את מתבוא המכשיר ולא מצאה אותו. היא מיהרה לצאת מחדר השינה — ושם המתין לה ראש התביעה המצרית.

משונה הדבר, שאיברהים מחייך בכלא המודיעין ואשתו מדברת בפשטות. כאשר עשיתי דרכי לפגישה עם המשפחה המוזרה לא היתה במוחי אלא שאלה אחת שביקשתי תשובה עליה: „כיצד נדחפים אב, אם וילדיהם לבגידה? כיצד הם בוחרים לעצמם גורל קשה ומעוצב כגורל זה?".

איברהים השיב לי בצחוק: „כל העניין הוא בפשטות ,ביזנס'. אני פעלתי כסוחר".

„האם ביקרת בירושלים?" שאלתי את „סגן אלוף מוסא עומר".

„כן", השיב.

אמרתי לו: „אמור בכנות, מה התפילה שהתפללת במקומות הקדושים?"

„אלוהים יעזור לנו", השיב בצחוק. הוא תמיד צוחק. הוא אמר זאת אחרי שראיתי נוסח מברק שלח למודיעין הישראלי אותו פתח בבילים „אדוני המפקד" וסיים ב„תחי מדינתנו הגדולה — ישראל".

סגן דינה עומאר, או אינשיראח בת „צעיד", מדברת גם היא בפשטות. פניתי אליה: „כיצד מרגישה בת „צעידי" כשבידה דרכון ישראלי והיא טסה במטוס ישראלי לתל־אביב?"

„בפעם הראשונה — אמרה לי — פחדתי. אבל אחר־כך לא פחדתי עוד. אני נשבעת, כי מעולם לא שכחתי את הדרכון הישראלי בתוך מזוודתי או תיקי. תמיד החזקתי ביד".

■ הנשים הישראליות מפחדות

אינשיראח מספרת על רישומה של מלחמת אוקטובר על ישראל. קצינת המודיעין הישראלי, שנתלוותה אליה בביקוריה בתל־אביב, אמרה לה פעם משפט שלא תשכח: „הנשים הישראליות מפחדות ללדת בנים מחשש שבניהן ילכו למלחמה וימותו".

הדברים נשתנו בתל־אביב אחרי אוקטובר. לפני אוקטובר, כאשר עמד חייל ישראלי בדרך וביקש לעצור מכונית, עצרה כל מכונית מייד. אחרי אוקטובר — וזאת ראתה אינשיראח במו עיניה — אין המכוניות עוצרות אלא ממשיכות בדרכן. התמוטטה השהצנות הצבאית הישראלית.

ממשיכה אינשיראח בצחוק: „אגלה לך סוד. פעם כמעט ניפצתי את מכשיר הטלוויזיה כאשר ראיתי מחזה בשם „לבי השמיה" על המרגל לוץ. המחזה תיאר ממש את מצבנו. אבל בעלי סגר את המכשיר ואמר: ,יאללה, בואי נתקתק!'".

אני עוזב את האישה ה„צעידית", אשר בין ההאשמות שמאשימה אותה התביעה המצרית בכך שהצטרפה אל הכוחות המזויינים של מדינה הנמצאת במצב מלחמה עם מצרים, מדינת ישראל. מדינה זו העניקה לה דרגת סגן. היא לבשה מדי צה"ל ועברה את הדרגה שהוענקה לה.

האוקטובר הקר של צרפת

על אף ידידותה המופגנת של צרפת לערבים, היא סובלת ממשבר הנפט יותר משכנותיה

מאת תמר גולן
סופרת „מעריב" בפאריס

ב־15 באוקטובר מתחיל, רשמית החורף בצרפת. החל ביום זה מותרת ההסקה בבתים והנשיא ז'יסקאר ד'אסטן שוב לא יאלץ להעלות את האש באח שבמשרדו ולהציע לשרי ממשלתו משקה חם בעת הישיבה השבועית של הממשלה.

אכן, עולם מוזר הוא זה, שבו חיים הצרפתים בימים אלה: בעוד במדינות אירופיות ידידות לישראל, כגון הולנד או בלגיה, אין מורגש שום מחסור בדלק, מממשלותיהן נוהגות כאילו אין סכנה של מחסור צפויה בעתיד והבתים מוסקים עד כדי מחנק — מונהג בצרפת משטר צנע קשה.

שלטונות צרפת הודיעו כי בשנה הבאה ירכשו דלק בסכום של 50 מיליארד פראנקים ואף לא פרוטה יותר מזה. אם יעלה מחיר הדלק פשוט תקטין צרפת את צריכתה. ועוד הודיעה ממשלת פארים כי מוסדות ציבור ובכללם בתי ספר ובתים פרטיים, לא יתחילו להפעיל הסקה מרכזית לפני ה־15 באוקטובר, כי הכמות שתוקצב להם תופחת ב־20 אחוזים וכי אסור שהטמפרטורה בבתים תעלה על 20 מעלות.

שמועות עקשניות מדברות על תקנות נוספות כגון הגבלת מהירות הנסיעה ועוד העלאה במחירי הדלק.

וכאילו לא די בכל אלה, בא הטבע והוסיף משלו: חודש אוקטובר השנה הוא הקר ביותר מכל אלה שנרשמו עד כה בהיסטוריה המטאורולוגית של צרפת. ספטמבר היה אף הוא קר מהרגיל. צרפת לא נהנתה השנה מסתיו חמים ומרהיב בצבעיו אלא זינקה מן הקיץ ישר אל חורף זגוני. קרה, שאפילו כפורות שלגים כבר נרשמו באזור האלפים.

כיצד מקבל הצרפתי הממוצע מצב בלתי צפוי זה? כיצד אירע שדווקא צרפת, ידידת הערבים, סובלת ממשבר האנרגיה יותר משכנותיה, ידידות ישראל?

● חזרה אל האח המבוערת

קל לשער מה היתה תגובת ההורים בישראל לוּ ילדיהם נאלצו ללמוד בבתי ספר שכמה מהם ניבנו מאבן בראשית המאה, בעת שהטמפרטורה בתוך קרובה לאפס — בלא חימום.

היצרנים של מיתקני חימום נהנים מפרוספריטי בלי תקדים. הממשלה התערבה ולחצה על הספקים שלא יורידו לשוק תנורי חימום נוספים. אולם לצער זה היתה רק הצלחה חלקית.

טוב, יחסית, הוא דווקא מצבם של דיירי הבתים הישנים ברבעים הפחות מהודרים של פאריס וערים אחרות. בבתים אלה לא הותקנה הסקה מרכזית, והדיירים שידם השיגה התקינו חימום פרטי, בעיקר בצורת גז (שיטה זו נפוצה מאז החלה צרפת לצרוך את הגז הנוזלי מאלג'יריה). דיירים אלה פשוט מדליקים את המיתקן שבדירתם בלחיצת כפתור וזוכים בחימום בלי פיקוח.

ימים אלה הם גם ימי התחייתה של האח המבוערת בעצים, שבשנים האחרונות נעשתה קישוט בלבד בדירות האמידים.

● מחמאתו של הנשיא פורד

אך ממשלת צרפת טוענת כי מצב המדינה אינו גרוע, מבחינה אובייקטיבית, מזה של מדינות אירופה האחרות. ממשלת צרפת דוחה את הטענה כי הידידות עם הערבים לא הועילה. ההסבר הרשמי הוא זה: ראשית, צרפת תלויה ביבוא דלק יותר מגרמניה, שיש לה פחם או מאנגליה והולנד שיש להן מקורות גז טבעי. שנית, צרפת אינה מוכנה להגדיל הגדלה רבה מדי את הגרעון במאזן התשלומים שלה, גרעון שיגיע השנה ל־5 מיליארדים פראנקים. לכן נוקטת הממשלה אמצעי מניעה. המחמאה שהחמיא נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד לצרפת משום שהיא הטילה על עצמה הגבלות מרצון בצריכת הדלק זכתה להד רב בצרפת.

השמאל מאשים את הממשלה ב„משיכת רגלי" כלכלית משום שלא צפתה מראש את התפתחות האינפלאציה ולא תיכננה לקראתה. מנהיג המפלגה הסוציאליסטית והמועמד בבחירות האחרונות לנשיאות, פראנסוא מיטראן, הופיע בכינוס מפלגתו לבוש מעיל חורף כבד בעת נאומו. הוא טען כי לא משבר הנפט הוא שגרם את המצב הקיים וכי הוא משמש רק תירוץ להסתיר שגיאות בתיכנון הכלכלי ששגה המשטר הנוכחי.

אולם מנהיגי משטר זה דוחים טענות אלה ומצביעים על העובדה כי עליית מחירי הדלק היתה הגורם העיקרי לגרעון במאזן התשלומים ולאמצעי החרום שהממשלה נוקטת, שלא להיות מופתעת.

KENT
WITH THE FAMOUS MICRONITE® FILTER
מה טוב להינות מהטעם המרענן של קנט

קופסא קשה. קינג־סייז, באורך 100 מ"מ ובטעם מנטול

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

סבלם של אסירי־ציון במחנה הכפיה בברית המועצות

הרופאה אמרה לאסיר שחש בלבו: „התרופה שלך — ללמוד פחות עברית!”

מאת אברהם תירוש

„מי שנדון לעשר עד חמש עשרה שנות מאסר במחנה כפיה סובייטי — צפוייה לו סכנת־מוות. שם מתים אנשים. אי־אפשר לחיות שם שנים רבות בלי מזון מתאים, בלי עזרה רפואית חיונית, עם התנכלויות אנטישמיות — ולעמוד במכסות העבודה הנדרשות מהאסיר”.

זו עדותו של אסיר־ציון זאב מוהליבר, מהנדס בן 34, שנדון במשפט לנינגראד השני, במאי 1971, לארבע שנות מאסר. ב־15 ביוני השנה, 4 שנים לאחר מעצרו, סיים לרצות את עונשו במחנה הכפיה פוטמה 3/1, ו־לפני כחודש הגיע לישראל עם רעייתו ובנו בן השש.

בין אסירי ציון הכלואים כיום במחנות הכפיה בבריה"מ, יש שמונה שנשפטו לעשר שנות מאסר או יותר (ראה מסגרת). התשיעית, סילווה זלמנסון, שנדונה במשפט לנינגראד הראשון, בדצמבר 1970, לעשר שנות מאסר, שוחררה לאחר 4 שנים והיא היחידה מבין אסירי־ציון מאז מלחמת ששת הימים, שעונשה הופחת.

אומר מוהליבר: „חובה לדרוש, ולא להרפות, שועדות־רופאים כטעם ה־אדום או ארגון הבריאות הבינלאומי, יבדקו מה מתרחש במחנות הכפיה הסובייטיים ומה הם תנאי המאסר שם”.

חיזוק לדבריו של אסיר ציון המשוחרר, יש בידיעה שהגיעה באחרונה מלונדון, לפיה כתבו שלושה מאסירי ציון הכלואים במחנה 35 בפרם שבאורל את צוואתם. משום שאינם מאמינים, שיזכו לסיים את תקופת המאסר, אם לא יהיה שיפור קיצוני בתנאי־חייהם במחנה.

השלושה הם: אריה חנוך, טכנאי בן 30 מריגה (שאשתו מרי ובנו יגאל — בארץ), ואנטולי אלטמן, חרט בן 32 מריגה, שנדונו במשפט לנינגראד

זאב מוהליבר
„אוי, איזה גזלנים”

הראשון לעשר שנות מאסר כל אחד (לאחר המתקת גזר הדין); ולב יאגמן, מהנדס בן 34 מלנינגראד (שאשתו מוסיה וילדיו דן ויוליאנה בישראל), שנדון במשפט לנינגראד השני לחמש שנות מאסר.

מי הם אסירי ציון הכלואים כיום בבריה"מ? מה הם תנאי חייהם במחנות? כמה מהם שוחררו כבר וכמה עלו לישראל?

ראשון אסירי ציון לאחר מלחמת ששת הימים (וכל דברינו בכתבה זו מכוונים לתקופה שמאז מלחמת ששת הימים), היה בוריס קוצ'ובייבסקי, מהנדס מקייב, שנדון עוד במאי 1969 לשלוש שנות מאסר (כיום בארץ).

מאז ועד היום, נשפטו במשפטים השונים בבריה"מ כ־63 יהודים אסירי ציון. 34 מהם עדיין כלואים (ראה מסגרת), 29 שוחררו עם תום תקופת מאסרם (מלבד סילווה שעונשה הופחת). 25 מהמשוחררים נמצאים בישראל ואילו ארבעה נמצאים עדיין בבריה"מ. שלושה מהם השתחררו רק באחרונה — שמעון גריליוס ואולג פרולוב שנדונו במשפט ריאזאן, ב־1969, לחמש שנות מאסר כל אחד, ויולי ברינד שנדון בחארקוב, ב־1972, לשנתיים וחצי מאסר — ובקשו לעלות לישראל. ויקטור שטילבנס, רופא שנדון במשפט לנינגראד הכני לשנת מאסר אחת, ושוחרר כבר באוקטובר 1971, נשאר מאז בלנינגראד.

פרשיות עלומות

אמרנו כ־63 אסירי ציון, משום שלמרות התקשורת המשופרת והידיעות הזורמות מבריה"מ, יש עדיין פרשיות־מאסר של יהודים שלא נתבררו כל צרכן, והידיעות עליהן מקוטעות. מדי פעם מתגלים מקרים חדשים של יהודים הנתונים במאסר, שלא היה ידוע עליהם קודם לכן. לא תמיד ברור, אם הנאסרים הללו הם בגדר אסירי־ציון. או שנאסרו ללא קשר לציונות ולשאיפה לעלות לישראל. והדבר מצריך בירור. גם חלק מהנזכרים כיום כאסירי־ציון, הועמדו בלכתחילה לדין על פעילות במסגרת התנועה הדמוקרטית.

כך למשל, רק באחרונה הגיעו למערב ידיעות, על אחים תאומים מחארקוב, ארקאדי וליאוניד ויימן, בני 22, שנדונו עוד במאי 1972 לארבע שנות מאסר, בעקבות הסתבכות בקטטה עם בריון פרובוקאטור ולאחר שביקשו לעלות לישראל, חרף התנגדות הוריהם.

מויניצה נמסר לפני ימים אחדים, על מעצרו של ד"ר מיכאל שטרן, רופא שביקש לעלות לישראל. המואשם, כנראה, בגביית כספים בעבור תרופות. מהעיר בנדרי הגיעה ידיעה, כי ב־23 בספטמבר נעצר שם סנדר ליבזון, ה־מואשם ב„טפילות”, משום שאינו עובד.

נופך אנטישמי

עם זאת ברור, כי גם כאשר יהודים מועמדים לדין בבריה"מ על עבירות פליליות או כלכליות „טהורות”, יש למשפטיהם גם נופך אנטישמי. אילולא היו יהודים, יתכן שלא היו מועמדים לדין, או שהיו נוהגים בהם לקולא. יש, למשל, הרבה שקרים מוסכמים ועבירות „מקובלות” בכלכלה הסובייטית, שהשלטונות מעלימים מהם עין, כשאין המדובר ביהודים.

רוב אסירי ציון לאחר מלחמת ששת הימים, 36 במספר, נשפטו במשפטים הקבוצתיים הידועים, בשנים 71—1970. במשפט ריאזאן, בפברואר 1970, נשפטו ארבעה (שניים נקנסו בלבד). בהם אחד כלוא עדיין; במשפט לנינגראד הראשון, בדצמבר 1970, עמדו לדין 11 (בהם שני הלא־יהודים פיודורוב ו־מורז'נקו) ובמשפט צבאי נשפט יהודי נוסף באותה קבוצה, וולף זלמנסון, ומהם אסורים עדיין עשרה (סילווה זלמנסון ומנדל בודניה שוחררו ועלו ארצה); במשפט לנינגראד השני, במאי 1971, נדונו 9 יהודים, מהם כלואים עדיין 4; במשפט ריגה, במאי 1971, נדונו ארבעה וכולם כבר בישראל; ובמשפט קישינוב, ביוני 1971, נשפטו 9 יהודים, בהם שלושה שהועברו שמה מלנינגראד, ורק אחד מהם, דוד צ'רנוגלאס, עדיין לא סיים לרצות את עונשו.

מאז משפט קישינב — השתנתה השיטה ונערכו בעיקר משפטי יחידים בערים שונות, בהם נשפטו עוד 26 יהודים, ש־20 מהם עדיין במאסר. אסיר אחד, בוריס קוצ'ובייבסקי, נדון במשפט יחיד, עוד לפני המשפטים הקבוצתיים.

האשמות ותואנות

מטרה מרכזית במשפטי היהודים היתה הרתעה מהגשת בקשות עליה, אך סעיפי ההאשמה היו מגוונים: החל בבגידה במולדת, נסיון לחטיפת מטוס השתתפות בארגונים אנטי־סובייטיים, דרך תעמולה אנטי־סובייטית השמצת המשטר, וכלה ב„טפילות”, „חוליגאניות” השתמטות מהצבא, ששימשו תואנות לכליאת פעילים יהודים.

מרבית אסירי ציון כלואים במחנות העבודה 35 ו־36 בפרם שבאוראל ובכמה מחנות בפוטמה שבמורדוביה. אסירים בודדים נמצאים במחנות אחרים. יש בבריה"מ חמישה סוגי מחנות עונשין, המסווגים לפי תנאי החיים בהם, ושני הסוגים בהם התנאים חמורים ביותר — מיועדים לאסירים פוליטיים.

במחנה 35 בפרם, שם כתבו שלושת האסירים את צוואתם, כלוא גם יוסף מישינר, שנדון בפברואר 1970, בבנדרי, לשש שנות מאסר. אשתו הלנה, הנמצאת עתה בישראל, ביקרה אצלו לפני כשנה במחנה. היא מספרת על תנאי החיים המשטר שם:

„לכל אסיר יש זכות לביקור פרטי אחד בשנה. ביקור כזה ניתן רק לקרוב ראשון (אשה, הורה, בן או אחים), ואפשר או לשהות עם האסיר ביחידות יומיים־שלושה. יש לאסיר זכות לעוד שני ביקורים כלליים בשנה, הנמשכים שעות ספורות, תחת עיניהם הבוחנות של השומרים.

בלי תה או קפה...

„מותר לאסיר לקבל שתי חבילות בנות ק"ג אחד בשנה. לאחר שריצה מחצית עונשו, הוא יכול לקבל פעם בשנה גם חבילה של 5 ק"ג. יש הוראות ברורות בנוגע לתוכן החבילה. מותר, למשל, לשלוח שומן או קקאו, אך לא תה או קפה. גם שוקולד וקוביות מרק — אסורים. בחבילות של ק"ג אחד, אפשר להכניס רק עוגיות או סוכריות”.

„זכויות” נוספות של אסירי ציון: מותר לכתוב מכתב אחד בחודש ו־לקבל מכתבים ללא הגבלה (באופן רשמי), ואפשר לקנות בחנות שבמחנה ב־5 רובל בחודש.

אך למעשה, אין כמעט אסיר־ציון אחד, שאכן קיבל את כל הזכויות, שכן כל סטיה קלה מתקנות המחנה, או מה שנראה בעיני שומר כלשהו כעבירה משמעתית, גורר אחריו עונשים שונים, שהקלים בהם הם ביטול פגישות קרובים, איסור קבלת חבילות, איסור כתיבת מכתבים או קבלתם וכיוצא באלה. אי־עמידה ב־מכסת העבודה המוטלת על האסיר, גורמת קיצוץ במנת המזון, הדלה בלאו־הכי, המורכבת בעיקר מכ־400 גרם לחם ליום, מרק מימי שלפעמים מוצאים בו פלח בצל או פירור בשר, דייסת שיבולת שועל או כרוב והזיכת דג מלוח.

האחים זלמנסון
ישראל (מימין) וולף

הלל בוטמן — דוד צ'רנוגלס

העונשים החמורים יותר הם מאסר של חודשים בבית הכלא שבמחנה, או כליאה בצינוק והחמור ביותר — העברה לתקופה ממושכת, אפילו לשנים, לבית הסוהר ולדימיר, ה־ידוע במשטרו הקשה. לשם נשלחים, לאחר הצטברות של מקרים של „התנהגות לא טובה”. שלושה אסירי־ציון כלואים עתה בוולדימיר: יורי ודקה שיסיים את עונש 7 שנות ה־מאסר שהוטל עליו ביולי 1976; דוד צ'רנוגלאס שישתחרר ביוני 1975, אחרי 5 שנות מאסר; ויעקב סוסלנסקי שיסיים 7 שנות מאסר בינואר 1977. יש חשש שהם יושארו בוולדימיר, עד תום תקופת מאסרם.

גם העונשים החמורים, ניתנים על דברים של מה בכך. מספרת הלנה מישינר על יעקב סוסלנסקי, חברו של בעלה למשפט ולמאסר: „עוד לפני שהועבר לוולדימיר, נכלא בבית־הסהר שבמחנה, בגלל „דיבורים בלתי מתאימים”. אותו זמן עמד לקבל את החבילה השנתית של 5 ק"ג, וכיוון שנכלא — היא נשללה ממנו”.

כפייה לעבוד בשבת

רוב אסירי ציון, עברו גם את הכלא שבמחנה ואת הצינוק. שלושה מהאסירים, מנדלביץ, חדקה וגריליוס (שוחרר כבר) הם דתיים, ונענשו קשה על סירובם ללכת בגילוי ראש (חדקה נתפרסם בכך, שערך ברית מילה לעצמו). הם סרבו גם לעבוד בשבתות והשתדלו לעשות את מכסת העבודה של שבת בימי החול. אך אילצו אותם לעבוד גם בשבת.

בעיקר הוענשו במאסר בתוך ה־מחנה ובכליאה בצינוק, אסירי ה־מחנות בפרם, לאחר שבראשית הקיץ של שנה זו, ערכו שביתת רעב במשך חודש, כשהשובתים מתחלפים מדי כמה ימים, במחאה על ההתעללות בהם ועל תנאי מאסרם.

כיום כלואים עדיין במעצר מבודד, עקב אותה שביתה, הלל בוטמן ו־יוסף מישינר ממחנה 35 בפרם, הראשון ל־5 חודשים והשני לשלושה. לפני כן היו כלואים במשך כמה חודשים בצינוק. גם אלכסנדר פלדמן מקייב, הכלוא במחנה ליד אודיסה, הועבר באחרונה למעצר מבודד. לפני כן נכלא 3 פעמים בצינוק.

שביתות־רעב היו במחנות הכפיה גם בימי השנה למשפטים הגדולים, בעת ביקור הנשיא ניכסון במוסקווה, באביב 1972, וכן למען שיחרורה של סילווה זלמנסון. מעולם לא חששו האסירים מלעסוק במעשי מחאה. גבי מישינר מספרת, כי בעלה וארבעת חבריו למחנה: יגמן, חנוך, אלטמן (כותבי הצוואה) ובוטמן, החליטו לענוד מגן־דוד צהוב על חזיהם, כדי להפגין את יהדותם, משום שחשו באפליה נגדם.

אכן סובלים אסירי־ציון מגילויי אנטישמיות, הן מצד שלטונות המחנה, המפלים אותם לרעה, והן מצד אסירים הכלואים איתם, בהם נאצים ומשתפי־הפאשיסטים, או סתם אסירים פליליים. הללו מתנכלים להם ללא הרף ונותנים תגרות, שבעקבותיהן נענשים, כמובן, האסירים היהודיים.

מסכת ההתעללויות

מפי אסירי ציון וקרוביהם שהגיעו לארץ, נרשמה שורה של גילויי אנטישמיות ואפליה מצד השלטונות ב־מחנות השונים:

- אין עזרה רפואית ממשית ל־אסירים יהודיים.
- ליהודים ניתנת פגישה פרטית רק למשך יומיים, בעוד שהתקנות קובעות לכך 3 ימים. בימי הפגישה חייב האסיר היהודי לצאת לעבודה, בניגוד לתקנות.
- היהודים נשלחים לעבודות ה־קשות ביותר, שאין כל סיכוי לעמוד במכסות שלהן, ממילא מקוצצת מנת־מזונם.
- אסור ללמוד עברית ואידיש, ואין לקבל מכתבים בשפות אלה.
- בחיפושים מחרימים כל חומר בעברית.
- קיימת הוראה לפקידי המחנה לנהוג ביהודים באופן החמור ביותר ולהעניש בכל הזדמנות. הפקידים מספרים בדיחות אנטישמיות ומתגרים ביהודים.
- מחרימים בגדים חמים של ה־אסירים היהודיים.
- לאחר ריצוי מחצית תקופת ה־עונש, משפרים בדרך כלל את תנאי האסירים, אך לא של היהודים.
- אסור לחוג חגים יהודיים ו־אסור ליהודים להתאסף בקבוצות של יותר משלושה אנשים (ללא יהודים — אין מפריעים להתאסף).
- אסור לחבוש כיפה.
- „מפברקים” האשמות בלתי מוצדקות, כדי לבטל זכויות שונות של האסירים היהודיים.
- לאסירים יהודים מותר לקנות דברי מזון במחצית הסכום המותר לאסירים אחרים.

מובן שאסירי ציון מנסים לא לקיים את כל האיסורים השרירותיים המפלים אותם לרעה — ולוקים בשל כך.

על ביטויים של גזירות אלה ו־אחרות בחיי היום־יום של המחנה, ועל מאבק האסירים היהודיים בהן, מספר זאב מוהליבר:

„אותי, שאני צנום ולא בעל־גוף, שלחו לעבוד בהעברת קורות כבדות או בבטון. הרגשתי רע מאד ולא יכולתי בשום אופן לעשות את ה־מכסה. הספקתי רק 20־30 אחוז ממנה, ובהתאם לכך אכלתי.

„הייתי כלוא 4 שנים, אך פגישות פרטיות עם אשתי, שהגיעו לי אחת לשנה, קיבלתי רק שתיים במשך כל התקופה, וגם אז יומיים במקום שלושה, ונאלצתי לצאת לעבודה בימים אלה. הפגישות הכלליות, פעמיים בשנה, קוצצו, סתם כך, מארבע שעות לשעתיים. חבילה של 5 ק"ג — קיבלתי רק פעם אחת בתקופת מאסרי. אוי, איזה גזלנים!”

„חטא” ההיסטוריה היהודית

זאב מדבר עברית משופרת, אותה למד ולימד עוד בלנינגראד עירו, קודם מאסרו, וגם במחנה, בניגוד להוראות. הביטוי „גזלנים” — חוזר ונישנה בפיו כלפי סוהריו ושלטונות המחנה. „מרבית העונשים וההתנכלויות, באו עלינו בגלל שלמדנו היסטוריה יהודית ועברית במחנה” — הוא אומר. „אילו לא עשינו זאת, יתכן שהיו מעלימים עין מעוונות קטנים שלנו. למשל, סרבנו להסיר את הכובע בפגישה עם קצין או מנהל. הענישו אותנו. אילמלא חטאנו בלימוד העברית, יתכן שהיו מתעלמים”.

שבעה אסירי ציון היו בתחילה במחנה פוטמה 1/3. מאוחר יותר הועברו חלקם לפרם וכמה השתחררו. עתה נותר שם רק ישראל זלמנסון, אחיה של סילווה. „בחורים גיבורים, הוא ואחיו וולף” — מעיר עליהם, בחיבה גלויה, זאב מוהליבר.

הוא מוסיף ומספר: „כל זמן ש־היינו יחד, לימד דוד צ'רנוגלאס היסטוריה יהודית על־פי הזכרון, ו־שמעון לויט ואני לימדנו עברית. היינו מתכנסים אחרי העבודה בחדר פנוי. השלטונות טענו שאנו עוברים על החוק ואסור לנו להתאסף. התחלנו ללמוד בסתר. הוללו להעניש אותנו בשלילת זכויות שונות”.

— מה עשיתם, למשל, בחגים, לפני שנה?

50 יממות בצינוק

זאב החייכני פורץ בצחוק: „ב־שנה שעברה, בתקופת החגים, הייתי כלוא בבית הכלא של המחנה ובצינוק, שוב בגלל לימוד העברית. הו, הו, אלה היו באמת ימים נוראים בשבילי. איזה גזלנים! במשך 4 שנות מאסרי, ישבתי 4 פעמים ב־צינוק, סך־הכל 50 יממות. בשנה ה־אחרונה — נכלאתי חצי שנה בבית הכלא של המחנה. אשמתי הרשמית היתה, שלא מילאתי את מכסות ה־עבודה, אך הסיבה האמיתית היתה, לימוד העברית והעצומות שכתבנו בעד שחרור סילווה, נגד האנטישמיות במחנה ונגד האיסור ללמוד עברית”.

ביום הכיפורים ובימים שאחריו, בצינוק, שמע זאב ברדיו של הכלא, שקולו הגיע לצינוק, על מלחמת יום הכיפורים. הודיעו שהערבים מתקדמים לתוך ישראל והצדק הולך ו־נעשה. „לא האמנתי להם. התרגלתי כבר לתעמולה הסובייטית. אמרתי: זהו שקר קומוניסטי”.

אך בדרך כלל, אין אסירי ציון מוותרים על ימי החג היהודיים, גם אם הדבר כרוך בסכנת עונש. מספר זאב: „מתאספים יחד ומניחים על השולחן כל פירור מזון שמצוי. ברגעים אלה, של ישיבה מחממת בצוותא, שוכחים הכל. מספרים על החג — אצלנו, עשה זאת, בדרך כלל, דוד צ'רנוגלאס — ושרים שירים ישראליים, מ„ברוך אלוקינו ש־בראנו לכבודו” ועד, להבדיל, „היא תבוא בלי פינג'ה...”

ביום כיפור צמנו, בדרך כלל, לאו דווקא ממניעים דתיים, אלא יותר מתוך מחאה.

„אך חג אמיתי בשבילנו היה — קבלת מכתב בעברית מהארץ או ברכה מיהדות העולם. המתנה הטובה ביותר בחג היה מכתב או גלוית ברכה. קשה להעריך בכלל את ה־עידוד שזה נותן לאסירי ציון”.

הק.ג.ב. „מחזיר למוטב”

אנשי הק.ג.ב. שבמחנה, היו מזמינים את האסירים ל„שיחות”, כדי לנסות להחזירם למוטב (יש מחנות, שבהם מתקיימים שיעורים קבועים ל־חינוך פוליטי). „הם דרשו שנחתום על הצהרה, שנגנה מעתה כל פעילות ציונית ונוותר על רעיון העליה. ב־תמורה לכך, הבטיחו, יקוצר המאסר. סרבנו. אמרנו להם שאיננו לוחמים נגד השלטון בבריה"מ, אך לא נוותר על רצוננו לנסוע למולדתנו” — מספר מוהליבר.

כבר הזכרנו את היעדר הטיפול ה־רפואי לאסירים היהודים. בפי זאב סיפור מזעזע: „חברי יעקב סוסלנסקי חש בליבו ופנה לרופאה. זו לא טיפלה בו והעירה: ‚צריך להתעסק פחות בלימוד עברית'. כשחזר וסיפר על כך, לא האמנתי לו. חשבתי שלא הבין כראוי. הלכתי לשאול את ה־רופאה אם כך ענתה, והיא השיבה בחיוב, ללא בושה”.

ועל עצמו הוא מספר: „חשתי בראשי וביקשתי מהרופאה כדור כל־שהו. ‚אין' — היא השיבה. ‚מה לעשות?' — שאלתי. ‚למות' — היתה התשובה”.

„יראת כבוד כלפי היהודים”

יוסף מנדלביץ סבל מלחץ דם גבוה. הוא חש ברע וביקש מהמפקח אורטקין רשות לגשת לרופא. הלה השיב: „הרופא לא יקבל חולים עד סיום העבודה. אם לא תביא את מכסת היום — ארשום בדו"ח ה־בטלה בעת העבודה”.

על ההתנכלויות האנטישמיות מצד אסירים אחרים מספר זאב: „אנשי, מעוזרי הפאשיסטים, התגרו בישראל זלמנסון וכינו אותו ‚זייד'. ישראל היכה אותו מכה אחת, קצרה ומהירה, שאפילו אני, שנצבתי בקרבתם, כמעט לא הבחנתי בה. הגוי נפל ארצה וישראל נכלא לחצי שנה בבית־הסהר של המחנה.

„האמת היא — הוא מוסיף — שבמחנה שלנו לא סבלנו הרבה מ־התנכלויות פיסיות, משום שהיו ב־תוכנו גיבורים כמו האחים זלמנסון, לויט, צ'רנוגלאס. אני — הוא מחייך מבויש — הייתי הכי חלש.

„האנטישמיות במחנות נפוצה גם בין האינטליגנטים הרוסים. אך מאידך גיסא, עד כמה שהדבר יראה מוזר, יש גם איזו יראת כבוד בלתי מוסתרת כלפי האסירים היהודיים. חושבים אותם לכוח”.

* * *

בחורף ובקיץ, בקור של 40 מעלות מתחת לאפס, ובחום של 40 מעלות מעליו (בבתי המלאכה), נאלצים אסירי ציון במחנות הכפיה, לעבוד מעבר לכוחותיהם, בלבוש דל (גם בחורף המקפיא אסור ללבוש בגדי צמר), כדי למלא את מכסת העבודה היומית. המזון דל, חולאים ו־מכאובים מציקים ואין עזרה. התנכלויות מטרידות, הניתוק מכבא ה־עונשים קשים.

בתוך המאבק לבצע עליה חופשית בבריה"מ ולמען הפסקת ההפליה כלפי היהודים שם, אסור לשכוח את אסירי ציון הנאנקים תחת עול גזר־דינם במחנות הכפיה. זהו ענין של הצלת נפשות.

ביקור הגברת הזקנה - באו"ם

מאת
עקיבא רפאפורט

כותב המאמר הוא סופר ובמאי שעלה ארצה לפני כמה שבועות ממזרח־אירופה.

השמטתי בכוונה את המרכאות ה־כפולות, כי לא על חידוש ההצגה בתיאטרון הקאמרי או על ביום כלשהו של מחזהו של דירנמאט, שנעשה כה מפורסם ברחבי עולם, רוצה אני לכתוב, כי אם על הביקור שעורכת עתה ב־ניו־יורק 'הגברת הזקנה' שבאה להשתתף שם ב־כנוס עצרת האו"ם.

מי היא בעצם אותה גברת זקנה ולשם מה היא באה לעצרת זו? גברת זקנה זו, כשהיתה צעירה עם שערות אדומות כאש ועם גוף ראוי להיות נחשק, היתה יפה ומושכת ואיל, המתחתד להיות בעל־המכולת של העיירה, הפך אותה לאשת חיקו. קלרה הרתה לו, אבל איל סירב לשאת תה לאשה.

קלרה המאוכזבת לא פרשה ל־מנזר, אלא הלכה לבית־זונות, שם התאהב בה איליונר בעל מיליונים. המיליונר הזקן הסתלק מהר לעולמו וקלרה ירשה את רכושו העצום. ואז עלה ברעיונה שהגיע הזמן לתבוע שייעשה לה צדק. עליה לחזור לעיירה גילן, שם הקריבה תומתה לאדם שלא היה ראוי לכך. קלרה עוצרת את הרכבת המהירה בתחנה הקטנה של גילן, שלאנשיה היא מציעה מיליון דולר בעד גופתו המתה של איל. כי — כמו שנאמר — צריך שיהיה מישהו שיעשה צדק. וזהו בעצם גרעין רעיון הצדק של קלרה: „האנושות עשתה ממני זונה ואני אעשה את האנושות לזונה. אלה שתסר־כל הם, יצטרכו לשתף פעולה אתי, אם ירצו לטעום מכיר ה־בשר. רק מי שמסלק חשבונו, יש בו יושר. ואני מסלקת את החשבון, אם יספקו לי את ה־סחורה. אם גילן רוצה במיליונים שלי, שתתן לי את מבוקשי — גופה אחת!”

●

אנשי גילן, הכנסיה, השלטון, לובשי המדים, החברה, כולם מוחים תחילה: הם מדברים על אירופה, על תרבות, על כיבוד וכבוד. אך איל מתבונן לאט־לאט שכולם נכבשים סוף־סוף לפתויות. קלרה קנתה גופם ונשמתם, את כל העיר על קרביה ופרשה.

קלרה הביאה עמה גם ארון קבורה, כדי לקבל בו את גופתו של איל. היא הלא מכירה היטב את אנשי גילן. זוהי שאלה של זמן בלבד, מתי יכנעו כולם ל־פתיה ויקבלו מידה כנגד מדה הסופי.

את מחזהו של דירנמאט הציגו בתיאטרונים במערב כבמזרח, כ־שכל אחד נתן לו פירושים כפי־רכו. בבמות הקומוניסטיות ראו ב־גברת הזקנה את תכנית־מארשאל והכבאים נגדה, כי מדובר בכו־חו הכל־יכול הקוסם־זהב של ההון האמריקני. ואילו במערב ראו בהופעתה של קלרה בגילן והדמויות, התגלמות הדיקטטורה הסרידתית חסרת הרסן, שאינה יודעת רחמים.

אולם לגברת הזקנה אין השקפות פוליטיות. אין לה שום אידיאולוגיה. אין היא נכבית על אף אחד מן המשטרים.

●

מה מציעה גברת זקנה זו היום לעולם? כל מה שהיא יכולה להציע, הוא נפט, נפט שירשה מבעליה לשתו. נפט זה לא היא הפיקה. אחרים גילוהו, הפצילו בארותיו, התקינו מ־ה־קניה, מייצרים ציודו, עוסקים הובלתו לכרוקים. הגברת הזו לא עשתה כמעט דבר למה היא אינה יודעת עליו כמעט ו־גם אינה רוצה לדעת. או המהים הוא דגלה, אותו נושאת עמה ונושאתו ברמה. היא מסלקת את החשבון: צרת רכבות מהירות, מטוסים אויר. רוצחת ספורטאים בש־ ילדים הסרי מגן. מי שם להתנגד או מתקומם, אינו בנפש. בחורף לא יהיה לו להסיק ויצטרך ללכת ברגל לרכב על אופניים. ייעצרו מכונות בבתי החרושת, הטר־ ים בשדה, המטוסים ברקיע. יגוועו ברעב. ארץ מפגרת, לת משטר של סוחרי עבדים, כל ידיעתה בכדורגל. היא כז־ זמי אני בחקר ההלל, כצוה גרש את ישראל מתחרויות ה־ רס, שאם לא, לא יהיה נפט. הגברת הזקנה יודעת הי־ שאנשי גילן נכנעו תמיד לכ־ נות והסרו לה בסופו של גופותיהם של האילים. הרי ימי דור אחד רצחו פעמיים צ'כוסלובקיה ובגדו במרדם אנשי חרות בהונגריה, אותם בו לנפשם. הגברת הזקנה יודעת, שאנשי גילן יכלו לאת היטלר במכה אחת שעם עלה פעם ראשונה על הבי־ בירה במרתף של מינכן אך לא עשו כן.

●

סיפורה של הגברת הזקנה בעצם מעשיה באנאלית מתוספסת. ולמעשה, לא היא, גורלם של אנשי גילן, הוא העסיק חזון גאונו של דירנ־ הנסיון הכבד שהועמדו ב־ המיבחן שנכפה על מצפונ־ הוא גם מיבחן גורלם. מהו טרגדיה שלהם אינה מתמצי־ בעובדה שלבסוף אומר כל ,כך' לגברת הזקנה ולסחר בעלת הזו־אלקטיקה הגוברת לכת, אלא יותר מזה, בכך. אין איש אומר לה ,לא' מ־ וסופי, שאילו נאמר לה, היו קץ מגיה וביה לביקורה. ה הזקנה מצפה לטאורה רק ל, שבהם סוד עוזות מצחה. אמר לה האדם הראשון ש־ תו, מנהל תחנת הרכבת, א לאו, היתה תכניתה מתהפכת ללאו היא לא ציפתה.

אך מנהל התחנה, ראש ה־ שרה, הכומר, ראש העיר, ה־ פה, כל העולם, כולם חז־ שהמדובר רק באיל, מדובר ביהודים. ואם יקריבו את יונה לאחרים.

וכאן הטעות המרה ובכך גורל כולם. כי כמה פעמים הוכח שלסחטנות אין מעצור סרוד אינו נעצר במקום חיל.

●

הגברת הזקנה הגיעה עתה ה ביקור בניו־יורק, למושב ה־ אוים. והיא הביאה עמה גם ארון־המתים, כדי לדרוש: — בעד גופה. שפע כלכלי במחיר ישראל. כמה ראשי כים שלא העניקו עד עתה לאנושות ולא עשו דבר לכ העולם, מאיימים בהרעבת ה־ לם הנאור, עמים וארצות. ביקור הזה בניו־יורק הוא ה־ הן האחרון של אנשי גילן. גברת הזקנה דורשת מהם להכניס למשפחת העמים ה־ הילדים ותוקפי המטוסים. אם רוצים בנפט, שירימו ידם ב־ ביעו — אם אינם רוצים לה־ ולמות מרעב. מהר הם יאל להרים ידים ולהצביע, כי התנ"ך כתוב בעצם מחמד־ איש לא יעז עוד לשחק כדו עם ישראלים. שיסלקו את ישו מארגון האומות — שאם לא מצפה להם הרס, מות ברעב, לא יקבלו נפט. ואולי מחר ידרשו, שמי שרוצה נפש שאינו רוצה למות מרעב, יו יד ויצביע למען הקבתם מה כל הכבשים.

אנשי גילן, חברי ארגון ה־ מות, מצביעים עתה בעצם גורל עצמם.

קנה דירתך בדירות גינדי

ראשון־לציון: רח' הרצל 59
רחובות: רח' הרצל 187
פתח־תקוה: רח' חיים עוזר 28

מבצע מיוחד בפתח־תקוה
2 חד' 120,000.— ל"י
3 חד' 150,000.— ל"י
3½ חד' 180,000.— ל"י
4 חד' 200,000.— ל"י
* לוקסוס מלא * אזור שקט וירוק * תנאי תשלום נוחים

ברחובות לזוגות צעירים
3 חד' 130,000.— ל"י
למשפחה
4 חד' 180,000.— ל"י
* תכנון ארכיטקטוני מרשים * פינת משחקים * 2 חדרי רחצה * מטבח רגבה * מעלית ועוד.

בן תשעים - לניצוח

סיפורו של החזן־המלחין־המנצח ר' שלמה רביץ, המנצח בגיל מופלג על מקהלה שעם חבריה נמנים זמרי האופרה הישראלית

לפני 42 שנה: שלמה רביץ והחזן יוסף רוזנבלט עם מקהלת בית הכנסת הגדול, לאחר ש„הקהל רץ ל„אוהל שם"

מאת יוכבד בוקסר

לאחר פבלו קזלס, ארתורו טוסקניני, ארתור רובינשטיין, אם עדיין יש למישהו ספק בכך שהמוסיקה מביאה לאריכות ימים, הוא היה צריך לבוא ולהאזין לתפילות ה„ימים הנוראים" בבית הכנסת שב„אהל שם": המנצח על המקהלה הגדולה, בה משתתפים ממיטב זמרי האופרה, היה החזן שלמה רביץ, שמאחריו למעלה מ־90 שנות פעילות מוסיקלית.

הוא מתגורר בגפו בדירה גדולה, ברח' כרמיה בתל־אביב. זה עשרים ושתים שנה שהוא אלמן, אך לבד מהיותו מטפל בענייני עצמו, הריהו משמש כעזר יחיד לבתו, הגרה לא הרחק ממנו. היא רתוקה למטתה, והוא קונה ומביא לה מצרכי מזון וסועד אותה בחוליה.

שלמה רביץ היום. „המקהלה הכי טובה בארץ"

חדר המגורים מרוהט ברהיטים ישנים. המזנון העתיק גדוש בצילומים של בעל הבית, בשלבים שונים של הקריירה המוסיקלית שלו.

○ בן שבע וחצי — חזן...

שלמה רביץ, מגולח למשעי, חבוש כיפה לראשו ולגופו חולצה ספורטיבית קצרת שרוולים. הוא אינו נבהל מן הפריצה לרשות היחיד שלו. „בו, תשבו, השבו. רוצים שאספר לכם על עצמי? אז נתחיל מאבא שלי. הוא היה עילוי, יצא ונכנס אצל הרב יחיאל מיכל הלוי, שהיה הרב של מחוז הרוני. בנשואיו קיבל אבא נדוניה גדולה, אותה ששויה שבעה־עשר אלף רובל. נו, היו גשמים, שטפונות, הלך הכל. אבד את כל רכושו. ואז בא, וישב אצל הרב. אני עצמי נולדתי בקרסין שבפלך מינסק ברוסיה, את השנה המדויקת איני זוכר, בערך 1885. לא יכולתי לקבל את תעודת הלידה, הכל נחרב".

„כשהייתי בערך בן שבע וחצי, הלכתי להתפלל עם אבא. זה היה קבלת שבת בבית המדרש של הרב. והנה — עיניו של הזקן זוהרות — „פלאי פלאים, אני עוד זוכר את המילים שלו. הוא אמר לאבא, שיקח אותי, יסע עמי לעיירות, נתפלל יחד. וכך נתפרסם בצורת השם. וכך מצאנו את פרנסתנו. פעם בחצי שנה באנו הביתה, לפסח, ולראש השנה. היינו נוסעים מעיר לעיר, מוילנה לורשה, ועוד".

הוא מוריד עיניו בענווה: „לא רוצה להגיד שהיה לי קול יפה, אבל הקהל אהב אותי, והמשפחה התפרנסה מזה, אבא שר, ואני מלווהו. „רגע" — אומר שלמה באי מנוחה — „הרי הכל רשום לי באיזה מקום". הוא קם, פותח מגירות, ילקוטים, תיקים. בכולם גדושים דפים מכוסים בתוים. „כן, מה לעשות, כנראה נתתי למישהו ולא החזיר".

כן, אז היכן עמדתי? הייתי נוסע עם אבא ועוזר לו בתפילות. באותו זמן הגענו בפעם הראשונה לעיר בפלך וילנה, בשם אושמינה, ושם התגורר רב ובעל מופת. לא אדמו"ר, אבל נסעו אליו אנשים והוא ברך אותם. בקיצור, היה צדיק ידוע. הוא הסכים שאני אערוך את התפילה בתור ילד. במוצאי שבת, בכנסנו לביתו, ואבא שלי, עליו השלום, אמר לו: ,הפרופסורים אומרים שהוא לא יקבל קול מבוגר, כי הוא יותר מדי מתאמץ'. אָה — אמר הרבי — ומר רביץ מרים את ידו בהדגמה של תנועת ביטול, — ,אל תשים לב לפרופסורים, מה הם מבינים בתפילה?' בקיצור: הרבי בירך אותי בקול כזה, עד היום איני שוכח, ואמר ,אלהים יעזור' ואנו המשכנו לנסוע מעיר אחת לשניה".

הזקן מתקשה לשבת במנוחה. הוא קם, פותח מגרות, מוציא תמונות וצילומים ישנים. „תסלחו לי, אני קצת עצבני. בתי חולה, משהו כרוני, ואני הגיבור, מטפל בה. כן, אז היכן עמדתי? נו, הייתי גם לומד. גמרא למדתי אצל אבא, עליו השלום, שהיה תלמיד חכם. בכלל, כל מה שאני יודע, למדתי אצל אבא שלי, שהיה מורה ומלמד. נוסף לכך היה מלווה אלינו גם מורה למוזיקה. לא, פיתוח־קול הוא לא לימד, אסור לילד ללמוד פיתוח־קול. אבל הרמוניה, קונטרפונקט, למדתי, כן, חברתי הרבה מוסיקה. אבל זה מונח היום בקרן זוית, מוזיקה דתית ועממית".

○ בן י"ב לניהול מקהלות

„מגיל שתים־עשרה התחלתי לנהל בעצמי מקהלות. גם אחי הצטרפו אלי באותם זמנים. אחד היה טנור והשני בריטון. אני עצמי טנור־ספינטו, זה בין לירי לדרמתי. כך הייתי בר־מצוה".

„בעיר הומל נהלתי בפעם הראשונה בעצמי את תפילות הימים־הנוראים. זה היה אצל איזו חברה לצדקה. הצלחתי וקיבלתי הצעות להופיע בעצמי. לא רק תפילות, עשינו גם קונצרטים של שירה עממית וקלסית. הכנסתי גם בך והנדל, אפילו מוצרט.

על המזנון מונח תצלום ישן של אשה יפה עד מאוד. ר' שלמה מביא את התמונה.

„זאת אשתי, מתה לפני עשרים ושתים שנה. הייתי בן תשע עשרה כשהכרתי אותה. הוזמנתי לשיר בברית מילה בעיירה שולי, בפלך קובנה. אני הייתי חזן, והיא היתה ,קונטרץ'. אם זו היתה אהבה?" — הוא חוכך בדעתו — „זה היה שידוך ואהבה יחד".

„בזמן מלחמת העולם הראשונה הייתי בחרקוב. בעל בית חרושת אחד סידר לי שחרור ולא הייתי בצבא. איך ניצלתי מהבולשביקים? זה היה ממש נס. הרבה פליטים מריגה באו לחרקוב והם שמעו אותי שר. החזן הראשי של ריגה היה ברוך לייב רוזובסקי. הוא היה קלאסי, מן הגדולים ביותר. למד בקונסרבטוריון בפטרבורג, היה חבר של צ'ייקובסקי. ב־1922 הוא נפטר וריגה נשארה ללא חזן. אותם אנשים ששמעו אותי בזמן המלחמה, אמרו: ,שלמה רביץ ימלא את מקומו'. וכך הוה: הממשלה של לטביה דרשה אותי. כך נצלתי, גם מהשמדים.

„תשע שנים הייתי חזן ראשי בריגה. בתוך זה נסעתי שנתיים ליוהנסבורג, דרום אפריקה. המזמינו אותי לבית הכנסת הגדול. לא יכולתי לסבול את מזג האויר. זה מאד גבוה. למרות שהחוזה היה לחמש שנים, נשארתי שם רק שנתיים. הייתי לומד גם מוסיקה בריגה. כל פעם הייתי נוסע לשלושה חדשים. למדתי אצל פרופ' שפטם, פיתוח קול, הרמוניה".

○ הקהל רץ ל„אוהל שם"

„ב־1932 באתי ארצה. עזבתי את המשרה בריגה, למרות שפה לא חיכה לי כלום. היה לי בן בקבוץ באפיקים, ליובה רביץ. הוא אינג'ינר, למד בצרפת, מוזיקאי ופסנתרן. לא חזר לריגה, ועלה ארצה, בפעם הראשונה התפללתי ב„אהל־שם'. ראו מבית הכנסת הגדול, שכל הקהל נעלם להם, רץ ל„אהל־שם'. אז צבי פוקס, מנהל בית הכנסת, הגבאים, באו ומשכו אותי. היתה מקהלה של שישים איש. את בני משכתי מהקיבוץ, ואני הייתי החזן, והוא היה המנצח. לקיבוץ כבר לא חזר".

„הייתי מיודד עם גדולי הישוב. ביאליק היה ידידי. לקחתי את השיר ,על השחיטה', וסידרתי לו מוסיקה מאריה של הנבר. כך ניצלתי את

הגב' רביץ המנוחה בת תשע־עשרה לחופה

האנטישמי. הבן שלי, פסנתרן, ליווה אותי ואני שרתי". עיניו של רביץ נוצצות מהתרגשות. הוא קם מן הכסא ומניף ידיו. „מה אומר לכם, ביאליק כה התרגש, הוא אמר ,הוי, כמה שזה מתאים'. זה היה ב„אהל־שם'.

„כשפרצה מלחמת העולם השניה, התחילו הפצצות, אנשים פחדו לבוא לבית הכנסת, פטרו את המקהלה".

רוחו של ר' שלמה נופלת. „אני מרגיש שאני קצת עצבני, לא מדבר בסדר. זה בטח בגלל הבת. איך הסתדרתי בלי אשתי? הייתי מנהל את המקהלה בבית ספר ,בילו'. זה פה על ידי, ואכלתי שם ארוחות צהרים. ארוחות בוקר וערב אני מכין בעצמי. אני מסתפק במועט. גם את הבגדים אני מכין בעצמי. לפעמים באה עוזרת לנקות את הבית. עכשיו קשה עם אנשים".

כשהוא מספר על המקהלה הנוכחית שלו ב„אהל־שם" שוב קורנות פניו: „השנה היתה לי המקהלה הכי טובה בארץ. זמרי אופרה כמו טיבור הרדן, ציון יקר, בנו שוריץ, השתתפו. רק בימים הנוראים השתתפתי. מספיק, צריך גם לתת לתלמיד שלי, יעקב רוזנבך לנצח. עוד כשהיה ילד למד אצלי. הרבה תלמידים שלי מפוזרים בכל קצוי תבל".

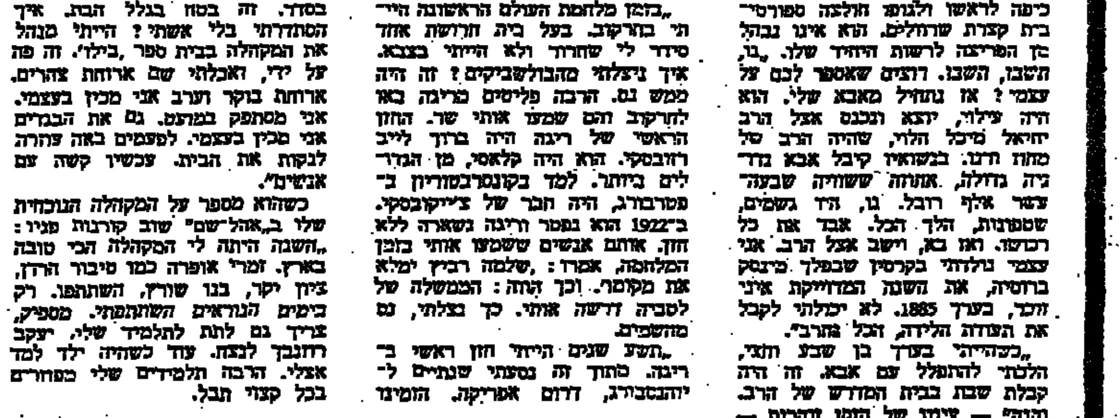

ש. רביץ (באמצע) בן 17, בראש מקהלה בחוץ לארץ.

מהחולה עד אילת

קשה, קשה...

בעיית „מיהו יהודי" מטרידה לא רק את מנהלי המו"מ הקואליציוני עם המפד"ל, אלא גם את ציבור המחנכים.

בראשית השבוע נועדו מנהלי בתי־ספר יסודיים ותיכוניים במחוז תל־אביב עם שר החינוך אהרון ידלין.

בתום דברי השר, שאלו המורים כיצד עליהם להסביר לתלמידים את שאלת מיהו יהודי.

פתרונו של אהרון ידלין היה פשוט: אמרו להם כי קשה להיות יהודי. קשה להינתק מהיהדות ועוד יותר קשה להגדיר „מיהו יהודי".

היא מבינה...

היום אל תפחדי כאשר תהיה צפירה", אמרה האם הצעירה לבתה בת החמש בראשית השבוע. „זאת לא אזעקה אלא אות לאזכרה".

„מה זאת אזכרה?" שאלה תמי, ועתה נאלצה אמה להסביר לה את הדבר.

„אני מבינה", ענתה הילדה, „כמו יום הולדת לילדים, זה יום הולדת למתים".

לכלבים — חינם...

אחת לשנה מתקיימת תערוכת כלבים ארצית בפארק הלאומי באשקלון, והשבת — הוא המועד השנתי למיפגש ענק זה. תהא זו תצוגת הכלבים הגדולה ביותר שידעה ישראל עד כה לבחירת אלוף התערוכה.

המיוחד מכל הוא הפטור שיקבלו כל בעלי הכלבים הבאים כחוז, שבה, לפארק הלאומי

באשקלון. כי הכניסה לפארק המטופח כרוכה בתשלום לכל אדם ואילו בעלי החיים — כניסתם חינם.

מתוך כך נקבע הפעם, כי חיות ומדובר בתערוכת כלבים, אשר כניסתם לפארק חופשיה וללא תשלום — זכאים גם כל ההולכים על שתיים המלווים אותם להיכנס לפארק חינם אין כסף.

כל המבקש להחשב כמלווה רשמי של כלב — עליו להוכיח רק דבר אחד: את בעלותו על החיה המהלכת על ארבע...

כפר תבור בתווך...

מזכיר מועצת פועלי נצרת־עלית, מנחם אריאב, שדיבר בכנס מועצת מפלגת העבודה במחוז הצפון, לאחר בן כפר תבור (מכחה) מיכה גולדמן, ביקש להמחיש את מידת הדמוקראטיה השוררת במפלגה:

„הנה, תראו, רבין, שרק אתמול הסב בחברת נשיא ארה"ב פורד, יושב עכשיו רק כאן עם מיכה גולדמן מכפר תבור..."

השלים את דבריו מיכה גולדמן: „ואילו בימים אלה נפגש בן כפר תבור עם קיסינג'ר..." (הכוונה לשיחות יגאל אלון — קיסינג'ר).

על הקרקע בטוח יותר...

נכבד דרוזי, תושב אחד הכפרים בגליל, אמור היה לצאת בשבוע שעבר לחו"ל — על פי הזמנה שקיבל.

משהושלמו הסידורים הפורמאליים לקראת הטיסה — לראשונה בחייו של הנכבד הדרוזי — נתברר כי כל ההכנות היו לשוא. „אני חושש לטוס במטוס", הפתיע הדרוזי את ידידיו.

ניסו ידידיו להשפיע עליו שישנה דעתו, ואחד מהם אף גייס לשם כך את... הדת הדרוזית, שאחד מעקרונותיה גורס, כי כבר ביום הולדתו של האדם נחרץ גורלו ונקבע יום מותו — בלי ששום מעשה או מחדל יוכלו לשנות את מועד הסתלקותו מן העולם הזה. „הפחד שלך הוא פחד שוא. אתה הרי מאמין שנגזר עליך להשיב נשמתך לבורא ביום מסויים וקבוע ולא תוכל לשנותו — כך שלא יעזור לך דבר. ובין אם תימצא על הקרקע או באוויר, תשיגך יד גורלך בבוא יומך. שום דבר לא יוכל להקדים יום מותך".

הנכבד שקל את הטיעון שהושמע באזניו, אך לבסוף לא נשתכנע והפטיר: „הכל טוב ויפה. אבל מה אעשה, אם בעת היותנו באוויר תגיע שעת מותו של הטייס?"...

סופו של דבר שהנכבד הדרוזי אמנם נשאר — על הקרקע...

„חישוק נוסף בשרשרת"

זוהי „כתובה קיבוצית", בנוסף לכתובה המסורתית כמובן, המאשרת נשואי זוג ב־

ביום שני בשבוע יז מרחשון תשל"ה
ארבעת אלפים שבע מאות שלושים וארבע
שנה ליצירה
בשנת עשרים ושש למדינת ישראל
בשנה הרביעית לקבוץ אלרום
נשבעים
על אהבתם
ובאים בברית נישואין
להקים משפחה נוספת בבית אלרום
להיות חישוק נוסף בשרשרת בל תנתק
לתקוע יסוד איתן באדמת הגבולות
השורה של
רמת הגולן

קיבוץ אל־רום, שהחליט „לתקוע יסוד איתן באדמת הגבולות ברמת הגולן.

סיים את כל הש"ס...

בכנס אזורי של רבני פ"ת, שנערך סמוך ליום הכפורים עם הרב־הראשי שלמה גורן ובהשתתפות ראש העיר, ישראל פינברג, נתבקש ראש־העיר לשאת מדברין ולהת ברכתו שלו לשנה החדשה.

מר פינברג, שהיה נוכח גם בפגישה המוקדמת בבוקר, בה לא הופיע אף אחד מהרבנים (פרט לרב מלכה), „עקץ" בדבריו את הרבנים המקומיים והוכיחם על שלא הופיעו לאסיפה.

משסיים, לחש לו הרב סלומון, בחיוך: „הערב סיימת, בנשימה אחת, את כל מסכת ש"ס. התחלת ב„ברכות' וגמרת ב„עוקצין'".

במקום...

פרשת הסתבכותה של ה„חברה לישראל" ומנהלה הכללי, מיכאל צור, עקב קשייו הכספיים של טיבור רוזנבאום, מצאה את ביטויה במיפגש השבועי של המועדון ההנדסי בתל־אביב.

בפתיחת עונת החורף של המועדון השבוע, בהרצאתו של נשיא המדינה, הפרופ' אפרים קציר, הקדים המנחה, מר אהרונסון, דברי פתיחה:

„לצערנו, אמר, במקום לסמוך על צור ישראל, סמכנו על צור ו„חברת ישראל'".

אולי?...

בשעה שהמתינו קבוצות של תושבים בקריית שמונה לביקורו של יו"ר הנהלת הסוכנות מר פנחס ספיר בעיר, המארחת באחרונה אורחים רבים — התפתחה שיחה בנושאים העומדים ב„רומו של עולם".

אמר אחד: „אילו הייתי אני ראש ממשלת ישראל, הייתי ממנה את יגאל אלון לשמש בתפקיד של שר המלחמה".

על פני הנוכחים נצטיירה תמיהה.

הסביר הלה בחיוך: „כשהיה יגאל אלון שר העבודה — לא היתה עבודה; כשהיה שר החינוך — לא היה חינוך; אולי אם יהיה אלון שר המלחמה — לא תהיה מלחמה"...

הפיתקה שנשכחה...

אחד מחשובי חסידי חב"ד בישראל מרגיש עצמו „אשם במקצה" בהתמוטטות עסקיו של ד"ר טיבור רוזנבאום.

וכל כך למה?

מעשה שהיה כך היה: בדרכו אל הרבי מלובאביץ' בארה"ב, התעכב אותו חסיד בשוייץ. במלון שבו התאכסן עשה את שבתו גם ד"ר טיבור רוזנבאום, שביקש למצוא לעצמו מנוחה שלמה מעסקיו המסועפים. השניים נפגשו וניהלו שיחות ארוכות — בין השאר, על חב"ד. החסיד סיפר לד"ר רוזנבאום, שהוא נוסע אל הרבי. במוצאי־שבת מסר לידיו ד"ר רוזנבאום פתקה וביקש ממנו שיואיל למסור אותה לידיו של הרבי.

לפני ימים אחדים פשפש החסיד בכליו ו

להפתעתו גילה את הפתקה ההיא של ד"ר טיבור רוזנבאום שהיתה מיועדת לרבי.

על הפתקה רשם ד"ר טיבור רוזנבאום — שהוא גם מוסמך לרבנות — בקשה מהרבי שיתפלל שלא ייכשלו עסקיו.

אומר החסיד: „אילו מסרתי את הפתקה לידי הרבי שליט"א — אפשר, שהעניינים לא היו כושלים"...

„מבצע עובדה" של ד"ר קיסינג'ר

…ר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, …בכנס השבוע למלון „המלך דוד" בבירה, …הוא מרעיף מחמאות והיזכים.

…הם של ד"ר קיסינג'ר למלון ולצוות …ביו נעוץ בהיכרות ממושכת משעת בי…

…יו הקודמים בישראל, כאשר המלון השלמי שימש מטהו הראשי.

…אות העבודות שהד"ר קיסינג'ר זכרה …רך אותה לשלום, לא יכלה להתאפק:

„…רוית מאד מאז היית אצלנו לאחרונה" אמרה.

ד"ר קיסינג'ר חייך בסיפוק לשמע הדברים. …י מקוה שזוהי עובדה ולא כחובאה ב…י — השיב.

אריה ששאג...

לא מעט קשיים ביצע ראש אגף התברואה בעירית תל־אביב, מר אריה קרמר, בבצע נקיון מקיף בשוק ירושלים ביפו. המבצע כלל סילוק רוכלים, שקנו להם אחיזה …ל המדרכות ולאורך השדרות המרכזיות של …יר. פינוים הצריך כוח רב, לאחר נסיונות …תנגדות אלימים מצידם.

…הסוחרים, בעלי החנויות בשוק ירושלים, …קשו להודות למר קרמר על מבצעו. …ה מר גוטוין שלח מברק אל ראש אגף …תברואה ובו משפט „נבואי" אחד: „אריה …אג מי לא יירא. המתרה, בעלי החנויות".

זבוב השני...

בטקס חנוכת מעון ילדים על שם שושנה ספיר ז"ל, רעייתו של מר פנחס ספיר, …קרית גת, הגיש ראש עירית קרית גת מר …אריה („פיפקה") מאיר מדליון למשפחת …פיר.

…למרות שהסבא פנחס ספיר ישב לידו, …חר ראש העיריה למסור את מדליון העיר …א לסבא ולא לבנותיו, כי אם לנכד ניר …אל.

לאחר מכן הכריז „פיפקה", כי הוא „עומד …הרוג שני זבובים במכה אחת" והזמין אליו …ת גברת גלר, רעיית ראש עירית כפר סבא, …והכריז אישית את שושנה ספיר המנוחה. …מר ראש עירית קרית גת: ראשית אני …צה להכיר את רעיית ראש עירית כפר …בא ושנית — באמצעותך אני מעביר ל…בעלך את דגלון עירית קרית גת.

מערכות סלון קומפלט
במחירי …

12.5% * הנחה *
על רהיטים הצגת אשדוד
בתוקף עד 31.10.74

רהיטי אפרתי מזמינים אותך
לבוא ולראות
מבחר רהיטי איכות
במחירים ללא תחרות.

רהיטי אפרתי
תל־אביב רח' הרצל 102 טל' 824777
תל־אביב חזית התחנה המרכזית רחוב הנגב 4 טל' 30315
בת־ים מגדל כחול שד' העצמאות 67 טל' 888791
חולון ליד קולנוע … כיכר ויצמן 1 טל' 843678

ביקור הצ… / …לקה

מאת …יבא רפאפורט

هكذا من الاجل

صكنا من الامل

המתנחלים שלא פונו

(המשך מעמוד 17)

ישבנו בבונקר צמחה למדינת ישראל תועלת. ייתכן שזה יישמע יומרני, אך עובדה היא, שכאשר התבצע הסכם ההפרדה, התנהל ויכוח גדול על ה־בונקר שלנו. קו־ההפרדה היה אמור לעבור בדיוק על הבונקר. לבסוף בשארו הבונקר והגבעה בידינו. ה־ממשלה עמדה על כך, שכן לא רצ־תה להסתבך בתקדים של פינוי ישוב. יומרני או לא, לי נראה שאפשר לזקוף לזכות ישיבתנו בבונקר את הגבעות מצפון לקוניטרה".

אלעזר וחבריו שהקימו התיישבות קבע ברמת־הגולן בדרך הבלתי־חוק־קית, רואים את עצמם כחלק בלתי־נפרד של הגוף הגדול של מתנחלי שומרון ויהודה: „לא נכון שמטרתם להפגין — אומר אלעזר — הם שוא־פים באמת ליישב את ארץ־ישראל, תוך מתן זכות־קדימה לשטחים ה־עומדים בסכנת הפקרה. הם אינם עוברי־חוק יותר מאתנו, והצלחתנו פה צריכה לשמש לקח לתנועת ה־התנחלות ולממשלה כאחת".

ענין הלקח מעורר הד הזדהות ב־פי יהודה הראל, שהוא נציג מובהק של ההתיישבות החילונית ברמת־הגולן: „הציבור בארץ — אמר לי — עוד לא תפש את הגדולה האמי־תית הצפונה בחבריא האלה של ,גוש־אמונים'. אלה לא חבריא של הפגנות. אנחנו הכרנו אותם פה מקרוב. כשהם מדברים על התנחלות הם מתכוונים להתיישבות.

„,גוש־אמונים' איננו תנועת־התיי־שבות, אלא זרם רוחני ביהדות־הלאומית. אבל מאז ששת־הימים הוא היכה את כל תנועות ההתיישבות שוק־על־ירך. בשבע השנים הללו הקימו ,גוש־אמונים' והוגיו עשרה ישובים — 3 בגוש עציון, אחד ב־בקעה (מחולה), קריית־ארבע, 4 ישו־בים בגולן (רמת־מגשימים, נוב, תל־זית, קשת) וישוב חמישי בגולן — מרכז חיספית — נמצא בשלבי התארגנות. בתקופה המקבילה, ידוע לי על ישוב אחד בלבד שהקים ה־קיבוץ־הארצי, וחמישה ישובים נוסדו על־ידי הקיבוץ־המאוחד, ושישה על־ידי האיחוד".

■ אפשר למנוע עימות

על הלקח הממשלתי מפרשת קשת אמר לי יהודה: „קשת היא דוגמה חיה לכך שאם הממשלה מחליטה ל־התנהג בשכל ומתוך חוש אחריות אפשר למנוע עימות, אין צורך ל־גרור מתנחלים בזרועות חיילים, ו־אפשר להגיע לידי הסכם. ראה, קשת איננו יושב במקום שרצה, בעמק קוניטרה. אנשי הגרעין התיישבו ב־קוניטרה, במקום שהממשלה התנג־דה, אבל לא הופעל נגדם כוח. הי־תה הידברות. העניין הסתדר. משונות, עם הערבים — טוענים אצלנו — אפשר להידבר, עם אנשי ,גוש־אמו־נים' אי־אפשר. לדעתי מי שטוען זאת, טועה או מטעה".

עדות להידברות האפשרית ניתן ל־מצוא במערכת יחסים מיוחדת ב־מינה, המתהווה הולכת בין קשת לקיבוץ החילוני מרום־גולן: „ה־חבריא שלנו — סיפר לי יהודה — „לא ידעו מה זה ,דתיים', והיום מת־קיים אצלנו חוג ליהדות בהנחיית הרב צוקרמן והרבנית חנה טאוב, מישיבת מרכז־הרב. בשמחת תורה ערכנו הקפות וילדי הגן נסעו לבקר בקשת".

לאחר הביקור בקשת נקשרה עם אחד מילדי הגן השיחה הזאת:

— איזה חג היום?

— שמחת תורה.

— איזה חג זה?

— אלה שמאמינים באלוהים משתוללים עם התנ"ך.

— מה זה תנ"ך?

— יש לנו תנ"ך בגן, וגילה סי־פרה לנו מהתנ"ך על הגבר של אלוהים, נוח.

— מי זה נוח?

— היה הרבה גשם, אז נוח עשה תיבת דואר והכניס לתוכה את אשתו והילדים וכל החיות, ו־כשנגמר הגשם הוא הוציא אותם מתיבת הדואר...

„הקשר שלנו עם קשת" — מעיד יהודה הראל — „הוא כיום הדוק יותר מאשר עם ישובי התנועה שלנו (ה־קיבוץ־המאוחד). למדנו להכיר או־תם הם עבדו אצלנו בתקופות שב־תם בבתקר ובמשתלה, ועבדו טוב מאוד, וזה, קודם כל, יוצר קשרים טובים במשק. חוץ מזה. אנשים שלנו בשלוה לשבת אתם בבתקר ו־עברו אתם את ימי קיסינג'ר.

■ חיפשנו מתיישבים בנרות

„ומלבד זאת, בימי ההתשה הקשים, כשמרום־גולן לא ידעה מה ילד יום, כשהאווירה היתה — ,כן־מחזירים־לא־מחזירים', ופגזים נפלו יומם ו־לילה ומעטים מאוד באו לבקר — פתאום מגיעה קבוצת אנשים, עם ילדים, ומחליטה לחיות כאן, ומתיי־שבת מזרחה מאתנו. דבר כזה לא שוכחים. „גם לא שוכחים שכאשר יצאה היוזמה מוועד ישובי הגולן ל־חיזוק עמק קוניטרה בהקמת ישוב נוסף, חיפשנו מתיישבים בנרות ב־כל ישובי הגליל, לרבות ישובי תנו־עתנו, המקום היחיד שבו נענינו היה בחוגים האלה, גם זה אומר משהו.

„ועכשיו, כאשר באים ומדביקים בהם תוויות של ,עוברי־חוק' ו,אויבי דמוקרטיה', אולי הגיעה השעה להז־כיר בשבחם".

מפעל תנועת ההתיישבות היהודית בארץ־ישראל — מנוף ההגשמה ה־ציונית בימינו — נבלם אחר מלחמת ששת־הימים. הוקמה ועדת שרים ל־ענייני התיישבות. היא המחליטה, אך בעיקר היא האוסרת, שכן השטחים מעבר ל„קו הירוק" הפכו לקלף מיקוח מדיני ומתיישבים־בכוח ובפו־על מוקעים כמבטלי אופציות ל־שלום, „עוברי חוק" ו„אויבי הדמוקר־טיה".

על־פי החוק אסורה שהיית אזרחים ישראליים ביהודה, בשומרון ובגולן מעל 48 שעות ללא היתר מיוחד מ־טעם שלטונות הבטחון, ואם הזולת הממשלה לשלח חיילים במתנחלים, מתנהל הפינוי כמבצע בחול להצלת הדמוקרטיה.

„אולם כל המאמין לממשלת ישר־אל, כי במאבקה במתנחלי ,גוש־אמו־נים' היא נלחמת באויבי הדמוקרטיה, כזאי שיתאכזב, כי כבר היו דברים מעולם: בשבע וחצי שנות הדיכוי השיטתי של רעיון ישיבה של ארץ־ישראל, ידעה הדמוקרטיה הישראלית סכנות חמורות מאלו לשלום — כ־אשר אויביה המושבעים קמו עליה מתוך זרועות ההגשמה של הממסד הפוליטי.

די לחזור שבע וחצי שנים לאחור, אל נסיבות לידתו של מפעל ההתיי־שבות ברמת הגולן. מייסדיו של גוש ההתיישבות, שעתיד היה לקום ברמת־הגולן, לא נקראו להתכנס ב־להתארגן על־ידי שום ארגון התיישבותי או גוף מימסדי, ובוודאי לא על־ידי ממשלת ישראל. הם התכנסו כפי שנדברו ביניהם „בשעה שש אחרי המלחמה" — בציני כל ותיקי ההתיישבות ממשקי הגלילים ועמק הירדן וכל מי שהכוונת הסורית הי־תה תקועה עשרים שנה בגבו.

■ האתגר נזרק בגדות

רק יומיים לפני הכנס הספונטאני הזה נותצו מוצבי התוקפנות הסורית והרמה נגלה בידי צה"ל. מה לעשות, כדי שתישאר בידי ישראל?

משתתפי הכנס, ישבו בתוך תפאורה ריאליסטית וסמלית — בתוך השכל המופגז של קיבוץ גדות, שהשיכה גמורה שורה בו. בתוך קרסה רשת החשמל בין מכתשי פגזים, ובמקום שעמדו בתי־המגורים של חברי ה־משק נתו עיי חורבות.

מה צריך לעשות, לבל יישנו מר־אות כאלה לעד? הועמדה השאלה. צריך ליישב את הרמה מייד — נזרק האתגר בגדות. באותו ערב, 48 שעות אחר המלחמה, קם בגדות זרם התיישבותי חדש, שכונה בהיתול „איגוד המשתמשים בגבול הסורי".

הזרם ההתיישבותי החדש נולד מ־חוץ לגדר לחוק, אך דווקא בסימן דמוקרטיה מופלגת: איש מבין מייס־דיו לא חייב בהגדרה תנועתית־פוליטית. המכנה הרעיוני המשותף לכולם היה כלל־לאומי — הכרה מכרעת בצרכי הקיום של חבלי ה־גליל ועמק הירדן, והמסקנות האישיות המתחייבות ממנה למנוע בנוכחות התנחלויות את חזרת הסורים.

הסיכומים הרעיוניים וההחלטות ה־מעשיות שנתקבלו באותו ערב בגדות קבילים כיום, שנה אחרי מלחמת יום־הכיפורים, לא פחות משהיו ביום ש־נתקבלו. בין השאר נאמר בהם: „גורל הרמה תלוי ביישובה"; „צבא אפשר להזיז בפקודה — התיישבות אי־אפשר"; „רמה מיושבת איננה נעזבת"; „שום ממשלה לא תוכל לצוות על אוכלוסיית באר־שבע, למשל, שתקום ותתפנה מפני שהצבא עומד לפנות".

כך נולד ראשון ישובי הרמה, גו־לן, כיום מרום־גולן, שעד היום הוא מוקד מאמצי ההתיישבות ברמה ו־חוד־החנית של ועד ישובי הגולן.

■ הבן־החורג נתקבל

בדיעבד השלימה ממשלת ישראל. היסוסה, התפשרה והשלימה עם קיומו של הבן החורג והבלתי־חוקי, שנולד להתיישבות בגבול הקו־הסגול בצפון הרמה. ובדיעבד לא נגרע כזית מכ־בודה של הדמוקרטיה בישראל.

כעבור שבע שנים עקבו אנשי גוש ההתיישבות בגולן בדאגה ובדריכות אחר ההתפתחויות המדיניות והצב־איות. קיסינג'ר ערך את מחזור סבביו בין דמשק וירושלים. מכבש הלחץ הופעל בתיאום עם תותחי התשה הרועמים של הסורים. ועד ישובי ה־רמה התכנס וקרא לממשלת ישראל לשעות לחיזוק העיקרון שאין מורי־דים ישוב מאדמתו ולהגביר את קצב פיתוחם וחיזוקם של כל הישובים ה־חדשים בשטחי.

המו"מ על „הפרדת הכוחות" חידד במרום־גולן התחושה של דחיפות גדו־לה. החשש מפני נסיגה הרת־סכנות לישובי צפון־הגולן, בעיקר, הוליד שורת מגעים בין נציגי ועד ישובי הגולן ושרי ממשלת ישראל. הם הו־דיעו לממשלה בפשטות: כל זמן ש־אינכם זזים נהיה אתכם ונחזק את ידיכם, אבל מרגע שיוחל כרסום ב־עמדותיכם ותתחילו להתקפל, יהיה לכם עסק אתנו.

באמצע מאי השנה, בעוד מו"מ ההפרדה מתקרב לשיאו בקצב קדחת־ני, מימשו ישובי הגולן את התרא־תם והעמידו את הממשלה בפני „עסק־מסובך". בפרבר צפון־מערבי של קוניטרה נוצרה עובדה מוגמרת. ישו־בי הגולן הקימו „ישוב בלתי־חוקי". עשרים מתנדבים צעירים מבני מרום־גולן, רמת־מגשימים ואלרום נכנסו לבונקר מבוצר בצלע גבעה, הניפו דגל על תורן גבוה והכריזו על ישוב רביעי במורדות עמק קוניטרה.

מעשה ההתיישבות עורר בעיות מספר. הממשלה אינה מסכימה להתנח־לות ללא־אישור, וברמת הגולן ציפו בדריכות לבוא כוח־הפינוי של צה"ל. אמנם האנשים שאבו תקווה מן ה־תקדים: גם מרום־גולן הוקם מחוץ לחוק, כלומר ללא קבלת אישור. הוא לא פונה והאישורים באו אחר־כך.

בעיה אחרת נבעה מעצם היכולת להתמיד בהחזקת היישוב. שהרי שלו־שת ישובי הגולן ש„תרמו" מתנדבים ל„מבצע עובדה" אינם משופעים ב־כוח־אדם וכל אחד ממקימי קשת היה חיוני למשקו. השאלה היתה מי יבואו במקומם.

„עכשיו יש רק תנועת התיישבות רצינית אחת — חוזר ואומר יהודה הראל — ,גוש אמונים'. רשום לפניך: זו עובדה, כשם שקשת נעשתה עובדה חוקית".

אהרן דולב

שפה עברית חדשה

(סוף מעמוד 21)

במאיר הר־ציון. להבדיל מן הצעירים של שנות ה־50' ושנות ה־60' שדבקו בגיבורים כאלה ועשום לאגדה, ה־צעירים של שנות ה־70' הם הגיבורים של עצמם. הד"ר דן רונן מגדיר זאת כ„יכולתם של הצעירים לעצב ערכים וסמלים בעצמם" והסופר עמוס עוז מאמין כי „כל אדם יחיד הוא גיבור הדראמה של עצמו, או אנטי גיבור שלה או הקרבן שלה". יש אמת ב־תפיסה שסגידת צעירים לגיבורים — אם זה גיבור מלחמה, כוכב כדורגל, שחקן קולנוע או זמר — היא נסיון לברוח מפני הדראמה, טרגדיה או קומדיה, של עצמם ולהשתתף כצו־פה מן הצד בדראמה אחרת. „משמעות החיים", סבור הד"ר דן רונן, יועצו של שר החינוך ומרצה בבית ספר לחינוך של האוניברסיטה, „היא ה־שאלה הגדולה, ולכן לגיטימית גם השאלה האם חיי יקרים לי מגורל העם היהודי?"

מסתבר שהיסוס — ולבסוף סרובם — של שמואל שמטוב ואהרן כהן לומר מי הם הגיבורים בחייהם, מעיד כי נרתעים הם מכיפות הערצה גי־בורים לאומיים. אהרן כהן דיבר ב־כבוד על הרב צבי יהודה קוק אבל התנצל כאשר ציטט ממנו בפעם ה־שלישית. לבסוף אמר „סמלנו ודגלנו דרך התורה". בשם של גיבור גשמי או רוחני סירב לנקוב. שמואל שמ־טוב, במקום לומר מי הם גיבוריו, דיבר על אכזבה שהיתה לו מדמויות שחשבן לגיבורים. הוא ראה סופר ו־עתונאי שמאלני הכותב על אחוה יהודית־ערבית כשהוא שיכור ומת־בוסס בקיא של עצמו ובשיא סביאתו פלט קללות מסוג „ערבי מלוכלך" לעבר צעיר ערבי. הוא הירבה לקרוא ולהאמין בכתובים של אותו סופר, אבל הופעתו המכוערת בבית הקפה, שיכנעה אותו לפקפק בכנות עטם השנון של כותבים כאלה.

„למה לי לחנך את ילדי להעריץ את טרומפלדור", שואל עמוס עוז השומר בין הדור שגדל על סיסמת „טוב למות בעד ארצנו" לבין הדור המבקש לערוך בירור לגביה ולא ל־קבלה כמשוה. „כל אחד מהם עלול לעמוד במצב טרומפלדורי. ואם כך יכריע איך לנהוג לא לאורו של טרו־מפלדור. כשהוא מבותר עם טנק יחיד בים מצרי לא יחשוב על טרומ־פלדור כמו שטרומפלדור לא חשב על בר־כוכבא או על גיבורי מצדה. הוא יחשוב על עצמו ומשפחתו, על דברים שהוא אוהב, על מקומות שהוא אוהב, על מחיר הכניעה, על זה שאין לאן לברוח. ברוב המקרים יכריע הכרעה טרומפלדורית, גם אם לא שמע עליו. הוא לא צריך לאהוב גיבורים כאלה. מספיק לאהוב את האשה, הילדים, הבית והארץ ולהיות משוכנע שאין ברירה".

אלי אייל

(המאמר הבא בסידרה: הדור שיודע לשאול ומברר את המושג „אין ברירה")

עצומת האזרחים למען
שלטון ישראל ביהודה ושומרון

אזרחי ישראל.

החל מיום ג', ו' חשון תשל"ה. 22.10.1974. יתחילו מתנדבים לפקוד את האזרחים בבתיהם ויבקשו חתימתם על העצומה למען שלטון ישראל ביהודה ושומרון.

אנא קבלו את המתנדבים בסבר פנים יפות חיתמו והחתימו את שכניכם על העצומה לאמור:

לכבוד
הכנסת, ירושלים

אנחנו, אזרחי ישראל, החתומים מטה: על יסוד זכותו של עמנו לארץ ישראל, לבטחון, להתנחלות ולשלום, קוראים לכנסת להבטיח, כי יהודה ושומרון לא יימסרו לשום שלטון זר.

אזרחים,
בשם זכותנו לארץ ישראל, למען בטחון האומה ועתידה, למענכם ובני משפחותיכם - חיתמו והחתימו על העצומה.

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

לרגל סגירת מלון
למכירה

* מיטות ומזרונים * וילונות * ארונות קיר 2—3 דלתות עם או בלי צפוי סקי * שלחנות * מנורות * מראות * שטיחים * כרים * שמיכות וצפויי מיטה * כורסאות * כסאות * שידות * ארונות לילה * שרפרפים מרופדים * מתקן למגבות נייר * תמונות * מחיצות מבדלת מפלסטיק * ארונות כביסה קטנים * מקררי מסעדה גדולים.

המכירה מתקיימת במלון ירדן

תל־אביב, רחוב בן־יהודה 130 פינת שד' קק"ל (שד' בן גוריון) בין השעות 09.00—13.00 פרט לימי ששי

"דובי־נים" רח' נחלת־יצחק 68, ת"א
מוכר את כל
השמלות והחליפות האלגנטיות ביותר
מעודפי היצוא האחרון שנשלח לארה"ב
מבחר גדול מאוד, בצבעים מגוונים
במחירי הפתעה, ללא תקדים!
פתוח במשך כל היום
אוטובוסים: 53, 63.

„בזר שטיחים"
נתקבלו שטיחים פרסיים וסיניים
אורגינליים משובחים — בכל הגדלים
דיזנגוף 184 — 190 תל־אביב

סיד כבוי
בשקים 25 ק"ג
יבואן, קבלן, סוחר חומרי בניה!
אנו מביאים סיד מאיכות גבוהה במחיר נוח לאספקה מידית.
לשם סידור היבוא המידי אנא התקשר עם משרדנו:
„למידן" בע"מ
תל־אביב, כפר המדינה 16, קומה 5
טלפון 266548

איחוד בתי הכנסת בישראל
הועידה הארצית הרביעית

הועידה הארצית הרביעית של איחוד בתי הכנסת בישראל, תיפתח אי"ה ביום שני י"ט חשון תשל"ה (4.11.74) בשעה 7.30 בערב בהיכל שלמה, ירושלים, במעמד ראש הממשלה, הרבנים הראשיים, שרים, חברי כנסת, אישי ציבור ונציגי בתי־הכנסת בישראל.

המכב הדיונים, ההחלטות, ובחירת מוסדות האיחוד יימשכו למחרת בהיכל שלמה. בתי כנסת שטרם הודיעו שמות נציגיהם לועידה הארצית, מתבקשים למלא את התלוש המצורף ולהחזירו מיד למזכירות האיחוד, היכל שלמה, ירושלים. בגלל הגבלה במספר המקומות אין לשכת הועידה יכולה להבטיח מקום עבור נציגים שלא הודיעו מראש ובמועד סביר על השתתפותם.

— — — גזור ושלח — — —

לכבוד
איחוד בתי הכנסת בישראל
היכל שלמה
ירושלים

השם ....
הכתובת ....
בציג בית הכנסת ....

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל.

לתושבי „רמת השקמה" (שלמה ג') כפר שלם, רמת־חן והסביבה.
הננו שמחים להודיע לקהל הרחב והנכבד כי החל מ־20.10.74 תיפתח
תחנת מוניות „הפארק"
טלפון: 768292
התחנה תשרת את הלקוחות הנכבדים יומם ולילה בכל חלקי העיר והארץ.
התחנתנו נמצאת ברחוב שלם מול התחנה הסופית של אוטובוס מס' 67.
נשמח לשרת את תושבי המקום לשביעות רצונם בשרותנו האדיב והמהיר.

PIZZERIA RIMINI
פיצריה רימיני
אנו מעוניינים
במקומות מתאימים להקמת
מסעדות — פיצריות
בכל ערי הארץ
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 289364
או לרח' בר־כוכבא 55, ת"א.

ספות
הנהפכות למטה
חדרי שינה
מברזיל ומאירופה
15 דוגמאות בצבעים ומידות שונים
החל מ־2,750.— ל"י, למסירה מיידית.
בן־יהודה 92 תל־אביב טל. 231421
„טומה" אולם תערוכה רח' סמולנסקין 1, ת"א (פינת בן־יהודה) במתחם החנות.

מעריב לספורטאים מעריב לספורטאים

שבת גדולה בליגה הלאומית:

[...]י משחקי „דרבי" [...]שני משחקי צמרת

[...]רים של ת"א יופיעו באשדוד ✱ האלופה והסגנית נגד המובילות

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

[...]קי הליגה הלאומית בכדורגל רק החלו, וכבר [...] השלישי, מחר, צפוייה שורת משחקים ב„הילוך [...]י: „דרבי" ירושלמי, „דרבי פרברים" ושני מפג[...]ת, בהם יתמודדו האלופה והסגניה עם שתי [...] המוכחיות בליגה.

[...]שני מחזורים בלי[...] רק שתי קבוצות [...]ת מלוא 4 הנקודות, [...]פועל באר־שבע ו[...]פר־סבא.

[...]הארת הפועל באר־[...] האלופה מכבי נתני[...] זה מבחן כוח רצי[...], שעד כה נוצחה [...]פתיחה וניצחה לפ[...] בשחק הפכפך.

[...], שטרם ספגה [...], היא קבוצה צעי[...]ת ומוכשרת, המסו[...] טוב שלה לנצח [...]ה בליגה הלאומית, [...] כשהמשחק נערך ב[...]

[...] האלופה, מכבי תל־[...]גאה אף היא למשי[...] קשה בכפר־סבא. [...]מכבים השיגו בשבת [...] נצחון — אך ההי[...]ק מול בני־יהודה, [...] קבוצה משופרת. [...]א, מצטיינת גם ה[...]התקפה דינאמית ו[...] בשילוב עם מספר [...]מוכשרים במערך ה[...]וסיכויים במפגש זה [...]זכות הקבוצה המא[...]

[...]ות של הכדורגל ה[...] נפעד המתקנים, אין [...] להתפלא על כך:

„דרבי הפרברים" המתחדש לאחר פגרה של שנה, בין בני־יהודה ושמשון, ייערך ב...אשדוד. המסורת מספרת על מיפגשים מעניינים בין שתי קבוצות אלו, כאשר ברבית המקרים נרשמה הרצאת תיקו.

להובבי הכדורגל בבירה, צפויה התגיגה הידועה, החוזרת פעמיים בשנה: „דרבי" עירוני בין קבוצות הפועל וביתי"ר. עבור קבוצת ביה"ר תהיה זו הופעה ראשונה בירושלים, למשך זמן רב, וזאת עקב עונש הראדיוס שהוטל על קבוצה זו.

הפועל ירושלים פתחה את העונה בצורה מאששת הרבה יותר מאשר אשתקד, ונראה כי הכוחות מוזר יהיו שקולים בהחלט. על כל פנים: קשה להניח כי התוצאה שהושגה אשתקד, בפתיחה העונה (5—1 לבית"ר!) תחזור גם השבת.

מחזיקת הגביע, הפועל חיפה, תתארח השבת באיצטדיון „בלומפילד" — בפעם השניה מאז תחילת העונה — ומולה תתייצב הקבוצה רצבת הנקודות של בית"ר תל־אביב. אם תצליח בית"ר לייצב את שורותיה, הוכל לד[...]כות בנקודה, ואולי גם בנצחון ראשון.

במשחק המרכזי, יופיעו שתי קבוצות התחתית נוספות: מכבי פתח־תקוה, הסוגרת את הטבלה (יחד עם בית"ר ת"א) תתמודד עם הפועל ת"א, שעלה עד כה הסתכם בנקודת ליגה בודדת. התחזית: נצחון להפועל ת"א.

הפועל פתח־תקוה, שאיבדה בשבת האחרונה הרבה מן האשראי שהוענק לה, תנסה מחר לרכוש אמון מחודש, כאשר תצא לראשון־לציון, לשחק עם מכבי יפו.

בגבעתיים, תתמודד הכח־מכבי ר"ג עם הפועל חדרה, ותוצאת תיקו נראית סבירה.

גם שלוש הקבוצות האחרות [...]

כדורגל

הליגה הלאומית בכדורגל (לאחר מחזור 2)

1.	כפר־סבא	1—4	4
—	באר־שבע	0—3	4
3.	הפועל ירושלים	1—3	3
—	שמשון ת"א	0—2	3
5.	מכבי תל־אביב	1—2	3
6.	הפועל פ"ת	2—3	2
7.	בית"ר ירושלים	3—3	2
—	מכבי יפו	2—2	2
—	הכח־מכבי ר"ג	1—1	2
—	הפועל חיפה	1—1	2
11.	מכבי נתניה	5—4	2
12.	בני־יהודה	1—0	1
13.	הפועל ת"א	4—2	1
—	הפועל חדרה	4—2	1
15.	מכבי פ"ת	3—0	0
—	בית"ר ת"א	3—0	0

זו אחת ההזדמנויות של נבחרת רומניה, במשחק התיקראפס המפתיע שלה ביום א' עם נבחרת דנמרק, בקופנהאגן, במסגרת גביע אירופה לאומות (בית 4). החלוץ הרומני אטילה קון (באמצע, בלבן) אינו מצליח להכניע מקרוב את השוער הדני המזנק. נבחרת רומניה תתמודד עם ישראל בחודש הבא, בארץ.

„ארסנל" ירדה לתחתית ומאזנה מורה על גרעון

מאת נואל יוז, סופר אי.פי. בלונדון

„תנו לנו מעט זמן ונתג־בר על המצב הזה" — כך ביקש השבוע ה„קפטן" של קבוצת „ארסנל" אלן בול, לאחר שקבוצתו נהדרדרה לתחתית טבלת הליגה האנגלית הראשונה.

„ארסנל" בעלה המוניטין הבין־לאומי, ברותקת בימים אלה את הלונדונים, ומאכזבת אותם. בהידרדרות הבלתי פוסקת שלה בטבלה.

של הבירה האנגלית — „קווינס־פארק־ריינג'רס", „צ'לסי" ו„טוטנהאם" — אינן מלהיבות את הלונדונים, ואינן משמחות את ליבם בימים אלה.

אבל „ארסנל" מתמודדת בימים אלה גם עם בעיות כספיות אחרות. אחד המועדונים העשירים ביותר בכדורגל האנגלי, הציג עתה מאזן המראה על הפסדים מן העונה שעברה.

אמנם הגרעון הוא רק כחמש אלפים ליי, אבל כאשר משווים את מאזן השנה הקודמת בה — שבו היו ל„ארסנלי" רווחים של מליון ורבע ליי — מתבררת סיבת הדאגה: ירידה תלויה במספר הצופים שבאים לכשחקים.

גם שחקני הכדורגל באנגליה, ולא רק גוברי מועדון „ארסנל", הבחינו היטב בשינוי הכלכלי שחל בקבוצת פאר זו. ב־1971, כאשר זכתה באליפות הליגה וגם בגביע, הגיע שכרם של הכוכבים ל־385 לישי"ט בשבוע (3850 ל"י). כיום רק 3 מן השחקנים משתכרים 250 לישי"ט בשבוע (2500 ל"י).

„אני שונא להימצא בתחתית, וכך גם שאר שחקני הקבוצה" הודה אלן בול אדום השיער, שחקן מרכז השדה של „ארסנל" ונבחרת אנגליה. „איש מאתנו אינו רגיל לכשלונות, ואנחנו נעשה הכל כדי למשוך עצמנו מן התחתית חזרה לצמרת".

חובבי הכדורגל בלונדון, תמהים לתוסר המזל של קבוצות הבירה. רק „וסטהאם" פתחה את העונה בצורה „נורמלית", והיא נמצאת במקום ה־12.

טומי דוקרטי, המנהל הדברן של „מנצ'סטר יונייטד", ניסה אתמול לנחם את הלונדונים, ויעץ להם לא לדאוג יותר מדי. לאדם זה היו בעיות דומות במועדונים שניהל בשנים האחרונות: „צרות כאלה כנות בכל הקבוצות לעתים מזומנות", ניסה דוקרטי להרגיע את הלונדונים. „זו רק סמיכות פרשיות מהרה, שהלונדוניות כולן נמצאות בצרה באותו זמן".

היריבות האפשריות של הרמת־גניות ניצחו בליגות

קבוצת „ירומוס סינדיקורי" מבולוניה — העשויה להיות יריבת מכבי רמת־גן בסיבוב השני בגביע אירופה לאלופות בכדורסל — נוצחה בפתיחת הליגה האיטלקית על קאנטו הנציה 82—68. האמורי־קן של בולוניה, תום מק־מילן קלע 37 נקודות.

יתר התוצאות במחזור הראשון: איניס — מובילקאטרו 74—103 (פורס מ„איניס" קלע 33); איגנונ'נסי (לשעבר זי־מנסל) 64—103; דוקו — אל־קו 87—89; סאפורי — בריל 66—75; פורסט — איי.בי.פי. 79—98; סנידרו — ברינה 85—87.

קבוצת „מונאקו" הצרפתית — שאם תבצח את „לוויס" ה־הולנדית תתמודד עם הפועל ר"ג ב„גביע קוראץ'" — ניצחה בליגה את רואן 84—79. האמריקנים שלה, פיליפס (31 נקודות) ומקבריד (23) — היו המצטיינים.

אבל את ההפתעה סיפקה „אנטיב" שניצחה את האלופה „ברקי" 104—88. הכושי ג'ק קאשמיר, המשחק השנה ב„אנטיב", קלע 36 נקודות.

הנשיא פורד הבטיח לסייע ללוס־אנג'לס ב„מאבק האולימפי"

לוס אנג'לס „הכריזה מלחמה" על מוסקבה ומתכוונה להיאבק עם בירת בריה"מ ב„קרב פנים" על הזכות לארח את אולימפיאדת 1980. שתי ערים אלה הן המועמדות היחידות לארח את המשחקים האולימפיים ה־22 — וההכרעה בענין זה תיפול בראשית השבוע הקרוב בקונגרס הועד האולימפי בווינה.

בסוף השבוע שעבר קיבלה עירית לוס־אנג'לס תמיכה מנשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד — ורבים סבורים כי הודעה זו עשויה לסייע לעיר בהתמודדות הקשה עם הרוסים, שכבר ניסו לזכות באירוח משחקי 1976 ונכשלו.

יחד עם זאת הביע הועד האולימפי האמריקני דעה לא רשמית כי סיכויי לוס־אנג'לס עדיין קלושים.

בעוד שמוסקוה חייבת לבנות מיתקנים — יכולה לוס־אנג'לס לארח את המשחקים במיתקנים הקיימים. מומחים טוענים כי גם לרוסים מיתקנים רבים אבל הם תיכננו להקים חדשים.

סגן ראש עירית אשדוד בעד נבחרת בחסות העיריה

מאת עזרא יעוב

סגן ראש עירית אשדוד, יוסף אביטן, יצא השבוע בקריאה לכל אגודות הספורט באשדוד — לאחד את קבוצות הכדורגל לנבחרת עירונית, אשר שאיפתה תהיה להעפיל לליגה הלאומית.

מר אביטן הבטיח, כי ה־נבחרת שתקום תפעל בחסות העיריה, שתממן את מלוא ה־הוצאותיה מבלי שתהיה תלויה בגורמי חוץ. העיריה תעמיד לרשות הסקציה העירונית מיתקנים לספורט, לאימונים, לרבות חדרי הלבשה, שרותים ועוד, כדי לאפשר לשחקנים להקדיש מרצם לכדורגל ולא לבעיות אירגוניות סביב לוח.

סגן ראש עירית אשדוד הוסיף, כי מדי שנה נאבקת קבוצת כדורגל זו או אחרת באשדוד נגד ירידה לליגה נמוכה יותר.

באשדוד שלוש קבוצות: „הפועל" — בליגה א', בית"ר — בליגה ב' ואילו מכבי — בליגה ג'.

מבצע מהפכני לרכישת מטבעות ישראל במחירים זולים!!

כיצד: גש אלינו לקבלת יעוץ ומידע מקיף על תוכניותינו החדשות. בחר לעצמך אחת או יותר מההצעות המתאימות למסורותיך.

מדוע מטבעות ישראל טובים להשקעה: מאז ההנפקה הראשונה בשנת 1958 הם בראש סולם העליות. בזיותם נכס לאומי בעל ערך היסטורי ותרבותי, תחביב מהנה ורכוש כספי, הם מבוקשים ע"י המשקיעים והאספנים המתמידים ברכישתם בכל מצב כלכלי ובכל מחיר.

עליה של 9900%: סכום של 700 ל"י שהושקע ברכישת מטבעות ישראליות מכסף ומזהב — מטבע אחד מכל סוג — בין השנים 1958—1964 נחשב היום לרכוש עצום. שוויה כעת של ההשקעה הזאת הוא 70,000.— ל"י (שבעים אלף לירות).

מה מקפיץ את המטבעות: בגלל הכמות המוגבלת והקטנה של המטבעות המונפקות ע"י בנק ישראל ורבוי האספנים מדי שנה בשנה נוצר בקוש עצום שגדל וגדל... ולכן פורצים המחירים מעלה מעלה מעבר לעליות „הנורמליות" המושפעות ע"י האינדקס הפתות והאינפלציה.

עובדות מסחריות: כ־85% מהכמויות של המטבעות שהונפקו עד 31.12.1972 נמכרו במטבע זר לסוחרים ואספנים רציניים בארה"ב, בקנדה, ביפן ובאירופה. עובדה זאת מצמידה את ערך המטבעות למטבע זר ומקטינה את הכמויות המוצעות בשוק המקומי.

אספן ומשקיע: שים חסכונותיך במקום מבטחים והבטיח את ערך כספך ע"י רכישת מטבעות ישראליות. נסה גם אתה השקעה כזאת והתמיד... כי עדיין לפניך אפשרויות עצומות... הי בין הנהנים כאשר יקפצו המחירים מעלה מעלה. הותחל לקנות בחסכונותיך הקטנים. רכוש מטבע ועוד מטבע כי כל רכישה תגרום לך הנאה ותתן לך רווחים. נסה השקעה של ממש עבורך וגם עבור ילדיך ונכדיך. השקעה שקטה ללא „תסביך כלכלי". ילדיך יהנו מהמטבעות ירצו להחזיק בהם ולהרגיש אותם. הם ימצאו ענין רב בנושאיהם החנוכים וימצאו בהם אמצעי רציני העוזר לפתור את הבעיות הכספיות המתעוררות בעתיד — ע"י מכירה וממש רווחים — כגו למוד על יסודי ואוניברסיטאי, נסיעה לחו"ל, רכישת דירה, קנית מכונית וכו'.

הצעה הכי פופולרית: אנו מציעים בפעם הראשונה בארץ אוסף של 20 מטבעות מכסף שהונפק בין השנים 1958—1974 ואשר מחירם עדיין זול מאוד.

ואלה הם 20 המטבעות: העשור, ושם בנים, הרצל, עם ישראל חי, הנצחון, ירושלים, שלום, מקוה ישראל, המדע, שלח את עמי, התעופה, כ"ה למדינת ישראל, בן יהודה, פדיון הבן 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, חנוכית רוסית, חנוכיה בבלית.

מחיר האוסף הזה בארץ הוא 3,200.— ל"י. ניתן לקנותו ע"י תשלום של 500 ל"י במזומן ושישה תשלומים חדשיים של 450 ל"י.

חסוך 400 ל"י: שלם רק 2800 ל"י במזומן והאוסף הוא שלך.

בכמה מוצע למכירה בחו"ל: חברה גדולה בארה"ב מפיצה את האוסף הזה במחיר 1,500 $ ב־20 תשלומים חדשיים.

לא לאחר את המועד: ואל תחכה לסוף המבצע העומד להסתיים בקרוב.

עוד 7 תוכניות חסכון: קיימות לבחירתך בנוסף לתוכנית הנ"ל עוד 7 תוכניות חסכון גש אלינו לקבלת פרטים מפורטים.

אלבומים מהודרים: כל האוספים המוצעים נמכרים בתוך אלבום מפואר שהוכן במיוחד עבור אוסף שלם של כל המטבעות הישראליות שהונפקו מ־1958 עד היום. האלבום (מחירו 100 ל"י) וגם קטלוג מעודכן (מחירו 10 ל"י) בתמונות צבעוניות ינתנו לקונים בחינם.

הגלריה הישראלית למדליות ולמטבעות

רחוב מנדלי 2 תל־אביב טלפון 220648
מ־9.00 עד 13.00 ומ־16.30 עד 19.00

לאן השבת בספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

הפועל י־ם — בית"ר י־ם
כפר־סבא — מכבי ת"א
מכבי פ"ת — הפועל ת"א
בית"ר ת"א — הפועל חיפה
(12.30)
שמשון — בני יהודה
(קיזוני אשדוד, 14.30)
הכח ר"ג — הפועל חדרה
הפועל ב"ש — מכבי נתניה
מכבי יפו — הפועל פ"ת
(הפועל ראשל"צ 14.30)

ליגה א' (צפון)
מכבי חיפה — הפועל ר"ג
קרית־אתא — מכבי הרצליה
מכבי חדרה — טבריה
נחליאל — בני נצרת
בית"ר נתניה — ק. שמונה
הפועל נתניה — סירת־הכרמל
הפועל עכו — נהריה
הפ' הרצליה — הפ' צפת

ליגה א' (דרום)
הפועל רמלה — באר יעקב
בית"ר יפו — הפועל בה"ים
(רמת עמידר, 11)
הפועל יהוד — בית שמש
הפועל לוד — מרמורק
שעריים — הפועל ראשל"צ
נס־ציונה — אשדוד
הפועל חולון — דימונה
רמת עמידר — בית"ר רמלה

ליגה ב' (צפון א')
מג'דל כרום — מגדל העמק
בית"ר ק. שמונה — הפ' הצור
כפר רופין — מכבי טבריה
הפועל תל חנן — קרית חיים
נצרת עלית — אפיקים
אחי בני נצרת — בית שאן
בית"ר טבריה — טבעון
בית"ר נהריה — מכבי חצור

ליגה ב' (צפון ב')
בית"ר בנימינה — גבעת חיים
מכבי זכרון — בית אליעזר
הפועל רעננה — מכבי השרון
טייבה — מכבי פרדס חנה
מכבי ביאליק — כוכב יהודה
גבע הכרמל — קרית ים
עפולה — בית"ר דב
גבעת אולגה — הפ' בנימינה

ליגה ב' (דרום א')
אור יהודה — מכבי חולון
הפועל ק. אונו — ראש העין
בית"ר ר"ג — כפר שלם
כפר קאסם — מכבי השקמה
בית"ר חולון — בית"ר לוד
הפועל צפון — מכבי יהוד
בית"ר הרצליה — עליה כפ"ס
גבעתיים — בית"ר בת ים

ליגה ב' (דרום ב')
הפ' אשקלון — מכבי ק. גת
הפועל אילת — מכבי ב"ש
בית"ר אשדוד — מכבי יבנה
שכון המזרח — אופקים
ברחבים — מכבי י־ם

מכבי רמלה — ק. מלאכי
קריה גת — ירוחם
בית"ר ב"ש — בית"ר אשקלון

כדורסל

ליגה לאומית

הפועל ת"א — מגידו
(יד אליהו, 6.45)
מכבי חיפה — בית"ר י־ם
קרית חיים — מכבי ת"א
גבעת ברנר — הפועל ר"ג
מכבי ר"ג — גבת/יגור
(יד אליהו, 8.30)
הפועל י־ם — הפועל עפולה
(השעה הראשית לשחקים הערב ב־8).

ליגה ארצית (צפון)
רמת הכובש — גבעת חיים (8)
הרוד/גבע — אשדות/גולן
(7.30)
הפועל טבעון — מעוז חיים
(7.30)
כנרת — מכבי מוצקין (7.30)
כפר יהקין — יזרעאל (8)
גן שמואל — עפולה/בית אלפא
(8)

ליגה ארצית (דרום)
מכבי חולון — הפועל פ"ת
הפועל צפון — מכבי נתניה
מכבי י־ם — הפועל גת
הפ' אשקלון — מכבי רחובות
מכבי פ"ת — מכבי דרום
ליגה לאומית לנשים
מכבי ב"ש — הפועל ת"א (7)
הפ' חיפה — מעגן מיכאל (8)
סביון/גבי יהודה — הפ' י־ם
(7)
מכבי ת"א — מכבי דרום (7)

ג'ודו

אליפות ישראל לנוער ב־ג'ודו התקיים היום ב־4 אחה"צ ומחר ב־10 בבוקר ב„בית ברבור" בת"א.

קליעה

אליפות ישראל ברובה חופשי, 50 כדור, שכיבה לבוגרים, קבוצה ובחידים, תתחיל מחר ב־9 בבוקר, במטווח רמת־גן.

כדורעף

ליגה לאומית

עין המפרץ — חצור
(מוצ"ש, 7)
הכפיל — אילון
(מוצ"ש, 6.30)
רמת אביב — תנועה
(ליל שבת, 7.30)
הפועל — אליצור ת"א
(מוצ"ש, 8)
בית זרע — עין שמר
(מוצ"ש, 7)
שריד — קרית אתא
(מוצ"ש, 7.30)

שיט

שיוט „אחוי אילת". לסי־רות בדגמים „420" ו־„470". יערך מחר ב־9 בבוקר בחוף ת"א.

המועצה המקומית גבעת שמואל

מכרז מס' 12/74

להקמת שני מקלטים צבוריים

בשכונת גיורא בגבעת שמואל

המועצה המקומית גבעת שמואל מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלים לבצוע העבודה הנ"ל.

תכניות ומפרט טכני אפשר לקבל במשרדי המועצה רחוב ויצמן 33 בגבעת שמואל, החל מיום 21.10.74 בשעות העבודה הרגילות — תמורת תשלום בסך של 100.— ל"י אשר לא יוחזרו.

על מגישי ההצעות לצרף ערבות בנקאית או שיק בנקאי בשעור של 10% מהיקף הצעתם אחרת לא תדון ועדת המכרזים בהצעה.

את ההצעות יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז עד ליום ט"א חשון תשל"ה 1.11.74 שעה 12.00 — במשרדי המועצה וכל שנוי בהצעה עלול לגרום לביטולה.

בעת הדיון בהצעות תתחשב המועצה ביכולתו הכספית של המציע לבצע את העבודה כפי שהדבר נבחן מעבודותיו הקודמות, וכן בותקו ובנסיונו בעבודה מסוג זה. רשאים להשתתף במכרז הנ"ל רק „קבלנים רשומים" לעבודות מסוג זה בהתאם ל„חוק רשום הקבלנים לעבודות הנדסה בנאית תשכ"ט—1969" ותקנותיו.

על המציע לצרף אישור מתאים על רישומו וסיווגו, אחרת לא תדון ועדת המכרזים בהצעתו.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אברהם בוני — ראש המועצה

צה"ל חזק הוא ערובה לבטחון המדינה

קליטת ציוד חדיש ומתוחכם
והקמת מסגרות חדשות
מחייבות תוספת כוח אדם באיכות מעולה

לצה"ל דרושים:

✱ **חוגרים** בעלי הכשרה במקצועות טכניים מכל הסוגים.
✱ **חוגרים בתפקידי מנהלה:** אפסנאות, מחסנאות, פקידות, טבחות, נהגים.
✱ **חוגרים בתפקידי פיקוד:** בוגרי קורס מכ"ים או קורס פיקודי אחר.

מסיימי שרות סדיר בצה"ל בוגרי 10 שנות לימוד וחסרי מקצוע, יוכשרו במסגרת שרות הקבע למקצוע בו יבחרו.

יתקבלו לשרות הקבע מועמדים בעלי הנתונים כמפורט להלן:

✱ מסיימי שרות סדיר בצה"ל אשר הוערכו בחוות דעת טובה ע"י מפקדם.
✱ בעלי הכשרה מקצועית מתאימה.
✱ כושר גופני מתאים לשרות בצה"ל — בהתאם לתפקיד.

המעוניינים להתקבל לשרות הקבע ואשר נתוניהם תואמים את הדרישות הנזכרות לעיל יפנו אישית לכתובות הבאות:

א. קצין העיר באר שבע מדי יום א' בשבוע טל: 057—77278 משעה 9.00—19.00.
ב. קצין העיר ירושלים מדי יום ג' בשבוע טל: 02—691581 משעה 9.00—19.00.
ג. קצין העיר חיפה מדי יום ה' בשבוע טל: 04—691438.
ד. רמת־גן רח' מודיעין 100 עבור קבע בימים א'—ה' בשעות העבודה הרגילות.

על הפונים להצטייד במסמכים הבאים:

✱ פנקס מלואים ✱ תעודת שחרור משרות סדיר
✱ מסמכים המעידים על הכשרה מקצועית

פרטים בדבר מקומות השרות, תנאי השרות ותנאי השכר, ימסרו למועמדים במקום.

הצטרף לשרות הקבע ותרום חלקך למשימה הבטחונית

[...]דל סגירת מלון למכירה

[...] ומארים ✱ וילונות ✱ ארונות [...]
[...] בלי צפוי פקי ✱ [...]
[...] כסאות ✱ שידה ✱ [...]
[...] ✱ מתקן [...]
[...] מבדלת מפלסטיק ✱ [...]
[...] ✱ מקררי מסעדה [...]
[...]ירה ותקיימת במלון [...]
[...] 130 פינת שד' קק"ל [...]
[...] 09.00—13.00 פרט לימי שש[...]

[...] שטיחים"
[...] שטיחים פרסיים וסיניים
[...] משובחים — בכל הגדלים
[...] 184 — 190 תל־אביב

[...] בתי הכנסת בישראל
[...] הארצית הדבי[...]

صكنا من الاحل

ראיון השבוע עם מיכאל צור, המנכ"ל לשעבר של ,,החברה לישראל"

(המשך מעמוד 24)

ציבור ו,,החברה לישראל" את כשרונו הבאותי ואת קסמיו הבולטים ואת יכולתו לכבוש לבבות. והוא, בנשיותו ובערמומיותו, הרים ל,,חברה לישראל" רווחים גדולים ופתח לה אופקים רחבים. איך גמלים לו? — בשיקוץ וריפוש והוקעה והפקרה.

● 200 אלף ל"י ,,מסובכות"...

הוא צריך את זה? (צלע נוספת של הדימוי) הוא זקוק לזה? מיכל מיליונים — קיבל משכורת נטו של אלפיים ושבע מאות לירות לחודש (ומה עם מאתיים אלף לירות לשנה, כמענק מיוחד? — ,,טוב את זה לפעם אחרת, הוא מבקש, זה מסר בד"...) הוא יכול מזמן ללכת לעסקים פרטיים, אילו השקיע בהם רק חלק קטן ממה שהשקיע בעסקי אחרים — היה מיליונר, מיליונר! והוא היה מצפצף על כל הבריות הקטנות האלה, כפויות־הטובה!

לא הכרתי את האיש לפני ה־ראיון. אין לי אפשרות להשוות. עתה הוא נראה לי כאיש מתייסר. שב־שיער, נרגש מאוד, חולה. הוא אדם מובש לב בשכלו ובכושר הביטוי שלו. הוא לא הניח את נשקו אף לשנייה אחת. הוא נלחם. גם בראיון שלנו. גם לאחר שמיפרד. אילו היה הדבר תלוי בי לא הייתי רוצה להתייצב בצידו השני של מיתרס, שמיכאל צור מסתער לקעקעו.

— עכשיו, מר צור, בראשית — הפרשה. מדוע היה כלל ל,,חברה לישראל" שדפי כסף, שהותה צריכה להפקיד אותם ולא להשקיע אותם? עם כל ההצמחה הגדולה, לא נמצא לחברה פרוייקטים להשקעה בישראל?

זה פשוט. אם אנחנו צריכים להשקיע כספים בחברות ולהתחייב על מועדי השקעה קבועים, אנחנו מוכרחים להיות בטוחים, שהכסף יהיה מצוי בידנו, במועד המחייב. אם לא ננהג כך — לא יתייחסו אלינו ברצינות. ולכן, כיוון שהקמת מפעל נמשכת בין שנתיים לארבע שנים, אנחנו מוכרחים להחזיק כסף מזומן לזמר־ביניים.

— האם בהעברת הפקדות ממטבע זר לבנקים ולמוסדות פיננסיים בחוץ־לארץ, לא היתה עבירה על חוקי המטבע של ישראל?

בהחלט לא! המפקח על המטבע הזר התיר לנו מפורשות להחזיק את הכסף בארץ או בחוץ־לארץ.

— האם הרשות הזאת ניתנה בנפרד לכל הפקדה?

לא. זה היתר כללי. שיהיה ברור: כל הפקדה שלנו פירושה כסף, שהגיע לידינו מתמורת המניות שמכרנו וכל הפסד אינו הפסד של משלם המסים. אלא רק של החברה וכל המשקיעים בה.

— אתה יך הדרך, מר צור... מי החליט ב,,חברה לישראל" להפקיד כספים באודז?

ב,,חברה לישראל" ישנן תקנות, המגדירות את חובות וזכויות הדירקטוריון והוועד הפועל, שהוא הגוף המנהל המצומצם של החברה, היושב בארץ. לפי התקנות אסור למנכ"ל לעשות שום השקעה, ללא אישור. השקעה של עד מיליון דולאר טעונה אישור הוועד הפועל. השקעה של יותר ממיליון דולאר — טעונה אישור הדירקטוריון.

מעולם לא הוגדרו בחברה תפקידיו וסמכויותיו של המנכ"ל, אף על פי שעוד לפני מספר שנים ביקשתי כי עו"ד ג'ורג' שפירא, שטיפל אז בנושא, ומעורך־הדין הישראלי של החברה, להגדיר את סמכויות המנכ"ל. בהעדר הגדרות כאלו הואיל ואני ה,,צ'יף אקסקוטיב" של החברה, ממילא הייתי מוסמך לפסוק בכל פעולה של החברה, שאינה טעונה אישור המוסדות שלה, לפי התקנות. פירושו של דבר הוא, שהייתי ראשי ומוסמך, יחד עם צוות העובדים של החברה, לנהל אותה ולייצג אותה במפעלים שאנחנו שותפים בהם, כמיטב יכולתי וכשרוני.

● ,,לא סכום גדול"

במאזן של החברה לשנת 1972 מופיע סעיף ברור וגלוי על הפקדות והלוואות לזמן קצר במוסדות פיננסיים, שאינם בנקים. כתוב במספר רב כך, בסכום של קרוב ל־53 מיליון לירות. במאזן על 1973 — קרוב ל־41 מיליון לירות, לפי איזה סעיף ברור. זה היה לגמרי גלוי.

— קיבלת אישור מהמוסדות על ההפקדות האלו, דווקא בחברה של ד"ר רוזנבאום?

לא קיבלתי ולא ביקשתי ולא נתבקשתי לא להפקיד את הכספים, בלי אישור המוסדות של החברה. לא הייתי זקוק לאישור כזה מאף מוסד. גם ההפקדה, שהיא גרמה הפרשה, מופיעה במאזן בסעיף: הפקדה במוסד פיננסי, שאינו בנק. וכל מי שיודע לקרוא מאזן יודע את ההבדל בין ההגדרה הזאת לבין בנק.

— ובבנק של רוזנבאום גם כן הפקדת כסף?

לא סכום גדול. היתה איזו הפקדה.

— ובכן, עשית את כל ההפקדות האלו על דעתך ללא כל אישור?

כן. כך עשיתי.

— וזה לא היה בניגוד לתקנות? לא חרגת מסמכותך?

לא. זה היה בסמכותי.

— מה צריך לעשות כדי לבצע הפקדה כזאת?

להכין פקודת תשלום ולהחתים עליה, כדי להעביר כסף מהמוסד, שהכסף מונח בו, אל המוסד, שבו מפקידים אותו.

— ומי מוסמך להחתים על פקודת העברה כזאת?

ישנה רשימה של בעלי זכות חתימה. חתימתם של שניים ממנה מחייבת את החברה.

— האם בכל מקרה צריכה אחת משתי החתימות להיות זו של המנכ"ל?

לא. אם המנכ"ל בחוץ־לארץ או חולה או נמצא מחוץ לעיר, חותם מישהו אחר במקומו.

— והגזברית של החברה חייבת לחתום על כל מסמך?

לא. היא אחד מחמשת בעלי זכות החתימה. אם היא איננה — חותם מישהו אחר.

— מי חתם בדרך־כלל על העברות ההפקדות?

הגזברית ואני.

— ושמונה מיליון ושבע מאות אלף דולאר, שהפקדתם בחברות הקאריביות, הגזברית ואתה חתמתם על ההעברה?

לא רק אנחנו.

— הרוב אתם העברתם?

אינני זוכר. אני חושב שכן.

— מדוע דווקא לחברות האלו?

היו לנו נימוקים שונים.

— זה ברור. מה היו הנימוקים?

נימוקים שונים.

— זה סוד?

לא, זה לא סוד. ישנם עניינים סודיים מאוד בפרשה, אבל זה לא סוד. אולי אחר־כך אגיד לך חלק מהנימוקים.

— הייתי מעדיף שתספר לי עכשיו ולא אחר־כך...

הנימוקים היו בתום לב, רק לפי האינטרסים של החברה, בלי כל סיבה אחרת. הוסבר לנו על־ידי ד"ר רוזנבאום, שבגלל חוקי הנזילות בשווייץ, נוכל לקבל תשואה יותר גבוהה על הפקדות בקבוצת החברות בוואדוז, כי הקבוצה איננה קשורה בחוקי הנזילות. ההפקדות היו לטווחים קצרים. בערכו השוואות בין התשואות, שאפשר לקבל במקומות אחרים, לבין אלה שקיבלנו בוואדוז. אין לי גישה אל מסמכי החברה, אבל מן הזכרון אני אומר, כי יכול להיות שיש רישום בחברה, לגבי כל הפקדה והפקדה, ששאלנו מה נוכל לקבל תשואה במקומות אחרים ומן ההשוואה היה ברור, שבוואדוז כדאי יותר להפקיד.

● ,,הפסידו מאות מיליונים"

דבר שני: קיבלנו בטחונות על ההפקדות, כי אחרי הכל חברות כאלו אינן בנק, אלא מוסדות פיננסיים.

פעלנו אך ורק מתוך שיקולים של טובת החברה, כפי שראיתי באותו מועד. הבטחונות יכולים להבטיח גם היום חלק מכיסוי הפקדותינו. אבל ברור ששגיתי. נכון, שגיתי. גם בהפקדות בבנקים אפשר לשגות. בנקאים טובים ומנוסים ממני הפסידו עשרות מיליונים, מאות מיליונים בהפקדות בבנקים.

יש הבדל עצום בין טעות בשיקול, שאינני מתכחש לה, לבין המהומה שהוקמה נגדי והנסיון של יתר המנהלים להטיל עלי את כל האשמה, כדי למעט, או לבטל, את האחריות שלהם.

— גם בחברות אחרות היתה לך הסמכות להחליט לבדך על הפקדות בחברות הוואדוזיות?

לא, רק ב,,חברה לישראל".

— מי החליט, איפוא, על הפקדת 3.6 מיליון דולאר מכספי בתי־הזיקוק בחברות הוואדוזיות?

אני לא החלטתי והכסף הזה אינו בדיוק של בתי־הזיקוק.

— לא? אלא של מי?

של חברה אחרת, משותפת.

— איך התערבב שמך להפקדה זו?

אני אסביר: בתי הזיקוק הם מפעל חיוני כמקור של אנרגיה. כושר הייצור של המפעלים צריך לעלות בהרבה על צרכי הזיקוק של השוק המקומי. אם צריכת השוק המקומי מתקרבת לכושר הייצור — יש להרחיב את בתי הזיקוק. לאחר הקמת המפעל באשדוד נוצר עודף של כושר ייצור בהשוואה לצרכי הארץ. בתי הזיקוק נוהגים לזקק עבור גורמים זרים בעולם, שקונים את הדלק, מוסרים אותו לבתי הזיקוק ומוכרים את המוצרים בחוץ־לארץ.

צריך להזהר מאוד. בתי הזיקוק, תחת שם־כיסוי, ובאמצעות חברה ואדוזית, שותפים עם גורמים מסויימים בחברות נפט. אסור לגלות כאן לא שם ולא שום דבר. זה יכול לגרום נזק בלתי־משוער לישראל. לפי החלטת הדירקטוריון מינתה הנהלת בתי הזיקוק ועדה מיוחדת לטיפול בנושא השותפות. יושבים בוועדה: ד"ר צבי דינשטיין, כיו"ר מועצת המנהלים של בתי הזיקוק, מר ברוזל, המנכ"ל, ואני, לאור נסיוני וקשרי והאמון שרוחשים לי הגורמים הזרים והישראליים.

החברות שישראל שותפה בהן משתמשות גם הן בכל מיני חברות ואדוזיות ואחרות, כדי לכסות על ההון האמיתי. זמן ניכר לפני המלחמה — ואני בכל זאת לא ידעתי שהיא תפרוץ — היתה התייעצות בחו"ל וכל משתתפיה היו בדעה, שמחירי הדלק יעלו ולכן כדאי לרכוש כמויות גדולות של דלק לזיקוק ולהחזיק אותו בחו"ל לאחר זיקוקו.

השותפות היתה זקוקה לעשרים מיליון דולאר לשם רכישת הדלק. קשה לקבל סכום כזה, כאשר מדובר בחברות, שזהותן מוסווית ונסתרת.

● ,,הם עשו ביזנס?"

— הן לי לגדש: ד"ר רוזנבאום מימן את הרכישה...

כן, נכון, בסדר, אבל רגע, לפני־כן... בשרותיו הטובים של יו"ר מועצת המנהלים של החברה, הבארון רוטשילד, פנינו אל הבנק שלו בג'נבה בהצעה לממן את העיסקה. הם דחו אותנו והציעו לנו לפנות לבנק גדול באירופה, שגם בו יש לבארון אינטרסים והשפעה.

לאחר מו"מ מייגע וארוך היה בנק גדול זה מוכן לתת ארבעה מיליון דולארים בלבד, וזאת אך ורק עבור המלאי, שכבר זוקק בארץ ונמצא בחוות־מיכלים בארץ מסויימת באירופה. הנימוק של הבנק היה מרגיז: הם אינם מוכנים לשום סיכון פוליטי, הנובע מן הקשר עם ישראל בענייני נפט.

ואז, לפי עצתי, כן, לפי עצתי פנינו אל ד"ר רוזנבאום והוא יחד עם שותפיו ב,,הסיפה לנדס בנק" הגרמני מימנו לנו 14 מיליון דולאר וביצעו את העיסקה. הם לא נרתעו מהסיכון הפוליטי כמו הבנקים של הבארון רוטשילד.

לאחר מלחמת יום הכיפורים אכבם קפצו מחירי הנפט.

— כמה הרוויחו בתי הזיקוק מן העיסקה?

החלק של החברה הוואדוזית של בתי הזיקוק היה יותר מעשרה מיליון דולאר. לא כל הרווחים חולקו בשלב זה. החברה המשתתפת הוסיפה לפעול בשטחים שונים של נפט. בתי־הזיקוק קיבלו דיווידנדה של 3.6 מיליון דולאר ואלה הופקדו בחברות של רוזנבאום בוואדוז.

— מדוע? בהיותך של הברת מזבעל שההבטח לממן את העיסקה? הוא הפסיד מהעיסקה הזאת?

שמעתי את הטענה של ,,יד רוחצת יד", ,,קח ותן" ,,תן וקח" — מה חושבים כל האנשים האלה? הם עשו פעם ביזנס? אם בנקאי נותן לך אשראי בסכומים גדולים ותוך נטילת סיכון רציני, הוא מצפה שאם יש אצלך עודפי מזומנים תפקיד אותם אצלו. זה לא טבעי? זה לא צודק? זה לא הוגן?

● ,,שיביא את הפרטיקל!"

הכסף הופקד בחברה של רוזנבאום על פי הוראת המנהל של החברה המשותפת. ב־15 בספטמבר השנה מסכה חברת בתי הזיקוק 600 אלף דולאר בחשבונה בוואדוז. שלושה מיליונים צריכים להפרע ביום 15 בינואר 1975. דהיינו: לא בתי הזיקוק הפקידו את הכסף בוואדוז אלא החברה המנהלת את השותפות.

— אבל ד"ר דינשטיין בוודאי ידע את כל הסיפור הזה? הוא הרי חבר בוועדה המבצעת בנושא?

בוודאי שידע. אלא מה, לא ידע?

— מדוע, אם כך, טען ד"ר דינשטיין שהוא שאל אותך בישיבת מועצת המנהלים של בתי הזיקוק, היכן הכסף הזה נמצא ומי הפקיד אותו שם?

הוא לא שאל אותי כלום.

— אבל הוא אומר, שהשבת לו, שהכסף נמצא בבנק של מיבור רוזנבאום והכך לא אמרת אמת?

הוא לא שאל ואני לא השבתי. אינני חבר במועצת המנהלים של בתי הזיקוק ואין אני משתתף בישיבותיה. מי שאומר, שהשתתפתי ונשאלתי והשבתי — בבקשה, שיביא את הפרוטוקול! בבקשה!

— מי ציווה להפקיד 12 מיליון דולאר מכספי ,,צים" בחברות של ד"ר רוזנבאום?

,,צים" זה דבר אחר. דבר שונה.

— אתה הורית על ההפקדה כיו"ר מועצת המנהלים?

ב,,צים" אני יו"ר מועצת המנהלים ויש שם מנכ"ל, שסמכויותיו מקבילות לשלי ב,,חברה לישראל". תפקידי ב,,צים" הוא כתפקידו של הבארון ב,,חברה לישראל". המנכ"ל ב,,צים" — דווקא אדון בנו גיבור הציל אותנו, כי הוא חשש, שאני, ברוב אהבתי ל,,צים", אתערב שם יותר מדי ולא אקדיש זמן ל,,חברה לישראל".

— מדוע אתה מספר לי את ההיסטוריה האלה? זוהי התשובה לשאלה שלי?

מדוע? מפני שאם אני, כיו"ר הדירקטוריון של ,,צים" אשם במה שעשה המנכ"ל שם, אז איך זה שהבארון, כיו"ר הדירקטוריון של ,,החברה לישראל", נקי מכל אשמה ביחס למה שאני עשיתי כמנכ"ל ,,החברה לישראל"? איך זה יכול להיות!?

● ,,אפשר היה להציל"

— אז המנכ"ל החליט ב,,צים" על ההפקדה?

היה לי, ויש לי, בלי צל של ספק, ולמעלה מכל רבב של חשד, אמון מלא במנכ"ל של ,,צים" לשעבר, קשתי המנוח. לא רציתי, בכל לב לא רציתי, להזכיר את שמו של קשתי ז"ל בכל הפרשה. הוא אינו יכול להגן על עצמו. זה לא הוגן. לכן נטלתי על עצמי את מלוא האחריות כלפי הדירקטוריון והתפטרתי. אבל עכשיו, כאשר פורסם שכך, אני פטור מהשבועה שנשבעתי לעצמי והבטחתי גם לחברים ב,,צים", כי לא ממני תבוא הידיעה, שקשתי ז"ל עשה את ההפקדות.

אם קשתי שגה — הוא עשה זאת, כמוני, בתום־לב. רק מי שאינו עושה כלום, אינו עושה שגיאות. קשתי עשה והתמודד והצליח — הוא שגה, כמוני, בעניין ההפקדות בחברות של מיבור רוזנבאום.

— אולי אתה יודע מדוע מר קשתי ז"ל החליט להפקיד כסף כה רב בחברות של מיבור רוזנבאום?

היה לו אמון רב ברוזנבאום. היתה ביניהם מסכת קשרים ותיקה ומרתקת, בתחומים שונים. לא אוכל להוסיף יותר. אלה הם סודות המדינה. אולי תבוא פעם השעה לספר מה עשה רוזנבאום למען מדינת ישראל.

— אבל לא אתה נתת לקשתי ז"ל ההוראה להפקיד כספים של ,,צים" בחברות הוואדוזיות?

בהחלט לא!

— אולי יכול מר קשתי ז"ל להניח, כי בהפקידו כספים שם, הוא פועל לפי רצונך או הנחייה כללית שלך?

בהחלט לא! לא!

— לפי באחריות הזאת של אמון החברה כוונה הרצון לקבל תשואה גבוהה, יותר לפחות כ־24 מיליון דולאר של ,,החברה לישראל", ,,צים", בתי הזיקוק...

אפשר היה להציל את הכסף הזה, או לפחות את רובו! אני בטוח שאפשר היה!

— מדוע לא הצילו? מי הכשיל את הנסיון להקים קונסורציום של נושים באלה, החברות של רוזנבאום והבנק שלו?

,,החברה לישראל" הכשילה בלהיותה לעשיית חשבונות את הנסיון זה ואת הכסף הזה. עוד ב־12 בספטמבר, כאשר נודע לי מצבם של הבנק ושל החברות של רוזנבאום, חשתי, שהתביעות הראשונות היא לנ־ [illegible]

ייגרום נזק לא רק לכספים שלנו, אלא לעשרות־עשרות מיליוני דולארים של יהודים בעולם ולשכה של הבנקאות היהודית.

כן היה ברור, שהצלת הבנק בדרגה כרוכה בהצלת החברות של רוזנבאום בוואדוז. דאז־אפשר לנתק בין השניים. ממשלת ישראל לא יכלה להרשות עזרה, כי המדובר הוא בבנק לא־ישראלי. אבל אני מצאתי את הדרך! מצאתי אותה! בעבודת־פרך, עד אובדן־כוח, מצאתי, שסך־כל החובות של רוזנבאום מסתכמים ב־142 מיליון דולאר.

יחד עם אישיות כלכלית מרכזית בישראל — האיש לא התיר לי לפרסם את שמו — עשינו לילה כימים להגיע אל רשימת כל הנושים ולהעריך את שווי הנכסים של רוזנבאום. פעלנו בסודיות גמורה. מוסדות בנקאים באירופה היו מוכנים להזרים 30 מיליון דולאר — ואחר־כך עלו ל־55 מיליון דולאר! — להצלת העניין.

רוזנבאום גייס 10 מיליון דולאר ממקורותיו. חלק מהנושים ויתרו על חלק בפקדונותיהם, או אף על כל הפקדון. הנכסים של רוזנבאום היו נכסים מייד למעלה מ־30 מיליון דולאר ועוד עשרות מיליונים דולארים אפשר היה להוציא מנכסיו, לאחר זמן קצר.

בסך־הכל היה בידינו סכום כסף רציני מאוד, לעומת הפסדי החברות הוואדוזיות. התברר, כי את אדמותיו של רוזנבאום, 5 אלפים דונאם ברובא, אפשר למכור תמורת 30 מיליון דולאר נוספים, אף כי יעבור זמן עד שאפשר יהיה לממש את המכירה. גם בעניין זה היתה לי הצעה מפתיעה, ומי ששמע אותה נדהם, ואחר־כך התלהב לרעיון.

השגנו את הסכמת כל הנושים מחוץ לישראל להקפיא את תביעותיהם עד להסדר ויכולנו להגיע לכיסוי של 80 עד 90 אחוז מכל החובות. זה היה יכול להיות פנטאסטי.

אבל... וכאן קרה האסון: ,,החברה לישראל" סירבה להשתתף בהצלה. פשוט כך! היא לקחה על עצמה אחריות כבדה מאוד. היא לא רק סירבה להשתתף, אלא הפריעה לכל הפעולה. בסוף ארכת השבועיים, שנתן המפקח על הבנקים לבנק של רוזנבאום, לא היה לא קונסורציום ולא ראש לקונסורציום. — כי ,,החברה לישראל" לא רצתה בזה.

● ,,רוח דכאון ופחד"

הסדר ההגיוני התהפך אצל ראשי ,,החברה לישראל" ובמקום לעסוק קודם־כל בהצלת העניין ורק אחר־כך בחקירה ובבדיקה — הם זנחו את הטיפול בעניין ועסקו בשורת של הדלפות השמצות, שהרסו את הדיסקרטיה וקברו את העניין. מועצת המנהלים השרתה רוח של דכאון ופחד בין עובדי החברה. הפסדנו את המרוץ נגד הזמן, שהיה הגורם העיקרי במאבק הקשה ורב־הסיכויים. גורמים זרים בחוץ־לארץ ניסו לעזור כמיטב יכולתם להצלת העניין ונדהמו לראות, כי ,,החברה לישראל" עוסקת בהדלפות ומסרבת להשתתף.

רק עכשיו, אחרי הזמן שבחבר, מתחילים גורמים ישראליים להבין איזה סיכוי החמץ ומהי המשמעות בנפילת בנק יהודי בסדר גודל כזה. לא רק על הבנקאות היהודית, אלא גם על סניפיהם של הבנקים הישראליים בחוץ־לארץ ועל שמם.

שבות טראגית נפלה כאן על־ידי ,,החברה לישראל", ממש טראגית. זה כאילו נהג מונית היה תולה על מכוניתו שלט: ,,מונית זו עברה אקסידנט קשה!" הזהיה מישהו נוסע אתו?! כך בדיוק נהגה ,,החברה לישראל". הניפה שלטים, ערכה חקירות, זרקה אשמות. מה קרה, מה? אם יילך לאיבוד כל הכסף של ,,החברה לישראל" — הרי זה פחות ממחצית הרווח של החברה לשנת 1974!

לא טוב שזה קרה. אבל אם זה קורה, מאבדים את העשתונות, בצורה כזאת ונבהלים ועושים דברי איוולת כאלה??

בסדר. אני טעיתי. שגיתי. חטאתי. נתתי את הדין, אתן את הדין. אבל מדוע הרסה החברה במו־ידיה את סיכויי ההצלה? הכל כדי לספק איזה רגש של נקמנות בי?! הלא גם אם ,,צים" תפסיד כל פרוטה מהפקדתה, היא עדיין תרוויח השנה, יותר מאשר ב־1973!

— כל אנשי ,,החברה לישראל" נהגו כך?

רק יקותיאלי היה נפלא. יתר החברים בצוות הניהול לא עמדו במבחן. בנו גיטר הטיל טרור על עובדי החברה והפך את כולם לנאשמים. עורכי־הדין שטיפלו בחקירה הפכו אותי ל,,שעיר לעזאזל" ואפילו לא הרשו לי להופיע לפניהם ולהסביר, הם שיחקו אתי במחבואים.

איך זה יכול להיות, שעורך־הדין של יו"ר מועצת המנהלים של החברה הוא גם עורך־הדין שנתמנה לחקור בפרשה? האם ברור מכאן שהבארון לא נושא בשום אשמה?

והנראה את מר לימון, מר מוקה לימון, נציגו של הבארון בחברה. מר לימון בכלל מכחיש, שהחברה התכוונה להשתתף בקונסורציום. איך אפשר כך להתנהג? הרי זהו סחט... שקר!

זהו אבר, ששום שיקול עסקי לא יכול להיות כאשר מפקידים הוואדוזיות ומי שעשה כך טיפש לחלוטין או דברים רעוד הוא טען, שהוא הכל־כך, שחתם על כל מסמך לו. כך טוען מנהל רציני כך חותמים בלי לקרוא? ,,או טיפש, או דברים אחרים...

● ,,לימון חתם בלעדי"

בבקשה, לא התכוונתי יחד לימון על הפקדות בחברת זיוה! הוא חתם בלעדי על למעלה ממיליון דולא הוואדוזיות! אם יתברר בעל העבר הכפואר, שמ צודקת, וכי הוא, בלעדי כתי, חתם על העברה רוטשילד עצמו על למעלה יון דולאר, להפקדה בח מיבור רוזנבאום. האם את שמו, כנתבע, לתביע שהוגשה נגדי?

ותרשה לי עוד מלה: אני מוסר חברה איתנה טובה. אחרי כל מה שעשו ששפכו את דמי. אני מו להחברה ולכל מפעל הקשו עזרה ועצה, הדרושות ל כספים. אילו במקום השכ לפות היו לימון וגיטר ב הצלת הכספים, לא היינו במצב שאנו עומדים.

— התהיה מוכן לחזור ישראלי" אם הבא נקי מכ

בעלי מניות גדולים בחב ונדרש ממני לחזור. למרו הצורב שנגרם לי, אשקול בכובד־ראש.

דב גול

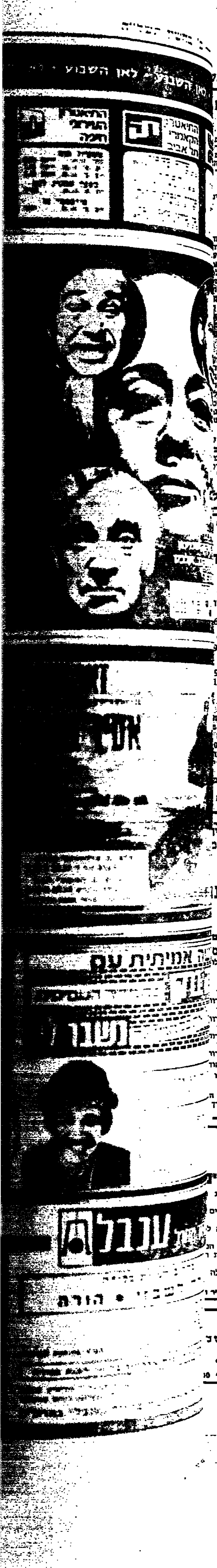

קרן קימת לישראל
מכרז מס' 6/74
למכירת כלי רכב וציוד אחר
אנו מציעים למכירה:
א. מכוניות
סנדר פג'ו 404 שנת יצור 1971 (לאחר
2 סנדרים אינטרנשיונל 1110, שנת יצור
(אחד מהם לאחר
סנדר אינטרנשיונל 1100, שנת יצור 68
סנדר סקאוט 800, שנת יצור 1970
(לאחר
2 סטיישן סוסיתא שנת יצור 1968, 970
ב. ציוד אחר
3 מכונות סיקול אנדרסון, שנת יצור 970
טרקטור מדחס פרגוסון שנת יצור 1971
(לאחר
מדחס אינגרסול שנת יצור 1963
צנורות ברזל 6 ו־8 צול
על המעונינים להגיש את הצעותיהם במעטפה
אך ורק על גבי טפסים מיוחדים שאפשר לקבלם ב
בפס־הירק וביריטלים. בצירוף פקדון בהמחאה
לפקודת קרן קימת לישראל בשיעור של 0%
ההצעה לא יאוחר מיום 1.11.74 שעה 12.00, לפי
קרן קימת לישראל רשות המכירות ת.ד. 283
את הציוד אפשר לראות במגרש של משרד
בפס־הירק (כול משטרת קרית־חיים) תוך
הנמצאים בבשולה בגילת.
אין הקרן הקימת מתחייבת לקבל את ההצעה
ביותר או הצעה אחרת כלשהי.

החברה לשקום ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ
מכריזה בזאת על
מבצע
מכירת דירות קטנות
הכולל:
✱ 5 דירות בנות חדר אחד
✱ 7 דירות בנות שני חדרים
✱ 2 דירות בנות שלושה חדרים
למועמדים המאושרים לאכלוס
דהיינו, אנשים שנרשמו לדיור בחברה וקבלו בדבר אישור מועמדותם.
סיורים בדירות יתקיימו כדלקמן:
● בתאריך 21.10 בשעה 08.30 לדירות חדר ובשעה 11.00 לשאר הדירות
● בתאריך 23.10 בשעה 08.30 לדירות חדר ובשעה 11.00 לשאר הדירות
● בתאריך 28.10 בשעה 12.00 לדירות חדר ובשעה 14.30 לשאר הדירות
● בתאריך 30.10 בשעה 08.30 לדירות חדר ובשעה 11.00 לשאר הדירות
הסיורים יצאו ממכר בתי מחסה ברובע היהודי
המעוניינים מתבקשים לדייק מאחר ולא יהיו נוספים.
מידע הקשור למבצע ניתן יהיה לקבל במועדי ה בלבד והמעוניינים מתבקשים לא להתקשר לצורך משרדי החברה.

מפקדת מרחב שלמה
המינהל לפיתוח מרש"ל
מכרז מס' 6/64
הובלות לדרום־סיני
המינהל לפיתוח מרחב שלמה מזמין בזאת מחיר להובלות לדרום סיני.
את ההצעות יש להגיש ע"ג טופס הצעה ותנאים לקבלו במשרדי המינהל.
את טופס ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה ל עד לתאריך 1.11.74 שעה 12.00
את המעטפות יש להכניס לתיבת המכרזים ה במשרדי המינהל, רחוב התעשיה 9 ת"א (פנת ר 51).
אין המינהל מתחייב לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.
א. גרינברג — יו"ר

למכירה
65% ממניות של מאפיה מבוססת באיזור חיפה
יועדף שותף פעיל הבקיא בענף
בהצעות נא לפנות לת.ד. 4496 חיפה למס' 10

אדמות ושחם
חברה לבנין בע"מ, תל־אביב, רח' אלנבי 95 טל. 622478
אנו מציעים דירות מפוארות
לכניסה מיידית:
● ברחובות דירות 3½, 4 ו־5 חדרים
● ברמת־השרון דירת 4 חדרים
● בראשון־לציון דירת 4 חדרים
לכניסה תוך 3-6 חודשים:
● ברחובות
ברח' מורדי הגיטאות, רחוב ד"ר מרטון (איזנברג) ורחוב אינשטיין, דירות 3, 3½, 5 ו־5½ חדרים.
אדמות ושחם
חברה לבנין בע"מ, תל־אביב, רח' אלנבי 95 טל. 622478

גזית קונסוליום
השקעות ופיתוח בע"מ
מודיעה:
התחלנו במכירת דירות וחנויות
✱ **ברחובות** ✱
- ברחוב עזרא
דירות בנות 3½ ו־4 חדרים
- ברחוב מנוחה ונחלה
דירות בנות 3, 4 ו־4½ חדרים
נא לפנות: ,,גזית קונסוליום" השקעות ופיתוח בע"מ, תל־אביב, רחוב אלנבי 95, טל. 622478.

בלילה שבין 17.10.74—16.10
נגנבה
מכונית מרצדס
82—553
220D צבע לבן
נא לפנות: 055-91245
למוצא הישר — 500 ל"י!

נגרית מחלקת הבניה של הקיבוץ הארצי
מוכנה לקבל לביצוע
נגרות בנין
נא לפנות למשרד בתל־אביב, קרליבך 10, טל. 267141
או: לנגריה ברעננה, איזור התעשיה, טל. 92130

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע...

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

אולפן התיאטרון — תל־אביב, רח' מנדלי 7, טל. 230039
Lee עושה אנשים יפים
הרביעיה חוזרת
יעקב בן־סירא, שמחה בר, גדעון זינגר, ראובן שפר
הערב 18.10 ב־9.30 ובחצות
מחר שבת, הצגה נוספת ב־5.00 אחה"צ
מחר מוצ"ש 19.10 ב־11 בערב
יום ב' 21.10 ב־9.30

בירה ואבא־רוח
הופעה פומבית של בדרני ישראל
ביום א' 20.10 ב־9.30
ראיונות, שעשועים, תרבות, אמנותית, הגבהה עיתונות, מוכן הכבוד
מנחה: יעקב אגמון
מפיק: עודד פנחסי
במועדון התיאטרון
רח' מנדלי 7 תל־אביב

ראובן בר יותם — היידה יפו!
קומדיה משעשעת על משוגע לכדורגל
גבעתיים „שבוט"
יום ו' 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא"
מוצ"ש 26.10 ב־8.30
ראשון־לציון „תפארת"
יום ב' 28.10 ב־9.00
הפקה: „עתיד" 31688 ובמשרדים

מוישה ונטילטור
יעקב בודו בקומדיה האקטואלית
הרצליה „דוד"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.45
יפו „אלהמברה"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.30
טירת־הכרמל „סמדר"
יום ב' 21.10 ב־8.30
קרית שמונה „שגור"
יום ב' 22.10 ב־9.00

חותנת עליזה ומזיזה (שיר־שיר)
בהשתתפות: עדנה פלידל, אברהם מור, חנה לסלו
רמת־גן „אורדע"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
גבעתיים „הדר"
יום ו' 25.10 ב־9.30

להקת כוורת — סיפורי פוגי
הצגה אחרונה
גבעתיים „שביט"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.45

האיש החדש — אופסייד סטורי
הצגות בכורה
פרדס־חנה „זקל"
יום ב' 21.10, יום ג' 22.10
אשקלון „רחל"
יום ד' 23.10, יום ה' 24.10
ק.־ביאליק „סביון" 25.10

בילבי
ירושלים „תיאטרון ירושלים"
היום יום ו' 18.10 ב־2.30 אחה"צ
ת"א „בית ארלוזורוב"
מחר 19.10 ב־10.45 לפנה"צ
טלפון הקופה 283894
נתניה „אמבר"
יום ב' 21.10 ב־4.00 אחה"צ
יפו „אלהמברה"
יום ג' 22.10 ב־4.00 אחה"צ

הצגתו של דן אלמגור — טוב לאהוב
התיאטרון „לילך" מציג
תל־אביב „אלהמברה"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
תל־אביב „בית החייל"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.00
תל־אביב „אוהל"
יום ב' 21.10 ב־8.30
יוקלס בתקליטי ישראל

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

אריה אליאס — זורבה היווני
הצגת בכורה
תל־אביב „בת־דור"
מוצ"ש 2.11 ב־9.00 בערב
כרטיסים במשרדים

אתי גרוטס — עליזה חזרתי
גבעתיים „הדר"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.15
תל־אביב „נחמני"
מחר 19.10 ב־7.45, 9.45
צפת „אליל"
יום ב' 21.10 ב־9.00
תל־אביב „בית החייל"
יום ג' 22.10 ב־9.00

יהודה ברקן — נשבר לי...
תיאטרון „סרף" מציג
חולון „ארמון"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
ת"א בית ארלוזורוב
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.15
יפו „אלהמברה"
יום ב' 21.10 ב־8.30
כרטיסים: „עתיד" 31688 ובמשרדים

זאב רווח — אסיר 00
התיאטרון „סרף" מציג:
ת"א „ב. ארלוזורוב" (אהל)
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
ירושלים
„בנייני האומה — הקטן"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.00
תל־אביב „בית־החייל"
יום ד' 23.10 ב־8.30

תפוח זהב — שירי סשה ארגוב
תל־אביב „בת־דור"
הערב יום ו' 18.10
2 הצגות ב־9.30 וב־12.00
אוניברסיטת בר־אילן
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.00

תיאטרון יובל בעמ מציג: ערב שירי המשוררת רחל
דורית ראובני, חנן יובל, רמי כץ
חיפה „ביתנו"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
תל־אביב „בת־דור"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.30
חיפה
יום ב' 21.10
כל הכרטיסים נמכרו

רבקה מיכאלי — בשעות נוספות
חיפה „שביט"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
ת"א „ב. הסתדרות המורים"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.00
ת"א „אהל" (בית ארלה)
יום ג' 22.10 ב־9.00

ההנאות הקטנות שבחיים — ערב שירי ברטולד ברכט
כרמי אלוני, יוסי פולק, מני אבהרוני
תל־אביב „צוותא"
הערב יום ו' 18.10 בחצות
ירושלים „החאן"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.30
תל־אביב „צוותא"
יום ב' 21.10 ב־9.00
וביום ה' 24.10 ב־9.00

יוסי בנאי — פרצוף של צועני
חיפה „בית אבא חושי"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
רמת השרון
יום ב' 21.10 ב־8.30
רביבים
יום ג' 22.10 ב־9.30

תיאטרון באידיש מציג: מקס פרלמן
ד"ר יעקב דער דיקמאנער
להקה מובחרת עם תזמורת
נצרת „גורית"
הערב יום ו' 18.10 ב־9.00
קרית־חיים „דורון"
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.00
תל־אביב „אוהל־שם"
יום ב' 21.10 ב־8.30

פרסום בבקין

אלף — השבוע ביד יצחק בן־צבי

ירושלים
יום ראשון, ד' חשון תשל"ה — 20.10.74
21.00—19.00
הסמינר השנתי על ירושלים לתקופותיה
— באנגלית
ירושלים על ספר מדבר יהודה
— פרופ' יהודה קרמון
יושב ראש: הרב ד"ר גרלד גריין
בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים.

יום שני, ה' חשון תשל"ה — 21.10.74
21.00—19.00
סמינר ערי הקודש
צפת — מבצרם של הצלבנים
— ד"ר בנימין ז' קדר
בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים.

יום רביעי, ז' חשון תשל"ה — 23.10.74
16.00
סיור חומות ירושלים (השתלמות מורים)
— מר אלחנן ריינר
בשיתוף עם הועדה המשותפת להשתלמות עובדי הוראה, משרד החינוך והתרבות.

יום חמישי, ח' חשון תשל"ה — 24.10.74
בירושלים
פתיחת סמינר שנתי בנושא
הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו
— בשפה הרוסית
19.00
דברי ברכה — גב' רחל ינאית בן־צבי
הרצאת מבוא — פרופ' שמואל אטינגר
בשיתוף עם המשרד לקליטת עליה והמועצה הציבורית למען יהודי ברית המועצות.
בתל־אביב
הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו
— סמינר שנתי
קרבות יהודה המכבי — הערכה היסטורית
— ד"ר בצלאל בר־כוכבא
בשיתוף עם המחלקה לפעולות תרבות תועה, עיריית תל־אביב—יפו.
לנרשמים בלבד

בימת המלחינים מארחת:
לפי בקשת הקהל!
מופע נוסף של:
דבורה חבקין ★ ליאור ייני

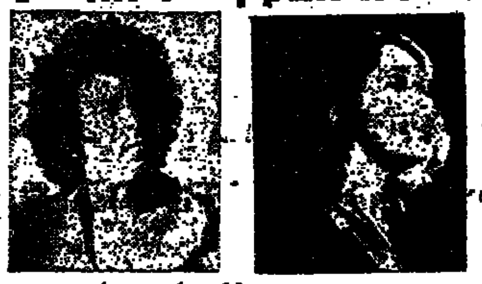

עוזי חיטמן ★ לב פילשצ'יק
בלקט מתוך שיריהם, שירי רחוב, „הלך הלכה התבריא" „והאנדרוקיס" באליני ועוד
הערב יום ו' 18.10 2 הופעות בתל־אביב בית ציוני אמריקה ב־10 בלילה ובחצות
כרטיסים: „לאן" וביתר המשרדים. בערב המופעים בקופות משעה 7.30 בערב

הסינמטק הישראלי
בית עםד העירה הר פרנבדיתא 4
שותקנים זוכי פרס ה„אוסקר"
19.10 ב־18.30: המלט, לורנס אוליביה (עם ג'ין סימונס)
ב־21.00: הכלשוין, ג'ון פורד (עם ויקטור מקלגלן)
20.10 ב־18.00: מאמי, פרנקלין שאפנר (עם ג'ורג' ס. סקוט)
ב־21.00: זוהמשה בריוטא, ויליאם וילר (עם אודרי הפבורן)
21.10 ב־18.30: כבוד בצמרת, ג'ק קלייטון, (עם סימון סניורה)
ב־21.00: דירתה, פ. מ. מורנאו (עם ז'נט גיינור) (סרט אילם כתוביות באנגלית)
23.10 ב־18.30: האורחה המובכה, פיטר פרנקלין (עם להאיה דייקה, פול מוני)
ב־21.00: שיר הנוער, זורמן טאורוג (עם מאנסר שרייס, מיקי רוני)
24.10 ב־18.30: המלך ואני, וולטר לאנג (עם יול בריינר)
ב־21.00: הקשר הצרפתי, ויליאם פרידקין (ג'ין הקמן)
לילדים ולנוער — 24.10 ב־16.00:
אבוט וקוסטלו המשוטרים*
* אנו משתמשים לא לשנות תוכנית.
קדימות ברכישת הכרטיסים תשמר לחברי הסינמטק
טל. משרדי: 235865 [illegible]

בבמת בר־אילן
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר־אילן
במוצ"ש 19.10.74, ג' חשון תשל"ה, בשעה 21.30, יועלה אי"ה באודיטוריום הגדול המופע
„תפוח זהב"
ערב שירי סשה ארגוב
משתתפים: צילה דגן, דני מסינג ועוד.
ריקודים במועדון לאחר ההופעה
כניסה עם תעודות סטודנט בלבד
תחבורה חזרה מובטחת

מייקל קיין אנטוני קווין ג'יימס מייסון
„חוזה" במרסיי
הצגה בכורה ארצית 4.30, 7.30, 9.30
5 שבוע — בקולנוע „פאר" תל־אביב

התיאטרון העירוני חיפה
משפחת טוט
מחר 19.10 חיפה 8.30
יום א' 20.10 חיפה 7.00
יום ב' 21.10 חיפה 8.30
במעגל אמנות לטם
יום א' 20.10 עכו
פילדמוס 72
יום ב' 21.10 יהוד

התיאטרון הקאמרי תל אביב
שלוש מסיכות
מוצ"ש 19.10 • יום ב' 29.10
השחף
יום א' 20.10 • יום ב' 21.10
ביקור הגברת הזקנה
יום ב' 22.10 • יום ד' 30.10
כי עדיני מאמין בך
מוצ"ש 19.10 ב"ש צוותא

[illegible] תיאטרון ... בימה
[illegible]

פרסום בבקין

חופשה אמיתית עם
יהודה ברקן בקומדיה העסיסית
נשבר לי... המשגעת את כל המדינה

תיאטרון „סרף"
ת"א בית ארלוזורוב (אהל)
מחר מוצ"ש 19.10 ב־9.15
חולון „ארמון" הערב יום ו' 18.10 ב־9.30
רחובות „בית העם" יום ג' 22.10 ב־8.30
חדרה „חוף" יום ד' 23.10 ב־8.30
כרטיסים: „עתיד" 31688 וביתר המשרדים.

ענבל — תיאטרון מחול
בקרוב הצגות בכורה
אשירה לשבזי • הורה
יום ב' 21.10 — צה"ל
יום ג' 22.10 — חיפה, כנס — מכור
יום ג' 29.10 תל־אביב, כנס — מכור
★ החאן הירושלמי — כל יום רביעי בשבוע — הצגה מיוחדת לתיירים
מוצ"ש 2.11 תל־אביב „בית ארלוזורוב" — הצגת בכורה
● „אחד המתלות המוצלחים ביותר היה „אשירה לשבזי". ניו־יורק טיימס
● „„הורה" זהו מחול היכול לבוא אך ורק מישראלי. אוריון ז'ורנל פורטלנד.
הבכורה העולמית התקיימה בסיור „ענבל" בארה"ב

להקת מחול בת דור
יום ב' 21.10	אולם „בת־דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ד' 23.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ה' 24.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ג' 29.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב
יום ד' 30.10	אולם „בת דור" ת"א	בשעה 8.30 בערב

כרטיסים להשיג: בב"ש, במשרד הנאוה טלפון 78701 ובערב ההופעה באולם קולנוע „קרן". בת"א: משרדי בת דור, טלפון 263175 ובכל משרדי הכרטיסים. בערב ההופעה בקופת בת־דור, טלפון 263178.

התיאטרון הירושלמי רח' מרכוס 20, טלפון 67167

קנה מנוי לתיאטרון
★ 5 הצגות לפי בחירת המנוי
★ הנחות למרבית המופעים והקונצרטים
★ אלון זינם לפני כל הצגה ישלח הביתה
מספר המקומות מוגבל
פנה עוד היום
הקופה פתוחה כל יום בין השעות 16.00 - 20.00

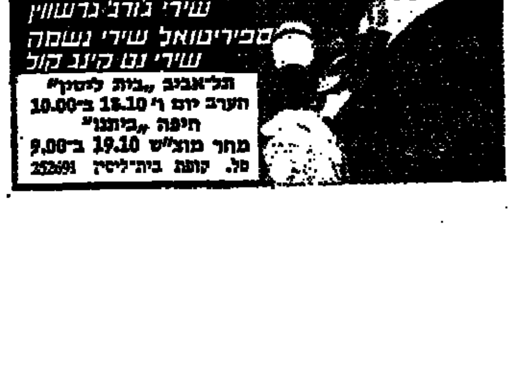

מוזיאון הארץ

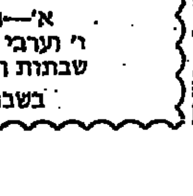

גדולה עוגן - פיסול בחומר
במוזיאון הקרמיקה.
שעות הביקור:
א'—ה' מ־9.00 עד 16.00
ו' וערבי חגים מ־9.00 עד 13.00
שבתות וחגים מ־10.00 עד 14.00
בשבת הכניסה חופשית

18.10.74 יום ו' — חברה ליש...
קרן קיימת לישראל
מבצע מכירת דירות
★ 5 דירות בנות ...
★ 7 דירות בנות ...
★ 2 דירות בנות ...
מפקדת מרחב ...
הובלות לדרום
למכירה
65 ממניות של מאפיה באיזור חיפה

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט חגיגי

במלאת 100 שנה להולדת חיים ויצמן

בחסותה האדיבה של הגב' גולדה מאיר יו"ר עולמי של הועדה לציון חגיגות היובל

ליאונרד ברנשטין, מנצח ופסנתרן

תכנית:

ברנשטין — „דיבוק", סויטה

מוצארט — קונצ'רטו ב־דו מאז'ור לפסנתר ולתזמורת, ק. 503

בטהובן — סימפוניה מס' 3 „אירואיקה"

תל־אביב, היכל התרבות, יום שני 4.11.74, שעה 8.00 בערב

כרטיסים ניתן להשיג החל מיום ראשון 20.10.74 בקופת היכל התרבות בכל יום בשעות 10.00—13.00, 16.00—18.00, בימי ששי 10.00—13.00 ובמשרד „אוניון", דיזנגוף 118.

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 18.10 — ב־9.00 „קצת אחרת" עם שלמה גרוניך — פסנתר, שלמה אידוב — גיטרה, שם טוב לוי — חליל.
בחצות: „ההנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברכט בשירים ופזמונים.

שבת 19.10 — ב־11.00 בבקר: סדרה 11:11 בתוכנית: הנדל — היידן, אינגר, ורדי וולף. התזמורת הקאמרית חולון. מנצח: ג'ורג' זינגר. עם: אריה ורדי — פסנתר, רבקה כץ — סופרן.

מוצ"ש 19.10 — ב־8.00: צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: „כי עודני מאמין בך..." מאת עמוס קינן. בימוי עדנה שביט.
ב־10.30: ערב ג'אז עם להקת הפלסטינה.

יום א' 20.10 — „בצוותא עם הדרוזים" פתיחה חגיגית של תערוכת ציורים פולקלור ואמנות בחסות ד"ר בנוכחות נשיא המדינה פרופסור אפרים קציר. בהשתתפות: מר שמואל טולידנו, יועץ ראש הממשלה לענינים ערביים ודרוזיים. הדרן פעה אמנותית בהשתתפות להקות דרוזיות. הכניסה בהזמנות בלבד.

יום ב' 21.10 — ב־9.00 „ההנאות הקטנות שבחיים".

עיריית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט — המחלקה לתרבות

השבוע במרכזי התרבות בחיפה רבתי

(25.10.74 — 19.10.74)

במות שבת, ג' בחשון תשל"ה 19.10.74 בשעה 11.00 לפנה"צ

* „זהות יהודית בתפישת היהדות ובמשפט הישראלי"

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד	מרצה: ד"ר אבנר שאקי
התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל	מנחה: חיים יעקובוביץ
מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54	מרצה: הסופר מאיר אוריין
בית ההסתדרות, ק. אליעזר	מרצה: יעקב גיל
יום א' 20.10.74 בשעה 7.30 בית ענבי ליבשיץ, ק. חיים	מרצה: יואל איתר
* מרכז שכונתי ובית הנוער רח' חרמון 10 מוצ"ש 19.10.74 בשעה 8.00 בערב	פגישה עם ד"ר אבנר שאקי בערב שאלות ותשובות: „בעיות מוסר וחברה ביהדות" מראיין: עו"ד שמעון אולמן
* מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54 יום א' 20.10.74, בשעה 8.00 בערב	סימפוזיון „זכויות המיעוטים ביהדות ובמדינה" בהשתתפות: פרופ' עו"ד זאב פלק, ד"ר מרדכי אביצור, עו"ד סולימאן סולימאן מנחה: יהודה עזראלי — עתונאי
יום ג' 22.10.74 בשעה 7.30 בערב מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54 בשיתוף „יד לבנים", חיפה	ערב התייחדות עם חללי מלחמת יום הכיפורים בהשתתפות: הרב שלמה גורן — הרב הראשי לישראל; יוסף אלמוגי — ראש עיריית חיפה; עו"ד נפתלי ליפשיץ — נציג יד לבנים; הסופר יגאל מוסינזון. נתניה דברת — פרקי זמרה.
מרכז לתרבות ע"ש ארדשטיין, י.ל. פרץ 28 יום ד' 23.10.74 בשעה 8.00 בערב	שיחה עם הפסיכולוגית לאה ברינבאום בנושא: חינוך הורים — מהו?

תכניות „בדרמה יוצרת" — הספריות העירוניות — מחלקת ילדים

הספריה הציבורית ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54 יום ב' 21.10.74 בשעה 5.00 אחה"צ	כולם יוצאים ל„מסע נועז בכדור פורח" עפ"י ספרו של ז'יל וורן, בהגשת הבמאי ארד פדר
ספרית ק. אליעזר רח' אבנר יום ג' 22.10.74 בשעה 4.30 אחה"צ	„מסע נועז בכדור הארץ" עפ"י ספרו של ז'יל וורן, בהגשת הבמאי ארד פדר
ספרית „בית הגפן" יום ד' 23.10.74 בשעה 4.30 אחה"צ	„ילדי העולם מספרים" בהגשת הבמאי ארד פדר

במדור להשכלת עם

- כתות חדשות לשיפור הלשון והכתיב.
- תיכון ערב למבוגר וכיתות הכנה לבחינות בגרות
- חוגים לאנגלית למתחילים ומתקדמים

פרטים והרשמה במחלקה לתרבות, מרכז ארדשטיין, י.ל. פרץ 20 טל. 662044 בשעות: 8—13, 18—20

דע את חיפה עירך — סיורים בשיתוף החברה להגנת הטבע

יום ה' 24.10.74 בשעה 14.00 — מקום המפגש: תחנת אגד „עין כרמל". המסלול: סיור לנחל מערות. הסיום: בעין הכרמל

גלריה רוטשילד — נמשכת תערוכת צילום והדפסי משי של האמנים בנימין שפיר — יעקב שלינגר

* בשיתוף משרד החינוך והתרבות — המחלקה לתרבות תורנית.

ואהבת לעירך כמוך — תן ידך לנקיון חיפה

להקת מחול בת־שבע

פתיחת העונה תשל"ה

תל־אביב — אולם התיאטרון הקאמרי
יום ה' 24.10 ב־8.30
מוצ"ש 26.10 ב־8.30 ● יום ב' 28.10 ב־8.30
מוצ"ש 9.11 ב־8.30 ● יום ב' 11.11 ב־8.30.

ירושלים — אולם תיאטרון ירושלים
יום ג' 29.10 ב־8.30 ● יום ה' 31.10 ב־8.30

חיפה — היכל התיאטרון העירוני
יום ב' 4.11 ב־8.30 ● יום ה' 7.11 ב־8.30

נהריה „הוד" יום ג' 5.11 ב־8.30
באר־שבע „קרן" יום ה' 14.11 ב־8.30
יגור „יד־למגינים" יום ב' 18.11 ב־9.00
יפעת (במסגרת רשת הקונצרטים) יום ג' 19.11 ב־9.00
עין־השופט (במסגרת רשת הקונצרטים) יום ה' 21.11 ב־8.30
בית־קשת (במסגרת רשת הקונצרטים) יום ב' 25.11 ב־8.30

— * —

כרטיסים: ת"א „כנף", במשרדים ובקופת הקאמרי בכל יום. ירושלים: „כהנא". בחיפה: „גבה", בנהריה: „שרותי דוד". בבאר־שבע: „הנאוה" ובערבי ההופעות בקופות.

בתכנית: תא, אדם וחוה, לקוי־חמה, נסיך האפלה.

פילמונד מציגים:

יהודה ברקן ✶ זאב רווח ✶ אריה אליאס ✶ עדנה פלידל

בסרט הישראלי שכולו חגיגה

צ'רלי וחצי

במאי: בועז דוידזון

שבוע 10

זכה בפרס השנה

ב־10 בתי־קולנוע הגדולים בארץ

תל־אביב	ירושלים	חיפה	באר־שבע	גבעתיים
„מוגרבי"	„מיטשל"	„אמר"	„אורות"	„הדר"
בת־ים	חולון	אשקלון	ראשל"צ	כפר־סבא
„סביון"	„מגדל"	„אמר"	„ראשון"	„תל"

כלה!!!

שמלות חופה

יבוא מלונדון ומפריז במיוחד למענך

החל מ־500 ל"י

כפרכן לשרותך מספרה, קוסמטיקאית, איפור, מניקור, פדיקור ו...ארוחה.

סלון „ברוריה"

הסלון בעל המוניטין

תל־אביב, רח' אלנבי 13, טל: 57993

פתוח מ־9—18.30

היכל מועדון התיאטרון הבידור

בהנהלת אלי צביאלי

רח' יוסף 47 טלפון 660900, 642542

תכנית חודש אוקטובר

ערב ערב (פרט לימי א')

✶ דודו דותן — מנחה ומארח

✶ טריו BIARGE — שלישייה להטוטים ואקרובטים פנטסטיים מאיטליה

✶ סטיב אנד בוני — צמד זמרי נשמה ובלוז מאנגליה

★ URSULA & ROY — סטריפטיז מעז מפריז

מועדון בר־מינן

מועדון אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב בהנהלה דליל

מארח הערב את הזמר

✶ ג'ימי לויד

ריקודים לצלילי תזמורת עונות השנה

✶

מחר מוצ"ש 19.10

ערב ריקודים

באולם ממוזג אויר לצלילי תקליטיה עשירה

✶

הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

מועדון 2.2 בטכניון

יום שישי 18.10.74

✶ שני סרטי קולנוע — המגן מטורדם — אנטתי קווין; צעירים ופוערים — אן מרגרט

✶ ריקודים לצלילי תקליטיה

תחבורה להדר וקריות בסוף הערב

במוצאי שבת 19.10 וביום ג' 22.10.74

פעילות רגילה של ריקודי עם, דיסקוטק וסרטים

הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

בימת צוותא מציגה

הערב ליל שבת 18.10 בשעה 9.00

„קצת אחרת"

קולות וכלים

עם: שלמה גרוניך — פסנתר; שלמה אידוב — גיטרה; שם טוב לוי — חליל

ROSI

בנעלי רוזי טוב לי

RAMKO

במחירים ללא תקדים

רמקולים 50 וואט RMS

סוכנים י.מ.ת. 03-355899

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א

אודיטוריום בר־שירה

מועדון הסרט הטוב היום 18.10.74 בשעות 22.00, 24.00 יוקרן סרט מעולה.

✶

מחר, מוצ"ש 19.10.74 בשעה 21.00 יוקרן סרט מעולה.

תיאטרון השדה מציג אתי גרוטס

עליזה הזרחי

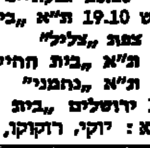

הערב יום ו' 18.10 בגבעתיים „הדר" ב־9.15
מחר מוצ"ש 19.10 ת"א „בית החייל" ב־9.00
יום ב' 21.10 צפת „צליל" בשעה 9.00
יום ג' 22.10 ת"א „בית החייל" בשעה 9.00
יום ד' 23.10 ת"א „נחמני" בשעה 9.00
יום ה' 24.10 ירושלים „בית העם" ב־7—9.15

כרטיסים בת"א: יוקי, רוקוקו, קסטל, הדרן וכנף

המשרד: תל־אביב, אלנבי 32, טל. 51544-5

הפצה ראשית „יוקי" טל. 222445

האגודה למען החייל תל־אביב־יפו

בואו לשחק „בינגו"

המשחק המלהיב, החדש והמרתק, במוצ"ש 19.10.74, בבית החייל, רחוב ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 21.00.

כל ההכנסות קודש לפעולות למען חיילינו

בימת צוותא 3 מציגה

מוצ"ש 19.10 ב־10.30 בלילה

ערב ג'אז עם להקת הפלסטינה

אהרל'ה קמינסקי, רומן קונצמן, אלונה טוראל, לב ז'ביז'ינסקי ונחום פרפרקוביץ.

שבוע המיוסיקל הנפלא לכל המשפחה 4

הצגת בכורה ארצית בקולנוע

„בן־יהודה" ת"א

4.30, 7.15, 9.30

דודה מיים

בגבעתיים „שביט" יום ו' 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא" מוצ"ש 26.10 ב־8.30

מועד...

ישראל גוריון

בתכניתו „עומד לי... קצה הלשון"

שירים גוטי...

ערב ערב בשעה 11.00 בלילה

בליל שבת 2 הצגות ב־10.00 וב־00...

בכל יום א' בשעה 11.30 ב...

אבי קורן ודודו דותן מעלים בגוג מגוון אקטואלי

בכל יום ג' בשעה 5.00 אחה"צ

מגזין לנשים עם קפה ועוגה ... דודו דותן ואבי ... אורחים ואורחות והצגות ותגובות

תא, בן יהודה ... טל. 30000

ערב ריקודים ובידור ייערך במוצאי 19.10.74 ובכל מוצ"ש

באולם רוח

רח' בן־יהודה 84, (מול קולנוע „בן־יהודה")

עם להקת האלמוגים בתכנית האומן הזמר טוני ריי

מערכות סטריאו ... פוטו סטריאו ... בן־יהודה 8 ת"א ...

סיפורו הנפלא של השועל מבלסטון
אריק פורטר (הערה לבית פורסיט)
רחל רוברטס (מרורה של גבר)
בלדה לשועל

The Belstone Fox
כדי לצוד אותו— אתה חייב לשנוא לפני שבכלל תשלו...
בכורה ארצית במוצ"ש 19.10 גורדון ת"א
צוות שחקנים מעולה... (מוסף הארץ)
סרטי שבעה כוכבים — פלד

המחזה העליז לכל המשפחה
בגדי המלך החדשים
בהשתתפות:
אברהם מור
גטה לוקה
יוסי סגל
ראובן דיין
ירמי עמיר
רגינה מזרחי
אילן שני
שלמה הלל
משה ארזי
קרית טבעון „זהר" שבת 19.10 בשעה 11 לפנה"צ
חיפה - נווה שאנן „עממי" שבת 19.10 בשעה 4 אחה"צ
הפקה תאטרון „אמני ישראל" פרישמן 8 ת"א. 228511

מרכז הבנייה הישראלי
אירועים
תל-אביב
סיור מודרך
ביום שלישי 22.10.74 בשעה 10.00
יתקיים סיור מודרך באתר הבניה של בית חולים איזנברג. הסיור יערך בהדרכתו של אינג' רון ממע"צ. התתכנסות באתר הבניה רח' עזה, פינת רח' חבר הלאומים ביפו (דרומית מזרחית מצומת שד' ירושלים ושד' בן צבי).
חיפה
בית המהנדס — מדרגות דור
הרצאה
ביום שלישי 22.10.74 בשעה 20.00
תתקיים הרצאה על הנושא:
„מבנים טרומיים מפוליאסטר משוריין בסיבי זכוכית"
המרצה: אדר' אריה קינסברונר

מועדון „המערה"
כפר קדומים 14, יפו העתיקה
מזמינכם לתערוכת
מיצירותיו של הצייר
יורם לוקוב
התערוכה פתוחה בשבת 19.10.74 בין 11—1 בבקר ו־8—12 בערב, וביום א' 20.10.74 מ־8 עד 12 בערב בלבד.

מועדון הסטודנטים
המפגש
רח' המסגר 51 ת"א
בימי ששי ושבת
* תכנית עשירה
* ותזמורת הגל החדש
בערב ששי הכניסה חנם לבעל/ת תעודת הסטודנט בן/בת הזוג חיב/ת בתשלום עד שעה 10.15.
* בימי שלישי רקודים לצלילי הקלסיקה.
תעודת סטודנט חובה!

„מרים" ביה"ס טכני למקצועות האופנה אלנבי 19 טל. 58408
עתיד בטוח!!
באחד מקורסי „מרים"
* מודליסט(ית)
* גזרן(ית) קונפקציה
* חולצות ומכנסי גברים
* ציירו(ת) אופנה
* תופרת סלון
* קורס לגזירה ותפירה של חודש
* קורס לבגדי ילדות
* הזמיני פרוספקט לקורס גזירה בכתב
התחלת הקורס ב־28.10

מפגש האמנים
חצות וחצי
רח' המסגר 51 ת"א
ביום ששי שבת
בתכנית:
* נסים סרוסי
* להקת האצבעות

אבישלום דרורי
מתפנט
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות!!
* יעוץ בענייני משפחה
פרטים תל־אביב טלפון 266349

למכירה
ברחוב שקט בסביבות ככר דיזנגוף
בבית משותף בבניה מעולה
* 2 דירות בעלות 2½ חד' כ"א * 1 דירה בת 1½ חדרים * 1 דירת חדר * 1 בית מלאכה *
מקום חניה תחת הבית.
הדירות מושכרות במחירי חוק השכר החדש.
המחיר הכולל 295.000 ל"י
ניתן לקבל גם דירות בודדות.
לפנות כפר שמריהו, ת.ד. 851, או טלפון 932370 בין השעות: 8—9 ; 13—14 ; 16—18.

הערב 18.10
בשעות 10—12
* סידני פואטייה
* לולו
„לאדוני באהבה"
בבנין „נאות אביב", ת"א אבן גבירול 30, 260773
ע"י אולמי „צוותא", „בדרור".

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א
קולנוע „דרייב־אין" טל. 477177
הקולנוע ללא בעיות חניה • באוניברסיטה • ופרטיות
הצגה ראשונה בשעה 7.15 סרטו הנפלא של וולט דיסני
„האתלט הגדול בעולם"
"THE WORLD'S GREATEST ATHLETE"
המשגע את הנערות ומשעשע את הנערים

הצגה שניה בשעה 9.45
מיוחד לאוהבי סרטי אימים
* ג'ון קולינס
* פיטר קאשינג

„בסבך האימה"
"TALES FROM THE CRYPT"
שבוע 2
הצגת חצות במוצ"ש 19.10 ב־12.30
* סילביה קושינה
„לילות בוקצ'יו"
"NIGHT OF BOCCACIO"

חברת „מכתה" בע"מ—אבי דטנר מציג
טיפות הגשם
כרמלה קורן
להיטי ברט בכרך
„הצגה, טיפות הגשם מעניקה לנו מופע אומנותי בעל רמה תרבותית גבוהה במציאות של עסקי השעשועים שלנו".
הלל אברמוב, „הארץ" 23.8.74
„זהו ערב שאין לו מה להתבייש לצחות תכניות בידור בין לאומיות". קבתאל כר קדמא „ידיעות אחרונות" 10.9.74
הערב יום ו' חיפה „אורה" בשעה 9.30 בערב
19.10 מוצ"ש ר"ם „בית העם" בשעה 9.30 בערב
20.10 יום א' תל־אביב — כל הכרטיסים נמכרו
הצגה ראשית „עתיד" 31688 המשרד: 296351/2

פסנתר כנף
STEINWAY & SONS N.Y.
במצב מצוין — למכירה
„גוטסמן" רח' אלנבי 38 (מול מוגרבי) תל־אביב טלפון 55682. מבחר גדול של פסנתרים.

מרכז החאן הירושלמי לתרבות ולבידור
יום ו' — 18.10 בשעה 3.00 אחה"צ סרט לילדים: „סינדרלה" בשעות 8, 10, 12 בערב סינמה־תיאן: „רסטמונד"
מוצ"ש — 19.10 בשעה 9.30 בערב „ההצגות הקטנות שבהייט" ערב ברטולד ברכט
חאנברט — קברט סטירי על כוס יין פתוח ערב ערב (חוץ ביום שישי) בשעה 9.30
יום ד' — 23.10 בשעה 9.00 בערב: ערב פולקלור להיירים עם „טנבל"
יום ד' — 24.10 בשעה 8.30 בערב קונצרט מתנבי של רקות הסידור: באומר ובגליל, „ממנו ספרדי" עם לוליק
מסעדת החאן ובית קפה נפתחו לקהל
גלרית החאן פתוחה לקהל

מגרש השדים
THE EXORCIST
סרטו של ויליאם פיטר בלאטי
בימוי: ויליאם פרידקין

שבוע 3
תל־אביב „אסתר" „לימור"
שבוע 2
חיפה „מירון" „עצמון"

הבימה
הבימרתף
מי הוא מה?
בביצוע מיטב שחקני הבימה
הצגה ה־80
הערב 9.30 • מחר 9.00

מרצדס 200
1971 ספישל
70,000 קמ
מצב חדיש
067—50187

התיאטרון באר־שבע
טרטיף
מוצ"ש שעה 8.30
אולם ביתהעם
בארשבע

האוזן המקסים
במוצ"ש 19.10.74
הלהקה המעולה
עונות השנה
הזמר דוד גבאי
* תגרלות יקרות ערך
בבית קולנוע מקסים (במרתף)

בית הצנחן
רמתגן
ריקודים ובידור
מוצאי שבת 19.10.74
הזמרת רחלה
הבדרן חופני
להקת הכוכבים הכחולים

התיאטרון התקוה
אהבה ראשונה
הצגה מוסיקלית
מספורי עליות יהודי־תימן משנת 1882 ועד היום
יום א' 20.10 עכו
יום ב' 21.10 „שעריה" פ"ת
יום ה' 24.10 גבעת אולגה

הלילה הגדולה

שבוע 9 „סטודיו" ת"א
שבוע 2 „רחל" אשקלון
„נעמן" ראשל"צ

מועדון קולנוע
בן יהודה
הערב ב־10.00
פול ניומן, הנרי פונדה
כולם היו בניו
(לא מערבון!!)
הלילה ב־12.00
בית חולים
הקומדיה המטורפת
נוסח מ.א.ש. עם
ג'ורג' סקוט
הבקורות מסומנים

מועדון דרייב־אין
תל־אביב
בערב טל. 477177
ביום בשעות 8—13
טל. 446172
השערים ינעלו ב־10.30 בדיוק

מועדון גת
אבן גבירול 62
הערב ב־10.00 וב־12.00
* אודרי הפבורן
* אלן ארקין
בסרט המתח הקלאסי
בודדה באפלה
המקומות מסומנים

מועדון קולנוע „פריז"
הצגות שחרית לכל המשפחה
החל ממחר 19.10 בכל שבת בשעה 11 לפנה"צ
סרטו הנהדר של וולט דיסני
„חתולים בצמרת"

בוקר בבתי הקולנוע

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
אדיסון: ג'ניים ארקין במרס התורכי מותו של אב
אורגיל: איב מונטאנו, רומי שניידר סיזאר ורוזאלי
אוריון: מרק לסטר ברים אקלונד ללא מעצורים
ארמון: שבוע 3 ברברה סטרייסנד הכל למען פיפ
ארנון: שבוע 3 מרלין מונרו ג'ק למון חמים ומטים
הבירה: 7.00, 9.15 הורסט בוכהולץ נער המלפון
חן: שבוע 2 לינו ונטורה שנה טובה לאוהבים
ירושלים: סרטו של רומאן פולנסקי מה?
מוסיקה: שבוע 3 צ'ארלי חצי
סמדר: שבוע 2 גלנדה ג'קסון, אוליבר ריד נשים אוהבות
עדן: ג'ים בראון, ג'ין קלי שלושת העוקצנים
רון: שבוע 4, ריאן אוניל, מאמום אוניל ירח של נייר

לוד
אורלי: 7.00, 9.15 ליל הכלולות של דיר דראולי

[illegible]
מזהיות: 7.00, 9.00 סנריקות רשמה קופי
תרמות: 7.15, 9.30 מרגם היל 3 מובים האחד נוכל

ראשון־לציון
בשעות: 6.45, 9.00
נעמן: מישל פיקולי הזלילה הגדולה
ראשון: שבוע 4 צ'ארלי חצי
תפארה: 6.30, 9.00 שבוע 2 סטיב מקוויין הפרפר

נס־ציונה
גוה: 6.00, 9.00 מרלון ברנדו הסנדק

רחובות
בשעות: 6.30, 8.45
בית הפועלים: הלפיד החוזר
חורי: אין עשן ללא אש
חן: ג'ק למון אוונטי

אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
אולימפיה: 7.00, 9.00 לפשע נולד
אשדוד: מוני מוסקו בבכורה הארצית לפקה
דגון: איש הצנת

קרית מלאכי
בשעות: 7.30, 9.30
בידור: אגרופים וקרטה
הוד: נודניק עם רשיון

אשקלון
רחל: 7.15, 9.30 שבוע 2 מישל פיקולי הזלילה הגדולה

שדרות
חן: 7.00, 9.00 הקמום ברנר הפרפר המצוע

נתיבות
שבים: 7.00, 9.00 מוני מוסקו לפקה

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
אראלים: ג'ים בראון שלושת העוקצנים
אורדע: יוסמאל קראוס אדם
אורלי: הצגת הקולנוע האחרונה
ארמון: ג'ים בראון ג'ין קלי שלושת העוקצנים
בלאאר: לואי דה פינס רבי יעקב
הדר: שבוע 7 יהודה ברקן צ'ארלי חצי
לילי: מליני זכרונות
רפטי: מימר מינגש לפני הסערה
רמת־גן: חופשה עד חצות
שבים: הארטיסטים בטופרסים

קרית אונו
אור־און: 7.00, 9.15 הרפתקה בטוסידה

חיפה
מוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00
אורדין: השועל
אורה: אל פאצ'ינו פרנק סרפיקו
אורלי: רוברט רדפורד העוקץ
אמפיתאטרון: שבוע 2 מרטם היל החוזר אהובי עצבנים
ארמון: 7.00, 9.15 ריאן אוניל מאמום אוניל ירח של נייר
בית רוטשילד: אבשי הכשט
גלאור: קלינט איסטווד הארי המזוהם
חן: שבוע 2 ג'ים בראון סלומור מכה שנית
כרמל נגים: הסרט התורכי יסודי אב
מוריה: ג'ין פונדה, לי מרוין קאט באלו
מירון: שבוע 2 מקס פון סידוב מגרש השדים
נוף: לואי דה פינס רבי יעקב
עצמון: שבוע 2 מקס פון סידוב מגרש השדים
פאר: שבוע 7 יהודה ברקן צ'ארלי חצי
רון: שבוע 3 ברברה סטרייסנד הכל למען פיפ
שבים: אהבה היא רק מלה
עממי (נוה שאנן): קלרק גייבל חלף עם הרוח
בית העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 שייקה אופיר אבר אל בנאות
היכל (ק. חיים): 5.30 מרלון ברנדו הסנדק
סביון (ק. ביאליק): 7.00, 9.15 שייקה אופיר אבר אל בנאות
ססיר (קרית ביאליק): עד שהמם יפריד בינינו
ביצן (קרית ים): 7.00, 9.15 רחל וולש מי רצה את שילה
זהר (ק. מבעון): 6.30, 9.00 שמה בשלג
יובלאור (ק. מבעון): 6.30, 9 לנרו בונקה הבוגמים

עכו
גרעון: 6.45, 8.45 גוה השוור

קרית־שמונה
תרמון: 6.15, 8.30 הסרט התורכי יסורים
שמיר: 6.45, 9.00 אורי זוהר, אריק איינשטיין עיניים גדולות

פרדס־חנה
רקל: שייקה אופיר אבר אל בנאות

חדרה
חדרה: 7.00, 9.15 בילי שני כוכבים
חוף: 6.45, 9.30 נשיא על הכוונת

נתניה
שרון: 7.00, 9.30 שבוע 2 פול ניומן העוקץ

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.15
דגניה: 7.00, 9.00 אלן דילון אני ג'ורדנו מסול בזהב
דור: ז'אן פול בלמונדו היורש
היכל: 7.00, 9.00 ג'ים בראון והאקדח השחור
תפארת: 55 יום בבייג'ינג

כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
תל: 7.00, 9.15 יהודה ברקן צ'ארלי חצי
סמל: אליזבט מיילור גורלה של אשה יפה

פתח־תקוה
אורדין: 8.30 רוק הדסון התמוטטות
הדר: 7.00, 9.15 הדוקטור הגורלי
היכל: 7.00, 9.15 צ'ארלי והאריק
שלום: 7.00, 9.15 אלן דילון לא מסרי ללא רביקה

אור־יהודה
גולן: 7.15 אחים בדם, 9.30 ממוזגבויות במלכודת

פרספקטיבה
בבית קולנוע קולנוע 4
ביום שישי 18.10
ב־2.30 אחה"צ, 22.00, 24.00
Misfits
יוצאי דופן
• מרילין מונרו, קלרק גייבל
ב־10.00 בערב ובחצות
יחפים בפארק
Barefoot in the Park
• רוברט רדפורד, ג'יין פונדה
בחצות
The Birds
הציפורים
• היצ'קוק

הערב 18.10
הצגה אחת ב־10.00
* גרגורי פק
* סופיה לורן
„ערבסק"
רח' דיזנגוף 101 (פסג')
טל. 226226

„סינמה 1"
תל־אביב, יונה הנביא 2 שפת הים, טל. 57952
הערב 18.10.74
בשעות 10—12
סרט המתח העוקצני של היצ'קוק
„פרנזי"

מועדון „פריז"
הלילה 10-12, רח' הירקון 106 מול מלון דן טל. 236605
* לינו ונטורה
* ז'אק ברל
בסרטו של קלוד ללוש
„הרפתקאות היא הרפתקאות"

هكذا من الاصل

מה־רגע

• יום ששי ★ ב' מר־חשון תשל"ה ★ 18 באוקטובר 1974 ★ שקיעת החמה: 17.05 ★ זריחתה מחר: 5.46

- פרק יומי: דברי הימים ב, כ"ה
- משנה יומית: כלים, י, א—ב
- דף יומי: בכורות, י"ד
- הלכה יומית: ראש חדש, חט—ב, א—ב
- פרשת השבוע: נח

• יום שבת ★ ג' מר־חשון תשל"ה ★ 19 באוקטובר 1974 ★ שקיעת החמה: 17.04 ★ זריחתה ביום א': 5.46

- פרק יומי: דברי הימים ב, כ"ו
- משנה יומית: כלים, י, ג—ד
- דף יומי: בכורות, ט"ו
- הלכה יומית: ראש חדש, חכא—ב, א—ב
- פרשת השבוע: נח

ברדיו

(ראה "ימים ולילות" עמודים 46—47)

בטלוויזיה

(ראה "ימים ולילות" עמוד 47)

בתי מרקחת

• ירושלים
שישי: אברמוביץ, רח' המלך ג'ורג' 21, טלפון 224972; אלקודס אלכברא, רח' הרון אל רשיד, טל' 283333.
שבת: ד"ר פרקש, רח' הפלמ"ח 28, טל' 36084.
מוצ"ש: בית וגן, רח' הפסגה 59, טל' 535626; אל ארז, רח' באב אל זהרא, טל' 283682.

• תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, 223721; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: צפון, רח' יהודה המכבי 33, 449995; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
מוצ"ש: הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 72, 286740.

• חיפה
שישי: בלפור, רחוב מסדה 1, טל' 662289.
שבת: עליה, רח' עליה 44, טל' 522062.

• רמת־גן ובני־ברק
שישי: רפואה, רבי עקיבא 62; המגן, רחוב ביאליק 30, טל' 723674.
שבת: גרמזה, רח' ביאליק 50, טל' 722237; נחמיה, רח' נחמיה 2, בני־ברק.

• חולון ובת־ים
שישי: אסותא, טרומפלדור 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.
שבת: עזרא, רח' בלפור 135, בת־ים; נאות שושנים, רח' גאולים 44, חולון.

• באר־שבע
שבת: "הנגב", רחוב קק"ל 108.

• פתח־תקוה
שישי: הירקון, שטמפפר 24, טל' 910946.
שבת: מרכז השרון, חובבי ציון 40, 911078.

• נהריה
שישי: הדסה, הרצל 24, טל' 22243.
שבת: המגן, ויצמן 13, טל' 23866.

רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א טל. 614333 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

עזרה ראשונה לטיפול בשיניים
במרפאת ההסתדרות ברח' שינקין 31 ת"א, טל' 288098. בערבי שבת 17.00 אחה"צ — 21.00. בשבת 9.00 — 13.00 לפנה"צ.

קופ"ח "מכבי"
תל־אביב — שישי (מ־14.00 עד 07.00 בבוקר למחרת): מד"א, טל' 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) גב' ד"ר הרר, דרך חיפה 112, טל' 541259 (כללי); ד"ר אנגל יוסף (ילדים), ככר מלכי ישראל 10, טל' 268021. מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר — מד"א טל' 101.
גוש־דן — שישי: (מ־14.00 עד 19.00) ד"ר רכלר (כללי), רמת־גן, שלם 18/2, טלפון 763896; ד"ר גרייבר (ילדים), ר"ג עוזיאל 99, טל' 741652. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן במד"א, ר"ג הגלגל 42, טל' 781111.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר פוסקין (כללי), רמת־גן הראל 4, טל' 744364; ד"ר בר (ילדים), ר"ג, דרך 8, טל' 730414. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' — רופא תורן במד"א, ר"ג הגלגל 42, טל' 781111.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133. מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת ומ־19.00 ביום שבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
קרית־אונו: מ.ד.א. 4־781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.

קופ"ח "מאוחדת"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גוש־דן: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

נתניה והשרון

קופ"ח "מאוחדת"
נתניה: מד"א, טל' 2333/4.
רמת־השרון: מד"א, 981333.
הרצליה: ד"ר מרילינג 930230.
כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772.
הוד השרון: ד"ר רטן, 924133.
אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.

קופ"ח "מכבי"
נתניה: טל' 4—2333.

ירושלים

קופ"ח "מכבי"
שרות לילה
מד"א, טל' 523133. שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "מאוחדת"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "אסף"
רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.
קופ"ח "מאוחדת"
נצרת: ד"ר עסאללה, טלפון 54096.
קריות: מקסי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר תבור: ד"ר א. קולה טל' 37212.
קופ"ח "מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
צפת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר יום ו') מד"א טל' 101.

רחובות והדרום

קופ"ח "מכבי"
אשדוד: טל' 22222.
ערד: מ.ד.א. טל' 057־97222.
קופ"ח "מאוחדת"
רחובות: מד"א, טל' 95133.
ראשון לציון: מד"א 94233.
רמלה: מד"א, טל' 961022.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
באר־שבע: מד"א, טל' 78333.

בתי־חולים

• ירושלים
שישי: שערי צדק (פנימית, ילדים); הדסה (כירורגית מוח, א.א.ג., נשים, כירורגית, עיניים).
שבת: ביקור חולים (ילדים, נשים); הדסה (פנימית, כירורגית מוח, א.א.ג., עיניים, כירורגית).

• תל־אביב
שישי: הדסה (פנימית).
שבת: איכילוב (פנימית).

• חיפה
שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (נשים).
שבת: רמב"ם.

מטוסים

נחיתות: אולימפיק 301 מאתונה 12.50; טי.וו.איי. 880 מניו יורק ואתונה 13.00; אליטליה 738 מרומא 13.25; אל על 162 מטהראן 13.50; אל על 16 מניו יורק 13.50; אל על 410 מאתונה 14.00; אל על 2036 מניו יורק 14.50; אל על 358 מפרנקפורט 15.20; טי.וו.איי. 810 מבוסטון, פאריס ורומא 15.35; אל על 464 מרומא 16.10; אל על 348 מציריך 16.20; אל על 468 מפאריס 16.25; אל על 858 מניו יורק ואמסטרדם 17.15; סוויסאייר 336 מציריך וז'נבה 19.25; בריטיש איירווייס 484 מלונדון ואתונה 21.45; אייר פראנס 130 מפאריס וניצה 21.50.
המראות: אולימפיק 302 לאתונה 13.35; אליטליה 739 לרומא 14.10; טי.וו.איי. 810 לבומביי ובאנגקוק 16.50.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03־614656.

רכבת

מירושלים
- לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
- לחיפה 7.04, 12.12.
- לבאר־שבע ודימונה 7.40

מתל־אביב
- לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
- לחיפה 6.44, *8.00, 9.42, *10.48, 12.20, *13.16, 13.46, *14.50, *15.42, *16.00. במוצ"ש 20.00.
- לנהריה *8.00, 12.20.
- לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
- לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה
- לירושלים 6.42, 11.50.
- לתל־אביב 6.12, *7.18, *8.40, 10.00, *11.30, 12.35, *13.23, 14.10, *15.00, *15.50. במוצאי־שבת 20.00.
- לבאר־שבע ודימונה 6.42
- לנהריה 6.33, *9.08, 13.49.

מנהריה
- לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, *10.47, *15.00
- לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43.

מבאר־שבע
- לירושלים 6.14, 13.17.
- לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17.
- לחיפה 6.14.

מדימונה
- לירושלים 6.14, 12.47.
- לתל־אביב ולחיפה 6.14
- לבאר־שבע 6.14, 12.47

* רכבת מהירה

שטרסר
ת"א, רח' שינקין 20
טלפונים: 286918, 286969, 281554
שטיחים
דוגמאות אקסקלוסיביות מבלגיה והולנד
★
טפטים
ריצוף פלוויסי

האגודה הישראלית להגנה מקרינה
THE ISRAEL HEALTH PHYSICS SOCIETY
מודיעה על קיום יום עיון
בנושא:
"השלכות סביבתיות של תחנות כוח גרעיניות"
שיתקיים במרכז למחקר גרעיני, נחל שורק, ביום שלישי, י"ב כסלו תשל"ה (26.11.74).
התכנית כוללת הרצאות מקצועיות ודיון בהשתתפות: נציגי הועדה לאנרגיה אטומית, משרד הבריאות, חברת החשמל ומלר"י.
מספר המשתתפים מוגבל.
דמי השתתפות: — לחברי האגודה —.5 ל"י; לאחרים —.15 ל"י
• בדבר פרטים ורישום נא לפנות ל: —
האגודה הישראלית להגנה מקרינה, מב"ק, ממ"ג, נחל־שורק דאר יבנה, טל: 952075 קו פנימי 375.

חדש! קטלוג בולי ישראל בעריכת צבי פכטר

להשיגו: "מרכז הבולים" — אלנבי 94 (במרתף) תל־אביב
מרידך מנשה — בולים ומטבעות, פינסקר 2 תל־אביב
ברש טוביה — בולים ומטבעות, אלנבי 94 חדר 123 ת"א
"שביט" — בולים ומטבעות, אלנבי 111 פסג' תל־אביב
זוזובסקי — בולים ומטבעות, שלומציון המלכה 18 י־ם
ובכל הדוכנים וחנויות הבולים ברחבי הארץ

הצטרף ל־הר"ת
ההתישבות הרב־תכליתית בישראל
מתארגן גרעין התישבותי (חקלאי—תעשייתי) חדש!
צעירים וצעירות וזוגות (עם ילדים) המוכנים לקבל על עצמם אתגרים מעניינים ולבנות עתידם בישוב הר"ת חדש, יפנו מיד בצרוף קורות חיים לת.ד. 22 באר־שבע (סודיות מובטחת)
התישבות קואופרטיבית זו מאפשרת בין היתר:
• הבטחת צרכיו הבסיסיים של החבר • רכוש פרטי • משכורת • חלוקת רווחים • ילדים בטיפול משותף או בבית • ארוחות בחדר האוכל או בבית • עבודת האשה מלאה או חלקית • חילוניים ומסורתיים • יוזמה פרטית, ועוד.
היה גם אתה בין המייסדים של צורת התישבות חדשה וחיונית זו!
ישובי הר"ת הוקמים לקליטת העליה, פיזור האוכלוסיה ויישוב המולדת.

האוניברסיטה העברית בירושלים
המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל
בחינת הפטור בעברית לתלמידים מן המנין מחו"ל
בחינת הפטור תתקיים ביום שני, ה' בחשון תשל"ה (21.10.74), בגבעת רם, בנין מיזר, אולמות א/ב, בשעה 16.00.
חייבים בבחינת הפטור:
1. כל התלמידים הפטורים מן האולפן.
2. תלמידי רמות ד'9 עד ד'12; ר' — של אולפן הקיץ.
מרמה ד'9 ומעלה — בחינת הפטור היא במקום בחינה סופית.
3. תלמידים שסומנו לרמות הנ"ל ולא למדו באולפן.
כל התלמידים הנ"ל צריכים להרשם לבחינה במשרד המכינה לעברית (בבנין מיזר, החדר ליד האולמות, בימים א'—ה' בין השעות 9.00—12.00, טל. 30211/690), ולהביא אתם לחרשמה אישור ממשרד אולפן הקיץ (בבנין שפרינצק, חדר 201, בין השעות 8.00—13.00, טל. 30211/570), שהם חייבים בבחינת הפטור.
4. תלמידים שיש בידם מכתב קבלה לאוניברסיטה וחייבים בבחינת הפטור ירשמו במישרין במשרד המכינה לעברית. עליהם להביא אתם להרשמה מכתב קבלה.

מכרז למכירת טרקטורים ופלטפורמות להובלת פרי

מספר רישוי	סוג הציוד	שנת ייצור	המקום שהציוד נמצא		
501־806	טרקטור רומני	1968	תחנת הטרקטורים		יבנה
501־807	טרקטור רומני	1968	"	"	אשקלון
59־317	פלטפורמה ל־16 מיכלים	1963	"	"	תל־מונד
59־318	"	1963	"	"	"
59־320	"	1963	"	"	"
59־322	"	1963	"	"	"

אפשר לראות את הציוד הנ"ל, ולהגיש הצעות במקום שהציוד נמצא בו — עד לתאריך 30.10.74.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או הצעה כל שהיא.
יכין חקל בע"מ
מחלקת המכונות
תל־אביב

הופיעו זוג אלבומים המשקפים את שנת תשל"ד:
1. אלבום מלחמת יום ה...
2. אלבום הפרדת הכו...
לאחר מלחמת ששת הימים יצאו לאור אלבומ... וטביחה עצמית על השכם. הפעם יצא אלבום תשל"ד שהינו שונה מקודמיו.
אלבום המשקף את רוח התקופה
— אלבום המראה את המציאות כהויתה והטוב, על הכאב והשמחה שבה.

באלבום מפואר בן שני כ... גדולים תמצ... המאורעות החשובים של השנה שחלפה בהיסטוריה של מדינת ישראל כשנת מפנה מוסכמות, והתפכחות מאשליות. בין דפ... המודפס על נייר משובח וכריכת קטיפה. תמונות המשקפות את כל תקופת מלחמת הפרדת כוחות, שיחות הק"מ ה־101, ועי... הממשלה החדשה, השבויים שחזרו, הרצ... שמונה ומעלות, ביקור ניכסון, שלמי הו... סוריה. פרס לתמונות מצויים באלבום כ... הקרבות בזמן המלחמה ועוד...
בהכנת האלבום שכיתוביו מופיעים ב־4 שפו... אנגלית, צרפתית ורוסית, השתתפו מ... צלמים, וסוכנויות עיתונות וטלוויזיה ש... ההתרחשויות משני צידי החזית.
הפצה ראשית:
סוכנות פרץ, הרא"ה 81 רמת־גן, ת.ד. 8...
לכבוד
סוכנות פרץ להפצה,
הרא"ה 81 רמת־גן, ת.ד. 2678 טל. 783393
נא לשלוח לי את הסדרה של שני האלבומים:
☐ בהמחאה סך של —.115 ל"י (כולל אריזה ומשלוח)
☐ בתשלומים סך של —.129 ל"י (כולל אריזה ו... התשלום ראשון —.19 ל"י ו־11 תשלומים ... 10 ל"י כל אחד.
עם קבלת התשלום הראשון ישלחו האלבומים ...
משפחה .... שם ....
הרחוב .... כתובת ....
עיר .... גיל ....
חתימה ....
ההתימה במקום המסומן משמשת הסכמה לתנאים...

קדמוניות
רבעון לעתיקות ארץ־ישראל וארצו...
העורך: יגאל ידין; עורך־משנה: ...
חברי המערכת:
ד' אוסישקין, א' איתן, מ' ברושי, י' ...
מרכז המערכת: יוסף אבירם
יצאה לאור חוברת 5...
כרך ז, חוברות 1—2 (1974)

תוכן החוברת
דבר העורך — יגאל ידין
ההרבות הנאטופית בארץ־ישראל — עפר בר...
ידיהו בימי בית שני — יורם צפריר
ארמנות־החורף של מלכי החשמונאים ביריחו — אהוד נצר
תגליות בארץ
הדולמנים בגולן — קלר אפשטיין
קובעת־אבן מאיזור אל־עריש ועליה כתובת — יוסף נוה ואפרים שטרן
הגבול בין ארץ־ישראל למצרים בכתובת לסה"נ — דן בר"ג
שתי כתובות חדשות של הלגיון העשירי של קיסריה — יעקב עולמי ויוסף רינגל
הרודיון והמאוזוליאום של אוגוסטוס — אר...
המאוזוליאום בגוש־חלב — פאני ויטו וגרש...
תגליות בארצות המקרא
קדמוניות אדשה — יהודה ברציון סגל
ספרים
מ' כוכבי (עורך) ואחרים: יהודה, שומר־ון סקר ארכיאולוגי בשנת תשכ"ח — יורם
אבישר: ספר טבריה — ישראל ל' לוין; ה... גרות־חרס מעוטרים — גדעון פרסטר; נתק... — מגן ברושי
ידיעות
דברים לזכר פרופ' מ. אבי־יונה ביום השל... ב' מזר, ד' בר"ג, י' צפריר
6 לוחות צבעוניים

מחיר החוברת הכפולה —.15 ל"י • דמי־ה 1974 —.25 ל"י • דמי־חבר בחברה לחקירת ... וע"תיקותיה כולל "קדמוניות" —.38
ההפצה הראשית: א. רביד, ת.ד. 37009 ...
חוברות בודדות ניתן להשיג בחנויות ה... דמי־חתימה ודמי־חבר — במשרד החברה ירושלים.
מחיר כל החוברות שהופיעו עד כה (1—4 1973) —.120 ל"י • חוברות 1—24 של (1968—1973) נכרכו בשלושה כרכים, הכ... עטיפה צבעונית ותוכן עניינים ומחיר — לחברי החברה 25% הנחה.

ויצ"ו
מודיעה על פתיחת קורסי מקצועיים בוקר ואחר־הצהו...
1) גזירה ותפירה
2) פדיקור ומניקו...
בדבר פרטים לפנות למרכז האשה, המלך ... תל־אביב, בין 8.00—14.00, טל. 6721...
מרכז התיקון מקבל כל מיני ... וחידושים של ביגוד, בביצוע מעו...

שבץ „מעריב" מס' 927

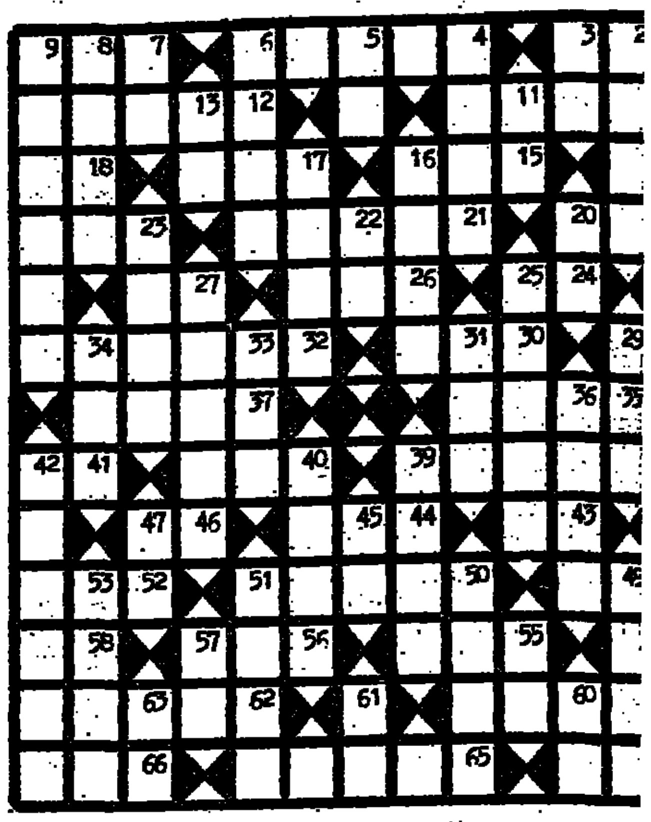

: 1) מין עץ, ... הגמל, 7) מין ... 10) המלך לבית ... 12) מין עץ, ... 15) בירה ב־ ... 17) מתנת ה־ ... 18) מספיק, 19) ... 21) עיר ביפן, ... 24) בית ה־ ... 26) שאינו בן־ ... 27) מין חרק, 28) ... 30) תכשיט, ... עוף, 35) מין אנרגיה, 37) בוחן, 38) אמנות ההבעה ללא מ־לים, 40) הפרש או מו־חק בין שני דברים, 41) תנור בדירה, 43) כלי חפירה, 44) מדינת בגו־כניה המערבית, 46) כלי מאור, 48) די, 50) הק־צאת אבנים לבניין, 52) תכשיט קדמון של נשים, מעין אצעדה, 54) מלה זרה, 55) מכלאה לצאן, 56) אבן־גיר גבישית, 58) לעצמי, 59) מין יתוש, 62) צמח קוצני, 64) מענית, 65) אגם ב־איטליה, 66) שמש.

מאונך: 1) בזה אחר זה, 2) קונוס, 3) אדמת בנגב, 4) ממרכיבי ה־אוויר, 5) יופי, 6) גי־דול מספרי, 7) פנים, 8) איזולטור, 9) בירה ב־אפריקה, 11) מצבת זכ־רון, 13) מידת שטח ל־קרקע, 16) זמני, 17) כלי ירייה, 20) אך, 22) זקן, 23) כלי־תעופה, 25) עוף גדול הנזכר הרבה בתל־מוד, 27) שבתאי, 29) מכה, 31) חומר בוער, 33) די, 34) תפוס כולו, 36) ידידו של הלל הזקן, 38) כלי להחזקת הכדו־רים של כלי־נשק, 39) החבאה, 40) ציפור־שיר, 42) חומר משובח להתקי־נת כלי־שולחן עדינים, 45) עם, 47) ידיד, 49) שפה מסביב לערוגה, 50) קבוצה בת 92 איים באו־קינוס השקט, 51) ללא הבריגה, 53) משוט, 55) שניים, 57) כנוי, 60) חו־תן, 61) פת־בסר, 63) כפור.

פתרונות לחידונים הקודמים

★

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", ת"ד 20044 תל־אביב. צרפו את ה־מספים דלקיל ורשמו על גבי המעטפות „השבץ מספר 927", או „בואו חשבון (917)", או „יוצר ויצירתו". שלושים ספרים יוג־רלו בין הפותרים.

אברהם פלמן

...ואו חשבון [971]

ה א ו מ ה
ו ה פ ר ס
ו ל ד מ ר ל
ט ב ט מ ר
מ ל מ ב ה ב
ב ו ו ז ר ם
ה א ו מ ה
ו ו מ ט ר מ ל ה פ ם

...אימרה: [illegible] 25ח 90 9251
...יש 64 46 426,574 [illegible]
...נצלת 94

...לת כפל זו ... הספרות באו־ ... מצא את ערכה ... את ורשום את ... המתאימות ב־מקום הספרות בשורה למטה. אחר כך צרף את האותיות והרי לפ־ניך אימרה של רוסו.

...יוצר ויצירתו

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

להכניס במאו־ ... מלים בנות ... הברות בכל שורה ... בכל מלבן). ה־ ... הסופית של המ־ ... ראשונה (במלבן ... תהיה ההברה ... נה של המלה ... (במלבן הש־ ... כגון: מכתב ... בלין. אם תמלא ... את כל המלבנים, ... שורת האותיות ... נה, מלמעלה ל־ ... לשם של מלחין ... ם, ושורת האות־ ... אחרונות, מלמעלה ... תצטרף לשם של ... מיצירותיו.

...לים: 1) ממלכת ... העולה; מקום ... של ממשלה ... ה והורות, 2) ... רוב, 3) גלב; ... פנים, 4) נהר בארץ; נהר באפריקה, 5) נושא דואר דיפלו־מטי; שלב, 6) פלצור; אהרון, 7) עיר ברומ־ניה; מבנה להחמצת המספוא, 8) ארגון צ־עירים ציוניים; אכוראי, 9) תגרן; בושת.

הנסיכות ליכטנשטיין ובירתה ואדוז על בולים

פינת הבולאי

נסיכות ליכטנשטיין היא מדינה זעירה באירופה ה־מרכזית, בהרי האלפים, בין שווייץ ואוסטריה. גודלה 160 קמ"ר והיא בעלת 20 אלף תושבים. בירתה ואד־וז, בת 4000 תושבים נמצאת אצלנו לאחרו־נה בחדשות, כמרכז עסקים לחברות שונות, שיש להן מעורבות ישראלית. בנסי־כות אין קהילה יהודית, אך לב היתה נסיכה ממוצא יהודי ונתחיל את כתבתנו בה.

אלזה ליכטנשטיין (מהבית, אלזה פון גוטמן) נולדה ב־1875 בבודפסט, בתם של מש־פחת העשירים יהודיים ידועי שם בווינה מראשי הקהילה שם, נישאה ב־1908 לנסיך פרנסואה ה־1 מליכטנשטיין,

Reconstruction du château de Vaduz par les comtes de Montfort.

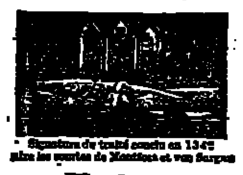

Signature du traité conclu en 1342 entre les comtes de Montfort et von Sargans

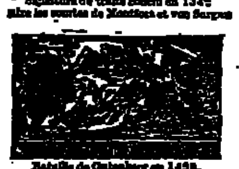

Bataille de Guiensberg en 1499.

Hommage au Prince

ההיסטוריה של ליכטנשטיין מהמאה ה־12 עד המאה ה־17

ושלטה בנסיכות עד מותה ב־1938. עם בואם של הנאצים יצאה אלזה לשווייץ ושם נפ־טרה ב־1947. דיוקנה מופיע על 5 בולי הנסיכות שראו אור בין השנים 1929־1935 בערך של 20, 30, 70 ראפן ו־2 פרנק (2). על שני בולים מופיעה אלזה עם הנסיך פרנסואה.

שמה הנוכחי של הנסיכות לבש לראשונה זהות מדינית,

המלחין הליכטנשטייני הנודע י. רהיינברגר.

עם הקמת הרוזנויות של וא־דוז ושלנברג, זמן־מה אחרי מות קארולוס הגדול ב־814. בשטח שלטו, בזו אחר זו, משפחות אצולה שונות כגון רוזני מונפור, פון בראנדיס, האן זולץ ופון הוהאנמס. מהפור בזה את מכבר

האחרון מופיע על בול שהונפק ב־22 באפריל 1942 בערך של ... ר.

החזוה פון מונפור הצטיי־הורים שמתם ב־1342 מופיע על בול שראה אור בתאריך ... בערך של 50 ר.

במלחמת שלושים השנה פלשו לאיזור כוחות שוודיים ואחר־כך צבאו של ואלנ־שטיין.

הקרב בגוטנברג ב־1499 מופיע על הבול השלישי ב־ערך של פרנק אחד.

ההיסטוריה של ליכטנשטיין החדשה מתחילה כשהנסיך,

אחוזה בואדוז

יוהאן אדם פון ליכטנשטיין, רכש ב־1699 את אחוזת שלנ־ברג. ואחר־כך את ואדוז (1712) וצירף אותן לאחוזות ענק של בית ליכטנשטיין ש־באוסטריה ובארצות השכנות האחרות.

אחוזת ליכטנשטיין בווינה מופיעה על בול שהונפק ב־15 בנובמבר 1949 בערך של 20 ר. במלאות 250 שנה לרא־שית הרכישות שנעשו למען הנסיכות.

דיוקנו של הנסיך יוהאן אדם פון ליכטנשטיין מופיע על בול שהונפק ב־18 ב־דצמבר 1941 בערך של 20 ר.

נסיכות ליכטנשטיין בתור שכזו נוסדה ב־23 בינואר 1719 על פי צו של „הקיסר הרומי הקדוש" קארל השישי, שהכריז עליה בעל אחוזה פי־אודלית במרותו הישירה של הכתר, ונתן אישור לשלטונו של הנסיך אנטון פלוריאן, יורשו של יוהאן אדם, בתור אי „פירסט פון אנגר צו ליכטנשטיין".

ההתרה של אנטון פלוריאן מופיעה על בול שהונפק ב־1942 בערך של 2 פרנק.

פראנסואה 1, הנסיכה אלזה וסמל של ליכטנשטיין.

מאז נמצא השלטון לסירו־גין בידי אחד מענפי המשפ־חה, הענף הבכיר שמוצאו מ־הנסיך פראנץ יוזף (שמלט בסוף המאה ה־18) והענף ה־זוטר, שמוצאו מאחיו של פראנץ יוזף, הנסיך קארל בורומאאוס (מת ב־1789). אחרון הצאצאים של הענף הזוטר מת ב־1908.

בולים רבים מציגים את דיוקנם של כל שליטי ה־

מצבות זכרון באיטליה ובצרפת

הנסיכה אלזה והנסיך פראנסואה ה־1

נסיכות, הבול האחרון שראה אור ב־5 בספטמבר ש.ז. ב־ערך של 10 פרנק מציג את הנסיך פראנץ יוזף השני ו־הנסיכה גינה פון ליכטנ־שטיין. כן הופיעה צמדת זכ־רון עם 4 בולים אלה בצי־רוף חתימת ידיהם של הזוג.

הארמון הממשלתי בוואדוז מופיע על בול שהונפק ב־1935 בערך של 40 ר.

האחוזה בוואדוז, המהווה נוף המסמלת את בירת ליכטנ־שטיין, מופיעה על בול ש־הונפק ב־1952 בערך 5 פ.

מבני ליכטנשטיין המפורס־מים היה מנגן העוגב והמל־

הנסיך והנסיכה של ליכטנשטיין

חין יוזף רהיינברגר (1839־1901), שרכש לו מוניטין מ־חוץ לתחומי ארצו. דיוקנו מופיע על בול שהוקדש ל־100 שנה להולדתו ב־1939, בערך של 50 ר.

אנדרטה ללוחמים נגד הנאצים

2 בולים שהונפקו עתה ב־

הנסיך הראשון של ליכטנשטיין־ האנס אדם

מזרח גרמניה הוקדש לנו־שא „מצבות זכרון בינלאו־מיות" מציגים את האנדרטה שהוקמה ליד רומא, במקום שהנאצים הוציאו להורג את מתנגדי המשטר, וזוהי מראה זקן ונער כפותים, והאנדרטה שהוקמה בשאטובריאן שבצר־פת לזכר לוחמי המחתרת ה־צרפתית ומראה קבוצת לו־חמים. ערך הבולים הוא 35 סנט כל אחד.

קטלוג חדש לבולי ישראל

קטלוג בולי ישראלי לשנה

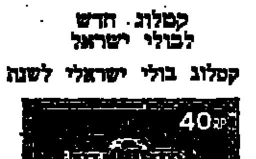

ארמון הממשלה בוואדוז

1975, בעריכת צבי פכטר, הופיע זה עתה, במהדורה שנ־יה בהוצאת „תהביב". הקט־לוג מציין את עליית המחי־רים התלולה שחלה בבולי ישראל בחודש האחרון. לדוג־מא: סידרת הדואר העברי עם שובלים מחירה 23.000 ל"י. סידרת דמי דואר רא־שון, שערכה היה בשנת 1948 88 פרוטות, מחירה בקטלוג עם שובלים 9.00 ל"י (השק־עה של 10 לירות בסידרה זו שווה כיום מליון לירות). גליון „הקץ לרעב", המונך, שהופיע בשנת 1963 ומחירו 8.80 ל"י — בקטלוג 1700 ל"י, ובול מכון וייצמן שהופיע בשנת 1969 במחיר 1.15 ל"י מחירו בקטלוג — 20 ל"י.

הנסיכה אלזה ליכטנשטיין

תחרות לציור בול

על הנושא „חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע"

השירות הבולאי, בשיתוף עם אגודת הגרפיקאים ביש־

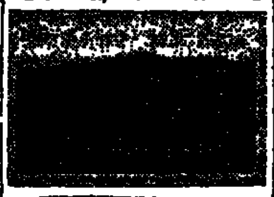

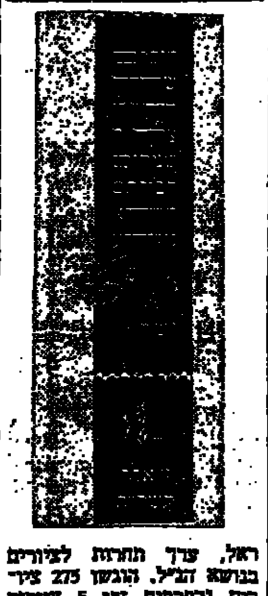

ראל, ערך תחרות לציורים בנושא הנ"ל. הוגשו 275 ציו־רים ובפרסים זכו 5 ציורים המבטאים את ההשתתפות ב־

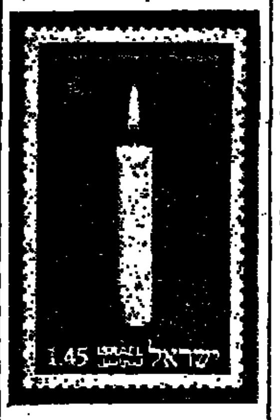

צער ובכאב בצורות הבאות: נר זכרון, פרחים על רקע מסגרת ריקה ועל סדין קרוע, שחור על רקע של הרים ו־

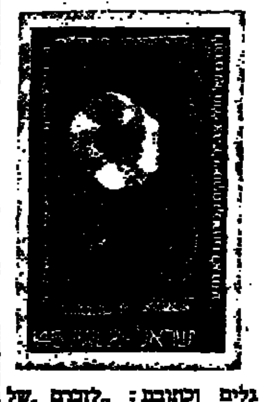

גלים וכתובת: „לזכרם של חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע". הבול יהיה בערך

של 1.45 ל"י והשירות הבו־לאי יקיים תערוכה כיתוח מכל הציורים שהוגשו לתחו־רות.

אליעזר בן

ישראל קיבלה עוד רב־אמן

שח מט

השבוע הגיע לארץ רב־אמן ליאוניד שמקוביץ. הוא יעשיר את ישראל משתי בחינות: תוספת של רב־אמן שני להרכבה האולימ־פי וגם תוספת כוח להדר־כה.

שמקוביץ, שהוא כיום בן 51, התמודד גם בזירת ברה"מ ו־גם בחו"ל. הוא בעל הצלחות ניכרות ובין הטובות ביותר — מקום חמישי־שישי באליפות ברה"מ 1965. הוא יצא אז יחד עם רב־אמן הולמוב וב־הפרש נקודה אחת אחרי של חצי נקודה בלבד אחרי שטיין. בכך הקדים את רבי האמנים אברבך, ואסיוקוב וקרוגיוס. בין השאר סיים אז בתיקו עם שטיין, הולמוב וברונשטיין. הוא גם תיאורטיקן נודע,

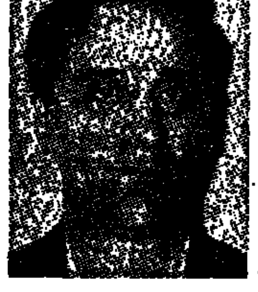

רב־אמן ליאוניד שמקוביץ

היודע למסור את תורתו ל־תלמידיו וזו מעלה גדולה מאוד.

אולם כאן מתעוררת השא־לה: מה יעשה בו האיגוד הארצי? שכן, כרגע מעיקה על האיגוד בעיה ששמה ליבר־זון. רב־אמן זה מקבל מהאי־גוד משכורת חדשית של מאות ל"י ואין רואים פירות, והאיל ואין הוא עוסק בהדרכה. הנ־הלת האיגוד חוששת לעורר את הנושא, משום שמדובר בעולה חדש. אך הסכום משו־לם מכספי הציבור, שנועדו לקידום פעולות התחרויות.

התיקו אינו משעמם

ניתן לומר בלא היסוס ש־כל הקרבות בין קורצ'נוי ל־קרפוב הם מעניינים. אפילו אלה המסתיימים בתיקו מהי־רים על פשרה חסרת מוצא אחר, ולא על רוח פשרנות. שני היריבים נלחמים בחריפות איש ברעהו ורק „כשנגמר הסוס" הם מסכימים לתיקו. קורצ'נוי לוחץ בלא הרף, אך מתקשה להבקיע את חומת ה־מגן המצויינת של קרפוב.

בתיקו נסתיימו גם הקר־בות ה־11 ו־12 ובכך הגיע ה־זוקרב למחציתו.

הרי הקרב השמיני ביניהם.

קרפוב — קורצ'נוי

1. ה4 ה6 (בעל היוזמה הוא קורצ'נוי, המחליף כפעם בפעם את מבחר הפתיחות שהוא מ־כין לזוקרב זה), 2. ד4 ד5, 3. פ־ד2 ג5, 4. ה:ד5 ה:ד5, 5. פ־ג3 פ־ג6, 6. ר־ב5 ר־ד6, 7. ד:ג5 ר:ג5 (בכך השיג לבן את שלו: רגלי מבודד ל־שחור. אך בתמורה יש לשחור מסלול פתוח של ר־ג8, ד קורצ'נוי אוהב משחק פתוח), 8. 0־0 פ־ה7, 9. פ־ב3 ר־ד6, 10. ג3 ר־ג7, 11. פ־ב4 0־0, 12. מ־א4 (מאיים לזכות ברגלי בשל מעמדו של ר־ג7) [illegible]

[illegible] ... 29. מ"ג6, 30. צ"ד1 (מאיים צ־ד7) ... 32. צ"ד3 מה"ה6, 33. מה"ד1 ... 45. פ־ג5 מ"ד6, 46. פ־ב5+ מ־ד5, 47. ג5 והוסכם תיקו מקץ כמה מסעים. [illegible]

אלופי עולם בשחמט

אבשלום יושע זיכה אותנו בספר חדש: „אלופי עולם ב־שחמט" (הוצאת אחיאסף). זהו אוסף משחקיהם ותולדות חיי־הם של 11 אלופי העולם עד כה — למן שטייניץ ועד בובי פישר.

הקרבות נבחרו בקפידה רבה והם מקנים כל שהמשחק העקב אחריהם. אך מה ושם טעון הכתוב ביופי. עטיפת הספר, למשל, מבשרת שהוא יצא „ליובל המאה של אליפות העולם בשחמט". ולאמיתו של דבר כבר עברו יותר מ־100 שנים מאז כבש שטייניץ את הכתר (1866). לסקר לא גבר על שטייניץ „בגלל הבולי גילים" (עמ' 10) אלא בשל עמקות משחקו. אליוכין, בגיל 22, כבר לא היה „נער הגוהל בצחוק" (עמ' 68).

אגב, שמו היה אליוכין ולא אלייכין (באותה צורה נכתב ומבוטא ברוסית השם סמיון). בוטביניק היה אלוף עולם יותר מאשר עד שנת 1957 (עמ' 107), שהרי רק ב־1963 נוצח בידי פטרוסיאן.

פישר „הגיע לשיאו" (עמ' 217) בתחרות הבינאזורית ש־נערכה ב־1962. והרי רק תריסר שנים לאחר מכן הוכתר כאלוף העולם וזהו למעשה שיא ה־קאריירה שלו. אגב, יושע אינו מוכיר פרט חשוב בזוקרב ל־אליפות העולם: פישר הגיע למעשה במצב של 2:0 המצב אינו מצויין בספר. ראוי היה לנפות את הביטויים „זוגצוא־נג" (עמ' 182, בעברית כפאי) ו„פאצרים" (עמ' 217, בעברית קוטלי קנים).

הקרבות שהובאו הם יפים ומעניינים וכאן לא נוכל להציע תוליף, שהרי הבחירה הטעם הם דבר אישי. אולם קרבות מפורסמים נשארו בחוץ. ה־רשימה ארוכה ומגוונת, אך באמת אי אפשר לדחוס הכל לספר אחד. אלא שכאשר מובא לנו תבשיל טעים, כפי שהבין לנו יושע בספרו, רק גובר התיאבון ליותר ויותר.

אין ספק שהקוראים ייהנו מהספר.

● מרצי: בצמרת של טו־רניר הקייבסקי משכבע — 11 מ־15, ללא הפסד. אחריו: סאאפין האסטיג, 9, סמיסלוב, וזולמוב וצ'שקובסקי 8.5.

● קולומביה: ברית"מ ו־רומניה ניצחו באולימפיאדת הנשים. בקרב ביניהן גברה ברית"מ וכבשה את התואר. ספרד ולישראל כבשו מקום 11—12 וספרד מקדימה אותנו בשל עדיפות בנקודות.

● עוז הכברג, בן 12 מ־ראליץ, ניצח באליפות בתי־הים הישראליים, בצברו 7.5 מ־9, ללא הפסד.

● „שחמטאי": הופיעה חוב־רת אוקטובר ובה חומר מגוון מהארץ ומהעולם, קרבות, סי־מים, בעיות וכו'.

שאול הון

מפעל משפחתי
בלעדי בעל מוניטין
המעסיק 20 עובדים
(הזמנות לתקופה ארוכה)
מעוניין
בשותפות
או מכירה
★
מתאים במיוחד לקיבוץ או מושב שיתופי
בפרטים ת.ד. 37526, תל־אביב.

לידיעת לקוחותינו
הננו להביע את התנצלותנו בפני כל לקוחותינו, שנפגעו מאספקה בלתי סדירה של מוצרינו.
אי־היכולת באספקה, העונה על דרישותיכם — נבעה ממחסור בכח אדם ומקשיים אוביקטיביים.
אנו נערכים לקראת השנה הבאה ומתכננים הרחבה והגדלת הייצור ומקווים לשרתכם ביעילות לשביעות רצונכם המלאה.
הנהלת
ויטמן

...היטי סקאנדיה ירושלים
...לום שמתגשם!

...מציעים לך רהוט מודולרי
...איכות ובעיצוב סקנדינביים
...מחירים נמוכים ללא תחרות
...אספקה ישירה —
...היצרן לצרכן.
...שלומציון המלכה 14
...ל. 226278
...ירושלים
...יחידה ליחידה — ביתך נבנה!

صكنا من الاصل

דע את יהדותך

ילד במוזיאון

על היש והחסר בספורי התנ"ך (מבוא - לספר בראשית)

קיימת טעות „קטנה", טעות בהערכה או ב־גישה, ביחסנו אל ספר הספרים שלנו, התנ"ך. גישה מטעית שנשרשה בתודעתנו מאז היינו פעוטים. הקריאו באזנינו את הסיפורים על האישים ההיס־טוריים וקורותיהם בעבר הרחוק, ואנו האזנו להם בסקרנות. גדלנו, התבגרנו, קראנו את הסיפורים שנית, במקור, התפעלנו לעתים מן הסגנון המיוחד, המקראי, אך הגישה נשארה ההיא. המשכנו להתייחס אל התנ"ך, ללא יכולת לקלוט את משמעותו העמו־קה של המחזה, המוצג לעינינו ע"י גדול המחברים של כל הדורות — בורא העולם.

זו היא אותה גישה פרימיטיבית של האיש המבקר בלובר, ואומד את ערכם של הציורים, לפי מחירי הבד, הצבע ושעות העבודה. ללא חינוך אמנותי ותרבותי מתאים, אין הוא יכול להבין את ערכן של היצירות. אין הוא קולט את כל פרטי הפרטים, המהווים בבואה להש־ראה, לכשרון ולעושר החוויתי, שמאחורי כתמי הצבע.

אין זו אשמתנו. הורגלנו לראות בספר התנ"ך וב־פרט בספר בראשית, יצירה מעין ספרותית. קובץ ספורי היסטוריה, אשר יחסנו אליהם נקבע, בהתאם לטעם ה־אישי של המאזין. איננו טורחים לדוח לעצמנו, מה טיבן של המראות העוברות בו. מדוע הציג „המחבר" את דמויותיו כפי שהציג? מדוע פסח על קטעים של־מים הנראים לנו כחסרים ברקע? מדוע שלף והציג בחבורה מכל ספורי ההיסטוריה (הידועים ושאינם ידו־עים) דווקא דמויות מסויימות? ובעיקר, מה רצה „המחבר" לרמוז לנו, בבחירת העובדות ובדרך הצגתן הסלקטיבית? בקיצור, למה הוא חותר?

*

הבה נבחן את מבנהו של ספר בראשית. נמצא בו דברים תמוהים ביותר. הספר כולו, עוסק בקורות של כאלפיים וחמש מאות שנה. מעת בריאת העולם ועד מות יעקב אבינו. שתי הפרשיות הראשונות המסתיימות עם לידת אברהם, מכילות היסטוריה של כאלפיים שנה. ואילו רוב הספר עוסק בחמש מאות שנה האחרונות. עלינו לשאול את עצמנו היכן הפרופורציה? לתקופת הבראשית שבה עברו על האדם מאורעות ומהפכות אין ספור. שבה הומצאו מרבית התגליות המהפכניות, שמהם אנו נהנים עד היום. שבה חיו ומתו, חלמו, תהו והגו מליוני בני אדם. לתקופה מוערת זו מקדישה התורה שתי פרשיות (בראשית ונח) ואילו לתקופה קצרה יחסית מוקדש רובו של הספר?

זאת ועוד, בשתי פרשיות אלה בא לעתים תיאור מפורט של מספר עובדות מצומצם. המחבר מגלה ידיעה מדוקדקת בשמות ובתאריכים, מה היה הדו־שיח המילולי בין האדם ובורא לאחר החטא, באיזה חומר השתמש נח לציפוי התיבה, וכהנה רבות. ובכל זאת הוא אינו מוסיף לספר לנו, פרטים אחרים וחשובים, שבוודאי ידע על אותה תקופה. פרטים שכולנו סקרניים לגביהם: איך למשל, נמצא הברזל ופותחה המחרשה?

או למשל, עם ספור ששת ימי בראשית מתאר הספר כיצד נברא העולם, ובדיוק באיזה יום נוצר כל פריט. כמעט בתחילה נאמר „והארץ היתה תוהו ובוהו, וחושך על פני תהום ורוח א־להים מרחפת על פני המים, ויאמר א־להים יהי אור ויהי אור". מדוע פסח המספר על ספור בריאת המים, מתי וכיצד נבראו מים אלו שעליהם רחפה רוחו של אלוקים?

האם אין בתמיהות אלה ועוד רבות כדי ללמד, שה־ספר לא נכתב כדי להשביע את סקרנותנו בהיסטוריה של העולם. אלא בסלקטיביות ובמגמתיות של יוצר, על מנת להצביע על העובדות שנראו בעיני המחבר כחשו־בות. על מנת ליצור ציור ולא תמונה. על מנת שהקורא יצטרך להתמודד עם מראה עיניו, ולנסות להבין את כוונת הצייר, ומה הן המגמות שהביאוהו ביצירתו — ציורו המרשים.

בשאלות אלה ראו חכמנו למעשה תשובה מרכזית לחידת מבנהו של התנ"ך. עד אשר העלו את הקביעה כי „יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים". קביעה זו באה להשיב על השאלה: מדוע מצוות שהן גופי תורה ועיקרי היהדות, באים בתורה לעתים רק ברמז, ואילו ספורים מסביב לקורות חיי אבות האומה מתוארים בפרוטרוט. ואפילו לעתים בכפילות (כמו ספור קורותיו של אליעזר עבד אברהם, המתואר שנית מפיו, בביתו של בתואל).

*

כאמור לא נכתבה התורה כדי לספק מידע היסטורי, אלא במגמה ברורה לצייר את דמותו של האדם הישר ההולך בדרך הנבונה. דמות שתשמש דגם מעצב לאנו־שות. דגם שעל פיו תקבע את הרצוי לה ואת אורח החיים הנכון. הן על דרך החיוב כדמותם של אבות האומה, והן מתוך עיון בדרך השלילה שמציגים דמויות אחרות ביצירה.

תרי"ג המצוות, אלו הן התווים (הבד, הצבע והע־מל) שמהם מורכב „האדם הרצוי". לתיאור „התווים" אלה מקדישה התורה לעתים משפט בודד, לעתים אות אחת הנראית מיותרת. אולם, מלים, פסוקים ופרשיות ארוכות מקדישה היא, לתיאור וציור אישים שונים, שהצליחו להרכיב מן התווים תמונה מרשימה. תמונה שכל עיון והעמקה בתוכנה, יכולים ללמד יותר מכל הסבר אחר, שלא בא בדרך ההמחשה.

*

במחיר של כרטיס כניסה יכול אמנם כל אורח לבקר במוזיאון. אך מי שעובר הדרכה מתאימה, מי שרוכש את הידע האמנותי כמיטבם של אנשי המקצוע המעולים, עושה דרכו באותן המסדרונות, כאשר עולם עשיר, חוויתי ומרגש מתגלה לעיניו עם כל צעד פנימה.

אפס בחופשה?

הם נפגשים בכל דור, זה אלפי שנים. בכל זמן בכל מקום על פני תבל כולה. פעמים רבות בפומבי לעיני קהל אך גם בפגישות מצומצמות ב־שיחות בארבע עיניים. יש והדיבורים מוקלטים ולעתים הכל מתנהל על מי מנוחות.

אך תמיד, בכל הפגישות הנצחיות הללו חוזרת אותה שאלה מפי ה־מאמין:

„סלח לי, ידידי הכופר, האם ההגיון, הבריא והפשוט, לא מחייב לומר שאין דבר בעולם העושה את עצמו? או אולי כבר ראית יצירה עצמית? האם החזקת פעם בידך ספר היסטוריה, למשל, משופע בתאריכים, הערכות ותיאורים לרוב, וב־הקדמה כתוב, שהוא נכתב על ידי קסת דיו שנשפכה במקרה על חבילת ניירות? ומה תחשוב על שכנך למונית, שינסה לשכנע אותך שהמכונית בה אתם נוסעים, נוצרה על ידי פגישה מקרית של ברזל, זכוכית ובד, והם התאחדו מעצמם למונית, נוסעת מרופדת לנוחיותך?"

„חכה חכה, אל תמהר לענות, ועל חתול הקופץ על פסנתר והשמיע סימפוניה רבה של בטהובן, שמעת פעם? האנציקלופדיה העברית שבביתך, האם נוצרה על ידי התפוצצות בית דפוס?"

„הלא תודה, שאלו אבסורדים?"

„רק היקום עצמו נוצר במקרה? סתם כך, במהלך תאונת דרכים קוסמית בבליבשי החלל? וזאת על אף התכנון המזהיר המתגלה בכל פרט ופרט? גו, באמת."

„לאט לאט, אל תתלהב כל כך" — משיב הכופר בהזדמנויות הללו כולן — „יתכן שההגיון הפשוט מורה כדבריך. אבל מולו עומד המדע, הוא הוכיח זה מכבר שהעולם נוצר במקרה. ובמדע גם אתה לא תכפור".

„ודאי שלא".

„ובכן כשהביא הפיסיקאי האסטרונום לפלס (1749—1827) את ספרו על התהוות העולם לקיסר נפוליאון, התפעל הלה מן התיאוריה שהוצגה בו, מעיבודה לפרטי פרטים בכשרון מתמטי מפליא. עם זאת, העיר הקיסר שלא היה בור במדעים אלו: „שכחת גורם מרכזי אחד — את הבורא". על כך ענה לפלס: „אני לא זקוק להשערה זו".

אכן, למרות שתיאורית לפלס הופרכה זה מכבר וקיימות עתה תיאוריות חדשות יותר המעוגנות היטב בכל גילויי המדע המוד־רנים — הרי תשובת לפלס, ממשיכה ל־הוות את הבסיס לתפיסת העולם המדעית". מוסיף המאמין ואומר:

„טוב שהזכרת סיפור זה. האם אתה יודע גם את המשכו? הקיסר סיפר את תוכן השיחה למתמטיקאי הנודע לגרנז', ידידו הטוב של לפלס, והוא העיר: „ההשערה הזאת, שלפלס אינו זקוק לה כביכול, היא השערה הטובה והגדולה, היא מסבירה הרבה עובדות ודברים חשובים".

„הערה זו, ידידי היקר, מוציאה את הרוח ממפרשי התיאוריות המדעיות שלך".

„אבל מדוע — מתלהב הפעם הכופר — מה זה שייך? וכי משום שלגרנז' היה איש מדע נודע, חייבים לקבל דעתו הפ־רטית גם במקרה שהמדע מוכיח ההיפך?"

„כמובן שלא" — מסכים המאמין — „אבל האפשרות שהוא יכול היה להשביע איתן פוגע באמיתות המדעית שלך".

„לאן אתה חותר? אני לא מבין מה כוונתך? בכל הדורות היו חילוקי דעות בין מדענים.

„הקשב היטב" — מתאזר המאמין ב־סבלנות — „בוא נקח כדוגמא את מנגנון השעון. היכולים להיות חילוקי דעות כיצד הוא פועל? תיאוריות התלויות בטעמו האישי בגישה והבנה של המתווכחים? הסכים אתי שלא. פותחים את המכסה ובודקים את פעולת המנגנון, את המציאות. היא מתקבלת על דעת כולם. נכון? זהו גבולו של המדע המדויק. העובדה. ועליה אין איש יכול לחלוק.

אך בשאלה, אם השעון נוצר לבד או הורכב על ידי מומחה, יכול כל אחד להביע דעה והשערה, לפי טעמו האישי. המפעיל את הגיונו וודאי שיגיע למסקנה כי השעון הוא פרי התכנון, אך גם זו תהיה מסקנה הגיונית, לא מדעית".

„תבין, שלא יכולה להיות כל מחלוקת, כל ההנגדות כלפי המסקנות העובדתיות של מדעי הטבע כולם. אולם, ברור הוא שהסברות וההסברים על תכונת העולם ופשר הופעתו יהיו רבים. איש איש כפי אמו־נותיו ונטיית לבו, אך ללא סמכות מדעית. לעומת לפלס ויורשיו, המציגים תמונות מרשימות כתהוות העולם בעצמו, יכול לגרנז' להשביע את הערתו, הזקוקה דווקא לבורא העולם. המדריכן, נשיא האקדמיה למדעים בניו־יורק מוהה בספרו „האדם אינו לבדו" שתיאוריות אלו הן עלבון למתמטיקה. העולם כל קיי עוד מוהיק לבד אומר „לפי תורת החשבון לה' הארץ ומלואה". ואלו דוגמאות בלבד.

„אם כן, לדעתך המאמין, התיאוריות המדעיות הנכונות אינן מדע אלא אמונה?"

„זהו בדיוק. השערה המתקבלת כאמת, ללא הוכחה מדעית, הופכת לאמונה!"

„זו מסקנה נועזת בקצת, אינך חושב כך? היא נוגדת כל מה שלימדו אותנו בשיעורי הטבע".

„נכון ובכך טעו בכללי ההגיון ובדרי־שת האמת. השקפתם של אנשי המדע הוצגו בפני התלמידים לא כהשערה אלא כאמת מדעית. זהו בעצם הרמית, אם כי וודאי שלא כולם עשו אותו במתכוון. שום מדען דגול ככל שיהיה, אינו יכול להפוך ב־אל־זימות כלשהי את הרהורי לבו, שיהיו מקסימים, והגיונם הפנימי מושלם לאמת מדעית".

„הנזק המיידי שנגרם לכם היה גדול. מדע הוצג בפניכם כמתנגד במהותו לא־מונה באלוקים. שעה שבסך הכל באה הא־מונה בעימות לא עם המדע אלא עם אמ־ונה — האמונה בכפירה".

„אולם אם כן, כוחן שווה — קובע הכופר — אין לאמונה באלוקים תוקף מאשר לכפירה, גם לה אין הוכחות מדעיות".

„ודאי שאין הוכחות, ואם ירצה ה' לא יהיו. לא המדע ולא האמונה ראויים להשפלה כזאת. וכי כיצד יכולה להיות הוכחה מוחשית, טבעית, לבורא שהוא מעל הטבע, מעבר לו, אשר יצר אותו ואת את חוקיו הנפלאים? מלבד זאת, היתה הוכחה, היו מוכרחים להאמין. מה היה נשאר מן הבחירה החפשית, הב־נאמן לאישיותו של האדם, המעניקה טעם להחלטתו הרצונית להאמין?"

„אבל בכל זאת, מה מחייב אם כן להאמין?"

„בוא נתחום כעת את תחומי כל אחת נראה מה כל אחת מציעה לאדם".

„האמונה בבורא, היא האמונה ב־אדירה כמקור יחיד להוויה כולה, מציאות העולם והאדם. יסודותיה: תחושה עמוקה בלב האדם, ב) ההגיון מורה, שחייבת להיות סיבה ראשונה היש העצום. ג) התבוננות מעמיקה חיבה בקסמי העולם ובפלאיו. בהבנה

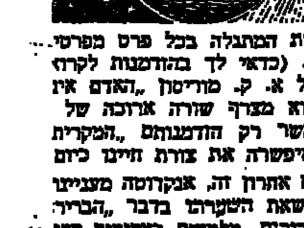

אין כמיות המתגלה בכל פרט מפרטי בכללותו. (כדאי לך בהזדמנות לקרוא ספרו של א. ק. מוריסון „האדם אינו בודד". הוא מצרף שורה ארוכה של יסוד, אשר רק הזדמנותם „המקרית" זמנית איפשרה את צורת חיינו כיום.

„בפרט אחרון זה, אנקדוטה מעניינת דרווין, שאת השקפתו בדבר „הברירה הטבעית ביקום, מלמדים באדיקות דתית מדע של אמת שאין עליה עוררים. רים רבים קמו עליו, מבין המעולים ביאולוגים וכשאר ענפי המדע, אשר כימו כדברי אחד מהם, שכל בעל צלול יודע היום שהדרוויניזם מת). דרווין עצמו, מודה (בספרו מוצא המינים פרק ששי) למרות שיטתו, שזה „אבסורד מדרגה ראשונה", להאמין שהעין על מנגנון הראיה המיוחד שלה נוצרה עצמה. שכיוונון המוקד למרחקים כדי להכניס כמויות שונות של אור, תולדה של המקרה העיוור".

האמונה ביוצר, כאשר היא ניצתת של אדם מעוררת נהרה פנימית. ה עילאית של שיוך, המעניקה טעם חד חיים ומרוממת אותם. געגועים ע באים על סיפוק. וההתבטלות הברוכ פני האלוקים, המוחלט, מגדילה ב פרדוקסלי את ה„אני" העצמי, התש ב הבחוק של הרגת עליונה. האדם בוחן במושגים עמוקים יותר, נעלים יותר. תוך הפנימי הבלתי מצורער, קונה ש בלבו, ומעניק הנאה מחודשת מן ה ואיזה יצר פעולה אדיר שוטף את כל לו, לפעול, להגשים, ליצור, למען עצמי, תיקון החברה והעולם כולו".

„הכפירה, לעומת זאת, מוצגת ל בקריותו של העולם. שהנו מיכאני ב תנצר בלעדי של חומר בלתי ידוע ע בעבר. היא לא מותירה הרבה לדמיון קשר למעמדו של האדם. לדעתה, גם שיותו הרצנית וביטויי רוחו המוס אסורים בכבלי הטבע, קשורים בשל הסיבות, וממילא הם מיכאניים, כטבע מ. הוא בסך הכל, אוסף מקרי של ק אלקטרונים המהוים את גופו ורוחו, אחרי הפרדם עם המוות, לא נשאר ולא כלום. האדם הוא, איפוא, אפס מן המופיע לזמן קצר עלי אדמות בהופש אפסותו המוחלטת, שממנה הוא בא ה הוא שב — כמשפטו השנון של וורפל".

„על אף שהאדם מרגיש בעמקי נ כי לא יתכן שכך הם פני הדברים, ימ להחזיק באמונה זו. הנהה זו אומר או וויסמן, פרופסור לזואולוגיה — דרווינ מושבע ושונא דת מאין כמוהו — לכ הסתירות המרובות שבה, למרות שלע לא נוכל לקבוע אמיתותה על ידי הס לוה ונסיון מעבדתי היא הדרך היחידה מאפשרת לנו לדחות את האמונה באלו בורא עולם לרצונו למען תכלית מסוי על כל המשתמע והמתחייב מכגנות לגבי אדם ודרכו".

„וכאן — קבור הכלב, ידידי היקר".

„אולם, דע לך בתום פגישה נוספת מן המחזור הבלתי פוסק, עוד נתראה, נדון ונלמד את מקורותיה האחרים של אמונה, זו היהודית, המעוגנת בתורה. אין אמת כאמיתה".

הערה: לצערנו אין במסגרת זו א רווח להרחיב ולהעמיק בנושא. חומר נ ימצא הקורא בספרים הבאים:

א) תורת האבולוציה בעולם החי והדומם לאור המדע המדויק והחדיש, מאת י.ר. עציון.

ב) המדע והדת, הפסיכולוגיה של הכפירה והפסיכולוגיה של האמונה, מאת הנ"ל.

ג) מדעי הטבע ובריאת העולם, מאת ד אולמן.

ד) חינוך ומדע לאור היהדות, מאת הנ"

ה) בריאת העולם, מאת ד"ר א. ברס.

ו) אבולוציה ויהדות, מאת א. קורמן.

חמס במסגרת החוק

א. מ. ליליאן

אמירה „אין כל חדש" מקובלת ונפוצה כתשו־בה לשאלה הבנאלית: מה נשמע? את"ב מת־חילים לזרום קטעי האינפורמ־ציה והחדשות. רכילות פוליטית או חברתית. אישית או ציבורית. ספורים מסמרי שיער על פלוני, משהו ממסך הטלוויזיה והעתון וכהנה. אך, קודם לכל „אין כל חדש".

מדפדפים בעתון. קולטים חדשות, ובכל זאת נדמה, כי בעצם שמענו על כך בעבר. היו דברים מעולם. אפילו ה־תגליות הסנסציוניות על השחיתות ה־כלכלית, הנראית במציאות ישראלית טיפוסית: תערובת של שלומיאליות, חוסר כשרון, ערמומיות וזדון — גם הם מוכ־רים לנו מאיזשהו מקום.

חיפושי דרך ואמצאות פנטסטיות לעקוף את החוק, לגזול ולהתעשר מבלי שיהיה צורך לתת את הדין על כך. רווחים קלים ללא מאמץ. לעשוק, לחמוס, להונות — באלגנטיות. באמצעות התפתלות לול־יינית בין נקיקי הסעיפים הרבים, ו־קינוניו הטבעיים של ספר החוקים.

אחת הדוגמאות ההיסטוריות. שהיתה יכולה לחסוך מאמץ אינטלקטואלי מכמוח של אנשים רבים, היא התקופה המכונה: דור המבול.

*

ומה שאין רעה בעולם שלא מצאה לה ביטוי באותה תקופה. חכמינו הפ־ליגו בתאוריהם אודות השחיתות הנוראה שאחזה באנושות. רמה מוסר שסיכומה מובע בפסוק קצר: וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום... כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ... (בראשית ו'). בראשיתו של אותו פרק בתנ"ך, אנו שומעים פרטים המורים, על התהום ה־מוסרי שאליו נדרדרה האנושות: ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה, ובנות יולדו להם. ויראו בני הא־להים את בנות האדם כי טובות הנה, ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו. (אין עניננו במקום הזה לפרש את המלה מכל המר־פיצה כאן, עיין במפרשים).

פסוק זה מתפרש במדרש רבה ע"י רבי שמעון בר יוחאי, האומר כי בני הא־להים הם בני השרים והשופטים (המיוחסים). ומכאן גם המסקנה: תני רבי שמעון בר יוחאי: כל פירצה שאינה מן הגדולים אינה פירצה.

השחיתות המוסרית של הדור נובעת מהתנהגותם של הגדולים. המקורבים ל־שלטון, נושאי המשרות, אלו החושבים פטורים ממורא החוק. אלו המובילים את אורחיהם אל הקטסטרופה.

אולם, גם שחיתות זו עדיין אינה סוף פסוק. אוירה זו היונקת ממידה מכסימלית של אנוכיות, משטר האמון על „חטוף ואכול", על פריצת כל גדר וסדר צבורי, כל אלו לא גררו עדיין את קץ האנושות.

אבחנה דקה ומצגינת מצויה בדברי חכמינו בפסוק זה. התלמוד הירו־שלמי מתאר את החמס שהיו בני דור המבול חומסים, בדוגמא שכזו: כאשר היה בא רוכל לשוק, ובידו קופה מלאה קטניות למכירה. היו פושטים עליו אנ־שים רבים, וכל אחד נוטל מעט מסחור־תו. כמות מבוטלת, למטה מהמינימום שבית הדין והחוק נזקקים לדון בהם. (בבא מציעא פ"ד ה"ב).

בדרך זו לא יכול היה הרוכל לתבוע איש לדין, והיה יוצא נקי מנכסיו. ב־תיאור זה אנו שומעים על ממציאי סוג מיוחד של גזל. שוד וחמס במסגרת החו־קית, שאין אפשרות להתגונן בפניהם באמצעות המשפט. משום שגם לאותו דור מושחת היו ספרי חוק כרסתניים כיאה לכל חברה מכובדת, אלא שדרך הפרצות בחוק; הפכו את העולם ומשטרו לגאלת ומושחת.

(כמובן שאיש אינו יכול להתעשר מן המעט שחמס מקופתו של הרוכל. לשם כך קיימת דרך מיוחדת. מוקמת „חברה" שבעלי מניותיה יכולים ומצליחים להפוך את העושק לעושר.)

פרשת השבוע
נח
„כי מלאה הארץ חמס"

אוירה מוסרית זו, השחיתות ביחסי ה־מינים, המתירנות, מוכרחים היו ליצור פרצות דומות גם בשטח הכלכלי, ואלו מיהרו להתפתח. כך נהרסה רשות הפרט, ובוצעה השתלטות מבישה על רכוש זר.

„ויאמר א־להים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס". אמר רבי יוחנן: בוא וראה כמה גדול כחו של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהם גזר דינם, עד שפשטו ידיהם בגזל (סנהדרין ק"ח).

כל עוד יש נאמנות מסויימת לחוק, כל עוד נותרה מסגרת, לפחות של כבוד הדדי לרכוש הזולת ולגיעו — עדיין כל החטאים כולם, הם בבחינת עבירה, שיש לענוש את עושיה. אולם, כאשר החמס כבש את העולם, אין זאת עבירה — זהו, העונש עצמו. „קץ כל בשר בא לפני (בא מעצמו) כי מלאה הארץ חמס". כי החמס הוא גזר־דין המוות. שהעולם חותם עליו בידיו הוא. כי אין לעולם אפשרות של קיום טבעי באוירה וב־משטר של חמס. ועל כן שטפו מי המבול ומחו עולם מת, עולם הרוס.

*

הרס העולם באמצעות המבול היה בטוי להרס תחושת הצדק. אולם, בד בבד עם ההרס החל התפתחות הגרעין של אנושות טובה וצודקת יותר (יחסית).

נח, האיש אשר התורה מציינת אותו כ„איש צדיק", עמד לבדו מול העולם השוקע, והאומה לא נדבק בידו. לבדו נשאר איתן באמונתו, ונצר על פיסת הצדק הקטנה שנותרה בעולם.

הדרך שבחר הבורא כדי להצילו, מו־כיחה כי לא די בחוש צדק מפותח על יחיד, כדי להצילו מפורענות של דור. ובוודאי שעדיין אינה מכשירה אותו להיות גרעין לעולם החדש שיווצר אחר המבול. כי למידה הצדק דרושה גם מידת החסד. השאיפה הכנה לתרום לזולת, להטיב עם רע, לתת, להעניק מבלי לצפות לתמורה. זו הדרך היחידה שבה יכול העולם להתקיים (עולם חסד יבנה).

לכך נדרש נח להקים תיבה. לעסוק ב־מלאכת ההקמה, מאה ועשרים שנה. עמל מפרך למען האנושות, אפילו, החוטאה המושחתת.

בדברי חכמינו נאמר, שתפקיד זה הוטל על נח, כדי שבני הדור שיראוהו עוסק במלאכתו, יהרהרו שנית בדרכם וב־מעשיהם, אולי ישובו. ואמנם היה נח הולך ומייסר, ומודיעם שהמבול קרב. אך התשובה היתה לעג, חוסר אמונה, מרי.

גם לאחר שהחל המבול, לא יכול היה נח להסתתר בצל צדקתו ולשוט בביטחה על גלי המים. גם כאן נאלצו, הוא ומשפחתו, לעמול ללא סוף באחזקת ה־תיבה והברואים הנצורים בה, באספקת מזון לכל החיה והבהמה. לא משום ש־נבצר מיד ה' להצילם בדרך אחרת. אלא משום שלהצלתו נדרש מנח לתת בטוי לתחושת החסד. לגמול טוב לבעלי־ החיים שלעולם לא יודו לו על כך. אלטרואיזם טהור, חסד של אמת ללא תמורה. מפגן זה של טוב לב ועזרה הדדית, הוא אשר הכך בקורות העץ של התיבה, הלוחמת במים הגועשים. מעשים אשר רק הם הצמיחו עולם וחברה חד־שים.

*

הצדק המוכם והמושפל של בני דור המבול, נותר לדראון עולם. „הצדק החוקי", שאיש אינו יכול להתגונן כ־פגיעתו הפך לסמל ומושג בתורה.

המשנה (במסכת בבא מציעא פ"ד), וכן גם נפסקה ההלכה, קובעת כי מי שנתפס בחוסר הגינות מסחרית, שאין אפשרות לכופו באמצעות חוקי התורה. כגון: מי שמכר מטלטלים לחברו, והמ־כירו ביניהם על המכירה, והקונה שילם עבור הסחורה, אלא שלא ביצע את התהליך המקובל והפורמלי של מעשה הקנין. ואחר־כך התחרט המוכר (בגלל העובדה שבפועל טרם נעשה מעשה הקנין) אין אפשרות חוקית לאכוף על המוכר את ביצוע המכירה. כי מבחינה פורמלית הצדק עם המוכר. אבל בית הדין אומר באוזניו את המשפט הבא: מי שפרע מאנשי דור המבול וכו' הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו.

משפט זה אינו הולם סתם שקרן או גנב. משפט זה נועד לאותו ג'נטלמן הנאחז בקרנות החוק. לאיש זה נאמר: הצדק שלך זהה לאותו צדק ששרר ב־דור המבול. צדק חוקי, פורמלי, אולי אפילו אלגנטי, אבל צדק המוביל לחורבן אשיות העולם. ולכן מי שפרע עד יתום את חובם של אנשי דור המבול, יעשה זאת בוודאי גם בעתיד.

בס"ד
דע את יהדותך
גליון ל"ג
יו"ל מדי שבועיים ע"י
האגודה להסברת ערכי היהדות
העורך: שמואל חסידה
*
נא לשמור על קדושת הדף ולא להשתמש בו לצרכי אריזה וכו'

מעריב ספרות • אמנות • ביקורת

...שירים
...! עולם כזה
...עולם כבא

לזכר שאול בני

א.

...צוּת הַכֹּל הִנֵּה פְּלָדָה
...אֶל מִרְבַּץ הַלֵּב
...ים אֲשֶׁר הָלְמוּ עַל הַמַּלְבֵּן
...וֹת אֲשֶׁר הִתִּזוּ מִתּוֹךְ הַלֵּב
...וֹת פָּזְרוּ אֶל הַקְּלִפּוֹת
...שְׁאָר גַּם הַפְּלָדָה
...שְׁאָר חֲדָרָיו עֲשַׁן הַזִּכְרוֹנוֹת

...ית שׁוֹכְנִים עַד
...לֹא פְּלָדָה

ב.

...לֹא יִכְלֶה רַק אֵב
...ת בֵּית הָאֱלֹהִים
...וְית לַחַיִּים וְלַמֵּתִים
...זִים שֶׁל בֵּית הָאֱלֹהִים
...בְּבוֹאוֹ לֹא יִבְכֶּה
...הֲמוֹנִים מְקַבְּלֵי פָּנָיו
...עֵית שֶׁל הֶבֶל

...אִם יִתְפּוֹת הַכֹּל
...לְדָה וָלֵב

ג.

...מִי אַתָּה מִי אֲנַחְנוּ
...הַחַיִּים הַבּוֹכִים וְהַצּוֹחֲקִים
...ים פְּנֵי מְשִׁיחַ
...זִים שֶׁל בֵּית הָאֱלֹהִים
...ת הֶעָשָׁנִים מִמַּכְאוֹבִים שֶׁמִּתְאַבְּכִים

הַצּוֹחֲקִים עוֹבְרִים מִן הָעוֹלָם
הַנִּיצוֹצוֹת
...חַיִּים יִבְכּוּ לָעַד
...לֵב הוּא אוּד פְּלָדָה

ד.

...נִיצוֹצוֹת שֶׁבַּקְּלִפּוֹת
...קוֹלוֹת מֵאַשְׁפָּתוֹת
...ת צְרוּדוֹת
...ת מִשְׁתַּפְּלוֹת
...צוּת הַכֹּל הִנֵּה פְּלָדָה
...אֶל מִרְבַּץ הַלֵּב

...אוֹ סְנֶה
...מִי סְנֶה מִי
...יד לֹא מִתְאַכֶּלֶת
...מִי הִנֵּה מִן הַלְּשׁוֹנוֹת
...ת מִי מִן הַסְּנֶה אוֹ הַהַפְּתָּה
...צוֹחֲקִים אֶל הַהַפְּתָּה
...בֵּן לְבַת הַסְּנֶה

...בְּלֶכְתֵּנוּ אֶל עוֹלָם כָּזֶה
...עוֹלָם כַּבָּא
...ים הַצּוֹחֲקִים וְהַבּוֹכִים מִקֹּצֶר הַמִּלִּים
...ים סַרְדַּף שֶׁל הֶבֶל וְשֶׁל רוּחַ
...שֶׁל מִן הַזֶּה וּמִן הַבָּא
...הַזֶּה שְׂרִידֵי שְׂרִידֵי
...הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה
...בְּלֶכְתֵּנוּ אֶל עוֹלָם כָּזֶה
...עוֹלָם כַּבָּא
...בֵּית הָאֱלֹהִים
...אַבְנֵי גָזִית
...לֹא בְכִי
...אִים אֶל חֲבִיבִים
...ת הַכֹּל
...הוּא זֶה
...הוּא בָּא
...כֵּלִים
...הַלֵּב
...לָדָה

המישור לך והמרחב!

מאת **משה דור**

לחובת־הלבבות מוקדשות השרות הבאות.

ראשית החובה לפני כמחצית־היובל שנים. אבות ישורון יושב בבית־הקפה „שטרן" שברחוב דיזנגוף, צפונה משדרות הקרן הקיימת, אותו נהר המפלג את דיזנגוף לשני חלקים כשתי ממלכות.

יושב בודד, מכונס בתוך עצמו,

אבות ישורון — מימי הראשית

פניו זעופות מחמת התכנסות, ועל השולחן — כוס תה.

שלושה פרחי־שירה — נתן זך, אריה סיון ואנוכי הקטן — באנו אליו. למה באנו? כדי לתת לו כבוד וכדי להביע לו אהבה. עד לאותה שעה לא הכרנוהו, האיש.

כבוד על שיריו, אהבה על שיריו. מי ידע אז את אבות ישורון? קומץ. מי החשיב אז את אבות ישורון? קומץ. מי כעס על אבות ישורון ומוכן היה להטביעו בכוס של תה — לא, כי בכפית של תה? יותר מקומץ: אלה שלא חשו ולא הבינו, אבל נתפסו לחוץ ולפרשנות־החוץ.

הימים — ימי „פסח על כוכים".

ברור?

אבל אני — מכאן אני דובר ברשות עצמי — נושא את שיריו בלב כמו משכית. חוברת דקה, שאותיותיה גדולות ומרובעות ומאירות עיניים. „על חכמות דרכים". בהוצאת מחברות לספרות. 1942. רוצה להתנאות במשכית, שנתגלגלה לידי איכשהו ומתישהוא, ואני עודני נער, ומראה אותה לחברים הטובים, העושים יד אחת וחלום אחד. והנה, גם הם בין האוהבים. נינשים איפוא בשלושה. יותר נעים ופחות מירא.

מאז — ידידות קשה, צורבת, עם הרבה אתנחתות. ומעבר לידידות — ההישתאות על המחיל־אל־חיל. מר סיף שנים, מוסיף כוח. מוסיף כ:ח, מוסיף יופי. מוסיף יופי, מוסיף עומק.

עכשיו — לא חוכמה. המעריצים — מלוא־חופניים. ממש אסכולה. אבל אז — בבדידות, בניכור, בעזיבות, לחשל את כל־השיר, את הסירוף האישי, שאין ואי־אפשר לטעות בו, את הקסם ואת העדנה ואת היסורים ואת הגבורה. על־אף הכל. דווקא.

אני — את המשכית לא זנחתי. אותה נוצר אני מאחורי שבע דלתות ושבעים מנעולים.

„הגמלים כילו מכבר חלב דבשת / עתה תקום תלך ערבות המגד / תפרוש הערבה כפרוש הבדווי בגד — / המישור לך והמרחב!"

קורא — ומתלקלק.

אח, המר והמתוק — ייכנס בו הרוח!

כמובן, הרבה־הרבה יש לי, בארצות ישורון שלי, בעמקים ובהרים, בגיאאיות ובגבעות, בנקיקים ועל נדות האגמים, שאינני יכול בלעדיהם. אבל אהבה ראשונה, יא עזיזי!

אור רך, מפוייס, יפהפה.

הרבה־הרבה יש לי שאינני יכול בלעדיהם. והרבה־הרבה יש לי שיכול מפני שניתזים כשבבים ממקצועתו של אמן גדול, ופעמים דורסני בחמת עיוועיו שבלשון ובדימוי ובמעשה־המרכבה, ובעקת־נפשו, ובצוק העתים.

וכבר בן שבעים.

העם היהודי רובץ על כתפיו. בני ערב אוחזים ברגליו. אימה חשיכה ואור שבעת הימים מתרוצצים זו בתוך זה וזה בתוך זו. הוא אומר שירה.

וכבר בן שבעים.

ואומר שירה.

המישור לך והמרחב!

דיוקנו של הצייר ראובן — צייר נחום גוטמן

לשם מה היתה נבואה בישראל?

מאת **זלמן שזר**

בהורותי לי הפעם ספר צנוע בין ספרי הנבואה, אחד מספרי תרי־עשר, ספר המכיל רק ארבעה פרקים, הפרקים הללו עיינו את העולם הרבה. היה כפרש אחד שאמר, שמספר הספרים הפירושים שנכתבו על הספר הקטן הזה, ספר יונה, עולה על מספר הבתרים שבתוך הספר עצמו. אדבר על ארבעה הפרקים הללו, על החידוש הגדול שהם הכניסו בתרבותנו ובתוך התודעה היהודית העולמית בכלל.

לכאורה אין הדבר מובן, איך יכירנו מקומו של ספר יונה בין ספרי הנבואה, שהרי הוא אחד הספרים שאין בו ולא כלום מדברי הנבואה. אין בו חזון ואין בו דבר ה' ואין מסופר בו שום דבר על הנבואה, לא לבני ישראל ולא לאומות העולם. אין שם דברי נבואה, מלבד פסוק אחד בן חמש מלים: „עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת". אלה כל דברי הנבואה שבספר והשאר דברי־סיפור ופרקי־החיים, אך דברי נבואה אין. יותר מזה: אין בספר... שום דבר על יהודים, לא על ירושלים ולא על ארץ ישראל ולא על גאולת ישראל. אין בו שום דבר בכל הדברים הגדולים שאנחנו רגילים למצוא בתוך ספרי הנבואה.

אני שואל: מה מקומו בתוך כתבי־הקודש? הרי מקומו היה צריך להיות בכתובים, באשר בו מסופר על חיי נביא. אבל, הכללתו בספרי הנביאים, בתרי־עשר — אינה מוסברת. מה פירוש תרי־עשר? זוהי אנתולוגיה של קטעי דברי־נבואה שנשתמרו מנביאים, שדיברו אולי הרבה יותר משנשאר מהם, ואולי דיברו רק מה שנשאר — אבל אם נשווה את יונה לעובדיה, צפניה וזכריה, הרי זה נוסח אחר גמרי הדיבור אחר לגמרי, ואף הנושא שלהם הוא לגמרי אחר.

אף־על־פי כן, דומני כי ייחודו של ספר יונה ותפקידו בקרב ספרי הנבואה איננו מקרי, אלא שהוא יסודי. הייתי אומר, שהוא כולו כמבוא לדברי הנבואה, הוא כמענה לנו את חידת הנביא — מה תפקידו של נביא בישראל, לשם מה היתה נחוצה הנבואה בישראל ומה תפקידה בהתפתחות הדברים בעולם.

נאמר בעמוס ב', י"א: „ואנכי העליתי אתכם מארץ מצרים ואולך אתכם במדבר ארבעים שנה לרשת את ארץ האמורי. ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזירים". זהו הדבר הגדול שהנחיל ה' לעם ישראל, שהוציאנו ממצרים ויתן לנו נביאים.

> החברה לחקר המקרא בישראל מוסרת לפרסום דברי הנשיא ז. שזר בכנוס הארצי לתנ"ך על תפקידו של הנביא בישראל לשעתו ולדורות.
>
> ז. שזר ז"ל כהן כנשיא החברה היהודית העולמית לתנ"ך. החברה משתדלת לאסוף את הגיגיו המעמיקים של ז. שזר שנאמרו בפגישות כנוסי החוגים לתנ"ך. בביתו של ז. שזר התקיים חוג קבוע לתנ"ך במשך 11 שנים.

השאלה העומדת לפנינו היא: מה תפקידו של הנביא ויעודו? איפה נאמר קצו יעודו של הנביא בישראל? השאלה הזאת קשורה בשאלה אחרת, שהיא ממלאה את כל חלל עולמו של התנ"ך. אנו לומדים את ספר ירמיהו, והוא מלא וגדוש פרובלימות: יש נביאי אמת ויש נביאי שקר, ועלינו לדעת להבחין ביניהם. מהו ההבדל בין נביאי אמת לנביאי שקר? ספר ירמיהו כולו גדוש בדיונים ובהשתוממות כזו: כדי שיידע האדם מי הוא נביא אמת ומי הוא נביא שקר, מה תפקידו של הנביא ומה מוטל על אדם כדי שיהיה נביא בישראל.

אולי נוכל למצוא את המפתח לכך בספר הקטן הזה ששמו יונה.

בתורה עצמה, (דברים י"ח) יש לנו הבחנה מה זה נביא אמת ומה זה נביא שקר. בפסוקים כא־כב נאמר: „וכי תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה'? אשר ידבר הנביא בשם ה' ולא יהיה הדבר ולא יבא הוא הדבר אשר לא דברו ה', בזדון דברו הנביא. לא תגור ממנו". זהו הכלל שקבע לנו ספר דברים. אבל זהו כלל שלאחר מעשה. בשעת מעשה אי־אפשר לדעת, האם יקום הדבר או לא יקום. אם לתרגם זאת לשפה פרוזאית הייתי אומר, עדיין אין זה המבחן לכל שאומר דברי נבואה, זהו מבחן למגיד עתידות: הוא אומר מה שעתיד להיות, ואנחנו מעוניינים לדעת האם באמת הוא יודע כי זה יבוא ומהיכן הוא יודע כי זה יבוא, ואין אנחנו יכולים לדעת האם לשמוע בקולו. הרי זה רק ענין של מגיד עתידות. הוא אומר משהו למרחק הזמן, שאין בן תמותה רגיל יודע, אבל הוא ניחון באיזה חוש אחר, ברוח אחרת, ברוח הקודש שאינה מצויה אצל כל אדם, והוא יודע מה יהיה. הדבר מבוטא יפה ובפשטות בספר שמואל א', ט': „לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש אלהים לכו ונלכה עד הרואה כי לנביא היום יקרא לפנים הרואה". עוד לפני היות נביאים בישראל היו בישראל „רואים", חוזי חלומות, רואים שראו באספקלריה מה עתיד להיווצר בעולם, או מה נעשה במקום רחוק, ראיה רחוקה שבן אדם רגיל, בשר ודם, אין עינו מגעת לשם. אם למשל אבדו האתונות לקיש אבי שאול וצריך לדעת היכן נמצאות האתונות באותה שעה, יבוא אל הרואה וזה יראה.

אבל התנ"ך רצה להבדיל בין רואים לבין נביאים: הוא לא רצה לערבב את התחומים, הוא רצה שיהיה הבדל גדול בין רואים לבין נביאים. הרואים הם חוזים, מגידי־עתידות, וכמותם היו שייכים למקדש, לכל מקדש, לאו דווקא אצלנו. בכל מקדש היו אנשים שאמורים היו לדעת ולראות את שאדם רגיל בעיני בשר אינו יכול לדעת ולראות. לאלה קראו „רואים" ושמואל היה „רואה", הוא מבטא את התקופה ההיא לפני היות נביאי כתב בישראל. עכשיו אנחנו קוראים לנביאים עמוס, ישעיהו הדומיהם נביאי הכתב, כדי להבדילם מן הרואים, מגידי עתידות, מנבאים ומתנבאים, שהיו מצויים במקדשים.

יש בספר שמואל סיפור מזעזע באכזריותו, כמעט שהייתי אומר שהוא עומד בסתירה למושגי הנבואה של גדולי הנביאים. שמואל אומר לשאול: „עתה לך והכיתה את עמלק והחרמתם את כל אשר לו ולא תחמל עליו והמתה מאיש עד אשה מעולל ועד יונק משור ועד שה מגמל ועד חמור" (ט"ו, ג). ושאול שמע בקול שמואל, הלך ולחם והחריב, אבל חמל על אגג ועל מיטב הצאן ולא הרגם. אז אומר לו שמואל: „כי מאסתה את דבר ה' וימאסך ה' מהיות מלך על ישראל" (שם, כו). ושאול, המלך הראשון בישראל, שרק עכשיו היה „משכמו ומעלה", האהוב על העם, כיוון שלא ציית בפרט זה, מאס אותו ה' מהיות מלך על ישראל, המלך מתחנן בפני שמואל: „חטאתי עתה כבדני נא נגד זקני עמי ונגד ישראל" (שם, ל) הוא מבקש סליחה ומתחנן בפני שמואל. ה„רואה" ההוא שמואל הזקן, עונה לו בפשטות, אבל בתשובתו כל האכזריות שיש בדברי הרואה: נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם" (שם, כט). האל אמר. וכך יהיה! אין הוא, הרואה, ואין המלך יכול לשנות את ה„אורקל" שנפל. נחתך הדין ואין עצה כנגדו, והמלך מוכרח לפנות את מקומו „לרעך הטוב ממך" (שם כ"ח) ושמואל אינו יכול לעזור לו בשום דבר.

המושג של האורקל, הגורל שנפל, הוא כולו טרום נבואי, לפני היות הנבואה שבכתב. ולא יתואר כלל שיעלה על דעתם של ישעיהו וירמיהו לדבר ככה.

נעיין בדבריו של עוד אדם טרום־נבואי, מהימים שעוד לפני שמואל — בלעם, הוא אומר במפורש: „לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם. ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה"? (במדבר כ"ג, יט). נחתך הדין ואין לעשות דבר, אין כל יכולת לאדם לשנות את הגורל. זה מזכיר משהו הידוע לנו מן העולם היווני: הגורל שנפל, ואין אדם יכול להתגבר עליו. האדם משועבד לו והוא עבד לגזור הדין הזה, ואין להמלט ממנו.

נביאי־הכתב חושבים אחרת: הם חושבים שהדבר תלוי לא בפסק הדין, כי אם במעשי בני־אדם: „אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו. ואם תמאנו ומריתם, חרב תאכלו כי פי ה' דבר". (ישעיהו א', יט־כ). בידכם נתון הגורל, ובכם תלויה ההכרעה לטובה או לרעה.

ספר קטן זה, ספר יונה, הוא סאטירה גדולה שכתב איש הנבואה על „הרואה" יונה. זוהי סאטירה שכתב אדם שחי כבר בתקופת־המעבר בין הרואה לבין הנביא. הספר נכתב כדי להראות כי לנבואה יש יעוד בעולם, והיעוד הוא — לשנות את הגורל. אילולא פחדתי מפני פרדוכס ולא חששתי שיצטטו אותי לא נכון, הייתי אומר: אם תפקידו של הרואה היה כמו שכתוב בספר דברים: אם יקום הדבר שאמר הנביא הרי הוא נביא, ואם לא יקום יש לרגום אותו — הרי התפקיד של הנביא האמיתי הוא שדבריו לא יקומו. הנביא נשלח על מנת להעיר, לעורר ולהוכיח, להגיד לעם „סכנה נגד פניכם ובכם תלוי הדבר לקרוע את רוע הגזירה ולבטלה, ומשום כך גאל אתכם ממצרים, ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזירים," כי זה נחוץ כדי לשמור על יכולתו של העם לחיות כראוי להינצל מן הסכנות. זהו הרעיון שמביע הושע (י"ב, י"ד): „ובנביא העלה ה' את ישראל ממצרים ובנביא נשמר". לא זו בלבד שעל־ידי נביא נגאל העם ממצרים, העם גם נשמר מפני הסכנות, משום שהיה לו נביא שהזהיר אותו מפניהן. אפשר לומר, אפוא, כי עם הנבואה בוטל המושג „אלהים לא יתנחם" ונוצר מושג חדש (יונה ג', י): „וינחם אלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה".

(סוף בשבוע הבא)

גלויות מפאריס [7]

מאת **אמנון שמוש**

ציירי האור בצל המחקר

פאריס, שאיכסנה את התערוכה הראשונה של האימפרסיוניסטים, בדיוק לפני מאה שנה, פתחה עתה תערוכה חגיגית בארמון הגדול, לציון המאורע.

מעט. אכזבה. כמה תמיהות והרבה הנאה גרמה לי התערוכה. הנאה — וכי אפשר שלא ליהנות מן הילדות החיכניות ומן הנשים הבשרניות של רינואר, משדרות פאריס הזרועות כתמי אנשים וכתמי אור של מונה, או מן הנופים ומן הרקדניות של דיגא? האכזבה נבעה מן הציפיה הגדולה ומן הכמות הקטנה שהוצגה לפנינו, פחות מחמישים ציורים. הרוצה לראות את האימפרסיוניסטים בכל הדרם, אמרו כנראה לעצמם המתכננים, יטריח נא את עצמו וילך כעשר דקות עד לשני המוזיאונים שבפינות גני הטיולרי — האחד מוקדש כולו ליצירה האימפרסיוניסטית ובשני תערוכת סיזאן והנימפיאות של מונא. לא מצאו לנכון להעביר הנה את כל האוצרות המרהיבים הללו, אף שהארמון יכול היה להכילם בפינה מפינותיו, ואף שלכך בעצם ציפה הקהל. לעניות דעתי עשו בכך שגיאה גדולה; ולא היחידה.

אתה עומד תמיה: על־פי איזה קנה־מידה נבחרו דווקא חמישים ציורים אלה? וכיצד קרה, שבניהם אין אף ון־גוך לרפואה ואף גוגן לחנאה? והרי מכינים תערוכה זו כבר כמה חודשים, אף טרחו והביאו אליה ציורים מן המטרופוליטן בניו־יורק, ומן המוזיאון ע"ש פושקין במוסקווה, ומן המוזיאון הלאומי בשטוקהולם, מבוסטון ומיניאפוליס וקרסטיסי, מבירמינגהם וסאו פאולו, ומאוספים פרטיים נדירים. מסתבר, שהעדיפו לתת מעט ומשובח. אולם אפשר היה להגדיל את הכמות פי חמישה ומעלה, בלי לרדת מן הרמה כהוא זה. למעשה ייצוג ראוי לשמו יש כאן רק לארבעה: מונא, רינואר, מאנה ודיגא.

לפחות מבחינה כמותית עיקרה של תערוכה זו בתצוגות ההיסטוריות והמדעיות המצפות למבקר בקומה השניה. בסרטים המצויינים המוקרנים ברציפות לפני הקהל אין שום הפתעה. מקוריות והפתעה שמורות לטו באולמות הסמוכים. באחד — צילומי רנטגן של כמה ציורים מובחרים, לצד צילום רגיל בשחור־לבן; אטיודים ורישומים. זוהי תרומתה של המעבדה למחקר שליד המוזיאונים של צרפת. ניתוחים מדעיים של דרך עבודתם ושלבי יצירתם של הציורים השונים. מסקנות ה„מחקר" כתובות במלים גדולות, תרתי־משמע, לצד צילומי הרנטגן. מחקר זה מתיימר לספק מידע מדוייק על הציירים כבעלי מקצוע, על החומרים שבהם השתמשו, על הריתמוס של המכחול שבידיהם ועל... הביטוי הפלסטי של פעימות ליבם של האמנים בשעת היצירה. היתה לי הרגשה מוזרה. כאילו אשה יפהפיה מציעה לך לראות אלבום תמונות שלה, שבו תראה הכ"ל, והיא פותחת לפניך אלבום־צילומי־רנטגן. חדירת המדע לתחום הציור רק מתחילה באולם זה ובמחקר זה. באולם הבא — תצלומים מיקרוסקופיים ססגוניים של שכבות הצבע השונות אצל כמה מגדולי הציירים. והנה מסתבר שדיגא ומאנה שמו שכבות שונות של צבע זו על גבי זו ולעומתם מונא וסיזאן עירבבו את הצבעים ומרחו את התערובת על הבד. ועוד תגליות ממין זה. המדענות השליש האחרון של המאה העשרים בלטות בריקניותה המנופחת דווקא כאן, על רקע האמנות הגדולה, החיה והנושמת, של השליש האחרון של המאה הקודמת.

לקהל הרחב כל זה אינו אומר הרבה, לא־כן לחוקר, שיש לו כאן מה לראות ומה ללמוד. ההשוואה בין הציור המוגמר ובין מה שמתחת לפני השטח חושפת ומגלה את ההבדלים בין שלבי העשייה והיצירה השונים לבין הציור המוגמר. שהיה הדבר היחיד הגלוי לעינינו עד כה. והנה מתברר, למשל, שבציור המפורסם של מאנה „בסירה" העביר הצייר את המשוט מידו הימנית של השייט אל ידו השמאלית, וזרועו השניה של האיש הוסטה הצידה.

החלק ההיסטורי מאה ומעניין. צילומים של מרבית התמונות שהוצגו בשעתן אצל נאדאר, באותה שנת 1874, שנת הולדת האימפרסיוניזם. שמות נדירים ותמונות מפורסמות ולצידם שמות שכוחים ותמונות מפתיעות. אילו רק יכלו לקבץ את מרבית הציורים המקוריים שהוצגו „אצל נאדאר", במקום לתת לנו תצלומיהם בשחור־לבן, זו יכלה להיות חוויה ששנת־המאה ראויה לה.

המאקרופוטוגראפיה נמצאת לדעתי על הגבול בין היפה והממודע. יפים מאוד צילומי הענק של פרטים כגון זוג שפתיים של דיגא („פורטרט של צעירה"), או פניה של אחת מעשרות הנשים ב„מולין דה לה גאלט" של רינואר, או ההגדלה של פני „אולימפיה" של מאנה. יש בצילומים הללו יופי נדיר. היופי החבוי בציור המקורי מקבל יותר עוצמה ומימד נוסף; משהו הדומה למה שעשה הקולנוע לתיאטרון הקלאסי העתיק. פחות משכנעים הצילומים המוגדלים של קמט־עור או של כתם־אור (על מצחה של נערה, רינואר) וכיו"ב.

הם ידעו לצייר את האור, את האוויר ואת האווירה. האימפרסיוניסטים הללו, נופים כפריים, שדרות העיר ההומיות, דמויות של יחידים ושל משפחות ושל חבורות, פרחים ופירות ושאר דוממים, סירות ומים וקתדראלות ובקתות — ועל הכל שפוך אור שמש ואור פנימי של יוצרים בעלי נפש רגישה.

אחד הזרמים הגדולים בציור מוצג בארמון הגדול בתערוכה קטנה.

פאריס, 21.9.1974

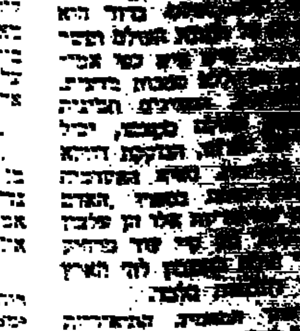

هكذا من الاهل

صكنا من الاصل

דאר אויר
מספרות העולם

מאת סינדבאד

✱ סופר יהודי־אמריקאי בכשלונו — סופרת יהודית־אמריקאית בהצלחתה ✱ היסטוריה גדולה של מלכים — היסטוריה קטנה של נשיא ✱ סופרים על פוליטיקה — ופוליטיקה של סופרים ✱ משוררת מאבדת חייה — מחזאי וסופר מאבדים חירותם.

שלוש־עשרה שנים המתין ציבור־הקוראים לרומאן החדש — והשני בסך־הכל — של ג'וזף הלר, מחברו של „מילכוד 22" המפורסם. והנה הופיע הספר — והאכזבה רבה.

כך, בכל אופן, התרשם מלווין מדוקס, מבקר השבועון האמריקני „טיים". הבעייה של הלר — טען מדוקס — היא המוניטין המופלגים שיצאו לו בעקבות „מילכוד 22": כיצד יכול סופר להתמודד בהצלחה עם מוניטין כאלה? „משהו קרה", הרומאן החדש, מהווה, לאמיתו של דבר, את החלק השני של „מילכוד 22". על המפציץ הסורי־אמריקני שלו ב„מילכוד 22" כתב הלר: „זו היתה מלחמה נתעבת ומחורבנת ויוסאריאן יכול להיות בלעדיה — לחיות לנצח, אוליי". על גיבור „משהו קרה", מנהל־החברה בוב סלוקום, שהוא „וואספ" — לבן, אנגלו־סאכסי, פרוטסטאנט — למהדרין, יכול היה הלר לכתוב: „זה היה שלום נתעב ומחורבן, וסלוקום גוסס היה בעטיו — גוסס בתנוחה איטית."

הלר אמנם לא כתב כך, אך זהו פרצופו של סלוקום. וזה פרצוף חייו של סלוקום, גבר נאה בשנות הארבעים שלו, רודף קטן בחייו הפרטיים, שהווייתו בנוייה על מין, וליפות אפורות ועניבות של יוצאי גדוד מ־פויים. החברה שבה הוא עובד רואה את סלוקום בעין יפה, אבל סלוקום עצמו, ש־כל יחס אנושי קרוב מחניק אותו, „משהו קרה לי אי־שם, משהו שגזל ממני את הב־טחון ואומץ־הלב", סלוקום שוקע והולך במעמקי השעמום והחרדה. הוא מחטט בלי־קץ בחוויות־ילדותו המיניות, אבל אינו מוצא בהן את המפתח למצבו הנפשי. לרגעים חולפים, קצרים, חש סלוקום אהבה לאחד מ־ילדיו, בנו בן התשע, המתוגן ושופע־החיבה — הוא ולא אחר הורגו ב„חיבוק דובי", בנקודת־שיא זו מביכה את הקורא: היא מ־חושבת ופתאומית מדי בסמליותה. הרושם הוא שתמונה זו נולדה מתוך יאושו של הסופר שביקש לעקור את הרומאן מאדישותו.

מה, בעצם, רוצה „משהו קרה" לומר? ללעוס מחדש את האנטי־גיבור? או שמא לא ידע גם הלר עצמו מה יש ברצונו ל־הגיד לקורא. כך או כך, שלוש־עשרה שנות עבודה וצפייה ירדו לטמיון.

* * *

אם הביקורת מעיפה פנים כלפי הרומאן השני של הלר — היא מאירה אותן כלפי הרומאן השני של סופרת אמריקנית, יהודיה אף היא, פרואן פרומברג שאפר. שם הרו־מאן — ע"ש גיבורתו „אניה" — והוא יצירה עשירה ואופפת־מחשבות־תוגה על פולין היהודית של מלחמת־העולם השנייה, כשם שהוא משתקפת בזכרונותיה של הגי־בורה.

אף־על־פי שהשואה היא עובדת־היסוד ה־מוגדרה של הרומאן, התעלומה המרכזית היא זו של הזיכרון ושטף־הזמן. אילו היתה אניה סאוידקין, הגיבורה, בתקופה רוגעה, לא היו זכרונותיה בגיל־העמידה כל־כך מלאים בדם ובניינים מתמוטטים. אולם ייתכן שהמימון האפי של זכרונות אלה היה מעורר אותם רגשות עצמם של אובדן ומבוכה.

דומה שקיים קשר מועט ביותר בין אניה סאוידקין, סטודנטית צעירה לרפואה בווי־לנה, צחקנית ומבריקה, בשלהי שנות ה־שלושים, לבין אניה מאיירס, עקרת־בית המוצה בת 52, הדוגרת בקדרות על חיי נישואיה בניו־יורק של שנת 1973. ההתקד־מות מיום ליום במשך שלושה עשורים יש לה הגיון מושלם, אולם בנקודה מסויימת, בלתי־מוחשית, עברה נוסעת־הזמן מבעד ל־ראי ונעשתה בלתי־מוכרת להוויותיה הקו־דמות.

בהתבוננה אחורה בחרצת החלטתה של אניה למצוא הגיון בחוסר־העקביות המב־צית של הזמן, כדי לכונן נקודת־מוצא ממ־שית היא חוזרת ובונה, כמעט לבנה אחרי לבנה, את דירת־מגוריה המרווחת של מש־פחת סאוידקין בווילנה. הנה חדרה שלה, הסגנוני; הנה חדרה הצבוע המהמיר של אחותה ויירה, החושבת רק על הפסנתר ש־לה; והנה דושיה, המשרתת הצעירה ביותר, המדלגת אנה ואנה. והנה אביה של אניה, איש־עסקים בעל לב חם ומזג רך, שכל מעייניו בספריו, והנה אמה התקיפה, הגו־זפת בו בשעה כמעט קס ימצאו את לרמו־נטוב בתוך הכרוב החמוץ. אניה נישאה לאיש ויולדת בת בשם ניניקה. ואז פורצת המלחמה, הגרמנים באים ועמם השואה, שלב אחר שלב, חיי הגיטו והכלייה. האב נהרג, ניניקה נמסרת לטיפולה של משפחה נכרית, הבעל נאסר ונעלם. האם ביכלת בהתחבאה בתוך תנור גדול, ואילו אניה מחזיקה מעמד מפני שהיא יפה, חזקה, יש לה מקצוע רפואי — ומפני שהמזל משחק לה. אחרי המלחמה היא מוצאת את ניניקה, שוקרת לארה"ב, נישאת מחדש, היא עובדת, אוכלת, שוקעת עם הזמן. בתה רוצה להינשא לגוי. אניה נדהמת, בוכה, נופלת למשכב. אך הבת אכן נישאה לבחיר־לבה ועוברת אתו למקום אחר. לאניה אין ברירה אלא לחפש נקודת־אחיזה, שכן בהווה אין בו נקודה כזאת היא נסוגה איפוא לעבר. באר־ץ־ישראל, חבושה בעט ובנייר, היא מתחילה להקים מחדש את הבית החם בווילנה.

פרואן פרומברג שאפר, שהביקורת ברכה גם על ספרה הקודם „נפילה", השיגה הישג לא־רגיל: שטף־הזמן חוזר על עקבותיו, ו־לפחות לפי שעה עומדות הלבנים של אניה איתן.

* * *

מי שהיתה מלכת איטליה, מארי־ז'וזה — אשת המלך האחרון אומברטו, שהודח ב־1945 — היא לא רק מלכה בדימוס אלא גם היסטוריונית, שעניינה תולדותיו של בית סאבויה, שושלת־המלוכה האיטלקית. היא כבר פירסמה ספרים אחדים בנושא זה ובימים אלה היא שוהה באנגליה כדי לח־קור את היחסים הדיפלומאטיים שבין ו־יקטור אמאדיאוס השני מסאבויה לבין מלכת אנגליה אן והדוכס הגדול מארלבורו ברא־שית המאה הי"ח.

מארי־ז'וזה, המתגוררת דרך קבע בשוויץ, היא בלגית — אחותו של המלך ליאופולד ודודתו של המלך הנוכחי בודואן — והיא נהנית מזכות, שלא כל היסטוריון זוכה לה: זכות החיטוט החופשי בארכיונים המלכו־תיים של בריטניה.

אגב, היא עצמה כבר שהתה פעם באנ־גליה, כילדה, כאשר משפחתה מצאה שם מקלט בימי מלחמת־העולם הראשונה.

* * *

הגנראל שארל דה גול נשאל, לאחר נס־יון ההתנקשות הבלתי־מוצלח בחייו בפטי קלאמאר ב־1962, כיצד הוא מרגיש בעניין זה.

תשובתו מופיעה בספרו של קלוד דיולנג על חייו היומיומיים של נשיא צרפת בא־רמון האליזה, שהופיע עתה בפאריס: „אה! זה היה טוב יותר מאשר למות בבית השי־מוש!".

* * *

לאחר שנתקיימו הבחירות הכלליות בב־ריטניה, אולי אין זה משנה עוד מבחינה פוליטית — אם לא ייערכו בחירות חדשות — אבל יש עניין במשאל שנערך על־ידי השבועון „אובזרוור" ע ר ב הבחירות. ב־משאל זה הכריז הסופר קינגסלי איימיס, כי יימנע מהצבעה, „אף כי אפשר שהדבר ייראה פרוורטי או חסר־הכרת־טובה במה שעלולות להיות הבחירות הדמוקראטיות ה־אחרונות שלנו". מדוע? מפני שלדעתו „ה־לייבור הוא כה לא־ישר, השמרנים הם כה מבולבלים, והליברלים הם מגוחכים בלי להיות חלנאריים. בכל אופן כבר הוחלט מי מושל במדינה: האיגודים המקצועיים".

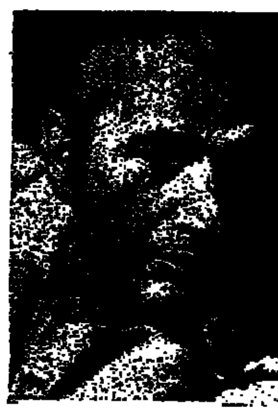

גם מייקל הולרויד, מחבר הביוגרפיה ה־מפורסמת של ליטון סטרייצ'י, הודיע כי קרוב להדאי שיימנע — אחרי ששקל ש־קול היטב את המצעים השונים. „סבורני, כי הפוליטיקה צריכה להיות עסק שקט יותר, עובדתי יותר, פחות נושא לחדשות. אחת הדרכים להביא לידי כך היא מנה גדו־לה של שוויון נפש, שאני מצפה לתרום לה בכל כוחי".

המחזאי ג'ון אוסבורן מסר, לעומת זאת, כי יצביע בעד מפלגת העבודה — „שוב, אבל בלב ריק יותר אפילו מכרגיל". הלייבור נידלדל לגמרי מבחינה רוחנית, והאיגודים המקצועיים סייעו לשקיעתו בביצת הפילי־סטיניות, אבל השמרנים והליברלים גרועים אפילו יותר.

הסופרת מיוריאל ספארק הכריזה, כי תצ־ביע בעד הליברלים, שהרי ברור שנעשתה טעות הן בבחירת ממשלה שמרנית והן ב־בחירת ממשלת־לייבור.

אל הנמנעים הצטרף גם הסופר אנתוני ב־רג'ס, משום שכל המפלגות שגו בניתוח שתי הסתירות שצמחו בדמות הקאפיטאליזם הלי־ברלי — שהוא בעת ובעונה אחת מוצר של הטכנולוגיה, אבל לא נחזה על ידי מארכס — ומשום כך אין להן מצע שיש בו כדי להתמודד אתן.

הסופר ההתנאי מלקולם מאגרידג' טוען, כי כבר אינו זוכר מתי הצביע לאחרונה — בשבילו זכות הבחירה הכללית, המתחייבת מן הדמוקראטיה, אינה אלא פארסה...

* * *

ואם עוסקים אנו באנגליה: דבר משעשע קרה לרומאן החדש של האורולד רובינס, מחברם האמריקני של רבי־מכר שטיבם ה־ספרותי מפוקפק למדי, אבל סצינות מיניות אינן חסרות בהן, כשעמדו עותקיו להגיע אל דוכני הספרים. גברת צעירה הופיעה בבית־משפט לונדוני, 24 שעות לפני התחלת המ־כירה הבריטית, ותבעה צו מניעה נגד הפצת הרומאן בטענה שהבריות עלולות לחשוב שהיא היא האשה, אשר אחת הדמויות המ־רכזיות בספר „שודד הים" שאבה ממנה את השראתה.

הלר

סקסטון

איימיס

המזל שיחק להוצאה הבריטית של הספר שמעו על מה שעומד להתרחש ונכחו בבית־המשפט אף הם כשהופיעה שם הגברת הצעירה. הם הצליחו לשכנע את ה־שופט, כי אין בטענה ממש — והותר לה־פצה בריטניה ביתן, וכמובן, ההצלחה היא עצומה.

אותה עלמה סברה, כי אפשר לחשוב ש־היא ג'ורדאנה, „נערה זהובה מקאליפורניה", הנישאת ל„שודד הים", הלא הוא האציל ה־ערבי באודרי אל פיי. היי־הכין המגוונים של ג'ורדאנה עם באודרי — ועם גברים אחרים — מתוארים בפרוטרוט ועל פי מיטב הס־גנון שהוציא שם לרומאנים של הארולד רו־בינס.

* * *

המשוררת האמריקנית החשובה אן סקסטון נמצאה בימים אלה מתה במכונית קטנה ליד מעונה שבבוסטון אשר במדינת מאסאצ'וסטס. סברה היא, כי התאבדה. היא היתה בת 45 במותה.

אן סקסטון זכתה בפרס פוליצר לשירה ב־1967 על ספרה „לחיות או למות", שהו־קדש, במידה רבה, לנושא המוות. יצירתה האחרונה, „יומני המוות", פותחת בקריאתו של הסופר ארנסט המינגווי „להפיק חיים מתוך כוחך".

בשירה לא נראה שהיתה יראה מפני המוות, אלא מסוקרנת על־ידו. ב„לעשות חיים" סיפרה את עלילת יונה הנביא מנקודת מבטו של יונה. „זהו מותי", אומר שם יונה, „אבל יועיל לי הדבר אם אבין אותו".

באחרונה התגרשה אן סקסטון מבעלה, אלפרד, אך כאשר נשאלה ידידתה הקרובה, המשוררת מאקסין קומין — גם היא כלת פרס פוליצר — אם הגירושין דכדכו את רוחה של אן, השיבה, כי לא הם אלא החיים הם שדכדכוה. לעומת זאת היה במחשבה על המוות כדי לעודדה ולחזק את רוחה.

אן סקסטון החלה כותבת שירה ב־1957, כאשר סבלה מהתמוטטות עצבים ופתחה בכתיבת סונטות במסגרת ריפויה. ב־60 פירסם ספרה הראשון „לבית־המשוגעים מן הדרך חזרה". ששה ספרים נוספים באו בעקבותיו. יצירותיה פורסמו גם בכתבי העת החשובים של ארה"ב.

* * *

המחזאי הספרדי אלפונסו סאסטרה נאסר במאדריד בקשר עם ההתפוצצות ב־שבה נהרגו 12 איש. ימים מספר קודם נאסרה אשתו, רופאה על־פי מקצועה, בבה פורסם שמה, על שום שעזרה למחתרת הבאסקית.

על סאסטרה, העומד בשלהי שנות הארבעים לחייו, נפוצו שמועות שנמלט לפורטוגאל — ובפורטוגאל אכן פורסמו ידיעות על מאסרו — אך העובדה, כי הוא בכלא קאראבאנשאל במאדריד, נתגלתה על ידי שביתת רעב שהכריזו אסירים בכלא זה כמחאה על שאינו מוחזק עמם. המשטרה טענה, כי מצאה במ־בית סאסטרה נשק וחומר־תעמולה קומוניסטי והבית שימש „מקום מקלט" לבאסקים.

* * *

בביתו שבנובי סאד, כ־80 ק"מ מבלגראד, נאסר הסופר היוגוסלאווי מיכאילוב, הואשם בניהול תעמולה לות עוינות למשטרו של הנשיא טיטו במרוצת שלוש השנים האחרונות. מיכאילוב את לחמו בכתיבת מסות לכתבי־עת מערביים. הוריו הם רוסים שהיגרו ליוגוסלאוויה אחרי מלחמת העולם הראשונה, ובארץ זו נולד בנם. ב־65 נידון מיכאילוב למאסר של חמישה חודשים על „השמצת ברית־המועצות" במסתו על סטאליניזם שלא נבחה ברוסיה, אך קיבל חנינה לאחר 32 ימי מאסר. שהורו פירסם במערב מאמרים נגד משטרו ובזכות דמוקראטיה פארלאמנטרית, העמד פעמיים למשפט והיה חבוש שנים וחצי בכלא. הוא שוחרר ב־70 ונאסר עליו לפרסם את דבריו ביוגוסלאוויה.

ספרים חדשים
עיון ראשון

היסטוריה

תעודות מארי

מבחר תעודות מארי, הלקט שלא נדפס עד כה בעברית, מובא בתעתיק אכדי ובתרגום עברי ומיועד לשימושם של סטודנטים. הה־דיר: אברהם מלמט. („מבחר תעודות מא־רי", הוצאת „אקדמון", בית ההוצאה של הסת' הסטודנטים של האוניברסיטה העברית ירושלים תשל"ד, 68 עמ'. המחיר 4.50 ל"י).

ביבליוגראפיה לתולדות ישראל

מדריך ביבליוגראפי לתולדות ישראל בת־קופת המקרא, המחולק לשמונה פרקים ומ־כיל רשימת מקורות עבריים ולועזיים לשי־מושם של סטודנטים להיסטוריה של עם ישראל. (א. מלמט / ח. רביב, „מדריך ביבליוגראפי לתולדות ישראל בתקופת המק־רא", הוצאת החוג להיסטוריה של עם יש־ראל, הפקולטה למדעי הרוח, ירושלים, תשל"ד, המחיר 4 ל"י

לימוד וחינוך

ספרות במחשה

שיטה חדשה בלימוד הספרות, המוצעת למורה ולסטודנט כוללת אמצעים אורקוליים ללמידה עצמית מונחית. (איגא ריבלין, „ספ־רות — למידה מומחשה", הוצאת המלמד לאמצעי הוראה שליד בית הספר לחינוך של אוניברסיטת תל־אביב, תשל"ד, 216 עמ').

תשרי בקהילות ישראל

לקט מנהגים, פעילויות, חידונים ושעשועי לשון הנהוגים בקהילות ישראל במועדי תשרי — ראש־השנה, יום הכיפורים, סוכות ושמחת־תורה. חומר־עזר לפעילות במסגרות חינוכיות שונות. (יוסף שגיא, „מועדי תשרי בקהילות ישראל", הוצאת אגף הנוער במשרד החינוך והתרבות, ירושלים, תשל"ה, 52 עמ').

שונות

ילקוט בדיחות

אסופה של בדיחות ממקורות שונים ומש־פות שונות, בדיחות יהודיות ובדיחות בינ־לאומיות. (דייר ישראל צבי כנר, „הבדיחה הנצחית", הוצאת „בוסתן", תל־אביב, 1974, 214 עמ').

הוראת העברית

ספר עזר למורים לעברית בבת־..ספר התיכוניים ובכיתות הגבוהות של בתי־הספר היסודיים. המחבר מנתח את מכלול הבעיות של הוראת העברית לאור העקרונות של מדעי הבלשנות והפסיכולינגוויסטיקה ומפרט הצעות מעשיות למורה ביחס לגיוון השי־עורים. (רפאל ניר, „הוראת העברית כלשון אם", הוצאת „עמיחי", תל־אביב, תשל"ד, 192 עמ')

מילון עברי שימושי

ספר לימוד עברית למבוגרים, הכולל אלף מלים עבריות שימושיות ומילון בשמונה שפות לפירושן. כן, מובא בו, לראשונה, מילון מצוייר ב־14 לוחות על נושאים שונים. זהו הלק שני, מחודש, של ספר שקובל שזכה לתפוצה ניכרת. (י. בן־שפר / א. רוזה, „אלף מילים, עברית בחיי יום־יום", חלק ב', הוצאת „אחיאסף" תל־אביב, תשל"ד, 170 עמ').

יסודות האלקטרוניקה

ספר לימוד שלישי בסידרה על יסודות האלקטרוניקה, המיועד לתלמידי כיתות י"— י"ב במגמות חשמל, אלקטרוניקה, כיכשור ובקרה, בבתי־ספר מקצועיים וטכניים. (מ. פורזה, „יסודות תורת האלקטרוניקה", ספר א/3, הוצאת „השלוח", ירושלים, תשל"ה, 312 עמ').

לתולדות תנועת העבודה הישראלית

לקט מקורות, החל בזרמים בסוציאליזם במאה הי"ט וכלה בהסכמי המערך„ העבו־דה"־מפ"ם. הוכן לשימושם של תלמידי המכ־ללה בבית ברל. (אריה זהרה, „מקורות לת־נועת העבודה הישראלית", הוצאת „בית ברל", צופית, 1973, 74 עמודים כפולי טורים).

ספרי זכרון

ר' יוסף רוזין

ספר זכרון לר' יוסף רוזין, הגאון הרוג־אצ'ובי, הכולל הערכה לאישיותו ודוגמאות מתורתו, כפי שלוקטו בידי משה שלמה כשר. („הגאון הרוגאצ'ובי ותלמודו", הוצאת מכון תורה „שלמה", ירושלים, תשל"ד, 64 עמ').

יד לאיש נען

חוברת זכרון ליכיאל אמציה, איש נען, חלוץ הגליה וההגנה בהפוגות, שמת ב־1972. בחוברת דברים לזכרו ובעיקר מד־שימותיו, שפירסם בשמות שונים בכל שנות פעילותו. („יכיאל אמציה", הוצאת קיבוץ נען, תשל"ד, 96 עמ').

לזכרו של מג"ד

חוברת זכרון לסא"ל שאול שלו, מפקד גדוד טנקים שנפל במלחמת יום־הכיפורים בחזית סיני, בקרבות הבליכה. רוב החוברת לקט של מכתבים שמתוכו נשקפת נפשה מוקדש למכתביו של שאול אל רעייתו גבי. לקט של מכתבים שמתוכו נשקפת נפשה פיוטית ואצילה של לוחם צעיר. („שאול", הוצאת המשפחה, תשל"ד 138 עמ').

פנקס זאגלעמביע

ספר זכרון לקהילה יהודית שנכחדה, חובר והוצא לאור בידי בני הקהילה היושבים במלבורן שבאוסטרליה, בעריכת י. רפפורט. הספר כלו כתוב אידיש ואנגלית. (פנקס זאגלעמביע", הוצאת „המנורה", תל־אביב, תשל"ג, 696 עמודים כפולי טורים).

„חזליקלעך סלוי" („ביין אייגענער קלאנגער") — זהו שם אסופת המאמרים וההומורסקות של רופא־הילדים הפתח־תקואי ד"ר אברהם קליין, שהופיעה זה עתה בהוצאת המחבר. שם הספר ניתן ע"ש כמו של כתב־עת שד"ר קליין הוציא בנעוריו. כשליש מן הספר מוקדש לזכירונות על ההיסטוריון איציק מאנגר.

מאספים

כרמלית י"ז—י"ח

בכרך ההדש של מאסף סופרי חיפה והצפון בנוי גם הפעם על טהרת יוצרי חיפה וסבי־בתה יצירה שירה ופרוזה, עיון וביקורת. המאסף נערך הפעם בידי גיצה אבינור ויצחק עקביהו. („כרמלית", י"ז—י"ח, הוצאת אגודת הסופרים העברים בישראל, סניף חיפה, בשיתוף עם האגף לתרבות של עיריית חיפה עליידי הוצאת ב. ניובן, תל־אביב. תשל"ד, 290 עמ').

ש ב ת

כרך י' של „מבינות", המאסף לענייני החינוך והוראה שבשבילה הוא הוציאל, מוקדש כולו לנושא „שבת". („שבת", בעינות מאסף לענייני חינוך והוראה, הוצאת המח־לקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, ירושלים, תשל"ד, 496 עמ').

מוסיקה יהודית דתית

דבריהם של משתתפי הכינוס ה־ למוסיקה דתית שנערך בכסלו תשכ״ אים בחוברת י' של המאסף „דוכ־ ריכה זייל נאמן. הכינוס הוקדש לנו רות שבת — תפילות, פיוטים, זמי מים". („דוכן", מאסף למוסיקה דתית, י', הוצאת המכון הישראלי דתית, ירושלים, תשל"ד, 64 עמ')

ספרי

פרח־בר

חמישה סיפורים מתורגמים ושני מקוריים, לילדים בגיל הרך. („פ שבעה סיפורים, הוצאת „עבריה", תשל"ד).

בין השורות

✱ שירו של יהושע בן פז — שירים חדש, העומד להופיע בקרוב „מוסד ביאליק".

✱ גד קינר, שחקן ומורה בחוג רון ברמת־גן — פירסם משיריו בבמ

✱ בשבוע הבא נביא שיר מתו־אן סקסטון.

הופיע בעם עובד

דר מ. לנצט

חיי אשה

מנעורות לשיבה

הספר לאשה
מגיל 15 — 75

204 עמ' — 20.— ל"י

בהזמנות לפנות לעם עובד, מזא"ה 22 ת"א, טל. 611526.

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל

הופיע!!

החברה הטובים חוזרים

מאת: מרדכי נאור

באמצעות סיפורם המרתק של נערים החיים במוש־בה קטנה לפני הקמת המדינה, מתוודע הקורא למאבק היישוב העברי בשליטים הבריטיים, חי־פושי הנשק בקיבוצים, הסלות העוצר על הערים הגדולות ומעצר מנהיגי היישוב.

ספר בסדרת גדנ"ע

מחיר הספר — 15.— ל"י

להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה לאור רח' ב' מס' 29 הקריה, תל־אביב.

מפיץ: חנויות ספרים לעם, רחוב יבנה 7, תל־אביב.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

בהמשך למערכה על מקום התנ"ך במפעל החינוך, מגיש

גדליה ורדי

את ספרו השלישי

„עוז ותבונה במקרא"

למורים, לתלמידי י"ב, לסמינריסטים ולשוחרי־תורה.

שני ספריו הקודמים

„עיקרו של מקרא" ו־„התנ"ך כתורת חיים"

עוררו תשומת לב מיוחדת ומבקרים ומורים הביעו הערכתם לגישתו.

המפיץ ראשית: „ספרי"

מה כותב אברהם ב. יהושע על „הרוח לא יקח" מאת אריה לובה אליאב?

„כתיבתו של אליאב היא כתיבה אישית מאד היוצרת אצל הקורא הזדהות בסיסית ובזכות הרגשה האמינה החזקה היא מעבירה את רוחה של הקיפה".

„הארץ" 4.10.74

ועוד ביקורות:

„הספר כולו חודר רוח של הזכור חיילי. הפרק האחרון הוא נכס חינוכי רב־ערך שראוי כי ישתבצו בו כחומר לימודי בבתי הספר שלנו".

א. אגרס — „דבר" 15.9.74

„לובה אליאב הוא מספר מלידה. היצר הספרותי אינו מרפה ממנו ותובע ממנו להעלות על הכתב, בין צעירה לעשיה, את שפע החוויות הצבורות בזכרונו".

א. פרליוב — „על המשמר" 27.9.74

עם עובד

מורים ושחקנים צרודים! קרא

רפוי הקול — מאת מ. לויטס

להשיג אצל סטימצקי, „ספרי" וחנויות מוסיקה.

טיפול אצל המחבר במחירים נוחים

רח' הנדיב 18, גבעתיים, טל. 761554.

„מלאי"

מחסן מרכזי

לסדינים, ציפות, מגבות שמיכות ומגבות

חיסול המלאי

✱ שמיכות מילוי חורף וקיץ 10% הנחה

✱ פיג'מות נשים וגברים 20% הנחה

✱ סט כלי מיטה „רקמה" 25% הנחה

✱ חולצות גברים 30% הנחה

„מלאי"

רחוב גרוזנברג 24, ת"א מול קולנוע „אופיר"

מיטות לחדרי שינה

ישר מהיצרן לצרכן

א ד ל ר

ת"א, נחלת בנימין 134 טלפון 825536

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

פרסומים על ישראל

✱ קוי היסוד של תכנית הממשלה
✱ בטחון והמלחמה בטירור
✱ השטחים המוחזקים
✱ הגולן ויישוביו
✱ עליה וקליטה
✱ יהדות ברה"מ
✱ יהדות ערב
✱ כלכלה ומשק
✱ המים בישראל (חוברת ומפת המוביל)
✱ המלחמה בסמים
✱ הכנסת והבחירות לכנסת
✱ כרזת ירושלים
✱ דוד בן גוריון (ביוגרפיה)

אפשר לקבל עפ"י פניה אל המקומות הבא

✱ בירושלים: מרכז ההסברה, שירות הפ מים, בנין משרד ראש הממש הקריה

✱ בתל־אביב: מרכז ההסברה, אחד העם מרכז ההסברה, רח' קפל

✱ בחיפה: מרכז ההסברה, אחד העם

✱ בבאר־שבע: מרכז ההסברה, בנין מרכז ו

מספר המקומות מוגבל!

ביקורת

שואבי־המים של האלוקים

מאת
דוד לאזר

Manès Sperber: Die Wasserträger Gottes. All das Vergangene.., Europaverlag, Wien 1974

עיירות בגליציה המזרחית וזכו כבר מקום מכובד ב„מפה" הספרותית של — ולא, כל־כך בגין חשיבותן ההי־ סטורית או התרבותית, אלא בזכות כשרונם של סופרים: בני עיירות אלו, אשר היו אותן כמעט. לסמל, לשם־דבר, למושג ספרותי כמעט. עיירות אלו הן — בראש וראשונה, בוצ'אץ' של ש"י עגנון, אשר של בעל „עיר ומלואה" הצליח להציב של עולם שוקע, טראגי וסמלי, וברודי הקרובה לבוצ'אץ', אשר הנציח אותה ברומנים שלו סופר יהודי־גרמני נשכח ש„נתגלה" לאחרונה מחדש כאחד מגדולי הספרות העולמית — הכוונה ליוזף רות, מחבר כמה יצירות־מופת, ביניהן „בריחה ללא גבול" ועוד. גם דב סדן שלנו תרם את חלקו הנכבד להפיכת ברודי למושג ספרותי יותר מאשר גי־ אוגרפי, ביצירותיו „אחרית משעשועים", „הילדות" ועוד.

עיירה מזרח־גליצאית שלישית מצטרפת אל השתיים האחרות באותה „מפה" ספ־ רותית — הלא היא זאבלוטוב, מקום נידח אשר שמו בלבד מעיד על נחי־ תו, שכן נגזר הוא מן המלה הסלאבית שפירושה רפש, בוץ. סופר יהודי גדול בן זמננו, הכותב גם גרמנית, גם צר־ פתית, מאנס שפרבר, שקנה את עול־ מו בטרילוגיה הגדולה שלו על רקע חורבן יהדות מזרח־אירופה „כטיפה באוקינוס" ובכמה ספרי הגות שנדפסו במערב („עקב אכילס", „להיות בזמן הזה", ועוד), יליד עיירה נידחת זו ושקועה בבוץ הנצחי, שיצא ממנה למרחב, קודם לוינה, אחר־כך לבר־ לין ובסוף לפאריס, — שפרבר פירסם זה עתה בוינה את האוטוביוגראפיה שלו אשר במרכזה עומדת העיירה הגאליצאית הקטנה, שמנתה לפני החורבן שלושת אלפים תושבים, תשעים אחוז מהם יהודים קשי־יום, עניים מרודים לרוב, תלושים, „אנשי־אוויר" ללא כל בסיס כלכלי איתן, מוסרי פרנסה מק־ צועיים וגוועים ברעב, פשוטו כמשמעו, — ומחכים לבואו של המשיח.

■

פרקי זכרונות, ביוגראפיות של אישים ואו־ טוביוגראפיות בעיקר — מושכים תמיד תשומת־לב מיוחדת, בין אם נכתבו על ידי מדינאים ואנשי־שם — או אם הוקדשו להם — ובין אם כתבו אותם פשוטי־עם אשר בעט לא־מנוסה ובסגנון כושל לפעמים הע־ לו את זכרונותיהם או כתבו אוטוביוגראפיה. תמיד אפשר למצוא בספרים מסוג זה — גם אם אין הם עומדים על רמה ספרותית גבוהה — חומר מעניין, לקח „מן החיים עצמם", וחומר שיש בו אמת „העולה על כל דמיון", לפי הביטוי המקובל. אך אם במקרה ניגש לכתיבת פרשת חיים שלו סופר־אמן, היודע את ה„מלאכה" — אם זה ז'אן ז'אק רוסו ב„וידוייו" שלו או גיתה ב„וילהלם מייס־ טר" — האוטוביוגרפיה הסמויה, — או שלמה מימון שלנו, או — בימינו אלה — ארתור רובינשטיין, המתגלה לעינינו בפרקי זכרונותיו שנתפרסמו עד כה כסופר ג ד ו ל, — אזי הופכת הקריאה ביצירות מסוג זה לחוויה ספרותית גדולה שאינה נופלת מזו המלווה את קריאת היצירות האחרות, פרי דמיונו של המחבר, או — אם מדובר ברו־ בינשטיין — את שמיעת ה„אפאסיונאטה" של בטהובן והקונצ'רטו הרביעי שלו, בבי־ צועו של המוסיקאי הגאון.

ספרו האוטוביוגראפי של מאנס שפרבר

מנס שפרבר

„שואבי־המים של האלוהים" שייך בלי ספק לאותה שורה של יצירות־מופת אשר רק כמה מהן הזכרנו ואפשר להרחיב את הרשימה ולצרף אליה, למשל, את „המלים" של סאר־ טר, ועוד. אלא שכאן לפנינו מקרה יחיד במינו: שפרבר אינו „רק" סופר והוגה־ דעות. הוא גם פסיכולוג בעל שיעור־קומה, תלמידו הנאמן של אלפרד אדלר הגדול, יוצר הפסיכולוגיה האינדיבידואלית, אשר הקדיש לו שפרבר מונוגראפיה רבת־ערך, — והעי־ תוח הפסיכולוגי או הפסיכואנאליטי, לפי תפיסתו של אדלר, לא של פרויד — בא לידי ביטוי בצורה המקורית והמושלמת ב־ יותר באוטוביוגראפיה שלו. הוא מתאר אפי־ זודה זו או אחרת מימי ילדותו, מפסיק את סיפורו לרגע ונותן מניה וביה מעין הסבר פסיכולוגי לאותו מאורע או לתופעה שתיאר לפני רגע. ויש והוא גם מפסיק את מהלך הסיפור למטרה אחרת: כצייר־אמן המתרחק לרגע מכן־הציירים שלו ומן הבד שהוא עובד עליו ברגע זה, כדי לראות את אשר עשה עד כה, מתוך מרחק מה, מתוך פרס־ פקטיבה, — כך „מתרחק" לרגעים שפרבר מזכרונותיו כדי להרהר עליהם לרגע מנקו־ דת־המבט של אדם מבוגר אשר שיבה זרקה בשערותיו והוא שקוע כולו בעולם הילדות. טכניקה זו של כתיבה מונעת אפקטים מבו־ יימים ולא־שגרתיים בספר. יתר על כן, פעי־ מים משלב שפרבר באות מיוחדת קטעים מאוחר הספרים שלו, וקטעים אלה קשורים במישרין באפיזודה מסויימת מימי ילדותו. כאילו בא המחבר להוכיח לנו, כי מה שכתב ברומאנים שלו אינו רק פרי דמיון, אלא נושא אופי של אותנטיות מובהקת ומבוסס על חוויות של ממש.

■

ויש משהו המזכיר את הטכניקה של מאר־ סל פרוסט הגדול ומפעל חייו — „בחיפוש אחר הזמן האבוד". עוגיית „מאדליין" קט־ נה שנוגס בה הסופר תוך שתיית תה, מעלה לפניו את זרם הזכרונות מימי הילדות, ימי גן־העדן של קומבריי שהיו בו גם רגעי ייסורים בחייו של הילד הרגיש.

אצל שפרבר תופסת את מקום ה„מאדליין" — ההסתכלות של בן הששים במראה. „לפני זמן מה", פותח הוא את סיפורו — „הגעתי זה עתה לגיל ששים — כאשר נתתי לעצמי דין־וחשבון, שאת הפנים שלי, שהנני ניתקל בהם לפחות פעם אחת ביום במראה, — מרגיש אני כמשהו זר"... הסתכלות זו — ומסקנה מוזרה בצדה, שהפנים השייכים לו, בכל זאת אינם שלו ו„אינם אותם הפנים אשר הכיר בהם את עצמו במשך עשרות שנים", — זוהי נקודת המוצא לסיפור האו־ טוביוגראפי, לימי הילדות. נוספת לכך תק־ רית לא נעימה של מעידה ונפילה פתאו־ מית אי־שם ברחוב־ארעה, במקום שמצא בו המחבר מקלט ארעי בימי מלחמת העולם השניה, עם איבוד ההכרה לחלק של שניה, — מחזירה את המחבר על דרך האסוציא־ ציה אל „מחוז הילדות", אל האביב בעיירה, אל חבורתו למשחקים וילדה אוקראינית יאדויגה והפגישה הראשונה עם המוות, מותה של אר־ סה יאדויגה, וטקס קבורתה, יחד עם העולם הנוצרי הזר, עולם הצלב המטיל אימה על הילד היהודי.

וכאן רק מתחיל התיאור עצמו: לובן השלג העוטף את העיירה בחורף, סמל הטו־ הר שבחיים (עד היום אין המחבר מסוגל לדרוך על פני השלג שבה רגלו של אדם פרט לרגלו שלו, כדי לא לזהם את הלובן והטוהר...). והעיירה עצמה — בכל כי־ עורה וניוונה. העוני מעל עד לב השמיים. זוג נעליים משמש למשפחה שלמה מטופלת בילדים והולכה לשבת נזקקת רק לאמירת הברכות וה„מוציא" ואילו השאר צריך להס־ תפק לכל ימות השבוע. ובתוך כך סיפור כאילו לקוח מי. ל. פרץ: באים יהודים אל הרב כדי להודיע כי פלוני האביון הגוו־ סס מת ברעב ממש. „זה לא יתכן", מגיב הרב, „אין מתים אצלנו מרעב. כלום כל אחד מכם לא היה מגיש לאותו יהודי פת לחם, אילו ביקש זאת מכם די, אך הוא לא ביקש, גאוותו לא הרשתה לו לבקש. אם כן, פוסק הרבי, הוא לא מת ברעב, הוא מת מתוך גאווה — וזה משהו אחר..."

■

אלא שכל העוני והמצוקה אינם אלא תו־ פעה ארעית. כל הצרות הללו ייפסקו בבוא המשיח. מאמינים היהודים באמונה שלמה ומחכים כל רגע לבוא הגואל. דווקא הייסו־ רים והסבל משמשים להם אות וסימן שקרוב יום הגאולה. וכך מהווה העיירה מעין „ציויטאס דאי", מלכות האלוהים, מלכות של אמונה ומעין מרכז רוחני בתוך ים של בורות וחשכה, בקרב העולם הגויי. אין כאן שום הרגשה של „גיטו" יהודי ואין כל רגשי־נחיתות כלפי הסביבה הנכרייה. שהרי היהודים הנם הרוב בעיירה ורק הם יזכו לגאולה — אין איש מטיל ספק בדבר. ורק בלבו של הילד — בן להורים אמידים יחסית, שרואים בו את ה„עילוי" שיזכה פעם להיות גדול בתורה, — רק בלבו מתעוררים הספ־ קות הראשונים בתחום האמונה הדתית (חווי־ תות של הילד בתחום המין מתוארות, אגב, ביד עדינה ביותר, אך בגילוי־לב המזכיר את ה„וידויים" של רוסו). התמונה האו־ פיינית בעיירה היא זו של שואבי־המים, — אותם יהודים פשוטים ועמי־הארץ, שלא ל־ מדו דבר מפאת העוני הגדול בביתם, ואין הם מסוגלים איפוא למלא שום תפקיד אחר בחברה זולת סחיבת שני דליי המים שש־ אבו מן הבאר וחלוקתם בין האוכלוסיה. לבו־ שים פרוזה כשרית בכל ימות השנה, עמלים יהודים אלה מבוקר עד ערב כדי לשאוב ולהביא את המים ללקוחות תמורת כמה פרוטות, — וכאן, על רקע זה, מתעורר ה„מרד" יחד עם רגשי החמלה לגבי מסכנים אלה.

דמויותיהם של שואבי־מים עלובי חיים אלה נחרתו עמוק בלבו של הילד. הן הפכו לסמל רב־משמעות, והן המעוררות את הסופר לעת זקנה להטיח כלפי מעלה: „הרה לי הדבר, שעל אמונתנו בו כה הרע לגמול לנו האלוהים. אם צדיק וישר היה, כיצד יכול להביא לידי כך, כיצד יכול לדרוש מאתנו שלנצח נצחים נהיה שואבי־המים שלו? ..." מכאן גם שמו של הספר: „שואבי־ המים של האלוהים".

הירהור מרידה זה שהסעיר את רוחו של הילד והסופר המבוגר, הביא בסופו של דבר את מאנס שפרבר — בגיל ארבע־עשרה, לאחר טילטולי־דרך קשים וייסורי גלות בימי מלחמת העולם הראשונה, אל שורות המפלגה הקומוניסטית — דרך תנועת השומר הצעיר בוינה הקיסרית והשוקעת. אולם על מאנס שפרבר — הקומוניסט הנלהב, ידידו הק־ רוב של ארתור קסטלר ושאר האינטלקטו־ אלים שבחרו בדרך זו מתוך אשליה שזו הדרך אל אנושות טובה יותר ואל חיים יפים וצודקים יותר, — על כך נקרא בודאי בכרך הבא של האוטוביוגראפיה, אם כי בספרו של שפרבר לא נרמז כי זהו רק החלק הראשון של פרשת חייו הסוערים. ובה־ משכו נקרא בודאי על ההרגשה המרה ש־ „האל הכוזב" האשליות הקומוניסטיות גבו־ זו, אך עוד לפני כן נמצא את שפרבר כ־ פליט חרב ביוגוסלביה בין לוחמי המחתרת של טיטו. לפי שעה, זו רק המחלה. פרקים ראשונים על החיים בעיירה הגליצאית הנו־ דות עם תיאור התלאות של ימי המלחמה וחיי המשפחה בוינה כפליטי־חרב. אך כבר לפי מה שקראנו עד כה, הרושם הוא, שלפ־ נינו יצירת־מופת, אחת האוטוביוגראפיות הגדולות שנכתבו בדורנו זה.

מיהו יהודי? מהו תלמוד?

מאת נפתלי קראוס

תלמוד — לתלמידים

מסכת „ראש השנה", מנוקד, מפוסק, מפורש, העורך אליהו רובין, הוצאת האגודה לאיחוד התלמוד, ת"א.

עבר־ציון הראשונים, אם לא כולם היו קה בתורה, הרי שעמי־הארצות היאותיות הקטנות לא היו והלא, אם מי מהם היה קם היום יה הזאת, כי התואר "המקצוע השנוא תיחוד במרבית בתי הספר הדתי־ לתורה־שבעל־פה, אינו משנה ד־ לא זה מקרין למשמע אוזניו. העובדה המצערת ומשארת עובדה. סיבות לדבר ואין כאן המקום עצם חשיבת התלמוד לימקצוע־ כמה דשים ממנו ע"י מורים הסו־ ה מתאימה לתלמידים בעזרי הכנה באותה, ודין כדי למנוע מוסד־ ה נכונה. כאן — בית הספר הכללי, אם אם „חילוני". בבתי־הספר הדתיים המצב יותר, אך לא במידה הראויה. האם לשפר את המצב בבתי החינוך הישי־ ים לסוגיהם ומתוכם, על ידי שיפור והמצבעים, הספרים? מסתבר שיש. שבה מעשית על־כך נותנת האגודה ל־ התלמוד, בראשותו של המהנדס רובין, שהוציאה זה עתה את הכרך (מסכת "ראש השנה") של התלמוד המפוסק, המפורש והמנוקד בת־ ראליה והמושג הסבורי־מושגים, בי־ של „הנפשות הפועלות", הנאים וכן שאלות מנחות, המסייעות התלמיד להתמצא בחומר ולשחות ב־ התלמוד.

הכרך הראשון, שהופיע לפני שנים (מסכת "ביצה"), יש במסכת של־ התקופה ניכרת. קודם כל סודר התלמודי המנוקד מחדש ובמקום המטושטש, יש לנו טקסט מאיר־ המושך את לב הלומד המעיין. באים נספחים רבים (טבלאות לק־ הלוח, מפות, לוחות אלפי"א ביתי"א עברי ורומי (ספרות) ואותיות רשי־ השאלות, המאפשרות לתלמידים ל־ שיעורי־בית ולסכם נושאים בסוגיה הנלמדת, מנוסחות היטב והזהינה בודאי לעזר רב למורים.

מה שלא עלה יפה בכרך השני — הוא הפירוש המלווה לטקסט המתורגם. אריכות יתירה, המגיעה במרבולה לעומת הקיצור המפליג הקולע של פירוש רש"י, הניצב בעמוד ממול, גרמה לכך, כי כמעט מכל עמוד של פירוש יש "העברה" (סוף ב־ עמוד...) ונמצא כי מתוך כ־100 עמודי הגמרא (יחד עם התרגום) יש 30 עמודי "מילואים", (כשליש!...) המכילים את "סופי" הפירושים הארוכים. המעט שזה מ־ בלבל את התלמיד, שצריך לדפדף לסוף הספר כדי למצוא את המשך הפירוש — הרי שעצם האריכות המיותרת היא בעוכרי הפירוש, ומה גם שלרוב אין הוא מוסיף מאומה על מה שרש"י השכיל לומר ב־ קיצור. אם מותר להשוות בין הפירוש של מסכת "ביצה" (שנעשה בידי הד"ר אברהם ארזי) ובין הפירוש של מסכת "ראש השנה" שלפנינו (מעשה ידיו של ש. ד. גבריהו־ גוטסמן) נמצא כי הראשון עדיף על השני במרבבים רבים שראש וראשון בהם הוא היותו קצר וקולע. צר שלא הפעיל העורך את סמכויותיו, כדי לקצר את הפירוש.

אמרתי „עורך" ולא „מערכת", כי על אף הקף השלם הגדול בשמותיהם של חברי המערכת, ההגהה, המדעה וכו' — הרי זה בעיקר מפעלו של אדם אחד, הלא הוא אליהו רובין "המשוגע לדבר". הוא גם כתב את מרבית קטעי ה„איזור" המסבירים מושגים, שמות ומקומות שנזכרים במסכת. הסברים אלה הם ענייניים ומאירי־עיניים, ורק פה ושם מתפרצות אליהם דעות והש־ קפות שיש להן מקום, אולי, בספר היסטורי־ פילוסופי, אך לא בשולי גמרא המיועדת לתלמידים (כגון ה„סברה" שמשה רבנו הוביל את בני ישראל, בצאתם ממצרים „ליד מעיינות ונאות", דבר הסותר הן את פשוטו של־מקרא והן את השקפת חז"ל. הוא הדין בדעה המובאת בשם "חכמים" (?), כי יציאת מצרים „נתאפשרה בזמן שנ־ תרופף השלטון ופרצו מהומות במצרים", (ראה עמ' 4 ב„איזור"), אף זו השקפה זרה ומוזרה, שלא זו בלבד שאין לה סי־ מוכין בחז"ל, אלא שהיא מנסה לסתור את התחיה הנסית של יציאת מצרים — החוויה המרכזית של עם ישראל מאז היותו לגוי.

בסיכומו של דבר, אין ספק שזהו מפעל חיובי, שיהנו ממנו מורים ותלמידים כ־ אחד, ולדברי הגרא"י אונטרמן בהקדמתו לכרך הראשון, זוהי „הרצאה מיוחדת בשביל בתי ספר, במסורה ברורה לקרב את הנערים ללימוד זה, מתוך תקוה שעי"כ יתקרבו לתורת ה' תמימה". כפי ששמענו עובדת עתה ההוצאה על הכנת מסכת „מלקות", אך לפי קצב ההופעה קשה להתנבא מתי תו־ שלם מלאכה נכבדה וכבדה זו.

ב. היו"ד שאין לשנותה

„יהודי מיהו ומהו", מאת אברהם קורמן, הוצאת המחבר, תל־אביב, 1974, 448 עמ'.

דומה כי זהו החיבור המקיף והיסודי ביותר, שנכתב אי־פעם על הנושא המסעיר בשנים האחרונות את דעת־הציבור בארץ וחלקים גדולים של התפוצה היהודית ב־ חו"ל. המחבר, שכבר הפגין את ידענותו המופלגת בספריו "זרמים וכיתות ביהדות", ו„אבולוציה ויהדות", הצליח להכליל בשבעת פרקי הספר חומר אינפורמטיבי רב, המקיף את הנושא מכל צדדיו האפשריים.

הפרק הראשון, בעל התוכן ההיסטורי־ סופי, משמש רק מבוא לדיון נרחב על „גר וגרות", „גיור ויהדות". הפרק המרכזי "יהודי מיהו" מתאר את השתלשלות הפ־ רשה מאז הבחירות השר בר־יהודה, שאלה בן־גוריון לחכמי־ישראל בארץ ובחו"ל (יד־ תר מהמחור הוא — מציין המחבר בצדק — שמזכירות משרד ראש־הממשלה שומרת את שמות אותם הנשאלים שלא, עצו, כיסוד מדיני"), פרשת שליט ופסק הדין תימוקיה. אברהם קורמן חי וכואב את הנושא, מבו זה מביאו פה ושם לאיבוד קור הרוח של חוקר אוביקטיבי והוא נכנס לפולמוס ברמה פובליציסטית מצויה, כשהוא „עוקר הרים" בנוסח מאמרים ראשיים בעתונות מסויימת. אין זה גורע מהאמינותה של האינפורמציה הרבה המכונסת בספר ומי שמתעלם מכל קטעי הפולמוס הלוהטים, יקבל תמונה מ־ לאה, סוביקטיבית, אך רצופת אמת יהודית.

עניין מיוחד יש בפרק על הרפורמה וגיור רפורמי. כאן מביא המחבר תצלום של מו־ דעה שהופיעה לפני שנה בניו־יורק פוסט, ובה הצעה (עם מספר טלפון) לעריכת נשואי תערובת, בשיתוף רבאי וכומר. הוא מספר על טקס הכנסת ספר תורה לבית כנסת רפורמי, כאשר את האות האחרונה בספר כותבת מורה לציור, נוצריה...

בפרק זה, כמו בפרק "גר וגרות", הכל רלוונטי לנושא, שלא כבפרק „יהודי מיהו", שם גולש המחבר לנושאים מעניינים כשלעצמם, (כגון: החינוך באוניברסיטאות, תרומת הספרות למצב), אך אינם שייכים ישירות לנושא. אילו ערך המחבר את עצמו וקיצר את חיבורו — היה משיג מטרתו בצורה מושלמת יותר.

כמוטו מובאת בראשית הספר אימרה של אחד מגדולי החסידות, רבי בונים מפשי־ סחא: „למה נקרא אדם מישראל „יודי" (באידיש)? ללמדך, כשם שאות יו"ד אי־ אפשר לשנותה לגבוה או לרוחב — אם או־ ריכנה תהיה ו"ו ואם ירחיבנה תהיה ד'... — כן איש מישראל אי־אפשר שיחרוג מס־ גרתו ויתפשט לגובה או לרוחב, כי אז יאבד את מהותו וישנה את דמותו"...

זוהי תורת „מיהו יהודי" על רגל אחת...

היש משקל לדעת הקהל?

מאת
זהבה מנדלסון

חיים שמיר, בטרם שואה, רדיפת יהודי גרמניה ודעת־הקהל במערב אירופה 1933—1939, מורשת וספ־ ריית פועלים (בהשתתפות אוניבר־ סיטת תל־אביב), 1974, 367 עמ'.

מדינת ישראל והציבור היהודי בעולם כו־ לו רגישים במיוחד לדעת־הקהל בארצות הד־ מוקראטיה. רגישות זו השפיעה ומשפיעה לא פעם על עיצוב מדיניות ממשלת־ישראל, והיא היתה בין השיקולים המכריעים ערב מלחמת יום הכיפורים. שבה לאחור המל־ חמה יש מקום לשאול — מה ערכה האמיתי של דעת־הקהל במסכת המאורעות? באיזו מידה היא משפיעה על מדיניות הממשלות המערביות? האם במדיניותה חייבת ישר־ אל להתחשב קודם כל בדעת־הקהל העולמית כבגורם מכריע ומנחה?

לקח מאלף עולה מהספר „בטרם שואה". כאן מובא לפנינו מחקר מקורי ומעניין על תגובות דעת־הקהל במערב אירופה למדי־ ניות האנטי־יהודית ברייך השלישי, ומידת השפעתה על מדיניות הממשלות.

ב־30 בינואר, שנת 1933, היתה גרמניה ל„רייך השלישי" והיטלר נתמנה לראש־ ממשלה. התגובה הציבורית לעליית המפל־ גה הנאצית לשלטון החלה עוד בשנת 1930. יחס העתונות הבריטית לפילוסופיה של היט־ לר לא היה רציני, והמפלגה הנאצית היתה בעיניה מפלגה עולית רגילה. פירושו של אוטו שטראסר מהמפלגה מוזכרת בהקשר להולשתו של היטלר. השקפה הרווחת באו־ תה תקופה היא, כי היטלר הוא אדם בעל אישיות חסרת־צבע, וכי הפאשיזם הגרמני עדיין מחכה למוסוליני משלו. עם עליית המפלגה הנאצית לשלטון מעטים הם המבי־ נים את חשיבות המאורע. ויש שאמרו, כי הנאצים בשלטון יהיו מתונים בהשוואה להת־ נהגותם בעת המאבק. יתר על כן, אמרו אלה: ממשלת היטלר מהווה עמוד־תווך של הסדר הקונסטיטוציוני, לעומת השמאל הקו־ מוניסטי והסוציאליסטי. מעניינות ומפליאות ההערכות השונות לגבי אישיותו של היטלר:

„גארווין, עורך „אובזרבר", גולש לסאטירות רומאנטיות. היטלר אוהב את העמקים היפים של באוואריה ובהתבודדו בנוף המקסים, כי־ צד יכול לחשוב על דם והרס? האידיאו־ לוגיה הנאצית שלו אינה יכולה להיות רצי־ נית; הן הוא עצמו אינו בלונדי. אם כן, לשם מה לו כל העניין של „החיות הטהור בה"? בצד היטלר ה„רומאנטיקן" הוצג היט־ לר ה„ראליסט". להיטלר ברור בהחלט, כי הקיצונאים גוררים את המדינה לסכנות כל־ כליות ופוליטיות. „הוא מעוניין בהחלט להנהיג את ארצו מעולם ההזיות והאלימות לדרך של עבודה רצינית וקשה"" (בטרם שואה, עמ' 29).

חשיבות מיוחדת נודעת לדיונים ולהשגותות של סר הוראס רומבולד, שגריר בריטניה ב־ ברלין, מאוגוסט 1928 עד יולי 1933. הוא ראה נכוחה את העומד להתרחש והתריע על כך בשדריו לממשלה הבריטית. „התחזית לגבי אירופה רחוקה היא מן השלום, לאור מאמריהם של מנהיגי הנאצים, ובמיוחד אלה של הקאנצלר", הוא כותב במאי 1933, חודש לאחר מכן הוא מדגיש:

„יש לי רושם, כי האנשים המנהלים את מדיניותה של ממשלת היטלר אינם שפויים בדעתם. לרבים מאתנו ישנה הרגשה, כי אנו חיים במדינה, שהשלטון עליה בידיהם קנאים ומטורפים. אין ספק, כי קיים יסוד של היסטריה במדיניותו ובפעילותו של מש־ טר היטלר" (עמ' 49).

האזהרות לא עוררו הדים. הממשלה הברי־ טית — המשיכה להתייחס לגרמניה הנאצית ככל ממשלה אחרת, והיא נקטה וגיבשה כלפיה מדיניות של קו פייסני. בשלב זה, בקיץ 1933, חל מפנה בדעת־הקהל בבריט־ ניה, נוכח הגברת רדיפות היהודים בגרמ־ ניה. בשבועות הראשונים לשלטון הנאצים ראו רבים בטרור האנטי־יהודי אמצעי־עזר, כלי־נשק המסייע להשלטת המשטר החדש. הסברה הכללית היתה, שעם ביסוס השלטון ינטשו הנאצים כלי־נשק זה, אבל החרם האנטי־יהודי, שהוכרז בגרמניה באפריל 1933, עורר סערה ציבורית בבריטניה. גל־המחאות בא לידי ביטוי בעתונות, לרבות העתונות הקתולית, בפארלאמנט, בחוגי האינטליגנציה ומעל במות ציבוריות רבות. ההתמרמרות ה־ ציבורית לא זעזעה את עמדת משרד־החוץ הבריטי. שר החוץ סיימון העדיף לשמור על תקינות היחסים עם גרמניה. הוא כותב לרומ־ בולד בחודש מארס: „ברור לי לגמרי, כי אין לנו כל בסיס חוקי לפניה בעניין הנוגע לאזרחים גרמניים" (שם, עמ' 108). הוא סבר, כי הדרך היחידה לטיפול בבעיה היא דרך של דיפלומאטיה שקטה. יש לציין, כי קבוצת אישי־הציבור הבריטיים שהשתתפו במחאות היתה קטנה. אישים מדיניים מרכזיים לא ששו להתחייב בהכרזות פומביות. שום חבר ממשלה לא הביע מחאה פומבית. אמנם, מרבית מנהיגי הכנסיה האנגליקאנית גינו נמרצות את רדיפות־היהודים. ועם התמדת הרדיפות הקימו קרנות סיוע לפליטים מגרמ־ ניה. רדיפת היהודים בגרמניה נראתה בעיני כמה מהם כהזדמנות טובה לניצור יהודים, אך „מתוך שלא לשמה באו לשמה".

בצרפת היתה התגובה חלשה יותר, אך גם שם הושמעה מחאה חריפה נגד הרדיפות, מעל דפי עתונים רבים ומפי אנשי הכנסיה והאינטליגנציה, וגם שם לא שינו גלי־המחאה את עמדת משרד־החוץ.

אין באפשרותנו להעלות כאן את מכלול ההתפתחויות והתגובות, שנקבצו בספר „בטרם שואה". אך חשוב להדגיש את מסקנות ה־ חוקר:

„תגובתה של הציבוריות במקרה דנן, חוש־ פת את מיגבלותיה של דעת־הקהל. המיגב־ לה הראשונה היתה אובייקטיבית: ככלות הכל, לא דובר כאן על אינטרס ישיר או חיוני של אנגליה או צרפת גופן. ממשלו־ תיהן של שתי הדמוקראטיות המערביות סבורות היו, כי הסרה הוא להן להרגיז את הנהגתו של הרייך השלישי ומעמדה זו רק כפסע לפייסנות פעילה. תמיד היה קשר ותיאום מלא בין מדיניות הפיוס לשתיקה והשתקה בכל הנוגע לרדיפות היהודים... ממשלת אנגליה חזרה וחזרה פייסנות כל־ פי משטרו של היטלר ואילו ממשלת צר־ פת שקעה באדישות ואוזלת־יד".

האם במקרה זה נודעה חשיבות מעשית לפער, שרובה של הציבוריות התנגד לרדי־ פות, כפי שהיה המצב באנגליה?

„לא היתה לכך חשיבות מעשית, שכן קבע במדיניות האנגלית מוקד הכוח הפו־ ליטי ולכן בלבד היתה אפשרות הפעולה וההפעלה. מוקד זה היה טמון באנגליה, באותה תקופה, במרות המפלגה השמרנית; ראשי המפלגה, בולדווין וארבעת הגדולים — נ. צ'מברליין, הור, סיימון והאליפאקס — היו כולם פייסנים מובהקים. הם קיבלו עידוד וסעד פוליטי ומוסרי מרוב מניינה של המפלגה השמרנית והנלווים אליה. אלה אנשי המעמד השליט המסורתי, נציגי הא־ ריסטוקראטיה, התעשיה וההון הגדול, היו בשנות השלושים פייסנים ופרו־גרמנים, מסי־ בות מובנות. אל מוקד הכוח הזה התנפצו גלי המחאה ללא הועיל. הנאצים למדו את הלקח הזה במהרה. עם כל הישג פו־ ליטי נוסף הגבירו את הקצב וההיקף של רדיפות היהודים וערכה של המחאה לג־ ביהם ירד עד לנקודת האפס" (שם, עמ' 342—343).

המסקנה של הד"ר שמיר בסוף מחקרו המע־ ניין והיסודי היא מאלפת ביותר. ומן הדין להקדיש לה מחשבה רצינית באשר לדרכנו בעתיד. למדנו בדרך הקשה, כי לדעת־הקהל, הן בעת טרם שואה, הן בשנות השואה, וב־ ימינו, נודעת השפעה מוסרית בעיקר. אין לראות בה גורם היכול להכריע בצורה מכ־ שית, אלא אם־כן פועלים במקביל לה גור־ מים אחרים.

מגע בין בדידויות

מאת
מרדכי אבישי

פנחס שדה, „נסיעה בארץ־ישראל והרהורים על אהבתו ותבונתו של אלוהים", הוצאת שוקן, תשל"ה, 213 עמ'.

אומרים, כי שום דבר לא השתנה ביבנו של פנחס שדה מאז ראשון ספריו והחולין בהם. אך אני סבור כי תל־ ש כתיבתו מאז ספרו האוטוביוגראפי לשון „החיים כמשל" — בנימה, ב„סון ישה את המוסיקה", בבניינם של הדברים, אף בגישתו של המחבר. הוא נעשה יותר, פחות ראוותני וצעקני. הדבר במיוחד בספרו החדש, אף כאשר הוא לומר דברים יוצאי־דופן ומתגרים ים.

ספרו העיקריים, „החיים כמשל" לא רק אוטוביוגראפיה של סופר אלא גם מעין מאניפסט, שהצליח את רוגזם של רבים, אולי בשל הניהיליסטית במושגים מקודשים, מצבו של האדם" — ימהרנים מאד נפסקות בהן דעותיו ההגותיות של על היות־עולם ומה שמעבר להן, ראייתו היא את הנגלה והנסתר במקומי הספרות, הפילוסופיה, הטבע, היסוד האלוהי, האהבה, המוות. ואילו ב„נסיעה בארץ־ישראל והרהורים על אהבתו ותבונתו של אלוהים" הדברים מורכבים פחות ו„מסודרים" יותר. ספר זה מתקשר בספרו הקודם של שדה, „נסיעה", שכלל רשמי־מסע באירופה. את מקומם של אלה תופסים כאן רשמי־מסע־ וביקור במקומות שונים בארץ־ישראל, שיש להם משמעות היסטורית־תנכית. סיורי המ־ חבר בישובים, נופים ואתרים של ארץ־ ישראל לאחר מלחמת ששת הימים מעניקים לו הזדמנות להעלות את הרהוריו ולחזור על הגיגות שלו בתחום „מצבו של האדם" ומהותו של הקיום, תוך עיסוק בדרכו משלו בפרשנות המקרא.

המקומות ששדה פוקד וכותב עליהם קשו־ רים לרוב במעשים מקראיים, במיתוסים ודמויות: בית־אל ויריחו, חברון ובית־לחם, ירושלים, תקוע וענתות, עמק הירדן ועמק יזרעאל, צפת, כפר־קנה, העין־דור, ושכם, יפו, רמלה ורמת־גן... בבואו למקום ההו־ רושות ההיסטורית מבקש הוא לנתח־להבין את עולמם הפנימי של אישים ואת היסודות הטראגיים, הזעם הנבואי, הבדידות, יצר השלטון־והעשייה, התביעה למוסריות גבוהה והקנאות למוסר האלוהי, המציינים את עולמם ואת אישיותם. לכל המכיר את כתיבתו של פ. שדה ברור שהוא יחוש קירבה אל דמותו הגדולה־הנזירית של משה — והוא אמנם מקדיש לה כמה פרקים של פרשנות, שאינם נעדרים תזרות והתייחסות אישית בנוסח „כך אני רוצה לראות את הדמות". הוא כותב גם על הנביא עמוס, על שמשון, על ירמיהו. אך מאמץ מיוחד הוא מקדיש לתפוש ולה־ איר את המורכבות ואת הסתירות באישיותו ופעלו של דוד המלך, שטוב ורע, גדולה וחטאים כבדים, אדיקות וחיות התעלמות אנוכית השתלבו בהן. הוא מנסה להשקיף על גודלו של האיש מתוך אספקטים שונים, הנראים לו אופייניים: דוד האוהב, דוד המשוגע, דוד במזמוריו, דוד המלך, דוד האלוהי, דוד בחלום, דוד הדמוני, דוד ואב־ שלום, דוד ובת־שבע, דוד לבדו.

באחד המקומות בספר, בספרו על ביקורו ביריחו, כותב שדה: „אני רושם את השו־ רות האלה בבוקר, למחרת היום, כמיטב זכרוני אני רושם את אשר ראיתי ושמעתי, איני מוסיף מלה ואיני מבקש להתקין ממנו דבר ספרותי". אכן, הרבה מן הדברים בספר נמסרים במשפטים, בלשון „ראיתי, שמעתי", עד שלעתים הם אף גולשים אל השטחיות, שאין מאחוריה הרבה. אך הדבר גרוע במיוחד כאשר הוא מנסה להרכיב על תיאורים אלה את הגיגיו המטפיזיים מתוך התפלספות לשמה. או בולט לעין העדר האיזון בין שני היסודות, וזיווגם של הכתב אי־אפשר לחזק גם על ידי הברקות ניהיליסטיות או התבטאויות חריפות נגד השקר שבפסיכולוגיה והאינטלקט, ש„זה דבר קטן, ולעתים גם טיפשי". ושוב, כמו בספריו הקודמים, כל אימת שהוא מתאמץ להיות הוגה־דעות של עצמו המופיעים בואר־ יאציות שונות מאז „החיים כמשל", כל אימת שהוא אומר ללמדנו כי קיים הבדל משמעותי מאד בין התקיימות וחיים וחושב איך חיים אותם („אנו חיים אותם כשאלה, כמשל, במלחמה, כחלום — או חיים אותם „קיום") — מיטשטש ונפגם כשרונו הסיפורי. לא אחת גברה ההתענגות בקטעים שדה המספר, אך איני מוצא ענין בהסתפחיו.

„נסיעה בארץ־ישראל והרהורים על אהבתו ותבונתו של אלהים" הוא גם בבחינת סיפור של בדידות. המחבר נוסע תמיד לבדו למקום שהוא נוסע, שרוי עם עצמו, נתון למחשב־ תיו — ובפגישותיו עם מקומות אישים והיס־ טוריה הוא ניצב תמיד בודד. יתירה מזו: להרגשה הזאת מיוחדת זכה, בדבריו בדי־ דותם של אישים אלה, אף כאשר הם שרויים עם ההמון. וכך כאילו נוצר מגע בין בדי־ דויות — מעבר לזמן ולגורל.

על זלמן שזר ז"ל

בדברי הערכה למר זלמן שזר ז"ל, נשיאה השלישי של מדינת ישראל, כותב מר משה שמיר (מעריב מערב שמחת תורה), שהמנוח "נמשך אל כל המעיינות", שאב משורשים של כל המעיינות מבית מקורם, וכל חייו היו שמירה נאמנה ושאיפה ל־ אחדות". ניתן לתאר את מקומו המיוחד של זלמן שזר בחברה היהודית של ימינו תוך שימוש בתמונה דומה לזו המתוארת בדברים הנזכרים — תמונה הלקוחה מ־ כתביו של שזר עצמו.

"זכה נתגבבתי אני בילדותי עם למנומי ערב אל כתלי הבאר הקמורה העמוקה, שהיתה בלב ה„שולהויף", להסתכל לתוכה ולדלות ממעמקיה את תפארת הכוכבים ה־ שטים עגולות על פני הרקיע ממעל" (כוכבי בוקר ע' 7).

שזר לא רק הביט למעמקי הבאר אלא ניתן לומר שהוא עצמו היה באר כזו. באר מים חיים שעמדה בלב העם היהודי וש־ הכילה את האוצרות היהודיים מכל הגוונים, התקופות והזרמים, דרך אישיותו ניתן היה לחוש את זוהרם של חלומות העם היהודי ואת מרחבי רוחו.

"עתה לא נוכל להסתכל בכוכבים הבהירים, כי הבאר איננה עוד" (שם, שם).

גבריאל חיים כהן

ירושלים, כ"ד תשרי תשל"ה

*

על נגע של דאגה

רשימתו של מר יוסף אורן במדור זה („מעריב" 13.9.74), נוגעת ללב במיכלול הנד"ר, אם גם הבלתי־קריא, של דאגותיה הרב־כיווניות: הכותב דואג לגורל הספ־ רות העברית, להמשך הזיקה בינה לבין קוראיה, למיצבת התקין של היחסים המפלגתיים ולמערכת ההתארגנות הציבורית בישראל בכלל. הוא גם דואג, כנראה, שמא לא יבינו, חלילה, את שפע דאגותיו, לכן שופעות דאגותיו פרטים וראיות לרוב.

נתייחס קודם כל לאותם היבטים הכלליים יותר של תגובת העיתונות הישראלית על הקמת איגודנו. רבים הבחינו בודאי בפאר־ ראדוקס המעניין, כי בארץ רוויית־אגודות־ ההסתדרויות לעייפה עוררה דווקא הקמ־ תו של איגוד מסוג חדש ורענן כשלנו, אולי בפעם הראשונה מזה אלפיים שנה, את השאלה המאתמית: מדוע עוד איגוד? מדוע לא, בעצם? לתולדות הציונות והארץ מאות איגודים. ואשר למר אורן:

הוא מודאג במיוחד מעמסס־השליחות, ש־ איגודנו נטל על עצמו. הוא חושש, אולי אפילו בכוונה, שלא נוכל לעמוד בנטל־ בנטל של טיפוח הזיקה הבלתי־אמצעית בין הספרות העברית לבין קהל קוראיה ושל הידברות עם מה שמכונה בפיו „שמונה ערביים" (אגב, יותר). יסיר־נא, איפוא, מר אורן דאגה ומועקה מליבו. הזיקה בין הספרות העברית לבין קוראיה מקורה מאז ומתמיד בטקסטים החשובים, הכתובים עב־ רית, ולא במיבנים איגודיים אלה או אחרים, ואילו הבאמן שבהידברות עם שמונה או יותר ערבים הוא בעיקר מתקציה של כושר הידברות בין־אנושי בכלל. כדי לבחון את יכולתה או אי־יכולתה של אגודת הסופרים העברים בשני התחומים הנ"ל די לפשפש

קוראים מגיבים

ביצירות עסקיה ובתולדות אי־ההבנות שלי־ הם של מדינה זו לא רק עם העם השכן, אלא עם עמים אחרים בכלל. אשר לכפל־ הפוסס — הריהו, איכשהו, עניין של כושר ולא של אידיאולוגיה.

בין חברינו יש אנשים בעלי דעות פו־ ליטיות ואמונות שונות ומגוונות. איש מהם אינו זקוק לייעוץ בתחום פעילותו הציבו־ רית־הפוליטית במישור האישי. איגודנו אינו מייעץ בעניין זה לחבריו, וחוששנו שגם עצותיו של מר אורן תחזורנה אליו ריקם. לא יורם קניוק, לא גבריאל מוקד (חברינו) ולא עמוס עוז (שאינו עדיין חבר באיגודנו) זקוקים להפנייתו של מר אורן אל מפלגה זו או אחרת.

ולבסוף: המונח „פרישה" אינו הולם את יוזמתנו האיגודית החדשה. חלק מחברינו — ואף מחברי הנהלתנו — מאוגד גם באגודת הסופרים העברים. לא הקמנו את איגוד סופרי ישראל, כדי למוטט אגודה אחרת כלשהי, אלא כדי למלא תפקידים, ששום איגוד־סופרים קיים או קודם בישראל אינו ממלא אותם. מאידך גיסא לא ידענו ש„פרי־ שה" היא מילה של גנאי מנקודת־ראות אובייקטיבית כלשהי, או שהוא „גנאי".

דוד אבידן
בשם:
„איגוד סופרי ישראל"
ת.ד. 11111, ת"א.

פרסו...
על ישר...
מרכז ה...
שירות ה...
קוי היסוד של תכנית ה...
בטחון והמלחמה בטרור
השטחים המוחזקים
הגולן ויישוביו
עליה וקליטה
יהדות ברה"מ
יהדות ערב
כלכלה ומשק
המים בישראל ו...
המלחמה בסמים
הכנסת והבחירות ל...
כרזות ירושלים
דוד בן גוריון ...
בירושלים:
בתל־אביב:
בחיפה:
בבאר־שבע:
מספר המקומות ...

هكذا من الاصل

גראפיקה של פיקאסו

מאת
רחל אנגל

"גרפיקה של פיקאסו" — גלריה גורדון א (ברחוב נתן החכם) מנזיזה, (במידה של צדק, בלי ספק), כי די בשם זה כדי לספק את סקרנותו של קהל באי התערוכה, והריהי פטורה מהכנת קטלוג. ובאמת, מה עוד יכול קטלוג לספר לשוחרי אמנות וותיקים ומנוסים על אודות המפורסם באמני המאה שלנו?

בתקופה אלגנטית כזאת, כשבאמתחתה "להיט" של ממש, פותחת, איפוא, הגלריה את עונת תערוכותיה. ויש להודות: זוהי תערוכה מכניעת ורבת־ערך. נאמנה לדרכה מביאה הגלריה לפני באיה גם הפעם מן המעולה והמשובח שביצירת האמן — ונכונים, בלי ספק, דברי הנהלתה של הגלריה בהודעתה לעתונות, כי התערוכה היא "ה־ראשונה מסוגה בארץ הנערכת בגלריה פר־טית". (ואולי דווקא משום כך ראוי היה לתת בידי הצופה תאב־הדעת בכל זאת קטלוג קטן, ובו, בין השאר, הגדרה־הערכה מסכמת של מיבחר הדפים המוצגים).

עשרים ושבעה דפים מוצגים בתערוכה, תחריטים, ליטוגרפיות, וקומץ רישומים, ו־כולם מעשה ידי פיקאסו בשנים שבין 1945 ל־1972. חלקם קנה בעל גלריה גורדון מידי אספן הגרפיקה הפיקאסואית הנודע, וידידו של האמן הגדול, ג'ורג' בלוך, (יהודי, שווייצי, אגב, שליש אוספו למו־זיאון ישראל. שליש אחר תרם, למוזיאון שווייצי, והשליש השלישי — לקרובי מ־שפחתו).

"קודש הקודשים" של התערוכה הוא הקיר האחורי בחדר התצוגה הפנימי, זה שבעו־מקה של הגלריה. על קיר זה תלויים ארבעה רישומים — מגע ידו הישיר של פיקאסו על חוויות התמונה. הנאה בין ארבעה אלה, ואולי "מסמר" התערוכה, נראה לי הרישום "אמן ומודל" שרשם פיקאסו ב־1970 בעפרון על גבי קרטון לבן. ראוי לשים לב לכך־ הציור המתוחבר בין הצייר ובין המודל וראה: הכן עצמו בהפך כאן למודל, והוא עצמו דומה לעירום־אשה, רך ועגול וגמיש כל כך, כמו עשוי בשר חי ונושם.

ומי יודע, אולי עולה על רישום זה ביופיו, בעדינותו, רישום המכונה "גבר ואשה" — ראה בא את הקו הזורם כמנגינה רכה ורעננה, הקו המכו־מרקד על פני הדף, נוגע־לא־נוגע, ועם זאת הוא מוחשי עד מאד, וקיים, (רישום עפרון, 1966). השלישי בין הרישומים הוא רישום עט (על קרטון חום) של "אשה שוכבת", בעירום, עיניה עצומות, ושדי שדיה כמו מנהלים איזה מישחק־של־דיאלוג ביניהם, וניכר עד כמה משועשע פיקאסו ממראה־משחק זה בין־שד־לשד — זה פטמתו פונה שמאלה, (אל עבר חתימת שם פיקאסו, התאריך), וזה פטמתו תלויה כלפי מטה, עצובה, בתבונת ימינה, אל מחוץ לתמונה. — הרביעי, הא־חרון, ברישומים הוא דיוקן פניו הסגלגלים של איש, מין היפי מזוקן, זקנקן קטן בקצה סנטרו, שפם קטן מתחת לחוטמו (התמונה עשויה בדיו סינית שחורה, עפרון הגיל ועפרוניות צבע — אדום ולבן, על קרטון חום).

כמה וכמה עותקים נדירים למדי נמצאים בין המוצגים — "יתוש והאהבה", למשל, ליטוגרפיה בשחור־לבן; אמור הקטן מתי־צב כאן חוץ־האהבה בידו מופנה אל לבה של ונוס הגדולה, המגושמת — שבעיני פיקאסו אינה דווקא יפהפיה מושכת. נדיר ויוצא־דופן ביצירתו של פיקאסו הוא הדף מס' 27, כהה מאד, ומתוך הכהיון מתבלטים כמה מוקדי אור (קווים בלבן על גבי שחור) — כאילו מנהל כאן פיקאסו מין ויכוח עם האור־וצל של רמברנדט; אך התבונן יפה אל כל אחת מן הדמויות המצויירות־משורטטות כאן, תכיר בהן מיד את פיקאסו כפי שהוא ידוע לנו. — עירום־האשה מימין, הנער העומד משמאל (הנראה כמו קפץ הנה מתוך אחד מציורי פיקאסו, ילדי התקופה הכחולה שלו). "נדיר" מבחינה טכנית, הפעם, הוא אולי התחריט ששמו "בארבע פינות החדר" ועניינו עסקי גבר באשה, (והוא נעשה כליווי לשיר בעל אותו שם, שכתב פיקאסו) — ותחריט שבוצע בעשרה עותקים בלבד (העותק המוצג הוא השלישי, לפי הסדר — "3/10" — בעוד רוב הדפים הגראפיים הא־חרים נוצרו בחמישים אכסמפלרים), אלא שאינו נדיר דווקא ביופיו. לאמתו של דבר הוא מן הבלתי־מוצלחים.

ענין רב, יש לעומתו, בליטוגרפיה הקרויה "דף סקיצה", ובו כמה סקיצות־דיוקן מצד

פיקאסו — אמן ומודל — עפרון על קרטון

אמנות

...זוית ראייה מסויימת כמו "אשת לוט" (בתמונה מס' 52), ומתוך זוית ראייה אחרת — כמו "...בעלה", כלומר, לוט עצמו.

סדרה אחת של צלומים דומים לרישומים, קוים שחורים חדים מאד, על פני רקע לבן בוהק. "דרורים", למשל, ו"דרורים על גפן", ובמיוחד "זרזירים בסבכה" היפהפים, הדו־מים כאן לצלליות.

צפור כרמי אומרת, כי זו תערוכת היחיד הראשונה שלה. לפני שנים השתתפה בתע־רוכת חובבי צילום, ושם זכתה תמונתה "חורף" בפרס. אותה תמונה, צילום בשחור־לבן ובניגאטיב דקים של אשורים, מוצגת גם בתערוכה בבית מניה ביאליק. אילו ניתנו פרסים גם כאן, היתה ראויה גם הפעם לזכות בפרס.

דוממים וגופים

הגברת יהודית ירושלמי שלמה ציזק אך זה מקרוב, ושוב איננה בת גיל תלמידה — מציגה בבית ויצו שבמקום מגוריה, אשדוד חמישים ושניים ציורים, רובם ציורי צבע שמן, ומיעוט קטן בהם ציורי אקוורל. התמונות קטנות הן, נעימות ונתמדות למראה, טבע דומם, של פנית גוף, של דמות פה ושם ותמונה אחת אף מתארת יפה את נמל אשדוד צבעים שקטים, כבושים, צורות סדורות ומ־ומשמעות. בית ויצו באשדוד פותח בתע־רוכה זו את עונת תערוכות־החורף של המתחלפות אחת לחודש, ובהן מציגים את עבודותיהם אמנים תושבי אשדוד, בדרך כלל; אך יש וגם אמן "זר" מתארח כאן.

שמן וגרפיקה של בק

גלריה "יהודה ק" מציגה מיבחר מציורי של שמואל בק — וזאת לרגל פתיחת תערוכת האמן בניו־יורק שם מוצגים "ציורי העשור האחרון". בעת ובעונה אחת גם יצא בהוצאת אברבך־פיין־ארט בניו־יורק ספר בק, שבו מובאים בצד רפרודוקציות בצבע ובשחור לבן, גם מבוא מאת פאול פ. נגא וכן שיחה עם האמן מאת ע. קאופמן.

בתערוכה שלפנינו מוצגים ציורי הנוף המטפיסיים המיסתוריים של שמואל ב "מגרש משחקים עם ים סוער. הדליקות הקוה", ותמונת "הנוסעת" המצטיירת בבי הריאליזם החדש. ואתה מוצא כאן שוב האגסים המפורסמים של בק, — הפעם בתח "מול השמים הבהירים", ותמונה של בו חרבים ושתי ארובות עשנות "ארכיאולו של עשן". ותמונת צפור עשויה קרשים עץ, והיא יושבת בראש אילן זקן שע גדוע ודמויות שחמט גדולות נראות בש רים, עשויות אבן, שיש ועוד.

...ייצות של ראשי ילדים וראשי סוסים.

בצאתך את הגלריה, ובראותך שוב ראיה מסכמת את כל התלוי כאן על פני הקירות, מתחזקת בך הדעה, כי אכן היפה בין כל מוצגי התערוכה הוא אותו דף־רישום שראית לראשונה (השני בין שני הראשונים, מס' 17) — והפעם אתה מבחין גם באירוניה הקלה שבמעמד זה של "גבר ואשה", הגבר, עוטה הגלימה, נבוך־וסקרן־חומד, אצבעו הנוגעת בפיו הפתוח, ועינו מביטה אל עירום האשה הצעירה הנאווה המבקשת, לשווא, להסתתר מאחורי זרועותיה המורמות.

צילום בשחור־לבן ובצבע

בבית מניה ביאליק מציגה הגברת צפור כרמי תערוכת צילומים, חלקם שחור לבן, חלקם בצבעים. צריך אדם להיות מחונן בכשרון מיוחד, כדי ליצור היום תמונות־צלום אשר לא יהיו, מצד אחד, בבחינת הישנים מכביים גרידא ולא יעייפו, מצד אחר, על הצופה במטען של פאתוס וסנטימנט. הצלמת שלפנינו, חקלאית, לפי מקצועה (חברת כפר־יחזקאל), מוכיחה בחלק ניכר מתמונותיה שאכן היא מחוננת באותו כשרון. הנה פניו של חתול ניבטים אליך מתוך תמונה גדולה, שחורה־לבנה, הנושאת את השם "מציץ"; מתחת לענף מכוסה עלים המהווים כעין מסך "מציץ" ראש החתול, עיניו בהירות וגדולות להפליא. סמוך אליו — דיוקנו של אות רב־יהוד.

איך מגיעה חקלאית לצלום אמנותי? "מת־חילים לצלם את הילדים" אומרת צפור, אחר כך, כדי לפתור גם בעיות של צילום פרח ועלה וענף, החליטה ללמוד את תורת הצלום. בטכניון בחיפה למדה במשך שנתיים צילום שחור־לבן ושנה שלישית — צלום צבעוני.

כדי לפתח את סרטי הצלום שלה ולהגדיל את התמונות, יורדת האמנית אל המקלט שבמקום, שם קיימת מעבדת־צלום משוכללת. וכשאין היא עובדת בחדר־החושך, וכשאין האנשים מתקהלים שם, חלילה, בימי חירום — "ואפילו דווקא אז" — מתנהל באותו מקלט גם חוג, בהנהלתה של האמנית, ובו לוקחים חלק בני נוער של המושב. שמונה נערים ונערות סיימו עכשיו קורס אמנות, וכיוון שסיימו אלה ונתגייסו לצבא, מתארגנת עתה קבוצה חדשה.

בין הצבעוניות בולטת ביופיה תמונתם של זוג פרפרים באדום וכחול שעדשת ה־מצלמה תפסה אותם ברגע של התזוגות על פרח חרצית צהובה בשדה (התמונה נקראת, משום כך, "למבוגרים בלבד"!). בתמונה המכונה "לאט אבל בטוח" נראה חלזון לבן אפרפר־תכול בתוך ורד בצבע ארגמן — והשתקפות השמים מעשירה את הארגמן ב־גונים של תכול ובנימת מסתורין. "רסיסי טל", וטיפות גשם על פני עלה ירוק — ותכול ולבן של שמים משתקפים בהם.

גדע עץ על שפת ים־המלח נראה מתוך

אמנות האיסלם בירושלים

מאת
נעמי בנצור

בימים טרופים אלה, כאשר השלום נראה רחוק מתמיד וחלום של ישראלי על ביקור בארץ ערבית אינו אלא דמיון, נפתח, ב־ירושלים החדשה דווקא, אשנב לעולם ה־ערבי: הכוונה למכון "י. ל. מאיר", אשר נחנך בימים אלה ופתח כבר את שעריו לקהל הרחב.

המכון, אשר נמצא במעלה רחוב הפלמ"ח, כולל מוזיאון וספריה. הוא אחד ממוסדות הציבור הבודדים בארץ שהקמתם היא כולה פרי יוזמה פרטית. הקמת המכון נת־אפשרה הודות לקרן שהקימה הלידי ברייס־סלומונס מאנגליה לזכר ידידה, הפרופ' ליון אריה מאיר, מי שהיה חוקר נודע של אמנות האיסלם, מרצה באוניברסיטה הע־ברית והרקטור שלה בשנות ה־40.

היא הגתה את רעיון הקמת המוזיאון במטרה לקרב לבבות יהודים וערבים, והיא מהווה המשך לעבודתו למען בני שני ה־עמים עוד מתקופת המנדט.

המוצגים במוזיאון — חלקם נתרמו על־ידי אספנים, חלקם נרכשו בשביל המוזי־און על־ידי פרופ' אטינגהאוזן — מומחה בינלאומי לאמנות האיסלאם. האוסף, אשר שוויו נאמד בלמעלה מארבעים מיליון דולר כולל למעלה מ־4000 פריטים. הם מייצגים את האמנות המוסלמית לאורך התקופות ה־שונות בארצות אירן, הודו, טורקיה, מצרים, סוריה, עיראק.

כל אחד מאולמות התצוגה מוקדש לאחת התקופות. הסדר הכרונולוגי מאפשר מעקב אחרי התפתחות האומנויות, אחרי מוטיבים חוזרים והשפעות זרות. המוצגים הם מכל ענפי האמנות: כדים וספלונים מקראמיקה, כלי מתכת ושנהב, אריגים ושטיחים, תכ־שיטים, קאליגראפיה ומיניאטורות. בין ה־מוצגים, אשר בחלקם לא היו אלא חפצים שימושיים, פריטים נדירים, מהם יחידים במינם בעולם כולו.

אחד האולמות יוצא דופן בתערוכה: מו־צג בו "אוסף מורה המערב" — עבודות אמנות ובכללן ציורים, שנעשו על ידי אמנים מערביים שהיו נתונים תחת השפעה מזרחית חזקה. אוסף זה מוכיח מה גדול היה היקף ההשפעה של האמנות המוסלמית.

מוזיאון־זוטא העומד בפני עצמו מהווה אוסף של שעונים ותיבות־נגינה, המוצג ב־קומת הקרקע של הבנין. בספריה הצמודה למוזיאון נמצא ארכיון המכיל 16 אלף שיקופיות ו־26 אלף תצלומים. אלה נועדו לשרת אנשי מחקר באמנות ותרבות האיסלאם.

דרוויש — ברונזה — אנטוליה (מאה 13)

ד"ר מוריה, מנהל המכון, מתווה את תכנית הפעולה: לצד התצוגה המתמדת יתקיימו במוזיאון גם תערוכות מתחלפות. לעתיד הקרוב מתוכננות כבר תערוכות מ־ספר: אמנות קופטית, קאליגראפית, צינץ אריגים.

אין הכרח להתמצא בתרבות האיסלם על מנת להנות מן התערוכה. האיכות ה־מעולה של המוצגים והצורה הנאה בה הם מוגשים, הופכים את הביקור במוזיאון ל־חוויה.

ציורים "יהודיים"

הגלריה של מצפה אבר־טור מחדשת את פעילותה לאחר הפסקה ארוכה, בתערוכת ציורי־שמן של עמנואל סלע.

רוב הציורים בתערוכה נושאים אופי "יהודי־תנ"כי". דמויות של יהודים מזוקנים עטופים בטליתות חוזרות ונשנות אצלו. הרקע לדמויות הוא לרוב נופי ירושלים הע־תיקה או נופים תנ"כיים כפי שהוא מתאר אותם לעצמו. גישתו לנושאים היא פיוטית מאד. הוא מעמיס על הדמויות מטען רגשי רב; לרוב הן מרימות ידיהן בתפילה, או שולחות מבטים עורגים לכוון בלתי־ידוע. אותו בטוי רגשי עומד בניגוד למסגרת הקפואה שבה נתונות הדמויות. הקפאון נגרם על ידי צביעה דלילה על פני השטח. המשטחים הצבעוניים מוחמים בקפדנות. הסגירות ביניהן גורמת להעדר כל זרימה פנימית. הלבן תופס מקום מרכזי בין ה־צבעים, ומשתלט עליהם. העדר הפרופור־ציה המתאימה בינו ובין הצבעים האחרים גורם להיווצרות חללים ריקים בתוך היצי־רות, שאין להן הצדקה לא מבחינה תכנית ולא מבחינת מבנה המיחבר.

בהעדר תנועה הנוצרת על־ידי זרימה צבעונית, מנסה סלע ליצור דינאמיקה על ידי ידים מתנפנפות או צמח מזוקר. המתח הנוצר הוא פתאומי, ומשום שאינו צומח אורגאנית מתוך המיחבר, יש בו מידה של אילוץ.

אותו הקפאון בולט גם במשחק האור־הצל. בציורים האור והצל הם שני ני־גודים ללא כל דרגות־ביניים. לכל מבנה או דמות צללית משלה, מחודדת ומחוקרת. הצללית כופה את נוכחותה, היא איננה תולדה של הדמות שאליה היא שייכת.

בציורים שאינם נושאים מטען "אידי־אולוגי" ניכרת יותר נינוחות. בציור כגון "חלונות" (מס' 17) איכות הרישום טובה. המבנה הקומפוזיציוני מעורר ענין והמתח הפנימי גבוה מתוכו. הוא הדין גם בארבע יצירות (מס' 27 — 30) שהן יוצאות דופן בתערוכה גם מבחינת הנושא וגם בשל הצבעוניות שבהן. העדר פרטנויות והעדר נימה פאתטית הם המשווים ליצירות הללו קלילות, שהעדרה בולט מאד ביצירות ה־אחרות.

עמנואל סלע הוא יליד רוסיה, 1924. בגיל צעיר הגיע עם משפחתו למונטווידאו, שם גם רכש את השכלתו האמנותית. הוא עלה ארצה ב־1955, לאחר השתלמות ב־אקדמיה לאמנות בפאריס.

ציירת מקסיקנית בגלריה בירושלים

בחסות האגודה לידידות ישראל־אמריקה־האיבירית מוצגת עתה בגלריה "ספראי" ירושלים תערוכת תחריטים של פלורה גו בריג־רודמין, אמנית ממקסיקו, בעלת־מוני' בארצה. התערוכה אורגנה על־ידי ה אסתר ערמון, לכבוד ביקורה של הצי בארץ.

גב' גולדברג־רודמין היתה תלמידתו אישית של דיאגו ריברה, אך מי שנ למצוא בציוריה השפעות שלו, ודאי יתא "היותי מאשרת להיות תלמידתו", היא מרת, "יועד היותי מאשרת כאשר הצל להשתחרר מהשפעתו". מי שיצפה בתערוכתה צבור "דרום־אמריקני", גם לא יבוא על סיפוקו. התחריטים שהיא גה הם אירופאיים מאד על פי טיבם, נטיה בולטת לכיוון האקספרסיוניזם הגרמ היא מעלה דמויות של נשים כבודות, ונב שמידה של אלימות נלווית אליהם. עם צעירות להלוטין הנטיה ל"אנטי־אסתט בעזרת דיוקן עדין שמסתנן במפתיע, או עיטור כלשהו, היא משווה ליצירו נימה רומנטית.

הציירת איננה מחמיצה שום הזדמנות שילוב אורנמנטיקה ביצירות: היא משו מוטיבים עיטוריים בחזית של בית, בשמ בפיסת־בד מתנפנפת או על גבי גיטא המוטיבים הללו מעניקים ליצירות מ של חכימות ונעימות.

פלורה גולדברג מגלה בעבודות דמות שליטה מלאה בטכניקה. היא מוכיחה ש יודעת היטב לרשום ולבנות מיחבר מ מה שחסר ביצירותיה הוא חותם אישי ב ומשכנע.

קורסים ל־אנגלית מדוברת
השבוע נפתחים קורסים נוספים

מתחילים	מתקדמים א'	מתקדמים ב'	שיחה
23.10	23.10	24.10	23.10

מבחנים לקביעת רמה חינם, תנאי תשלום נוחים, הרשם מייד
קורסי בוקר וערב
ההרשמה והלימודים ב־ "אולפנים לאנגלית"
תל־אביב בבנין "גימנסיה הרצליה" רח' ז'בוטינסקי 106 בשעות 4—8 בערב
תל־אביב במרכז שדרות דוד המלך 11, 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ.
הצטרפו אל המרוצים למדו באולפנים לאנגלית

ההרשמה עד 23.10
EXCLUSIVE ENGLISH
CONVERSATION
קורס מיוחד — שיחה באנגלית לאקדמאים ולאנשים בעלי השכלה רחבה.
מספר המקומות מצומצם
ההרשמה: בבנין "גמנסית הרצליה" ז'בוטינסקי 106 תל־אביב, בשעות 4—8 בערב במשרדי מכון "דף".
וכן קורסים למתחילים ומתקדמים בוקר/ערב

להשכרה חנות
בגודל 70 ממ"ר
המתאימה לכל מטרה (אפשרות מיני מרקט או כלבו) החנות נמצאת בשכונה בגבול רמת־גן, בני־ברק.
להתקשר בשעות הערב 866704.

בית־חולים אלי"ן ירושלים
מכרז
למכירת 2 כלי רכב
של בית החולים
1. פורד טרנזיט מודל 1972
2. פורד אקונוליין מודל 1972
את כלי הרכב ניתן לראות בביה"ח אלי"ן, רחוב אולסוונגר, קרית־יובל, ירושלים, בימים א'—ה' בשעות 8.00—15.00, ביום ו' 8.00—12.00.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לאחראי על התחבורת בבית החולים, טל. 02—412251.
אין הנהלת בית החולים מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

רהיטי יוקרה - יבוא בלעדי מאירופה
STAUD - חדרי שינה
RIESSNER - סלונים
NIEBUHR - מזנונים וכו'
מחירים נוחים גם בתשלומים ללא ריבית
בקרו באולם התצוגה
לבוחרת הבטחון הנחות מיוחדות
"רוגתא" שדרות רוטשילד 31 (פנת אלנבי) תל־אביב
המכירה בסיטונות וליחידים ● אספקה מיידית

חיים שמי השקעות בע"מ
קבלן בנין
מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פ"ת
ע"י כרי דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים
כוללים: מעלית ✶ מים חמים מרכזי
3 כווני אויר כניסה מפוארת
פרטים במשרד רח' הגנה 15 פ"ת
בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

חיילים/ות וצעירים/ות בכל הארץ
המעונינים ללמוד בטכניון או באוניברסיטה
בשנת הלימודים הבאה (תשל"ו)
ולהתכונן בקורסים קדם אקדמאיים
אינפורמציה חינוכית חינם
ת.ד. 6504, תל־אביב.

מעבדת שיניים
להשכרה
במרכז רעננה
מצוידת קומפלט
למסירה מיידית
טל. 921336, 926282

ספרית־פועלים
ספרים חדשים
נתן ביסטריצקי־אגמון
בדרך אל החזון
אסופה רבת היקף של מסות, שעניינן סופרים וספרות, חוויות היסטוריים גדולים, דיוקנאות אישים־מנהיגים, שהם כתארים אור כפול: אור מעמקי דורות ואור חזון האדם.
מהדורות חדשות:
עזריאל אוכמני
תכנים וצורות
אוצר ערכים ספרותיים
מהדורה מתוקנת ומורחבת — בהכנה

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

אנגלית צרפתית, ספרדית, גרמנית. ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג

Audio Active Comparative

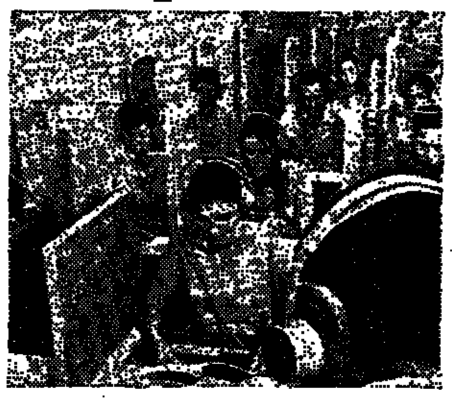

פרסום מיטל

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה

שעורים פרטיים — 10 ל"י לשעור

לחיילים משוחררים עפ"י החוק - לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

תל אביב: אבן גבירול 30. טל. 252337
רמת גן: שפירא 4, פינת ארלוזורוב 83 טל. 723466
חיפה: נורדאו 30. טל. 667040
ירושלים: בית הפקיד ע"ש מ. שרת. מסריק 10 טל. 68383,66380

למד בגרות בביתך!

אנו נבוא אליך בביתך. בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף.
הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ______ מעונין בלימוד: ______
כתובת: ______ טל. ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב - רח' שלמון 7 (תחנה המרכזית)	חיפה רח' בלפור 5 (בבנין המועדון לחייל)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	באר שבע רח' החלוץ 86 (מול קולנוע סביס)
	חולון רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 (במרכז)	ירושלים רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות רח' יעקב 3 (מול אגד)

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

למד מקצוע נדרש בתנאי תשלום מיוחדים

- *אלקטרוניקה תקשורת סוגים 1, 2
- *שרטוט בבנין ובמכונות
- *חשמלאים מוסמכים
- *חשמלאים ראשיים

לבוגרי 8,9 שנות לימוד כתות מיוחדות
בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: בל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
תל אביב: רח' בוגרשוב 66, טל. 225693, 225795 שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולתם), טל. 226453
חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 664682, 664674
באר שבע: רח' הפלמ"ח 67, טל. 77781

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכב' המכון להכשרה מקצועית
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______
גיל ______
השכלה ______
כתובתי ______

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מזכירות לימודי הסמכה מודיעה:

שנת הלימודים האקדמית תשל"ה תפתח ביום ג' 5.11.1974. היעוץ לסטודנטים ותיקים וחדשים יתקיים ביום ג' 29.10.74. ביום זה מוזמנים הסטודנטים החדשים לפגישת היכרות ביחידותיהם בשעה 09.30.

הרישום למקצועות יערך בין התאריכים 30.10.74 ועד 3.11.74 כולל.

מערכת שעות ניתן יהיה לרכוש ב"מבלולי", חנות הסטודנטים (בבית הסטודנט) קרית הטכניון, החל מיום א' 27.10.74. למערכת יצורף שאלון סטטיסטי אותו חובה למלא ולהגיש בזמן הרישום למקצועות.

אוניברסיטת תל־אביב

הפאקולטה למדעים מדוייקים
הודעה
לתלמידי הפאקולטה למדעים מדוייקים

שנת הלימודים תשל"ה תפתח ביום ראשון 27.10.74. ידיעון הפאקולטה ובו מידע על תכניות לימודים, מערכת שעות ותקנות הפאקולטה נמצא למכירה במפעל השכפול, בנין האקדמיה למוסיקה, רמת אביב. לתלמידי השנה הראשונה יתקיימו כנסים כדלקמן:
כימיה יום שלישי 22.10.74 שעה 10.00 אולם 5 בניין כימיה ע"ש סנקר.
פיסיקה יום שלישי 22.10.74 שעה 10.00 חדר 103 בניין אורנשטיין.
מתימטיקה יום שני 21.10.74 שעה 10.00 אולם 5 בניין כימיה ע"ש סנקר.
מדע כללי יום שני 21.10.74 שעה 11.00 חדר 301 בניין קפלון.

תלמידים שלא קיבלו הודעות לבתיהם מתבקשים לפנות למזכירות הפאקולטה, בניין קפלון, חדר 323, בימים א—ה בין השעות 11.00—13.00 ולהביא עמם כרטיס תלמיד לשנת תשל"ה.

טכניקום

נמשכת ההרשמה לקורסי יום וערב
בפיקוח משרד העבודה
אלקטרוניקה • טלויזיה
כולל טרנזיסטורים
שרטוט
בנין וארכיטקטורה • מכונות • עיצוב פנים
לימוד חינם לזכאים לפי חוק חיילים משוחררים
מעבדות וחדרי שרטוט לעבודה מעשית
תל אביב בן יהודה 28 חיפה הרצל 44

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

בית הספר ללימודי מוסמכים

קורסים ללימודים מתקדמים

בתל־אביב

סמסטר א' — תשל"ה 1974/75

הקורסים הבאים ניתנים במסגרת "לימודים מתקדמים" המיועדים למהנדסים. הלימודים יתקיימו בשעות אחה"צ והערב. המשתתפים רשאים לגשת לבחינות ובנסיבות מסויימות יוכלו לזכות בהכרת לימודים אלה לקראת תואר המגיסטר.

הפקולטה להנדסת מכונות
- תורת הזרימה המתקדמת — ד"ר א' נבון
- מעבר חום — הולכה — ד"ר א' שיצר

הפקולטה להנדסת חשמל
- תורת הבקרה הליניארית 1 — פרופ' ר' סיון
- הנדסת אנטנות — ד"ר י' בלאס

הפקולטה להנדסה אוירונוטית
- אוירודינמיקה 1 — פרופ' ח' פורטנוי
- תכן במבני התעופות במטוסים — ד"ר ב' ברקוביץ
- מתמטיקה שמושית בהנדסה אוירונוטית 2 — ד"ר א' דינר

הפקולטה למתמטיקה
- יסודות האנליזה המודרנית להנדסת חשמל — פרופ' פ' ספר

הפקולטה להנדסה אזרחית
המגמה לקונסטרוקציה
- שיטות מחשב בסטטיקה של מבנים — ד"ר י' גליק
המגמה למדעי הבניה וניהול הבניה
- קלימטולוגית הבניה — פרופ' ב' גבעוני

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
- נתוח כדאיות פרויקטים להשקעת הון 1 — פרופ' א. אלבלה

ההרשמה תסתיים ביום ששי 1.11.74

לידיעת החיילים המשוחררים!
חייל משוחרר הזכאי ללמוד חינם, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה אשור מהשלישות הראשית.

פרטים והרשמה: הטכניון, המדור ללימודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל־אביב, טלפון 268126/7, 266992.

קורסים מזורזים

למבוגרים • לנוער • קורסי בוקר/ערב
ההרשמה לכל הקורסים מסתיימת ביום שלישי

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר • סוגים: 1+2, 2, 3.

ניקוב בשיטת I.B.M.

• כולל קורס חינם בכתבנות • קורס מזורז ב־6 שבועות נפתח ביום חמישי

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות
קורס כתבנות נפתח כל יום

הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה.
• תעודות הסמכה • הפנייה לעבודה
• אחריות להצלחתך •

שרוטל

תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד כבר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית), טל. 615314
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

עיצוב־פנים אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א ולטל. 669041 חיפה.

לכב' המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות פנים.
שמי ______ גיל ______
כתובתי ______ 1

קורס צלום לחובבים בירושלים

כל שטחי הצלום ועבודת מעבדה
טלפון 02-232434

האם אתה אוהב לצייר?

...אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? ...המכונים האמריקאים להשכלה בכתב ...בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

...המכונים האמריקאים להשכלה בכתב, ...28124 תל־אביב, למס' 77
...לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית, חוברת הסברה ומבחן התאמה כשרון ...הגראפיקה.
______ (1)
______ טל.

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

חייל מילואים משוחרר למד חינם

רדיו - אלקטרוניקה - טלויזיה

...מציעים לך את הזכות ללימוד חינם ...מקצוע האלקטרוניקה.
...לימוד משולב בעבודה מעשית במעבדות ...המכון, כאשר הלומדים מתקנים ובונים ...רדיו — טרנזיסטורים ומכשירים ...
...בוגרים יעמדו בבחינות משרד העבודה ...לקראת התואר:
...אלקטרונאי תקשורת.
...פרטים והרשמה 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

...אביב — רחוב שלמון 7 (תחנה מרכזית)
...גן — רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
...— רחוב ביאליק 17 (פינת רחוב הרצל)
...חולון — רחוב סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
...פתח תקוה — רחוב ההגנה 17 (במרכז)
...ירושלים — רחוב אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
...רחובות — רחוב יעקב 3 (מול אגד)
...— (במוסד תקומתנו) רחוב נורדאו 5
...באר שבע — רחוב החלוץ 86 (מול קולנוע סביס)
היחידה לכתות קדם

...ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל

המחלקה לחינוך
נפתחות ...כתות ערב חדשות
להכנה לבחינות
בגרות מוקדמות
למועדים אפריל ואוקטובר 1975

בית ...לנגדות בפיקוח ציבורי
...פרטים והרשמה: רח' גורדון 53, פינת ריינס ...248514, בשעות 14—8, 20—17

...המכון הישראלי לספרות וקוסמטיקה

מכון דיאנה
קורסים ל־ ספרות נשים, ספרות גברים, קוסמטיקה
ת"א ריינס [כבר דיזנגוף] טל. 226066

אנגלית מדוברת

...קורסים נוספים ...מתקדמים ב' ...24.10
...אולפנים לאנגלית "הרצליה"

ENGLISH CONVERSATION

ההרשמה עד 23.10
קורס מיוחד — שיחה — לאקדמאים ולאנשים בעלי השכלה
וכן קורסים למתחילים בוקר/ערב

ملكنا من الاهل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על

א) הסתיימה ההרשמה למגמות:

הנדסאי בניה — למודי יום
הנדסאי אדריכלות — למודי יום

ב) 1. נותרו עוד מספר מקומות למסלול יום וערב במגמות:

אלקטרוניקה	מכשור ובקרה
חשמל	כימיה
פיזיקה	פלסטיקה
מחשבים	מזון
מכונות	הנדסה רפואית (ביו הנדסה)
מיכון חקלאי	
תעשיה וניהול	

2. נותרו עוד מספר מקומות למסלול הערב במגמות:

בניה ערב	אדריכלות ערב
הנדסאים מורים	קדם הנדסאים

3. ההרשמה תסגר בסוף החודש.

ג) בחינות המיון:

1. בחינות מועד א' התקיימו בתאריכים 24.9.74—23—22
2. בחינות מועד ב' לתלמידים שלא יכלו להגיע ולנרשמים עד סוף החודש תתקיימנה בימים כמפורט להלן:

פיזיקה 7.11.74
מתמטיקה 10.11.74

• **משך הלימודים**

א) למודי יום הנדסאים — שנתיים 40 שעות בשבוע
ב) למודי ערב הנדסאים — ארבע שנים ארבע פעמים בשבוע
ג) למודי צבירה — פעם פעמים בשבוע לפי הבחירה
ד) למודי יום טכנאים — שנה מוגברת
ה) למודי ערב טכנאים — שנתיים מוגברות
ו) למודי ערב קדם הנדסאים — שנה ארבע פעמים בשבוע.

הערות:

א) מתקבלים/ות לכתות הנדסאים (והטכנאים) בוגרי/ות י"ב כתות תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה מסמ"ת או מסמ"ר א').
ב) מתקבלים לכתות קדם הנדסאים גומרי י"א כתות תיכון עיוני או תיכון מקצועי.
ג) תלמידים/ות המשתתפים/ות בלימודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ד) חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר לימוד בשעור 50%.
ה) חיילים משוחררים משרות מילואים ממושך (עפ"י חוק החייל המשוחרר) הלומדים בביה"ס זכאים כמפורט בחוק.

• **פרטים ו/או הרשמה יש לפנות:**

חיפה — (למודי יום וערב) מרכז ביה"ס בקמפוס ביה"ס בקרית הטכניון טלפון 04/235166. קבלת קהל כל יום בין 8.00—14.00, ובימים א' ג' ה' בין 18.00—08.00.
אוהל שרה (עמק יזרעאל) — (למודי ערב — מכונות, אלקטרוניקה, קדם הנדסאים) מר אמרנס, המועצה האזורית יזרעאל, אוהל שרה ד.נ. יזרעאל טל' 067/22956/7.
מדרשת רופין — (למודי יום בלבד) טלפון כפר יונה 053/98383.
אילת — (למודי ערב בלבד מכונות והכנה) מהנדס א. באום, תמנע מכרות הנחושת טלפון 059/2121/2.
נצרת — (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) אינג' ר. סרוג'י, רח' 10/316 טלפון 065/54831.
עמק הירדן (צמח) — מר מ. דניה (למודי אחרי הצהרים) מכללה אזורית עמק הירדן, צמח, טלפון 067/50421.
צפת — (למודי צבירה ערב) מר צ. כבודי, ביה"ס עמל בלאושילד טלפון 067/30284.
תל־חי — (למודי יום — חקלאות, מכונות) מר מ. שפכנר, המכללה האזורית טלפון 067/40969.
עכו (יד נתן) — אינג' ר. לוין, ביה"ס להנדסאים חקלאיים ד.נ. אשרת טלפון 04/910042.

בחר לך קורס

עצוב חלונות ראוה
דקורציה לחלונות ראווה. לכל סוגי החלונות.
הלימודים נערכים פעמיים בשבוע במשך 8 חדשים.
הקורס מתקיים בת"א.

שיזור פרחים מורחב
למעוניינים לרכוש ידע מקצועי ולעסוק בשטח זה.
הקורס מתקיים בשני שלבים, אחת לשבוע, במשך כ־8 חדשים.
התלמידים יקבלו פרחים ועזרי לימוד חלקיים.

צלום לחובבים
הלימוד כולל יסודות הפיתוח, הדפסה והגדלה.
הקורס מתקיים פעם בשבוע, במשך כ־4 חדשים.

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00

תל אביב: רח' בוגרשוב 66, טל. 225795, 225650 — שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 254193
חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671
באר שבע: רח' הפלמ"ח 7א, טל. 77781
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

משרד העבודה / משרד החינוך — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית — אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית

באר־שבע

בשתוף עם הועדה לאנרגיה אטומית — הקריה למחקר גרעיני נגב

מודיעה על

פתיחת הרשמה לקורס טכנאי כימיה

תנאי הקבלה: מתקבלים בוגרי בתי ספר מקצועיים תיכוניים או עיוניים, ארבע שנתיים או בעלי תעודות בגרות אקסטרניים.

משך הלימודים: הלימודים יתקיימו בבאר־שבע במשך 13 חודשים בלימודי יום.

מילגות: התלמידים יקבלו מילגות ו/או מענקים מהקריה למחקר גרעיני נגב במשך כל תקופת הלימודים.

פרטים והרשמה: המכללה הטכנולוגית רח' בזל 71, ת.ד. 45 באר־שבע, טל' 79132
בימים א'—ה' בין השעות: 08.00—13.00
בימים א', ג', ה' גם בין השעות 17.00—20.00
ביום ו' אין קבלת קהל.

מועד פתיחה משוער: חודש נובמבר 1974.

להרשמה יש להביא: א. תעודות המעידות על השכלה מתאימה. ב. פנקס מילואים. ג. 3 תמונות. ד. —30 ל"י דמי הרשמה.

תואר וזכויות: עם גמר הלימודים ועמידה בהצלחה בבחינות הממשלתיות, בחינות הגמר החיצוניות ועבודת גמר, יוענקו למסיימים התואר „טכנאי". למסיימים בהצלחה תינתן האפשרות במסגרת עבודתם בקמ"ג להמשיך בלימודי ערב להשלמה לקראת התואר הנדסאי, כאשר זמן לימודי הטכנאות יחשבו כנקודות זכות.

ת.ד. 45, רחוב בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע.

חייל מילואים

בשירות או משוחרר

נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המאפשרת לך לרכוש מקצוע או להשלים את בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

* בגרות
* תכנות י.ב.מ.
* מוקדמות
* פרסום ויחסי צבור
* עיצוב פנים
* רדיו אלקטרוניקה

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

1
לכבוד
המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ....
שם .... גיל ....
כתובת .... משרת/משוחרר ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

(1)
לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי: .... גיל ....
כתובתי: ....

טכניקום גרפיקה

עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכה

נמשכת ההרשמה לקורסי יום וערב ברמה מקצועית

את בוגרים תמצא בכל הסטודיות
ברחבי הארץ, שאל אותם בטרם תבחר בקורס המתאים לך

חיפה, הרצל 44. ת"א בן יהודה 28

המכללה למינהל — מיסודה של הסתדרות הפקידים

המכללה

מסתיימת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

א. לימודי־ערב אקדמיים

בחוגים:

● מינהל ציבורי
● מינהל עסקים
● ראיית־חשבון

ב. לימודי־תעודה

מינהל ● בנקאות — קורס דיפלומה, השקעה בניירות־ערך ● ביקורת פנימית ● תכנות ותכנון — עיבוד נתונים אוטומטי ● ניהול נכסים ושמאות ● ניהול שיווק ● ניהול כוח־אדם ● תמחיר ● מזכירות רפואית ● העמלנים רפואיים ● גרפולוגיה במינהל ● פרסום ויחסי־ציבור ● מעבדה לשונית ● וקורסים שונים בתחומי המינהל ●

חיילים משוחררים זכאים לפטור משכר לימוד, בהתאם לחוק

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:

ירושלים — בית־הפקיד, מסריק 10, טל' 02-66380
תל־אביב — המכללה למינהל, אלנבי 113, טל' 624462
חיפה — בית־הפקיד, מאיר 44-46, טל' 04-524103
באר־שבע — המכללה למינהל, השלום 18, טל' 78706

האם אתה אוהב לצלם?

האם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן לל... את מקצוע הצילום בביתך במכון הפנוי? האם ידוע לך כי תחסוך מאות ל"י על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומך במו ידיך בעזרת המכשירים ש... לביתך. סטודיו A בהנהלת יוסי זילברגליט בשיתוף עם המכונים האמריק... להשכלה בכתב יבחנו בביתך את התאמתך למקצוע הצילום ללא תלות בגיל...

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28128 למס' 75
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחיבות כספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, ומבחן התאמת כשר למקצוע
שם .... גיל ....
כתובת .... טלפון ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

נמשכת ההרשמה לקורסי אלקטרוניקה (לנשים)

* מתקבלות נשים מעל גיל 18 בעלות השכלה של לפחות 8—9 שנות לימוד.
* במשך הקורס תקבלנה המשתתפות בו שכר.
* למסיימות הקורס בהצלחה מובטחת עבודה במפעלי התעשיה האוירית.

בפרטים נוספים נא לפנות בכתב אל יח' התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה ע"ש בן־גוריון או א... בימים א—ה בין השעות 08.00—15.00.

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — ישיבת טכניון כפר צבי סיטון
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

לחיילים משוחררים

נמשכת ההרשמה לכיתות

1. „מדריכים מוסמכים" במקצוע מתכת
2. „מדריכים מוסמכים" במקצוע מכונאות רכב

לימודי יום בתנאי פנימיה

● פרטים והרשמה: ביה"ס ע"ש צ. מאיר, בכפר סיטון ד.נ. חוף כרמל, טל. 04-942283.

• • • חשבונאות · פקידות · רדיו אלקטרוניקה **לימודים** • • • בגרות · בי"ס לאכסטרנים · ...נוך על־יסודי

המדרשה הליברלית
ע"ש פרץ ברנשטיין

מודיעה על:

תכנית לימודים סמסטר חורף 1974

א. בעיות חינוך והוראה
1. הערכים החינוכיים של המקרא — פרופ' בנימין אופנהיימר.
2. יעדים לאומיים ורוח חלוצית — ד"ר צבי הלוי.
3. באוגרפיה של ארץ ישראל — ח"כ אברהם כץ.
4. חינוך כללי בידי החברה — ד"ר שאול לוין.
5. ספרות עברית כמכשיר חינוכי — משה שמיר.

ב. בעיות כלכלה
התחזית האפשרות של הליברליזם הכלכלי הליברליזם הכלכלי בישראל — פרופ' ל. ברגר.

ג. הסכסוך הישראלי—ערבי
1. ערבים ויהודים, סקירה הסטורית — עמיקם כהן.
2. תולדות א"י תחת שלטון האסלם — ד"ר משה שרון.
3. ארצות העימות וערביי א"י בסכסוך הישראלי־ערבי — י. תבר.

ד. מדיניות חוץ של ישראל
1. מדיניות חוץ של מדינת ישראל — פרופ' בנימין אקצין.
2. הרקע המשפטי לזכותנו על ארץ־ישראל — פרופ' יהודה בלום.
3. מדיניות חוץ ומדיניות פנים ביחסי גומלין — ד"ר יורם בק.

ה. מדעי חברה ומדינה
1. המשטר הדמוקרטי, מעלותיו ומגבלותיו — ד"ר גבי אריאלי.
2. מבעיות עיירות הפיתוח — ד"ר אלכסנדר ברלה.
3. ארגון הדבור חברתי בישוב היהודי — ד"ר דן סואן.

ו. ציונות
1. תולדות הציונות הכללית — ח"כ ש.ז. אברמוב
2. משנתו של פ. ברנשטיין — פרופ' שאול בועסון

לפרטים והרשמה:
נא לפנות לבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, ת"א, טל. 258089, בימים ב'-ה' בין השעות: 19.00-16.00

אוניברסיטת תל-אביב
הפאקולטה למדעים מדוייקים

הודעה
לתלמידי הפאקולטה

שנת הלימודים תשל"ה תפתח ביום ראשון 27.10.74.

ידיעון הפאקולטה ובו מידע על תכניות לימודים, מערכת שעות ותקנות הפאקולטה נמצא למכירה במפעל הד־שכפול, בניין האקדמיה למוסיקה, רמת־אביב.
להתלמידי השנה הראשונה יתקיימו כנסים כדלקמן:

כימיה	— יום שלישי 22.10.74 שעה 10.00 חדר 111 בניין אורנשטיין
פיסיקה	— יום שלישי 22.10.74 שעה 10.00 חדר 103 בניין אורנשטיין.
מתמטיקה	— יום שלישי 22.10.74 שעה 10.00 אולם 5 בניין כימיה ע"ש שנקר.
מדע כללי	— יום שני 21.10.74 שעה 11.00 חדר 301 בניין קפלון.

התלמידים שלא קיבלו הודעות לבתיהם מתבקשים לפנות למזכירות הפאקולטה, בניין קפלון, חדר 323, בימים א'—ה' בין השעות 11.00—13.00 ולהביא עמם כרטיס הלמיד לשנת תשל"ה.

חיילים וחיילות
...שיו הזמן להתכונן
...ראת בחינות המיון
...תיחת ההרשמה לקורסי ערב

אנגלית הכנה לאוניברסיטה
★ לחיילים הנחה ★ גם קורס בכתב

הכנה לטכניון
...ע"י המגמה ההומנית והריאלית לאוגוסט 1975

ההרשמה עד 24.10

תל־אביב, ירושלים, חיפה
מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

ההרשמה בשעות 4—8 בערב
...אביב: בנין „גמנסיה הרצליה", ז'בוטינסקי 106;
...רים, דוד המלך 11, בשעות 9—1, 4—7 אחה"צ
...פון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

הלימודים בת"א בבנין גימנסיה „הרצליה"

אוניברסיטת בר־אילן

בשיתוף עם הועדה לקידום החינוך המדעי לנוער, ואגף הנוער במשרד החינוך והתרבות

מכריזה על המשך ההרשמה
לחוגים של נוער שוחר מדע
בשנה"ל לתלמידי בתי הספר
העל־יסודיים בכתות ט'—י"א.

נושאי החוגים:
מתמטיקה, מדעי המחשב, פיזיקה, כימיה, מדעי החי, פסיכולוגיה, סוציולוגיה ופילוסופיה.
החוגים יפתחו בתחילת חדש נובמבר.

לקבלת פרטים וטופסי הרשמה נא לפנות בכתב למזכירות חוגי נוער, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

קרן הנאמנות
לפתוח שרותים פסיכיאטרים
משרד הבריאות — מלבן
תל־אביב

מכרז למילגות
התמחות בפסיכיאטריה

...רן הנאמנות הקציבה מספר מלגות למתמחים פסיכיאטריה באזורי תל־אביב וחיפה המעונינים השתלם גם בפסיכיאטריה קהילתית.
...מלגות הן בגובה משכורת של רופא מתמחה, ...משך שלש שנים.
...כנית ההשתלמות מתאימה לדרישות המועצה ...מדעית של ההסתדרות הרפואית, והשלמת ההת־ ...חות בשנה הרביעית והחמישית מובטחת.
...מסגרת תכנית ההשתלמות ילמדו גם מקצועות ...נושאים המכשירים לעבודה פסיכיאטרית קהילתית.
...ל המעונינים להתקשר בהקדם אל: מחיה.

ד"ר אילה מאיר
מרכזת היחידה לפתוח כח־אדם המרכז הקהילתי לבריאות הנפש רח' יפת 36, יפו.

המכללה הטכנולוגית
משרד העבודה / משרד החנוך — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית — אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

באר־שבע
בשיתוף המרכז להכשרה מקצועית
הועדה לאנרגיה אטומית
הקריה למחקר גרעיני נגב

מודיעה על

פתיחת ההרשמה לקורסי הכשרה מקצועית

★ חשמל - 12 חדשים
★ תרמות - 6 חדשים
★ רתוך - 6 חדשים

תנאי הקבלה:
לחשמל מתקבלים בוגרי 10 שנות לימוד מלאות.
לחרטות ורתוך מתקבלים בוגרי 9 שנות לימוד.
מלגות ומענקים: התלמידים יקבלו במשך תקופת הלימודים מלגות ו/או מענקים ממשרד העבודה ו/או מהקריה למחקר גרעיני נגב.
מועד פתיחה משוער: נובמבר 1974.
להרשמה יש להביא: א. תעודות המעידות על השכלה. ב. פנקס מילואים. ג. 2 תמונות.
ההרשמה תתקיים: במרכז להכשרה מקצועית רח' בזל 71 שכ' א' באר־שבע, טל' 77272 כל יום בין השעות: 8.00—14.00.
יש לפנות למר צבי מינצברג — מנהל המרכז.

ת.ד. 45, רחוב בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע

כינוס תלמידים חדשים
עם פתיחת שנת הלימודים תשל"ה

יהיה ביום ראשון, י"א במרחשון תשל"ה (27.10.74), בשעה 10.15 באולם מס' 1, בנין האולמות, הר־הצופים.

בכינוס יינתנו הסברים לתלמידים החדשים וכן ישאו דברים: פרופ' ע. לוי, דיקן הפקולטה
פרופ' י. מרכוס, יו"ר ועדת־ההוראה

לאחר הכינוס הכללי יתקיימו כינוסי־הסברה לתלמידי המגמות השונות בהתאם לפירוט שיפורסם על לוחות המודעות.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתימטיקה ולמדעי־הטבע
מודיעה

לתלמידי שנה ג' ביולוגיה בתשל"ה

כי ביום ראשון, ד' בחשון תשל"ה (20.10.74) בין השעות 12.00—17.00 יתקיים, בבנין מזכירות הפקולטה
ייעוץ לבחירת הקורסים וקביעת תכנית־הלימודים
הוראות והנחיות נשלחו בדואר
ההשתתפות חובה

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה
והחוג למדעי החינוך
מודיעים כי

...כי נותרו מספר מקומות

ללימודי התואר השני
במגמה שיטות מחקר והערכה

...דנטים יקבלו הכשרה בפיתוח מכשירים להערכת ...גים; שיטות סטטיסטיות מתקדמות לעיבוד נתונים ...דה במחשב.
...ודנטים יוכשרו לעבודה במוסדות מחקר והוראה ...גרות שונות של החינוך הנבות.
...ים להירשם בוגרי התואר הראשון בכל חוג, אשר ...י הגמר שלהם הם „טובי" (80) לפחות.
...ונים מתבקשים לפנות ביום א' 20.10.74 בשעה ...0—12.00 לחדר 407 בבניין שרת, ולהביא עימם ...מכים המעידים על השכלתם.

אוניברסיטת חיפה
מודיעה

ייעוץ נוסף לשנה"ל תשל"ה
בכל החוגים

יתקיים ביום 20.10.74
לתלמידי שנים א', ב', ג'.

הרישום לייעוץ ייערך בבנין הראשי

מודיע על פתיחת קורס
הנהלת חשבונות
למתחילים ומתקדמים
הפתיחה 29.10.74
פרטים והרשמה במזכירות בית הספר, בין השעות 08.00—19.30

בית הפקיד
בי"ס לפקידות של הסתדרות הפקידים
חיפה, רחוב מאיר 99, טלפון 524163

האוניברסיטה העברית בירושלים

ספרים עבריים ביבליופיליים
מראשית הדפוס העברי עד ימינו
תערוכה
בבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
אולם ברמן
התערוכה תיפתח ביום חמישי, ח' בחשון תשל"ה (24.10.74)
ותינעל ביום רביעי, י"א בטבת תשל"ה (25.12.74)

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תושבים, עולים, תיירים:
ב־20.10.74 ייפתחו הקורסים: —

1. **ערבית מדוברת למתחילים** — 3 שבועות
2. **עברית למתחילים** — 3 שבועות

שיטות הוראה אינטנסיביות ★ כיתות קטנות ★ 5—6 שעות לימוד ביום ★ פעולות חברה ותרבות ★ הקורסים מתקיימים בתנאי פנימיה צנועים ★ תושבים קבועים של נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון טלפון 053-24506.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי הרוח
המכון לשפות וספרויות

הציבור מוזמן לשיחה
(בשפה הגרמנית) עם הסופר
פרידריך דירנמט

ביום שלישי, י"ג בחשון תשל"ה (29.10.74) בשעה 18.00, באולם הסנט, בבנין שרמן, גבעת רם.

אנגלית
● ב־11 בנובמבר מתחיל קורס של 3 חדשים:
MODERN ENGLISH BUSINESS LETTERS

● נפתח קורס
ADVANCED CONVERSATION

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק לימוד חינם

מרכז לשפות קורן
COREN

תל־אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
בחלת בנימין 2, טל. 56347
חיפה
רח' החלוץ 27, טל. 669265

משרד הסעד — עירית ירושלים, המחלקה לחנוך — משרד החנוך והתרבות

המכון להכשרת מדריכי נוער מודיע על:
רישום מועמדים ללימודים לקראת התואר
„מדריך מוסמך" (מחזור ו')

מתקבלים: ירושלמים בני 21—32 בעלי השכלה של 12 שנות לימוד. יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם בהדרכת נוער. במקרים מיוחדים יתקבלו גם מסיימי 11 שנות לימוד.

הלימודים: הלימודים במכון נמשכים 15 חודשים, ברציפות. בשעות לפנה"צ יתקיימו השעורים העיוניים ואילו בשעות אחה"צ יועסקו התלמידים בעבודה מעשית מודרכת. במשך תשעה החודשים הראשונים יקבלו תלמידי המכון מלגה חודשית בת —.150 לירות. בששת החודשים הנותרים יועסקו בהדרכת נוער בשכר (במשרה חלקית).

הסמכה: בוגרי המכון אשר יעמדו בבחינות הגמר יועסקו בעבודת הדרכה בבתי הנוער בירושלים (או במסגרות דומות) בתנאי שכר השווים לאלה של מורה מוסמך. לתלמידים שיזכו להערכתו החיובית של הפיקוח, יוענק התואר „מדריך מוסמך" בתום שנה אחת של עבודה מעשית.

רישום ופרטים: במכון להכשרת מדריכי נוער שליד המדרשה לעובדים חינוכיים סוציאליים, רח' בית הערבה 7, ירושלים, טל. 37838, 65912. שעות המשרד במכון 08.00—14.30.

...18.10.74 ...יום ו'
...קידות · חשבונ...
המדרשה למינהל
...ת ההרשמה
...לימודים תשל"ה
...ערב אקדמיים
...נהל ציבורי
...נהל עסקים

...ים משוחר...
ההרשמה...
...במקצוע...
...לימודי יום בתנאי פנימיה
...ביה"ס ע"ש צ. מאיר
...חוף כרמל, טל. 04-942283

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · בינואים · שרטטים · מחסנאים • • •

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • •

לחברה מסחרית ותעשייתית גדולה בסביבות תל־אביב
דרוש:
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים:
* נסיון של 5 שנים לפחות בתפקיד דומה
* כשר ניהול צוות עובדים

נא לפנות בכתב לת.ד. 2926 תל־אביב עבור מס' 5710.
— סודיות מובטחת —

לחברה בענף החשמל והאלקטרוניקה באיזור ת"א
דרוש:
מנכ"ל מפעל
הכישורים:
* נסיון של 5—10 שנים בניהול עצמאי של מפעל
* רצוי מהנדס חשמל ו/או אלקטרוניקה
* אישיות ייצוגית ודינמית
* שפות עברית, אנגלית (גרמנית — רצויה).

מועמדים רציניים העונים על הדרישות מתבקשים לפנות בכתב עם פרוט נסיון מלא קודם וציון מקומות עבודה לת.ד. 8600 תל־אביב, עבור „מנכ"ל מפעל".
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח — דרושה
פקידה מנוסה
למחלקת תביעות
לפנות ת.ד. 440 תל־אביב „עבור תביעות".

לחברת בניין ארצית דרושים לפרוייקט מעניין באזור המרכז
* הנדסאי בנין
* טכנאי בנין

מועמדים צעירים, דינמיים ובעלי רצון עבודה — אפשרויות קידום. להתקשר טלפונית 265294 ליוסי.

דרוש עובד בכיר
לתפקיד מינהלי
על ענייני השקיה במפעל כותנה באפריקה.
המעוניינים יפנו: לייצור ופתוח, רח' קרליבך 12, תל־אביב.

טכנולוגיה מדעית בע"מ
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
הכישורים: סוג ג. נסיון בעבודה מעל שנתיים (נסיון בהכנת משכורות — יתרון).
5 ימי עבודה בשבוע. 8.00 עד 17.15.
תנאים: בהתאם לכישורים.
המעוניינים יפנו טלפונית 930281 אל מר שפירא או בכתב אל ת.ד. 330, הרצליה ב'.

לביח"ר „יצהר" דרושים
* מסגרים
* מפעילי מכונות
לעבודה ב־3 משמרות

תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לטל. 252444 או לת.ד. 823 תל־אביב

אמישראגז
דרושות
פקידות לקבלת קהל
לסניפינו בבני־ברק וחולון
המועמדות מתבקשות לפנות למח' הסגל, רחוב אחד העם 34, ת"א.

למוסד צבורי בתל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת מוסד
(מעון סגור)
המוסד מטפל בילדי סעד וכן קיים בו בית ספר למטפלות ומחלקת פגים.
הכישורים הנדרשים:
1) השכלה אקדמאית בתחום העבודה הסוציאלית או חינוך.
2) נסיון בניהול מוסד וידע בהפעלה צוות עובדים גדול.

על המועמדים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים למחלקת המנגנון ת.ד. 33159 תל־אביב.

למוסד ציבורי בת"א
דרוש
מנהל חשבונות
בעל נסיון במפעלים תעשיתיים
לעבודה במאזנים מאוחדים
לפנות בכתב יד בציון משכורת מבוקשת אל ת.ד. 33333 ת"א עבור מנהל מנגנון.

לעבודה אחה"צ ובערב
דרושים
אנשי מכירות רציניים
השתלמות מיוחדת תינתן למתאימים
נא לפנות בצרוף פרטים אישיים ותולדות חיים לת.ד. 17174 תל־אביב.

חברה להנדסת חשמל בחיפה
מחפשת
מהנדס חשמל
לתפקיד מהנדס ביצוע ראשי
לבניני מגורים ותעשיה
כישורים נדרשים: א. 5 שנות נסיון בעבודה מעשית. ב. ניהול צוות עובדים. ג. פיקוח על קבלני משנה. ד. עריכת חשבונות סופיים.
תנאים מצויינים
סודיות מובטחת
מועמדים עד גיל 40 יפנו לת.ד. 4505 חיפה עבור „מהנדס".

לחברת בטוח בירושלים
דרושה
מזכירה - פקידה
לעבודה אחראית
עדיפות תינתן לבעלת נסיון קודם בענף הבטוח.
לפנות טל. 02-232263 או ת.ד. 7281 ירושלים עבור „מזכירה".

לאורים
מרכז לחינוך מקצועי — קדם צבאי —
דרושים:
1. מרכז חינוכי
2. מדריכים חברתיים
תנתן עזרה בדיור וכלכלה
המעונינים יפנו למרכז אורים רח' הכרמל 62 קרית טבעון טל. 04-931180.

דרושה
מזכירה מתחילה
ליום עבודה רצוף
לפנות בכתב בציון כתובת ומס' טלפון לת.ד. 7151 ת"א עבור חטיבת התחבורה.

MICROELECTRONICS LTD.
מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרושים:
* **מנהל אחזקה**
עם נסיון רב באחזקת מכונות. רצוי טכנאי או הנדסאי מכונות
* **חשמלאי אחזקה**
בעל רשיון חשמלאי מוסמך לפחות
* **מסגר כלים**
לבניית מכונות קטנות לייצור
* **כרסם**
עם נסיון של 3 שנים לפחות.

שבוע עבודה בן 5 ימים
מקום העבודה — אזור תעשיה חולון
★
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונים: 851186/7 ; 297102 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה
דרושים
א. **מזכירה כתבנית**
ב. **מנהל/ת חשבונות**
סוג ג' או ד'.
לפנות לת.ד. 7128, תל־אביב

מפעלי מתכת האחים פרארו בע"מ
טלפון 912546, קרית אריה, פתח־תקוה
דרושים
1. **מחסנאי**
2. **מרכיבים**
לעבודות אלומיניום בבנין. באזור תל־אביב.
3. **מרכיבים**
לעבודות אלומיניום בבנין. באזור חיפה.
4. **מסגרים**
לעבודות אלומיניום במפעל באזור פ"ת.
המעונינים יפנו לטל. 912546 מ־8.00 עד 16.00

לחב' חגור בע"מ
דרוש תמחירן
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות (רצוי בשטח הטקסטיל) יפנו בכתב עם ציון קורות חיים ונסיון קודם, לפי הכתובת:
רחוב הקישון 11, בני־ברק.
תנאים טובים
למועמד המתאים מובטחים
סודיות מובטחת

„מודול" חברה להנדסה מכנית בע"מ
לחברה המתמחה בתכנון בשטח הזיוד האלקטרוני —
דרושים
* **כרסם** לעבודה בכמ"ל לאבטיפוס
* **מסגר/פחח**
לעבודה בשטח הזיוד האלקטרוני
מקום העבודה בקרית־ויצמן
5 ימי עבודה בשבוע ● תנאים טובים
מעמדים יפנו בצרוף פרטים אישיים לקרית וייצמן ת.ד. 139 רחובות, או טלפונית — 03-956861 או 03-956617

לחברה גדולה בחיפה — דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
מדופלם/ת עם נסיון
נא לפנות ת.ד. 2030 חיפה
סודיות מובטחת

THE SKY IS THE LIMIT*
זוהי האימרה השגורה בפי אנשי הביטוח של „אתגר", כשהם באים לתאר את הכנסתם.
גם אתה תוכל להצטרף לצמרת אנשי ביטוח־החיים בישראל, ולזכה להשתלב בעבודה מעניינת, מלאת סיפוק, קשה, אך — מכניסה.
קורס ברמה מקצועית גבוהה ביותר יתחיל ב־20.10.74 בחיפה לתושבי חיפה והסביבה.
לפרטים נוספים פנה טלפונית ל־04-525224 דרך העצמאות 63, חיפה.
תל־אביב, הקורס יפתח בחודש נובמבר.
בדבר פרטים נא להתקשר לטלפונים: 623786, 612247, תל־אביב.
* הגבול להשגיך הינם השחקים.

„אתגר" סוכנות לביטוח בע"מ

דרוש
איש ביצוע
בעל נסיון בהרצת פרוייקטים במחשב ובניהול צוות עובדים
★
לפנות עם תולדות חיים ונסיון עבודה ללאה שוסטר, ת.ד. 40014 תל־אביב.

לחברה קבלנית גדולה
דרושה:
מזכירה עצמאית
הכישורים:
* בעלת נסיון
* השכלה תיכונית — לפחות
* ידיעה טובה בהדפסה בעברית

לפנות בכתב־יד לת.ד. 16411 ת"א.

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
דרושים מורי־דרך מוסמכים ובלתי מוסמכים - דוברי ספרדית ופורטוגזית
ללווי קבוצות של נוער־מתנדב מאמריקה הלטינית, במשך החדשים דצמבר 1974 — פברואר 1975.
המעוניינים יפנו לפי הכתובת: מחלקת הנוער והחלוץ, היחידה לאמריקה הלטינית, ת.ד. 92 — ירושלים.
הפניות תתקבלנה עד ה־1.11.74.

דרושים
מנהל חשבונות ראשי ועוזר
למפעל טקסטיל בחולון
המעסיק 200 עובדים
לפנות לת.ד. 2102 תל־אביב.

לחברת שיווק ארצית
דרוש(ה)
פקיד(ה)
עם ידיעה בהנהלת חשבונות לניהול מחלקת מכירות
חברת חל"צ רח' תושיה 19 ת"א, טלפון 31407. לפנות למר מור.

למושב כרם בן־זמרה
דרוש מזכיר כללי
רצוי בעל נסיון
לפנות בכתב יד לועד המושב ד.נ. מרום הגליל

לחברה גדולה
דרושים
מנתח מערכות בכיר
★
תוכניתן COBOL מנוסה
לצוות שיעסוק בפיתוח והעלאת נושאים חדשים למחשב.
מקום העבודה בתל־אביב
לפנות בצרוף פרטים אישיים ונסיון לת.ד. 16540 ת"א, עבור מספר 69

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרושה מרכזנית
הכישורים:
— נסיון של מספר שנים
— ידיעת השפה האנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 20181 ת"א 61200, עבור „מרכזנית".
ניר מעולה לכל מטרה

לסניף תל־אביב של משרד גדול לנסיעות ותיירות
דרוש
פקיד
בעל רשיון מומחה לניהול מחלקת תיירות יוצאת
סודיות מובטחת
תנאים טובים
לפנות בכתב לת.ד. 1105 תל־אביב

למפעל מתכת
באזור תל־אביב
דרוש
מנהל ייצור
מהנדס/טכנאי מכונות או ייצור נסיון קודם בניהול ותכנון ייצור במתכת.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות ל־ת.ד. 30045/64 ת"א
— סודיות מובטחת —

למוסד מחקר ממשלתי
בסביבת תל־אביב
דרושים:
1. **הנדסאי או טכנאי לכימיה ולפיזיקה**
2. **כימאי פיזיקלי**
בעל תואר .Ph.D או .M.Sc עם נסיון.
המעונינים יפנו בכתב בצרוף פרטי קורות חיים, השכלה ונסיון בעבודה, לת.ד. 8034 יפו.

לחברת ביטוח גדולה בירושלים
דרושה
פקידה כללית
למחלקת חשבונות
* רצויה השכלה תיכונית
* ידיעת כתבנות עברית

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2045 ירושלים, עבור פקידה.

תעשיות רכב ב...
נצרת עלית
אנו מעוניינים לצרף למפעלנו
מנהל באגף האספקה
...חשבונות מוכשר לאגף התקציב
אסיסטנט... ומדריכים...
עובד...
טכנאי...
קצין בטיחות...
עוזר...

דרושים

...סים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

תעשיות רכב בע"מ
נצרת עלית

אנו מעוניינים לצרף למפעלנו

עובד בכיר באגף האספקה

אם הנך בעל נסיון קודם בניהול צוות עובדים
- ידע בנושאי יבוא.
- כושר ארגוני ויכולת לקיים מגעי חוץ
- שליטה מלאה בעברית ואנגלית

מובטח לך תפקיד מעניין ומגוון

מנהל חשבונות מוכשר לאגף התקציבים

אם הנך מנהל חשבונות מדופלם
- בעל מספר שנות נסיון בתעשיה
- מסוגל לפתח יוזמה ולהתמיד

מובטח לך אתגר

פנה אלינו בכתב לת.ד. 535 נצרת עילית ● סודיות מוחלטת מובטחת

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
במחלקה לביולוגיה

דרושים

אסיסטנטים ומדריכים משתלמים

לתואר שני או שלישי

למקצועות:
- **זואולוגיה**
- **גנטיקה**

כמו כן נותרו מקומות פנויים בביוכימיה ובביולוגיה מולקולרית. קיימת גם אפשרות לקבלת מילגות

המעונינים יפנו למזכירות המחלקה לביולוגיה בכתב, אישית או טלפונית (שלוחה 426 או 676)

לפרוטרום מפרץ חיפה

דרושים

1. **עובד אחזקה**
בעל נסיון בתעשיה כימית.

2. **טכנאי כימיה**
בעל נסיון במעבדה לסינטזה אורגנית.

✱

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 10067, מפרץ חיפה.

המועצה המקומית מצפה רמון
ת.ד. 1 טלפון 88014

דרוש

קצין בטחון ומנהל מד"א

(לחצי משרה בכל תפקיד)
רצוי קצין בדרגת סרן ומעלה
הכישורים הדרושים: בעל נסיון עשיר בשני התחומים.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל המועצה המקומית.
אליהו שפירא, יו"ר המועצה

מפעלי אלחוט — נתניה
עקב התרחבות דרושים:
1. **מנהל מחלקת יצור אלקטרוניקה.**
כישורים: הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה או יצור, ידע ונסיון בניהול עבודות יצור אלקטרומכניקה. ידיעת אנגלית רצויה.
2. **מחסנאי טכני.**
כישורים: נסיון בניהול מחסן אלקטרוניקה.
3. **עובדות אלקטרוניקה** להרכבה וחיווט, עבודה נקיה ומענינת.
המפעל יקיים קורס ללימוד המקצוע.
נא לפנות למפעל בשעות העבודה
טל. 053—23809
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי בהרצליה

דרוש

עוזר מחסנאי

★

נא לפנות בכתב לת.ד. 309
הרצליה ב' או טלפונית 03-938426

...חברה תעשייתית גדולה בתל־אביב
...ברת בת של קונצרן אמריקני)
...רוש

...הל כספים ...כיר

...משמש בתפקיד ...ה למנכ"ל

...ורים הדרושים:
...ת 5 שנות נסיון בניהול, תיכנון ...י ובקרה. ידיעה יסודית ...ח"ש, ראיית חשבון ובקורת. ...טובה של עברית ואנגלית.

תנאי שכר מצויינים

...לפנות בכתב־יד בצרוף קורות ...השכלה ונסיון קודם אל ...4104, תל־אביב, „עבור מנהל ...ם בכיר".

סודיות מובטחת.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

דרושה

...כתבנית ...בדית אנגלית

לעבודה רצופה

- השכלה תיכונית
- ידיעה טובה בשפות עברית ואנגלית
- הדפסה טובה בשתי השפות

✱

...קביעת מועד לראיון נא לפנות ...62 33 12 קו פנימי 57.

...ה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

...דס העופה צעיר ...אר שני במנהל עסקים ...פה בשפות זרות ...ון טכני וניהולי בתעשייה ...ץ ובחו"ל

...בהצעה מרתקת

...סד תעשייתי ...ופה ו/או מתכת

...ת.ד. 7095 תל־אביב ...נהל עסקים.

...דב פלן ושות' — דרושים
- ✱ מהנדס
- ✱ שרטט

...עלי 3 שנות נסיון לפחות ...ון קונסטרוקציות פלדה ובטון
...טלפון: 225931, 227073.

לחברה ...
דרוש...

מ נ ח... מערכ... בכיר...
תוכ... ...OL מנוסה

...מפעלי ניר אחריקאיים ישרא...
דרושה ...

לסניף תל־אביב... גדול לנסיעו...
פקי...
בעל רשיון... לניהול ... היירות ...

לספעל...
דרוש...
מנהל...

למוסד מחקר... בסביבה הל...
דרושים:
1. הנדסאי א... לכימיה ול...
2. כימאי פיז...

לחברת ביטוח גדולה...
דרושה
פקידה ...
למחלקת ...

דרוש
חשמלאי
„לפלסטורגבת"
לפנות
פלסטרגבת.
קבוץ גבת
טל. 065-66353/4/5

למשרד אדריכלים
דרושות
שרטטות
עם נסיון בעבודת שרטוט
ולמזכירות חלקית.
טל. 03—230016.

דרושים
- ✱ **חרטים**
- ✱ **משחזים**

תנאים טובים
„גלגלי ראם" בע"מ
אזור התעשיה הרצליה
טל. 932851.

דרושה
שרטטת
למשרד אדריכלים בחיפה
נא לפנות לטלפונים 04-85393 או 04-88203

לחברה קבלנית
דרושה
פקידה כתבנית
לפנות
לטלפון 02-524686,
02-289948.

למסעדה
דרוש
טבח עצמאי
משכורת
ותנאים טובים.
טל. 04-667935
עד 16.00

דרוש/ה
ספר/ית־שותף/ה
עם השקעה
למספרה מבוססת
עם קליינטורה קבועה
ברח' דיזנגוף
לפנות לת.ד. 23107
עבור „מספרה".

דרושים
סוכנים
להפצת ציוד משרדי ומכונות משרדיות.
לפנות אדור בע"מ
דיזנגוף 248, ת"א
טל. 230978, 241631.

דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
הדפסה עברית ואנגלית.
04—729110.

דרוש
דפס אופסט
מעולה
למכונה 2 צבעים
תנאים טובים
דפוס א. ירום, ת"א,
דרך פתח־תקוה 128,
טל. 252590, 268840

טכנאי רכב
בעל כתב הסמכה ותעודת אומן
מעונין במשרה מתאימה
בהצעות נא לפנות לת.ד. 36444 ת"א

למשרד אדריכל
דרוש/ה
הנדסאי/ת טכנאי/ת
לעבודה עצמאית
עם נסיון של 3 שנים לפחות.
לפנות טל. 232660

סוכן
דרוש לביחיר גדול לקונפקצית נשים לאזור דרום, והצפון.
נא לפנות בפרטים ונסיון קודם אל ת.ד. 332, ת"א.

למשרד עורכי דין בתל־אביב
דרושה מיד
פקידה
מתחילה
טל. 7—6—225175.

ערד תעשיות כימיות בע"מ

דרושה
פקידה
להנהלת חשבונות

הכישורים הדרושים:
- ✱ ידיעת השפה העברית על בוריה.
- ✱ ידע בהדפסה במכונת כתיבה.
- ✱ רצויה ידיעה מינימלית בהנהלת חשבונות.
- ✱ רצויה ידיעה בהפעלת מכונה להנהלת חשבונות.

הדרגה תקבע בהתאם לנתונים האישיים.

על המעוניינים לפנות לערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח־אדם, מישור רותם, ד.נ. ערבה.

— סודיות מובטחת —

לארגון צבורי ארצי

דרוש מהנדס בנין לניהול צוות טכני

מהות התפקיד: תיאום ותכנון לבניה חדשה, ופיקוח על ביצוע, משא ומתן עם קבלנים בהיקף ארצי.

מקום העבודה במשרד הראשי בתל־אביב. השכר יקבע בהתאם לכישורי המועמד.

✱

על המועמדים לפנות בכתב, ת.ד. 33159 ת"א למחלקת המנגנון בצרוף פירוט נסיון קודם והמלצות.

לחברה פיננסית גדולה

דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג'

נא לפנות בכתב לת.ד. 36236 ת"א, בפרוט נסיון ותולדות חיים.

●

— סודיות מובטחת —

לסטודיו לגרפיקה בירושלים

דרוש/ה

גרפיקאי/ת

הכישורים: נסיון בעבודה, ידיעת כל שלבי ההכנה, הביצוע וההגשה לדפוס.

✱

נא לפנות עם נסיון וקורות חיים לת.ד. 2160 ירושלים.

לחברה תעשייתית ארצית גדולה
דרושים בתל־אביב

עוזר למנהל חשבונות ראשי

רואה חשבון. נסיון מעשי של לפחות 3 שנים. גיל עד 40.
התפקיד קשור בארגון ופתוח שיטות חשבונאיות במערכת של מספר מפעלים.

מזכירה לראש אגף

נסיון קודם רצוי.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות לת.ד. 30045/63 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח דרוש

מנהל חשבונות

(פנסיונר)
לעבודה זמנית
בנושא התאמת חשבונות.
מקום העבודה תל־אביב.
המעוניינים מתבקשים להתקשר טל': 51381

אלקו — תעשות אלקטרוניות ישראליות — ELCO

דרושים

- **מנהל חשבונות**

הכישורים הדרושים:
- ✱ סוג ד' בהנהח"ש.
- ✱ נסיון בהנהח"ש תעשייתית (לפחות 3 שנים).
- ✱ נסיון בהנהח"ש ממוכנת — יתרון.

- **פקידת מנגנון**
- ✱ בוגרת תיכון לאחר שרות צבא.
- ✱ נסיון קודם כפקידת מנגנון.
- ✱ ידיעת הדפסה בשפה העברית — יתרון.

- **מזכירה כתבנית**
לעבודות משרד שונות כולל הדפסה בשפות העברית והאנגלית.

- **תמחירן**
בוגר בי"ס מקצועי, רצוי נסיון בסיסי בתמחיר.

- **טכנאי מכונות**
להפעלת ציוד מכני מיוחד.

- **מכונאים ומסגרים**
בעלי נסיון רב באחזקת מכונות.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרויות להתקדמות

— ✱ —

על המועמדים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה לאלקו, רח' ז'בוטינסקי 23, רמת־גן (מחלקת המנגנון), או להתקשר טלפונית 727131 לקביעת ראיון.

ר. ג. יציקות

אזור־התעשיה נתניה, טלפון 053-28436

בית יציקה לפלדות, ברזל חשיל וברזלי יציקה מזורקים. זקוק פלדות מבוגות בשיטת סיגים חשמלית.
למפעלנו בנתניה העומד לעבור בקרוב לחדרה

דרושים:
1) מהנדסים / טכנאים
2) מהנדסי / טכנאי מטלורגיה
3) לבורנטים
4) דפסי יד ומכונה
5) מתיכים לתנורי קשת ואינדוקציה
6) עובדי יציקה
7) רתכים
8) מחסנאי

תנאים מצויינים — סודיות מובטחת

לחברת ביטוח גדולה בתל־אביב

דרושים:

- ✱ **מזכירת הנהלה בכירה**
הכישורים: ✱ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית ✱ כתיבה במכונה ✱ ניהול מזכירות ✱ עדיפות לבעלת ידע בקצרנות אנגלית.
- ✱ **ראש מחלקת בטוחי רכב**
נסיון קודם של 3 שנים — לפחות.
- ✱ **כתבנית אנגלית לבודדו**
- ✱ **בודק/ת פוליסות**
בענף האלמנטרי

שעות העבודה: 08.00—16.00.
נא לפנות בכתב לת.ד. 2926, תל־אביב, עבור מס' 5715, בפרוט נסיון קודם וקורות חיים.
— סודיות מובטחת —

למפעלי אופנה בתל־אביב בענף חולצות ובגדי ילדים

דרוש

מנהל מכירות

כישורים: נסיון של 3 שנים לפחות בענף האופנה. בעל רכב. כושר ניהול משא ומתן עם לקוחות. התפקיד כולל ניהול צוות סוכנים.

● תנאים טובים לאדם המתאים ●

מועמדים מתאימים יפנו בכתב, עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 4104, ת"א, עבור „מנהל מכירות". סודיות מובטחת.

صكنا من الاصل

هكذا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · ביצואים · שרטטים · מחסנאים · · · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי-כח

לאגף הכספים

דרושים

רואה חשבון ו/או בוגר מינהל עסקים
במגמות חשבונאות ומימון לתפקיד בכיר ובעל אתגר. נדרש נסיון של שנתיים בתעשיה וידיעת השפה האנגלית.

בעל השכלה בראית חשבון
אשר עמד בבחינות הביניים, לעבודה אחראית ומגוונת. ידיעת השפה האנגלית רצויה.

מנהל חשבונות מדופלם
עם נסיון של 3 שנים וידיעת השפה האנגלית.

מנהלי חשבונות
בוגרי קורסים בהנהלת חשבונות. למעוטי נסיון תנתן אפשרות להשתלם במהלך העבודה.

תמחירן
בוגר קורס ראשוני בתמחיר.

סיכויי התקדמות טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בכתב בציון פרטים על הכשרה ונסיון קודם.

— סודיות מובטחת —

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

לתפקיד

מנכ"ל

למפעל חדש למוצרי אלקטרוניקה באזור ת"א

הדרישות: כושר, ידע ונסיון רב בייצור, מינהל ואדמיניסטרציה.
בעל חוש מסחרי והתמצאות מלאה בתנאי הארץ.
כבן ארבעים, שולט בעברית ואנגלית.

אנו מעונינים בשילוב המתאים של ידע ונסיון טכניים ומינהליים ובמועמד המעונין באתגר ובקשירת עתידו בהצלחת מפעל המבוסס על ידע חברות ראשונות במעלה בארה"ב ועל תכנון ופיתוח מקוריים. פניות מלוות במידע מלא ומפורט על קורות חיים, השכלה ונסיון עבודה יופנו לת.ד. 26360 תל־אביב.
(פניות ללא כל הפרטים הנ"ל לא תענינה).
התנאים יסוכמו ישירות עם המועמד — לפי כשוריו ונסיונו.
לכל הפונים מובטחת סודיות מלאה ומוחלטת.
(אין אנו קשורים במפעלי האלקטרוניקה הגדולים הקיימים בארץ).

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 83/74

תואר המשרה: ממונה חבלי על נקוז

מקום העבודה: באר־שבע.
תיאור העבודה: 1. תכנון ניקוז מקומי לתשתית והמשת התכניות לעדות שיפוט. 2. גבוש המסגרת התקציבית וטפול בהוצאה לפעל של התכניות. 3. יועץ ומתאם עם המשרדים השונים בנושא כבישים פנימיים ודרכי גישה למשקים. 4. יוזם ויועץ בנושא תכנון ניקוז כללי באזור המשקי. 5. מלוה את התכנון והבצוע של הניקוז האזורי בתחום החבל.
הכישורים הדרושים: 1. בוגר הפקולטה להנדסה חקלאית בטכניון או מהנדס אזרחי בעל ותק של 4 שנים בעבודות ניקוז. 2. רצוי ידע בתכנון בריכות עפר ומאגרי מים. 3. כושר ניהול מו"מ. 4. ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת השפה האנגלית. 5. בעל רשיון נהיגה ורכב.
הדרגה המוצעת: 4—5 של דרוג מהנדסים.
התאריך האחרון להגשת הצעות 4.11.74.

משרה פנויה 84/74

תואר המשרה: עובדים סוציאליים

מקום העבודה: מרכזי נוער (מוסדות חינוך כל יומיים) בכל חלקי הארץ.
תיאור העבודה: 1) טיפול פרטני בנוער טעון טיפוח; 2) עבודה וייעוץ לצוות חנוכי בכל הנוגע לבעיות הפרט; 3) קשר עם משפחות החניכים ועם גורמים בקהילה הקשורים בטיפול בנוער.
הכישורים הדרושים: בוגר אוניברסיטה בעבודה סוציאלית, סוציולוגיה או פסיכולוגיה (עדיפות לעובדים סוציאליים).
הדרגה המוצעת: לפי כשורי המועמד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 4.11.74.

הצעת מועמדות נא להגיש
למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

תדיראן מתוח טכנולוגי האוטומציה בע"מ
עמודים, קריית להעשרות
רח' דבורה הנביאה
בת־שרם

דרושים:

★ **מכשירן בכיר**
3 שנות נסיון לפחות, בתחום הרכבות מכניות האלקטרומכניות

★ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון בשטח האלקטרוניקה הספרתית והאנלוגית

לפנות בכתב לת.ד. 10165 ת"א או טלפון: 483141/2.

למלון חדש בתל־אביב
המסונף לרשת בתי מלון בינלאומית

דרוש
מנהל חשבונות

הכישורים הדרושים:
- רצוי בעל נסיון בהנה"ח ממוכנת.
- בקיא בתקנות מיסוי ותקנות ממשלתיות אחרות.
- ידיעה טובה בשפה האנגלית והעברית.
- צעיר ודינמי.

תנאים טובים באוירה נעימה

מועמדים מתאימים יפנו בטלפון 03-234696, או בכתב לת.ד. 3359 תל־אביב.

סודיות מובטחת

למפעלי נ. סולומון ובנו בע"מ
תעשיות מתכת ומזוג אויר
ת.ד. 1720, חיפה

דרושים באופן דחוף

1) **הנדסאי מזוג אויר**
עם נסיון בנהול פרויקטים
2) **פחחים**
(חותכים, מכופפים, ומרכיבים) עם ובלי נסיון.
3) **מומחה לרתוך למשש ועבוד נירוסטה**
רצוי גם אלומיניום, עם נסיון.
4) **מזכירה**
עם נסיון בנהול משרד במפעל תעשיתי, להקמת ונהול עצמאי של משרד חדש.
תנאים טובים למתאימים — סודיות מובטחת
לקביעת ראיון להתקשר לטל. 245324 בשעות הערב בלבד.

לחברת בנין ארצית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת
נסיון של 5 שנים לפחות
עבודה רצופה

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות לת.ד. 2770 תל־אביב, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם.

למפעל מתכת חניתה
דאר חניתה ★ טל. 968271 (04)
דרושים מיד
עובדים ועובדות
מקצועיים ובלתי מקצועיים
להפעלת מכונות עיבוד שבבי
תנאים טובים במיוחד למתאימים

לביח"ר ניב לרוכסנים
דרושים
★ מסגר מכניקה עדינה
★ צבעי טקסטיל
נא לפנות לטלפון 82 43 80 תל־אביב.

דרוש/ה
אלקטרונאי/ת
או
טכנאי/ת אלקטרוניקה
לאחזקת ציוד קשר בתחום ה־VHF.
עם רקע מתאים במעגלים טרנזיסטוריים.
בדבר פרטים נא לפנות בשעות 08.00—10.00 לטלפון מספר 743552 אל מר דותן.

מקט — Maquette
מפעלי אופנת עור, עכו
לרגל הרחבה
דרושים
1. גזרני עור
2. גזרני בד
3. מחסנאי בעל ידע ונסיון בקבלת עודות
למועמדים המתאימים — תנאים טובים.
נא לפנות
טל: 04—913618
או 04—912541

ל„קסטרו מודל"
דרוש
פקיד למחלקת מכירות
כישורים: גיל 30־40
רצוי נסיון קודם בענף הלבשה.
תנאים טובים לאדם המתאים
נא לפנות בכתב־יד עם פרוט קורות חיים ר' נסיון קודם אל: „קסטרו מודל" רח' אלנבי 78, ת"א.

לכתיבה טכנית בע"מ
דרוש
עורך טכני
במשרה מלאה.
תנאים טובים לאיש המתאים.
חולון, שד' ירושלים 34 טל. 855308.

דרושים
מכונאים ומתחילים
לתקון טרקטורים
לפנות למוסך „הטרקטור" גדרה
טל. 055-91026.

דרושים
חשמלאים ועוזרים
לעבודות תעשיה ובנין
לפנות: מתחים
טל. 820283 עד 14.30
טל' 202561 בין 19.00—21.00

דרוש/ה
עובד/ת לחנות
לדברי הלבשה בסיטונות.
ת"א, טל. 55951

דרוש
מהנדס בנין
לעבודות תכנון
להתקשר טלפון 224689, ת"א.

לחברה מדעית מבוססת באזור תל־אביב

דרושים:

★ **מהנדס מכונות**
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בעבודה, בעל רקע והבנה במערכות אלקטרומכניות וגישה לכתיבה ודיווחים טכניים.

★ **מבלטן**
בוגר בי"ס תיכון מקצועי, עצמאי ובעל נסיון של מספר שנים.

★ **נקבנית אנגלית**
בעלת נסיון של שנתיים לפחות.

תנאי שכר טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 75, יהוד. טלפונית: 757211 לכה־אדם.

רמות שפירא
מרכז נוער לחינוך ותרבות
מושב בית־מאיר

מנהל המרכז

דרוש מנהל בעל השכלה יהודית וכללית גבוהה, ובעל נסיון, למוסד דתי פנימיתי לחינוך ולפעולות תרבות וחברה לנוער מהארץ ומחו"ל. אחראי לתוכניות החינוך והתרבות, לאדמיניסטרציה והמשק הכספי, לתיאום פעולות השלוחות, לצוות המורים והעובדים.
ידיעת השפה האנגלית ומגורים במקום הכרחיים.

תנאי העסקה מתאימים למשרה חשובה זו

בקשות בצירוף תולדות חיים והמלצות, יש להגיש ליושב ראש רמות שפירא, ת"ד 7216 ירושלים.

אדימק
מכניקה מתקדמת בע"מ
לעבודה מעניינת ורב גונית בעבוד שבבי מדוייק

דרושים:
1. **חרטים**
2. **כרסמים**

מקום העבודה: נהריה.
למתגוררים באיזורים אחרים, תוסדר הסעה סבירה.
תנאים: בהתאם לכישורי המועמד.
מפעל צעיר, אפשרויות התקדמות רבות, אוירה טובה.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 291 נהריה.

לחברת מזון ידועה
דרושות
מדגימות
להדגמת מוצרי מזון
בתל־אביב, חיפה וירושלים
בעלות הופעה נאה ומסודרת
גילאים: 25—45.
יום עבודה מפוצל — ל־5 ימים בשבוע
משכורת חודשית
נסיון קודם לא הכרחי
(אפשרות עבודה לחצאי ימים)
נא לפנות לת.ד. 23048 ת"א עבור מדגימה או טל. 254388(03) אל דבורה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

שרות צילום מיידי

1. האוניברסיטה העברית מבקשת הצעות להפעלת מכונות צילום מסמכים ע"י קבלן בקריות האוניברסיטה.
2. על המעונינים לפנות בכתב לשם קבלת פרטים למחלקת ההספקה בקרית האוניברסיטה בגבעת־רם עד ליום שלישי, כ' בחשון תשל"ה (5.11.74).

עורך דין צעיר
מעוניין לעבוד כשכיר
במשרד פרטי בירושלים
בדבר פרטים נא לפנות
לטלפון 02-226597 בשעות המשרד

ההסתדרות הציונית העול[מית]
מחלקת הנוער והחלוץ

דרושים מדרי[כים]
לנוער - מתנדב[ים] מאמריקה הלטי[נית]

תאור התפקיד:
- עבודה רצופה במשך 9—8 שבועות, שבין דצמבר 1974 — פברואר 1975 לווי הנערים בזמן עבודתם בקבוץ בארץ וסמינרים.
- על המדריך להיות צמוד לקבוצ[ה] כל שעות היממה.
- לינה וכלכלה במקום.

הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית לפחות.
- ידיעת ספרדית או פורטוגזית.
- נסיון בהדרכת נוער (בתנועות נוער וכו').

המדריכים/ות המעוניינים מתבקשים בהקדם לפי הכתובת:
מחלקת הנוער והחלוץ
היחידה לאמריקה הלטינית
ת.ד. 92 — ירושלים.
סמינר הכנה בתנאי פנימיה יתקיים [...] בנובמבר בירושלים.
ההרשמה תסתיים ב־1.11.74.

מכשירי תנועה
בית קרייזלר סימקה
דרוש:
פקיד אח[...]
לטפול בהזמנות, וא[...] רכב ללקוחות
- נסיון משרדי
- שליטה בעברית
- ידיעה בסיסית באנגלית
עדיפות לבעלי ידע טכני בכלי [רכב]
לפנות בכתב יד עם פירוט נסיון ק[ודם] 20205 תל אביב עבור „פקיד אחזקה".

מפעלי ים המלח בע[״מ]
דרוש
למשרדנו בתל־אביב
שליח
(רצוי עם אופנים)
לשליחויות חוץ
על המעונינים לפנות בכתב למחלקת [...] ת.ד. 3451 תל־אביב.

לשבועו[ן]
דרושים באזור השרון
1. עתונאים
2. רוכשי מודעות
3. גרפיקאי
4. צלם מערכת
5. מזכירת מערכת
למשרות מלאות או חלקיות
נא לפנות בציון פרטים מלאים, נסיון ת.ד. 11286, ת"א.

דרוש
מנהל חשבונו[ת]
עצמאי
למפעל מזון בירושלים
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בצרוף פירוט קורות חיים לת.ד. 6125 ירושלים או טל. 523725.

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

רסקו RASSCO — דרושים

מהנדס
או
טכנאי בנין

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בעיסוקים הבאים:
* קשר עם עיריות, מועצות מקומיות ומוסדות ציבור.
* פיקוח על תכניות
* תיכנון וביצוע
* בדיקה וחישוב כמויות

על המועמד להיות בעל רכב

מנהל חשבונות ראשי
לסניף באר־שבע
* נסיון רב־שנתי בעבודות הנה"ח ברמה בכירה
* עצמאי ובעל יוזמה

מנהל חשבונות
לסניף תל־אביב
* סוג ג' בהנה"ח
* נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות הנה"ח
* השכלה תיכונית מושלמת

פקידה
למחלקת הכספים
* השכלה תיכונית מושלמת
* ידיעה מושלמת בשפה העברית, כולל הדפסה
* נסיון של שנתיים לפחות בעבודות פקידות (עדיף — נסיון במחלקת כספים)

מזכירה
לשעות אחה"צ (15.00—19.00)
* השכלה תיכונית מושלמת
* ידיעה מושלמת בשפה העברית, כולל הדפסה
* נסיון של שנתיים לפחות בעבודות מזכירות

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב יד עם פירוט תולדות חיים ונסיון מקצועי ל"רסקו", רח' הרטיני 1, ת"א, מח' המנגנון, או בטל. 622211.

על רסקו אפשר לסמוך!

למפעלי בלובנד תלמה
דרושים

1. פקיד למחסן טכני
התכונות הדרושות:
— השכלה תיכונית
— ידיעת השפה העברית
— גיל 40—45.
— נסיון בעבודה פקידותית

2. פקידה מתחילה להפעלת "מיני מחשב"
התכונות הדרושות:
— אחרי שרות צבאי
— השכלה תיכונית
— ידיעת השפה העברית על בוריה

הכשרה מקצועית תנתן במקום

3. טכנאי למכשירים ואוטומציה (מכשירן)
הכישורים הדרושים:
— הנדסאי או טכנאי למכשור ובקרה או בוגר בי"ס טכני חיל האויר מגמה תמ"מ, דרגה 11, 12.
— אחרי שרות צבאי בעל נסיון של שנה לפחות.
— יכולת לקרוא טקסט אנגלי

תנתן אפשרות להשתלמויות בעתיד התקדמות מובטחת.

4. מזכירה למחלקה הטכנית
התכונות הדרושות:
— השכלה תיכונית
— ידיעת השפות עברית ואנגלית והדפסה בשתיהן.
— מגיל 25 ומעלה
— נסיון קודם בעבודת מזכירות במשרד טכני.

בפרטים נא לפנות למפעלי בלובנד תלמה, ת.ד. 707 חיפה, עבור מחלקת המנגנון.

בלו־בנד תלמה

האוניברסיטה חיפה
לאוניברסיטת חיפה דרושים

1. לאגף התקציב והכספים — אחראי לתקבולים
תיאור התפקיד: עזרה לראש האגף, ב־נושאי גיוס כספים ותקבולים, טיפול ו־מעקב אחר ביצוע התקבולים לסוגיהם, הכ־נת תקציבים ודו"חות כספיים, קיום קשר עם גורמים באוניברסיטה ומחוצה לה.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמאית במדעי החברה, רצוי בכלכלה ו/או בסטטיסטיקה.
2. נסיון של 2—3 שנים בנושאי כספים ותקציבים.
3. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
4. יכולת לקיים משא ומתן עם גורמים שונים.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

2. למנהל המשק דרושה עזרה בנושאים: —
בטחון, רכש אחסנה, רישום אפסניה ב־מחשב, ונושאים אחרים לפי הצורך.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית עם נסיון טכני של מספר שנים.
2. שליטה מלאה בשפה העברית וידיעה טובה של השפה האנגלית.

3. למחלקת המשק — עובד מינהלי במדור השכפול
תאור התפקיד:
ניהול אדמיניסטרטיבי של מדור השכפול כולל קבלת העבודות ואחריות לביצוען התקין, בדיקת הסעיף התקציבי ומעקב אחר חיוב המחלקות השונות, אחריות ל־מלאי הנייר והחומרים, תמחיר לעבודות באמצעות גורמי חוץ.

הכישורים הדרושים:
ידע בסיסי בהנהלת חשבונות תמחיר, ו־ניהול מחסן, הבנה בעבודות שכפול ו־אופסט, כושר ניהול משא ומתן, השכלה תיכונית.

4. רכז סדנאות החוג לאמנות
תאור המשרה:
— אחריות לאחזקת ולהפעלה של הציוד והמתקנים בסדנאות.
— אחריות להזמנת חומרים, ציוד ועזרי הוראה לסדנאות, לרישומם ולאחסו־נם הנאות.
— פיקוח על העובדים הטכניים ועל סדרי העבודה בסדנאות.
— מגע עם יחידות שונות באוניברסיטה ועם סגל ההוראה של החוג לאמנות.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית מלאה, רצוי הנדסאי או בוגר קורס טכני על־תיכוני.
2. שליטה מלאה בעברית וידיעה טובה של האנגלית.

5. מזכירה בכירה
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית מלאה
2. נסיון של 3 שנים לפחות בעבודת מז־כירות מגוונת.
3. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
4. ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה בשפות אלה.
5. יכולת עבודה בצוות.

6. מנהל חשבונות
תאור התפקיד:
— ניהול מערכת חשבונות שכר לימוד ו־חייבים אחרים, דיווח וטיפול בנושאי התשלומים וגביה של סטודנטים ו־מוסדות.

הכישורים הדרושים:
1. בוגר תיכון. סוג ג'—ד' בהנהח"ש.
2. בעל נסיון של 3 שנים בנושאי כספים והשבונות רצוי נסיון וידע בנושאי עי־בוד נתונים (מחשב).

בהצעות נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם באוניברסיטת חיפה.

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

דרושים

1. מהנדס ייצור בכיר
לארגון וניהול צוות הנדסת ייצור.
הכרחי נסיון קודם בתפקיד דומה במפעל ייצור אלקטרוניקה.

2. מהנדס רכיבים
בעל ידע והבנה בייצור ובדיקת רכיבים אלקטרו־ניים, עדיף במעגלים אינטגרליים.

3. מהנדס אלקטרוניקה/טכנאי אלקטרוניקה
דרוש נסיון קודם במעגלים לוגיים וספרתיים.

4. מהנדס מכני־מהנדס מכונות או מהנדס ייצור
2—3 שנות נסיון ביצור מכשירים אלקטרוניים.

5. טכנאי מכני־טכנאי מכונות או ייצור
נסיון כנ"ל.

6. טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בתעוד הנדסי.

7. מתכנן מכני/שרטט בכיר
נסיון של 3 שנים בשרטוט ותכנון חלקי מכונות. רצוי בנושא זיווד חשמלי.

8. מבקר איכות - טכנאי אלקטרוניקה
לבדיקה סופית של מכשירים.

9. בודק מכני
לבדיקות חלקי מתכת מיוצרים עבור מכשור אלקטרוני, ידע והבנה בקריאת שרטוטים מכניים, רצוי נסיון של שנתיים לפחות.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 - חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית גדולה
דרושים:

בתל־אביב:

★ מוכר/ת
במדור הריהוט

הכישורים: נסיון בענף הריהוט ובטי־דור תצוגה, השכלה תיכונית וידיעת השפה העברית על בוריה.
נא לפנות: תל־אביב טלפון 39955 קו פנימי 357.

בחיפה:

★ כימאי
בעל נסיון במוצרים כימיים תעשייתיים השולט בשפה האנגלית.
העבודה קשורה במגע עם לקוחות וספקים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 295, חיפה.

לתחנת דלק גדולה בכביש ירושלים ליד ת"א
דרוש

חשמלאי רכב

בעל רשיון הסמכה המעונין לקבל לידיו מקום יוצא מהכלל + ציוד חדיש ביותר, ולעבוד בתנאי שותפות

לקבלת פרטים נא לפנות ליהודה, בעבודה: טלפון — 03-841365, או בבית 03-906559.

אוניברסיטת בר־אילן
מודיעה על משרות פנויות של

1. פקיד כללי
מכרז מס' 90/74
הדרישות:
השכלה תיכונית, נסיון בעבודות משרדיות של שנתיים לפחות.

2. שרברבים וחשמלאים מקצועיים
הדרישות:
נסיון של 5 שנות עבודה לפחות.

3. אחזקת בנינים
הדרישות:
בעלי נסיון בעבודות אחזקה שגרתיות, יכולת ביצוע של תיקונים שוטפים.

נא לפנות בכתב בציון מס' מכרז אל מח' המנג־נון, אוניברסיטת בר־אילן, ר"ג.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מודיע על המשרה הפנויה הבאה:

במרכז למחקר בהנדסה סביבתית

מזכירה - כתבנית - מעולה
הכישורים הדרושים:
שליטה בשפות עברית ואנגלית על בורין, והדפסה מעולה בהן.
הערה: — קיימת אפשרות להעסקה במשרה חלקית.

מועמדים מתאימים נא לפנות ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון — חיפה, עד יום ו', 25 באוקטובר 1974, בציון מס' המכרז 120/74.

מוסד ממלכתי במרכז הארץ מחפש
מנהל אחזקה בכיר

● הכישורים הדרושים:
1) הנדסאי/טכנאי במגמת חשמל ו/או מכונות.
2) שרת כקצין אפסנאות בצה"ל.
3) בעל כושר לנהול צוות עובדים.
4) בעל כושר לנהול משא ומתן עם גורמי חוץ.
5) בעל נסיון של מספר שנים בתחומים הנ"ל.

למועמד המתאים ינתנו תנאים טובים

מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 17007, ת"א.

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA
ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד 7206, טל. 520071

דרושים

מהנדס מכונות
לריכוז פרויקט בשטח האלקטרומכני; 5 שנות נסיון בתפקיד דומה; יכולת עבודה וניהול צוות עובדים; ידיעת אנגלית — הכרחית.

טכנאי מכונות
לעבודה בצוות העוסק בפרויקטים אלקטרומכניים; 3 שנות נסיון; ידיעת אנגלית — יתרון.

לפנות בכתב בלבד למחלקת כח־אדם.

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

ביה"ס להנדסאים
הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

דרושים

למגמה לתעשיה וניהול
מהנדסים להוראה חלקית בנושאים הבאים:
1. מ.ס.מ. (מדידת עבודה)
2. סוציולוגיה ופסיכולוגיה תעשייתית
3. ארגון ואחזקה
4. הנחית פרויקט גמר

בעלי נסיון של מספר שנים בתעשיה וניהול, יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון בהוראה ובעבודה, לתנהלת ביה"ס, ת.ד. 4459, מיקוד 31010, חיפה.

דרושה
מזכירה מנוסה
השולטת בעברית כולל הדפסה ובעלת ידיעה טובה באנגלית

העבודה היא במשרדה של חברה מסחרית בתל־אביב

שעות העבודה רצופות: 8.00—16.30

●

נא לפנות עם פירוט מלא ונסיון קודם לת.ד. 16284 תל־אביב עבור "מזכירה מנוסה".

למוסד ממלכתי בתל־אביב
דרושים

מכונאי רכב

אנו מציעים:
* מקום עבודה קבוע
* תנאי העסקה גבוהים
* עבודה במוסך חדש ומשוכלל
* משכורת חודשית של 1400 עד 1500 ל"י לחודש.

בעלי השכלה מתאימה ונסיון מקצועי מתבקשים לפנות בהקדם לת.ד. 17021 ת"א (עבור מכונאים), בציון פרטים אישיים מלאים.

למפלגה הליברלית
דרוש

ממונה
על שרותי ההסברה

אקדמאי (מדעי המדינה. או החברה) רצוי תואר שני. נסיון בכתיבה, עתונאות, עריכה, ויחסי ציבור. דרושה ידיעה מעמיקה בתולדות עם ישראל והציונות

מועמדים בציון תולדות חיים והעתקי מס־מכים יפנו בכתב לת.ד. 16273 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

ליבואני מוצרי חשמל ביתיים דרושים
* אנשי שוק — (להנהיות בכל הארץ)
* טכנאים — (טלויזיה, סטריאו)
* עוזרי שרות — (תגורי גז, חשמל)
* פקיד ה — (יבוא, מכס חשבונות)

★

חיפה טלפון 520342 251268.

חברה ליבוא רכב פרטי מחפשת
איש מכירות דינמי
לעבודה מחוץ למשרד

הכישורים הדרושים:
* נסיון בענף הרכב הכרחי.
* גיל: 24—35.
* אופי נמרץ, כושר ניהול מו"מ.
* עדיפות לשולט בשפה זרה.
* רשיון נהיגה לרכב פרטי.

שכר + עמלות למועמד המתאים.

מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 23031 תל־אביב, עבור: "איש מכירות".

18.10.74 ...נטים · אסי...

...ה מדעית מבוססת ...מזור תל־אביב

דרושים:
...מכונות
...אנגלית

דרושים ...
לנוער ...
מאמריק...

...מרכז

דרוש:
פקיד

מפעלים ...
למשרד ...
של...

לשב...
דרושים ...
1. עתונאים
2. רוכשי מודעות
3. גרפיקאי
4. צלם מערכת
5. מזכירת מערכת

מנהל ...
למפעל ...
נא לפנות ... לת.ד. 6125 ירושלים

...ן ידועה
...מות

...צעיר

صكنا من الاصل

هكذا من الاحل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • •

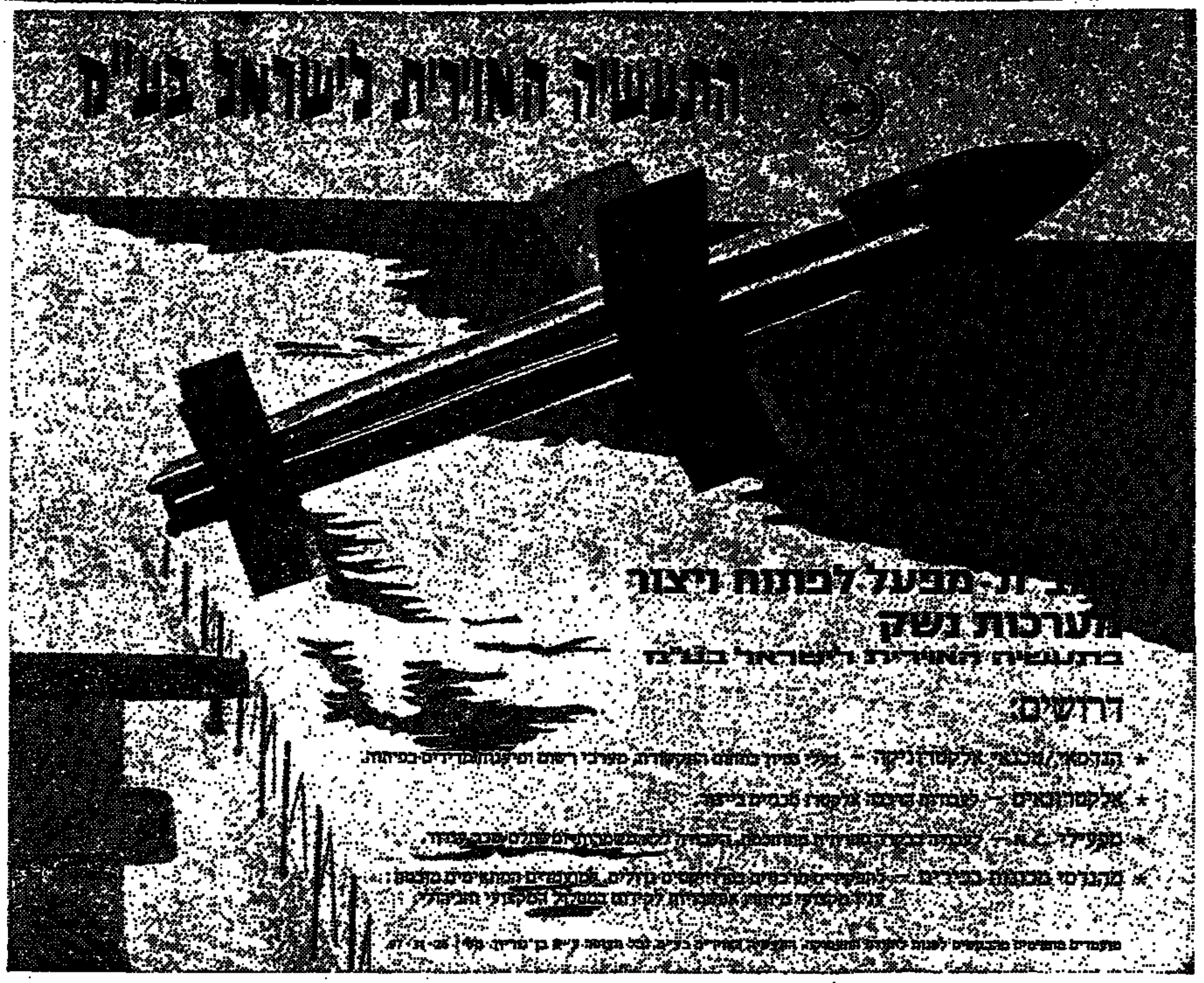

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים
מכרז מס' 52/74

שם המשרה:

מנהל משק המכון

היחידה: המכון לארכיאולוגיה.
תיאור התפקיד: רכוז וניהול משק המכון לארכיאולוגיה; אחריות על ביצוע הזמנות ציוד ועבודות חוץ; אחריות לציוד, תקינות והפעלת מעבדות המכון; ארגון והכנות משלחות החפירה; אחריות וטיפול ברכב המכון.
הדרגה: י"ב—י"ג בדירוג האחיד.
תנאי העסקה: התפקיד מחייב שהייה במחנה משלחת חפירות במשך 3 חודשים בשנה.
הכישורים הדרושים: נסיון של מספר שנים בניהול יחידה משקית; ידע בניהול חשבונות; רשיון נהיגה.

למחלקה למיקרוביולוגיה עובד מעבדה

בעל תואר M.Sc. במיקרוביולוגיה או בביוכימיה
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד ל־3 חודשים עם אפשרות הארכה.

למחלקת המנגנון/ענף כח־אדם מזכירה

בעלת נסיון בעבודות מזכירות כלליות,
רצוי בנושאי כח־אדם.
דרוש ידע בהדפסה בשפה העברית

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, לענף כח אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב עד ליום 25.10.74.
מועמדים שיימצאו ראויים יוזמנו לראיון אישי.

תדיראן

לאגף הבקרה
דרושות

1. נקבניות עברית מעולות
2. נקבניות אנגלית מעולות

למתאימות תנאים מצויינים.

להתקשר בימים א'—ה' בשעות 07.00—15.00 לטלפון 262346.

NCR

Complete Computer Systems

למשרד הראשי שלנו בתל־אביב
דרושה

פקידה בתבנית

הכישורים הדרושים:
— ידיעה טובה ונסיון בכתבנות עברית
— רצוי נסיון בכתבנות אנגלית
— ידע בפקידות.

תנאים טובים ✶ עבודה יציבה

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ל־NCR — י.א. מיטורך בי"ו בע"מ ת.ד. 11027, תל־אביב 64373 ולציין עבור משרה מס' 42—11.
— סודיות מובטחת —

למפעל מתפתח ובעל עתיד באיזור כרמיאל

דרושים

1. בעלי מקצוע בעיבוד שבבי
   ✶ כרסמים מעולים
   ✶ חרטים מעולים
   ✶ משחזים מעולים
2. יוצאי חיל אויר
   ✶ מבנאי מטוסים בעלי רמה
   ✶ מכונאי מטוסים בעלי רמה
   ✶ חשמלאי מטוסים בעלי רמה
3. עובדי ייצור
   בעלי נסיון בעבודות מסגרות/פחחות.
4. מחסנאי מכני תעופה

למתאימים מובטחים:
— עבודה מעניינת וקבועה לטווח ארוך
— תנאים סוציאליים ותנאי שכר הוגנים
— אפשרויות קידום טובות
— 5 ימי עבודה בשבוע
— עזרה בהשגת דיור בכרמיאל

על המעוניינים לפנות בכתב למנהל כח אדם ת.ד. 119, כרמיאל.
לקביעת ראיון — טלפנית למספר 5-4-911672 בימי א'—ה', בשעות 17.00—7.30.
— סודיות מובטחת —

נקבנית

אצלנו תוכלי להרויח הרבה יותר
העבודה לפני הצהריים בלבד,
רק בעלות נסיון של שנה ומעלה,
מתבקשות להתקשר:
בשעות 8.00 עד 14.00
בטלפון: 254385
תל־אביב.

אוניברסיטת חיפה

ביה"ס לחנוך של התנועה הקיבוצית
אורנים

דרוש

גנן מקצועי ומנהל עבודה

בגן הבוטני של סמינר הקיבוצים אורנים

פרטים בימי א', ב', ד', ה' בשעות הבוקר. לפנות לאליהו אלמן.

למוסד ציבורי בת"א

דרוש

פקיד משק

יוצא צבא בעל ידע טכני
לניהול משק בית

בפרטים נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 33333 ת"א עבור מנהל מנגנון.

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה"ס לחקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות
מודיעה על משרה פנויה של:

עובד מעבדה במחלקה לגדולי שדה וגן

מכרז מס' — 381/74

תאור התפקיד — הכנה והפעלה של מעבדות ההוראה של החוג לגידולי־שדה וגן; השתתפות פעילה במחקר בניסויי מעבדה ושדה בהתאם לכישורים.
הכישורים הדרושים — בעל תואר בוגר או מוסמך בחקלאות או בעל תואר כנ"ל במדעי טבע אחרים עם נסיון מעשי בחקלאות או בוגר בי"ס מוכר לעובדי מעבדה עם הכשרה חקלאית והתמצאות בגידולי שדה וירקות.
הדרגה — דרוג עובדי מעבדה.
✶
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 28.10.74, י"ב בחשון תשל"ה אל: מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12 רחובות, מיקוד 76100 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 381/74".

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של

עובד מעבדה — במכון רקח לפסיקה (½ משרה)

מכרז מס' 8 — 317/74

תאור התפקיד — אחזקת ציוד המעבדה, הכנת נסיונות מעבדתיים, עזרה בהדרכת התלמידים, במעבדה לאלקטרוניקה למוסמכים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית. בעל תואר B.Sc. או הנדסאי אלקטרוניקה. רצוי נסיון בהדרכה באלקטרוניקה. דרוש ידע בסיסי באלקטרוניקה מודרנית.
הערה — העובד יועסק עפ"י חוזה לתקופה של שנה.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד — בדירוג עובדי המעבדות.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 9.10.74 (י"ג בחשון תשל"ה) אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91000 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 317/74".

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה
בפקולטה להנדסת מכונות
המעבדה לתהליכי עיבוד

חרט

הכשירויות הדרושות:
2 שנות נסיון מעשי כחרט — לפחות.
מספר המשרה — מכ.ד/222

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם ומספר המשרה עד יום ו' 1.11.74 לאגף כח אדם קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32000.

למייזליץ — פלד אדריכלים

דרוש/ה שרטט/ת

בעל/ת 3 שנות נסיון לפחות

נא להתקשר טל. 454322 עד 15.30.

האם את/ה

רואה אתגר בחנוך וטפול בנוער קשה חנוך?

האם את/ה

רואה אתגר בשקום נוער שולי ועזוב?

האם את/ה

מוכן(ה) להשתלב בשיטות חנוך וטפול חדשות במוסדות לנוער מסוג זה?

אנו זקוקים לך
בכל חלקי הארץ ל:

1. מפקחים בתחום חינוך טיפול ומנהל
2. מנהלי מוסדות
3. פסיכולוגים - בעלי תואר מ.א.
4. עובדים סוציאליים -
5. מדריכים חברתיים - לבנים ולבנות
6. מדריכי חוגים - לבנים ולבנות
7. מדריכים מקצועיים -
8. אחיות -
9. עוזרים למינהל -
10. אמהות בית -

תנאי העבודה ושכר ייקבעו לפי כישורי המועמד
בעלי כישורים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 28, חדרה.
— סודיות מובטחת —

מץ

טלויזיות ומכשירי חשמל (ישראל) בע"מ
בני־ברק, רח' מודיעין 19, טל: 799114.

דרושים:

✶ מנהל חשבונות ראשי
נסיון של 3 שנים לפחות בתפקיד הנ"ל; כושר ניהול צוות עובדים; עד גיל 35.

✶ מנהל/ת חשבונות
בעל/ת נסיון של 3 שנים.

✶ כתבנית עברית—אנגלית.
בעלת שליטה מלאה בשתי השפות.

✶ מרכזנית בעלת נסיון.

— ✶ —

נא לפנות למחלקת כח אדם לפי הכתובת הנ"ל.

לסוכנות ביטוח גדולה בתל־אביב

דרושים:

1. מנהל חשבונות עצמאי
   כישורים:
   1. סיג ד' בהנה"ח.
   2. נסיון של 3 שנים לפחות.
2. פקידה/מדפיסה
   1. נסיון של שנתיים לפחות.
   2. ידע באנגליה יתרון.

תנאים טובים מאוד למועמדים המתאימים
נא לפנות לת.ד. 1639 תל־אביב ש/ם.

דרושות:

כתבניות עברית

רצוי מושג בהנהלת־חשבונות
תנאים טובים ואפשרויות קידום למתאימות.

לפנות: „משמרת" בע"מ — משה יקראל 3, תל־אביב
טלפונים: 621357, 612542
בין השעות: 08.00 — 16.00

דרוש

מנהל עבודה לבנין

לעבודות גמר ברעננה
(בא בחשבון גם פנסיונר)

לפנות: חב' אליאב בע"מ
בני־ברק, רחוב בר־כוכבא 8.
טל. 789972.

המועצה המקומית גבעת שמואל

הודעה על משרות פנויות לפי סעיף 13 לצו המועצות המקומיות

1) מכרז פומבי 10/74

★ רכז בטחון

(הג"א, פס"ח ומל"ח)
שעור המשרה: 1.0 — משותף למועצות מקומיות גבעת שמואל וגני התקוה.
דרגת המשרה: י"ב של הדירוג האחיד.
תיאור תפקידים: רכוז והפעלת נושא ה בטחון בשעת רגיעה ובשע"ח, יצירת קש עם מוסדות בטחון, רכוז ועדת מל"ח ווע דת הבטחון והשמירה, ריכוז כל נושא ה בטחון השוטף בשני הישובים.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית, כוש ארגוני, מצב בריאות תקין.
דרישות מיוחדות: עדיפות תנתן למשוח ררים משירות בצה"ל או במשטרת ישרא

2) מכרז פומבי 11/74

★ מהנדס המועצה

שעור המשרה: 0.5 עם אפשרות הגד למשרה שלמה.
דרגת המשרה: בדירוג המהנדסים, תקו בהתאם לכישורי המועמד.
תיאור התפקידים: פיקוח על תכניות ב ערים, בדיקת תכניות הגשה ובינוי ו קבלנים, פיקוח על בניה ציבורית (הכנ מפרטים טכניים ותחזי עבודה), תכנון ו קוח על עבודות עפר, גדרות וסלילת כ שים, תכנון ופיקוח על שיפוצים במבני ו בור.
דרישות המשרה: מהנדס אזרחי או מו דס בנין בעל תעודת רשום בספר המה סים והאדריכלים. בעל נסיון של 3 ש בעבודות דומות.

את הבקשות למכרזים הנ"ל יש להגיש במשו המועצה רחוב ויצמן 33 גבעת שמואל עד לי שישי ט"ז חשון תשל"ה — 1.11.74, שעה 00 ע"ג טפסים אשר אפשר להשיג במשרדי המוע ובמינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד פנים.

אברהם בוני — ראש המו

ההתאגדות לחינוך מבוגרים בישראל

דרוש

מנהל פרויקט

לפיתוח קהילתי בקרית־שמונה

דרישות התפקיד: השכלה אקדמית בתחו או במדעי ההתנהגות, או במדעי החנוך נסיון בתחומי החינוך הפורמלי והבלת פורמלי, נסיון בניהול צוות עובדים, יכול מו"מ וניהול תקציבי וכספי.

השכר ייקבע עפ"י כישורי המועמד
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד

מגורים במקום הכרחיים
יינתן סיוע בדיור

מועמדים יפנו בכתב ויפרטו תולדות חי להתאגדות לחינוך מבוגרים ישראל, רחו בן־יהודה 12, ירושלים, עד ליום 11.74.

למרכז האינפורמציה בירושל

דרושים עובדים

★ מחסנאי

למחסן של פרסומים, יוצא צבא עם נ מעשי בניהול עצמאי של מחסן. ידי טובה של השפה העברית וידיעה בש האנגלית.

★ כתבניות

בעברית ואנגלית
לעבודה מלאה או חלקית עם נסיון שנתיים לפחות בעבודת כתבנות.

★ פקידה

לטיפול בפניות לחומר הסברה בלוע בהתב, באמצעות הטלפון ובפניות אישי

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד לו 13010 ירושלים, לציין פרטים מלאים השכלה, נסיון בעבודה וידיעת שפות.

לחברה פיננסית בתל־אביב

דרושה אשה

לתפקיד
טלפוניסטית וכתבנית
לעבודה חלקית בשעות 12.45—00.'
✶
נא לפנות לגב' דוריס, טל. 22256

לאגודה חקלאית ארצית

שמשרדה בתל־אביב

דרושה מפעילה

למכונת הנהלת חשבונות
אוליבטי

נא לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 461 ת"

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י — בערבי־שבתות וחגים — 3 ל"י (מינימום 8 מילים)

עבודה

מוכנים להתקשר דרושים תג־אים טובים. לפנות טלפון 234123 — 245511 בין השעות 4—7.

דרוש לבית"ר למחון בתור חרוץ בעל רשיון נהיגה ב' לעבודה בבית"ר ולהלוקה בתוך. 793823.

דרושות נקבניות מעולות לעבודה קבועה או שעות. העבודה במשמרות. לקבלת פרטים להת־קשר 282894.

דרושות חשמלאים להתקנת שלטי ניאון, בעלי רשיון נהיגה. „לבונקיאון", צלי ציון 8, יפו. 823057.

דרוש עוזר לנגר לדהיפי יבוא „אינטרנה" ביהודה 170 ת"א.

דרושים פועלים בלתי מקצועיים עם אפשרות ללמוד מקצוע לבית"ר טקסטיל בתל אביב — 32008.

דרושות נשים ונערות לעבודות יצור קלות לפנות לבית"ר אלכון תושיה 3 ת"א.

למספרה אוטקלוסביה דרושים מלצרים פועלים 268933 12.00—15.00.

דרוש רכז לחברה הובלה (תיירים) לאזור ת"א טלפון 855441 משעה 17—20.

דרושים בעלי כושר טכני הופעה מתאימה לחברה להשקעות — 03—297506.

למפעל מתכת בתל־אביב דרושים פועלים ייצור להתקשר לטלפון 31373 31375 בין השעות 8—16.

לבנייה משוכללת עובדים ופקידים לעבודה קבועה. 03—260887.

לפירקלקה ביוסף הפתיקה דרושים: מנהל מסגרה, עובדים/עובדות. 826766 ,828200.

דרושים זכרים לעבודת מנהלה קיראי חוץ. לפנות בכתב ת.ד. 1412 ת"א.

דרושים לעבודה במכונות של ייצור מולדרי מלקטר ליום עבודה „מודולר" גורדון 26 ת"א 222286.

דרושים מכונאי רכב + רכב פרטי לחברת „מגור" 03—452244/5.

דרושה אוטוסטנוסית מנוסה לרואה חשבון לעבודה חלקית. טל. 227895 ת"א.

דרושה שרטטת מתחילה למשרד שרטוט (כבישים — מדידות). 283993.

מבוקשת (חלקית) דרושה למדור מעריב, קרליבך 2 ת"א. שעות העבודה לפני הצהרים.

דרוש מהנדס עם רכב. שלוש שנות נסיון לעבודות תכנון. 253837 ,289744 8.30—12.30.

אם את מסרת מקצוע — למדי הפעלת מכונות הנהלת חשבונות תוך זמן קצר ושעות נוחות לך. מחיר הקורס — 500 ל"י. 64 ת"א.

לאבי מדל, קונפקציה לגברות, דרושים גהצים מעולים — 613541.

לחברה לאספקת מים חמים דרוש מכונאי חמום לפנים ומחוץ. 35694 ,37027.

למפעל תעשייתי (בדרך לוד) דרוש מכונאי אלקטרוניקה לעבודה בבית אבי פמום של ציוד אלקטרוני. 757211 לקביעת ראיון.

דרושה צעירה כעוזרת לגננת לצלצל מ־3.00—6.00 410122.

דרושה בחורה לעבודה אחראית במספרה מלאה 787032.

להורות נאה בעלות יכולת בעבודה מכירה וחסברה בחברת „מגור". לתיאום ראיון טלפון 03—252212.

מוסמאי מכני תעשייתי, מכונות, בוגרי ביה"ס מקצועי לעבודה במפעל תעשייתי. 857113 855133.

סקירה!!! מאות הצעות עבודה, עבודה מחר!!! — אלנבי 134.

להנהלת בימוה בתל־אביב דרושה כתבנית עברית. 50841.

דרושה מנהלה חשבונות למשרה חלקית. 793113.

דרושה פקידה לאחר שירות צבאי. 823163 ת"א.

דרושה מפעילה למכונת הנהלת חשבונות. 611808 ,622043.

דרושות נקבניות, גם בלי נסיון, למשמרות יום וערב. 611451.

להחברה ליבוא במרכז בגבעתיים דרושה פקידה כללית עם ידע בהנה"ח ליום עבודה מלא. 731152.

דרושה מזכירה עברית אנגלית, לרבות הרפסה, לפרקה חלקית. לעבודה בשעות אחה"צ 13.30—18 לפנות 781123 לתורי.

פקידה מתחילה למשרד קו"ד 5 ימים בשבוע 243110.

פקידה לעבודות מזכירות ב' פקיד הנרכי טלפון 249292/1.

למפעל תעשייתי בראשון לציון דרושה פקידה עם ידיעה בעריכת שכר. לשעות 8—16 טלפון 946416.

אם את מחפשת עבודת מזכירה מגוונת ומעניינת במוסד צבורי... 14294.

דרושה פקידה בתבנית למשרד עו"ד. תנאים טובים. 451616.

פקידה מנוסה בתבנית עברית בשעות 13—8.30 .249121.

דרושה מפעילה מנוסה לאחר X עם נסיון בהנהלת חשבונות.

דרושה פקידה בתבנית רציונת למשרד עו"ד יום מלא. 239150 .105.

עוזרת בית, 5 פעמים בשבוע מ־8—2. 615953.

בחולון דרושה מטפלת + המטבח לילדה 1½. לפי נוה. 33 ,ז'בוטינסקי.

דרושה עוזרה בת"א פעם בשבוע. 448220 בין 5—7.

בתל־אביב דרושה מטפלת להינוק ובית 3. 416420 08.00—3.30.

דרושה עוזרת למשק בית ל־משפחה בת שתי נפשות. אפשרי עם לינה. 832495.

ברמת השרון דרושה בחורה ל־משק בית להתקשר 471103.

דרושה מטפלת בפתח תקוה — 3 ימים בשבוע. 965622/45.

דרושה מטפלת טובה לתינוק. אשירות 14.30 — 7.30 5 ימים בשבוע. 768938.

דרושה מטפלת בר"ג לילדה 2 יום שלם. 728084 בערב.

דרושה עוזרת קבועה ליום. 440143 אחה"צ ובערב.

מטפלת לתינוק ל־5 ימים ב־שבוע 14.00—8.30 בגבעתיים 55346—267861.

בן 1½ מחפש מטפלת מסורה. 411538.

אשה להיהול משק בית וטיפול בילדים. 03—445670.

לשני ילדים בגילים ½—2½ לשעות 2.30—7.30 870178.

מטפלת לשניים אחה"צ — 20.30 רמת־גן.

דרושה אשה למשק בית ברמת אפעל 5 ימים בשבוע. 716087 בין 1—8.

דרושה עוזרת פעמים בשבוע בגבעתיים 769305.

דרושה עוזרת בית בפתח תקוה כל יום בשעות 8.00—13.00. 912291 בשעות 17.00—20.00.

דרושה עוזרת ל־5 ימים בשבוע. 724681.

דרושה מטפלת לילד שהולך לגן + עבודות בית קלות 415342.

דרושה אשה מטפלת לאדם זקן. 223315.

דרושה אשה דוברת גרמנית/פולנית לטפול באשה מבוגרת לכל היום. 201023.

לפזרה בצפון ת"א דרושה מטפלת לילדה 1½ לשלוש פעמים בשבוע. 444351.

בהרצליה דרושה אשה רצינית ומהימנה לטיפול בילדים בגיל ביה"ס. 984551 11.30—16.00.

דרושה עוזרת 3—2 פעמים ל־4—5 שעות 253904.

דרושה אשה בגבעתיים לילדים בגיל גן. 252982.

דרושה עוזרת אצל זוג מבוגר. אפשרי עם לינה. 440946.

מטפלת עם לינה ועבודות בית קלות. 03—937523.

דרושה אשה לטיפול בב' ילדים ההולכים לגן + עבודות בית 5 ימים 413869.

דרושה מטפלת לשעות הצהרים לשני ילדים ברמת השרון — 766034.

בהרצליה פיתוח דרושה עוזרת למשק בית עם לינה — 938058.

דרושה מטפלת לב' ילדים + השלמות עם לינה. 232957.

בהרצליה דרושה מטפלת מ־15.00—12.00.

דרושה מטפלת לתינוקת ולעבודות בית אפשרי עם לינה — 03—4409163.

דרושה מטפלת + עוזרת לשעות 14.00—8.00 בפתח תקוה — 910424.

צעירה דתית בגבעתיים דרושה לאחה"צ לעבודות בית קלות — 747519.

מטפלת 6 שעות ביום לטיפול בילד בגן. 858157.

דרושה מטפלת רצוי עם עבודות בית קלות 854492.

ברמת השרון דרושה מטפלת אחה"צ. 471240.

דרושה בחולון עוזרת בית פעמיים בשבוע. 849623.

דרושה מטפלת לב' ילדים — 615982 .621860.

דרושה מטפלת לילדים המדברים עברית מ־16—19.30 458570.

דרושה עוזרה בית לסידור הבית והדרכה לאיש עיוור. 372.

דרושה מטפלת עם לינה לפנות בעלי קליר גוה. אביב.

העובדה: אין כפרסום ב„לוח מעריב". כל המפרסם בו נוכח בכך

הבקשה: אנא הקדם כל האפשר במסירת מודעתך ל„לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

„מעריב" מפרסם אלפי מודעות „לוח" מסחריות ומשתדל עד כמה שזה אפשרי לראות לכך שתוכן המודעות לא יטעה ולא יוליך שולל. בכל מקרה שמתעורר חשש, אנא פנה למכון למסחר הוגן, רחוב אחוזת בית 3 תל־אביב.

מכונה לעבודות קונפקציה מ־חמשת כל סוגי עבודות אוברלוק וזיגזג.

מוכירה אקדמאית עברית צרפתית ואנגלית תרגום והדפסה 5 שנים נסיון מעוניינת במשרה בכירה. ת.ד. 1251 ת"א.

כתבנית עברית מקבלת הדפסות הביתה. טל' 766924.

מנהל השבונות מנוסה מעוניין צעצועי וגבוגה. 51295 אחה"צ.

מטפלת להיות ביביסיטר — טלפון בערב 443161.

איש מנהל, כושר ארגון, נסיון בייבוא ושיווק מעוניין בתפקיד עם... 2150.

מורה במתמטיקה, דובר אנגלית, נסיון במכירות... 416802.

כתבנית עברית מעולה מקבלת הדפסות בבית 790624 בערב.

מורה מנוסה לאנגלית מ.א. 03—955180.

כתבנית אנגלית עברית מקבלת הדפסות לביתה טלפון 904583.

מזכירה כתבנית מעולה עברית (אנגלית) מחפש חצי משרה. 03—613332.

אוטוסטנוב עם העודה מקצועית מחפש עבודה... 05524588.

בעל מכונית מסחרית חדשה מעוניין בעבודה להובלות... ת.ד. 274.

תופרת מקצועית יוצאת לבתים בסביבות רמת גן, בני ברק, פ"ת 908420.

בעל פולקסווגן מסחרית מעוניין בעבודה בתל־אביב והסביבה. 820659.

הכשרה לעבודה

קורסים לקוסמטיקה, ספרות נשים וגברים „ריאנה" (נכבר דיזנגוף) 326066.

תערוכות

מוצר ישראלי — הערוכה המאורגנת ע"י המרכז לעי־צוב, באולם התצוגות ביהודה 35 תל־אביב. פתוח בימים א'—ה' בין השעות 10.00—19.00.

הודעות

מלוה ניצן מבריה מודיע על שנוי במספר הטלפון 067—22882.

נישואין ונשואין

ע"י הרב פנחס אדרי, גדרות.

ארוסין ברוך בן מאיר, רוזה, רוסיה התבונה.

במות ובדור

מתעודון 77. ערב לזר ישראל נודרין בהכנתו „עומד לי על קצה הלשון". ביום א' אבי קרן ודודו דותן בערב ראיונות.

שעורים

מתמטיקה ופיסיקה לכל הרמות, מורה אקדמאי מנוסה — 235968.

מתמטיקה ופיסיקה לבגרות ול־מכינות. 217373 — 3.00—1.00.

שעורים במתמטיקה ע"י מהנדס מנוסה. טל' 870438 בערב.

שעורי עזר והכנה לבגרות ול־מכינות במתמטיקה ופיסיקה — 03—34780.

סטודנט צרפתי נותן שעורים בצרפתית. 907404.

כתיבה במכונת תלמוד... 281985.

מודיעה להודיע זה השבוע: ...מחיר המודעה 2.30 ל"י למלה.

עזרה לתלמידי תיכון, מורה מוסמך טלפון 878664.

כימיה פיזיקה ומתמטיקה ל־בוחנות לבגרות... 03—769240 .03—728971.

אולמות ומסיבות

מסיבות בריכה סלה הכלולות ביותר. 42 ת"א. 723314 .612772.

מספרות

ספרית טובה ומתקדמת דרושה „ריקי" רבי עקיבא 57 בני ברק.

דרושה ספרית לחצי יום — 168.

ספרית מתלמדת ומתקדמת — משכורת טובה. מלכי 3, ת"א.

דרושה תלמידה במספרה 224218 16.30—8.30.

בקריה דרושה ספרית שותפה/משכורת 758283.

בהרצליה למספרה „מרים" — 983394.

למספרה מעולה לגברות דרושה מתלמדת. 742285.

דרושות ספריות לפנות: אלנבי 46 ת"א 56568.

יהלומים

יהלומנים! דרושים מתלמדים ל„גלאור" בצלאל 6 ר"ג.

יהלומים!! מלוטשים... 825696.

בשביל... יהלומים 17 ... 906378.

חרטים ומסגרים

דרושים חרט ומסגר. 823356 .3/48.

מסגרים הכים דרושים למפעל מתכת... 955491.

דרושים מסגרים מעולים. טלפון 35773.

חרט ורתך מעולה לעבודה תעשייתית... 857113 — 855133.

דרושים חרט ורתך... 03—796664.

שליחים

למשרד נסיעות בתל אביב דרוש/ה נער/ה שליח/ה למשרה מלאה 03—448196.

זבנים

דרוש/ה מוכר/ת רציני/ת ומהימן/ה לחנות ההיסים ברמת גן. 266365 15—9.

ביקוש עבודה

מזכירה כתבנית עברית אנגלית בעלת וותק מעוניינת במשרה... ת.ד. 1138 ת"א.

אחות מעשית מחפשת מ־שרה חלקית. 767376.

כנהג במסחר... ת.ד. 207.

השמאי ויועץ מעולה... 913825.

גזירה ותפירה

תופרות אוברלוק מעולות דרושות לעבודה קבועה...

עוזרות ומטפלות

בכירות דרושה מטפלת לחצי יום. טל. 758702 אחה"צ.

ברמת גן דרושה מטפלת לבית 730—3. 799505.

דרושה עוזרת למשק בית + טיפול בבכור... 416460.

הייתי משקיע חלק מכספי בפירסום
מודעות קטנות בלוח מס' 1
לוח מעריב
הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

פקידים

דרושה מזכירה לחברת בניה...

דרושה פקידה למשרד שמאים... 414935.

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

מודעות ל־ לוח מס' 1 מעריב מתקבלות:

בתל־אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף „מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33; בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, ביהודה 7

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16; סניף „דחף": רח' יפו 43; ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32; סניף „דחף" הרצל 11; ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81; ובכל משרדי הפרסום

בבל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

مكتوب من الأصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 56
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים —.3 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

בבאר־שבע וברעננה מבחר די־רות 5—3 חדרים, מהירים לא צמודים, אפשרות למשכנתא — „דירון־דירות" ויצמן 66, בא"ש אחוזה 100, רעננה — .921963

ברחובות בדירות גיל לכניסה מיידית 3, 3½, 4, 4½, 5 ו־ דירת גג 6 חדרים, הרצל 185, בסמוך מול המשטרה, טלפון .956959

דירות בכל הגדלים למכירה ומ"א „כרמלית" אלנבי 122 — .614818

קבלני בנין

משיאו בינוי בע"מ בונה די־רות 4 חדרים 3 כווני אוויר + פינת אוכל + חדר ארונות + חניה, הרב קוק 24, הרצליה — .720340

מתרון לבעיתך ברכישה דירה — מבחר דירות „גן" הידועה בשיכון בפתח־תקוה, משכנתא ו־ הלואה לא צמודות, „גן", תב־רה לבניה, חיים עוזר 20, פ"ת.

קנה דירתך בחברה מוכרה ב־„דירות גינדי", בראשון־לציון, ברחובות, ובפתח־תקוה.

חיים שמר קבלן בניה: דירות מפוארות 3, 3½, 4, ה', פ"ת ארלוזורוב 24, מרפסים בשיכון פתח־תקוה, הגנה 15, טלפון 912015 בשעות 19—17.

לדירות „גינדי" אין מתחרים! במבחר ו במחיר ו ובשרות ו — ראשון־לציון, הרצל 59, רחובות הרצל 187, פ"ת חיים עוזר 28.

ברחובות מבחר בדירות צבר — נמשכת ההרשמה ל־3 חדרים — במחיר עד 31.10.74 — 139.500 50,000 בתווה, והיתרה בתשלומים „צבר" בית הפועלים 3.

בצפון ת"א דירות 4—3—2½—2 ופנטהאוזים „קבלים אלעזר" — יהודה המכבי 37 ת"א.

בראשון לציון נתניה, גדרה רחובות מבחר דירות בגדלים שונים, בתנאי תשלום ל־24 חודש — דירות „גונגי" ראשון־לציון — רוטשילד 40, טלפון 941369 — נתניה: הרצל 41, טלפון .053-23277 רחובות: מול מכון ויצמן.

בראשון־לציון 3 לזוגות צעי־רים, 4 החל מ־183.000 משכנתא לא צמודה 30,000 „סודרין לוי" הרצל 74, ראשל"צ.

דירות פאר בצפון ת"א יהואש 7 3, 3½, 4 242824, 254555 — .231759

בנהריה 4—5 חדרים לוקסוס מלא הסקה מרכזית, חניה צמודה בילגבים טילבסון, אבן גבירול 46 ת"א — .268625

בהרצליה דירות מפוארות בנות 4 חדרים מ"ל. .738521

ברעננה 4 חדרים, מעלית, חימום וכל השכלולים מ־303.000 משכנתא 30,000 „דירון־דירות" אחוזה 100, רעננה .921963

רק 2000 בראשל"צ, 4 חדרים 205,000 ל"י כולל: שרותים ב־ פולים, חניה, מטבח פורמיקה מלא. 40,000 ל"י משכנתא — כשורה מכירות: דירות סוכי, רוטשילד 40, טלפון 941369 — יוזמה, מגדל שלום, מל' 54594.

דירות פאר 5—4 חדרים בראשון־לציון, שכונת אברמוביץ חיפה, לפנות בשעות 17—19, רוטשילד 58, ראשון־לציון, גגר מרכזי.

למכירה בהרצליה הצעירה די־רת 4 חדרים ו! למכירה מידית! טלפון 267742 במשרד אחה"צ. 232756

בגבעתיים נותרו בבית דירות 3 חדרים הכוללות בתכנון לא בת במקום, המגר 3.

ברחובות במקום מרכזי ושקט, דירות פאר 3—4 חדרים, ניה מרכזי, אספקה במשרד אלי ידוד, הל' לוין אמפטרון 17, רחובות. .03-525137

ברמת אביב רחוב האמוראים דירות 4½—5 חדרים 442935 — .785147

בגבעתיים דירה מפוארת 3 חדרים כניסה מיידית .780573

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות למכירה

מבחר של קוטגים ווילות ב־ רמת השרון הרצליה פיתוח ו־ רעננה במחירים: רעננה החל מ־340,000 ל"י, רמת השרון: מ־ 380,000 ל"י, והרצליה פיתוח מ־550,000 ל"י, בשיתוף גבסים .472315

בראשון־לציון בדירות תפארה 3 חדרים, החל מ־145,000, 3½ מ־155,000, 4 מ־189,000, הרצל 59 .946858

למכירה ברמת־אביב, גנה אבי־בים ובללי מבחר דירות ובנויי תאווים 3½ חדרים מ־160,000 ל"י, 5 — מ־220,000 ל"י 4 ו־5 מ־400,000 ל"י עד 600,000 ל"י, מפתחיה אצל בשיתוף גב־ סים — .472315

משרד/ית לדירה בטוחים בבתים, .863365 18—16

דירות 3—4—5 חדרים וגגם האוזים בתל־אביב, ברמת־אביב ובהבנית ה'. „יהודה" בע"מ, בן יהודה 142 .03-249476

דירות איכות בנות 3, 3½, 4 חדרים, ברח' האצ"ל רמת־גן, ר' פנידו ורח' מהגרים בע"מ רח' הרא"ה 17 רמת־גן, טלפון .733157

ברמת השרון דירות למכירה בתבנית מעולה, 3 חדרים 200,000 ל"י, 3½ 220.000, 4 — 250,000, 4½ 315.000 — 5 320,000, בשיתוף גבסים .472315

ברמת־גן 3½ הכהה 200.000, בבניה 145.000 1½ ק"ב 112,000 חדר קומפלט ק"ב 80,000 „מעיין הדירות", ביאליק 9 רמת־גן .723703

3 + חדרון, ודירת 3 + הול + ארונות קיר בסיום כל. .03-784159

למשפחות דתיות: דירות ברחוב 4 — 3 — 2 חדרים, מחיפה ומשכונה דתית יפה ב־ יד בנין! 2 חדרים החל מ־ 150,000 3 חדרים החל מ־126,500 4 חדרים החל מ־195,000...

(המשך המדור בעמוד 7)

מעריב עזר

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י · בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

המשך מן העמוד הקודם

בית סלון + 3 חדרי שינה, ... לוקסוס, ריהוט 268682 ... טלפון.

... 4 חדרים, תלפיות — ... מעלות, חסכה 613748.

... בשכ"ה (באזור ...) 2½ + הול + טלפון.

... במרכז 3½ חדשה ... מיידי, טלפון 470703—08.

... לשנה, דירות 3 חדרים ... ריקה בקרית חרצוג ...

... 2 חדרים + הול, ארונות ... מרכז, 784168.

... 2 חדרים והול ... 450 ... ללא ... מתוהים. 623793 ... 3.00.

... בשדרות חן, 2 חדרים ... 953147 אחה"צ.

... 4 חצי, מרוהטת ... בשכ"ה, חסכה, מעלית, טל.

... תקוה, נוה ירק חדשה, מרוהטת לוקסוס 5 חדרים ... מרכזית מעלית 904577.

... 2 חדרים והול גדול ... צה"ל בני ברק לפנות ... בשטיין העולים 15 רמת־גן.

... דירה ריקה 3 חדרים ... רהובות עם טלפון ...

... דירה חדשה, 3½ + ... חניה 981773 בשכ"ת ... חנה בשכ"ת ברחוב ה... וילה + הצד טלפון ...

... חדרים בריכי ת"א, 37082 ...

... 2½ חדרים בבתים (של ...) להשכרה מיידית, 350 ... 624601.

... שכירות הדירים דירת ... ריקה, רח' הירקון, בשכונת ... למשרד 1/א מגורים, טל.

... מידית! דירה 3½ ... לשנה שנתיים, ברחוב ... בגבול צהלה, ד"ר ... 7 ... טל.

... רחל חולון בשכ"ה 4½ ... שתי כניסות, לרופא ... 2543—051.

... דירת 2 חדרים ריקה ... מול 77 דירה 7 ... טל.

... 3 חדרים ... 912363 14 ...

... 4 חדרים להשכיר עוזר ... 248579 קרמניצקי.

... 2 חדרים, דירה ... 732040 לטלפן.

... להשכיר 2 חדרים נגדר ... 868223 לשבת.

... דירת מטבח 4 חד... חדשה, טל. 265659.

... 2 חדרים + שקוף (אוויר ...) 24 ... 450 ... 471317 ... טל.

... דירה חדשה 3 חדרים ... הבית 2/3 קומת ... לפנות יום ראשון ...

... בשכ"ה 5 + טלפון ... מעלית + חימום + חניה ... 16.00 ... 221789.

... 3 חדרים, ריקה, ... ת"א, 253955.

... + גז + וילונות + ... בתלאביב, מרכז ... 828015.

... דירת 2 גדולה בת"א ... 29 דירה 12, 16—27.

... 2 גדולים. מרוהטת ... (450).

... בשכ"ה 550 3 חדרים ... 59705.

... 3½ בשכר חד־ ... ארוכה 459454.

... חדרים חדשים בשכ"ה ... 32519 לפנות.

... דירת חדר + גז ... כניסה נפרדת 781739.

... בשכ"ה דירת 2 חד־ ... עם פ"א בשיכון דן טלפון ...

... הצעירות להשכרה ... 3 חדרים חדשה ... 267742 ... 232756 אחה"צ.

... להשכרה דירת 3 חד־ ... 841497.

... 3 + גז ... ישראל מלכים תלאביב ...

... דירה 3—4 חדרים — ... להשכרה 981110.

... ע"ע בכוח־שאנן ... 37422.

... בשכ"ה דירת 3½ ... וזה חדשה במקום ... 441944 טלפון 03.

... 3 חדרים בסוף ... 14.00 ...

... 3 + פ"א חדשה קומה ... 412766 בערב.

... להשכרה מיי־ ... 3 חדרים, טל. 254024.

... דירת פאר 3 + גז ... מרכזית, מים חמים ...

... בצפון העיר, 3 חד־ ... 115 ... 781529.

... סלון דיקה, טלפון, מתוך ... 621127 614898.

... בשכ"ה 4 חדרים 2 ... + טלפון ברח' הרב ... 9 ... להתקשר ב ... 287036 או 04'87190.

... רמת־השרון ... 5 חדרים. טלפון ... 473283 03.

... דירה חדשה 4 חד־ ... טלפון, קומה ... 614898 ... 621127.

... חדר קטן על הגג ליד ... 280850.

... דירה 2 חדרים ... 764230 57030.

... 2 חדרים בשכר ... 726028 טלפון ...

(המשך המדור בעמוד 7)

בדמי מפתח

3 חדרים מסודרת ע"י עליה ... 32 רמת־גן, ועקבין ... מ־21.00—14.00, ללא ...

ש"פ דירת 3 חדרים בצפון תל אביב ... 240342.

... ב ת"א 2 (3½) 83,000 ... יפה, 286942 אחה"צ.

בירות 2 חדרים גדולים, חניה, קומה ב', מרכז ת"א, לטלפן 458135 מ־15—18. לא בשבת.

בצפון תל אביב 2 + טלפון למסירה מיידית להתקשר — 224372.

דירת 2 חדרים + פ"א, ק"ק בצפון, ברח' מוסינזון 7, — בין 09.00—11.00 16—20.

ברמת המרכז למסירה בדמ"פ 4 חדרים והול מרוהטת בשני מפלסים, מתאימה לרופא, רופא שנים. לפנות בין השעות 16.00—19.00 טלפון 04—86701.

ברמ"פ בצפון 3 חזית ק"ב ומרפסות + ריהוט. 243849.

3 חדרים מרוהטת, במצב מצויין רח' עליה, טל. 265294 כניסה מיידית.

2 גדולים ברח' חובבי ציון 30, תלאביב, לקוחות.

ברמ"פ דירה 3 ק"ב רחוב עליה לטלפן 321722.

בדמי מפתח דירת 2 חדרים בן יהודה צפון תל אביב, טל' 937269.

4 חדרים וארון קיר ק"ב, ב צפון ת"א. 759835.

ברחוב בן־יהודה 4 חדרים גדו־לים עם טלפון קומה ראשונה מתאים לשמוש משרדי או ל־ קליניקה בדמי. מפתח במחיר 90,000 כניסה מיידית. לפנות ל־ ריצמן את ריצמן מלרן טלפון 232031 03 מ־8—10 ומ־4—6.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

לסטודנטים, לזוגות צעירים, בהדר יוסף, דירה 2, גאה, — פריג'ידר. לטלפן 415438.

3 חדרים + טלפון ע"ע אבן עזרא 3 רמת־גן. 746655.

דירת 2 מפוארת ברח' בלוך, ריהוט מלא + טלפון + מיזוג. 16.00—18.00 03—222506.

בשכ"ה דירת 3 חדרים קומפלט + טלפון, ליד מלון מליה. — 227685.

בשכ"ה דירת 2 מרוהטת קומפ־ לט, בסביבות מ.גרבי. 295856 03.

להשכיר לשנה דירת 3 חדרים בבני־ברק ק"ב. לפנות טלפון: 282957.

ברחוב הנביאים 2 חדרים מ־ רוהטים חלקית 285404 18—14.

בית בודד 3 חדרים בב"ברק 780654, בין 6—10 בערב.

להשכרה בקריאון 3 חדרים מ־ רוהטים + טלפון 240661.

דירת 2 חדרים ברח' ארלוזורוב טל. 443306 225202.

בגבעתיים, המרי—שיינקין, 2 ק"ב מרוהטים חלקית 744569.

פרבני־ברק 2½ מרוהטת לדתיים, משעה 19.00, טל. 265056—03.

דרושה שותפה לדירה בצפון ת"א + טלפון, 335 456064.

2½ מרוהטת קומפלט + טל־ פון בצפון תלאביב (750) — 244051.

דירת 2 חדרים בצפון ת"א + טלפון מרוהטת! 234894.

עיר הגימל 2½ מרוהט, בשכ"ה לצעירים/למשרד. 240786.

להשכרה בהרצליה לשנה 3½ ח־ דרים ריהוט מלא, כל אביזרי החשמל, לוקסוס, הרצליה־ב' טל. 414107 03, או לבקר במקום, רח' עוז 5 דירה 6, פינת הר' אחוזה 67 רעננה.

דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט מרינ'ידר, גז וטלפון 50349. 58808

בלי מתווכים 2 בהרואה ר"ג 783064 מ־5.00 בערב.

מרשבלינית מעונינת להצטרף כשותפה לדירה, רצוי בחולון או ת"א. 30853.

להשכרה בתלאביב 3 חדרים, 410402 בשבת בלבד.

בר"ג 4½ מרוהטת + טלפון + חניה לשנתיים, 1000, 251702 — (לא בשבת).

להשכרה, אפשרי להקופה ממד־ שכת דירה חדשה ומפוארת 2½ חדרים + סלון גדול במיוחד, מרוהטת + טלפון + חניה בנוה אביבים. להתקשר 734107 — 458517 בערב.

ליד דיזנגוף סנטר, 700, מרו־ הטת. סלפון, 2 חדרים 879621.

להשכיר דירת חדר וחצי מרו־ הטת בזול טלפון 220407 משעה 16.00.

בצפון ת"א להשכרה דירת לוקסוס מרוהטת 3 או 2 חדרים מעלית והסקה מרכזית חניה וטלפון 448322.

להשכרה מרוהטת בני ברק — בגבול רמת גן 3 חדרים + פינת עבודה + טלפון 03/789303.

דירת חדר וחצי מצב טוב — קומה ב' פרדס כץ 947140 — בערב.

נתניה להשכרה בכבר המדינה ברח' ה' אייר 20 ת"א, דירת לוקסוס בת 5 חדרים מרוהטת קומפלט, כניסה מיידית. לפנות טל. 233131.

בהזדמנות 3½ + מעלית טלפון וחניה. להתקשר 951404—03 — 33284—02.

2 + הול + טלפון + הסקה ברחי מנקס, פ"א 454728.

בצפון תל אביב ברחוב שקט 2½ חדרים מרוהט עם טלפון ומזגן אויר לטלפן 260921.

במרכז חולון 3 חדרים מרוהטים לתיירים ולאחרים. 840350.

דירת 2 חדרים חדשה + טלפון, בבתים, טלפון 881240.

בגבעתיים להשכיר דירה 3 חד־ רים מרוהטת, רח' הסלבן 5 ופנת בצלצל 92, לפנות ב־ דירה 17.00—21.00 קצ'ינסקי טל. 455740—03.

מחפשת שתי שותפות מסוד־ תיות/דתיות משכילות לדירה ב־ מרכז תלאביב. 245210.

2 חדרים מרוהטים לנשואים ז'אן ז'ורס בסביבת דיזנגוף — קומה א. 914442.

במרכז הרצליה דירת 3 חד־ רים מרוהטת טלפון 932816.

בבבלי 4½ להשכרה מיידית, עד יולי 1975, טל' 453706 — 16.00.

3 חדרים מרוהטים, טלפון ו־ חימום ברמת־גן 745653.

להשכרה דירת לוקסוס 4 חד־ רים ע"י הילטון, ריהוט מלא, טלפון 53061 קו 24.

בבני ברק בשכ"ה 3 + פ"א, מרוהט לוקסוס, + חניה — 226074.

בהרצליה, מרוהט, 2 חדרים ל־ שנתיים 200.— + גז 905349.

דירה 3 חדרים מרוהטת עם טלפון דרך־המיסיס תלאביב, ק"ה, טלפון 214374 ביום שישי; 410889 בשבת.

דירה שלושה חדרים חדשה, מ־ ריהוט בהדריוסף 500 ל"י; להתקשר 852637 בין 9.00—12.00 ופרט לשבת.

3 חדרים מרוהטת קומפלט ביה הפואבה 16 דירה 9 בגבעתיים, א', ג', ה' משעה 20.00.

ברחובות, דירת 2 חדרים, שכון כלל, בעבודה 953271.

2½ מרוהטת חדשה וטלפון ע"י עירית בתים, טלפון 769195, 752688.

בר"ג, 2½ מרוהטת מלא + טלפון, שקט. טלפון 453247.

בצפון תלאביב 2 חדרים — לוקסום לשנה 443508 ממוצ"ש.

בצפון ת"א 2 מרוהטים + פריג'ידר וגז. טלפון 245614.

בשכ"ה דירה 2 מרוהטת יפה חלק נפרד מוילה בגבול בבלים 863841.

דירת 3 חדרים מפוארת, בשד־ רות, למשפחה או לתיירים, לא לסטודנטים. 288441.

בחדי האפסים, 2½ קומפלט, טלפון ק"ג, 700.— ל"י, טל: 765187 233144 (תורד).

שני חדרים פרטר ע"י כיכר דיזנגוף, ללא תיווך 287616.

בגבעתיים דירה חדשה 3½ מרוהטת 750 לחודש, כניסה מידית, אלרו, המעין 30 מ־ 13.00.

ברמת־אביב שלושה קטנים מול האוניברסיטה, טלפון 416515.

להשכיר בשכ"ה דירת 2 חד־ רים מרוהטת לנכרי בת"א ב־ רח' חובבי ציון. לפנות טל. 288451.

מחפשת שותף (רצוי סטודנט) לדירה בצפון תל־אביב. 256004 מ־10—13.30 ו־15.30—19.

ברמת־גן דירת חדר ע"ע מרו־ הטת מרווחת + טלפון. מקום שקט ומרכזי. 450 לירות — 725122.

להשכיר דירה מרוהטת בת 3 חדרים + טלפון בצפון ת"א — 230264 בחורות. 2—3.

בהזדמנות 3 חדרים במאוז"ה תלאביב לתקופה נובמבר — דצמבר. 871163 297111.

דירות 2½. חולון, חנקין 119 שמרבר, מרשים. 266374.

ברמת־אביב לזוג או ליחיד 2½ חדרים קומפלט + טלפון. — 252637.

3 חדרים מרוהטים חלקית, — מול כפר המכביה 550.— ל"י 226459.

3 חדרים בנוה־צייונה (רמת בן־ צבי), ק"ב מרוהט. 226776 03.

2½ מרוהטת, להרצליה 52, בין 17—19. פרוידלנדר.

בחולון מרכז בשכ"ה 2½ חד־ רים מרוהטים קומפלט 732735.

3 מרוהטת בוילה במקום ש־ קט (ניכר ברמת־השרון). רק ל־ 311 להתקשר 479280.

בגבעת שמואל בשכ"ה דירה מרוהטת 2 חדרים גן פריג'ידר טלפון 856639.

בבבלי דירת 2 מרוהטת קר מפלס מיידי טלפון 859657.

דרוש להשכיר 3 חדרים מרו־ הטים + טלפון רם טוקולוב 130 חולון, טל' 858066.

דירת חדר מרוהטת בשכ"ה — טלפון, ק"ק, בקרבת עירית תל־ אביב, טל' 845494.

דירת חדר בנכשערשמואל ע"י בר־אילן 202654.

בבת ים, רמת הנשיא דירה מרוהטת 2 חדרים + פ"א + טלפון טל. 414724 02 871185 03.

בשכ"ה חדר מרוהט וכל הנוי־ חיות, זמנהוף 30 אבן־ויבדל.

דירת 2 ל"ו, שוקר־הרשל, לכל מטרה. 874932.

בגבעתיים, רח' המרי, 2½ מרוהטת קומפלט + טלפון 730174.

בר"ג, דירת 4 חדרים מרוהטת + טלפון. 743502 768546.

4 חדרים ברמת־גן + מעלית + חימום ומים חמים מרכזיים 2 + טלפון 724780.

בבבלי 2½ מרוהטת טלפון, פריג'ידר. גז. 444361 אחה"צ.

בחולון 2½ מרוהטת, ז'בוטינסקי 27, ביום ראשון מ־ 17.00—20.00 ברמי.

2 + הול מואר, מקום מרכזי ושקט ברמת־גן. 928024.

בגבעתיים 2 חדרים מרוהטים בשכ"ת. טלפון 55919 לצהה"צ.

בבתים 3 חדרים חדשה מרו־ הטת. 758129.

בצפון 2 + טלפון לזוג או ליחידה. 280268 מ־17.

בבתים להשכרה דירת 2½ + טלפון, פריג'ידר וגז 246603.

בחולון 3 מרוהטת + טלפון ת"א, ע"ע 441248 915662.

להשכרה דירה מרוהטת קומפלט 3 + פ.א. כניסה מיידית. — 985209 בערב.

בגבעתיים דירת 4 מרוהטת חל־ קי, טלפון, שקט. 287160 02 — 521634/5/6 03.

באשקה בוילה דירת שנים + חדר ארונות חדשה, מקסימה. 419692.

בבבלי בהזדמנות למכירה 3 חדרים גדולים מרוהטים קומ־ פלט כניסה מיידית מעלית ש־ רותים מרכזיים במחיר 275,000 לפנות לריצמן את ריצמן מלרן טלפון 232031 03 מ־8—10 ומ־4—6.

2 חדרים ברמת־גן לזוג צעיר עם בחמונות 234073 מ־5.

בגבעתיים חליגים 3 מרוה־ טים, קומפלט + טלפון, מיידי 767596.

בצפון תלאביב 2 חדרים ע"ע מרוהטת + טלפון 459752.

בצפון ת"א דירת 3 חדרים אורגינית ומרוהטת בהידור + טלפון ומעלית ברחוב שקט טלפון 725989.

בשכ"ת דירת חדר. פ"א, גבע־ תיים טל. 745662 בערב (לא ב־ שבת).

להשכיר דירת פאר מרוהטת 3 חדרים, רח' שרת. מתוך באום. 621127 614898.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להחלפה

מסיבות בריאות להחלפה די־ רת 3½ ברמת גן בדירה די־ מה בקומה נמוכה 347255.

חדרים מרוהטים

בצפון ליחידה חדר יפה + מרפסת. 231458 מ־13.00—16.00.

חדר יפה + שרות במטבח, אבן גבירול 184 כניסה 3 — רוממן.

שותפה קטנה לדירת 2 + טל־ פון בצפון, טל. 451741, מ־17.00.

חדר מרוהט להשכיר לבודד/ה ברמת־גן ביאליק 14 דולד, טל. 739914.

בשקה קרוב לאוניברסיטה ה־ דר מרוהט מוילה לבחורה, טל. 413727, 202388, 413036.

חדר מרוהט גדול ומרפסת ל־ יחיד/ה במרכז ומחיגן, 782267.

חדר מרוהט להשכיר לבחורה, רש"י 72 ת"א, ק"ג, ומטבח.

חדר עם כניסה נפרדת בצפון טל' 443938 מ־17.00.

חדר מרוהט גדול ויפה לב־ חור/ה בוגר־נלעדי 36, ת"א.

שותפה מסודרת לדירה מרו־ הטת יפה ע"י העיריה 261304.

בצפון חדר נאה ונקדה, ל־ יחיד/ה, לנג, טל. 238711.

חדר תמורת עזרה בבית עם מיים בשבת, ת"א הקוק 9/6, סוף קו 16 בערב.

ברמת אביב להשכיר הדר מ־ רוהט ברדינג 20/1 מרם — 413942.

להשכרה הדר לבחורה בצפון ת"א, טלפון 266337.

חדר מרוהט עם מרפסת ליד הים בתנאים להשכרה עם אפשרות ... לבכר או אשה מבוגרת, טלפון 24924—053.

דרושה שותפה לדירה ע"י הבני מה. טל. 225692 אחה"צ.

חדר גדול ונאה בדירה בצפון ת"א. טל. 264513.

חדר מרוהט, מצואר, רח' סר מין 18 ביחובסקי. 223237.

ע"י הבימה, חדר מרוהט נוח לבכר טולידי 283884 03.

חדר להחזרה בלבד מחיר מוזל ברמת־גן טלפון 730987.

חדר נפרד מרוהט ומרפסת ל־ יחיד/ה פירברג 5, דלת 8.

דרוש חדר מרוהט יפה לאשה מבוגרת (רובנת גרמנית) עם שמוש במטבח בצפון ת"א, טל' 783340.

חדר מרוהטת לאשה בסביבות ויצמן ארלוזורוב ת"א. טלפון 241062 בשעות הערב.

חדר חינם לצעירה תמורת מטפל קל במחלימה. 729945.

חדר מרוהט ליחיד בוגרשוב 12 אצמנים, קומה ב'.

חדר ומרפסת פריג'ידר וגז ק"א 41, גבעתיים, שדה.

חדר לוקסוס בחינם תמורת עז־ רה חלקית בבית ובשעורים אצל אשה. לואי מרשל 46/7 תל־ אביב אוטובוס 25/5.

חדר להשכיר לבחורה בצפון תל אביב 245087 14—12 ובערב.

(המשך המדור בעמוד 7)

ביקוש דירות

זוג + עבודות בקאות מחפש דירה מרוהטת + ריקה 58805.

אחות מתחפשת דירת הדר + טלפון בשכ"ה בתלאביב או ר"ג, לכתוב לסניף מעריב שד' רוט־ שילד 33 ת"א, לספר 7358/10/ד.

דרושות דירות בתלאביב והס־ ביבה. בשכ"ת, ברמ"פ ולקניה. „עמי" מקורישראל 8 תלאביב. 612725

1—1½ ברמ"פ ק"א ע"ע ב־ צפון, 282997 בלי מתווכים.

דרושה מיד להשכרה דירה בת 3 חדרים עם או בלי ריהוט, הסקה מרכזית בצפון ת"א. לפ־ נות: ריצמן את ריצמן מ.ה.ה.ר, טל. 232031—03, בשעות 8—10 בבוקר, ו־4—6 בערב.

מעונינת לשכור דירת חדר + טלפון בגבעתיים. טלפון — 266093

למרפאת שיניים דרושה דירת 2 חדרים + טלפון. ע"ע. ב־ מרכז/צפון תל־אביב. 478395

(המשך המדור בעמוד 7)

מטבעות ומדליות

למכירה מכביר אולטראסוני — לניקוי מטבעות ותכשיטים — טל' 752421.

מעוניין לקנות מטבעות בכסף וזהב ואורה. למכירה מטבעות בן גוריון ובולים 445443.

מטבעות מכל העולם, מד־ בעות ומדליות ישראל, אמצעי תשלום, אסימונים, שמרות פיי־ ראל ועוד, קונים במחיר גבוה, א. שניבזים, אלנבי 94 תלאביב טל' 612047.

קונים ומוכרים מטבעות ומדל־ יות „בוהר" נחלת בנימין 61 (מר־ גת אחד העם) תלאביב 613829.

קונה מטבעות זהב במחירים גבוהים 758329 תלאביב, בערב.

(המשך המדור בעמוד 7)

בולים

אוסף בולי ישראל למכירה, לא למוחרי בולים! 526891—02.

לתייר מארה"ב מעוניין באוסף בולי ישראל (גם כמויות) ומכר־ בעות כסף וזהב. 452577 9—7 בבקר. ת"ד 4049 תל־אביב.

מעונין לקנות אוסף בולי יש־ ראל או בכמויות 928148 03 — אחרי שבת.

גבר בולי ישראל התאומים בו־ ווי, זוהר ת.ד. 3092 ת"א.

תנורי בשול ואפיה

תנור שמיר קטן 5 להבות גז מ־15.00 256023.

למכירה תנור אפיה „טבים". טלפון: 230486 משעה 15.00.

בהזדמנות, תנור גז 5 להבות אפיה וגריל — 846630.

הלוואות

הלוואות מיידיות !! לעובדי מדינה סידור מיוחד !! טלפון 236003.

חסר לך כסף הלוואות כנגד ערבויות בנקאיות: 612946—03, 224059—02 663677—04.

הלוואות !!! לשכירים, לעצ־ מאיים, לעובדי מדינה קבועים! 358792 252307.

מכירות

הזדמנות בלתי רגילה! רהיטי גים הח' נחלת יצחק 68 59 ת"א, מוכר את כל השמלות והחליפות האלגנטיות ביותר, מעודפי ה־ יצוא שנשלח לארה"ב, במבחר גדול מאוד, בצבעים מגוונים, במחירי העונה ללא תקדים! פתוח במשך כל היום, אוטובו־ סים 53, 63.

שואב אבק (350) ומכונה ל־ הברקת מרצפות (400) שניהם „חובר" משומשים במצב מצוין למכירה, טלפון 232552.

למכירה בהזדמנות 1) מכונת דיקטה קורנלי — 2) מכונה גדולה להעתקת ציורות בזול! 3) מכונות קטל מס' 14; 3) מאזניים אוטומ־ טיים עד 240 ק"ג, טלפון 262829 בשעות 8—15 לבני שרגה.

מכירת כלים קנוה, מכון חשמ־ ליות, דלתות ומשקופים. 476130.

הגיעו מכשירים לריתוך ינז מג: 2.1 (מינו תוצרת „פניו" גר־ מניה 180 אמפר 250 אמפר ה־ מכירה מתכת להב. — טלפון 472832.

בהזדמנות מזגן חדש אלקטרה מסוצל 2 כ"ס. 722530.

למכירה בהזדמנות מכונה אר־ מוסטית „ריפ" לתפירת לולאות לכבות לבני שושנה, טל' 252013 בשעות 8—15.

הגיע משלוח חדש מאמריקה של כלירימונה ללא ניהול! סדר גים, ציפות וציפיות, בשלל צב־ עים, להשיג אצל „פאר" בני־ ברק ז'בוטינסקי 14 פינת רבי־ עקיבא 1. טלפון 782913 פתוח מ־9.00—18.00.

למכירה מכונת לימוש סימקס בינונית, להתקשר בשעות הע־ רב. 941497.

למכירה בהזדמנות מכונות לב־ גרות במצב טוב טלפון 928686.

תנור אפיה וכירים גז 3 להב בות עם שולחן במצב מצוין 449849.

מיים וקסמות, סנתה, פסנתר, ותקליטים, מרכזיסטור מ־18.00 769681—03.

לבניה עצמית רמקולים מקצו־ עיים פסיונים מעולים ומגברי סטריאו היי.פי. במחירים מפ־ תיעים מולטירינג אלקטרוניקה דיזנגוף 263 ת"א, אס.ג'י. אלק־ טרוניקה, הנביאים 11, חיפה.

ציוד אוטלקי לתינוק: סימה, אמבטיה, עגלה, שכיבה וישי־ בה. 716897.

למכירה בהזדמנות מערכת (כמ־ עט חדשה) לציפוי נחושת, ביקל ופליז. 65568—02.

סוגג מרגוף + חימום אמריקאי באריזה 17.000.— ל"י. 877965.

הגיעו מקלטי סטריאו „מנדרבו־ אלקטרון" צ'ילג, חשמנאים 107 ת"א, טלפון 260533.

„קרהוב" — כריות לכל הקופות השנה! להשיג בחנויות הטובות ולכריות.

רכבת מרקלין מושלמת, הרכבת ממסים נגד התחשמלות 951170.

כל ציוד לצלמונים!! יבואנים ויצואנים מכירות, היינגט, מגברי קול, מרכזות דואר, מגי־ ברי צלצל, טלפון ... קומות וילות, טלפונים מכל סוג צורה וצבע, חלקי חילוף, שמורי בע"מ, בזיהודה 158, 241646 03.

אומגי אי. סי. אם. מהלכים + „אבזירים במצב מצוין — 945725 ביום שישי ושבת משעה 16—19.

בהזדמנות מערכת סטריאופר נית קנאוור החדשה 70 דג — 954335.

בסיסה תינוק „פרימה" קומפלט כמו חדש טל. 54849.

מחשב כיס אחוזים וזכרון — מסטבר סגור באריזה 732757 בערב.

לרגל נסיעה ציורים מהציור חוזן במחירים מיוחדים, טלפון 874345.

למכירה בהזדמנות ציוד מלא חדרים לספיתות 853039. תל־ל.

מערכות לפחים לפטם הדיפה 1 מ' רוחב עד 6 מ"ס. הנגה הה־ מלית טלפון 711124 04.

צריכ עץ 8x6 מטר גג רעפים ישן למכירה, טל. 94294—055.

מרילים, ציפות וציפיות לאש ב־ היץ ומגבות מאמריקה, הכל חדש 844614.

מפרטי אוסף תקליטי פופ ורוק למכירה טל. 799761.

בדמק לניקוי יבש, מכהפה ד־ דור קיטור בהזדמנות 471627.

בהזדמנות למכירה מערכת כנ־ רורים מטובללת לפוטמטיקה — טל. 855493.

לדיגיים: בוא ראה, תן מחיר הכיר וקח את המערכה מים. במעם הרצה. בבית 472762.

מחירי פרשום! 1195.— — מחשב כיס מדעי, פריג'ידר־גרים מי, 1795.— — מכונת צילום מטבבים „זומקו" 612559 — 624185.

במחירי הזדמנות! מקררים, מכונות כביסה, מדיחי כלים, תנורי אפיה חדשים „פילוס אינ־ דסים" שנמנעו פלות חיצוניות בהובלה, באחריות מלאה. מטעלי „פילום" הצפירה 19 תל־אביב.

חדש! מכונות כתיבה מעולות בתשלומי שברשם נתיב „זומקו" 624185 — 612550.

נבלון של הציוד „תמיד" 4 ב"ר בהזדמנות 20,000 טל' 441989.

במצב מצויין סימה זונית + ראש + מואלם, תנור אפיה חשמלי עם כירים גז, גבירות ועוד. 455769.

מכל של אמן ישראלי ידוע ל־ מכירה. טל. 457143.

למכירה סמכת סדינה „דיאר" 12/183, 60,000 בא ואפשרות גם החלפה. טלפון 886153.

בהזדמנות מזגן אויר חדש ב־ מגף קוסמא. נ'ורל אלקטרוניק 230057 03 — 2200.

תנור אפיה בישול גז, אולו מטבח + רצפה, מיטת בעצה. 741106 אחה"צ.

אדפוסר קוורדום מריג מודל 2440 טל. 613115 מ־16.00 כל יום.

ויטרינה לסלון 3 כנפים — 2.58x4.55 טלפון 730968.

גולפים פקוד 45 חדש טל. 415328.

בהזדמנות מחשב כיס למכד־ בנים ומהנדסים — פונקציות טריגונומטריות ולוגריתמיות ד־ זכרון 295603 מ־8—13.

עקב נסיעה מערכת סטריאו מקצועית חדשה 268076.

בהזדמנות!! רדיו טייפ ניונל מנמוניק, רדיו וטייפ סטריאו למכוניות, וטבעת תד־ טוב באומר אגריקס 90— 415973.

דלת ווזה ודלת עם תלון ז' ארונות כבכה פורמאיקה חדשים מערכת סטריאופונית מקצועית, שולי הרכבת 22, גבעתיים, ברגע מ־8.30.

בהזדמנות 2 מכונות פוד ל־ יהיד תוצרת חוץ כל אחת 450 ל"י, קאא"ה 3, חולון, סורי.

ספרדיים נרדר מרק 4, בסיס ומכבה תוצרת חוץ, 750 ל"י, אוזניות מעולות ורמקולים סט־ ראודמרקס. דיזנגוף 242, ת"א.

בהזדמנות מחרמה קטנה מקסי־ מם 10, במצב מצויין + אבי־ זרים. 828988.

חדר שינה פורמיקה, שולחן ל־ הגדלה + 8 כסאות 477294.

בהזדמנות תנור גז 4 להבות וגריל במחיר 850 ל"י. לפנות בשעות אחה"צ מצפה 38, רמת חן.

לרגל נסיעה פסיפון סטריאו + טייפ אקאי דגם 1820 + טייפ למכונית 958356.

אורגן השמלי „הנונדר" 3 שמי־ חים פרטיים טל. 458921.

לאספנים מכירת היסול של תמונות ימן ואקוורלים 624024.

למכירה בהזדמנות אסטרוודר ומכונת הזרקה ירדנית וכן חב־ ביות שונות להזרקה. 713439 04.

2000 מכונת דפוס „פומסון 4/2" אוטומטית במצב מצויון — 993315—04.

מיורקורדר סטריאופוני קט־ מות קטנה חשמל — בסוללות ולמכוניות. 734514.

מסרטה בולקס פיירד 16 + זום ועדשות. 232613—04.

למכירה חדר שינה ורכבי ד דיאסמור חימום רח' הרב קוק 40/15 הרצליה.

מכונה ביתית להוצאת כלים — קני, חדשה. 693764 בשעות ה־ עבודה.

בהזדמנות עץ בנין חדש לוחות וקורסים 748752.

— טייפ — 4 קסטות — 7, — מעילים — 30, אוניברסל — אלנבי 27.

לרציניים סינגר — אטמליפיור אקאי 8080 + אחריות היצרן 3100 ל"י 720284.

בהזדמנות 4 אוגרי הום (אלקט־ רוח) 6 ק"ג, חם כל אחד, עדיין באריזה טל. 930781.

דוד קיטור מאוזן אוטומט מלא תוצרת הסלים במצב עבודה משנת 1956 לחץ שמיש 8 לחץ נבמין 16 להתקשר קבוצת יבנה 05591381.

לאוטואים עגלת שכיבה רק ל־ פרומי לטלפן 415330.

יסוא מאנגליה של פריטי רהי־ טים, יעוצים וכלי בית עתיקים 16.00 04'523327.

למכירה בהזדמנות תנור חשמל, תנור גז, חדר שינה, שולחן מטבח ובסאות, לפנות 721639 723867.

מכירת סטריאו „סוני" אמפלי־ פייר רדיו — טפיפון — טייפ — אוזניות — מיקרופון — רמקולים 2x20 — 7000 ל"י. טלפון 252366.

הליפת גבר ג'ינס חדשה, — שואב אבק 350.— 750228.

מולחן ביליארד איטלקי מצויין לבית לבית קפה במרכז כפר קאסם.

מקרר אסקור תנור אפיה — רהיטים משומשים טלפון 909405.

מכבר סוניס בסאות נרנרה נוד־ די גיר — תוצרת חוץ מהיבואן 767239.

כלי תיהוד במצב טוב ת.ד. 628 פתח תקוה עבודה־תיהוד.

3 שטיחים לחדר שינה, שטיח 2.40x1.70 שואב אבק, מוני, מסחנת מיצים, סולינקס 984624.

מאספר תמונות שמן אקוואל ורישומים, טל. 846218.

מיטת יחיד „מגב" בסים מקום לכלי ממה. 243982.

בהזדמנות מכונת סריגה (אש־ טיכל) אוטומטי חדשה, טלפון 788758 03 לא בשבת.

מקלטי הייפי. 35 וקלקור 400 אמפליפייר פישר 210, 857462—03.

למכירה אוסף תמונות שמן, תחריטים, ליטוגרפיות ורחישים עתיקים. טל. 897819 04.

למכירה רמקולים 20 וט פיי לימפס. טל. 854094 18—19 אריה.

בהזדמנות אופנים אמריקאיים 3 הילוכים במצב מצויין 417877.

אדון ילדים 3 דלתות, ומכונת כביסה אמקור במצב טוב 758277.

טלויזיה הדיראו חדשה „פנצ'י 404 כמייזן, 1964 297651.

תנורי חימום, גז, נפט, חשמל, ורדיאטורים שמן, לבל אליהו יסו־ יפר ירושלים 29.

למכירה תמונות, מטלים אפרי קאים טלפון 741858 שישי ושבת.

מיונר אמסלי חדש 85x2 ורמי־ קולים 2x.70, פיק 120 — 5900, מיונר אמסלי 2x15 ורמקולים הייפיי מצויינים 2800.—, מונו רמקול גדול מאוד 475351.

אספקה מיידית בתשלומים נו־ חים למקררים מכונות כביסה, — מכונות תפירה „זינגר" מערכות סטריאו וטלויזיות „זניס" לבל אליהו יפו. שד. ירושלים 29.

מכונת סידור לינוטייפ מודל 8 במצב מצויין! למכירה בהז־ דמנות לפנות טלפון 253398.

בהזדמנות ריהוט סלוני צרפתי פינת אוכל חדר שינה, שטיח פינ־י כלי מטבח וכלי אוכל מפוארים, מכשירי חשמל: — טלויזיה מקרר, תנור בישול — ז'דרי קריבגר 611476.

למכירה מיקסר אמקור מכונה חישוב כף לקפה פרוות שועל מעיל צמר אורגן נחש 738140.

במחירי הזדמנות: במצב מ־ צויין: מכונת כביסה אוטומ־ טית „בנדיקס", תנור גריליל „זוהר" + כירים גז, מכונת תפירה „זינגר" (לא חשמלית), מצלמה יפנית לנוער (חדשה), 14.30 מ־ 799490.

לרגל נסיעה פיסת תינוק, עג־ לה, סלקל, אמבטיה, במצב מצויין, רק 330 ל"י אשדרי ל־ חוד, טלפון 225456.

למכירה בהזדמנות מספר מ־ צומים של תצאות (שבל ומס־ סיי) טלפון 236360.

במסשבות ולמזהירים, מקררים, מיקסרים, שואבי אבק, מכונות כביסה, טלויזיות, תנורי אפיה, מרגיתסמורים, מערכות סטריו אי ומייבשי שער. יבואן „מור גוה" ברזילי 5 תלאביב.

בהזדמנות 2 גברשות קריסטל מיקסר גרמני, תנור חמם — 850330.

מרוכאן!! טלויזיות — פטר־ פונים מקצועיים!! 425, טייפ דיוו 365, „אפסור" עליה 25 תלאביב.

מלנזה 2% מזן ויל מגוי בנ־ זין במצב מצוין. להתקשר — 32428—055 או 23480—050.

בהזדמנות מטה סלון תריקה ושולחן לסלון, טלויזיה תדי־ ראן — טילבנה חדש 612665.

למכירה 113 דורי חשמל 80 ליטר תוצרת כרומגן עם תעודת אחריות — 22321 055 סמעל סי.בי.אם. עם אברהם.

אמטמים כמורם ורגיל, נברשות קריסטל, אוהלים, מירות, תנו־ רים. 722782.

אומני התקמלות! „אוס" לבדי־ אות — רצוי — והרויה (הה־ ד!). 288970.

בהזדמנות סטראו מצויין 20 חם מגבר/פלם רמקולים ר פטיפון. טל. 476815.

מערכת סטריאו + מיונג דש־ יונל 1500 מצב מצוין 799889.

למכירה דוד קיטור מעגילה מכונות כביסה מסחטות 949842.

תנור בישול ואפיה חסמינגר האוז גדול ותנור גרמני ישן, בזול! טל. 828945.

לנגרים: מכבש מסור סרט 28, 3 שולחנות עבודה, מכונה סור בבת 5 פעולות. 448556 450883.

הזדמנות! מערכת מוסיקה — „ההנדרה" (רדיו + פטיפון + טייפ) במצב טוב מאוד. טלפון 297618 287623.

(המשך המדור בעמוד 7)

כלי נגינה

פסנתר ציטרמן 3,900.— הרואה 226 רמת־גן, כהן מנחם.

למכירה פיים קטנות ס.ס. 70 במצב מצויין 922614 03 למכירה אקורדיון: 80 בסים במצב מצויין טלפון 922614 03.

פסנתרים חדשים ומשומשים — עוגבים ונימורות הרדה־פי ת"א פרישמן 57 236458.

פסנתרים חדשים ומשומשים ר אורגנים, במחיר נדול ובתנאים נוחים, מליק דיזנגוף 125, — טלפון 220303.

פסנתרי „קימבול" „דגמן" — וורליצר", „שמריבר" „ריפין" ב־ „רסיסל" בן־יהודה 148.

מתקן פסנתרים, אורגנים וכו', מומחה 46 שנים. הזדמנויות קניה. תנגו גלפ, 888817.

פסנתר כנף מצויין, קלפון, 1.45 ... 12,500 444933.

„כאואר" הפסנתר המעולה ת"א — מליק, דיזנגוף 125, חיפה — אביאלה, שמריהו לוין 3.

אקורדיון הוהנר 120 בסים לפ־ דוים 720370 משעה 14.00.

מעוניין לקנות פסנתר משומש בהזדמנות לילד מתחיל 458215.

דרוש פסנתר גרמני ישן עד 4000, לטלפון 734026.

בהזדמנות אקורדיון מאולינסו־ רני 80 לירות ב־1200 949661.

ציטרה מעולה „מרטין" 12 פי־ תרים. טלפון 230057 03.

למכירה פסנתר גרמני „לאובנ־ גר", אורגינלי 4,000, טל. 904927.

פסנתר „רינה" חדש, מרכז קלימה אורקסטרה, בגרישוב מאור, אחה"צ.

למכירה אורגן במצב מצויין 2200 ל"י טלפון 795759.

פסנתר „בלומבר" גרמני לסבי־ רה ב־7000 טלפון 444586 להתק־ שר בין 2—4.

עכבל פסנתרים — פסנתר עם טונויפן ביגלאומי מותאם ל־ אנשים סרופי אחריות ל־10 שנים בכל גלויי הפורזה לבקש בכל התנויות המובחרות המעמל רמת־ישי, טלפון 934581 04.

למכירה אקורדיון! אקולקטר פרגו 80 בסים במצב מצויין — 229288 03.

למכירה אקורדיון סקנדלי, ליי די מודל, 0 בבאסים. במצב טוב מאוד. 1800 ל"י. 281330.

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

תלתלתל, מעט לבן, מאוד ח־ ביב/ מבויית, מתאים בית טוב. 16.00 226042—03.

למכירה גורי פוינסר מקסימים בנתניה עמקהוב גי אחרי 13.00 טלפון 23790—053.

למכירה קולי פריקולור זכר, יפה בן 6 חודשים. טלפון: 728432.

המשרד ל„אגודת צער בעלי־ חיים, ומת־גן" אוי, מעניקים סיפול ומרידרי אינה לחיות הבית של הברינן. המעון: גוד־ לת יצחק, ומה חצירותיים 4 (ליד „יעמוד"), טל. 267394, פתוח: ימי רביעי ושישי: 08.00—17.00, 12.00—08.00 בלבים ושבת לס־ גירה.

סיה בן שנה בן הורים מפורסם מים. 726561—04.

למכירה כלב פוינסר גזעי בן חצי שנה, טלפון 745208.

גור ההוליבד נחמד ופיקח צבע קפה ודבש, לבית חם 738396 03.

כריסל בית גידול לכלבים גזי־ עיים ופנסיון גורי פוקר, רדי־ עים גרמני וקולי מהורים מער־ לים, מקום מפר, מושב קרידה, בבניסה לגדרה. 92336 055.

בהזדמנות גורי קוקר כספניול יפהפיים תעודות טל. 25563 063.

גורי פריאר יפהפה ומתוקן 250 ל"י. 53236 בערב.

גורי זאב הדגה גרמני, האב אליף בגרמניה. 972522.

התולה סיאמית בת שנתיים + גוריה (ונצעיים), טל. 214627.

גורי ספר אורי מוכסיסים עם תעודות טלפון 849432.

למכירה גורי כלב זאב קוויאם גוושתונים שמר 10 759480.

למכירה גורי קוקר, ספניאל עם תעודות, אב יבוא, הורים אלופים לפנות בשעות הערב 743930.

למכירה בוואצר צעגר בן 4 חודשים עם תעודות — טלפון 232893 716003.

גורי זאב הרימים. למכירה ב־ זול. טלפון 869656.

(המשך המדור בעמוד 7)

מכונות כביסה

פילקו אוטומטית במצב טוב מאוד — 850 ל"י. 909098 03.

פרידאיר הצי אוטומטית במצב טוב. 741361 גם בשבת.

למכירה המסינגהאוז חדשה ב־ ארגז בהזדמנות טלפון 252113.

מכונת כביסה „זהר" אוטומטית (מתחמהה) למכירה, טל. 820171 נולד.

מכונת כביסה אמריקאית לא פרתיחה, 508 ל"י. 744312.

מכונת כביסה וסטינגהאוס — אוטומטית, תנור בישול ואפיה גז בהזדמנות 286863.

מכונות כביסה במחירים נו־ חים, התשלומים של חייכנות, הללה את ורדי, תלאביב, בן־יהודה 100, טל. 223766 מול סלון „רבוה".

„באלא" אוטומטית, בת חמש, אחרי אוברול עם ביטוח, 1500 ל"י, טלפון 746010.

„זינגר" סופר־אוטומטית בהדים הרצל 41 כניסה ג' — משפחת נרשון.

למכור הולמה, עולקו בנדיקס 1963 בהזדמנות. טל. 264513.

רהיטים

בהזדמנות סלון קומפלט כולל ספה כפולה, כורסאות + שולחן + שטיח מזנון, עץ טיק. טל' 733712.

חברת „דיזמר" ריהוט — תר־ בות הדיור, ת"א, ארלוזורוב 53 (בנין המופסל) מודיעה על מבצע מיוחד לרגל שיפוצים. מכירה מיוחדת מחמלאי בהנחה מ־10—50 אחוז. פינות ישיבה, פינות אוכל, מזנונים, חדרי שי־ נה, ארונות קיר, ושולחנות בתי־ בת. כל הקודם זוכה.

שפיובני — קניה ומכירת רהוט משומש, פריג'ידרים וכל מיני דברים עתיקים, וסמייל רחוב סלור גר מתוחקה טל. 910294.

למכירה מזנון הרכה חלקים ושמיה כרמל. 237227 03 מ־4.00.

מיטה זוגית ומואלם במצב טוב, סלמה, פרומפלדרוד 54 מתוחקה בערב.

רהיטי יבוא 1975 חדר שינה קומפלט כולל ארון קיר 3,875 ל"י. חדר נוער קומפלט 2,355 ל"י תצוגה ומכירה גם בשבת. טלפון 752688—03.

רהיטים + חדר שינה נוסח לואי ה־16 טלפון 883956 — 883171.

בהזדמנות שני ארונות שלוש דלתות כל אחד. 232838 03.

עתיקות!! קונה רהיטים וחפ־ צים עתיקים במזומן טלפון — 31957 כל היום.

למכירה מיטה זוגית כמו חדשה + מראה, שולחן פורמיקה למט־ בח 3 כסאות, טלפון בערב — 859839.

פיליפ הקונה רהיטים אנטיקות פריג'ידרים וירושות 864938 876852 בערב.

מעוניין בארון משומש 2 דלתות הורד ילדים 737793.

„טרשל" — רהיטי מתכת בד־ יהודה 198 תל־אביב, טל. 241306 פינות אוכל טקסימות, ספסלים, שולחנות, כסאות, מזנון ובמה.

כאר ומרכז, קונים רהיטים עתיקים, משומשים וירושות — 825681.

למסכה — „ארגומיים" — נד־ לת בנימין 122 ת"א, טלפון 823362.

רהיטי יבוא! 1975 חדר שינה קומפלט 3,975 ל"י. חדרי נוער קומפלט 2,355 ל"י, תצוגה ר להתקשר, גם בשבת 752688 03.

רהיטים עתיקים ותמונות למ־ כירה. טלפון 476036 בשישי 18—14 ב־ שבת 14—10.

רהיטי סלון + כפסל מסה וספה כפולה במצב מצויין מ־ 19—21, תגעות המרי 8, רמת גן, סיני.

ריהוט סלון + וילונות חדשים טל. 260326.

למכירה ספה, כורסאות ושולחן במצב טוב טלפון 728033.

למכירה ארון 4 דלתות „פור־ ניר" מזנון, טלפון 237514 — ראוי.

למכירה ספה כפולה + 2 כור־ סאות + שולחן, 15—14, תרס"ם 15, דירה 1.

למכירה ארון 4 דלתות במחיר הזדמנותי. טלפון 749193.

קומפלט לסלון ספה שולחן 2 כורסאות במצב טוב, טלפון — 442088.

קומפלט חדש: ספה מיני כורסא 2 שולחנות, 263357.

מזנון עץ טיק, 3 ספר + בר. טלפון 752696.

למכירה ספה שתי כורסות ו־ שולחן סלוני במחיר 1500 ל"י. טל. 471193.

(המשך המדור בעמוד 7)

טלויזיות

טלויזיה ניידת „לופאומסה" — בסוללות + חשמל 1600 חדשה 862529.

הזדמנויות מ־800.— + אחריות! החלף הישנה בזנים חדשה — ז'בוטינסקי 52 ר"ג 475335.

קונה!! טלויזיות במחיר גבוה ביותר ובמזומן, טלפון 824535.

מקדון ת"א שרות המומחים — לטלויזיות תיקונים בימהים — בתוכנית הסכה: ג החלפה ישן בחדש, בורוכוב 4, 224467 — 243445.

קונה!!! טלויזיות במחיר ג־ בוה ביותר ובמזומן, טלפון 824535.

קונה טלויזיות!! מכל הסוגים משלם מחיר גבוה. 827061.

קונה!! טלויזיות במחיר גבוה ביום, בערב ובשבת. 297651.

טלויזיה תדיראן כמעט חדשה מ־ סר קטן 1,600.— 330057 03.

„מקרדי" — טלויזיות באחד דיזן? — אצל המומחה גאולה 44 ת"א 55558, יעוץ חי־ נם, שרות ותיקון טלויזיות.

(המשך המדור בעמוד 7)

בגדי נשים וחליפות

„הקוצרי" הדור נזול? טלפון — 767272, 825678 ומשעה 18.00 גם 865888, הרושת דורים, רח' סלמה 16, תלאביב.

ברי אור! הדור נזול! טלפון 32590 או 31929, יצרן ממפר אחד לגורי שמש וחשמל, תלאביב, רח' גולומב 34.

„כרומגי" קבוע שער העמקים מספק את הדוד המעולה, ה־ מאושר ע"י „מכון התקנים" ר הברת החשמל. שש שנים אח־ ריות, אספקת דודים הדיים וצוביינים, חידוש דוודים מכל הסוגים, ביצוע מיידי, כרומגן, רחוב זמנהוף 15, ת"א, טלפון 244640, חיפה, רחוב אלנבי 3, טל. 643872 04.

למכירה 113 דורי חשמל 80 ליטר תוצרת כרומגן עם תע־ דות אחריות, 055/22321 סמעל סי.בי.אל. עם אברהם. אצל הרב סבוס אודי, גדרות:

(המשך המדור בעמוד 7)

הלבשה

הופרת שמלות חופה ושמלות ערב. 418158 מ־13.00.

במחירי בית החרושת זקטים לגבר חליפות לאיזה מבחר ד־ דמקי שמלות, סוודרים בתנוכת חולצות מצמר וסינתטי, גם פי־ רות גדולות „דוקרסמר" ת"א, שדרות רוטשילד 75 שעות 8.00—17.30 לוד, ע"י „סלרד" (פרט ליום שישי) שעות ...

שמלות כלה

שמלת כלה מבר שוייצרי דגר מה במידה 42—40 להשכרה — 852198.

הכל תוך מחיר... בגבי של ד', דיזנגוף 158, דיזנגוף 101, ת"א מבחר שמלות כלה וספרי מושלם.

למכירה/להשכרה שמלת חופה נהדרת מאנגליה 40—38. 914962.

(המשך המדור בעמוד 7)

מקררים

מקרר אמקור!! 1400 ל"י. טל. 282868, גם בשבת.

למכירים מקרר „וסטינגהוז" מ־ שומש. לפנות לריעה, טלפון: 52666 עד שעה 15.00.

בהזדמנות אמקור 10 במצב טוב מאוד — 500.— 753076.

מקרר פרידמן 9 חצי אוטומטי במצב טוב. 201782.

למכירה אמקור 10, 68, במצב מצויין. טל: 476432, וייס.

ג'נרל אלקטריק 11 שנה 64 מצב מצויין טלפון 844926.

מכור המקררים!! מ־250 כר־ לל ביטות מוכר, קונה, מחליף ומתקן הזדמנות!! אמקור 10 ב־390 לירות „קירור לוינסקי" ש־ דרות הרצל 17 תלאביב לינ־ הגנה המרכזית פינת לוינסקי טלפון 829554.

קונה!!! מקררים במחיר גבוה, ביום, בערב ובשבת. 297651.

„קרריאביב" המלך ג'ורג' 29 תלאביב קנית פריג'ידר שאלה של אמון בקונתר פריג'ידר פנה אלינו החנות הוותיקה למכירת פריג'ידרים!

למכירה אמקור 11 חצי אוטו־ מטי טלפון 958309.

קונה!! מקררים במחיר גבוה ביותר ובמזומן. טלפון 824535.

קונה!! מקררים משומשים ב־ מחיר גבוה ובמזומן מיד!!! טלפון 826997.

למכירה אמקור סופו (11) — במצב מצויין. טלפון 479793—03.

קונה!! מקררים משומשים!! במחיר גבוה ובמזומן מיד!!! 829654.

קונים, מוכרים, מתקנים וצובעים מקררים ביתיים ומסחריים — סלמה 76 תלאביב. 826282.

קונה!! מקררים משומשים ב־ מחיר גבוה!! 827061 ביום, וב־ ערב 880141.

פריג'ידרים — הספקה מיידית החלפת מקררים משומשים — הללה את ורדי, תלאביב, בן־ יהודה 100 טל. 323766.

מקררים חשמליים להשכרה 25— 30 לחודש, שכטר, דיזנגוף 123, 234627.

מרכז המקררים!! קניה, מכי־ רה, השכרה 30—25 ל"י לחודש, הקון וצביעה. צ'לנוב 13 פינת לוינסקי 74. טלפון 821864.

פריג'ידר פרידמן במצב טוב טלפון 767419 גם בשבת.

למכירה מקרר חשמלי ג'י.אי.סי. 18 קוב חדש. 783669.

למכירה מקרר אמקור פאר מצב מצויין 951028.

למכירה אמקור 9 קוב במצב טוב טל. 440086 לא בשבת.

פריג'ידר אמקור שימוש במצב מצויין טלפון 251707.

מקרר פרידמן 13 1968 מצויין למכירה טלפון 764717.

פריג'ידר אמקור „פאר" מצב מצויין למכירה טלפון 447441 אחרי שעה 3.00.

מקרר אמקור מצויין רח' בלפור 48 תלאביב — ויזר.

בהזדמנות למכירה אמקור 11 חצי אוטומטי טלפון 725325.

אמקור 11 צבעוני במצב מצויין טל. 840510.

למכירה אמקור 11 סופו במצב טוב. טל. 243987.

למכירה פריג'ידר אמקור + במות. טל. 501705.

למכירה מקרר פרידמן, מכונת כביסה (תקינה) חשמלית, מצב מצויין. טל. 840269.

למכירה תדיראן 15 במצב מצו־ יין. טלפון 856135 תולין.

מקרר אמקור במצב טוב. — 89792 בערב.

אמקור 10 בהזדמנות! במצב מצויין. 841611 בשעות הערב.

פרידמן 13 אוטומטי במצב מצויין. 986635 משעה 16.

מקרר אמקור מנוע חדש. לפנות טלפון 416980.

למכירה מקרר „סילקו" במצב מצויין. 263065 מ־14—18.

אמקור 10 במצב מצוין. טלפון 284693 לא בשבת.

(המשך המדור בעמוד 7)

סירות

מעוניין לקנות מפרשית 420, להתקשר 28910—053.

סירת גומי עם מנוע למכירה טל. 851443.

סירת מרוץ חדשה מנוע מנימי 140 כ"ס מרקורי הרבה תוספות + רישיונות וציוד טלפון — 934263 04 בערב.

המרכז הימי הגדול בישראל מציע קורס שיט במחיר — 200, הצעות מיוחדות: שהם יר שניה — 420, 5500.— יר שניה מ־3800.— ציוד ימי להשכרה למכירה — מרינה (חוף הילטון) ת"א. טל. 224079.

שטיחים

בהזדמנות שטיח אמריקאי — סגנון כוהזי 2.6x3.5 — 951690 03.

למכירה שטיח קשאן 10 מט"ר חדש בהזדמנות 724324.

שטיח פרסי 2.70x3.30, 7,800 טלפון 442990 03.

שטיח פרסי קשאן סוג מעולה חדש ובקבים 742981.

שטיח פרסי 3x2 למכירה, טל. 417489.

קניות

קונה זהב מחירים נוחים — אלנבי 118 ת"א הגזות „קרנגוב" טלפון 624423.

מכונת הדפסה 1/16 או 1/32 „מינל" לפנות לגורדי בע"מ — 613841 03 או 23591 055.

מעוניינים באופניים קטנות 2 גלגלים, לגיל 5 914584.

שיפיר קונה הכל: רהיטים, פריג'ידרים, כלי בית 50591.

טליכא קונה רהיטים, שטיחים, תפצים שונים ובגדים, 926736 03 בא הביתה גם בשבת.

הנהחותך קונים כל מיני הד־ סולים במחירים גבוהים. אב־ רהם—אבנר, טלפון 53352.

בית ספר הנכד מעוניין לרכוש כסאות משומשים במצב טוב. 822766.

מכונות תפירה

מכונת תפירה זינגר חשמלית + ארגז 800 לירות 828909.

„פרדי" כמעט חדשה 1,250 ל"י טלפון 746010.

מכונת תפירה פרדיקס 4 + ארון פורמיקה מצויינת. 844368.

למכירה בהזדמנות מכונה פני־ מתים ובלינגשטיין. טל. 886918.

هكذا من الاصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

כלי רכב

מכוניות למכירה

ב״ים וואגניר סמיישן בזול ל־מכירה. להתקשר 053—23778 — בערב.

קונטסה 1300, יד ראשונה, ב־מצב טוב, טל. 053—27413.

משאית מערבל בימון ליגנר + זכות עבודה. 720816.

סוסיתא משופצת — קנה רק במקור וקבל סוסיתא מחודשת לפי מפרט בית חרושת אוטו־קרס, מפרט ביצוע תיקונים ו־אחריות, העברת בעלות חינם!!! טיפול 1000 טיפול 3000 חינם ואחריות!!! כחכי חלקים ו־סוכנים לערותר. פנה עוד היום לפ.ל.כ. רח' בזינסון 10, ת״א (ימינה מגשר נחלת יצחק), טל׳ 251980 מוסך סוסיתא קרית־אריה אזור התעשיה פתח תקוה, רח' אריה שנקר 3, טל׳ 914725.

השתגעתי!! כרמל או סהרר משופצים מהמפעל!! עם אח־ריות!! או רנו 1975 בתנאים לא רגילים. ״רכב ישראלי״ — צומת אבו־כביר יפו, מכונות מר־כזית לרנו וסוסיתא. 821473.

פורד קורטינה 1970 — מרני־זים 1969 בהזדמנות יום א'—ד' ארלוזורוב 79 תל־אביב 224621 — 762326.

מנהל הרכב הממשלתי מכריז (מכרז 14/74) על מכירת רכב וקטנועים משומשים פרטים ב־מינהל הרכב, יהודה הימית 31 יפו ס' 20/10 בשעות לפנה״צ.

בריסקה במצב טוב למכירה — 4,200.— ל״י. טל. 03-280969 — בשעות העבודה.

ב״ים אחרי אוברול כללי — 6 מקומות 5,500 ל״י 742331.

וקסהול במצב טוב בזול — הרצליה שוירלמן 22 985747.

פיג'ו 404, 1972, חיפושית 1964 פרינץ 4 — 1971, 234951.

למכירה מנוד סוסיתא פורד אחרי אוברול כללי 485901.

פג'ו מסחרית נ'י 7 במצב מצו־יין + מסם סלפון 741505.

אסקורט 71/4 פולקסווגן 1962 חפושית סובארו סמיישן 73, טל׳ 612216.

מכי מרייילר מאד אר. 600 עם עגלה 12 מטר, מאך בי. 81 עם עגלת 9.60 ארגון נהגי רעננה 921378 בערב 921182, 921642

וולוו יד ראשונה 92.000 ק״מ בהנחה של 20.000 ל״י 958010.

עגלה 6.20 מטר. לפנות כרזי רחמים 053-22215 משעה 5 — 055—24661.

עד 1963

בהזדמנות! ב״ים 58, בינצו, רח' אילת 11/ג' רמת יוסף.

למכירה פיאט 600 מודל 61 במצב מצויין בהזדמנות 915413 פרט לשבת.

פיג'ו 404 שנה 1962 מסם טל. 053—92434

בהזדמנות פורד אנגליה 60 מנוע וקוק לשימוש מסם יוני 75, סלפון 03—367374.

למכירה פורד קונסול 59 2500 ל״י. סלפון 957252.

אלדסמוביל מודל 62 יצייך ל־בעל מוסך ״ביג״ בע״מ. טל׳ 782458.

דה־שבו, 1963, אחרי שיפוץ ו־אוברול ובהרצה. סלפון 723539.

ראפין 1958 מצב מכני מצויין —2,000. זינשוק, מינסקר 12, ראשל״צ, אחה״צ.

אופל סמיישן 58 מצויינת עם מסם סלפון 912236.

מוריס 1000, 58 + רדיו מצב מצויין 6000 729677.

לצירוצר מכור 1962 לאחר ש־פוץ בערבים ובשבת 03/967165.

כמו שבר 1956 במצב מצויין 1500 ללא מסם 877134.

מוריס 58 במצב טוב דני הה־דרים 9 ראשל״צ 941057.

פולקסוגן 1500, 1962 מסם לשנה טל. 798631 אחה״צ.

אופל 58', מנוע חדש 1700, — 85.000 מסם לשנה טל. 412505.

דה־שבו 61 במצב טוב, 448043.

הילמן מינקס 50 מצב מכני מצויין, 1,500, טל. 857669.

חפושית 1962 במצב טוב, רדיו מסם חצי שנה. 445088.

סימקה 1000, 63, מנוע 71, שמו־רה במצב מצויין, 03-756223 או 051-7983.

לארק מודל 62 בהזדמנות — טל. 928087 בערב.

ויליס ג'יפ 1953 במצב טוב — 3800 ל״י 922505.

פולקסוואגן 1963, מסם + צבע במצב מצויין טל: 452686.

דאף 63' במצב מצויין, + מסם. 5.000 ל״י 852385.

פג'ו 403 1963 לפני שיפוץ כללי 875667 בערב.

קורטינה קונסול 63 מנוע 70 מצויינת 11.500 474306.

וקסהול ויקטור 59 מנוע 69 3500. סלפון: 964101/2 לסימון 8—15.

אנגליה 1963 דחוף! 7.500 ב־שבת אצל ברר 876873.

ב.מ.וו. 700, 61, מצב טוב, מסם שנה + רדיו, טל. 249633.

מוריס 1000, 1958, מנוע 1968 יפהפיה. כנל. עברונה 9 גבע־תיים, גבעת רמב״ם, 410170.

חיפושית 1958, במצב טוב + רדיו, 5300 ל״י. 910472.

דופין 59 במצב טוב 3000.— סלפון 749302 מ־15—17 לוריא.

דה־שבו 61 מנוע 66 מצויינת 957309 לא בשבת.

בהזדמנות. לארק 1963, במחיר 3.000 ל״י. לסלפון: 057-76364.

בהזדמנות דודג' 400, 1961 או־ברול כללי + מסם. 245471.

דה־שבו 62 + מסם. צוינו, קק״ל 11 יהוד.

חיפושית 1963 · 1200 במצב מכ־ני טוב מאד. 12.700 ל״י. ב־ערב 7—8 660724.

פורד פלקון 1962 + מסם + צבע + רפוד + מנוע + צמי־גים חדשים. 03—485707.

פיאט 600 שנת 60 מנוע 67 + מסם. 472336.

מוריס 220, 1962 אוברול מנוע + ראש + רדיאטור אחרי הר־צה עם אחריות מסם במאי + רדיו 749349.

אוסטין 850 1960 מנוע 1969 עם מסם 761312.

פולקסווגן חיפושית 1963 במצב נהדר 256160, 958855 לא בשבת.

מיני מיינור מוריס סמיישן 1962 6000 לירות סלפון — 051-7007

קורטינה 1200 1963 טובה 10,250 מסם מרץ 419577 —

פג'ו 403 57 מנוע 69 במצב טוב 915686.

טריומף 1200 אורגינלי 62' מסם במאי 72,000 ק״מ במצב מצויין. 720667 — 766367

למכירה ב.מ.וו. אל.אס. 700 מודל 63, אחרי אוברול, במצב מצויין. לפנות 413690.

1964—1965

טריומף הרלד 64 מצב מצויין סלפון 672105

ב.מ.וו. 700 אל. אס. 1964 ב־מצב טוב 269059.

שברולט אימפלה 64 — במצב מצויין + רדיו סלפון 782234.

אופל אדמירל 1965 יד ראשו־נה במצב מצויין 265611, 863625 (לא בשבת).

קונטסה 900 1965 מסם שנה, אחרי אוברול. 224123.

למכירה קומר מסחרי גבוה, 1965 לאחר שיפוץ, מנוע חדש, יד ראשונה במחיר של 9000 ל״י. סלפונים: 56497 — 689765 — 726062.

למכירה חיפושית 64 מנוע חדש + רדיו ותוספות. 458342.

חיפושית 64 + רדיו מסם ל־שנה, שמורה היטב, למסירה עקב נסיעה 12,000 ל״י. מנדוב־סקי, טל. 746121.

וולבו 121 1964 מצויינת סל־פון 411524 אחרי 15.00.

למכירה סוסיתא סמיישן 1965 עם מסם לשנה טל׳ 053-92641.

דה־שבו 1964 במצב מצויין 03-789303.

קונטסה 900 1964 מסם — 9 חודשים + אוברול 888626.

סימקה 1000, מרופא, 1964 — מצויינת 76,000 ק״מ 053-22176.

קונטסה 900 1965 אוברול במצב מצויין — 6.500 ל״י 793635.

פיאט 600, 1964, מנוע 1971 יד ראשונה. 445258.

פיג'ו 403 1964 מצב מצויין — 8—4 מ־ 730120 טל. 12.000

סוסיתא מסחרית 1965 4.800 סלפון 914661 מסם בנובמבר.

פיג'ו 404 65 מסם לשנה רדיו 916759 16.500.

קורטינה סופר 1965 במצב מצויין סלפון 937583.

סוסיתא מסחרית 65 במצב מ־צויין. סלפון: 471176.

בהזדמנות לרגל נסיעה וקסהול ויקטור 1965 8750 958356.

חיפושית 1200 1964, גבעתיים גרקים 3 סלפון 202027.

וקסהול ויוה 65 יד ראשונה סלפון 85000 821347.

למכור החלטה, רמבלר קלסיק 65, במצב נהדר, מנוע, צמי־גים, קלאץ' וריפוד חדשים. — 255641 בבקר, 419040 בערב.

קונטסה 900, 1965, יד ראשונה טל׳ 449657.

בהזדמנות פולקסוואגן חיפו־שית 64 מצב מצויין סלפון — 859767.

דה שבו 64 שנה מסם קרבור־טור ובלמים חדשים 841907.

סוסיתא מסחרית 1965 במצב טוב מסם לשנה סלפון 03-783710.

וקסהול מודל 1965 בהזדמנות במצב טוב 878594.

פיאט 600 1964 במצב מצויין + מסם סלפון 916787.

בהזדמנות סוסיתא מסחרית — 1965 + גגון במצב טוב — 915979.

אלפא רומיאו 1600 ג'וליה 1965 במצב מצויין 913396.

מוריס 1100 64 בהזדמנות — סלפון 868762.

חיפושית 1200 1964 מנוע 70 + צבע ומסם 850174.

רנו 8 1965 שמורה + מסם לשנה + רדיו 743611.

למכירה אופל קדט סמיישן מו־דל 64 + רדיו. סלפון 949286.

פורד קורסייר 1964 אחר או־ברול כללי. 885637 אחה״צ.

למכירה טריומף סמיישן מודל 64, לוין סלפון 56591.

פורד קורסר אוטומטי 1965 יד ראשונה מצב מצויין 25340—053.

פולקסוגן סמיישן 1964 מצב חדש 03-873802 בששי ובשבת.

סימקה 1000 1964 אחרי אוברול במצב מצויין סלפון 847933.

ב.מ.וו. 1000 1965 אחרי אוב־רול 6.500 612826, 822714.

הילמן מסחרי קטן 1964 מצב נהדר סלפון 872344.

למכירה אופל רקורד 1964 — מצב מצויין סלפון 883159.

חיפושית 1965 במצב מצויין + תוספות סלפון 952567 בשעות העבודה.

קונטסה 900, מודל 1965 אחרי אוברול סלפון 03-858251.

סימקה 1000 ג'י.אל. 64 במצב מצויין, 799922 — 413804.

פורד אנגליה 65 במצב מצויין + מסם בהזדמנות. 879085.

1966—1967

פיאט 600 מודל 66 בהזדמנות ל־מכירה. סלפון 946351.

טריומף מתוחה 1967 בהדרה, יד ראשונה, 90,000. 916181.

למכירה פיאט 600 די. 1967 סלפון 766994.

סאאב מסחרי 66 9500 ל״י, טל׳ 03—795753.

רנו 10 1966 12.500 ל״י 135.000 ק״מ. 749489.

למכירה ״אוסטין״ 1100, מודל 1966 במצב טוב מאוד. סלפון 724465 מ־18 עד 20.

פולקסוגן 66' מסחרי נמוך יד ראשונה טל׳ 922402.

בהזדמנות מרצדס 230 שנת 66 מחיר הזדמנותי 9,000 ל״י 731233.

סימקה ג'י.אל.אס. 1966 מנוע 1972, חיצוני ומכני מצויין, טל. 849590.

מאוסם 12 מסחרית, 1966 ב־מצב טוב, 10,000 ל״י. טל׳ 921708

פולקסוואגן פ.ג. 1600 קופה 1967 במצב מצויין טל. 417189

סוסיתא סמיישן 1966, גבעתיים גרקים 3 סלפון 202027

ב״ים ארוך 1967 בהזדמנות — 6,250.— הפרדס 21 חולון.

סאאב מסחרי 1966 לא מנו־על. 786665 לא בשבת.

סימקה 1500, 1966, מנוע 71, מסם לשנה, שמורה מצויין — 11.750 ל״י. 796667.

סימקה 1301 67 מצב מצויין, מסם לשנה, רדיו. טל. 845038.

קונטסה 1300 1967 יד ראשונה מצב מצויין 37.000 ק״מ בלבד 256433.

אופל רקורד 1966, יד ראשונה 15,000 ל״י. לפנות 932798 — 729959.

אלפא רומאו 66 ג'וליה בהז־דמנות + מסם 16250.— 858617.

סאאב מסחרי 66 צבע + רפוד חדשים במצב מצויין 053-27807.

קונטסה 1300/4, 66 במצב מצו־יין + רדיו, 852372.

קונטסה 1300 1967 במצב מצוין + רדיו סלפון 451506.

מאוסם 12 מסחרית, 66 מנוע 1972 — 12,000. 859545.

סאאב 66 מסחרית במצב טוב 9750 סלפון 769264.

טריומף מסחרי 1966 (תוצרת אנגליה) יד ראשונה 155000 סלפון 879443 איתן.

פיג'ו 204, 1966 —15.250. 53891 בערב 769952 לא בשבת.

למכירה מנוע 600די 1967 או־ברול. 441698.

סימקה 1000 1966. סלפון — 910750 903671/447.

פרינץ 1000 — 1967 — 80,000 ק״מ במצב טוב! בערב 03-868263.

מאוסם 66 מסחרית במצב מצו־יין בבית 748904 בעבודה 823685.

קורטינה סופר 66 במצב טוב 948835 סלפון.

פולקסוגן מסחרי נמוך 1966 במצב טוב מסם לשנה, 731762.

פורד סוסיתא 1967, מנוע פורד 15 כ״ס 6,750 סלפון 748322 — בערב פרט לשבת.

פיאט 850 1966 מנוע 1971 + רדיו במצב מצויין 03-783224.

8.250 ל״י קונטסה 1300 1966, מסם, רדיו, סלפון 737268.

בריסקה 1966 בבב״ש 1968 — 49,000 מסם באפריל. 847080.

פיאט 500, 1966, מנוע 1974 במצב מצויין. 744154.

קומר 1966 אחרי אוברול, מסם במצב מצו. באריי 267147 בשעות העבודה.

פורד קורסייר 1966 במצב מ־צויין. 249602 בעבודה. 419398 בבית.

סוסיתא מסחרית 1966 20.000 ק״מ. אחרי שפוץ כללי. — 053—96160.

1968—1969

גלבוע 4 1968 דלתות 20.000 אוד ל״י אוברול — 847196.

קונטסה 1968 1300/4 יפה במ־צב טוב סלפון 285715.

טריומף הרלד 1200 1968 בהז־דמנות 11,000, סלפון 840476.

כרמל דוכס 69 אחרי אוברול מרופא כל. 237326 שעות: 18—21 9—15.

פרינץ 4, 1968 יד ראשונה מ־צב טוב + מסם לשנה 6,250 בערב 238901.

אופל רקורד 1969 + רדיו, מסם, במצב טוב. 227807.

פרימולה מרמית 4 דלתות 1968 78.000 ק״מ. 418723.

חיפושית 1300 שנת 1969 במצב מצויין. טל. 457669.

פרינץ 4, 1969, ראשונה, — 100,000 רדיו, אוברול. 411757.

אופל רקורד 1900 אוטומטי, — 1969 מסם לשנה לרגל נסיעה — סלפון 03-878354 בימים ששי־שבת 17 עד 12—30 בלבד.

שברולט אימפלה 1969 6 צילינ־דרים פול אוטומטית מצויינת 03-911917.

פיאט 850/69 אחרי אוברול — מסם לשנה סלפון 870222.

למכירה קורטינה אוטומטית 69 טלפונים 03-789191 03-224419.

סוסיתא סמיישן 1969 יד ראשונה מצב נדיר 03-201931.

למכירה פרינץ 4, 1968, רק 66,000 מצב מצויין סלפון — 848855.

פרינץ 4, 1968, במצב מצויין + מסם 79,000 7.250 454026.

פרינץ 4 1969 923406 בעבודה 416111 שלוחה 336.

פורד 404 1969 יד ראשונה, — סלפון 752824.

קורטינה 68, רדיו, במצב טוב. 726539 משעה 21—18.

פיאט 850, '69 ,63.000 שמורה היטב. 13.250 852718.

אופל סמיישן 1969 במצב מ־צויין, מסם 10 חדשים + רדיו, 25,000 33979 — בשעות הע־בודה.

פורד פרילין 1969 מאוכלל, אי־מוטוי, השמלי, גג נפתח, מסם לשנה. טל׳ 946315 גם בשבת.

קונטסה 1968/4 ורדיו נהדרת מסם 13 חודש 73,500 ק״מ. 053-96134.

פולקסוגן 1600, 1968, אוטו־מטית, במצב מצויין. 18.500 ל״י. 916854.

אסקורט 69, 2/1100 במצב טוב סלפון 911386 מ־14.00.

בהזדמנות פיאט 850, 1969 — שמורה היטב טל. 981047.

סוסיתא מסחרית 69 מסם מבור־אר 753867 מ־14—30.

פרינץ 4 ,69, יד ראשונה בהז־דמנות. 441248, 915662.

פג'ו 404 1969 + רדיו במצב טוב. טל׳ 231407.

בהזדמנות אופל רקורד 69 יפהפיה מסם 6/75 722896.

אופל רקורד 1968, 70.000 ק״מ, יד ראשונה, שמורה, במסם חד־שה, טל. 739056 (בעבודה — 153120.

אז.אס.אר. 1000, 1969, 39.000 ק״מ + רדיו שמורה היטב. סלפון 265772.

נ.ס.אר. 1200 69 מצב מצויין, אפריל 75. טל׳ 259677.

ב.מ.ב 2000, מודל 1968, עם מ־נוע 73, יד ראשונה, 25,000 ל״י. לפנות 729959, 932798.

סימקה 1000, ג'י.ל.ס. 1968 במ־צב מצויין + רדיו, 735779.

סוסיתא מסחרית 1968 מצויינת מסם 8 חודשים 985427.

פולקסוגן 1300 מודל 69 במצב מצויין 879378 שלמה.

הילמן סמיישן 1968 אוטומטית מסם מצב מצויין יד ראשונה סלפון 03-904577.

קונטסה 1300 1968 10,000 — כרים 3 רמת גן 726503.

למכירה בהזדמנות סימקה 1000 68 עם רדיו סלפון 053-99026.

פרינץ 4 מודל 1969 שמורה להפליא סלפון 909872.

סובארו 1969 בהזדמנות — 8 מסם, רדיאלים, 15.000 752810.

פיג'ו 404, 1969, אוטומטית + רדיו במצב טוב 34676 (לא ב־שבת).

פרינץ 4, 69 יד ראשונה במצב מצויין 53,000 ק״מ 416384.

פיג'ו 404 1969 יד ראשונה + מסם סלפון 769436.

ב.ס.אר. 1200 1969 שמורה מכ־סמר. תמכר בשבת מ־16—17 ברחוב היכל התרבות ב־13.500.

חיפושית 1500 1969 במצב מצו־יין. מ־16.30—19.00 סלפון — 864074.

בהזדמנות, פלקון 1969 אוטומ־טית + מזגן, פאוארברקס, מסם לשנה. 756806.

פרימולה מסחרית 1969 במצב מצויין. סלפון 941754 ראשון־לציון.

סימקה 1000 ג'י.אל.אס. 1969 שמורה היטב 451383 משעה — 17.00

רנו 4 1969 מסם באפריל — 124,000 ק״מ סלפון 757648.

רנו 4 מסחרית מודל 1969, — 17.00 אחרי 057-77168.

אז.אס.אר 1200 1969 מסם לש־נה רדיו מצויינת 941127 — 13,000 ל״י.

פיאט 124/69 שמורה, מסם רדיו 947016.

חיפושית 1300 במצב מצויין — מודל 1969 בעבודה 824496 בבית 877961.

פיאט 124 מודל 1969 100,000 ק״מ במצב טוב 725264 מ־4.00.

סוסיתא מסחרית 1969 מנוע טריומף מצב טוב להתקשר מוסך קבוצת יבנה 055-91381.

קורטינה סופר 1968 1600 רדיו מסם לשנה 063-22379.

ראף קופה סוף 1969 כחדשה 724567 הקודם זוכה.

כרמל גלבוע 1969 לא מהצבא במצב טוב + מסם + תוספות 225575 לא בשבת.

פרינץ 4 68 מצב מצויין — מסם לשנה 267356.

חיפושית 1300 שנת 1969 במצב מצויין סלפון 063-22349.

פורד פלקון 69 מצויינת, להת־קשר 38080 בימי חול.

פיג'ו 404 מודל 68 אוטומטית דלוקס סלפון 828520 ובערב — 750290.

פולקסוגן 1300 1969 במצב מצו־יין מסם 7 חודשים 055—22286.

קורטינה 1968 יד ראשונה + מסם שנה 86.000 ק״מ 751270 אחה״צ.

פולקסוגן מנדר מגירה מיוחדת 1969 כחדשה מסם סלפון 914642 חוץ משבת.

פיאט 850 מודל 1968 120.000 ק״מ. אחרי אוברול 11.500 ל״י. טל׳ 859792.

פיאט 600, 68 במצב מצויין, טל׳ 759896, בערב.

נ.ס.או. 1200, 69 שנת 68.000 ק״מ, שמורה, טל׳ 749537.

וולבו 68 במצב מצויין. לפנות 52049 או 723308.

ויקטור 1968 2000 דה לוקס ב־מצב טוב. 743885.

וליאנט 1968 שמור להפליא, סלפון 053—24367 בין השעות 8—16.

1970—1971

מוריס 1300, מודל 1971, 42000 ק״מ במצב מצויין מסם 10 חודשים 242879, בין 6—8 בערב.

ב.מ.וו. 2000, 1971, יד ראשו־נה מזוג אויר ורדיו 34.500 ל״י 03—231611.

פיאט 125, 1970 יד ראשונה בשעות העבודה 940275/7.

קרמי מכונית פיג'ו 504 מודל 1971 מצב מצויין 268076.

פג'ו 504, 1970, אוטומטית — במצב מצויין בעבודה 03/613682.

פיאט קופה 850 — 1969 במצב טוב. 14.000.— 03—755717.

אסקורט 1100 1971 4 דלתות. 067—41435 067—40398.

מציאה! פיאט 238 דבל קבינה 1970 במצב מצויין (+ אוברול) 11.200 (ללא מיקוח). 863051.

סאאב מסחרי מודל 1970, מנוע מאוגוס 75,000 ק״מ, —22,000 מסם שנה. סלפון 798984 מ־ 7.00—3.00.

אופל קדט, אוטומטי, 1971 — 82.00 יד שניה, מצב מצויין, 962084 מ־15.00.

סובארו 360, 71, תוספות ו־חמורה. 722117.

ב.מ.וו. 1970 במצב מצויין, יד ראשונה, 36.000 ל״י. להתקשר בין השעות 14.00—8.00 956497 בערב, ובשבת 414682 נ״א.

סובארו 1100, דגם 1971 במצב מצויין טל׳ 911829 מ־20.

רנו 4, מודל 70, 15,500 ל״י סלפון 03-245856.

פג'ו ג'ייד מסחרית מודל 70 נעלי עינת טל׳ 900148.

פולקסוגן ורייאנט 1600 (קו־מא) 1970 יד ראשונה 110.000 ק״מ, 25.000 ל״י, 865540 מ־14.00.

למכירה פולקסוגן חיפושית 1300/3, יד ראשונה, שנת יצור 73, להתקשר טל. 812555 מ־ 20—22 8.30—18.00 862782.

הילמן הנטר 1970, אוטומטית, מסם, רדיו —17.200 239953.

רנו 8, 1970 במצב חדש לסלפון 15.00 מ־ 447122.

למורה רנו 4—אל 1971 להת־קשר 03—413204 מיום שישי 19.00.

אסקורט 71' 4 דלתות. 55.000 ק״מ יד ראשונה, במצב מצויין 22.000 ל״י לסלפן 478844 — בין 17—20.

מרצדס מודל 70', מסם לשנה, במצב מצויין. 458921.

קורטינה 1970 מרופא 58,000 ק״מ, במצב מצויין 27,000.— ל״י סלפון 240558.

דודג' קומר מסחרי 1970 במצב טוב סלפון 849315.

אמפרם 4/ח יד ראשונה 40,000 ק״מ במצב יוצא מהכלל. 03-922642

אמפרם 1970 1100ב + מסם ל־שנה בעבודה 36781 אמנון ב־בית 263180.

פיאט 128 — 71 מסם 10 חוד־שים מצב מצויין + רדיו. בשבת: 03-452687 — ובחול — 057-73059 16—19.

סאאב פרסי 70 דה לוקס במצב נדיר סלפון 942107.

אאודי 75 1971 עם רדיו סלפון 724890.

אופל קדט 1971 במצב מצויין 27,000 ל״י 952275.

אופל רקורד סמיישן 1970 מצויינת במצב מצויין סלפון 474329.

הילמן ״סנבים״ אוטומטית 71 סלפון 749524 מ־17.00.

סובארו 2 אר מודל 71 במעמד חדשה. סלפון 762777.

פג'ו 204 מסחרי סוף 1971 + מסם. סלפון 888401.

מנדר. פולקסווגן קבינה כפו־לה 1971 12500 סלפון 259837.

פולקסוגן 1300 1970 במצב מצויין + רדיו, 414443.

קורטינה מודל 70 במצב טוב מבר״ם להנינה 942777.

חיפושית 1200 71 במצב מצו־יין + מסם. סלפון 847137.

בהזדמנות פריצץ 1000 1970 יד ראשונה, צבע, חדש 884139.

מנדר דודג' 200די 1971 במצב מצויין, יד ראשונה סלפון — 780648.

סובארו 1300 סמיישן 1971 — מסם אפריל + רדיו צמיגים רדיאליים 74.000 ק״מ —20,000 ל״י. סלפון ביום 59137.

למכירה מורר אמ־17 אוטומ־טית 1971 מנוע ״וי״ 2000 סוסי 40.000 ק״מ, של נכה. לפנות קבוץ מסילות 065-88577.

פג'ו 204 1971/2 יד ראשונה + מסם כמו חדשה 732019.

ציטרואן די.אס. 20 ״פלס״ — שנת 70, חצי אוטומטי, מצב מצויין, 90.000 ק״מ. יד ראשו־נה, 5 חודשי מסם + רדיו ו־אזעקה 33.000 ל״י סלפון — בעבודה 057-79216 057-77580 בערב.

אופל רקורד 1970 אוטומטי — כחדשה מסם, רדיו 260723.

פולקסוגן 1300 מודל 1970 — יד ראשונה סלפון 747733.

דודג'דארט 1200, 1971, 95,000 צבע, צמיגים, הצתה אלקטרו־נית אזעקה. 057-76327.

פולקסוגן ווריאנט 1600 1971 במצב טוב. בעבודה 723095. ב־בית 252926.

מכונית פז'ו 504, מוסר לוקס אוטומטית שנת 1970. 869696 845794.

אופל 1900 במצב מצויין מודל 1972 יד ראשונה. לפנות 720635.

סובארו 1400, 1973, יד ראשונה במצב נהדר. 768016.

אופל רקורד 1700 1970 103,000 ק״מ סלפון 055—23890.

ב.מ.וו. 71 1800 מהצבא — 117,000 ק״מ 31,000 ל״י סלפון 871037.

מיני מיינור מוריס 1971, — 63,000 ק״מ במצב מצויין, כולל רדיו ותוספות סלפון 57443.

סאאב ״סקניה״ 110 1970 ב־מצב מצויין, סלפון 851054.

סימקה 70 (מהשכרה) לאחר שיפוץ. 13.500 סלפון 720402.

בהזדמנות כרמל 70', מסם עד מרץ. בבית 454005 בעבודה — 448187.

לרגל נסיעה מיד ראשונה ב.מ. וו. 2002 1971 במצב נדיר. תו־ספות. 724904.

פיג'ו 304 סמיישן מודל 1971 במצב מצויין. 795913.

1972—1973

פיאט 850 ספיידר (ספורט) 1973 22.000 ק״מ + אביזרים + רדיו לרגל נסיעה לחו״ל סלפון 04-931074 בשעות הערב.

מנדר הנומג 73 39000 ק״מ סלפון בעבודה 30383 בבית — 261734.

וולבו, 144, יולי 72, 52000 ק״מ מצב מצויין טל. 728893.

פג'ו 404 72, מצב מצויין, למ־כירה לרגל נסיעה טל׳ 730262.

מאוגוס איקסאל קופה 1972, 55,000 יפהפיה. טל׳ 942337.

פורד־טאונוס, קבינה כפולה, 1973, 30,000 ק״מ. טל׳ 04-88019.

אופל אסקונה 12, 1973, 12,000 ק״מ, טייפ־רדיו. 985229.

מרצדס מסחרית רנו 1973 18.000 ק״מ, יד־ראשונה. 02—942044 בערב, לא בשבת.

וולוו 145 סמיישן 1972 70,000 ק״מ, רשיון ל־6+1 מקומות ישיבה, כולל רדיו, טייפ סטי־ריאו, מסם לשנה חודשים 45000 ל״י טל׳ 03-443128 עד 17.00.

בהזדמנות נוגומביל 700 עם מנוע 1973, אוריגינאל 11,000 ק״מ, במצב טוב פרידמן, נוה שרת, רח׳ ביתאל 7/16 471021 ביום ו׳ 16—20 שבת 9—13 — ובימי חול מ־19.30.

לילנד ביבר דבל בקאקס 1972 ארגז 7.80 מ׳ טל׳ 924866 בע־רב.

וולוו סמיישן אוטומטית 72, 55,000 ק״מ במצב מצויין, מיד ראשונה, כולל רדיו ומערכת אזעקה לסלפן ביום 226210 — בערב ובשבת 473934.

פיג'ו 304 1972 39,000 ק״מ, מסם לשנה, רדיו, תוספות 30,500 ל״י. טל׳ 767916.

פיאט 128 מרץ 1972 70,000 ק״מ 24,000.— ל״י סלפון 788744.

ב.מ.וו. 1602 מודל 1972 במצב מצויין, לפנות 057—95321.

פג'ו 404 אוטומטית, מודל 1973 להתקשר בשעות היום סלפון 32856, 32665.

פג'ו 504 מוסר מיוחדת 1973, סלפון — 883956 883171.

סובארו 1400 ד.ל. 1973, 49,000 צמיגים + מצבר + אזעקה, מסם לשנה, 26,000 472161.

מנדר הנומג הנשל 1972 + גגון 63,000 ק״מ, 22,000.— ל״י בערב 03-236495 057-94588.

חיפושית, אסקורטים, פיאט 1968, 1973 קורטינה 127 440545.

סובארו נ'י.אס.אר. 1973 מצב חדש, 28,000 ק״מ. 737662.

אופל רקורד 1972 אוטומטית דה־לוקס. לפנות סלפון 822242.

ויוה וקסהול 1300, שנת 1973, 4 דלתות, עם רדיו, במצב מצויין מסם לחצי שנה. טל׳ 233376 כ־15.

פולקסווגן 1300, 1972, מסם לשנה יד ראשונה — שמורה היטב 26000 ל״י סלפון 471782.

קורטינה 72 יד ראשונה 10.000 רדיו, רדיאלים מצב מצויין — 923654 29500.

פיאט 128 סמיישן 1972 + מסם לשנה + סס 268225.

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

וולבו 72 אוטומטי + מזגן אוויר, מצב מצויין טל. 855418.

סובארו נ'י.אס.אר. סוף 72 במצב נפלא — 26,000.— ראובן 826534 — 873764.

למכירה אופל קומודור 1973 — 32,000 ק״מ צבע מטליק גג ויניל עם מיזוג אויר, רדיו וטייפ, במחיר 54,000 ל״י לפנות טלפונית 259272 253720.

וולוו אוטומטית 1973 במצב מצויין 54000 ק״מ רדיו + אז־עקה. 745516.

פולקסוגן 1973 39000 ק״מ ב־מצב מצויין, בעבודה 52216.

בהזדמנות, טריומף 1300 1971, 67,000 ק״מ 757318.

ב.מ.וו. 1800 אוטומטי 1970 מצב מצויין טל׳ 04-536770.

פיאט 127 — 1973 נהדרת מסם + רדיו מהיר. 734514.

בהזדמנות וולבו 73 מצויינת — 03-848131 ל״י 57,000 60,000.

פולקסוגן 1300 יד ראשונה, 1973, ששי שבת מ־14, 288796.

פג'ו 404, 1972, למסירה מיידית יד ראשונה. 02—66049.

חיפושית 1300 1972 49.000 ק״מ מצב מצויין. 443289.

רנו 73' טי.אל. אוטומטי עם מזגן טל׳ 854832.

פיאט 124 ספיישל 1973, 35,000 ק״מ רדיו 32,000, סלפון 860997 גם בשבת.

פורד טרנזיט 73 + תוספות, מצב מצויין. סלפון 02-226822.

אופל רקורד סמיישן שנת יצור 1972 מצב מצויין 37,000 ק״מ המחיר 17,000 בלי מסים, — 37,000 עם מיסים. 858538.

סקניה דבל היבר 72 מגרר סו־סיתא 72. 844065.

הנומג הנשל מסחרית סגורה 73, במצב מצויין, 731851.

פורד טרנזיט מודל 1973 אשמר בשבר־מבר 729538 עד שעה 16.30.

חיפושית 1972 במצב מצויין מרופא סלפון 053-25942.

סובארו נ'י.אס.אר. 72 במצב מצויין מושלמת באביזרים ו־תוספות. 238246 מ־16.00 אשמר בשבת.

רנו 12 דגם 1973 29,000 ק״מ 410254 30.000.

למכירה וולוו 144 1972 אוטו־מטי במצב מצויין. סלפון — 919835 17—14.

פולקסוואגן טנדר קבינה אחת 1973 במצב מצויין. 967285.

אופל 1900 יד ראשונה מודל 1972 במצב טוב. 474366.

פולקסוגן מסחרי נמוך ולי־אנט 1972. סלפון 961918.

פורד טרנזיט דבל־קבינה 1973 במצב מצויין 24179—055.

פיאט 500 מודל 72 מצב מצויין, סלפון 754748.

הנומג־הנשל 1972 במצב מצויין לפנות 7055—051.

פג'ו 404 1972 אוטומטי — חדיש 28,000 ל״י 874271.

סאאב מסחרי 1973 מצב מצויין להתקשר מוסך קבוצת יבנה — 055-91381.

פורד טאונוס אקספאל 1972 — 34.000 ל״י סלפון 063-78877 — 063-79838 לא בשבת.

טאונוס 1973 אקס.אל. אוטומ־טית קופה גג כאפי במצב חדש סלפון 782827.

דחוף סובארו נ'י.אס.אר. קר־בה 73 + תוספות 414438.

סובארו די.אל. 73 1400, לפנות 23,500 רחוב רופח 17, רמת גן רוטשילד.

פולקסוגן חיפושית 1303 אל. 1973, יד ראשונה סלפון — 736824.

סובארו די.אל. 1400 1973 — 31.000 ק״מ מסם לשנה 241598 913578.

אאודי 100 נ'י.אל. 1972 עם מזגן מצב מצויין 859148 ביום 796041 בערב.

וולוו 1972 60.000 ק״מ יד ראשונה. סלפון 269321 222380.

סובארו נ'י.אס.אר. קופה 1400 צהובה מודל 1973 במצב מצויין מסם לשנה עם מיים, פנסי ער־פל לרגל נסיעה. 821432.

לצקיר ברוחב אופל ג'י.טי. ספורט + תוספות 1972 במצב נדיר. סלפון 448175.

1974—1975

אאודי 100 נ'י.אל. אוטומטית חדישה 1974, בהזדמנות. 758112.

פורד אסקורט 1974, 4 דלתות 1300 + רדיו ותוספות. 981110.

וקסהול ויקטור סמיישן 1974 במצב מצויין, מנוע חדש, טל׳ 952066 אחרי 7 בערב ובשבת.

למכירה זכות לאסקורט 1300 מודל 1975 סלפון 730261.

פג'ו 404 אוטומטית 74, 5500 ק״מ 44.000 ל״י 726195.

זכות לקבלת טנדר פיג'ו, 404 מודל 75. לפנות: 055-91934.

פיאט 127, 74, 9,400 ק״מ, טל׳ 02—33726, 02—38112, לא בשבת.

מכוניות להשכרה

מגמד השכרת רכב ללא הגבלה בק״מ החל מ־99 ל״י ליום. סגו״ל שלום ת״א 51731, 53283.

אופנועים וקטנועים

למכירה הונדה 350 שנת 70 טל. 725825.

למכירה ״רבים״ נתניה טל. 053-23884 מ־1—9 מבה שמרק.

הונדה 125 בתפם חדיש 4000 ל״י סלפון 919732 914160.

מילון סוף 72' במצב מצויין קילומטרז' נמוך. 456527.

למכרימה מצויינת + כירה 1970, 4000 ל״י. טל. 202122.

אופנוע טריומף 5 כ״ס 1966, אחרי שיפוץ כללי. 03—230997.

למכירה מילון 1970 במצב מצויין טל. 251754.

מילון 1970, במצב מציו. סלפון 410016.

שאנס אוחרת טרייהכ חדש 5 כ״ס בהזדמנות טל. 905786—03 לא בשבת.

למכירה מילון 1971 סלפון — 750719.

אני רוצה לקנות קטנוע הייר־קל. לפנות טל׳ 941504.

מרוחה מצויין 2.5 כ״ס 1968 981125 מ־20—14.

למכירה מילון 1965 במצב מצו־יין טל׳ 732802 אחה״צ.

מילון למכירה מודל 63 במצב מצויין סלפון 724003.

למכירה קטנוע טאג׳ו מודל 69 רחוב מזא״ה 3 פינת מקוליב הולון.

(המשך המדור בעמוד 7)

עסקים

למסירת סוכנות יבוא, רווחים טובים. ת.ד. 4496 חיפה, למס' 55426.

למכירה מכבסה אוטומטית ארלוזורוב 36 רמת־גן, פרנסה מכ־כח.

למכירה בדמ״ם בכבר המושבות ק״ב 4 חדרים + כח + סלפון לכל מטרה. ת.ד. 745 ת״א.

דרוש שותף רציני למתלקה פר לי״ש עם השקעה מהיקף נרתב. 914830.

למכירה ברמת־השרון חנות מ־כולת מסיבה בריאות. פרנסה טובה מובטחת. טל. 471340 לא בשבת.

בעל חנות ורכב מסחרי מחפש סוכנויות. ת.ד. 20 עבור 762, נהריה.

בהזדמנות בית על מגרש שלם בחצר ביה״ר למילוי סיפונים. לפנות 953627 כל יום עד שעה 10.00 בבוקר. רק לא בשבת.

בגדרה למכירה להשכרה שות־פות 20 חדר וציודו בגן מפואר מ־8—16 סלפון 91101—055 מיום ראשון.

200 ל״י בחדש תוכלי להרויח עבור 10.000 ל״י נגד ערבות בנקאית 282656.

בצפון לרגל נסיעה, למסירה בוטיק בשב״ח + ריהוט, לר־ציניים בלבד 229330 מ־16.00.

למכירה 25% במכלית דלק + נהגות ועבודה 055-96103.

עסק קמעונאי, בקרבר תל־אביב, למכירה במחיר סביר, בזהנאי אנגלו־סכסוני. 753385.

להרפיות המהפ מס״וססית מ־קבלת באופן פרטי מ־9—21 — 228522.

בשכ״ח מכולת ברמת־גן, רחוב גנבה 37, למסירה מידית. טל־פון 766765.

משקלות, מסות, מוטות, סולסות מראות, מנופים, ומכשירי הר־זיה. למכירה, גם ליחידים — 476716, 248076.

כסף כסף כסף!!! באמצעותנו תקבל הרבה יותר עבור כספך. בערבויות בנקאיות ואחרות. ״ה־מרכז למימון והשקעות״ סלפון 02-224089 04-663677 03-613946 057-72039.

להשכרה מכולת וירקות בקרית אונו או לשיתופות 758382.

בתחנה המרכזית חנות הלבשה בדמ״ם, ארלינגר 3, טל. 242621.

למכירה שטח אדמה המיועדת לתחנת דלק בסביבות חדרה, טל. 624920.

דרוש שותף פעיל + השקעה 40,000 ורפינג! נהיגה 757159.

למכירה חנויות + קופה מיד־רדיוב בשרכז ״הולון״ כאבו — 614054.

למכירה חנות במרכז ״עדי ירד־כלים יפו 70 מ״ר + בה + סלפון + גלריה לכל מטרה — או מכעדה סלפון — 825269 842552.

בעל משרד במרכז נתניה עם סלפון ורכב מעונין בהצעות / סוכנויות 23119—053.

בחולון 150 מ״ר נגריה עם מכונות בשכ״ח 872344.

מיהיד לכרינה מכונות מולד־פיישן למכירה סלפון: 03-288154 בערב.

דרוש שותף פעיל/עסק להרחבת עסק קיים בתיירות ועבודות שי־רות 03-441366.

עסק מבוסס בלעקי למכירה ל־רציניים בלבד. סלפון 924665 — בערב משעה 7.

לרגל נסיעה חנות ארהים לכה־בנת למכירה בגבעתיים־בר״ם סלפון 927508 19—22.

למכירה חנות הלבשה ציוד ר החורה או כל דבר בגנרד — 414388 רמת־צהלה.

בדמ״ם סלון תספורת מבוסס ובעל מוניטין במרכז רמת־גן 828680.

דיפוס פולקליים ללתרגת מבנה כלום למכירה או שותפות — 50242.

בהזדמנות ליד קריוו למכירה/ בדמ״ם שני מבנים הצד על 250 מ״ר 251908 מ־14.00.

למכירה קיוסק ע״י 2 בתי ספר ברובה טובה רחוב התקוה 18, רמת־גן.

למכירה חנות מכולה גדולה אפשרות לשינוי. פינסקר 29, פתח תקוה.

להתחיל חוג ״בארא״ מתמש — לפנות ביום 3—4 מכבים בתל־אביב, נהגייה בתייה. במחיר לא יותר מ״ב מיליוה לאחר ה־קניה יש אפשרות להשכיר את הסלון: 866057 864718 בבית.

בגבעתיים למכירה מעבדה 2 קומות על אדמה מכביה — 470976 מעביה 8—20.

למכירה בשכירות בוטיק מצוייד 738197.

28% ריבית בערבות בנקאית — תקבל באמצעותינו פודי הר־רים — אפשרות לחזרה תהשר־קעה מיד לפי דרישתך — 102/224528.

מפתה גדולה בצפון ת״א למ־כירה מסאה נ״ל 958441.

בבת״ם חנות 28 מ״ר למכירה בהזדמנות סלפון: 282902.

להכנסת שותפים דרוש כשותף בכולל בבנין המרכז בתל־אביב, ההשקעה כ־150.000 ל״י. לפנות לת.ד. 8104 ירושלים. הפונים עד כה לא נענו מפאת מילואים ומתבקשים לפנות שנית.

בבת״ם למכירה בדמ״ם מסעדה מכבסה אוטומטית עם כל ה־ציוד מרכזי מטבע תוך ויתור מן המשרים 566995.

מכולת בדמ״ם כהודרת מספר ובני בוקולים 59, ת״א 234298.

בר־שותף אלף מצב מ״ר בהרצל החיפה במוון בהצעות סוכנ־יות רציניות בלבד ת.ד. 70 קרית ביאליק.

בהזדמנות מכולת + סלפון בדמ״ם בלב תל־אביב טל. 412714 בערב.

מכונות בחולון להשכרה, מרכזה טובה. סלפון 857093 בערב.

למכירה חנות אמלין בחולון בקים מרכזי. 859731 בערב.

מינר מטבח בצפון ת״א למכי־רה או בשותפות. סלפון 238057.

בפתח־תקוה להשכרה מלונה מפורט למשרדים מוכנוית ויצוב שותפויות. 823633.

למכירה פירוטכניה עסק מור־חב, מבדה טובה, פונצוטוט־ 37.

בהזדמנות מיוחדת לרגל נסיעה השירות עסק במצב המטבל (מבצ־רות) 915054.

חדר מסעדה מציע עצרית עסקית, בסי קפה, בתי סלון, ירקות מיומה, תל אביב, מרכזים קפאים 68, 764230, 57030.

למכירה מספריה בית הבואה 114 רמת גן.

3/4 חדרים, למלאכה. חנות + סלפון. מרוספלוויר 22 מוכר־זהיות.

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

בחולון מחפשת שותפות רצינית לפתיחת חנות בשכירות תורכית טל׳ 441989.

למכירת חנות מתאימה למכולת בגודל 25 מ״ר ברח׳ הפלמ״ח 28 ת״א ליד בית השריון, סלפון 222718 בערב.

מכבסה וניקוי יבש למכירה מסיבות משפחתיות, במרכז קרית און, חנות פינתית ומתאימה לעסקים אחרים. 755963, 753784.

חנות הרשה לשקיות ניילון ב־כל המידות ואשפתון, במחיר סימונות, וגם עופות, נמתחה בשוק העירוני רח׳ ברמבבא 22 פתח־תקוה שמעון יעקב. 902549.

למסירה בשכ״ח חנות גדולה + משרד במרכז רמת־גן כולל ציוד וריהוט. מתאים לכל מטרה. טל־פון 751650.

למכירה חנות 45 מ״ר בשכונת הקומנ׳ים של קרת, ברח׳ ארלו־זורוב בפתח־תקוה. לפנות קרת, אבן גבירול 30, תל־אביב, טל׳ 257455.

חנויות באזורים המרכז התרס — למכירה ולהשכרה, אינטר ישראל, 294141 (03).

להשכרה מידית, חנות קרוב למונרבי, לצלצל אחה״צ 932952.

למכירה חנות מסיבות מחלה, שד׳ החמרים 16 רמת־גן, סלפון 724769.

למסירה חנות בדמ״ם בכיכר המושבות ת.ד. 6465 תל־אביב.

למסירה חנות לחויות וחנודות לבנים בדמי מפתח מרכז אלנבי טל. 56308.

חנויות ואולמות לתעשיה בתל־אביב רח׳ זבולון ברחובות ליד בית המשפט — 941569.

בערבת ספוראו למכירה סיוכר — אמפלימייר ״מגדרנר״ ושני רמקולים גדולים סלפון 753354 בין 5—9 בערב.

למכירה בדמ״ם חנות במרכז דיזנגוף, פרטים סלפון 849778.

חנות במרכז אלנבי בשכ״ח — 100 מ״ר. טל. 470239.

דרוש סוכן + חנות בראשל״צ לחדרי פינה וארונות 33653.

למכירה דירה מתאימה לחנויות. לפנות: 02—525385 — אחה״צ.

חנות בשכ״ח ברמת גן ברחוב אנה פרנק 16 לפנות 34201.

בדמ״ם חנות גדולה במרכז תל־אביב סלפונים 281658, 288814.

2 או 3 חנויות צמודות במרכז חדרה בהזדמנות. טל. 055-25791.

חנויות בבניינים דיזנגוף, אלנבי, ״ברסלוית״ אלנבי 122. 614813.

חנות בשכ״ח בחולון, רחוב חנקין ע״י בנק וסופרמרקט — סלפון 365294.

בדמ״ם חנות + סלפון מתאים למשרד, סלורגמין 34 ת״א, — 862942 — 820536.

דרושות להשכרה חנויות 15—10 מ״ר במקומות שונים. בזהנאי 03-757261.

באבן גבירול 39 חנויות ל־מכירה ומשרדים להשכרה. — 263982.

בדמ״ם חנות באלנבי 87 + סלפון לכל מטרה. 614003.

ברמת השרון אוסישקין 25 למכירה חנות קטנה 90.000 — 453875.

בשכ״ח חנות 13 מ״ר ותלון ראווה בכבר דיזנגוף, סלפון 249121—3.

למכירה בהפרימפתת חנות במר־כז מסיציונה. סלפון 948378 — 13—8.

למכירה מיידית חנות במרכז חולון 40 מ״ר. פרטים בסלפון 849786.

בשכ״ח חנות באלנבי 31 33 מ״ר עם יציע 36 מ״ר. סלפון 262818.

חנות למכירה במרכז בתיים 75 מ״ר, 867993 — 888310.

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

במרכז ת״א להשכרה אולם 40 מ״ר + בה, 862230.

ארהמות, מלאכה, חנויות ומש־רדים ״הוזר״ החלוציום 1 כבר המושבות.

בדמ״ם אולם 63 מ״ר בצפון ת״א למשרדים, למחסן לבית מלאכה ולכל מטרה 412918.

אולמות בתי מלאכה, וחנויות בתל אביב והסביבה. ״לעם״ מקום ישראל 8 תל אביב — 612725.

אולמות באיזור התעשיה. בבת־ים למכירה ולהשכרה בגדלים 800 מ״ר — 150 מ״ר. ״גולד־בית״ בע״מ. בלפור 47. בתיים. 865985.

בשכ״ח אולם 100 ממ״ר בחו — סלפון הדזיגר ליובבקי 77 ת״א.

למכירה אולם לתעשיה 90—135 ע״י סלמה דרך יפו + בה וסלפון ומעלית כפאש 37118 ב־ערב 855463.

למכירה 500 מ״ר פיתח עם גישה לרכב ליד המסגר, ״בר־חיי״ 734155/6.

לתעשיה + בית 180 במרכז יפו למכירה 877039 — 822109.

באיזור התעשיה ביבנה או־לפה להשכרה. סלפון יבה חש־של במירה מבפקה. לפנות: לפר אליעזר דוברובסקי, טל. 230847 ת״א בשעה כ״ע עד 9 בערב יבנה 055-95129.

פתח אביב בעמק יזרעאל 4 לתעשיה 45 מ״ר. 877039.

אולם למלאכה בשכ״ח 60 מ״ר + יציעים + בה. 281532.

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

זהו המבצר מבנה בפון 140 מ״ר + 70 מ״ר גלריות משר־דים. כוח + סלפון (השכרה). פרטים בערבים. 281675.

למכירה מבנה לתעשיה 580 מ״ר + סלפון, במגדל העמק. — 03—909470 בערב.

מרכז התעשיה באיזור תל־אביב החל מ־100 מ״ר עד 1800 מ״ר בגוינול צבים 472315.

ביבנה מבנה למכירה ולהשכרה מבני תעשיה באזורי התעשיה: הרצליה פיתוח ראשל״צ ואזור כל. 941917 בין השעות 18—16.

למכירה בית 2 קומות ק.א. תעשיה ק.ב. מגורים תעשיה. טל. 828861.

בנייני מכפרי שלם פנוי ברחוב לבנה למכירה או להשכרה חוו־שית בשטח של 550 מ״ר עם חצר הזיה. ״ארמת ישראל״ — אלאלה, התר גבכוס, שמרז ר׳ בגוי, אלנבי 130 614621/2/3/4.

תעודות מלווה

קונים מילות במסו, קלימה, לחבבוו חובה ״ריד״. שד׳ רוטשילד 10.

משרדים

מרמת־גן דירת 1½ פרטר + סלפון 135,000 14.00 מ־249060.

להשכיר 2 חדרים עבור משרד או בית מלאכה להתקשר 822309 מ־14—16.

בשכ״ח חדר גדול למשרד + סלפון ברחוב תוסון 14 ת״א. טל׳ 288029.

למכירה דירת 4 חדרים ק״ג ברחוב מוסקוני פינת אבן־גבירול, מתאימה למשרדים. — 244696.

במגדל שלום משרדים בשכ״ח לפנות בשעות משרד 98766 ת״א.

להשכרה משרד 2 חדרים ב־סביבות רח׳ דיזנגוף לצלצל עד שעה 4 אחה״צ 229322 — 228016 235929 בערב 937826.

בשכ״ח / בדמ״ם בשדרות רוט־שילד 4½ חדרים גדולים ק״ג. 03—295405 03—448196.

למכירה 6½ דונם חקלאי ליד רחובות מפרטי 908249.

דחוף! דרושות דירות עבור משרדים. אנגלו־סכסון, טל. — 03-242341.

להשכרה ליד בית המשפט משרד 3 חדרים, קומת קרקע, סלפון, 1,500 ל״י לחודש. אנ־גלו־סכסון, טל׳ 03-242341.

משרדים + סלפונים בשכ״ח בדמ״ם, ולמכירה, ״לעם״ מקום ישראל 8 תל אביב 612725.

למכירה משרדים מכל הגדלים במקום המרכזי ביותר בחולון (אפשר לתאם הגודל לפי הצו־רך) לפנות: סלפון 847750 — בשעות 4.30—6.30 אחה״צ.

חדר למשרד־מחסן בכבר דיזנגוף 250559 229587, פרט לשבת.

דרוש משרד בשכ״ח או בשות־פות באחורים מהרחובים 03-441366.

משרד ארבעה חדרים, קומה שלישית באלנבי, בשכ״ח 7039.

מסנתר משופש ויפה למכיר סלפון 912613 בעבודה 251907.

בשכ״ח 3/4 חדרים + טלפ רוטשילד—יבנה, ק״ג. 735538.

להשכרה משרד בקרליבך 9 ח׳ לפנות 870096 אחה״צ.

עבור משרדים במרכז המבוק רח׳ שינקין 3, 5 חדרים פרו־תים קומה א׳ (מעל החנויות) 3 מרפסות ממטח וכל הנוחיות לפנות לבע״ב רבקת ברסוי ־ דירתה בבניסה.

בשכ״ח פינת שלחן במשרד + סלפון ליד הדואר. ״דרור״ מ־נה ישראל 2 תל־אביב — 13.30—11.

בדמ״ם 3 גדולים, קרוב לכ המושבות, 3 קוי סלפון, מיד מיידי. טל׳ 233144, 765187 (תווך).

משרדים ודירות במרכז העי־רסנסאוו, אלנבי 123, 15575.

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

להשכיר 2 סככות בגודל 1 מ״ר פ״א + מבנה מדומי 4 במבואות ת״א לפנות ת.ד. 8 ת״א.

להשכרה בדמ״ם מחסן 4 לכל מטרה בשוק הכרמל 20 גנות ירמיהו 35 וולפסון.

בהזדמנות ליד קרסו למכירה בדמ״ם שני מבנים וחצר 250 מ״ר 231908 מ־14.00.

175 בשכ״ח חדר במשמונאים למחסן/ב״ם 203372.

גבעתיים בשכר חודשי 23 ממ״ר גולדשמיין 225412.

בשכ״ח מחסן 130 מ״ר, קרקע, בגלות יצחק, אלכנ עליה 1, תל־אביב, טל. 12—10.

בתי מלאכה

בשכ״ח חדרון בגודדון מח גם למשרד. 231415—824603.

בתי מלאכה באזור התעשיה בתים למכירה ולהשכרה בגד 800 מ״ר — 150 מ״ר. ״גולדב בע״מ בלפור 47 בתיים 3985.

דרוש בשכ״ח בית מלאכה עבודות מסגרות באזור ת״א. קומת קרקע, 80 מ״ר בערב. סלפון לצלצל 238106.

למכירה בשכ״ח בתל־אביב ציוד מלא למכירה + טל. 915417.

צילום

למד צילום ב־15 שעורים שחור־לבן, צבעוני והגדלות פריקולור, קרן קיימת 26.

בית־מלאכה לתיקון מצלמות פלשים, מדריאור, ומכונות ה רנה והקרנה — ״רשיקה״, א גבירול 1, סלפון 220143.

להשכיר מצלמה לקולנוע לקם אי.בי.אם אלקטריק 16 עדשה זום 100—16 קסטות + קודק פילים 985926.

למכירה ניקון אם.טי.אנ. אוטומטיק חדשה לגמרי במ הזדמנות 716077 גם בשבת.

מצלמה ״ממרי״ חדשה + ק״ם. טל׳ 791636.

מצלמת ״קנון״ אלקטרונית אוטומטית 1.8 עדשה + ער נוספות + תיק. לסלפן ב־ששי ויום ראשון מ־14—17 286535.

תריסים

התקנת תריסים פלסטיק 11 בית יצר מבית־חרושת ״הד סלפון 238213 ובקרב 257898.

חשוב למרכיבי תריסים נפ מחסן אלומיניום. מכירת פרופ לים, פלסטיק ואביזרים ותרי פלסטיק זכוכית ויטרינות גבעתיים רחוב ארלוזורוב 3.

במחירי ערקום תריסים מ הסוגים (עם ציפוי אנודיי וגם תיקוני תריסים טל׳ 683 גם בשבת.

דרוש פועל להבנת מסגר בעל נסיון לפנות 615124.

תיקוני תריסים מכל הסוג (וגם אסכסם) טל׳ 907685 בשבת.

אביזרי רכב

כיסויים למושבים מכני ש שות ותרוועות (וישרים) ל סוגי מכוניות משענות רא גבוגים וכל אביזרי רכב. ב חירים מוזלים כלכו לרכב ה קרינציי 8, רמת־גן.

בתי ספר לנהיגה

למכירה ברוזליה 73 מסורר. לבית ספר לנהיגה סלפון: 057-78834 057-77414.

דרוש מורה לנהיגה אסמרי ע הרכב. טל. 841748.

עורף מעריב

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3. ל"י (מינימום 8 מילים)

שידוכים

"רעים" במרכזים עירוניים ה־כיבות נסתרות ללא שכבים סקרניים סודיות מוחלטת בני יהודה 58 ת"א 03-282932 ירושלים 16 חיפה 04-667348

אלמנה יפה והרביעית 55 עצי־רה ת.ד. 6453 ת"א.

גרושה יפה ואינטליגנטית — מחפשת אינטליגנט גבוה וסו־חר 30—40 למטרת נשואין ת.ד. 30827 ת"א.

אלמנה יפה 42 משכילה — ועשירה ת.ד. 6453 ת"א.

רופאה 31/162 מעורת המורת, חילונית למסרה רציניות.

(המשך המדור בעמוד 7)

בן זוג

בת זוג

חוגים

התאמות ומשכים

מגרשים

(המשך המדור בעמוד 7)

חקלאות

שרותים

(המשך המדור בעמוד 7)

שונות

טר קטורים

טיולים

ריקודים

(המשך המדור בעמוד 7)

עורף נתניה

קבלני בנין

וילות ובתים

דירות

דירות מרוהטות

דירות למכירה

דירות להשכרה

ב־קוש דירות

פרסומים

מגרשים

עורף הנגב

דירות למכירה

לימודים

דירות להשכרה

פרסומים

וילות ובתים

הצעות עבודה

מגרשים

חנויות

כותב תוכניות
למחשבים
אלקטרוניים
משכיל, לא רואה,
אינטליגנטי ומסודר
מעונין במתאימה
טל. פרטי 821232 ת"א

صكنا من الاهل

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16. פתוח מ־8.00 בבקר עד 6.30 בערב

דירות

דירות, חנויות, מגרשים, השקעות „בימון" המלך ג'ורג' 6 (או: קרן היסוד 17), 225896 — 233097 (מלדיין).

קבלני בנין

למכירה ברמת שרת, מכונת הסנוררים המוקמת בדרום מערב העיר, דירות בנות 3—4 חדרים בתיכנון מיוחד. פרטים: תמר ירושלים בע"מ, רח' הרב קוק 2 ירושלים. טלפון 02'22127.

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

הצעות עבודה

דרושה עובדת נקיון פעמיים בשבוע, 5 שעות 528389.

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

אולמות

[illegible]

מחסנים

[illegible]

שעורים

[illegible]

שדוכים

[illegible]

חוגים

[illegible]

ריקודים

[illegible]

שרותים

[illegible]

ביטוח

[illegible]

תריסים

[illegible]

צילום

[illegible]

מגרשים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

קטנועים

[illegible]

מכירות

[illegible]

מקררים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

רהיטים

[illegible]

שטיחים

[illegible]

טלוויזיה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

תנורי אפיה

[illegible]

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

לוח חיפה

„מעריב" לקבלת מודעות בחיפה: ... פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 ...

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

מעריב חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 בערב

הודעות

„מכבי" מקבלת תמונות אמנות לתצוגה ולמכירה. תר 3.

תערוכות

של ברוך אגדתי בגלריה קומון שדרות הנשיא 93.

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

חקלאות

טרקטורים

שעורים

חוגים

פרסומים

אבידות

שמלות כלה

מכוניות למכירה

קטנועים

בתי ספר לנהיגה

חיות בית

הלבשה

צילום

קניות

אולמות

המשך ←

לוח חיפה

המשך מן העמוד הקודם

הצעות עבודה

[illegible]

מכירות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

תנורי חימום

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

תנורי אפיה ובשול

[illegible]

מזגני אויר

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מחסנים

[illegible]

משרדים

[illegible]

מקררים

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

תזמורות

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

לוח אשדוד

דירות למכירה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

אבד צ'ק ב.ל.ל.
מספר 8038176 מתאריך 1.10.74
על סך —.300, על־שם דבורה ברגר.
השיק הנ"ל בטל ומבוטל.
קבוץ יגור

DIRON•DIROT
בחיפה
דירות 4 חדרים מרווחות
2 מעליות ● הסקה ● סליק אשפה ● 3 כיווני אויר
במחירים החל מ־237,000 ל"י (מחיר קבוע ובלתי צמוד).

בהרשמה	10,000 ל"י
בחוזה	110,000 ל"י
בתשלומים (24 חודש)	52,000 ל"י
בכניסה	25,000 ל"י
משכנתא (לא צמודה)	40,000 ל"י
מחיר לא צמוד	237,000 ל"י

משרד בחיפה: קימטל בע"מ, שדרות הנשיא 99, טל: 80228/9
כפר־סבא, רח' ויצמן 66, טל. 927541
רעננה, רח' אחוזה 100, טל. 921963
נתניה, רח' הרצל 30, טל. 053-25195
דירון•דירות

מבוקש
גבר אמיץ וסימפטי
שיהיה מוכן לשאת לאשה
רווקה בת 26 אם לתינוקת
העונה על הפרטים יכתוב לת.ד. 20050 תל־אביב מספר ל/650/4.

פנסיון ומעון הורים שלותים
בית מרגוע להחלמה ושיקום פנסיונרים
שמחים להודיע על פתיחת הפנסיון
ההרשמה תתקיים מיום ראשון 20.10.74
* השגחה וטיפול נאות לקשישים.
* אוירה ביתית חמה.
* טיפול פיזיותרפי וריפוי בעיסוק (בהתאם לצורך).
* חדרים עם שרותים צמודים.
* מטבח כשר ודיאטטי.
מספר מקומות מוגבל.
להתקשר לטלפון 864800, 861818 בת־ים

חהב
חברה להנדסה ולבנין בע"מ
חיפה, רחוב הרצל 29, טל. 04-642593 04-668274
אנו בונים
בהדרה: דירות יוקרה ופנטהאוזים במרכז העיר
בנהריה: דירות 2½—3½—4 חדרים ברחוב קפלן.
בעפולה: דירות 2, 4, 5 חדרים, מרפסות סלון לרחוב ולפטיו או לגן ציבורי. 3—4 כיווני אויר
בקרית־חיים: דירות 4 חדרים במרכז
לכל הדירות:
* תכנון מעולה
* סטנדרט בניה גבוה

מפקדת מרחב שלמה
המינהל לפיתוח מרש"ל
מכרז מס' 4/74
צנורות מגולבנים וברזל שחור
המינהל לפיתוח מרש"ל מזמין בזאת הצעות מחיר לאספקת צנורות מגולבנים דרג ב' וצנורות ברזל שחור בכמויות ובגדלים כדלקמן:
א. צנורות מגולבנים:

צנורות 2"	—	850 מ'
" 1¼"	—	120 מ'
" 1"	—	320 מ'
" ¾"	—	60 מ'
" ½"	—	420 מ'

ב. צנורות ברזל שחור עובי דופן 2.2 מ"מ

צנורות 1¼"	—	400 מ'
" 1½"	—	300 מ'

את ההצעות בצרוף ערבות בגובה 10% מסכום ההצעה ובציון מועד האספקה, יש להגיש למינהל עד לתאריך 24.10.74, שעה 12.00. יש להכניס את ההצעות לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדי המינהל, רח' התעשיה 9, ת"א (פינת המסגר 51).
אין המינהל מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
א. גרינברג — יו"ר הועדה

מכרז סופי
של
נכסי חברת אמיר פלסטיקה משוריינת בע"מ
(בכינוס נכסים)
מוצע בזה למכירה מפעל החברה הכו[illegible]
* 15 דונם קרקע במפרץ חיפה (חכירה לדו[illegible] אדמת קק"ל) הכוללים מבנים.
* ציוד ומכונות לייצור פוליאוריטן.
* מלאי.
המפעל נמצא במפרץ חיפה, רח' יוליוס סימון חלוצי התעשיה.
ניתן לרכוש את המפעל בשלמות, או מכונות בנפרד, וקרקע בנפרד.
הצעות בכתב בלבד, יש להגיש לכונס הנכסים [illegible] החברה, לפי המען המצויין להלן, וזאת עד יום [illegible] ולצרף להצעה שיק בנקאי בשיעור של 10% מער[illegible]
אין הח"מ מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוה[illegible] או כל הצעה שהיא.
קבלת הצעה כלשהי כפופה לאישור בית המשפט.
י. יקותיאלי, עו"ד — סגן כונס הנכסים הרשמי חיפה
גדעון רוזנבלום, עו"ד — כונס הנכסים של ה[illegible] רח' אבן גבירול 24

מיס בטי לכלה
לרגל הפתיחה - הנחה
שמלות חדישות בתכנון מעולה
שמלות כלה, כתרים ואביזרים
טיפול ותסרוקת.
מיס בטי - תשמח לשרת אותך
תל־אביב, רח' ירמיהו 52, מול קולנוע פאר
טל. 447867 אוטובוסים: 1, 4.

„אגרא" קדימה בע"מ
מכרז
למכירה 2 חנויות
44 מ"ר כולל
במרכז מסחרי בשכון יציב בקדימה
על המעוניינים לשלוח הצעות למזכירות האגודה קדימה, עד 30.10.74.
אין הנהלת האגודה מתחייבת לקבל את ה[illegible] הגבוהה או כל הצעה אחרת.

חשוב למרביבי תריסים!
נפתח מחסן אלומיניום
מכירת פרופילים, פלסטיק ואביזרים
לתריסי פלסטיק, זכוכית וויטרינות
גבעתיים, רחוב ארלוזורוב 3.

דירות בהרצליה
3 — 3½ חדרים למכירה.
כניסה מיידית.
דירה 4 חדרים בבת־ים.
פרטים: פרשטמן, רוטשילד 26, בת־ים, מ־16.00—19.00,
טל. 869830.

מכרז מכירת מכוניות מספר 1033/74
חברת „נתיבי נפט" בע"מ מציעה בזה למכירה את המכוניות הבא[illegible]

מספר סידורי	מספר רישוי	סוג	תוצרת	דגם	שנת יצור
1.	141-461	טנדר	דודג'	D100	1973
2.	154-802	טנדר	פיאט	238	1973
3.	154-804	טנדר	פיאט	238	1973
4.	155-213	טנדר	דודג'	D100	1973
5.	155-647	טנדר	דודג'	D100	1973
6.	330-149	ג'יפ	GCG	GCG	1973

לגבי המכוניות במספר סידורי 1 ועד מספר סידורי 4, לא שולמו עליהן מי[illegible] התשלומים יחול על הקונה. מסירתן בפועל לזוכה במכרז והעברת הבעלות על[illegible] תיעשה רק לאחר תשלום המיסים.
לגבי המכונית שבמספר סידורי 5 לא שולמו עליה מיסים ותשלומם יחול על הק[illegible] והיא תימכר לפרוק בלבד. המכונית תמסר בפועל לזוכה והעברת הבעלות על[illegible] תיעשה רק לאחר שישלם לרשויות את התשלומים הנדרשים בגין פרוקה.
את המכוניות הנ"ל אפשר לראות החל מיום א' 20.10.74 ועד יום ד' 23.10.74 השעות 10—13 במגרש קבוצת מכוניות גרר, דרך פ"ת 37, תל־אביב.
טופסי ההצעה למכרז אפשר לקבל במשרדי החברה, רחוב הארבעה 18, ת"א, [illegible] ביום א' 20.10.74 ועד יום ה' 24.10.74 בשעות העבודה.
על המציעים לציין בהצעתם את המחיר המוצע על־ידם לגבי כל מכונית ומכוני[illegible] ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים של החברה במשרדיה לפי הכתובת המצו[illegible] לעיל עד יום ו' 25.10.74 שעה 12.00.
אל ההצעות יש לצרף המחאה בנקאית לפקודת החברה בגובה 10% מערך ההצ[illegible] החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
נתיבי נפט בע[illegible]

„מלדך" הסמל של המתווך הנאמן
אגודת המתווכים לבנין ולא ליידי ביטואל

...סים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לחברה עתירת מדע, עוסקת בתכנון ופתוח ...צרים אלקטרו־מכניים,

דרושים:

מהנדס אלקטרוניקה בכיר

...שורים: ■ נסיון רב בתכנון מעג... ספרתיים ואנלוגיים. ■ יכולת ...ן צוות פתוח. ■ ניהול ומעקב ...מות פתוח.

מהנדס מכונות בכיר

...שורים: ■ נסיון רב בעבודות מכ... ...ה מדוייקת ובמערכות אלקטרו־ ...ות מדוייקות. ■ דרושה גם ידיעה ...פה בעיבוד שבבי — חמרים ותה... ...ם. ■ יכולת ארגון צוות, תכנון ...ת. ■ ניהול ומעקב משימות ...ת.

הנדסאי אלקטרוניקה

...שורים: ■ נסיון רב בפתוח מעגלים ...תיים ואנלוגיים. ■ ידע מקיף ...וד אלקטרוני. ■ יכולת מעקב ...ד למשימות פתוח.

הנדסאי מכונות

...שורים: ■ נסיון מקיף בתכנון ...קי מכונות ומכבים. ■ כושר ניהול ...ורד טכני.

...עמדים מתאימים המעוניינים בעבו... ...דה אתגרים בחברה צעירה ...תפתחת, יפנו בכתב בציון פרטים ...שיים ונסיון מקצועי לת.ד. 17152 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

SD ייצור וייצוא מערכות זיכרון מתקדמות למחשבים אלקטרוניים

דרושים

הנדסאי/מכונאי ייצור ...לתפקיד תפ"י. ...וגר בי"ס להנדסאים.

מבקר איכות מכני מתחיל ...עובד/ת מכני/ת ...להרכבות מכניות. ...סיון ביוזד אלקטרוני יתרון.

מכשירן ...וגר בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות — ...ובקה עדיפה.

...ים מתאימים לאחר שרות צבאי יפנו לת.ד. 5101 חיפה (ולא כפי שפורסם ב־7.10.74, 5010), בצרוף קורות חיים ...מקצועי.

LIF... תכנון והנדסה תעשייתית — ליף בע"מ

דרושים

...מהנדסי מכונות בעלי נסיון

...הנדסי מכשור ...על נסיון לפחות 3—4 שנים

...נדסאי/טכנאי/שרטט צנרת ...על נסיון

...נדסאי/טכנאי/שרטט בנין ...על נסיון של 3 שנים ומעלה

...נדסאי/טכנאי/שרטט ...שמל ומכשור בעלי נסיון

...קידים טכניים

...חייבים להיות בעלי נסיון בשטח של ...ם מינימום, ידיעת השפה האנגלית רצויה. ...עונינים לפנות בכתב לת.ד. 1031 חיפה ...ל סדאים.

...בוגר צבא ובעל רקע טכני מוצע תפקיד

...בקר איכות

...במפעל מתכת דינמי ומתפתח באזור תל־אביב ...לבעל כישורים מתאימים סיכויי התקדמות טובים.

...בכתב לת.ד. 309 הרצליה ב', או טל. 03...

...שה מזכירה בכירה

מנוסה

דוברת עברית וצרפתית

בכפר־סבא

לפנות: טלפון 413219

הנהלה ראשית של בנק בתל־אביב

מחפשת

בוגרי החוג לכלכלה או מינהל עסקים

להכשרתם בתפקידי

מנהלים בבנק

* גיל עד 35
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* כושר הבעה בכתב ובע"פ עדיפות לבעלי נסיון בעבודה בנקאית

●

הצעות בכתב יד בציון קורות חיים יש לשלוח לת.ד. 20050 תל־אביב, למס' ל/294.

— סודיות מובטחות —

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט

מחשבים בע"מ

דרוש

מקדם מכירות

בעל רקע טכני / שיווקי במחשבים ומערכות.

הכישורים הדרושים:

* ידע כללי במחשבים, בשיווק של מחשבים ומערכות.
* נסיון בקידום מכירות — פרסום.
* בעל יוזמה, רעיונות מקוריים ויכולת עבודה עצמאית.
* ידיעת השפה העברית על בוריה וידע טוב באנגלית.
* כושר ארגון ותאום עם גורמים בחברה ומחוצה לה.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על משרה פנויה הבאה:

באגף ארגון ותכנון

1. **מנתחי מערכות**
2. **תכניתנים**

הכשירויות הדרושות:

בעלי נסיון של שנתיים־שלש בעיבוד נתונים; בנוסף להשכלה בגנ"א; רצויה השכלה אקדמית באחד התחומים של מדעי החברה, מדעי ה־מחשב או מנהל;

הערה: הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.

מס' המשרה: את.ד/219.

ניתן לברר פרטים נוספים בטלפון מספר — 04־225206.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם ומספר המשרה עד יום ו' 1.11.74 אל אגף כח אדם קרית ה־טכניון חיפה מיקוד 32000.

חברת שיווק ארצית

מחפשת

מנהל סניף

בתל־אביב

אדם עצמאי בעל כישורים מסחריים ונסיון בנהול יגיש מועמדותו בכתב לת.ד. 30580 תל־אביב עבור מס' 5684.

— סודיות מובטחות —

לרגל התרחבותנו דרושים/ות לנו:

1. **פקיד/ה אחראי/ת** למחלקת תביעות
2. **פקיד/ה אחראי/ת** למחלקת בטוח משנה.
3. **כתבניות בעברית.**
4. **פקידה כללית** בוגרת תיכון בעלת ידע בהדפסה.
5. **נער/ה לעבודות משרד** רצוי/ה תלמיד/ת תיכון ערב.

טלפון 03־624327 לבלהה.

LA NATIONALE
לה נסיונל
חברה ישראלית לבטוח בע"מ

דרושה

מנהלת חשבונות

עצמאית

שעות העבודה 8—13

*

טל. 613979, 269522, 34876 תל־אביב.

לבית דפוס מסחרי גדול

דרוש

דפס בלם

מעולה

ל־½ גליון היידלברג

שומר לדפוס אופסט

נא להתקשר: 52306

Rolex

לרוטקס

רח' ז'בוטינסקי 7 בני־ברק

דרושה פקידה

בוגרת תיכון

להתקשר 789191 בשעות 8.00 עד 16.

לחברת שווק ארצית

למכשירי חשמל

דרושים

סוכנים צעירים

בעלי רכב

תנאים טובים לרציניים

לטל. 826601 ת"א.

למשרד מהנדסים יועצים

ד"ר י. צדרבאום את י. גרושקו בע"מ

דרושה מזכירה

בעלת השכלה תיכונית ונסיון בעבודה פקידות של 3 שנים לפחות.

לפנות בשעות 13—8.00 לשם קביעת ראיון טל. 285014, 290102.

קבוץ יפתח

מחפש

אחות מוסמכת

למשרה מלאה

תנאים טובים מובטחים.

לפנות למזכירות יפתח ד.נ. מרום הגליל.

לסלון תסרוקות

באשדוד

דרושה ספרית

מקצועית

תנאים מצויינים למועמדת המתאימה

טלפון 25584—055.

דרושים בחיפה

1. **עובדי ייצור** להרכבה
2. **חשמלאים** לחיוט לוחות

לפנות טל. 663543 — 666639, או בכתב לת.ד. 6250 חיפה.

לסופרמרקט באור־שבע

דרושה

קופאית

בעלת נסיון

ותנאים טובים

טלפון 055־96951

דרושה בתל־אביב

שרטטת

לאינסטלציה סניטרית

לטלפון 446435.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ

מפיצי Ford בישראל

לסניפנו בחיפה דרוש:

מחסנאי לחלקי חילוף

נסיון של שנה לפחות במקצוע זה לאחר שרות צבאי

*

— המעוניינים מתבקשים לפנות אישית לסניפנו בחיפה — רחוב יפו 145, בשעות העבודה.

אקסצ'ינג נשיונל BANK OF CHICAGO

דרוש

פקיד מטבע זר

למחלקת החשבונות

3 שנים נסיון בנקאי

ידע באנגלית הכרחי

תנאים טובים

נא לפנות בכתב למר ל. בלום, ת.ד. 29033 מגדל־שלום, ת"א.

באשדוד

דרוש

מכונאי

אחרי צבא

להתקשר טלפון 25131—055 או

לפנות בכתב לת.ד. 4054 אשדוד

PRINTING TECHNICIAN FOR CANADA

The successful applicant should have 3—5 years experience in the operation of screen printing machines and all ancillary functions. He should have a proven record of supervising personnl and be capable of operating a shift independently. A working knowledge of English is required.

Please apply with full details in English to Box No. 33157 Tel-Aviv for No. 847.

למושב פצאל בבקעת הירדן דרושים:

1. **מכונאי/מסגר** לטרקטורים וכלים חקלאיים
2. **מרכז כרם ופרדס**
3. **נהג משאית**

המעוניינים עד גיל 30 יפנו בכתב אל מושב פצאל ד.נ. בקעת הירדן. טלפון 02־922661.

דרושות:

נקבניות

גם בלי נסיון קודם.

למשמרות יום וערב.

טלפון 611451 תל־אביב.

---

1. **מנהלי פרויקטים**

בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בניהול פרויקטים בעבוד נתונים, בהכוונת צוות עובדים ובמגע עם לקוחות.

2. **מנתחי מערכות**

בעלי נסיון בניתוח מערכות אינפורמציה בתחום המנהלתי וביישום המיכון. בעלי ידע מעמיק בתכנות בשפות עיליות, רצוי בוגרי קורסים לניתוח מערכות ו/או בעלי תאר אקדמי.

לחברה צבורית גדולה

העומדת לפתוח לשכת שרות לעיבוד נתונים במחשב ביו־שלים

דרושים

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד אל ת.ד. 7095 תל־אביב. עבור „מנהל אגף כח אדם", עד ליום 30.10.74.

3. **תכניתנים**

בעלי נסיון של שנתיים לפחות בתכנות בשפות עיליות.

נא לציין את המשרה המבוקשת ולפרט את הכישורים, הנסיון בעבודה ומקומות עבודה קודמים.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט

מחשבים בע"מ

דרושים

עובד למחלקת תמחיר

דרוש ידע בהנהלת חשבונות.

מנהלת חשבונות

לעבודה בנושאי מכס וביטוח ומעקב אחרי תשלום לקוחות.

מזכירה

ידיעת אנגלית עברית כולל הדפסה, לשעות עבודה מ־13.00—18.00.

מתאם ייצור

תאום בין מחלקות ייצור, תכנון ופיקוח על מעקב חומר. בוגר בי"ס תיכון או מקצועי, ידיעת אנגלית הכרחית.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

בנק כללי לישראל בע"מ

דרושים:

לסניף ראשי תל־אביב

1. **מנהל חשבונות** — פקיד התאמות בנקים. ידיעת השפה האנגלית רצויה.
2. **מבקר נשיונל**
3. **פקידת שטרות** עם נסיון בנקאי, ידיעת הדפסה בעברית רצויה.

נא לפנות ת.ד. 677 תל־אביב למנגנון.

לסניף חיפה

1. **מנהל חשבונות**
2. **קופאי**
3. **כתבנית עברית אנגלית**
4. **כתבנית נשיונל**

נסיון בנקאי רצוי, שעות העבודה רצופות.

לשם קביעת ראיון נא להתקשר 04־538231 ולבקש את מזכירת המנהל.

אנו ב...

לכל הדרו...

...למכירה 2

דירות בהר...

3 — 3 חדרים...

...ת מכירת מכוניות מספר 74

141־[illegible]	מנדר	דודג'	100
154־[illegible]	מנדר	פיאט	238
154־[illegible]	מנדר	פיאט	238
152־213	מנדר	דודג'	100
155־[illegible]	מנדר	דודג'	100
330־[illegible]	ג'יפ	GCG	GCG

صكنا من الاهل

هكذا من الأمل

דרושים

• • • מחסנאים · שרטטים · ביפאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •

מכתשים באר-שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושים למחלקת אחזקה

* **טכנאי מכונות**
הפקיד: אחראי על אחזקה במיתקני ייצור, כולל אחזקה מונעת.

* **חשמלאים**
רצוים בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת חשמל ו/או בעלי נסיון בעבודה במיתקני ייצור.

* **חשמלאי מערכות**
בוגרי חיל אויר במקצוע הת.מ.מ. ו/או בעלי נסיון במערכות משולבות של חשמל מיכשור פניאומטיקה.

* **צנרים**
לתפקיד: הקמת מערכות צנרת במיתקני תעשיה ואחזקתן.

* **מסגרים**
מסגרי מכונות עם נסיון במערכות הנעה.

* **מכשירנים**
בעל ידע בסיסי במערכות מיכשור לתעשיה ו/או ידע באלקטרוניקה ובמיכשור.

תנאי תעסוקה מעולים למועמדים המתאימים

— סודיות מובטחת —

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ופרוט קורות חיים. למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 בארשבע 84.100.

את יכולה להיות הבוס של עצמך אם תצטרפי אל סוכני הביטוח של „ציון"

אנו מבטיחים לך

* עבודה מעניינת ומלאת אתגר
* שעות עבודה נוחות — לפי בחירתך
* הכנסה טובה — בהתאם למאמציך

אנו מקיימים בחודש נובמבר קורס מיוחד לסוכנות ביטוח. אם את מעל גיל 25 ובעלת השכלה תיכונית — פני אלינו לת.ד. 1425 ת"א עבור י.ג.

טריומף אינטרנשיונל בע"מ

מחפש לרגל התרחבות

★ **מנהל/ת-חשבונות**
סוג ד' לפחות. נסיון קודם של 4 שנים, דייקנות בעבודה, ידיעת שפה לועזית הכרחית.

★ **מזכירה בלשכת המנכ"ל**
נסיון קודם בניהול משרד ובעבודה עצמאית. שליטה בהדפסה עברית/אנגלית ו/או גרמנית.

★ **עוזר/ת למחלקת קניות**
בוגר/ת תיכון, אחרי שרות צבאי, נסיון קודם בקניות — יתרון, ידיעת שפה לועזית הכרחית.

★ **קופאי/ת** ידע בהנהח"ש. נסיון קודם.

★ **מזכירות**
הדפסה בעברית. ידיעת שפה לועזית אחת, נסיון 3 שנים.

נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 10446 ירושלים.

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני נחל-שורק

דרוש פקח ביקורת קרינה בכיר

* בוגר קורס פקחי קרינה
* בעל נסיון של שנתיים-שלוש בעבודה מעשית במתקן גרעיני
* בעל נסיון בהדרכה

התפקיד מגוון ובלתי שגרתי
וכרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל: מחלקת כח אדם, המרכז למחקר גרעיני, נחל-שורק, דואר יבנה, מיקוד 70600.

הקרן הקיימת לישראל

מינהל פיתוח הקרקע

הננו מודיעים בזה על המשרות הפנויות הבאות:

מכרז מס' 9/74

המשרה:

מתכנן כלכלי - ארגון ושיטות

תאור התפקיד: תכנון מעקב וטיפול בעבודות פיתוח קרקע; הכשרת קרקע חקלאית, הכנת תשתית לחתישבות ויעור.
התפקיד כולל: 1. תאור תהליכי עבודה ואירגונם; 2. מעקב על ביצוע תהליכי העבודה; 3. טיפול בבעיות שוטפות; 4. השתתפות בתכנון לטווח ארוך.
דרישות התפקיד: השכלה אקדמאית מתאימה לתחום העיסוק, מהנדס ייצור או בוגר כלכלה ומינהל עסקים.
דרישות נוספות: מגורים בירושלים.
הדרגה: 4—5 בדרוג האקדמאים.

מכרז מס' 10/74

המשרה:

עוזר ראשי לעניני עובדים

תאור התפקיד: עזרה בניהול כח אדם במינהל פיתוח הקרקע, ניהול תקן ומצבת עובדים, קבלת עובדים חדשים, ריכוז הטיפול השוטף של תנאי העבודה — שכר ומשכורת, תנאים סוציאליים ומעקב אחר שינויים בתנאי העבודה, הכנת נוהלים, ריכוז ועריכת דו"חות תקופתיים, ריכוז הטיפול השוטף בהשתלמויות עובדים.
דרישות המשרה: השכלה על-תיכונית, רצויה השכלה אקדמאית. נסיון בעבודה מינהלית דומה, כושר הבעה בכתב ובע"פ, מגורים בירושלים.
הדרגה: תקבע עפ"י הכישורים ונסיון.

*

על המעונינים הממלאים אחר דרישות אחת מהמשרות הנ"ל להגיש מועמדותם בכתב יד, בצירוף תולדות חיים לא יאוחר מיום 27.10.74, לפי המען: אגף האדמיניסטרציה, ת"ד 283 ירושלים, ולציין על המעטפה עבור מכרז מס'....
מועמדים מתאימים בלבד יוזמנו לראיון.

תדיראן

למפעל למוצרי חשמל

דרושים

1. **מכונאי אחזקה**
אחזקה במצב תקין של ציוד מכני הכולל מערכות הידראוליות — אחזקה, איתור תקלות חשמל.
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונאות.

2. **פועלי ייצור**
ל־5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים סוציאליים טובים.

מועמדים מתאימים, יפנו ישירות למפעל רח' תפלד 52 איזור התעשיה חולון או טלפונית 856111.

ל„אטיא" מעבדות כימיות בע"מ

אטיא

דרוש

טכנאי או הנדסאי כימיה

לעבודה בפיתוח תהליכים ובייצור חצי חרושתי. רצוי עם נסיון קודם וידיעת אנגלית טכנית.

העבודה בשתי משמרות.

*

נא לפנות טלפונית 915021 או בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל-אביב, אל מנהל המנגנון.

דרוש

מהנדס/טכנאי מכירות

בנושא ציוד מתוג ובקרה חשמלי

נא לפנות טל. 260261 קו פנימי 60, ספקו (1972) בע"מ, רחוב החשמונאים 115 תל-אביב, חברה למסחר וסוכנויות.

לדפוס מ. את ר. גרואר
תל-אביב, רח' עמק יזרעאל 9, טל: 821520

דרושים:

1. **מדפיס בלט מעולה**
ועצמאי, למכונות אוטומטיות ½ + ¼ גליון.

2. **מדפיס אופסט מעולה**
ועצמאי, למכונה ¼ גליון (62X46).

להתקשר באופן אישי או בטלפון בשעות 14.00—16.00.

אינפורמטיק בע"מ
תכנון, תכנות ושירותי מחשב
רחוב ליסין 11 ת"א
טל. 254603—265903

דרושים

1. **מתכנת/ת**
בעל נסיון של שנה עד שנתיים בשפות קובול ופורטרן.

2. **כתבנית עברית**
עדיפות לכתבנית היודעת גם אנגלית ויודע אלמנטרי בשרטוט פשוט.

נא לפנות טלפונית או בכתב לקביעת ראיון.

לחברה תעשייתית בנתניה

דרוש

פקיד בכיר

(עוזר למנהל המפעל) המתמצא בעניני משק, יבוא ויצוא ואדמיניסטרציה.

לפנות בכתב לת.ד. 13, נתניה עבור „פקיד בכיר".

דרוש/ה

שרטט/ת

קונסטרוקציות בנין מנוסה

טל. 220010

לא. צום בע"מ

דרושות

1) **מרכזנית** (9x3)
2) **נערה** לעזרה במשרד ושליחויות.

לקביעת ראיון להתקשר לטל. 26371-2-3 בין השעות 14—9.

מנהלן צעיר

(27)

מתפנה בקרוב

בהצעות נא לפנות לת.ד. 393 בני-ברק

דרוש

מהנדס בנין

קונסטרוקטור מנוסה לעבודה במשרד

לפנות: ת.ד. 1334 ת"א למס. ל/23189, בצרוף קורות חיים.

למשרד תכנון בת"א — דרושות

שרטטות

(אחרי שרות צבאי)
450401 — 452678

דרושות פועלות

למכונות לולאות

סרוגי ארצי, רחוב אילת 22, תל-אביב.

למפעל חדש ודינמי באזור יבנה

דרוש:
חרש
רתך ארגון

להתקשר 055-95251 לקביעת ראיון.

להברת המלח לישראל בע"מ
עתלית

דרושים

מנהל עבודה ראשי
אחראי, מסוגל לנהל צוות עובדים כולל מנהלי עבודה. רצוי בעל הבנה טכנית עם נסיון של מספר שנים בתפקיד דומה.

עוזר להנהלה
אדם חרוץ ובעל יזמה לעבודה בתחום הניהול הכללי, שווק ותפקידים מיוחדים. הבעה בכתב ובעל פה על בוריה בעברית הכרחית ובאנגלית רצויה. רצוי בעל נסיון קודם ובוגר כלכלה.

אחראי למסגריה
בעל מקצוע מעולה במכונאות או רתכות או מסגרות. ישמש אחראי לצוות המסגריה וגם יעבוד אתם בעצמו בתיקונים ובעבודות אחזקה.

פקיד להנהלת חשבונות
בע"ל ידיעה ראשונית בהנהלת חשבונות.

מרכזנית
להפעלת מרכזיה אוטומטית עם 7 קווי חוץ. 8 שעות רצופות (לא מפוצלות).

מהנדס מכונות
בעיקר לעבודות אחזקה. יכול להיות מתחיל, רצוי בוגר בי"ס מקצועי.

על המעונינים לפנות בכתב לחברת המלח לישראל בע"מ, עתלית או טלפונית לקביעת ראיון למס' 942051 בשעות העבודה או למס' 244372 בין השעות 19.30—21.00.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת.

קצינים

יוצאי יחידות קרביות

דרושים

לעבודה מעניינת הקשורה ביציאות לחו"ל

מתקבלים:

* קצינים או נגדים בכירים ששרתו ביחידות קרביות.
* בעלי ידע בסיסי באנגלית.
* נכונות לעבוד בנושא 6 חודשים (מינימום).

●

המעוניינים יפנו למשרד ש.א.ש. בע"מ, רח' העצמאות 118, קומה ב', חיפה, בין השעות: 09.00—17.00, טלפון: 04-528517.
המעוניינים מאיזור תל-אביב והדרום יוכלו לפנות למשרדי ש.א.ש. בתל-אביב, רח' נחמני 39, ביום ב' 21.10.74 רג' 29.10.74, בין השעות 15.00—18.00, טלפון: 03-612508.

דרושים:

* **מכונאי** לרכב כבד (משאיות)
* **מסגר מכני**

למפעל בסביבות פתח-תקוה

בהצעות נא לפנות לת.ד. 21137, ת"א.

פז

לפז חברת נפט בע"מ

דרוש

במתקני החברה שבמפרץ חיפה

מכשירן

הכשורים הדרושים:
— בוגר בית-ספר מקצועי במגמת מכניקה או מכשירנות.
— סיווג צבאי או מקצועי כמכשירן.
— רצויה ידיעת אנגלית.
— יועדף איש חמ"ם.

המשכורת תקבע בהתאם לכשורי המועמדים.

מועמדים יפנו בכתב לאגף כח אדם, פז חברת נפט בע"מ, ת.ד. 434 חיפה, 31000.

למחלקה לספרות מדעית ומקצועית לועזית

דרוש מוכר

ידיעת השפה האנגלית הכרחית
עם שליטה בשפה העברית

לפנות טל. 03-611431, לשרה.

תדיראן

דרושים:

1. **קנין למדור יבוא**
רצוי בעל נסיון של שנתיים. ידיעת השפה האנגלית.

2. **פקיד יבוא**
התמצאות בהליכי יבוא, ידיעת השפה האנגלית (קריאה כתיבה). רצוי בעל נסיון בתחום.

3. **כתבניות**
א. כתבניות עברית.
ב. כתבניות אנגלית.

4. **פקיד/ה**
סוג 2 בהנהח"ש, בעל/ת תעודת בגרות ונסיון בעבודה עם כספים בבנק או במוסד אחר.

5. **מנהל חשבונות**
סוג ג' ד' בהנהח"ש.
רצוי עם נסיון בעבודה במפעל תעשייתי.

6. **חשב שכר**
נסיון בעבודה עם מחשב במפעל תעשייתי.

7. **שליח עם קטנוע**
בעל קטנוע לשליחויות באיזור תל-אביב וכן לעבודות עזר משרדיות (שכפול, צילום כריכה וכו'). 5 ימי עבודה בשבוע, רצויה השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למח' כח-אדם ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה

דרושים

1. **מהנדסי מכונות**
נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי ב... הפטרוכימיה), נסיון בתכנון צנרת ובבעיות כח וחום. העבודה דורשת ... עם מתכנני הנדסה אזרחית, ... וחשמל. ידיעה טובה של השפה ה... — הכרחית.

2. **מהנדס מיכשור ובקרה**
הכישורים הדרושים: מהנדס אלק... קה או בקרה בעל נסיון של 5 ... לפחות בעבודה במתקנים תעש... ומערכות מיכשור ובקרה, כולל במחשבים לבקרת תהליכים. ידיעת ... עברית ואנגלית — הכרחית.

3. **מהנדס/הנדסאי בכיר למכרזים וחוזים**
לעבודה במסגרת פרוייקטים תעש... כימיים בנושא של הכנת מכרזים, ובדיקות חשבונות קבלנים.
הכישורים הדרושים: נסיון בשטח של 3 שנים לפחות. ידיעת השפות ... ואנגלית — הכרחית.

4. **מזכירה**
ידיעת השפות עברית ואנגלית ... בשתי השפות הנ"ל.

בדבר פרטים נוספים. נא לפנות בכתב יד ... קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 מיקוד 31 000.

מדרשת ...

דרוש מרכז קורס

בביה"ס להנד...
במשרה שלמה

הכישורים הדרושים:
בעל השכלה טכנית (רצוי מהנדס או הנ...) עם נסיון בחינוך והוראת מבוגרים.
תנאי השכר יקבעו בהתאם ל...
המעונינים יפנו בכתב בצירוף ... חיים לפי הכתובת: מדרשת ... — עמק חפר.
נא לציין מספר טלפון להתקש...
סודיות מובטחת.

מדרשת רופין

דרוש

מנהל חשבונות

לנסיון

לפנות במקום או בטל. 98383-...

למשרד מהנדסים יועצים דרושי...

* **מהנדס חשמל**
עם נסיון בתכנון חשמל במבנים צב...
* **הנדסאי חשמל**
עם נסיון בתכנון חשמל במבנים צב...
* **שרטטת חשמל**

לפנות טל: חיפה 84813, 85597.

...לעבוד ...ברות נחושת תמנע המשכורת: ...תנאים הסוציאליים הטובים

...עתידך בתמנע

...רוצים להפוך ...למיליונר

...ביטוח חיים

...סנה

...דרבי תרבות וספורט

...רוש מנהל ...הנוער העברי ...ילתי בירושלים

דרושים

• • • מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

בוא לעבוד במכרות נחושת תמנע

המשכורת:
[נוסף לתנאים הסוציאליים הטובים]

	משכורת התחלתית [ברוטו]	לאחר שנה [ברוטו]	משנתיים ומעלה [ברוטו]
כורים ומפעילי ציוד מכני	2398	2600	3000-4186
חשמלאים מכונאים	1900	—	2100-2400
עובדים אחרים מעל פני-האדמה מפעילי מתקנים	1700	—	2000-2200

הערה: תושב אילת שהשלים שנה להמצאו באילת, זכאי לפטור ממס הכנסה על 750 ל"י ברוטו לחודש מתחילת עבודתו ומחזירים לו הפרשי המס.

* למוד מקצוע מעניין ומורכב; קורס להפעלת כלים משוכללים.
* מסלול הקידום פתוח ומלא אתגרים.
* העבודה במכרה התת־קרקעי מתבצעת ב-3 משמרות, העובדים במשמרת השניה או השלישית, עובדים 5 ימים בשבוע.
* לרשות עובדי תמנע ובני משפחותיהם עומד מועדון "בית תמנע" המציע אפשרויות רבות של בילוי הזמן החופשי. במועדון חדרי מוסיקה, משחקים הרצאות, אולם קולנוע [בו מוקרנים סרטים גם לילדים], דיסקוטק ומסעדה מעולה במחירים נוחים.

דיור:
כל עובד יקבל חדר ליחיד בתנאי בית מלון תמורת תשלום מינימלי.
עובד נשוי במכרה התת־קרקעי מקבל דירת שרות תמורת דמי שכירות מינימליים בתום תקופה של 3-4 חודשים.
לעובדים אחרים נשואים תנתן עזרה לדיור משפחתי.
לפרטים נוספים והרשמה - פנה אישית למזכירות משרדי החברה בת"א - הקריה רח' ט' (מול קול ישראל) או ללשכה להכוונת חיילים משוחררים, או ללשכות התעסוקה ברחבי הארץ, או למחלקת כח אדם בתמנע.
הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בנה עתידך בתמנע

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

מהנדס פתוח ואחזקה
בפקולטה לחקלאות

מכרז מס' — 365/74.
תאור התפקיד — ניהול עבודות תכנון, בצוע ופקוח לפרוייקטים מתוכננים ובנים בקמפוס הפקולטה לחקלאות ברחובות. לווי פעולות התכנון של מבנים ומערכות. פקוח עליון על בצוע עבודות בניה, מערכות ופתוח השטח. בקורת חשבונות מתכננים, יועצים, ספקים וקבלנים. תכנון ופקוח על עבודות אחזקה של מבנים ומערכות.
דרישות התפקיד — על המועמד להיות מהנדס אזרחי מדופלם ובעל ותק מקצועי של 5 שנים לפחות. נסיון בניהול עבודות המדיניות במבני ציבור והמערכות הקשורות בהם. נסיון במו"מ עם קבלנים וספקים. ידיעת השפה העברית על בוריה. רצויה ידיעת השפה האנגלית. נסיון בעבודות אחזקה למבנים ומערכות.
הדרגה — 6—5 בדירוג מהנדסים.

עוזר לרכז חשבונות
— במחלקת פיתוח ובינוי

מכרז מס' — 375.
תאור התפקיד — רשום בכרטסת הנה"ח. עזרה בהכנת דוחות תלת חודשיים ומאזנים שנתיים. עזרה בהכנת דוחות של הזמנות פתוחות בתקציבים השונים, ספקים, מתכננים ואדריכלים. התאמה עם הנהלת חשבונות מרכזית. התאמת חשבונות עם ספקים, קבלנים, מתאמים ומהנדסים. הכנת פקודות יומן להנהלת החשבונות המרכזית. סגירת ופתיחת ספרי החשבונות בתחילת השנה. ניהול קופת דמי מחזור.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה, כושר הבעה בכתב ובע"פ. השכלה תיכונית או מקצועית מקבילה, סוג ד' בהנהלת חשבונות. נסיון של 3 שנים בהנה"ח.
הדרגה — יב—יד בדירוג האחיד.

עובד מעבדה במחלקה לבוטניקה
— המדור לפסיולוגיה של הצמח

מכרז מס' — 382/74.
תאור התפקיד — עבודה במחקר פיסיולוגי־אקולוגי של צמחים בנושא נשימה. טיפול בציוד עדין. הכנת צמחים לנסיונות בחממה ובתנאי גידול.
הכישורים הדרושים — ידיעת השפות עברית ואנגלית. השכלה אקדמית — רצוי במדעי הטבע.
הערות — העובד יועסק עפ"י חוזה לשנה עם אפשרות הארכה לשנה נוספת.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד התאריך 28.10.74, י"ב בחשון תשל"ה, אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס'..." (בהתאם למספר המצוין בראש המכרז ה' מבוקש).

תדיראן

דרושים

1. **טכנאי אחזקת אלקטרוניקה**
טיפול ואחזקה השמלי ואלקטרוני של מכונות הייצור מגוון מאד. בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה.
2. **טכנאי/הנדסאי**
פיתוח מערכות מיקרוגלים.
3. **נסגרים**
לבנית חלקים מכניים של חוזים חשמליים ושל דגמים. רצוי בוגר בי"ס מקצועי. נסיון בעבודות פח עדינות וכרסום הכרחי.
4. **נהגים**
נהיגה במלגזה תוצרת קלרק + עזרה בטבלות. רשיון נהיגה, ידע בטיפול במלגזה, 8 שנות לימוד.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למח' כח־אדם ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת

ההגדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב

דרושים:

● הנדסאי כימיה
— לעבודה במעבדות מחקר מתקדמות.
● כישורים דרושים: — בוגר קורס מוכר, בעל תעודת הנדסאי כימיה.
— רצויה ידיעה במחשבים.

● טכנאי כימיה
● כישורים דרושים: — בעל הסמכה כטכנאי כימיה.
— נסיון בעבודה של שנה לפחות.

● מבקרי איכות
● כישורים דרושים: — בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות.
— נסיון מקצועי של 3 שנים לפחות בענף עבוד שבבי, אחזקת מכניות, או מסגרות כללית.
— יועדפו בוגרי קורס טכנאים או הנדסאי מכונות.

● פקידים טכניים
● כישורים דרושים: — בוגרי 10 שנות לימוד.
— בעלי ידע ונסיון בעבודה במחסן.
— בעלי ידע ונסיון בעבודה בנושא רכישת וקניית ציוד.
— לאחר שירות צבאי.

מועמדים שייבחרו יקבלו:
1. שכר בהתאם לכישורים ולנסיון המקצועי.
2. אפשרויות נרחבות לקידום מקצועי.
3. עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאיזור.
4. הסעה ממקום המגורים לעבודה ובחזרה על־חשבון המוסד.
5. ארוחות מוזלות בשעות העבודה.
6. מקומות מגורים אפשריים: באר־שבע, ערד, דימונה, ירוחם.

*

המעוניינים יפנו תוך פירוט מירבי על השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 9001 באר־שבע, מיקוד 84190; אל מדור קבלת עובדים.

למוסד ציבורי גדול

דרושים

★ **טכנאי והנדסאי יצור**
★ **טכנאי והנדסאי מכונות**

מקום העבודה: **תל־אביב.**

תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמדים.

●

הצעות בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל־אביב 61070 (140) עד ל־31.10.74 התאריך.

לסניפינו:
בתל־אביב והמרכז
באשדוד ובבאר־שבע

מהנדסי - ביצוע

הכישורים הדרושים:
נסיון של 4 שנים לפחות בארץ, בבצוע עבודות בהיקף גדולים.

●

לצורך קביעת ראיון, נא לפנות בכתב־יד עם פירוט תולדות חיים: **„רסקו"** רח' הר־סיני 1 ת"א — מח' המנגנון, עבור „מהנדס־ביצוע", או בטלפון **622211** — מח' המנגנון.

על רסקו אפשר לסמוך!

למפעל מתכת מבוסס ומשוכלל באזור תל־אביב
המייצר בשיטות טכנולוגיות חדישות ביותר

דרוש

טכנאי יצור

לתפקיד אחראי של הכנה להפעלת מערכת נורמות למדידת זמנים לעיבוד שבבי מדויק.

נדרש נסיון קודם בנושא.

נא לפנות בכתב לת.ד. 3226 ת"א עבור „טכנאי יצור".
(סודיות מובטחת)

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש

אחראי למחלקת אספקה ומחסנים

הכישורים הנדרשים:
בעל נסיון של 10 שנות עבודה עצמאית בקניות.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד.

●

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 10036 מפרץ חיפה או לטלפון 04-726952 למחלקת כח אדם.
— סודיות מובטחת —

אנו רוצים להפוך אותך למיליונר*

זה לא בשמים, אפשרי ותלוי בעיקר בך אם אתה מעל גיל 25 בעל יוזמה חרוץ ונמרץ רוצה לעבוד קשה ולהרויח טוב, את השאר נעשה אנחנו צוות מדריכים מוסמכים בעלי נסיון רב. מדריך ונרשום אותך להיות

סוכן ביטוח חיים.

פנה אלינו בכתב בצרוף קיצור תולדות חיים, לפי הכתובת הסנה רח' אלנבי 115 ת"א לידי א. זהבי.

* מיליון לירות בביטוח חיים.

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

למוסד ממלכתי בת"א

דרושות פקידות

אחרי שירות צבאי
לעבודה במשרה מלאה

תתקבלנה בוגרות 11 שנות למוד לפחות.
באות בחשבון גם חסרות נסיון קודם.
משכורת התחלתית 1050 ברוטו.

מעוניינים: מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17224 ת"א, מיקוד 61170 עבור פקידות בציון פרטים אישיים וקורות חיים, ומספר טלפון.

למשרד רואי חשבון בחיפה

דרושים

★ **בוחן מרכזי**
★ **בוחנים, מתמחים**
★ **פקידה כללית ומזכירה**

מדפיסה בעברית ובעלת השכלה ל־5 שעות

המעוניינים יפנו בכתב יד בציון השכר הנדרש, ופרוט נסיונם בעבודה, לת.ד. 7054, חיפה.
— סודיות מובטחת בהחלט —

„מקורות" חברת מים בע"מ
חבל הגליל

דרושים

1) **מהנדס חשמל**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.

2) **חשמלאי**
בוגר בי"ס מקצועי, בעל רשיון חשמלאי מוסמך או ראשי. רצוי עם נסיון עבודה של מספר שנים.
העבודה תדרוש מגורים בצפת או בראש־פינה.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ל„מקורות", חבל הגליל, מרכז מסחרי רסקה, צפת, עבור „העוזר המינהלי".

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות מנוסה

ידיעת אנגלית ועברית

●

לפנות לת.ד. 7167 תל־אביב עבור „מנהל חשבונות".

החברה למרכזי תרבות וספורט
(לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרוש מנהל
לבית הנוער העברי - מרכז קהילתי בירושלים

ניהול המרכז הכולל ספריה, חדרי למוד ופעולה, אולם ספורט, בריכת שחיה, ומגרשים שונים, דרוש מנהל בעל נסיון רב בתחומי החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי, בעל נסיון בניהול, בפיתוח תכניות, בהדרכה ובניהול כספי.

השכר ייקבע על פי כישורי המועמד.

מועמדים בעלי השכלה אקדמאית המוכנים לעבוד בשעות בלתי שיגרתיים יפנו עד ל־30.10.74 אל החברה הממשלתית למרכזי תרבות וספורט, שדרות הרצל 82, ירושלים, ויוזמנו למבדק ולראיון.

רום כרמל - תעשיות בע"מ

דרושה

מזכירה למנכ"ל

הכישורים הנדרשים:
1. שליטה טובה באנגלית (שפת אם אנגלית — עדיפה).
2. ידיעה טובה בעברית.
3. הדפסה במכונת כתיבה בשתי השפות.

על המועמדות לפנות בכתב יד, תוך פרוט קורות חיים השכלה ונסיון אל מחלקת כח אדם טירת כרמל ת.ד. 57.

— סודיות מובטחת —

לחברה ציבורית גדולה בת"א

דרוש עובד למחלקת הכספים

הכישורים הדרושים:
ידע בהנהלת חשבונות (סוג ד') ונסיון במזכירות.

דרגת ומשכורת בהתאם לכישורים.

*

נא לפנות בפרטים מלאים לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 848.

לוצ"ו תל־אביב

דרושה

עובדת ספריה

5 ימים בשבוע בשעות 7.30—15.00.
הכשורים הדרושים:
ידיעת השפות עברית וגרמנית על בוריה, וידיעה בניהול קופה.

על המעוניינות לפנות בכתב ת.ד. 33159 תל־אביב, למחלקה לשרות הספר.

שרטטי מכונות

דרושים

למשרד מהנדסים בתל־אביב

לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ת.ד. 18081, תל־אביב.

דרושים
1. קניין לסור...
2. פקיד ...
3. בתבניות ...
4. פקיד/ה ...
5. מנהל חש...
6. השב...
7. עליה ...

מדרשת ...
דרוש ...

למשרד מהנדסים
* מהנדס חשמל
* הנדסאי חשמל
* שרטטת חשמל

هكذا من الاصل

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים · ... · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים

הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ

חידוש סוכנויות לבטוח בע"מ — המרכז להדרכת סוכנים

לימודי החורף - תחילת נובמבר

יועצים לבטוח חיים ואלמנטרי

אנו דורשים!!!
- בוגרי תיכון
- נשים וגברים
- חרוצים ושואפים לעצמאות
- צעירים ברוחם

אנו מציעים!!!
- הדרכה אישית מעולה
- הכנסה גבוהה מהרגיל
- הסמכה כיועצים לבטוח
- קריירה

סודיות מובטחת

פניות: בכתב — חידוש, יהודה הלוי 95, עבור אייל
טלפונית — 624815, 614379.

להברת שיווק ארציות, דרושים/ות:

סוכנים/ות

מכל חלקי הארץ

להפצת מכשיר ביתי חיוני ומבוקש
אפשרות לעבודה בשעות הפנאי
הכנסה כ־200 ל"י ליום

נא לפנות: „החברה הדינמית" בע"מ תל־אביב: רחוב ה' באייר 6, כבר המדינה, טל: 03-256701.

ולסניפינו:
ירושלים: רח' ינאי 6, טל: 02-233223 (08.00—13.00).
חיפה: טל: 04-530479 (מ־16.00).
באר־שבע: טל: 057-73059 (מ־16.00).
קריית־שמונה, טבריה, צפת והסביבה: טלפון: 067-41826 (08.00—17.00).
קריית־גת, קריית־מלאכי, אשקלון והסביבה: טלפון: 051-91381 (08.00—13.00, 16.00—19.00).

מדינת ישראל — הכנסת

מזכירות הכנסת מודיעה בזה כי

דרושות

כתבניות מעולות

לעבודה לפי שעות.

מכרז מס' 20

תיאור התפקיד: כתבנית מעולה בשפה העברית.
דרישות המשרה: הדפסה במהירות גבוהה (מתוך הכתבה), שליטה בשפה העברית על בוריה.
תועדפנה מועמדות בעלות השכלה תיכונית או השכלה מקבילה.
שעות העבודה הם: בימי ב' רג' בשבוע משעה 16.00 עד שעה 22.00. ביום ד' משעה 11.00 עד 16.00.
הצעות מועמדות אפשר להגיש בכתב אל מחלקת כח־אדם, הכנסת, ירושלים, עד יום ו', א' כסלו תשל"ה (15.11.74).

מקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:
- מ/מנהל מפעל — עבוד שבבי + ניהול ייצור
- מהנדס ראשי — לקונצרן תעשייתי בהתרחבות
- מהנדס חשמל (מכירות) — לחברה פרטית גדולה
- מנהל — משרד טכני — רקע מתכת
- מכונאי ייצור בכיר — רקע במתכת
- שרטטי ייצור — אחראי להגדרת ייצור
- אחראי להדרכה וארגון קורסים

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

פז

לפז חברת נפט בע"מ

דרוש

בסניף באר־שבע

מפקח מכירות

הכשורים הדרושים:
— השכלה אקדמאית או רקע מקצועי (בי"ס מקצועי) או מסחרי.
— נסיון במכירות.
— כשר דיבור וכתיבה מעולים.
— ידיעת השפה האנגלית.
— בעל רשיון נהיגה.
— הבנה בחשבונות ובתקציבים.
— בעל הופעה ואישיות המתאימים לעיסוק בתחום המכירות.

המשכורת תקבע בהתאם לכשורי המועמדים.

מועמדים יפנו בכתב לאגף כח אדם, פז חברת נפט בע"מ, ת.ד. 434 חיפה, 31000.

הכנסת

משרות פנויות במשמר הכנסת

לפי הדרישות הבאות:
1. השכלה יסודית.
2. כושר גופני מעולה.
3. גובה מינימלי של 175 ס"מ.
4. ותק בסתוני, שירות בצה"ל או במשטרת ישראל.
5. עבר ללא הרשעות פליליות.
6. מקום מגורים בירושלים, או התחייבות לעבור לגור בה תוך ששה חדשים.
7. עדיפות תינתן למשוחררי צה"ל בעלי דרגות מיחידות קרביות, או בעלי נסיון משטרתי.

בקשות יש להפנות בכתב יד לפי הכתובת: משמר הכנסת, ירושלים.

לי"ד. י. ל. תעשיות לבנין בע"מ

דרושים

1. **נגרים** — לעבודה בנגריה מודרנית בענף הבניה.
2. **מנהל עבודה ראשי** — למפעל לפריקסטים ומדרגות. מקום העבודה ראשון־לציון.

לפנות למנהל מפעל ה.י.ל. תעשיות, איזור התעשיה ראשון לציון, טלפונים: 949694, 941487.

שטראוס

דרושים

למפעלנו בנהריה

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

עם נסיון קודם ובעל כושר אדמיניסטרטיבי.
תנאי שכר טובים.

נא לפנות בכתב לאגף כח אדם, ת.ד. 5 נהריה בצרוף קורות חיים ופירוט הנסיון המקצועי.

מחלבת נהריה שטראוס בע"מ
נהריה, ת.ד. 5, טלפון: 04-922131

לבניה מתועשת בע"מ (מיסודה של כלל)
רח' בילו 8 טל. 223478 תל־אביב

דרושים

מהנדסי ביצוע ומנהלי עבודה מנוסים

לעבודה באיזור אשדוד אשקלון.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב לפי הכתובת הנ"ל לשם קביעת ראיון.

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות

דרושים

1. **מכונאי אחזקה לעבודת משמרות** — אחזקת מכונות ייצור אוטומטיות ופנאומטיות. בוגר בי"ס מקצועי.
2. **עוזר ואלקטרונאי** (אלקטרונאי מתחיל) — כוון מכשירי מדידה ומכשירי בדיקה לסוללות. התחזקת ה־מכשירים האלקטרוניים במפעל. בניית מכשירי מדידה בהתאם לתכניות. בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה.

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל בעקיר רחובות או טלפונית 950051.

ל„אמקור" בע"מ

דרושים

- ★ **מנהל חשבונות עצמאי** — רצוי ידע במיכון ונסיון בהנהלת חשבונות תעשייתית.
- ★ **עוזרת למנהל חשבונות**

על המעונינים לפנות ל„אמקור" בע"מ רחוב גיבורי ישראל 98 תל־אביב, בשעות העבודה, או להתקשר טלפונית למספר 31411.

אומנים ? יוסף חברה קבלנית בע"מ

לפרוייקט גדול בסביבת תל־אביב

דרושים:

- ★ **קבוצת קבלני שלד**
- ★ **טפסנים וברזלנים**

נא לפנות בכתב: תל־אביב — רח' גליקסון 10. או טלפונית — בשעות העבודה: 257287, 257264, 257950, ובערב: 914603, 720501.

בית חינוך עוורים בירושלים

מכרז על משרת

מנהל המוסד

השכלה:
— השכלה רחבה בחנוך, ו/או במנהל צבורי וסוציאלי, רצויה השכלה אקדמית.

דרישות התפקיד:
— כושר ונסיון בניהול מוסד, (רצוי מוסד חינוכי), בקיום יחסי אנוש, ובקיום קשרים עם מוסדות ותורמים בארץ ובחו"ל.

★

לפנות בציון קורות חיים בכתב יד אל: הרב צבי תבורי — יו"ר הוועד המנהל רחוב ברציון 2, ירושלים.

— סודיות מובטחת —

למוסד ממלכתי בת"א

דרושים נהגים

לעבודה על רכב נוסעים בתוך העיר בשעות העבודה הרגילות עם אפשרות לשעות נוספות.

באים בחשבון גם בעלי נסיון מועט בנהיגה.

מעוניינים שהינם אחרי שירות צבאי, עד גיל 30, מתבקשים לפנות לת.ד. 33232 ת"א מיקוד 61330 (עבור נהגים) בציון פרטים אישיים מלאים.

משרד התקשורת
המינהל המחוזי לשירותי הטלפון תל־אביב

דרושים

עובדים

לתפקידים של פקיד־אזור
במינהל המחוזי לשירותי הטלפון תל־אביב

תיאור העבודה: טיפול בהודעות ביצוע, התכתבות עם מנויים ועם ציבור המבקשים התקנת טלפונים, ניהול תיקי בקשות, ניהול כרטסת מנויים, טיפול בחשבונות טלפון וכד'.
ההשכלה הנדרשת: 11 שנות לימוד, לפחות. העבודה תהיה על בסיס יומי והשכר המוצע המינימלי הוא כ־44.— ל"י ליום עבודה + הוצאות נסיעה.
המועמדים יעברו מבחן קבלה בנציבות שירות המדינה.

שעות העבודה: ימים א' ג' ה' 7.30—15.00; ימים ב' רד' 7.30—16.00; יום ו' וערבי חג 7.30—14.00.
מקום העבודה: ברח' המסגר 68 תל־אביב.

המעונינים יפנו ללשכת המינהל המחוזי לשרותי הטלפון מחוז תל־אביב והמרכז ברח' ההגנה 34 תל־אביב, בימי א'־ה' בשבוע בשעות 08.00—13.30.

מועצה מקומית שלומי

מכרז פומבי מס' 11/74

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (עובדים), תשכ"ב—1962, מכריזה בזה המועצה המקומית שלומי על משרה פנויה כדלקמן:
1. תואר המשרה:

רכז שרותי חירום

2. דרגת המשרה: בהתאם לכישורים.
3. שעור המשרה: משרה מלאה.
4. תיאור התפקיד: ריכוז שרותי החירום בעיירה כולל החזקת מקלטים, בטחון ... דות חינוך, תיאום עם שלטונות הבטחון.
5. כשורים אישיים: מפקד בצה"ל (רצוי ... זופר) בסדיר או מילואים, וכן — השכלה תיכונית.
6. דרישות מיוחדות: מגורים בשלומי או המערבי.

בקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד יום 27.10.74.
טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה ובמינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.
דוד חזן — יו"ר המועצה

לצה"ל

דרושים מהנדסי וטכנאי יצור

מקום העבודה תל־אביב.

תנאי השכר בהתאם לכישורי המועמדים.

★

על המועמדים לפנות לד.צ. 2148/ד' עבור אייל אביגדור.

במפעל כימי בסביבות ת"א

דרושים

1. **טכנאי כמפעיל למתקן לזקוק כהל**
2. **טכנאי כאחראי על קו הייצור**

נא לפנות בכתב לת.ד. 33157 תל־אביב עבור מס' 845.

לחברה הדרומית לשיווק בע"מ

דרוש

מסגר אחזקה

לייצור, תיקון וכיוון מיתקני ייצור במפעל כימי, הנמצא בנוה־נאמן — הוד השרון.

המעוניינים יפנו לקבלת פרטים לטל. 928570 או 31161 ת"א.

לבית חר"ר אוליבקס בפתח תקוה

דרושים

1. **מפעילי מכונות** — העבודה במשמרות
2. **שוער שומר** — העבודה במשמרות
3. **מסגר כללי**

נא לפנות ל־903782 בין 8.00 ל־17.00.

קצין ימי

או

איש בעל ידיעות מקבילות

המוכן לגור באשקלון ובעל רכב

דרוש לעבודה באשקלון

לפנות ת.ד. 514 תל־אביב עבור „קצין ימי".

למפעל גדול ברמת גן

דרושים

1. **פקידה למחלקת יצוא** — למשרה מלאה, בוגרת תיכון, ידיעת ב־אנגלית, רצוי ידיעת הנהלת חשבונות ונסיון קודם.
2. **פקידה לגובות** — ליום עבודה שלם. כישורים: ידיעה בהנהלת חשבונות, ידיעה כללית בחשבון.

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 24081 תל־אביב. סודיות מובטחת.

לקלת אפיקים

דרושים

מכונאי־אחזקה בכירים

בעלי נסיון בניהול צוות אחזקה

דאר אפיקים 15148 טלפון 50451־

למלון בקעת הירח, אילת

דרושים/ות

פקידי/ות קבלה

בעלי נסיון, או בוגרי „תדמור".
תנאים טובים.

לטלפן (059) 5111, או למשרדנו בתל־אביב (03) 284739.
סודיות מובטחת.

דרוש

מנהל ייצור־עבודה

למפעל מתכת

טלפון 820327, תל־אביב.

לבית ילדים אמנה

דרושות מטפלות

מוסמכות ובלתי מוסמכות

בדבר פרטים נא לפנות לאמנה חיפה נוה שאנן, רחוב חניתה 96—98, טלפון 222177.